DAPHNE DU MAURIER
Ţapul ispăşitor
Traducere de: Veronica Focşeneanu
Coperta: DOINA BOTEZ

DAPHNE DU MAURIER
The Scapegoat
©Curtis Brown Ltd., London

ISBN 973 – 95859 – 3-O
EDITURA DOINA

Capitolul 1

Mi-am lăsat maşina lângă catedrală şi am coborât treptele spre Place des Jacobins. Încă mai turna cu găleata. Ploaia nu se oprise deloc de când trecusem de Tours şi tot ceea ce reuşisem să văd din regiunea atât de îndrăgită fusese imaginea asfaltului ud de pe *route nationale*, astupată ritmic de mişcarea monotonă a ştergătorului de parbriz.

În apropiere de Le Mans, starea depresivă pe care o resimţisem în ultimele douăzeci şi patru de ore se intensifică. De fapt, ori de câte ori mă aflam în ultimele zile de concediu, ea îmi revenea constant; de data asta însă, mai mult ca oricând, avusesem sentimentul că timpul se scurge prea repede – nu pentru că aş fi avut un program prea încărcat, ci pentru că nu reuşisem să fac nimic din cemi propusesem. Notele aşternute în vederea cursurilor pe care urma să le ţin în toamnă erau precise, didactice, pline de date şi fapte pe care ulterior aveam să le îmbrac într-un limbaj menit să aprindă scânteia interesului în minţile lâncede ale studenţilor neatenţi. Dar chiar dacă aş fi reuşit să le stârnesc curiozitatea pentru o jumătate de oră, ştiam

că în momentul în care terminam expunerea, nu le-aş fi transmis, de fapt, nimic de valoare, ci numai câteva frânturi de istorie, viu colorate – modele de ceară, marionete mişcându-se într-o mascaradă. Adevăratul înţeles al istoriei îmi va scăpa printre degete pentru că niciodată nu fusesem în stare să mă apropii de oameni.

Era mult prea uşor să te cufunzi într-un trecut, pe jumătate real, pe jumătate imaginar, şi astfel să închizi ochii în faţa prezentului. Mă lăsasem pradă imaginaţiei în oraşele pe care le cunoşteam cel mai bine – Tours, Blois,

Orleans; văzusem alte ziduri, străzi mai vechi, colţuri paraginite care, odinioară, avuseseră faţade strălucitoare şi toate acestea erau mai reale pentru mine decât oricare clădire autentică ce mi s-ar fi ivit în cale, căci în umbra lor regăseam sentimentul de siguranţă; în lumina tare a realităţii însă, nu aflai decât temeri şi îndoieli.

La Blois, în castel, pipăind zidurile înnegrite de fum, puteam să fiu înconjurat de mii de oameni care sufereau şi se chinuiau la câţiva paşi depărtare de mine, pentru că n-aveam ochi pentru nimeni. Acolo, lângă mine, îl simţeam pe Henric al lll-lea, pomădat şi încărcat de bijuterii, atingându-mi umărul cu o mănuşă de catifea, strângând în braţe un căţeluş de salon ca pe un copil; iar farmecul prefăcut ai chipuiui său videan şi efeminat mi se părea mai evident decât mirarea întipărită pe figura turistei de lângă mine, scotocind cu înfrigurare în punga de hârtie după o bomboană, în timp ce eu aşteptam să aud un pas, un strigăt, moartea Ducelui de Guise. La Orleans, am călărit alături de Ioana d’Arc sau, asemeni Bastardului, i-am ţinut scăriţa când s-a urcat în şa, am auzit zarva şi strigătele, dangătele clopotelor. Ba chiar îngenuncheam alături de ea, rugându-rnă, aşteptând să aud Glasurile care uneori pluteau la hotarul experienţei mele, dar nu se făceau niciodată auzite. Ieşeam împleticit din catedrală, cu privirea lipită de eroina mea – pe jumătate băiat, cu ochii

limpezi, de fanatic – simţindu-mă apropiat de lumea ei; pe urmă, eram îmbrâncit înapoi în timp, către prezent, unde din ea nu mai rămânea decât o statuie, iac eu un istoric oarecare, în vreme ce Franţa pentru care murise, devenea o ţară plină de bărbaţi şi femei vii pe care nici nu încercasem să-i înţeleg vreodată.

Când ieşisem din Tours, cu o dimineaţă înainte, nemulţumirea pentru cursurile pe care urma să le ţin la

Londra şi faptul că brusc devenisem conştient că tot ceea ce. realizasem în viaţă, nu numai în Franţa, ci şi în Anglia, fusese să urmăresc oamenii fără să iau vreodată parte la fericirile sau durerile lor, mi-au provocat o tristeţe atât de profundă, mai ales că la starea aceasta contribuise şi ploaia ce răpăia pe parbrizul maşinii, încât, ajungând în Le

Mans, cu toate că nu intenţionasem să mă opresc să mănânc acolo, m-am răzgândit în speranţa ca voi reuşi să-mi schimb starea de spirit.

Era zi de târg, în Place des Jacobins, camioanele şi căruţele cu prelate verzi erau trase lângă trepte, la poalele catedralei, iar şirurile de tarabe se înghesuiau unele în altele. Probabil că era una din zilele de târg însemnate căci

Piaţa era plină de ţărani, iar în aer plutea mirosul inconfundabil de legume, amestecat cu cel de animale, care nu poate proveni decât din solul ud, clisos şi cafeniu şi de la ţarcurile aburite, unde vitele se îmbulzeau unele în altele într-o tovărăşie neplăcută. Trei oameni trăgeau un tăuraş spre camionul de lângă mine. Bietul animal mugea, smucindu-şi capul legat cu o frânghie, încercând să se îndepărteze de lângă camion, plin deja cu alţi fraţi de-ai săi îngroziţi şi gălăgioşi. Când unul dintre oameni l-a împins cu o furcă, i-am zărit în ochii buimaci câteva fulguiri roşii.

Două femei cu broboade negre se certau lângă o căruţă fără coviltir; una ţinea de picioare o găină care cârâia şi dădea îndărătnică din aripi, atingând coşul uriaş

de nuiele, încărcat cu mere, de care se proptise femeia; de ele se apropie un individ mătăhălos şi greoi, într-o haină de catifea maro, cu chipul îmbujorat; venea bine dispus de la o cârciumă din apropiere, cu ochii împăienjeniţi şi mersul nesigur. Mormăi ceva în sinea lui când se uită în jos la monezile pe care le ţinea în palma deschisă şi care erau mai puţine decât se aşteptase, mult prea puţine; probabil că nu-şi făcuse bine socotelile în acea oră de fierbinţeală, sudoare şi tutun, iar acum se întorcea să se certe cu mama şi nevasta. Puteam să-mi închipui gospodăria care îi era cămin şi care fusese şi căminul tatălui lui, la vreo doi kilometri mai sus de drum, pe o uliţă nisipoasă, plină de hârtoape, o casă zugrăvită în galben pal, joasă, cu acoperişul înclinat, acareturile şi gospodăria ca o pată în mijlocul ogoarelor cafenii şi întinse, încărcate acum de şiruri de dovleci ’ verzui ca lămâia sau trandafirii ca somonul, rotunzi şi tari, lăsaţi la uscat până urmau să fie daţi drept hrană animalelor iarna, sau să fie puşi la ciorbă chiar de ţărani.

Am trecut pe lângă camion, am traversat Place spre braseria din colţ; deodată, soarele palid apăru pe cerul schimbător, iar oamenii care^ se învârteau prin Place şi care, în ploaie, păruseră doar nişte stropi negri, asemănători unor ciori, aduşi de spate şi fără personalitate, deveniră brusc pete animate de culoare – zâmbeau, gesticulau, îşi vedeau de treburi în voie, în timp ce bolta se limpezi, animând ziua mohorâtă.

Braseria era plină de oameni iar în aer plutea mirosul îmbietor de mâncare, înţepător şi înecăcios, mirosul de brânză pe cuţitele murdare de sos, de vin răsturnat, de zaţ amar de cafea, amestecat cu un iz rânced de la hainele ude, îmbibate de ploaie, puse acum la uscat, totul învăluit în norul albăstrui de fum al ţigărilor Gauloise.

Am găsit un loc într-un colţ, lângă uşa de serviciu. îmi mâncam omleta, cu sosul cu gust de verdeţuri, cald şi

gustos, întins pe toată farfuria, în vreme ce uşa batantă se deschidea înainte şi înapoi, împinsă de chelnerii grăbiţi, încovoiaţi sub tăvile încărcate de mâncare. La început, imaginea fusese ca un apâritif la propria mea foame, dar după aceea, când am terminat masa, devenise o piedică în calea digestiei – prea mulţi cartofi prăjiţi, prea multe fripturi de porc. Femeia care mânca lângă mine nu terminase încă să se înfrupte din fasole când eu am comandat cafeaua; vorbea cu sora ei despre preţuri, fără s-o ia în seamă pe fetiţa palidă, aşezată pe genunchiul bărbatului, care cerea să fie dusă la toileites. Conversaţia continua netulburată, iar eu ascultam – era modul meu de a mă relaxa când preocupările istorice îmi dădeau pace – şi brusc am simţit că vechea tristeţe îşi făcea din nou loc în suflet. Eram un intrus, nu eram de-ai lor. Anii de studiu, de învăţătură, fluenţa cu care le vorbeam limba, le predam istoria, le descriam cultura nu mă apropiaseră niciodată de oameni. Eram prea sfios, prea conştient de propria mea rezervă, cunoştinţele mele erau cunoştinţe de bibliotecă, iar experienţa zilnică nu depăşea citatele turistului.

Simţeam în suflet imboldul cunoaşterii, la fel ca şi durerea.

Mirosul pământului, luciul şoselelor ude, vopseaua decolorată de la obloanele în spatele cărora se ascundeau ferestrele prin care n-aveam să privesc niciodată, faţadele cenuşii ale caselor prin ale căror uşi nu voi pătrunde nicicând însemnau pentru mine un reproş continuu, o aluzie la distanţa şi naţionalitatea care ne separau. Alţii puteau să-şi croiască cu forţa drum şi să doboare barierele; eu însă nu. Nu voi fi niciodată francez, niciodată nu voi fi unul de-al lor.

Familia de la masa mea se ridică să plece, zgomotul se estompă, fumul se subţie, iar patronul şi nevastă-sa se aşezară să mănânce după tejghea. Am plătit, am ieşit în stradă şi am început să hoinăresc fără ţintă; lipsa unui

scop precis, privirea care-mi rătăcea de colo-colo, chiar şi hainele – pantalonii de flanel cenuşiu, o haină de tweed tocită după atâţia ani de purtare – îmi trădau obârşia engleză în această gloată de provinciali înghiontindu-se care mai de care în ziua de târg, căutând chilipiruri printre bocanci cu ţinte atâmaţi de sfoară, şorţuri pestriţe, papuci împletiţi, tigăi şi umbrele. Fetişcane ţinându-se la braţ şi chicotind, cu părul proaspăt încreţit la coafor; bătrâne, oprindu-se, socotind, dând din cap la citirea preţului expus pentru feţele de masă cadrilate, văzându-şi apoi de drum fără a fi cumpărat ceva; flăcăi cu obrazul proaspăt ras şi costume roşcate, trăgând cu ochiul după fete, dându-şi coate, cu inevitabila ţigară atârnată în colţul gurii; toţi se vor întoarce la sfârşrtul zilei într-un loc familiar, care pentru ei însemna căminul lor. Ogoarele tăcute le aparţineau, ca şi mugetul vitelor, aburul ridicându-se din pământul reavăn, bucătăria înţesată de muşte, pisjca lăpăindu-şi laptele lângă leagăn, în vreme ce vocea mustrătoare a bunicii împovărate de ani răsuna fără încetare, iar fiul tropăia prin curtea noroioasă hâţânând o găleată.

Eu însă, fără să iau în seamă timpul, urma să trag la încă un hotel necunoscut şi să fiu acceptat drept unul dintre ai lor până în clipa în care le arătam paşaportul britanic; urma apoi plecăciunea, zâmbetul, politeţea neprefăcută şi uşorul regret arătat prin înălţarea umerilor

— „Nu prea avem multă clientelă în perioada aceasta. Am ieşit din sezon. Monsieur este singurul client” –, subtextul fiind că, fără îndoială eram nerăbdător să dau buzna într-un grup de compatrioţi inimoşi, cu Kodak-urile după ei, făcând schimb de instantanee, împrumutându-ne cărţi din colecţia Penguin şi oferindu-ne reciproc „Daily Mail”.

Nici 6ei de la hotelurile în care am petrecut câte opoapte, nici cei de care mă loveam acum pe stradă nu*vor

şti niciodată că nu-mi doream nici compatrioţii, nici propria mea companie, ci fericirea de care nu puteam să am parte, de a mă simţi unul dintre ai lor, crescut şi educat printre ei, unit printr-o legătură de sânge sau de familie pe care s-o poată, recunoaşte şi înţelege; şi că trăind printre ei, aş fi putut astfel să le împărtăşesc bucuriile, să le înţeleg tristeţile, să mănânc din acelaşi codru de pâine, nu din pâinea neagră a străinului.

Continuam să hoinăresc şi ploaia se porni să răpăie din nou, gonind mulţimea prin prăvălii sau la adăpostul maşinilor şi camioanelor. Căci nimeni nu se plimbă în ploaie dacă nu are ceva de rezolvat, cum se întâmpla cu oamenii serioşi cu pălării de fetru cu boruri mari, mergând grăbiţi spre prefectură, cu câte o servietă sub braţ, în vreme ce eu zăboveam fără ţintă în colţul pieţii Aristide

Briand. Am intrat în Notre-Dame-de-la-Couture, lângă prefectură. Nu era nimeni înăuntru, cu excepţia unei bătrâne care se ruga, cu o lacrimă atârnându-i ca o perlă în colţul ochilor larg deschişi; ceva mai târziu, o fată se îndreptă grăbită, păcănind din tocurile înalte, spre o statuie de culoare albastru deschis ca să aprindă o lumânare. Pe urmă, ca o baltă de întuneric care-mi inundă judecata, mi-am dat seama că nu-mi mai rămăsese decât fie să mă îmbăt, fie să-mi pun capăt zilelor. Oare pentru cine conta eşecul meu? Probabil că nu pentru mărunta mea lume exterioară, cei câţiva prieteni care aveau impresia că mă cunosc bine, cei care mă angajaseră, sau studenţii care-mi audiaseră cursurile, autorităţile de la

Muzeul britanic care, senfne şi curtenitoare, mă salutau dimineaţa sau după-amiaza, şi nici pentru umbrele şterse, insipide, blajine din Londra, în mijlocul cărora am trăit şi am existat şi mi-am purtat fiinţa în calitate de universitar potolit şi supus legilor, în vârstă de treizeci şi opt de ani.

Dar ce se întâmpla cu eul care-şi cerea zgomotos

libertatea, omul din interior? Oare cum îi apărea iui sărmana mea existenţă?

Cine anume era şi de unde apăruse, ce dorinţe şi ce doruri avea n-aş fi putut să spun. Eram atât de obişnuit să fac abstracţie de el încât nu-i cunoşteam pornirile; dar nu era exclus să fi avut un râs ironic, o inimă nepăsătoare, o fire arţăgoasă şi o limbă spurcată. Nu locuia într-un apartament solitar înţesat cu cărţi'; nu se trezea în fiecare dimineaţă cu ideea că nu are familie, legături, încurcături, prieteni sau interese extrem de importante pentru el, nimic care să-i slujească drept ţintă şi ancoră, cu excepţia preocupării pentru istoria Franţei şi a limbii franceze, care, nu ştiu cum, printr-un noroc, îi dăduse posibilitatea să-şi câştige existenţa.

Poate că dacă nu l-aş fi ţinut sechestrat în interiorul meu, ar fi râs, ar fi făcut scandal, s-ar fi luptat şi ar fi minţit.

Poate chiar suferea, sau ura, sau trăia din cruzime. Ar fi omorât, ar fi furat – sau s-ar fi irosit în aventuri dinainte pierdute, ori ar fi iubit omenirea şi ar fi îmbrăţişat vreo cauză umanitară. Oricare i-ar fi fost firea, întotdeauna plana sub faţada nesemnificativă a acetui eu palid care acum stătea în biserica Notre-Dame-de-la-Couture aşteptând să se oprească ploaia, să se încheie ziua, să se sfârşească vacanţa, să vină toamna şi să intre în rutina vieţii londoneze normale, lipsită de evenimente, care-l va sechestra într-o altă fiinţă, într-o altă perioadă de timp.

Problema era însă cum s-ar fi putut închide acea uşă? Şi ce ivăr ar fi deschis-o pe cealaltă? Nu exista răspuns – cu excepţia, desigur, a alinării de moment, ceţoase, pe care putea s-o aducă o sticlă de vin la cafenea, înainte de a mă urca din nou la volan şi a porni spre nord. Aici, în biserica pustie, aveam alternativa rugăciunii, dar pentru ce să mă rog? Să-mi pun în aplicare hbtărârea pe jumătate luată de a merge la Abbaye1 In speranţa că aş putea să aflu acolo

cum să mă descurc faţă de insuccesul meu?_M-am uitat la bătrâna care se ridicasesă plece, după ce-şi vârâse mătăniile în buzunarul fustei. Nu mai avea lacrimi în ochi, dar nu-mi dădeam seama dacă asta se datora alinării sau pur şi simplu i se uscaseră pe obraz. M-am gândit la harta

Michelin din maşină şi la semnul cu albastru cu care încercuisem Abbaye de la Grande-Trappe. De ce procedasem astfe!? Ce aşteptam să aflu dacă m-aş fi dus acolo? Aş fi avut oare curajul să sun la clădirea unde-şi cazau oaspeţii? N-ar fi fost exclus să aibă un răspuns pentru mine, şi pentru cel care se găsea sechestrat în mine...

M-am luat după bătrână când a ieşit din biserică. Brusc, am simţit dorinţa s-o întreb dacă era bolnavă sau rămăsese văduvă de curând, sau avea un fiu pe moarte şi dacă de când se rugase îi revenise speranţa; dar când am ieşit pe uşă şi am dat cu ochii de ea, încă murmurând, bătrâna mi-a interpretat privirea nerăbdătoare drept milostenie oferită de turist şi uitându-se pieziş, a întins mânâ după pomană.v l-am dat 200 de franci, dispreţuindu-mă pentru meschinărie şi am plecat grăbit, trezit înapoi la realitate.

Ploaia încetase. Fâşii roşii traversau cerul iar străzile luceau umede. Oamenii se întorceau de la lucru pe biciclete. Fumul întunecat de la coşurile fabricilor din cartierul industrial părea negru şi posomorit, profilat pe cerul proaspăt spălat.

Am pierdut orice simţ al orientării, îndepărtându-mă de prăvălii şi bulevarde, pe străzi care păreau că nu duc nicăieri, şi dădeau una într-alta, umbrite de ziduri de fabrici §i clădiri înalte şi cenuşii, conştient fiind că ceea ce făceam n-avea nicio noimă; trebuia fie să mă duc să-mi

<notă>
1 Abaţie (fr.).
</notă>

aduc maşina, să închiriez o cameră pentru o noapte la unul din hotelurile din centrul oraşului, fie să plec la Le

Mans, să trec prin Mortagne spre Grande-Trappe. Am rămas surprins când am văzut în faţa mea gara şi mi-am amintit că maşina şi catedrala se aflau la celălalt capăt al oraşului. Era limpede că trebuia să merg cu taxiul înapoi, dar mai întâi aş fi băut ceva la bufetul gării, încercând să iau o hotărâre în legătură cu Grande-Trappe. Am" traversat strada şi o maşină derapa ca să mă ocolească, pe urmă se opri. Şoferul scoase capul pe fereastră şi-mi strigă în franceză: „Bună, Jean, când te-ai întors?"

Faptul că pe mine mă chema John m-a zăpăcit O clipă am avut impresia că probabil era vreo cunoştinţă întâmplătoare pe care ar fi trebuit s-o recunosc şi i-am răspuns tot în franceză: „Sunt în trecere, mă întorc diseară", minunându-mă cine naiba putea fi.

— Cred că ţi-ai pierdut timpul cu drumul ăsta, spuse el, dar lasă că acasă le înşiri tu nişte gogoşi despre cât de grozav a fost.

Remarca era jignitoare. Ce-I făcuse să creadă că-mi irosisem vacanţa? Şi cum naiba putea să ştie de profundul meu simţământ al eşecului?

Pe urmă mi-am dat seama că nu-l cunoşteam. Nu-I mai văzusem până atunci. M-am înclinat politicos, cerându-mi scuze.

— Vă rog să mă iertaţi. Am impresia că amândoi am făcut o confuzie.

Spre uluirea mea îl pufni râsul, îmi făcu cu ochiul şi spuse:

. — Bine, mă fac că nu te-am văzut. Dar nu pricep la ce-ţi trebuie Le Mans când ai tot ce vrei la Paris? Aştept să-mi răspunzi duminica viitoare, când ne vedem.

Apăsă pe acceleraţie şi, râzând, îşi văzu de drum. Cu ochii după maşină, am intrat în bufetul gării. Dacă era beat

Şi avea chef de vorbă, îl înţelegeam. Puteam şi eu să-

i urmez exemplul. Bufetul era* înţesat cu oameni fie de la trenurile care abia sosiseră fie care aşteptau să plece.

Călătorii gălăgioşi mă înghiontiră până am ajuns lângă tejghea. Treceau pe lângă mine cu bagaje care-mi loveau picioarele; se auzeau fluierături de locomotive, scrâşnetul asurzitor al unui expres care se apropia se contopi cu gâfâitul înăbuşit al unui tren local, câini în lesă schelălăiau, un copil scânci. Tânjeam după maşina mea parcată lângă catedrală, gândindu-mă cât de liniştit aş fi stat în ea, aş fi deschis harta Michelin şi aş fi fumat o ţigară.

Tocmai când ridicasem paharul la gură, cineva îmi dădu un ghiont, apoi rosti: „Je vous demande pardon”1; când m-am deplasat puţin ca să-i fac loc, s-a întors spre mine şi privirea i-a rămas aţintită asupra mea şi a mea asupra lui;

o ciudată senzaţie de leşin puse stăpânire pe mine, căci mi-am dat seama că şi chipul şi vocea necunoscutului îmi erau perfect cunoscute.

în faţa mea stăteam eu.

Capitolul 2

N-am scos niciunul niciun cuvânt; continuam să ne fixăm. Auzisem de lucrurj de acest gen, de oameni care se întâlnesc întâmplător capînă la urmă să descopere că sunt verişori sau gemeni despărţiţi la naştere; ideea era amuzantă sau poate tragică, ca în Omul cu masca de fier.

Ce se petrecea însă nu era nici nostim nici tragic.

Asemănarea îmi produse ameţeală şi-mi aminti de clipele când, trecând pe lângă o vitrină, mi-am văz’ut brusc reflecţia, iar ce! din oglindă fusese o caricatură grotescă a ceea ce vanitos crezusem că sunt. Asemenea întâmplări mă lăsau rănit, cu moralul scăzut, dar niciodată nu-mi dăduseră acel fior rece pe care-l simţeam acum, nici dorinţa să mă întorc şi să fug. Rupse primul tăcerea:

— Bănuiesc că nu eşti diavolul, ce zici?

— Aş putea să-ţi pun aceeaşi întrebare.

— Vino puţin…

Mă luă de braţ şi mă trase spre bar şi cu toate că oglinda din spatele lui era aburită, parţial ascunsă de sticle şi pahare şi înţesată de reflecţiile altor figuri, ne arăta limpede unul alături de celălalt, încordaţi, crispaţi, căutându-ne chipurile pe suprafaţa lucie, ca şi cum viaţa noastră depindea de ceea ce avea să ne arate. Iar răspunsul nu era o asemănare întâmplătoare, casemuire de suprafaţă, neconfundabilă datorită culorii diferite a părului sau a ochilor, vreo deosebire de trăsătură, expresie, înălţime sau lăţime a umerilor; aveai impresia că în oglindă se reflecta un singur om.

îmi spuse – şi până şi intonaţia îmi răsună ca a mea în auz:

<notă>

1 Vă rog să mă scuzaţi (fr.).

</notă>

— Principiul meu e să nu mă mir de nimic; nu are niciun rost să-l încalc tocmai acum. Ce bei?

Eram prea zdruncinat ca să îmi mai pese. Ceru două fines^ şi ne deplasarăm de comun acord spre celălalt capăt al teghelei, unde oglinda era mai puţin aburită, iar înghesuiala mai mică.

Parcă eram doi actori care-şi studiau machiajul, aşa cum ne mutam privirile de la oglindă spre chipurile fiecăruia. Zâmbi şi zâmbii şi eu, pe urmă se încruntă, iar eu l-am imitat sau, mai bine zis, m-am imitat; îşi potrivi cravata şi mi-o potrivii şi eu; şi amândoi am sorbit rachiul în acelaşi timp spre a vedea cum arătăm când bem.

— Eşti bogat? mă întrebă.

— Nu. De ce?

— Am putea să ne angajăm la circ, sau să scoatem milioane în vreun local. Dacă râu trebuie să iei imediat trenul, îţi propun să mai bem ceva.

Comandă încă două fines. Nimeni nu părea surprins de asemănarea noastră.

— Au impresia că eşti fratele meu geamăn şi ai venit la gară să mă întâmpini, spuse el. S-ar putea să fie chiar aşa.

De unde eşti?

— Din Londra.

— Eşti aici cu afaceri?

— Nu, locuiesc acolo. Şi tot acolo am şi serviciul.

’ – De fapt, m-ar interesa să ştiu de unde te tragi, din ce parte a Franţei?

Mi-am dat seama că mă luase_ drept francez ca şi el.

— Sunt englez, i-am răspuns. întâmplarea face că am studiat limba voastră.

Ridică din sprâncene.

— Felicitările mele, spuse. N-aş fi zis că eşti străin. Ce faci în Le Mans?

l-am explicat că eram în ultimele zile de concediu şi i-am relatat pe scurt pe unde mă plimbasem, l-am spus^că sunt istoric şi că ţineam cursuri în Anglia despre ţara lui şi trecutul ei.

Păru amuzat.

— Aşa îţi câştigi existenţa.

— Da.

— Incredibil, spuse şi-mi oferi o ţigară.

— Şi voi aveţi istorici care fac exact acelaşi lucru, i-am replicat. De fapt la voi învăţământul e mult mai serios ca la

<notă>

1 Rachiuri (fr.).

</notă>

noi. Sunt mii de profesori care conferenţiază despre istorie în toată Franţa.

— Fără discuţie, dar sunt francezi şi vorbesc despre

Franţa. Nu francezi care traversează Canalul Mânecii

ca să-şi petreacă acolo concediul şi pe urmă să se întoarcă să vorbească despre Anglia. Nu înţeleg de ce te interesează aâăî ţara mea. Te plătesc bine?

— Nu prea.

— Eşti însurat?

— Nu. N-amv nicio rudă. Locuiesc singur.’

— Eşti norocos!

Rostise vorbele apăsat, apoi ridică paharul.

— Pentru libertatea ta atât de preţioasă, spuse. Să ţină cât mai mult.

— Dar tu? l-am întrebat.

— Eu? A, eu sunt, cum s-ar spune, un familist. Unul în toată regula, de fapt. Au pus gheara pe mine de mult. Aş putea chiar să spun că n-am avui nicio scăpare. Cu excepţia războiului.

— Eşti om de afaceri?

— Am o proprietate. Locuiesc la vreo treizeci de kilometri de aici. Cunoşti Sarthe?

— Cunosc bine regiunea la sud de Loire. Mi-ar plăcea să mă plimb şi prin Sarthe, dar acum sunt în drum spre nord. Va trebui s-o las pentru altă dată.

— Păcat. Ar fi fost amuzant…

Nu-şi putu sfârşi gândul, ci rămase cu ochii pe pahar.

— Ai maşină?

— Da, am lăsat-o lângă catedrală. M-am cam rătăcit tot mergând de colo-colo, şi de asta am ajuns!a gară.

— Rămâi în Le Mans la noapte?

— Nu ştiu. Nu mi-am făcut niciun plan. De fapt…

M-am oprit. Rachiul mă încălzise plăcut şi aveam impresia că ce-i spuneam acestui om era lipsit de importanţă; parcă stăteam de vorbă cu mine însumi.

— De fapt, aveam de gând să petrec câteva zile la Grande-Trappe.

— La Grande-Trappe? mă întrebă. Adică la mănăstirea de călugări cistercieni de lângă Mortagne?

— Da. Nu poate fi la mai mult de optzeci de kilometri de aici.

— Pentru numele lui Dumnezeu, dar de ce vrei să te duci acolo?

întrebarea era cât se poate de firească. Motivul pentru care oamenii se duceau la Grande-Trappe era să găsească iubirea întru Domnul. Sau cel puţin aşa îmi închipuiam.

— Mă gândeam că dacă aş reuşi să ajung şi să rămân puţin acolo, până să mă întorc în Anglia, aş putea să aflu curajul de a continua să trăiesc.

Mă privi gânditor în timp ce-şi sorbea f/ne-ul.

— Care-i necazul? mă întrebă. O femeie?

— Nu.

— Banii?..

— Nu.

— Eşti vârât în vreo încurcătură?

— Nu.

— Ai cancer?

— Nu.

Ridică din umeri.

— Poate eşti beţiv sau homosexual. Sau îţi face plăcere să suferi. în orice caz, e ceva grav dacă vrei să ajungi la

Grande-Trappe.

Privirea mi-a alunecat din nou pe lângă el, spre oglindă.

Iar acolo, pentru prima oară, am sesizat ce anume ne deosebea. Nu hainele, adică sacoul meu de tvyeed şi costumul lui de călătorie, închis la culoare, ci felul degajat în care se purta, spre deosebire de reţinerea mea. Privea, vorbea şi zâmbea aşa cum eu n-o făcusem niciodată.

— Nu e nimic grav, i-am spus. Numai că eu, ca persoană, mi-am ratat viaţa.

— Asta e valabil pentru toţi, îmi răspunse, şi pentru

tine, şi pentru mine, şi pentru toţi, cei de aici, de la bufetul gării. Suntem fiecare câte o epavă. Secretul vieţii este să recunoşti cât mai devreme şi să te împaci cu gândul. Pe.

urmă nu mai contează.

— Ba contează, i-am spus, iar eu nu m-am împăcat cu gândul. îşi termină băutura şi privi la ceasul din perete.

— Nu e nevoie să pleci imediat spre La Grande-Trappe.

Bunii călugări aşteaptă eternitatea, aşa că te mai pot aştepta şi pe tine câteva ore. Hai să mergem undeva să bem în linişte, poate să şi mâncăm, pentru că eu, fiind familist, nu prea mă grăbesc să ajung acasă.

în clipa aceea mi-a venit în minte individul din maşină care mă interpelase.

— Te cheamă cumva Jean? l-am întrebat.

— Da. Jean de Gue. De ce?

— înseamnă că cineva m-a confundat cu tine, la intrarea în gară. Un individ mi-a strigat din maşină „Bună

Jean", iar când i-am răspuns că mă confundă mi s-a părut că s-a amuzat şi şi-a închipuit clar că eu, mai bine zis tu n-ai vrut să fii recunoscut.

— Nu mă miră. Şi tu ce-ai făcut?

— N-am făcut nimic. A plecat râzând şi strigându-mi ceva în genul că ne vedem duminică.

— A, da. La chasse\..

Vorbele mele probabil că îl făcuseră să se gândească la altceva, căci expresia feţei i se schimba; păcat că nu-i puteam urmări gândurile. Ochii albaştri i se întunecară, iar mie îmi trecu prin minte dacă nu cumva şi eu arătam tot aşa când mă gândeam la câte o problemă greu de rezolvat.

Făcu semn unui hamal care aştepta răbdător cu câteva valize lângă uşa batantă a localului.

. — Ziceai că ţi-ai lăsat maşina lângă catedrală?

— Da.

— Atunci, dacă nu te deranjează să-mi oferi şi mie

puţin spaţiu pentru valize, am putea s-o aducem aici şi să mergem să mâncăm, vrei?

— Sigur. Unde doreşti.

Dădu un bacşiş hamalului, chemă un taxi şi plecarăm.

Totul era straniu, ca într-un vis. Visasem de atâtea ori că sunt o umbră care mă urmăreşte cum acţionez în vis. Iar acum, deşi real, resimţeam aceeaşi imaterialitate, aceeaşi lipsă de voinţă.

— Deci l-ai dus de nas, ai?

— Pe cine?,

Glasul lui, aproape ca şi glasul propriei mele conştiinţe, mă făcu să tresar; pentru că de când ne suiserăm în taxi nu scoseserăm o vorbă.

— Pe cel care te-a strigat în faţa gării.

— A, da, absolut. S-ar putea să-ţi reproşeze când o să vă vedeţi. Mi-am adus aminte – ştia că eşti plecat pentru că a pomenit ceva în legătură cu timpul irosit în călătorie, îţi spune ceva lucrul ăsta?

— Multe.

N-am continuat discuţia. Nu mă privea. După o clipă, m-am uitat la el aproape pe furiş, şi am văzut că şi el făcea acelaşi lucru. Privirile ni s-au întâlnit şi, în loc să zâmbesc instinctiv, din cauza legăturii dintre noi dată de asemănare, senzaţia a fost neplăcută, ca şi cum simţeam o primejdie.

M-am uitat pe fereastră şi în vreme ce taxiul coti şi opri lângă catedrală, clopotul prinse să răsune solemn şi

<notă>

1 Vânătoarea (fr.)..

</notă>

profund, chemând la rugăciune. întotdeauna m-a mişcat acest moment. Chemarea vine mereu pe neaşteptate şi în mod ciudat mă irită. în seara aceasta, când am coborât din taxi, clopotul suna ca o provocare, convingător şi strident.

Pe urmă, dangătul se transformă în murmur, murmurul în suspin şi suspinul în reproş. Doi, trei oameni intrară pe uşa catedralei. M-am dus!a maşină şi am descuiat-o, însoţitorul meu aşteptă, studiindu-mi interesat maşina.

— Un Ford Consul, spuse el. Din ce an?

— îl am de doi ani. Am făcut vreo 1 500 de mile.

— Eşti mulţumit?

— Foarte. Nu prea îi folosesc, cu excepţia sfârşitului de săptămână.

Cât timp i-am aşezat cele două valize în portbagaj mi-a pus tot felul de întrebări în legătură cu maşina, interesat ca un şcoiar care e curios să ştie cât mai multe despre o maşinărie nouă. A pus mâna pe toate butoanele, a încercat arcurile de la banchete' a mişcat schimbătorul de yiteze şi fazele; în cele din urmă, m-a întrebat plin de entuziasm dacă n-ar putea să conducă el.

— Bineînţeles, i-am răspuns. Cunoşti mai bine decât mine oraşul. Dă-i drumul!

Se aşează plin de siguranţă la volan, iar eu m-am suit lângă el. Pe când ne îndepărtam de catedrală şi deci ieşisem pe rue Voltaire, continua să se entuziasmeze şcolăreşte, murmurând cu voce scăzută: – Minunat!

Excelent! — bucurându-se evident de fiecare clipă a ceea ce, din punctul meu de vedere, se dovedi mai târziu a fi o cursă nebunească. După ce am trecut pe roşu, am ţâşnit pe lângă un bătrân, gata-gata să-l facem praf, pe urmă am împins spre trotuar un Buick uriaş, condus de un american scos din minţi; a început apoi să înconjure oraşul, după cum mi-a explicat, ca să încerce maşina.

— Ştii, îmi face o plăcere nebună să folosesc bunurile altuia. E una dintre cele mai mari bucurii ale mele.

Când a dat colţul, am închis ochii pentru că aveam impresia că se afla la volanul unui bob nu al unei maşini.

— Bănuiesc că între timp ţi s-a făcut o foame de lup,

ai? mă întrebă el.

— Deloc, am murmurat eu. îţi stau la dispoziţie.

Rostind aceste cuvinte, în minte îmi veni ideea cât de delicată, aproape prea politicoasă este limba franceză.

— Mă gândisem să te duc la singurul restaurant unde se poate mânca foarte bine, dar m-am răzgândit. Mă cunosc toţi acolo, iar astă-seară, nu ştiu cum, dar aş vrea să n-am identitate. Nu dai nas în nas zilnic cu propria-ţi persoană.

Cuvintele lui îmi produseră aceeaşi senzaţie neplăcută pe care o experimentasem în taxi. Asemănarea dintre noi era un lucru pe care amândoi doream să-l ţinem tăinuit.

Brusc, mi-am dat seama că nici mie nu mr^ar fi plăcut să, fim văzuţi împreună. N-aveam chef să fim priviţi de chelneri. Mă 'simţeam întrucâtva ruşinat şi aveam sentimentul că mă furişam. Era o senzaţie.aparte. Când ne apropiarăm de centrul oraşului, încetini.

— S-ar putea ca astă-seară să nu mai merg acasă şi să trag la vreun hotel.

Parcă ar fi gândit cu voce tare. Cred că de fapt. nici nu aşteptă răspuns.

— Adevărul este, continuă el, că atunci când o să sfârşim masa, va fi prea târziu să-i mai telefonez lui Gaston să aducă maşina. Oricum, ai mei nici nu mă aşteaptă.

Şi eu obişnuiam să-mi caut pretexte pentru a amâna vreo treabă neplăcută. Mă întrebam însă de ce nu dorea să se întoarcă acasă.

— Şi tu la fel, poţi să te hotărăşti să laşi baltă La

Grande-Trappe, îmi spuse el, întorcându-se către mine când aşteptam să se schimbe semaforul. Poţi să tragi şi tu la vreun hotel.

Avea ceva ciudat în glas. Parcă bâjbâia să găsească o cale, să cadă la o învoială cu mine, o soluţie la o problemă pe care niciunul dintre noi nu o înţelesese pe deplin; când

mă privi, în ochi i se citea o expresie întrebătoare şi în acelaşi timp ascunsa, mascată.

— S-ar putea, am răspuns. Nu ştiu.

Conduse prin centrul oraşului, fără entuziasm, dar preocupat; nu trase în faţa nici unuia dintre hotelurile jmportante pe care le zărisem mai devreme, ci ajunserăm într-un cartier unde clădirile păreau mai posomorite, mai ponosite, mai aproape de fabrici şi depozite. Pe străzile umile erau pensiuni ieftine şi camere de închiriat pentru o singură noapte sau o oră, unde nu se cereau paşapoarte şi nu se puneau întrebări.

— E mai multă linişte aici, spuse el, iar eu tot n-amreuşit să-mi dau seama dacă vorbea cu mine sau dădea glas propriilor gânduri. Dar n-am prea avut timp să cuget asupra alegerii făcute în clipa în care a oprit maşina în faţa unei case dărăpănate, strivită între altele două la fel de mizere, cu o firmă electrică de culoare albăstruie, atârnată deasupra uşii întredeschise, a cărei inscripţie „Hotel” îi arăta menirea.

— Uneori locurile astea se dovedesc folositoare. N-ai întotdeauna chef să dai peste prieteni..

N-am comentat. închise motorul şi deschise portiera.

, – Vii? mă întrebă.

Nu simţeam nicio dorinţă să cercetez tainele reclamei

, Tout Confort, scrisă cu litere mici, sub firma albastră, aşa că am coborâţ dinmaşină şi i-am dat jos valizele din portbagaj.

— Nu cred, am răspuns. Tu du-te şi închiriază-ţi camera dacă vrei. Eu unul vreau să mănânc şi pe urmă mă decid ce-o să fac.

Mă simţeam atras de şoseaua cu destinaţia spre nord – spre Mortagne, şi pe urmă drumul lăturalnic spre Abbkye de la Grande-Trappe.

— Cum vrei, spuse el dând din umeri, iar eu mi-am

aprins ţigara şi l-am urmărit cum intră în hotel cu pas hotărât. Paharele date pe gât la bufetul gării începuseră să-şi facă efectul. Nimic din ce se întâmpla nu avea consistenţa realităţii şi, puţin buimăcit şi înceţoşat, mă întrebam ce căutam eu pe strada aceea dosnică din Le

Mans, aşteptând pe cineva care cu o oră în urmă mi-era total necunoscut, care încă era un străin pentru mine, dar care, datorită asemănării întâmplătoare îmi acaparase seara, îndreptându-i făgaşul spre bine sau spre rău. Mi-a trecut prin cap să mă vâr în maşină şi să pornesc la drum, şi astfel să fiu chit faţă de o întâlnire care, deşi la început se arătase fascinantă, acum părea ameninţătoare, chiar nefastă. Tocmai mă întindeam după cheia de contact, când se întoarse.

— Am aranjat, spuse el. Hai să mâncăm. Nu-i nevoie să luăm maşina. Ştiu un local la doi paşi de aici.

N-am putut să inventez un pretext ca să scap de el şi, dispreţuindu-mă pentru propria-mi slăbiciune, l-am urmat ca o umbră.

Mă conduse pe strada alăturată la o clădire pe jumătate restaurant, pe jumătate bistrou. Intrarea era înţesată de biciclete – probabil că era sediul unui club de ciclism;

înăuntru erau mulţi tineri în tricouri colorate, cântând şf ţipâhd, în vreme ce un grup de câţiva muncitori vârstnici juca la o masă un joc de zaruri. îşi făcu loc hotărât prin gloată şi ne aşezarăm la o masă în spatele unui paravan prăpădit, unde vocile stridente ale tinerilor erau pe jumătate astupate de un aparat de radio asurzitor.

Patronul, care era în acelaşi timp şi chelner şi barman, îmi vârî în mână o listă de mâncăruri indescifrabile, şi cât ai clipi din ochi m-am trezit cu un pahar de vin şi o farfurie cu supă pe care nu le comandasem; tavanul începu să se contopească cu podeaua în mintea mea, timpul îşi pierduse orice

semnificaţie, iar însoţitorul meu, aplecându-se peste masă, cu paharul ridicat, strigă:

— Pentru popasul de la Grande-Trappe! Uneori, al patrulea pahar poate avea pentru o vreme efectul îndepărtării buimăcelii provocate de celelalte trei, şi în timp ce mâncam şi beam, chipul din faţa mea deveni din nou limpede, fără urmă de ameninţare sau ciudăţenie, ci binevoitor, la fel de familiar ca cel pe care-l vedeam în oglindă, zâmbind când îi zâmbeam, încruntându-se când mă încruntam; iar vocea, care părea un ecou al propriului meu glas, mă îndemna să discut, mă îmboldea ia mărturisiri, aşa că m-am pomenit vorbind despre singurătate, moarte, scojqa goaiă a emoţiei, universul meu, nesiguranţa sentimentului.

— Prin urmare, m-am auzit rostind, la Grande-Trappe, unde oamenii trăiesc din tăceri, trebuie fără îndoială să existe răspuns la toate acestea, acolo trebuie să se ştie cum se umple golul din om,.căci ei au păşit în întuneric ca să< găsească lumina de bună voie, în vreme ce eu...

’ M-am oprit, încercând să-mi limpezesc gândurile, pentru că ceea ce încercam să-i spun era esenţialul pentru noi.

— Cu alte cuvinte, am continuat, s-ar putea să nu-mi dea un răspuns acolo, dar pot să-mi indice unde să-l caut, pentru că, deşi fiecare dintre noi trebuie să aibă un răspuns personal la problemele noastre personale, aşa cum fiecare lacăt are cheia lui, s-ar putea ca şi răspunsul lor să^fie universal valabil după cum şperaclul deschide orice lacăt.

în ochii lui albaştri, vioi şi amuzaţi se oglindea starea mea de beţie şi îndoiala care i-a urmat, ironia mahmurelii.

— Nu, prietene, spuse el. Dacă ai ştii despre religie lucrurile pe care le ştiu eu, ai fugi ca de dracuz. Am o soră căreia numai la asta îi stă capul. Eu am învăţat de la viaţă

un lucru, şi anume că singura forţă care te împinge înainte este lăcomia. Insectele, animalele, bărbaţii, femeile, copiii, toţi nu trăim decât din lăcomie. Nu e prea amuzant, dar ce să-i faci? Singurul lucru care-ţi rămâne este să slujeşti lăcomia şi să dai oamenilor ce-şi doresc. Buba e că nu se satură niciodată.

Suspină şi-şi mai turnă un pahar de vin.

— Te plângi că ai viaţa searbădă, spuse el. Mie mi se pare raiul pe pământ. Ai un apartament, n-ai rude, n-ai probleme de afaceri, toată Londra este un teren de joacă pentru tine, dacă asta îţi doreşti – cu toate că, mie,

Londra nu mi s-a părut prea veselă când am fost exilat acolo un an, în război, dar, oricum, este un oraş mare şi deschis. Nu-ţi stă atârnat de gât ca un ştreang.

Vocea i se înăspri; în ochi i se citea indignarea şi exasperarea – era primul semn pe care îl dădea cum că ar fi avut şi el probleme personale pe care se străduia să fe evite; se aplecă peste masă şi spuse:

— Ai tot norocui din lume şi nu eşti mulţumit. Mi-af spus că părinţii ţi-au murit de mult-şi că nimeni nu poate ridica nicio pretenţie asupra ta. Eşti liber să trăieşti, să mănânci, să munceşti şi să dormi când ai poftă. Gândeşte-te ce noroc ai şi lasă baltă prostia asta cu La Grande-Trappe.

Ca toţi oamenii solitari, dădusem frâu liber vorbetoî şi indiscreţiilor prea repede, sensibil la compasiune. îmi cunoştea acum toată rutina vieţii, iau eu nu ştiam nimic despre ei.

— Prea bine, atunci, am spus, e rândul tău să faci>

mărturisiri. Tu ce probleme ai?

O clipă am avut impresia că o să mi se destăinuiască.

în ochi îi Sicari o clipă nesiguranţa, pe urmă dispăru cedând locul zâmbetului îngăduitor, ridicării alene din umeri.

’ – Ei, eu! spuse el. Problema mea este că am prea

multe posesiuni. Umane, dacă se poate spune aşa.

Şi gestul de concediere când îşi aprinse ţigara a fost ca un avertisment să pun capăt întrebărilor. N-aveam decât să fac pe introspectul, să-mi explodez propriile-mi stări depresive, dacă asta doream; ale lui însă erau tabu. Am terminat de mâncat, dar continuam să stăm acolo, să fumăm şi să bem, iar vorbăria băieţilor cu bicicletele ajungea până la noi în rafale, pe deasupra melodiilor chinuite de la radio, o dată cu scârţâitu! scaunelor şi sfada muncitorilor pentru jocul cu zarurile.

Am tăcut, brusc nemaiavând ce spune, şi în tot acest răstimp i-am simţit privirea aţintită asupra mea, provocându-mi o senzaţie ciudată şi neplăcută. Când mi-a spus că trebuie să telefoneze acasă şi s-a ridicat,'mi s-a luat o piatră de pe inimă, ca şi cum absenţa lui îmi uşura respiraţia. La înapoiere, i-am aruncat în treacăt un „Ei?", mai mult ca un comentariu şi nu ca o întrebare, iar el mi-a răspuns scurt:

— Le-am spus să trimită mâine maşina să mă ia.

L-a chemat pe patron, a achitat nota de plată, neluând în seamă protestele mele slabe, pe urmă, m-a apucat de braţ şi rn-a condus printre grupurile de tineri în stradă.

Se făcuse întuneric şi ploaia se pornise iar. Strada era pustie. Nimic nu este mai sinistru decât periferia unui oraş de provincie într-o seară umedă; am bâiguit ceva în legătură cu maşina şi cu continuarea drumului, precum şi ce experienţă fusese pentru mine întâlnirea cu el.

— A, nu te pot lăsa să pleci aşa. Toată povestea asta e mult prea neobişnuită, prea stranie.

Am ajuns din nou la intrarea hotelului prăpădit şi întunecos şi, uitându-mă prin uşa tot întredeschisă, n-am văzut pe nimeni la recepţie. Băgă şi el de seamă acelaşi lucru, se uită peste umăr şi spuse grăbit:

— Hai sus. Mai bem un păhărel înainte de plecare.

Glasul era presant, insistent, ca şi cum nu aveam timp de pierdut. Am protestat, dar urcasem deja jumătate de scară şi imediat am ajuns pe palier. Scoase cheia din buzunar, deschise uşa şi-mi porunci:

— Stai jos şi fă-te comod!

M-am aşezat pe pat, pentru că pe un scaun era o valiză deschisă. Trase din ea pijamaua, peria de cap şi o pereche de papuci, pe urmă scoase o sticlă şi turnă în paharul pentru periuţa de dinţi nişte coniac. Ca şi la bistrou, tavanul prinse să se contopească cu podeaua; am avut sentimentul că ceea ce se petrecea era inevitabil, predestinat, că niciodată nu voi scăpa de el şi el de mine;

că mă va urmări când voi coborî, se va urca cu mine în maşină şi n-am să mă pot descotorosi vreodată de el. Era umbra mea, sau eu a (ui şi amândoi eram legaţi pe vecie unul de celălalt.

— Ce ai? Ţi-e rău? mă întrebă el, şi ochii lui îi străpunseră pe ai jnei.

M-am ridicat, sfâşiat între două dorinţe – una să deschid uşa şi să mă năpustesc în jos pe scări, şi cealaltă să stau lângă el, cum făcusem în bufetul gării, şi să privesc ca într-o oglindă. Ştiam că prima idee era înţeleaptă şi cealaltă avea ceva necurat în ea, dar trebuia îndeplinită, trăită încă o dată. Probabil câ-mi ghicise intenţia, căci ne întoarserăm amândoi în acelaşi timp şi ne privirăm; aici, în odăiţa cufundată în linişte, asemănarea era stranie şi mai izbitoare decât.fusese în învălmăşeala de la bufet, cu tot zgomotul, fumul, şi vorbăria oamenilor, sau decât la bistrou, unde nici nu mă gândisem la ea. Camera aceea jalnică, cu tapetul pestriţ şi podeaua scârţâitoare, semăna cu un mormânt care ne izola de restul lumii; eram aici împreună şi nu mai aveam scăpare. îmi vârî în mâna nesigură paharul cu coniac, iar el bău direct din sticlă, pe urmă spuse cu un glas la fel de şovăitor ca şi al meu – sau poate că vorbeam eu şi el asculta?

— Mă îmbrac cu hainele tale şi tu cu ale mele?_

îmi amintesc doar că unul din noi a râs când m-am prăbuşit pe podea.

Capitolul 3

Se auzi o bătaie în uşă. Ciocănitul se repetă de mai multe ori, străpungându-mi visul şi trezindu-mă, căci, în cele din urmă, m-am adunat, Dumnezeu ştie din ce abisuri de întunecime, şi am strigat: „Entrez!”^; am privit buimac de jur împrejurul camerei necunoscute, care treptat mi se păru familiară.şi reală. Pe uşă îşi făcu apariţia un bărbat într-o uniformă demodată de şofer, cu o haină încheiată la toţi nasturii, pantaloni bufanţi şi jambiere; în mină îşi ţinea şapca. Era scund şi îndesat. Mă privea din prag plin de compasiune, cu nişte ochi căprui intens.

— Monsieur le Comte2 s-a trezit, în sfârşit? mi se adresă. L-am privit p clipă, încruntându-mă, pe urmă m-am mai uitat o dată prin cameră şi am văzut pe scaun o valiză deschisă şi încă una jos, pe podea; hainele însoţitorului meu erau aruncate pe marginea patului pe care stăteam eu întins. Aveam pe mine o bluză de pijama în dungi pe care n-o recunoşteam. Pe poliţa de deasupra chiuvetei era un suport pentru periuţe şi o sticlă cu coniac. Hainele mele nu se vedeau pe nicăieri, iar eu nu-mi aduceam aminte să le fi scos de pe mine sau să le fi lăsat pe undeva. Tot ce mai ţineam minte era momentul când stătusem alături de însoţitorul meu în faţa oglinzii.

— Cine eşti? m-am adresat şoferului. Şi ce vrei?

Suspină, aruncă un ochi înţelegător spre dezordinea din cameră şi spuse:

<notă>

1 Intră! (fr.).

2 Domnul conte (fr.).

</notă>

— Monsieur le Comte doreşte să mai doarmă puţin?

— Monsieur le Comte nu este aici, i-am răspuns”.

Probabil că a ieşit puţin afară. Cât e ceasul?

Evenimentele nopţii precedente mi se limpeziră în minte; mi-am amintit că însoţitorul meu se dusese să telefoneze îrj timp ce eram la bistrou şi ceruse să i se aducă maşina a doua zi. Probabil că cel care sosise era şoferul şi mă confundase cu stăpânul lui. Omul îşi privi ceasul şi îmi spuse că era ora cinci.

— Cum adică... cinci? am întrebat şi m-am uitat pe fereastră. Era plină zi şi de afară răzbătea zgomotul traficului.

— E cinci după-amiaza, spuse şoferul. Monsieur le

Comte a dormit profund toată ziua. Aştept aici de la ora unsprezece dimineaţa.

Nu se simţea niciun fel de reproş în cuvintele lui;

enunţa doar un fapt. Mi-am dus mâna la frunte, tâmpleie îmi zvâcneau oribil. într-o parte aveam un cucui, dar capul nu mă durea numai din acest motiv. Mă gândeam la băutura de aseară şi la ultimul pahar cu coniac. Sau poate nu fusese ultimul? Nu mai ţineam minte.

— Am căzut, i-am spus şoferului, şi cred că am fost şi drogat.

— Tot ce se poate, răspunse el. Se mai întâmplă.

Vocea avea ceva din alinarea pe care o găseşti la o doică bătrână când i se adresează unui copil. Mi-am dat jos picioarele din pat şi am rămas cu ochii la pantalonii de pijama necunoscuţi. Se potriveau cu bluza, totuşi nu erau ai mei şi nu-mi aminteam când îi îmbrăcaserh. Am întins mâna şi am atins maioul şi indispensabilii de pe marginea patului, diferiţi de ai mei şi prin croială şi prin material, pe urmă am recunoscut, costumul de călătorie, închis la cujoare, al însoţitorului meu.

— Unde-mi sunt hainele? am întrebat.

Şoferul se apropie şi, luând costumul, atârnă haina pe speteaza scaunului şi netezi pantalonii.

— Fără îndoială că Monsieur le Comte se gândea la

alte probleme când s-a dezbrăcat, remarcă el, privindu-mă şi zâmbind.

— Ba nu, astea nu sunt lucrurile mele. Sunt ale stăpânului tău. Ale mele trebuie că sunt în şifonierul de colo.

Ridică din sprâncene, strânse din buze, se îndreptă înspre şifonier şi îl deschise. Era gol.

— Deschide sertarele, am spus.

S-a supus; şi ele erau goale. M-am dat jos din pat, am scotocit în ambele valize, în cea de pe scaun şi în cea de pe jos. Erau ticsite cu lucrurile celui întâlnit cu o seară înainte. Mi-am dat seama că probabil, într-un acces de beţie, făcusem schimb de haine şi lucrul mi s-a părut dezgustător, animalic.

M-am dus la fereastră şi am privit în stradă. în faţa hotelului era parcat un Renault, iar maşina mea dispăruse.

— Nu mi-ai văzut maşina când ai venit? l-am întrebat pe şofer. Omul păru nedumerit.

— Monsieur le Comte şi-a cumpărat altă maşină?

întrebă. Azi-dimineaţă când am venit, nu era alta afară.

Continua lui autoamăgire mă scotea din sărite.

— Nu, am spus nerăbdător, vorbesc de maşina mea,

Fordul meu. Eu nu sunt Monsieur le Comte – Monsieur le

Comte a ieşit îmbrăcat în hainele mele. Vezi dacă n-a lăsat vorbă la cineva la recepţie. Probabil că mi-a luat maşina. E

o glumă de-a lui, dar pe mine nu mă amuză.

In ochi îi apăru o expresie nouă. Părea neliniştit.

— Nu e nicio grabă, spuse el, dacă Monsieur le Comte doreşte să se mai odihnească.

Veni lângă mine şi-mi puse uşor mâna pe frunte.

— Vreţi să vă aduc ceva de la pharmacie? mă întrebă.

Vă doare dacă vă ating, aşa?

Ştiam că nu trebuia să-mi pierd cumpătul.

— Du-te la recepţie şi roagă pe cineva să urce până aici, i-am răspuns.

După ce a plecat, mi-am aruncat încă o dată ochii prin dormitor, dar nicăieri, nici în şifonier, nici în sertarele de la noptieră, nici pe masă, nu se afla vreun lucru de-al meu cu care să-mi pot dovedi identitatea. Hainele mele dispăruseră şi o dată cu ele portofelul, paşaportul, banii, agenda, cheile, stiloul, absolut toate obiectele pe car# le aveam de obicei la mine. Nu rămăsese nici măcar un nasture sau un buton de-al meu. Totul era al lui. Pe capacul valizei tronau periile cu iniţialele lui J. de G.: mai era şi un costum de haine, pantofi, aparatul de ras, săpun, un burete – iar pe noptieră, un portofel cu bani, cărţi de vizită cu „Comte de Guâ", tipărit pe ele şi în colţul din stânga jos – „St. Gilles, Sarthe". Am răsturnat lucrurile din cealaltă valiză, sperând inutil că voi găsi ceva de al meu, dar totul a fost în zadar, n-am dat decât de haine de-ale lui, un ceas de voiaj, un carneţel, un carnet de cecuri şi diverse pachete învelite în hârtie, care păreau a fi cadouri.

M-am aşezat din nou pe pat, ţinându-mi capul în mâini.

Nu aveam altceva de făcut decât să aştept. Nu va trece mult şi se va întoarce. Trebuie să se întoarcă. îmi luase maşina şi eu trebuia să mă duc la poliţie, să le dau numărul, să le explic că mi-am pierdut portofelul cu bani, cecurile la purtător şi paşaportul – şi îl vor găsi imediat, între timp însă... între timp, ce?

Şoferul se înapoie în cameră cu un individ slinos cu o privire evazivă care mi-am închipuit că trebuie să fie recepţionerul sau poate însuşi patronul. Ţinea în mână o foaie de hârtre pe care mi-a întins-o şi am recunoscut o notă de plată – preţul unei camere de o persoană pentru o zi şi o noapte.

— Doriţi' să faceţi vreo reclamaţie, Monsieur? m-a

întrebat.

— Unde e domnul cu care am fost eu aseară? L-a văzut cineva plecând azi-dimineaţă?

— Când aţi închiriat aseară camera eraţi singur,

Monsieur, răspunse omul. Dacă mai eraţi singur şi când v-aţi întors, mai târziu, n-aş şti să vă spun. Aici se merge pe discreţie, nu punem niciodată întrebări clienţilor.

Dincolo de tonul servil am simţit nota de familiaritate şi'

dispreţ. Şoferul fixa podeaua. L-am văzut pe omul de la hotel, sau pe patron-, aruncând oprivire spre patul mototolit şi de la pat spre sticla de pe poliţă.

— Trebuie să anunţ poliţia, am spus.

Omul păru speriat.

— Aţi fost prădat, Monsieur? întrebă el.

Şoferul ridică privirea din podea şi ţinând încă şapca în mâini veni lângă mine, ca şi cum ar fi vrut să mă ocrotească.

— E mai bine să nu vă creaţ[probleme, Monsieur le

Comte, spuse el cu glas scăzut. în câteva ore vă reveniţi.

Daţi-mi voie să vă ajut la îmbrăcat şi pe urmă plecăm imediat acasă. Orice discuţie într-un local ca ăsta poate să vă facă dificultăţi, ştiţi bine.

Brusc m-am enervat. M-am gândit ce idiot păream probabil cum stăteam pe marginea patului în camera aceea nenorocită, îmbrăcat într-o pijama străină şi asumându-mi o altă identitate, ca într-o farsă de music-hall, victima unei glume proaste, care fără îndoială că îl amuzase pe fostul meu însoţitor, dar nu şi pe mine. Dacă vroia să mă transforme într-un cretin, atunci n-avea decât să-mi împărtăşească soarta. Am să mă îmbrac cu hainele lui, am să-i conduc maşina ca un apucat – fiindcă nici nu mă îndoiam că şi el o conducea pe a mea la fel – am să mă las arestat şi pe urmă o să-l a*ştept să-şi facă apariţia şi să

dea o explicaţie, aşa cum se va pricepe, pentru toată comportarea lui absurdă.

— Foarte bine. Şterge-o de aici şi lasă-mă în pace, i-am spus şoferului.

A plecat şi l-a luat şi pe recepţioner cu el. Cu furie şi scârbă, m-am întins după maiou şi indispensabili, pe urmă am început să mă îmbrac.

După ce âm terminat să mă rad cu aparatwl lui şi m-am periat cu periile lui, propria-mi imagine din oglindă mi-a apărut ciudată şi greu de definit. Identitatea îmi fusese dizolvată. în faţa mea stătea, în carne şi oase, Jean de

Gue, aşa cum îl văzusem cu o seară înainte când s-a lovit de umărul meu în bufetul gării. Schimbarea vestimentaţiei îmi adusese o schimbare de personalitate; umerii păreau mai laţf, capul parcă îl ţineam mai semeţ şi până şi expresia ochilor semăna cu a. lui. M-am forţat' să zâmbesc şi imaginea din oglindă îmi zâmbi, un zâmbet întâmplător, abia schiţat, care parcă se potrivea cu umerii ridicaţi ai hainei şi cu papionul" atât de diferit de oricare altă cravată pe care o purtasem până atunci. Am scos încetişor portofelul şi am numărat banii. Avea vreo douăzeci de mii de franci, iar pe noptieră mai era ceva mărunţiş. Am scotocit foarte atent prin portofel, sperând să găsesc vreun bilet, câteva cuvinte mâzgălite la repezeală în care să recunoască festa pe care mi-o jucase. N-am găsit nimic, niciun cuvânt, nicio cheie care să dovedească prezenţa lui în acea cameră de hotel.

Mă înfuriam din ce în ce mai tare. Prevedeam şirul de explicaţii care urma să mi se ceară de poliţişti – povestirea cu lux de amănunte, apoi încăpăţânarea lor plictisitoare de a mă însoţi la bufetul gării şi la bistroul unde luasem masa cu o seară înainte, pentru a primi confirmarea că fusesem amândoi acolo, identici la înfăţişare. Ce haz făcea probabil Jean de Gue acum pe seama mea, având avansul unei zile întregi la volanul

maşinii mele, îndreptându-se spre nord, est, sud sau vest – oriunde ar fi avut el chef, cu douăzeci şi cinci de lire în cecuri la purtător, încă neridicate, plus ce alţi bani aş mai fi avut, îmbrăcat în hainele mele, poate chiar aşezat în vreo cafenea citindu-mi notiţele, cu expresia lui amuzată şi nepăsătoare întipărită pe chip. Era liber să se bucure de gluma făcută, să se ducă unde ar fi dorit şi să se întoarcă în clipa în care gluma nu mai avea haz, în vreme ce eu aş fi stat proţăpit în vreo secţie de poliţie sau consulat, încercând să fac autorităţile să-mi priceapă povestea şi foarte probabil nici măcar să nu mi se dea crezare.

Am pus înapoi în valiză trusa de toaletă şi pijamaua, pe urmă am coborât; i-am spus individului cu privirea evazivă de la recepţie să-mi aducă valizele din cameră. încă mai purta pe chip expresia pe jumătate familiară, pe jumătate amuzată, ca şi cum amândoi am fi fost părtaşi la ceva imoral, şi mă întrebam dacă nu cumva hotelul nu era vreo vizuină de-a lui Jean de Gue, dacă n-avea obiceiul să vină acolo pe furiş ca să-şi tăinuiască cine ştie ce întâlniri. Abia după ce am achitat nota de plată şi m-a urmat cu bagajele până la Renault-ul vechi, unde aştepta şoferul, mi-am dat seama că, de fapt, făcusem primul pas spre duplicitate;

faptul că nu protestasem, nu mă dusesem imediat la poliţie, purtasem alte haine şi mă dădusem drept Jean de

Gue timp de vreo jumătate de oră mă transformase într-un om vinovat. Eram acum complicele celui care plecase la volanul maşinii mele, nu acuzatorul lui.

Şoferul aşezase bagajul în maşină şi ţinea portiera deschisă.

— Monsieur le Comte şi-a revenit? întrebă neliniştit.

Puteam foarte bine să-i răspund: „Nu sânî Monsieur le

Comtel Du-mă imediat la secţia de poliţie!” dar am tăcut.

Făcusem ai doilea pas hotărâtor; m-am aşezat la volanul

Renault-ului care, din întâmplare, îmi era o marcă binecunoscută, pentru că de multe ori când nu-mi luam maşina în concediu, obişnuiam să închiriez una şi să vizitez locurile mai importante din împrejurimile oraşului sau satului în care stăteam. Şoferul s-a aşezat lângă mine.

Am pornit, înnebunit de ideea de a fugi de lângă hotelul acela prăpădit şi jegos, pe care doream să nu-l mai văd niciodată în viaţă; pe urmă, pe măsură ce mi se înteţea mânia şi mă cuprindea şcârba, am apucat pe primul drum care mă scotea din Le Mans, departe de oraş şi de evenimentele din noaptea trecută, intrând pe route nationale spre câmpurile neîngrădite. Seara trecută îmi făcuse sărmanul Ford să zdrăngăne din toate îQcheieturile, nepăsător faţă de urmări, căci maşina nu era a lui; puteam

Şi eu acum să-i plătesc cu vârf şi îndesat. Am apăsat pe acceleraţie şi bătrâna maşină o zbughi înainte drept răspuns. Nu mă interesa ce stricăciuni i-aş fi pricinuit, nu era a mea. N-aveam nicio răspundere pentru că, în cazul unui accident, urma să fie pus în cârca lui Jean de Gue.

Dacă aş fi intrat special cu maşina într-un şanţ, el era de vină, nu eu.

Deodată mi-a venit să râd, iar şoferul de lângă mine spuse:

— Aşa da. înainte de a ieşi din Le Mans m-am temut că

Monsieur le Comte este bolnav şi nu se cădea să fie găsit acolo, în hotel. Asearăsn-am necăjit când mi-aţi dat adresa de unde să vă iau. Bine că n-a venit Monsieur Paul în locul meu; din fericire avea ceva de lucru.

Am lăsat să-mi scape şi cea de a treia şansă. Puteam foarte bine să fi oprit şi să-i fi spus: „Lucrurile au mers mult prea departe. Du-mă înapoi la Le Mans. N-am auzit în viaţa mea de Monsieur Pau! şi am să dovedesc chestia asta

şi la poliţie şi ţie”.

în schimb, am continuat să accelerez, depăşind maşinile, stăpânit de o nesăbuinţă pe care n-o mai cunoscusem până atunci, cu sentimentul că nu mai contam. Purtam hainele altuia, conduceam maşina unui alt om şi nimeni nu-mi mai putea cere socoteală pentru vreo faptă. Eram liber pentru întâia oară.

Probabil că străbătusem cam douăzeci şi cinci de kilometri pe route nationale, când indicatorul pentru un sat m-a obligat să reduc din viteză. Am zărit numele satului dar nu l-am luat în seamă; după ce l-am depăşit, şoferul îmi spuse:

— Aţi trecut de cotitură, Monsieur le Comte.

Atunci mi-am dat seama că intrasem în joc. Era prea târziu să mai dau înapoi. Un capriciu a! soartei mă adusese, în această zi, oră şi minut, pe acest drum, în acest loc, în acest punct al hărţii, în inima acestei regiuni necunoscute, într-o ţară care nu era a mea şi pe care de ani de zile îmi repetam că doresc s-o înţeleg. Pentru prima oară am sesizat poanta acelei glume, ironia situaţiei, aşa cum probabil îi apăruse lui Jean de Gue când m-a lăsat dormind în hotelul din Le Mans.

„Singura forţă motrice a naturii umane este lăcomia”, îmi spusese. „Tot ce poţi face este să o slujeşti şi să dai oamenilor ce-şi doresc”.

El îmi dăduse ceea ce îmi dorisem – şansa de a fi acceptat. îmi împrumutase numele, posesiunile, identitatea. îi povestisem cât de searbădă era viaţa mea;

mi-o dăduse pe a lui. Mă plânsesem de eşec; ridicase povara eşecului de pe umerii mei când îmi luase hainele şi maşina şi plecase în locul meu. Orice aş fi avut acum de îndurat în locul lui nu mai conta pentru mine, fiindcă eu nu mai eram eu. La fel cum un actor îşi pune pe chip machiajui de bătrân, sau se ascunde în spatele rolului pe care trebuie să-l creeze, tot astfel vechea identitate, pe

care o cunoşteam atât de bine, putea fi dată uitării, noul eu reprezentând pe cineva fără griji, responsabilităţi, cineva care-şi spunea Jean de Gue; şi orice ar fi făcut acest fals

Jean de Gue, orice nebunie ar fi comis nu putea să mă atingă pe mine, adevăratul John.

Lucrurile acestea mi-au străfulgerat prin minte în clipa în care am încetinit. Viitorul meu era cel care urma să fie creat de oameni necunoscuţi, începând cu şoferul de lângă mine, care tocmai îmi atrăsese atenţia, poate în mod profetic, că trecusem de cotitură.

— Bine, am spus, oprind maşina. Condu tu mai departe.

M-a privit întrebător, dar n-a cerut nicio explicaţie; am schimbat locurile fără niciun alt cuvânt. A întors spre satul pe care tocmai îl depăşisem şi a cotit la stânga, ieşind de pe route nationale.

Cum nu mai aveam maşina pe care s-o îndrum ca pe o fiinţă vie, m-am tolănit pe locul de lângă şofer, o marionetă lipsită de gânduri. Febrilitatea, palpitaţiile se stinseseră.

Treaba lor ce-o să se întâmple – dar a cui anume treabă nu m-am mai sinchisit să mă întreb.

Soarele apusese în faţa noastră şi cum înaintam spre est, regiunea împădurită şi tăcută prinse să ne învăluie tot mai mult. Ferme singuratice răsăreau asemeni unor oaze, pete izolate fumurii, întrerupând luciul roşiatic, blând al ogoarelor. Arăturile se întindeau până departe, frumoase ca un ocean neexplorat, iar auriul ferigilor semăna cu pletele sirenelor, tivind panglica şoselelor care şerpuiau printre copaci. Nimic nu mi se părea real, nimic nu avea materialitate. Tot ceea ce vedeam se mărginea cu un vis, începând cu mirıştea gălbuie, până la tulpinile mlădioase de floarea-soarelui, culese de mult şi lăsate să cadă singure, o dată cu primul îngheţ. Soliditatea căpiţelor, stropite cu alburiu, de obicei profilate limpede la orizont,

se contopeau acum cu pământul, deveneau una cu el, iar lungile şiruri de plopi cu frunze tremurătoare, mişcate de adiere, apăreau ca din senin, ca apoi să dispară iar.

Copaci fantomatici, înalţi şi şui, se arcuiau deasupra siluetei vreunei ţărănci care se îndrepta cu capul plecat spre o destinaţie nevăzută. Un impuls brusc mă îndemnă să îi spun şoferului să oprească şi o clipă am stat să ascult tăcerea, pe măsură ce soarele cobora în urma noastră, întunecat şi roşu, iar ceaţa albă începuse să se înalţe. Cred că niciun călător care se avântă pentru întâia oară într-un teritoriu virgin şi necunoscut nu s-a simţit mai izolat decât mine în clipa în care am intrat pe" drumul pustiu. Tăcerea se ridica din pământ. O plăsmuiseră secole de-a rândul, o plămădiseră milioane de ani, o călcase în picioare istoria, femei şi bărbaţi se hrăniseră şi munciseră de pe urma ei, şi nimic din ceea ce am fi rostit sau gândit noi nu putea tulbura pacea meditativă cu care era impregnat pământul.

Acolo, sub picioarele mele şi împrejurul meu, se afla inima.

Mă întrebam cât de aproape mă găseam, chiar şi pentru o clipită, de răspunsul la frământările, îndoielile şi amărăciunile mele; poate printre acele câmpuri pestriţe, sub cerul amurgit, mă găseam mai aproape decât aş fi putut fi dacă mi-aş fi urmat primul impuls, dat acum uitării, de a mă îndrepta spre La Grande-Trappe.

— Monsieur le Comte nu prea doreşte să ajungă acasă?

M-am uitat la chipul lui blajin şi cinstit, am înţeles compasiunea care i se citea în ochii căprui, dar în acelaşi timp şi uşoara ironie a celui care îşi iubeşte cu adevărat stăpânul, care s-ar bate şi şi-ar da viaţa pentru el. Mi-a venit în minte că până atunci nu citisem în privirile nimănui devotamentul. Tandreţea lui mă făcu să-i zâmbesc drept răspuns, până când mi-am amintit că nu pe mine mă îndrăgea, ci pe Jean de Gue. M-am urcat din nou în maşină,

lângă el.

— Ei, nu-i întotdeauna uşor să fii familist, i-am spus, repetând cuvintele care îmi fuseseră adresate mie cu o seară înainte.

— E foarte adevărat, răspunse şoferul ridicând din umeri şi suspinând. întotdeauna se găsesc multe de rezolvat într-o casă ca a dumneavoastră. Câteodată chiar mă mir cum reuşeşte Monsieur le Comte să evite dezastrul.

O casă ca a mea... Drumul se întindea pe vârful unui deal şi curând am zărit tăbliţa indicatoare a satului St.

Gilles. Am trecut pe lângă o biserică veche, un mic scuar, plin cu nisip, flancat de câteva case prăpădite şi o băcănie singuratică, o tutungerie şi o pompă de benzină, pe urmă am cotit la stânga pe un drum cu plopi şi am traversat un pod îngust. Abia acum mă izbi grozăvia faptei mele, a ceea ce săvârşisem în continuare. Un val uriaş de spaimă, ba”

chiar de groază, mă cuprinse din cap până în picioare. Am cunoscut în acea clipă sensul total al cuvântului panica. Nu aveam decât o dorinţă – să fug, să mă ascund, să mă vâr undeva în vreun şanţ, o groapă, ca să nu fiu dus inevitabil şi conform soartei spre castelul pe care-l vedeam profilându-se înainte, după pereţii îmbrăcaţi în iederă, cu ferestruicile celor două foişoare de sus, înroşite de ultima scăpărare a soarelui. Maşina trecu smucit peste un podeţ de lemn, unind marginile unui şanţ, pe vremuri probabil plin cu apă, acum însă năpădit de ierburi şi scaieţi, intră cu viteză prin poarta deschisă, străbătu aleea rotundă, acoperită cu pietriş şi se opri în faţa castelului în aşteptare.

O terasă îngustă se întindea sub ferestrele cu obloane trase pentru noapte, dând faţadei o înfăţişare sinistră şi părăsită; ezitam încă, ghemuit pe locul meu diri maşină, când dintr-o uşă întunecată, de sub ferestre, se

desprinse silueta unui bărbat care rămase pe terasă în aşteptare.

— Uitaţi-I pe Monsieur Paul, spuse şoferul. Dacă mă va întreba mai târziu, am să-i spun că aţi avut treburi la Le

Mans şi că v-am luat de la H6tel de Paris.

A coborât din maşină şi l-am urmat agale.

— Gaston, strigă omul de pe terasă, nu duce maşina.

Am nevoie de ea. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu Citroen-ul.

Se uită spre mine, sprijinindu-se de balustradă.

. — Ei, spuse el, dar ştiu că te-ai grăbit...

Nu zâmbea. Propriul meu zâmbet îmi îngheţă pe buze şi ca un nelegiuit urmărit, repezindu-se în orice ascunziş, m-am dat înapoi spre Spatele maşinii ca într-un refugiu.

Dar şoferul – prin urmare se numea Gaston – luase deja cele două valize în mână şi îmi tăie calea. Am urcat treptele spre terasă, ridicând ochii pentru a întâlni prima privire pătrunzătoare; faptul că folosise familiarul tu dovedea în mod cert că era o rudă. Am observat oă era mai scund, mai slab şi probabil mai tânăr decât mine; totuşi, cu o înfăţişare jigărită, ca şi cum ar fi fost obosit sau ar fi stat prost cu sănătatea, iar liniile din jurul gurii erau adânci şi arătau nemulţumirea. Am rămas lângă el, aşteptând să facă prima mişcare.

— Puteai măcar să dai un telefon, spuse el. Te-am aşteptat cu masa. Francoise şi Renee susţineau că ai avut un accident. Le-am spus că e puţin probabil şi că mai degrabă îţi petreci ziua în bar la H6tel° de Paris. Am încercat să dăm de tine acolo, dar ne-au spus că nu te-au văzut. După asta, bineînţeles, au urmat lamentaţiile obişnuite.

Surpriza faptului că făcusem faţă inspecţiei lui mă amuţise. Nu prea eram sigur la ce mă aşteptasem. Dubiu, poate o privire mai scrutătoare, o intuiţie a lui cum că n-aş fi fost cel pe care îl cunoştea. Mă privi din cap până în

picioare, pe urmă râse, un râs nervos, nu amuzat.

— îţi spun sincer,’arăţi ca o epavă, se exprimă el.

Când Gaston îmi zâmbise, nu cu mult timp în urmă, căldura neobişnuită fusese pentru mine o binecuvântare rremeritată. Acum însă, pentru prima oară în viaţă, eram conştient de antipatie. Efectul a fost ^neaşteptat. Mă înfuriasem pentru Jean de Gue. Orice putuse săvârşi ca să stârnească ostilitate, eu eram de partea lui.

— Mulţumesc, am răspuns. Nu mă interesează părerile tale. De fapt, mă simt nemaipomenit.

Se întoarse pe călcâie şi o luă spre uşă, iar Gaston îmi surprinse privirea şi-mi zâmbi. Mi-am dat seama, uluit, că acţionasem exact aşa cum era de aşteptat din partea mea, iar faptul că-l tutuisem, cum nu-mi stătea în fire, mi se păruse ceva firesc, normal.

Am intrat în casă urmându-l pe bărbatul cu numele de

Paul. Holul era mic şi surprinzător de îngust, dând în altul ceva mai lat, unde se vedea o scară în spirală care ducea la etajele superioare. Peste tot plutea mirosul curat şi răcoros de ceară de lustruit, fără nicio legătură cu şezlongurile decolorate, proptite de perete, într-o alăturare ciudată cu scaunele stil Ludovic al XVI-lea. La capătul holului mai mare, între două uşi, se afla un dulap masiv, o mobilă graţioasă, canelată, cum sunt cele din muzee înconjurate de cordoane ca să nu fie atinse de vizitatori; în faţa lui, pe un perete cu stucatură, era tabloul înnegrit al unui Crist crucificat, torturat. Prin uşile întredeschise răzbătea un murmur de glasuri. »

Paul traversă holul şi intră pe prima uşă.

— A sosit Jean, în fine, rosti cu o voce care trăda exasperarea, deja exprimată faţă de mine. Eu am plecat; de fapt, chiar sunt în întârziere, continuă el, apoi se uită iar spre mine.

— Văd că nu eşti pregătit să stăm de vorbă astă-

seară.

Putem discuta mâine dimineaţă.

Se întoarse şi ieşi pe uşa care ducea la terasă.

Gaston, cu cele două valize în mână, urca scările. Nu ştiam dacă trebuia să-l urmez, când o voce de femeie strigă din cameră pe un ton plângăreţ:

— Eşti acolo, Jean?

Şoferul mă privi compătimitor. încet, cu paşi grei, am intrat prin uşa întredeschisă, în cameră. Am cuprins dintr-o privire rapidă draperiile grele, pereţii tapetaţi, mărimea odăii. Lămpi standard, mascate de abajururi urâte cu franjuri din mărgele micşorau lumina. Un candelabru desăvârşit, licărind printr-o perdea de.praf, cu luminările rupte, atârna neaprins de tavanul înalt. O fereastră lungă, cu oblonul încă deschis, lăsa să se vadă o întindere mare de pământ acoperită de ierburi încâlcite, pierzându-se printre şiruri de copaci şi iarbă tunsă scurt, iar aproape, chiar sub fereastră, nişte vite bălţate, abia desluşindu-se în lumina care se estompa.

în cameră erau trei femei. Când ăm intrat, şi-au ridicat privirile spre mine, iar una dintre ele, cât mine de înaltă, cu trăsături aspre şi ferme, o gură cu buze subţiri, cu părul strâns la spate într-un coc, se ridică imediat în picioare şi ieşi din cameră. A doua, cu ochii şi părul negru, plăcută la înfăţişare, aproape frumoasă, dar pierzând din cauza pielii măslinii şi a gurii morocănoase, mă privi inexpresivă de pe divanul unde stătea; avea alături o cusătură sau o broderie şi când prima femeie ieşi din cameră, îi strigă peste umăr, fără să întoarcă capul:

— Dacă trebuie să pleci, Blanche, te rog să închizi şi uşa. Nu suport curentul, spre deosebire de alţii.

Cea de a treia femeie avea părul blond spălăcit, aproape decolorat. Probabil că odată fusese frumoasă şi probabil că încă mai era, cu trăsături delicate, fine şi ochi albaştri, dar expresia de înfrângere şi de i rasei bilitate

anihila prima impresie plăcută. Nu zâmbea. Scoase un râs scurt, exasperat, la fel ca şi Paul, apoi, ridieându-se în picioare, traversă podeaua lustruită spre mine.

— Ei, spuse ea, n-ai de gând să ne săruţi?

Capitolul 4

M-am aplecat şi am sărutat-o pe ambii obraji;

continuând să nu rostesc un cuvânt, am traversat camera şi am sărutat-o şi pe cealaltă în acelaşi fel. Prima, cea blondă cu ochii albaştri – ea mă.strigase când eram pe hol, pentru că îi recunoscusem timbrul glasului.— veni apoi şi mă luă de mină, ducându-mă spre căminul în care trosnea un butuc în flăcări. t

— Ar putea să-ţi fie ruşine, spuse ea, tutuindu-mă, cum făcuse şi Paul. Am-înnebunit de frică să nu fi avut un accident, dar ca de obicei, nici nu ţi-a trecut prin cap să ne dai de ştire. Ce-ai făcut toată ziua şi de ce nu te-ai dus la Hotel de Paris? l-au spus lui Paul la telefon că rru te-au văzut deloc. Am început să cred că faci lucrurile astea intenţionat, ca să ne sperii, să ne închipuim ceva grav.

— Şi ce anume putea fi aşa de grav? am întrebat-o.

Răspunsul îmi venise atât de prompt încât' am căpătat încredere. Visul, sau mai degrabă coşmarul, erau trăiri pe care nu le mai experimentasem niciodată. Siţeam că nu avea importanţă ceea ce spuneam sau făceam.

— Ştiai precis că suntem îngrijoraţi, spuse femeia, lăsându-mi braţul şi dându-mi un ghiont uşor. Când nu stai pe acasă eşti capabil de orice şi singurele gânduri care îţi trec prin cap se învârt în jurul propriei tale fiinţe. Vorbeşti prea mult, bei prea mult, conduci prea repede...

— Prin urmare fac excese în toate? am întrerupt-o eu.

— Faci tot ce-ţi stă în putinţă ca să ne simţim cât mai nefericiţi, răspunse ea.

— Ei, lasă-l în pace, interveni cealaltă. Nu vezi după cum se poartă că tot n-o să ne spună nimic? îţi pierzi timpul de pomană.

— Mulţumesc, am replicat.

îşi ridică privirea cu o căutătură înţelegătoare. Poate eram aliaţi? Mă frământam cine putea să fie. Nu semăna deloc cu Paul, cu toate că amândoi erau bruneţi. Cealaltă femeie se aşează şi scoase un suspin. Abia acum mi-am dat seama, după siluetă, că probabil aştepta un copil.

— Puteai măcar să ne fi povestit ce mai e pe la Paris, spuse ea, sau şi asta va pluti* în mister?

— Habar n-am ce mai e pe la Paris, am aruncat eu într-o doară. Sufăr de pierderea memoriei.

— Suferi de prea multă băutură, răspunse ea. Simt după răsuflare. Mai bine te-ai duce sus să te culci. Să nu te apropii de Marie-Noel - a făcut febră şi s-ar putea să aibă ceva infecţios. A fost un caz de pojar în sat şi dacă are aşa ceva..., se opri şi ne «privi pe amândoi semnificativ,... puteţi să vă închipuiţi ce urmează.

Continuam să stau cu spatele la cămin, gândindu-mă cum aş putea să scap şi să găsesc camera ce-mi revenea.

Ar fi trebuit, bineînţeles, să recunosc valizele, dacă nu fuseseră desfăcute. Da chiar şi aşa, într-una din camere tot urma să găsesc periile cu iniţialele J. de G. Cel puţin, patul era un refugiu, un loc de meditaţie şi de conceput planuri.

Sau cumva nu-mi mai ardea de meditaţie şi de planuri?

Râsul necontrolat îmi înflori pe buze.

— Acum ce mai e? mă întrebă blonda, agasată.

— O situaţie de-a dreptul extraordinară, am răspuns.

Nici nu vă dăprin cap cât de extraordinară e...

Libertatea acestei exprimări acţiona asemeni unei vrăji aruncate peste conştiinţa de sine care se încăpăţâna să nu mă părăsească. Parcă aş fi fost invizibil, sau posedam calităţi de ventriloc.

— Nu văd nimic de râs la o epidemie, spuse blonda, şi categoric, nu în clipa de faţă. N-am riici un chef să aduc pe

lume un copil orb sau infirm – lucru foarte posibil pentru cineva în situaţia mea care ar face pojar. Sau vrei să spui că la Paris situaţia a fost extraordinară? Sper, de dragul tuturor, că ai ajuns la o înţelegere, deşi nu-mi vine să cred.

Am întors capul de la privirea întrebătoare, plină de reproş, spre cealaltă femeie, dar expresia ei se schimbase.

In obrazul smead urcase un val de roşeaţă şi înainte de a-şi iăsa din nou ochii pe lucru, dădu din cap imperceptibil, în chip de avertisment. Ea şi de Gue erau fără îndoială aliaţi, dar în numele cărei cauze? Şi în ce relaţii se găseau cei trei? Brusc, m-am hotărât să spun adevărul ca probă de curaj, şi pentru £ă nici nu eram sigur că mai eram în toate minţile.

— De fapt, am rostit, nu sunt câtuşi de puţin Jean de

Gue. Sunt cu totul altcineva. Ne-am întâlnit seara trecută \£

Le Mans şi ne-am schimbat hainele; el a dispărut cu rnaşina mea, naiba ştie unde, iar eu mă aflu aici, în locul lui. Trebuie să recunoaşteţi că situaţia este extraordinară.

Mă aşteptam ca femeia blondă să riposteze; dar ea suspină din nou, privind o clipă la buşteanul singuratic care sfârâia în cămin. Fără să mă bage în seamă, căscă şi se întoarse spre cealaltă:

— Paul întârzie astă-seară? N-a spus nimic!

— După o masă la Rotary Club1 e clar că o să întârzie, răspunse bruneta.— L-ai văzut pe Paul întorcându-se devreme acasă în ocazii de genul ăsta?

Niciuna nu se uită spre mine. Remarca mea, pe care probabil o consideraseră o altă glumă proastă, sunase atât de aiurea, încât nu se sinchisiseră nici măcar să-mi dea o replică usturătoare. Lucrul dovedea că înşelătoria era totală. N-aveam decât să mă compromit după cum mi-era cheful, să spun ce mi-ar fi trăsnit prin cap, să fac absolut orice; pur şi simplu m-ar fi tratat ca pe un beţiv sau un descreierat. Sentimentul era de nedescris. La volanul

Renault-ului simţisem prima clipă de euforie, iar acum, că trecusem cu succes testul discuţiilor cu membrii familiei iui de Gue, îmbrăţişându-i chiar, iar ei tot nu observaseră nimic deplasat, mă cuprinse o senzaţie copleşitoare de putere. Puteam, dacă aş fi vrut, să le fac acestor oameni necunoscuţi un rău inestimabil – să-i rănesc, să le stric vieţile, să-i învrăjbesc unul contra altuia – şi n-ar fi avut nicio importanţă, pentru că faţă de mine, nu erau decât nişte străini, nişte manechine, care n-aveau nici în clin nici în mânecă cu viaţa mea. Când Jean de Gue m-a lăsat adormit în hotelul din Le Mans, oare sesizase primejdia?

Fapta lui nu fusese cumva mai mult decât o şotie ştrengărească, o dorinţă premeditată ca eu să-i distrug căminul care, după cum se exprimase chiar el, îl sufoca?

Simţeam privirea brunetei asupra mea – întrebătoare, gânditoare.

— De ce nu te duci sus cum ţi-a spus Francoise? mă întrebă.

Se comporta ciudat. Parcă ar fi vrut să mă scoată din cameră, de teamă să nu mai rostesc ceva nepotrivit.

— Bine, mă duc, am răspuns adăugând: aţi avut amândouă dreptate.*Am băut prea mult în Le Mans. Am zăcut o zi întreagă în nesimţire într-un hotel.

Faptul că se spusese un adevăr adăugă un oarecare interes dezamăgirii. Amândouă mă priviră insistent, dar nu rostiră niciun cuvânt. Am traversat camera şi am ieşit prin uşa pe jumătate deschisă, în hol. Am auzit-o pe cea care se numea Francoise izbucnind într-un torent de vorbe, în clipa în care am ieşit.

<notă>

1 Asociaţie internaţională a funcţionarilor din prestările de servicii.

</notă>

Holul era pustiu. Am ascultat la uşa de la celălalt

capăt al holului şi am auzit zgomote îndepărtate de bucătărie, un jet de apă şi zdrăngănit de farfurii. M-am hotărât să încerc direcţia scărilor. Primul palier dădea într-un coridor lung, care se deschidea în ambele sensuri, iar deasupra, scările duceau spre etajul doi. Am ezitat, pe urmă am apucat-o la stânga. Era un coridor întunecos, luminat doar de un singur bec, fără abajur. Podeaua scârţâia sub paşii mei. M-a cuprins o tainică emoţie când am apăsat clanţa uşii de la capătul culoarului. Odaia era cufundată în beznă. Am pipăit după comutator. Lumina scoase la iveală o cameră înaltă, mohorâtă, cu draperii grele la ferestre, un pat de o persoană, înalt şi îmbrăcat în aceeaşi culoare ca draperiile, deasupra căruia atârna o reproducere după Guido Reni – Ecce Homo. După forma camerei, mi-am dat seama că se afla într-unui din foişoare, căci ferestrele erau circulare, alcătuind parcă un soi de nişă, adaptată unui loc de rugăciune, cu un prie-dieu\ un crucifix şi chiar un potir pentru apă sfinţită. Chilia în miniatură nu conţinea alte ornamente, iar în restul camerei se mai găseau un birou, scaune şi o masă, alături de un scrin mătăhălos, şi un şifonier, sugerând utilizarea incomodă a odăii în chip de dormitor şi birou în acelaşi timp. O altă imagine religioasă era agăţată pe peretele opus patului – o reproducere a răstignirii lui Crist, încovoiat de chinuri, iar pe peretele de lângă uşă, unde mă aflam eu, se găsea o a treia, reprezentându-l pe Isus, prăbuşindu-se cu crucea. Odaia era rece ca o criptă, ca şi cum nu avea încălzire. în aer se simţea chiar un miros neplăcut, un amestec de cremă de ghete şi draperii prăfuite.

Am închis lumina şi am ieşit. Când trăgeam uşa, mi-am dat seama că fusesem observat. O femeie cobora de la etaj spre coridor şi rămăsese cu ochii ţintă, înainte de a mai face un pas.

— Bonsoir, Monsieur le Comte, spuse ea. O căutaţi pe

Mademoiselle Blanche?

— Da, am minţit fără să mai stau pe gânduri, dar nu e în cameră.

M-am simţit obligat să mă îndrept spre ea. Era scundă, slabă şi destul de în vârstă, iar după îmbrăcăminte şi felul de a vorbi, am conchis că ar fi trebuit să fie una din servitoare.

/// __^/Vfaderno/se//e Blanche este la Madame la Comtesse,

<notă>

1. Bancă de rugăciuni (fr.).

</notă>

spuse ea, şi am avut impresia că, instinctiv, simţise că ceva nu e în regulă pentru că expresia ochilor era ciudată, aproape uluită; privi peste umărul meu spre camera de unde tocmai ieşisem.

— Nu contează, am spus. Pot să vorbesc cu ea mai târziu.

— S-a întâmplat ceva, Monsieur le Comte? întrebă ea.

Ochii mici trădau o curiozitate sporită. Vocea era apropiată, încrezătoare, ca şi cum s-ar fi putut să am un secret pe care doream să i-l destăinui.

— Nu, am spus. Ce să fie?

îşi întoarse din nou privirea de la mine spre coridorul cu uşa închisă.

— Mă scuzaţi, Monsieur le Comte, spuse ea. Mi-am închipuit că probabil s-a întâmpat ceva rău dacă v-aţi dus în camera MademoiselleA Blanche.

Privirea îi fugi iute în altă direcţie. Nu simţeam niciun pic de căldură, de încredere, aşa cum simţisem la Gaston;

şi totuşi, în acelaşi timp, se sugera o familiaritate îndelungată, care aducea cu o înţelegere dezagreabilă.

— Sper că Monsieur le Comte a avut o călătorie

reuşită la Paris, spuse ea, glasul căpătând o inflexiune difeYită de cea anterioară, care fusese curtenitoare; parcă ar fi făcut aluzie la ceva ce ar fi fost posibil să nu reuşească şi să atragă după sine reproşuri.

— Desăvârşită, i-am tăiat-o eu.

Era cât pe ce să trec de ea, când rosti:

— Madame la Comtesse a aflat că v-aţi întors. Tocmai coboram scara în salon să vă anunţ. Ar fi bine să urcaţi s-o vedeţi, altfel n-o să-mi dea pace.

Madame la Comtesse... Cuvinte lugubre. Dacă eu eram

Monsieur le Comte, atunci ea cine putea fi? Din nou mă cuprinse îndoiala, fiorul vag de panică.

— Pot să mă duc şi mai târziu, nu-i nicio grabă, am ripostat.

— Ştiţi prea bine că nu-i place să aştepte, Monsieur le

Comte, spuse femeia cu ochii negri şi scrutători aţintiţi asupra mea.

N-aveam nicio scăpare.

— Bine, am răspuns.

Servitoarea se îrţţoarse spre scări şi eu am urmat-o pe drumul întortocheat şi lung. Am ajuns la un alt coridor asemănător cu cel de dedesubt, care se ramifica într-o a treia paralelă; printr-o uşă de pânză, am zărit o scară de serviciu, de unde venea un miros de mâncare. Am mai trecut printr-o uşă, şi pe urmă am ajuns în faţa ultimei intrări, la capătul coridorului. Servitoarea deschise, înclină mai întâi uşor capul, ca uri semnal, iar când păşi în cameră, se adresă cuiva dinăuntru:

— L-am întâlnit pe Monsieur le Comte pe scări. Venea să vă vadă.

Trei persoane se aflau în camera spaţioasă, dar atât de încărcată de mobile încât abia dacă găseai loc să te mişti printre mese şi scaune. O sobă, cu uşile deschise şi

un foc viu, emana o căldură violentă, astfel că oricine ar fi venit din atmosfera rece a salonului de jos ar fi simţit că se<

înăbuşă. Doi foxterieri micuţi, cu funde şi clopoţei la zgardă, alergară spre mine, lătrând ascuţit.

Mi-am rotit ochii prin cameră să pot prinde câte ceva, în timp ce câinii săreau la picioarele mele; am văzut-o pe femeia înaltă şi uscăţivă care ieşise din salon la venirea mea, iar alături de ea, un preot foarte bătrân, cu părul alb, cu tichia micuţă, neagră, pe creştetul capului, cu un chip plăcut, rotofei şi trandafiriu, fără nicio zbârcitură. Dincolo de el, aproape chiar în vârful* sobei, cufundată într-un fotoliu masiv, şedea o femeie vârstnică, corpolentă, cu faţa brăzdată de sute de riduri, dar cu ochii, nasul şi gura atât de izbitor şi oribil de asemănătoare cu ale mele, încât pentru o clipă de rătăcire am avut impresia că Jean de

Gue ajunsese aici înaintea mea şi se împopoţonase ca la o mascaradă de prost gust.

Bătrâna întinse braţele şi simţindu-mă atras ca de un magnet, m-am îndreptat instinctiv spre ea, îngenunchind lângă fotoliu, brusc înhăţat şi înăbuşit, pierdut în muntele de carne şi şaluri de lână, pentru o clipă având sentimentul că sunt o muscă prinsă în plasa unui păianjen uriaş, dar totuşi fascinat din cauza asemănării, o altă faţetă a eului meu, mai vârstnică, femeiască şi grotescă. Gândul mi-a zburat la propria mea mamă, moartă de mult timp, de pe vremea când aveam zece ani, însă imaginea care-mi răsări în minte era fadă, vagă, ceţoasă, fără pic de asemănare cu această replică buhăită a tot ceea ce ar fi trebuit să reprezinte ea.

Mâinile mă cuprindeau însă cu putere, împotrivindu-se şa-mi dea drumul şi totuşi împingându-mă, rnurmurându-mi n auz:

- Hai, hai, du-te, copil mare, brută ce eşti. Ţi-ai făcut

de cap, am auzit.

M-am retras şi am privit-o în ochii pe jumătate ascunşi de pleoapele grele şi de pungile de sub ei, iar ochii erau ai mei, batjocoritori – propriii mei ochi, transformaţi, înotând într-o masă de carne.

— Toată lumea s-a necăjit ca de obicei din cauza purtării tale, spuse ea. Pe Frânqoise au apucat-o istericalele. Marie-Noel are febră, Renee e posacă, Paul e ţâfnos. Of! Mi-e silă doar când îi văd. Numai eu nu mi-am făcut griji. Ştiam că ai să apari când ai să fii gata să te întorci, niciun minut mai devreme.

Mă trase iar în jos, chicotind, apoi mă bătu pe umăr şi mă împinse deoparte.

— Sunt singura din casa asta care am încredere, aşa-i?

spuse ea, ridicând privirea către preot, care îi zâmbi, dând din cap şi, în vreme ce bâţâiala continua cu intermitenţe, mi-am dat seama că, de fapt, era un tic nervos, un fel de spasm pe care nu şi-l putea stăpâni şi care nu avea nicio legătură cu aprobarea. Efectul era deconcertant; mi-am întors privirea de la el spre femeia care nu se uitase niciodată spre mine de când intrasem în cameră, dar acum închisese cartea din mână.

— Nu vrei să-ţi mai citesc, probabil, Maman, spuse ea pe un ton plat, inexpresiv.

Mi-am dat seama din cele ce-mi spusese servitoarea că era Mademoiselle Blanche al cărei dormitor îl violasem, şi bănuiam că probabil era sora mai mare a eului meu de mascaradă. Contesa se întoarse către preot.

— Pentru că Jean s-a întors, Monsieur, spuse ea, cu o voce care nu mai păstra nimic din chicoteala pe care o auzisem când mă îmbrăţişase şi care luase o nuanţă de respect şi curtoazie, m-aţi considera foarte nepoliticoasă dacă v-aş ruga să mă absolviţi în. seara aceasta de obişnuita noastră întrunire? Are atât ’ de multe să-mi

povestească.

— Bineînţeles, Madame la Comtesse, spuse preotul, zâmbetul şi bâţâitul capului conferind înfăţişării o acceptare atât de plină de bunăvoinţă, încât fără îndoială că un refuz sau o negare nu ar fi avut nicicând forţă de convingere, rostite de buzele lui.

— Ştiu bine cit de dor v-a fost de el, chiar dacă a fost pentru timp scurt, şi este o mare uşurare pentru dumrteavoastră, probabil, că s-a întors. Sper, continuă el, întorcându-se.spre mine, că totul a mers bine la Paris. Am auzit că în ultima vreme circulaţia este de-a dreptul, imposibilă şi că-ţi trebuie o oră să ajungi din Concorde la

Notre-Dame. Pe mine unul nu m-ar atrage aşa ceva, dar vouă, tinerilor nu prea vă pasă.

— Depinde, am răspuns, dacă mergi la Paris cu treburi sau de plăcere.

îl provocam la o discuţie pentru că mă simţeam în siguranţă. Nu aveam chef să rămân singur, încolţit de presupusa mea mamă, care fără îndoială că, instinctiv, şi-ar fi dat seama că ceva nu era în regulă.

— E adevărat, spuse preotul, şi bănuiesc că pentru dumneata a existat câte puţin din ambele motive. Ei, nu vă mai reţin...

Şi fără vreun alt avertisment, se lăsă în genunchi, închise ochii, îşi împreună mâinile şi începu să se roage cu mare repeziciune, urmat de Mademoiselle Blanche, în'

vreme ce mama, împreunându-şi şi ea mâinile, îşi lăsă capul masiv pe piept. Am îngenuncheat şi eu, acoperihdu-mi ochii cu mâinile, iar, cei doi foxterieri au venit să-mi adulmece şi să-mi scotocească prin buzunare. M-am uitat cu coada ochiului şi am văzut-o pe servitoarea care mă adusese în odaie îngenunchind, cu ochii închişi, repetând răspunsurile date la rugăciuni. Preotul sfârşi slujba şi ridică mâinile pentru a face semnul crucii asupra tuturor, apoi se ridică anevoie în picioare.

— Bonsoir, Madame la Comtesse, bonsoir, Monsieur le

Comte, bonsoir Mademoiselle Blanche, bonsoir Charlotte, spuse el, înclinându-se şi clătinând din cap spre fiecare, cu chipul trandafiriu boţit de zâmbete. La uşă se iscă o ’uşoară busculadă când el şi fata în casă încercară să-şi dea unui altuia prioritate, amândoi întrecându-se în amabilităţi, până când, în cele din urmă, le cure”1 trecu primul, urmat imediat de Mademoiselle Blanche, cu capul mult plecat, ca al unui călugăr.

într-un colţ al camerei, Charlotte, servitoarea, începu să amestece o soluţie într-o sticlă, iar când veni spre noi cu paharul cu medicamente, spuse:

— Monsieur le Comte doreşte să-f fie adusă şi dumnealui tava aici?

— Bineînţeles, tâmpito, se răţoi contesa, şi să ştii că nu pun gura pe porcăria aia. Arunc-o! Du-te şi adu tăvile.

Mişcă!

Îi făcu nerăbdătoare un gest spre uşă, cu faţa încreţindu-i-se de enervare.

<notă>

1. Preot (fr.).

</notă>

— Vino aici, vino mai aproape, spuse ea, făcându-mi semn să mă aşez lângă ea, iar cei doi foxterieri îi săriră în poală şi se cuibăriră acolo.

— Ei, ai rezolvat? Ai aranjat cu Carvalet?

Era prima întrebare directă care-mi fusese adresată de când venisem la castel, o întrebare imposibil de evitat cu o glumă sau o remarcă în doi peri.

Am înghiţit în sec.

— Ce anume? am întrebat.

— Ai reînnoit contractul? întrebă ea.

Prin urmare, Jean de Gu6 se dusese la Paris cu afaceri.

Mi-am amintit că în valiză se aflau plicuri şi acte. Prietenul din gară făcuse remarca cum că vizita fusese inutilă.

Chestiunea era în mod evident importantă, iar expresia din ochii ei îmi readuse în minte cuvintele lui Jean de Gue referitoare fa lăcomia umană. „Slujeşte lăcomia... dă oamernlor ce-şi doresc".

Prin urmare, acesta fiindu-i crezul, trebuia probabil ca în clipa de faţă să facă pe placul mamei.

— Nu-ţi face griji, i-am răspuns, totul e aranjat.

— Aha! Mormăi ceva, satisfăcută. Şi chiar ai ajuns la o înţelegere cu ei?

— Bineînţeles.

— Paul e un neghiob, spuse ea, lăsându-se comod pe scaun. Mereu are ceva de cârâit, tot timpul, caută nod în papură. Dacă stai să-l asculţi poţi să crezi că suntem ruinaţi, chiar în prag de faliment. L-ai văzut?

— Nu, tocmai pleca când am ajuns acasă.

— Dar lui i-ai spus vestea?

— Nu, n-am avut când. '

— Putea să aştepte măcar să afle. Dar ce-i cu tine?

Ţi-e rău?

— Am băut prea mult în Le Mans.

— Le Mans?1 Da' ce ţi-a venit să bei în Le Mans? Nu puteai să rămâi la Paris dacă vroiai să chefuieşti?

— Am băut şi la Paris.

— Aha...

De data asta exclamaţia nu mai aducea a mormăit ci a compasiune.

— Bietul băiat! spuse ea. Ţi-e greu, aşa-i? Ar fi trebuit să mai rămâi să te distrezi. Hai, vino să mă mai săruţi o dată.

Mă trase spre ea şi din nou mă pomenii îngropat în masa de carne.

— Sper cel puţin că te-ai distrat, murmură ea. Ei, ce

zici?

Insinuarea din voce era clară. Dar în loc să resimt dezgust, m-am trezit că remarca mă amuză, ba chiar m-am simţit intrigat de fiinţa mătăhăloasă, monstruos de asemănătoare cu mine, care abia-şi terminase rugăciunile alături de cură, iar acum era nerăbdătoare să iscodească secretele fiului.

— Bineînţeles că m-am distrat, Maman, am spus eu, dându-mi seama, pe măsură ce mă desprindeam din strânsoare, că o numisem Maman fără să fac nici cei mai mic efort. în mod ciudat, lucrul mă şoca mai mult decât oricare altă vorbă de a ei.

— Prin urmare mi-ai adus dăruleţul pe care mi l-ai promis?

Ochii i se micşorară, trupul i se încorda în aşteptare.

Brusc atmosfera deveni apăsătoare şi rece. Nu ştiam ce să răspund. — *

— Ţi-am promis eu vreun cadou? am întrebat-o.

Gura lăbărţată se întredeschise. Ochii căpătară o expresie speriată, încordată, de care n-aş fi crezut-o capabilă cu o clipă în urmă.

— Să nu-mi spui că ai uitat, ripostă ea.

Reapariţia lui Blanche m-a cruţat de imposibilitatea răspunsului. Pe chipul mamei se aşternu un fel de mască.

Se aplecă spre câinii din poală şi începu să-i mângâie.

— Cuţu, cuţu, Jou-Jou, nu-ţi mai muşca coada, drăguţule, poartă-te frumos. Şi tu, Fifi, dă-te puţin mai încolo, te-ai întins prea mult. Hai, du-te la unchiuz.

îmi vârî cu de-a sila în braţe câinele care se zbătu şi se răsuci până îmi scăpă, apoi fugi şi se ascunse sub un scaun.

— Ce-i cu tine, Fifi? spuse ea, uluită. E prima oară că se poartă aşa. A înnebunit?

— Las-o în pace, i-am spus. Simte mirosul de tren pe

haine.

Animalul nu se păcălise. întâmplarea. mi se părea interesantă. în ce consta diferenţa fizică dintre mine şi an de Guâ? Mama se lăsase din nou în fotoliu şi se uita

Plictisită spre fiică. Blanche rămăsese dreaptă şi înţepată, cu mâinile proptite pe speteaza scaunului, cu ochii fixaţi pe contesa.

— înţeleg că în seara asta vor fi două tăvi? întrebă ea.

— Exact, i-o reteză mama. Lui Jean îi face plăcere mai mare să mănânce aici, cu mine.

— Nu crezi că astă-seară ai avut parte de suficientă agitaţie?.

— Nu sunt deloc agitată. Sunt foarte calmă, după cum te poţi convinge şi singură. Pui întrebări numai ca să ne strici cheful.

— Nu vreau să stric nimic. Mă gândesc la. binele tău.

Dacă te agiţi prea mult nu mai poţi să dormi, iar'mâine o să ai din nou o zi proastă.

— O să am o zi şi mai proastă, ba chiar o noapte mai proastă, dacă Jean* nu rămâne acum cu mine.

— Cum crezi.

Aprobarea fusese calmă, problema depăşită. ' Fiica începu să pună ordine în cărţile şi hârtiile. din cameră; mă impresiona lipsa de emoţie din glas, vocea searbădă şi faptul că nu şi-a îndreptat nici măcar o clipă privirea spre mine. Parcă nici n-aş fi existat.— Bănuiam că avea vreo patruzeci şi trei de ani şi totuşi s-ar fi putut să fie şi mai în vârstă şi mai tânără. Lanţul cu cruce de la gât, atârnat pe bluza închisă la culoare, 'ca şi fusta, de altfel, era singura concesie făcută podoabelor. Aduse lângă scaunul mamei o măsuţă pregătită pentru cină.

— Ţi-a dat Charlotte medicamentul? „întrebă ea.

— Da, răspunse mama.

Fiica se aşează la o oarecare distanţă de soba duduind şi-şi luă lucrul de mână de pe o măsuţă pe care mai era un

misal, o carte de rugăciuni legată în piele şi o^bibiie.

— De ce nu te duci? întrebă mama cu bruscheţe^

— Aştept să aducă Charlotte tăvile, răspunse ea.

Schimbul de cuvinte dintre ele avu efectul de a mă transforma în susţinător a\ mamei. De ce anume, n-aş fi putut să -spun. Avea maniere deplorabile şi totuşi, spre deosebire de fiică, o găseam mai plăcută. Mă gândeam dacă nu cumva această atracţie către mamă se datora asemănării *cu mine.

— Marie-Noel a avut din nou viziuni, spuse contesa.

Marie-Noel... Cineva, la parter, pomenise că Marie-Noel ar avea febră. Era cumva o altă soră religioasă? Simţeam că se aştepta să fac un comentariu.

— S-ar putea să fie din cauza febrei, am spus.

— N-are febră. N-are nimic, spuse contesa. Vrea să fie băgată în seamă, asta e. Ce i-ai spus înainte de a pleca la

Paris de ai necăjit-o?

— Nimic, am răspuns.

— Nu se poate. Le-a tot pisat pe Francoise şi pe Renee că nu te mai întorci. Şi chestia asta nu i-ai spus-o numai tu, cică şi Sfânta Fecioară. Aşa-i, Blanche?

’ M-am uitat la sora necomunicativă. Ridică ochii spălăciţi de pe andrelele în mişcare, dar privi spre mamă, nu spre mine.

— Dacă Marie-Noel are viziuni, spuse ea, şi eu una o cred, atunci este timpul ca cineva din casa asta să o ia în serios. Nu e prima oară când vă atrag atenţia. Iar le cure e de acord cu mine.

— Prostii, replică Maman. Am vorbit cu el chiar astă-seară. Zice că a întâlnit frecvent asemenea cazuri, mai ales printre săraci. Probabil că Marie-Noel s-a lăsat influenţată de Germaine. Am s-o întreb pe Charlotte. Asta ştie totul.

Chipul lui Blanche rămase impasibil, dar am văzut-o cum strânge din buze.

— Ştiţi prea bine că şi le cură îmbătrâneşte, spuse ea.

Uită multe când aude atâtea păreri. Dacă viziunile nu dispar, am să-i scriu episcopului. Va ştii să ne ofere sfatul cel mai bun, iar eu şi ştiu care va fi acela.

. — Şi mă rog, care e acela? întrebă mama.

— Marie-Noel va trebui să trăiască acolo unde nu există posibilitate de degradare, sosi răspunsul.

Mă aşteptam la un acces de furie din partea contesei, dar ea mângâie căţelul de pe genunchi, se scotoci după o pungă şi luând o bomboană de ciocolată, i-o vârî în bot.

— Aşa, spuse ea, e bună, nu? Unde e Fifi? Fifi, vrei şi tu una? Celălalt câine o zbughi de sub scaun şi-i sări în poală, amuşinând punga.

_ – Eşti o proastă, Blanche, continuă ea. Dacă avem o sfântă în familie, s-o ţinem mai bine acasă. Există o mulţime de posibilităţi. Am putea să transformăm St.

Gilles-ul într-un fel de loc de pelerinaj. Binelnţeies, cu aprobarea episcopului şi a bisericii, dar oricum, nu-i o idee rea. Am putea să facem rost de bani şi să reparăm, în sfârşit, acoperişul bisericii. Cei de la Beaux-Arts nu mişcă un deget.

— Sufletul lui Marie-Noel e mult mai important decât acoperişul bisericii, spuse Blanche. Dacă ar fi după mine, mââne ar trebui să plece de la castel.

— Eşti invidioasă, asta-i buba, spuse mama, eşti geloasă pe chipul ei drăgălaş şi ochii ei mari. într-o bună zi, lui Marie-Noel n-o să-i mai pese de viziuni – o să-şi dorească un soţ.

îmi făcu un semn cu cotul. Nu m-a mirat că fiica nu i-a dat niciun fel de răspuns.

. — Aşa-i, Jean? insistă mama.

— Probabil, am răspuns.

— Dă, Doamne, să trăiesc #ă apuc şi eu nunta. Să ia un băiat cu dare de mână...

Charlotte intră cu o tavă, urmată îndeaproape de o femme de chambre1 micuţă, îmbujorată, de vreo optsprezece ani, care, la vederea mea, se înroşi şi mai tare şi chicotind, spuse:

— Bonsoir, Monsieur le Comte.

l-am răspuns' la salut şi ea aşează tava pe măsuţă.

Blanche se ridică în picioare, lăsând lucrul deoparte.

— Vrei s-o vezi pe Franqoise sau pe Rene'e înainte de culcare? întrebă ea.

— Nu, răspunse mama. Le-am văzut pe amândouă la ceai. Dacă a venit Jean o să dorm bine la noapte, şi nu mai vreau să mă sâcâie nimeni şi mai ales tu.

Blanche se duse spre scaunul mamei, o sărută, urându-i noapte bună, fără să-mi fi adresat un cuvânt sau o privire.

Oare ce-i.putuse face Jean de Gue? Am scos capacul de

!a castronelul cu supă de^ pe tava din faţa mea. Mirosea bine şi mi-era foame. Micuţa femme de chambre o urmă pe Blanche, dar Charlotte încă îşi mai făcea de lucru, privindu-ne cum mâncam.

Curiozitatea mă împinse să-i mar pun o întrebare mamei. '

— Dar ce are Blanche? am întrebat.

— A, nimic special, îmi răspunse. De fapt, m-a scos mai puţin din sărite ca altădată. Ai observat că n-a sărit (a mine când am spus că un sfânt în familie ne deschide nişte posibilităţi?

— Cred că a fost şocată.

— Şocată? Vrei să spui mcântată. Să fii atent... o să răsucească ideea pe toate feţele. Dacă viziunile lui

Marie-Noel ar putea pogorî asupra ei şi â St. Gilles-ului o faimă cât de mică, nimeni n-ar fi mai încântat ca Blanche.

Ar avea pentru ce să trăiască. Charlotte, mai eşti încă

în cameră? la astea de aici, m-am săturat. Şi dă-i vinul lui Monsieur Jean. De ce nu-mi povesteşti de Paris? încă nu mi-ai spus nimic.

<notă>

1 Fată în casă (fr.).

</notă>

Mi-am scotocit imaginaţia. Nu mai fusesem la Paris din concediul trecut şi partea pe care o ştiam şi o îndrăgeam era prea plină de muzee şi clădiri istorice ca să-i facă plăcere. Când am început însă să-i povestesc despre mâncăruri, am văzut că aproba; apoi /n-am pornit să-i înşir despre^ tot felul de cumpărături, ceea ce o încântă şi mai mult. într-un acces de inspiraţie, am inventat vizite la teatru, o întâlnire cu prieteni din război – din fericire chiar ea îmi furniza numele lor. Când masa s-a sfârşit – o masă copioasă, ale cărei resturi mai zăceau încă pe tăvile neridicate, mă simţeam mai în largul meu decât lângă oricine altcineva până atunci. Cauza era simplă: nu avea rezerve. Mă accepta, mă credea, mă iubea, avea încredere în mine. Dacă m-ar fi întâlnit ca străin, n-am fi avut ce să ne spunem. Ca fiu, nu mi-era teamă nici de cea mai mică dezaprobare. Am râs, am pălăvrăgit, iar lipsa de stânjeneală, neobişnuită pentru mine, era de-a dreptul o încântare, până când, după ce Charlotte ieşi din cameră, spuse:

— Jeari, n-ai vorbit serios când mi-ai spus că ai uitat de cadoul meu? Ai glumit, cred.

Din nou, gura întredeschisă, privirea care implora.

Schimbarea era uimitoare. Pierise umorul răutăcios, sclipirea din priviri, amestecul de tandreţe şi răutate. Se transformase într-o creatură deplorabilă, tremurătoare, care se atârna de mine. Nu ştiam ce să fac sau ce să spun.

M-am ridicat, m-am îndreptat spre uşă şi am strigat:

— Charlotte, eşti acolo?

Câimi, treziţi de glasul meu, săriră de pe genunchii ei

şi începură să latre furios. ’

Chariotte apăru repede dintr-o cameră alăturată, l-am spus:

— Madame la Comtesse nu se simte bine. Du-te la dumneaei.

Se uită la mine întrebătoare.

— Nu i-aţi adus?

— Ce să-i aduc? am întrebat, iar femeia mă privi fix, cu ochii mijiţi. Ştiţi, Monsieur le Comte, ce i-aţi promis de la

Paris.

Am încercat să mă gândesc la conţinutul valizei şi să trec în revistă pacheţelele care aduceau a cadouri. Habar n-aveam ce anume se afla în ele şi nici nu-mi trecea prin minte unde puteau să se afle acum lucrurile despachetate.

Charlotte spuse grăbită:

— Duceţi-vă repede s-o găsiţi, Monsieur le Comte. O să sufere îngrozitor dacă nu i-o daţi.

Am traversat coridorul şi am coborât primul grup de trepte, pe urmă am şovăit din nou, neştiind încotro Vo apuc. Undeva se auzea apa curgând într-o cadă, la primul palier, în partea stângă; am apucat-o într-acolo, nesigur, până când am văzut o uşă întredeschisă, alături de cea care probabil dădea în baie. M-am oprit în prag dar înăuntru se afla cineva, aşa că am trecut mai departe, pe lângă baie, spre camera alăturată. Uşa era dată de perete, iar înăuntru nu era nimeni. Mi-am aruncat ochii în jur şi spre uşurarea mea mi-am dat seama că avusesem noroc. Era un mic vestiar – am recunoscut periile de pe masă şi un halat aruncat, peste unul din scaune. Cineva îmi despachetase lucrurile şi luase cele două valize, dar »pe masă se aflau pachetele pe care ie zărisem într-una din ele, aranjate unul lângă celălalt, ca nişte daruri de Crăciun. Mi-am amintit că fiecare dintre ele era legat cu un şnur de care era ataşat un bileţel, care atunci, în camera de hotei,

nu-mi spuseseră nimic; acum însă, toate căpătau o semnificaţie

— şi F-ul şi B-ul şi P-ul şi M-N-ul şi – iată, slavă domnului, unul dintre ele era adresat lui Maman, învelit într-o hârtie groasă de împachetat, cafenie, cu marginile lipite, deosebit de celelalte cadouri înfăşurate în hârtii colorate. L-am luat şi am ieşit din cameră, apoi am urcat iar la etaj.

Charlotte mă aştepta în capul scărilor.

— L-aţi găsit? mă întrebă.

— Da. Vrea să i-l dau eu?

Rămase cu ochii ţintă lamine, abia articulând: „Nu, nu…", ca şi cum era uluită. îmi luă pacheţelul din mână şi-mi ură: „Noapte bună, Monsieur le Comte". Pe urmă se îndepărtă grăbită pe coridor.

Concedierea însemna limpede că nu mai eram dorit, aşa că m-am înapoiat agale la mine în cameră, întrebându-mă ce putea să însemne acel sfârşit abrupt al serii. Probabil că era vorba de un fel de criză de tulburare mintală, de care aveau ştiinţă doar la femme de chambre şi

Jean de Gue şi nu obligatoriu ceilalţi membri ai familiei.

Speram ca indiferent ce se afla în pachetul adus de la

Paris, acel ceva să-i aducă alinare. Bătrâna păruse atât de sănătoasă, atât de desăvârşit stăpână pe situaţie, poate cu excepţia iritabilităţii. Nu-mi dăduse câtuşi de puţin impresia că ar fi fost bolnavă mintal.

Am intrat în vestiar şi m-am oprit în mijlocul lui, simţindu-mă dintr-odată obosit şi deprimat. Nu puteam să uit cum i se schimbase expresia feţei. Oare ce aş fi putut să fac, mă gândeam, când dinspre baie s-a auzit o voce:

— l-ai spus noapte bună lui Maman?

Am recunoscut vocea lui Francoise, femeia blondă şi fadă; pentru prima oară am observat că baia comunica cu vestiarul prinţr-o uşă, ascunsă de un dulap masiv. Probabil

că mă auzise când intrasem. Mă străfulgera o idee. în cameră nu era niciun pat. Unde dormea Jean de Gue?

— Eşti acolo, Jean? întrebă vocea din nou. M-am gândit că ^rei să faci baie şi. am dat drumul la apă.

\/ocea părea că se îndepărtează ca şi cum trecuse într-o altă cameră.

- Am intrat în baie. Purta toate indiciile că-era folosită de două persoane – periuţe de dinţi, bureţi, prosoape... Am recunoscut trusa de bărbierit; alături însă mai erau şi o cască de baie, o pereche de papuci, iar de uşă atâma un halat de baie de damă.

Am rămas ţintuit locului, de frică să nu mă desconspir.

Am auzit comutatorul, pe urmă un suspin şi un glas plângăreţ:

— De ce nu-mi răspunzi?

Am tras aer în piept, cu gândul la confruntarea care mă aştepta şi am intrat pe uşă. M-am pomenit într-un dormitor spaţios, de aceeaşi formă şi mărime ca cel al sorei

Blanche, dar ceva mai luminos, cu un tapet în culori deschise şi fără tablouri religioase. Nişa nu avea prie-dieu, ci o toaletă, lumini şi o oglindă. Un pat mare, dublu, fără draperii, se află vizavi de nişă. Femeia numită Francoise stătea în el în capul oaselor, cu părul pus pe moaţe, cu o lizeuză roz, dantelată, pe umeri. Mi se păru brusc mult mai mică, împuţinată la trup faţă de cum o văzusem la parter.

Mă apostrofă pe aceeaşi voce plângăreaţă, iritată:

— Bineînţeles că a trebuit să stai toată seara sus, cu

Maman. Nicio clipă nu te gârideşâi la mine. Până şi Renee, care de obicei îţi ţine partea, zicea că ai devenit imposibil.

Am întors capul spre perna goală să nu mai văd chipul acela obosit, nemulţumit. Am recunoscut ceasul de voiaj de pe măsuţă şi cartonul de ţigări. Până şi pijamaua

vărgată pe care o purtasem la hotel, împăturită cu grijă, era_ aşezată pe cearşaful tras într-o parte. — In prostia mea îmi închipuisem că Francoise era căsătorită cu Paul şi era sora lui Jean de Gue. Cu inima strânsă mi-am dat seama că, de fapt, era soţia mea.

Capitolul 5

Primul instinct, absurd şi automat, a fost să-mi iau pijamaua de pe pat, aşa că, fără să mă uit spre Françoise, am înhăţat-o şi m-am îndepărtat spre baie. Spre necazul meu începu să plângă, bolmojind că nu-mi pasă de ea şi cât de nefericită este că Maman s-a amestecat întotdeauna între nok Am aşteptat în baie să se potolească. Nu peste mult timp am auzit-o cum îşi suflă nasul, apoi urnj,ară suspinele scurte şi icnetele care însoţesc de obicei o porţie de plâns în clipa în care încerci să te stăpâneşti. Ideea că ar fi putut să se dea jos din pat şi să vină după mine la baie mă lăsă fără vlagă, aşa că am trântit uşa şi am încuiat-o; în aceeaşi clipă mi-a trecut prin minte că probabil chiar aşa trebuia să se poarte o persoană cu un caracter ca al meu.

Aşa ar fi procedat Jean de Gue, dacă ar fi simţit plictiseală, jenă sau amândouă. Din nou mă enervasem, ca atunci la hotel, când fusesem nevoit „să mă îmbrac cu hainele lui. Ce-ar mai fi râs dacă ar fi putut să mă vadă – o siluetă comică, cu pijamaua pe braţ, ascuns în baie, alături de. soţia în aşteptare. Era o situaţie care fără îndoială că la teatru ar fi stârnit ropote de aplauze; îmi veni în minte cât de învecinate sunt dezgustul,şi groaza. Râdem ca să stăvilim teama, sau ne simţim atraşi pentru că suntem dezgustaţi; într-o farsă de alcov, publicul se entuziasmează la culme de sentimentul de silă ce ar putea să-i urmeze – o şiră amestecată cu tainică emoţie. Mă întrebam dacă

Jean de Gue prevăzuse acest moment, sau dacă se gândise, aşa cum făcusem eu în drum spre castel, că într-o oră, două, jocul va fi demascat iar mascarada oprită. Era însă foarte posibil să nu-i fi trecut nicio secundă priri cap

că eu mă voi comporta aşa cum mă comportasem. Şi totuşi, cât de clară fusese conversaţia noastră din seara trecută, nemulţumirea mea faţă de goliciunea vieţii, lipsa de comunicabilitate între oamenL Ce şansă i se oferise – să-mi poată spune în batjocură: „încearcă atunci să trăieşti în Jocul meu!”

Dacă într-adevăr avusese intenţia s-o şteargă şi să mă lase pe mine ţapul ispăşitor, era limpede că nu-i păsa de absolut nimeni de la castel. Mama şi soţia care îl iubeau nu aveau nicio importanţă pentru el. Nu-I interesa nici cât negru sub unghie ce avea să se aleagă de ele sau de restul familiei; puteam să mă port cum mă tăia capul. Privită la rece, întreaga mascaradă era atât de cumplită încât aducea a lipsă de omenie. Am închis robinetul şi m-am întors în vestiar. Euforia şi detaşarea pe care le resimţisem câtă vreme cinasem cu mama se transformaseră în deznădejde în clipa în care starea ei de spirit se schimbase. In loc să mă descotorosesc de chipul ei răvăşit, aşa cum procedasem cu toate celelalte episoade ale serii ieşite din comun, simţisem nevoia s-o împac, să găsesc imediat pacheţelul şi să-l dau lui Charlotte. Acum, descoperind că nemulţumita Francoise este soţia lui Jean de Gue, dorisem s-o împac şi pe ea. Jos, la parter, toţi îmi păruseră ireali, şi totuşi aici, în intimitatea camerelor lor, aceşti oameni deveneau vulnerabili şi îmi stârneau emoţiile. Faptul că ajunseseră victimele inconştiente ale unei glume proaste nu mai avea haz. în, plus, nici nu mai eram atât de convins că era vorba de o glumă. Ciudat, aveam senzaţia că mă găsesc în faţa unui test al puterii, al rezistenţei. Ca şi cum

Jean de Gue mi-ar fi spus: „Prea bine. Eu m-am lăsat târât de familie. Dar tu, în locul meu, ai fi în stare să te descurci mai bine?”

M-am îndreptat spre măsuţă şi am ridicat pacheţelul cu litera F. Avea un ambalaj caraghios, era mititel şi tare la

pipăit. Am rămas o clipă cu el în mână, pe urmă, am trecut intenţionat prin baie şi am deschis uşa de la dormitor.

Camera era cufundată în întuneric.

— Dormi? am întrebat.

Se auzi o mişcare în pat, pe urmă s-a aprins o lumină, iar Francoise s-a ridicat în capul oaselor şi m-a privit.

Bigudiurile erau acum ascunse de un fileu legat sub bărbie într-o fundiţă roz, iar lizeuza dantelată fusese înlocuită cu un şal. Efectul era în totală distonantă cu chipul tras şi palid. Căscă şi clipi.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă.

M-am îndreptat spre ea.

. — Uite ce e, am spus, scuză-mă dacă te-am cam repezit adineauri. Mi s-a părut că i s-a făcut rău lui Maman şi eram cam neliniştit. Aş fi coborât mai devreme, dar ştii cum e. Poftim, ţi-am adus ceva de la Paris.

Privi neîncrezătoare pacheţelul -pe care i l-am aşezat în palmă. îi dădu drumul pe pătură suspinând.

— Nu m-aş supăra dacă nu s-ar repeta atât de des, dar asta e mereu, zilnic, încontinuu. Uneori am impresia că

Maman mă urăşte, şi nu numai ea, ci voi toţi – Paul,

Renee, Blanche. Până şi Marie-Noel nu simte nimic pentru mine.

Nu părea să aştepte vreun răspuns şi m-am bucurat, căci n-aş fi ştiut ce să spun.

— Când ne-am căsătorit era cu totul altfel, continuă ea.

Eram amândoi tineri, ţara abia se eliberase de sub ocupaţie, viaţa era plină de promisiuni. Mă simţeam atât de fericită. Pe urmă, pe măsură ce a trecut timpul fericirea parcă a început să-mi alunece printre degete. Nu ştiu dacă vina este a mea sau a ta.

Chipul istovit de sub boneta neaspectuoasă mă privi îndelung, fără speranţă.

— Mai devreme sau mai târziu toţi ajung aici, am

rostit eu, rar. Oamenii căsătoriţi se deprind unul cu celălalt, se cunosc în cele mai mici amănunte. Dar ăsta nu este un motiv de nefericire.

— A, nu de asta este vorba, spuse ea. Ştiu că ne

6unoaştem prea bine. Mi-ar fi plăcut să fii numai al meu.

Dar aici toată lumea se amestecă. Trebuie să te împart cu atâţia alţii, iar lucrul cel mai îngrozitor este că tu nu observi şi nici nu-ţi pasă.

Seara petrecută cu mama fusese deosebit de simplă.

Ceea ce înfruntam acum era incomparabil mai greu. Habar nu aveam ce ar fi trebuit să-i răspund.

— Totul se strânge în jurul meu, spuse ea, castelul, familia, regiunea. Mă simt ca sufocată. Am renunţat de mult să mai fac ceva în castel, să mai dau ordine, să mai fac schimbări. Familia ta mi-a arătat clar că n-am dece să mă amestec. Aici nu s-a schimbat nimic niciodată. îţi dai seama că în ultimele luni singurul lucru pe care l-am făcut a fost să comand draperii pentru dormitorul ăsta şi volanul pentru noptieră, şi până şi astea sunt considerate nişte extravaganţe?

Mă privi şi am simţit că aştepta un fel de scuză din partea mea.

— îmi pare rău, am spus, dar trebuie să înţelegi. La ţară lucrurile urmează un anume tipic. E o chestiune de obişnuinţă.

— Obişnuinţă? repetă ea. Tu vorbeşti aşa? Tu, care pleci ori de câte ori simţi nevoia, sub pretext că ai de rezolvat nişte afaceri? Tu nu te poţi plânge că eşti obligat să mergi după un anume tipic, să duci o viaţă de rutină, zi de zi, ca mine. Niciodată nu ţi-a trecut prin cap să mă iei cu tine. Mereu îmi spui „zilele astea” sau „data viitoare”;

am ajuns să mă obişnuiesc cu scuzele tale şi nici nu te mai întreb. Oricum, tot n-aş fi putut acum – mă simt foarte rău.

învârti între degete pacheţelul, fără să-l desfacă şi mi-am dat seama că un soţ s-ar cuveni să spună ceva într-o astfel de situaţie – o vorbă de încurajare, de compasiune –, dar nu ştiam mai nimic de starea în care se găsea.

Deodată, fără să se piângă sau să arate suferinţă, rosti:

— Jean, mi-e frică.

N-am ştiut ce să-i răspund. Am luat pacheţelul şi am început să-l desfac.

— Ţi-aduci aminte ce a spus doctorul Lebrun când am pierdut ultima sarcină? Nu mi-e uşor, să ştii.

Mă simţeam inutil şi fără nicio noimă. Am desfăcut şnurul şi ambalajul, am scos o cutie, iar din cutie o casetă mică, îmbrăcată în catifea. înăuntru era un medalion care în clipa în care era deschis dădea la iveală o miniatură cu chipul meu, sau mai bine zis al lui. Putea fi purtată fie ca medalion, fie ca broşa, căci avea ataşat un ac de aur.

Lucrătura era extrem de frumoasă, ideea plină de ingeniozitate şi probabil costase o groază de bani.

Scoase o exclamaţie de uimire şi încântare:

— Vai, ce frumos! spuse ea. Ce minunat! Şi ce drăguţ din partea ta să te gândeşti la mine. Eu mă tot plâng şi bombăn iar tu mi-ai adus un asemenea cadou... lartă-mă.

Ridică o mână spre obrazul meu. M-am forţat să zâmbesc.

— Eşti drăguţ că mă suporţi. Să sperăm că nu mai durează mult şi o să-mi revin. Când stau de vorbă cu tine rostesc cuvinte pe care nici nu le cred şi pentru care mă urăsc, dar nu mă pot stăpâni.

închise şi deschise de vreo câteva ori medalionul, zâmbind încântată. Pe urmă şi-l puse în chip de broşa, la şal.

— Uite, spuse ea, îmi port soţul lângă inimă. Dacă o să mă întrebe cineva: „Unde e Jean?” nu va trebui decât să deschid broşa şi să te arăt. E o copie foarte reuşită, să ştii.

Probabil că a făcut-o după poza de pe vechiul.buletin de identitate care-mi place atât de mult. Chiar ai comandat-o special pentru mine la Paris?

— Da, i-am răspuns.

Probabil că acesta era adevărul, totuşi propria-mi minciună sună jalnic.

— Lui Paul n-o să-i vină să creadă, spuse ea. Trebuie deci să înţeleg că totul e în regulă şi că vizita a fost până la urmă încununată de succes? Asta-i genul tău – să sărbătoreşti evenimentele printr-un gest ieşit din comun.

Ştii, mă simt atrt de neajutorată când îl aud pe Paul cum o să se închidă turnătoria. Mereu am senzaţia că face aluzie la banii mei, aruncaţi pe geam într-un mod ridicol. Şi totuşi, dacă am avea un fiu./.

Se întinse din nou în pat, cu mâna încă pe broşa de pe şal.

— Eu mă culc, spuse ea. Să nu mai stai mult. Probabil că eşti obosit dacă ai discutat afaceri toată seara cu

Marpan.

îşi stinse lumina şi am auzit-o suspinând, apoi cuibărindu-se din nou pe pernă.

M-am întors în vestiar, am deschis fereastra şi am privit afară. Era o noapte cu lună plină, răcoroasă şi clară.

Dedesubt se întindeau bălăriile încâfcite ale şanţului înconjurat de pereţii masivi de piatră năpădiţi de iederă, iar dincolo de ei se profila ceea ce ar fi putut să fie, pe vremuri, grădina oficială, acum însă erâ, plină de buruieni printre care rătăceau vitele; aleile şi potecile se pierdeau printre copacii întunecaţi. O construcţie mică, rotundă, asemănătoare cu cele două foişoare de la capătul podului de peste şanţ, se profila solitară în mijlocul ierburilor din faţa mea, şi după forma ei am conchis că trebuia să fie un vechi cuibar pentru porumbei; alături era un leagăn de copil, cu frânghia ruptă.

Deasupra scenei mute plutea o melancolie nedefinită,

ca şi cum pe vremuri, locul ar fi răsunat de râsete şi de viaţă; acum nu mai rămăsese însă nimic, iar cei care priveau de la ferestrele castelului, cum făceam eu, erau cuprinşi de regrete şi nemulţumire. Tăcerea profundă fu întreruptă de un singur plesnet de apă, ca şi cum de undeva, de sus, de la marginea unei fântâni, se rostogolise ceva în străfunduri; m-am aplecat pe geam, cu gâtul întins ca să-mi dau seama de unde venise sunetul, dar n-am remarcat nimic – din monstrul de piatră care rânjea spre mine de la capătul burlanului coborând dinspre foişorul de sus nu cursese nimic.

Ceasul bisericii din sat, din spatele castelului, bătu de unsprezece – un sunet ascuţit, subţirel, care lăsă în urmă aceeaşi impresie de avertisment ca şi clopotul de Angelus din catedrala din Le Mans, iar când ultima notă se stinse, m-am simţit şi mai abătut, şi mai deprimat, iar vocea raţiunii păru să-mi şoptească: „Ge cauţi aici? Pleacă, p în ă nu e prea târziu”.

Am deschis uşa la coridor şi am ascultat. Totul era cufundat în linişte. Mă întrebam dacă mama adormise, potolită de conţinutul misterios al pachetului dat lui

Charlotte, sau dacă încă mai stătea ghemuită în fotoliu.

Oare sora Blanche era îngenuncheată în faţa pr/e-c//eu-ului sau se uita, din pat, la Christul răstignit? Nu-mi ieşeau din cap vorbele intime, emoţionante ale lui Francoise, „Jean, mi-e frică”. Nu mi se cuveneau. Nimic de aici nu era al meu. Eram un intrus. Nu făceam, parte din viaţa lor.

Am traversat coridorul şi am coborât scările. Tocmai apăsas’em clanţa la uşa care ducea spre terasă, când mi-am dat seama că în spatele meu, pe scară, se aud paşi; m-am uitat în sus şi am văzut-o pe femeia brunetă – Renee – în capot şi papuci, cu cocul desfăcut, şi părul lăsat pe umeri.

— Unde te duci? şopti ea.

— Afară, să iau puţin aer, am minţit eu prompt. Nu pot să dorm.

— Ce ai? Am observat că nu eşti nici obosit, nici bolnav; n-a fost decât un pretext pentru Francoise. Te-am auzit coborând de la Maman şi te-am aşteptat – lăsasem uşa deschisă. N-ai observat?

— Nu, am răspuns.

Părea că nu-i venea să creadă.

— Nu se poate să nu-ţi fi dat seama că l-am trimis pe

Paul de la masă special, în clipa în care am ştiut că te întorci. Acum s-a irosit toată seara. Poate să se întoarcă oricând.

— îmi pare rău, am răspuns. Maman a avut o mulţime să-mi povestească, mi-a fost imposibil să plec. Mâine nu putem să stăm de vorbă?

— Mâine? mă imită ea, brusc agasată şi enervată. Deci pentru tine şi mâine e foarte bine, după zece zile de stat la

Paris? Trebuia să-mi închipui. Probabil că de-asta nici nu te-ai sinchisit să-mi răspunzi la scrisori.

Oare arătam la fel de nerod şi de anost după cum mă simţeam, stând acolo cu mâna pe clanţă? în seara aceea, mai devreme, femeia păruse că-mi este aliată şi prietenă.

Acum devenise o confidentă înăcrită; din nou am avut sentimentul că era profund jignită. îmi doream din tot sufletul să ştiu care erau relaţiile ei cu restul familiei şi ce anume avea de discutat cu Jean atât de urgent şi confidenţial.

— Nu pot să spun altceva decft că îmi pare rău, am repetat. N-am înţeles că doreai să mă vezi în mod special.

De ce rru mi-ai trimis vorbă sus, când eram la Maman. Aş fi coborât.

— Asta e o formă de sarcasm, spuse ea, sau eşti cu adevărat beat?

Furia ei mă scoase din sărite. Starea mamei şi a soţiei mă mişcaseră, din motive diferite. De ea nu aveam timp;

prea se vârâse brusc între mine şi o eventuală evadare.

— Ai să răceşti, i-am spus. De ce nu te duci sus, la culcare?

Mă privi fără să clipească, pe urmă, trăgând aer în piept îmi aruncă:

— Mon Dieu, cât te mai urăsc uneori.

îmi întoarse spatele şi urcă scările. Am deschis uşa de la terasă şi am ieşit. Aerul era proaspăt şi plăcut după atmosfera stătută şi totuşi rece din interior, îndărătul obloanelor ferecate. Pietrişul scârţâia sub tălpi; am coborât uşor treptele spre aleea unde întorsese maşina. Tocmai cotisem spre stânga, către dependinţele de lângă zidul gros al şanţului, care mi se păreau a fi grajdurile şi un garaj, când farurile unei maşini luciră în aleea străjuită de plopi care cobora dealul, îndreptându-se direct spre pod şi poarta castelului. M-am ascuns în spatele cedrului întunecat din apropiere, fără să-mi dau seama dacă farurile mă luminaseră; într-o clipă traversă podul, trecu de poartă şi coti la dreapta, spre clădire şi acareturi. L-am auzit trântind uşa Renault-ului, apoi am recunoscut scârţâitul anevoios al porţilor de la garaj. Peste câteva clipe paşii se îndreptară spre terasă, trecând foarte aproape de ascunzişul meu. Urcă treptele, intră în castel şi închise uşa.

Am aşteptat câteva clipe. Pe urmă am ieşit din ascunzătoare şi m-am îndreptat spre zidul şanţului. Eram doar la câţiva paşi de arcada prin care probabil că venise

Paul, când am auzit un mârâit înfundat. Atunci am observat că lângă arcadă se afla un ţarc, şi în el un câine mare de aport, care la vederea mea începu să latre înfuriat. Am murmurat ceva spre el, dar în zadar. La auzul

vocii mele, se porni să latre şi mai furios, aşa că m-am întors la adăpostul cedrului, unde nu mă putea zări, aşteptând sase potolească până m-aş fi încumetat să întreprind ceva.

Lătratul continua fără încetare, pe urmă se transformă în mârâit, apoi se potoli; mi-am luat iar inima în dinţi şi am pornit privind în jur şi în sus, la zidurile masive ale castelului, impunătoare, decolorate şi totuşi ciudat de frumoase în lumina argintie a lunii. O uşă în zidul terasei ducea la terenurile îndepărtate şi ceva mă împinse să trec prin ea; în faţă se întindea şanţul secat, până la ierburile unde rătăceau vitele, spre aleile fantomatice care bordau pădurea, porumbarul şi leagănul frânt. Cine ştie unde îşi găsise culcuş autorul glumei în care eram amândoi implicaţi, sau poate cine ştie, făcea haz de buimăceala mea. îşi închipuia că dacă se îmbrăcase cu hainele mele, în mod automat devenise şi liber? Ai lui sufereau, iar lui puţin îi păsa cât de vulnerabili erau şi cât de rău puteau fi loviţi.

. Din nou se auzi plesnetul scurt de apă care mă tulburase când stătusem la fereastră, venihd de undeva din apropiere; mi-am dat seama că erau castane care cădeau din pom pe aleea cu pietriş, dincolo de şanţ. Nici ceaţa rătăcitoare, nici frunzele căzute, nici ploaia mohorâtă n-ar fi putut marca mai precis ca acest sunet sfârşitul verii.

Cuprindea în el întreaga toamnă. Am ridicat ochii spre ferestrele cu obloanele trase, întrebându-mă care era turnul rotund în care dormea mama şi unde se găsea chilia de rugăciune a fiicei. Deasupra mea se afla vestiarul pe care tocmai îl părăsisem, iar lângă el erau ferestrele lungi ale dormitorului.

Ceasul bisericii bătu de jumătate de oră, semnalul meu de plecare; zăbovisem îndeajuns printre oamenii aceştia care mi-erau total necunoscuţi. Nu îndrăzneam să trec iar pe lângă câine de teamă să nu trezesc toată casa, aşa că rn-am hotărât să ies pe poartă, să traversez podul,

să urc aleea străjuită de plopi şi să ajung la şosea, pe care aş fi mers până la primul oraş întâlnit în cale.

Castanele continuau să cadă lângă şanţ şi de data asta, fără să mai am copaci alături, una mă lovi în cap şi se rostogoli pe jos. Am privit în sus, buimac, şi am văzut că în foişorul de deasupra camerei mele se afla o ferestruică mgustă, Întunecată, care Încadra o siluetă îngenuncheată

.Pe pervaz. Cum priveam, o altă castană mă lovi în frunte,

Pe urmă încă una şi încă una, toate aruncate de silueta în genunchi care, pentru un anume motiv, dorea să-mi atragă atenţia. Brusc, silueta se ridică şi rămase în picioare pe

Pervaz; mi-am dat seama că era un copil cam de vreo zece ani, într-o cămaşă de noapte albă, şi că o singură mişcare greşită l-ar fi putut trimite în abisul care se căsca dedesubt. Nu deosebeam nici sexul, nici trăsăturile; nu vedeam decât primejdia.

— înapoi, am strigat eu uşor. Du-te înapoi în cameră.

Silueta nu se clinti. Mă lovi o altă castană în cap.

— înapoi, am strigat iar. Du-te înapoi să nu cazi!

în clipa aceea copilul rosti primele vorbe cu un glas limpede, subţirel şi destul de stăpân pe şine:

— Jur că, dacă nu vii la mine până număr la o sută, mă arunc de la fereastră.

Nu m-am mişcat, şi vocea îmi strigă din nou:

— Ştii că îmi ţin întotdeauna promisiunile. încep să număr şi dacă nu eşti lângă mine când am ajuns la o sută, jur pe Fecioara Măria că mă arunc. Unu... doi... trei...

Ceva despre febră, sfinţi şi viziuni îmi năvăli în minte.

Conversaţia de aseară începea să aibă, în sfârşit, un înţeles.

Nu-mi trecuse deloc prin cap că religioasa, sfânta

Marie-Noel ar putea fi un copil. Vocea continua să numere, aşa că m-am întors, am revenit pe terasă prin uşa

de la grădină, apoi la uşa de la intrare, care nu era încuiată. Am bâjbâit pe scări până la treptele de serviciu care ar fi putut să mă scoată direct la foişorul de deasupra camerei mele.

Am găsit o uşă batantă şi am împins-o cu piciorul, căci nu mai conta dacă mă auzea cineva şi trezeam toată casa;

singurul meu gând era să împiedic o nenorocire. Am ajuns la o scară în spirală, luminată de un bec palid, albăstrui;

am urcat în fugă treptele, două câte două. Scara ducea la un etaj şi un alt coridor întortocheat, dar chiar în faţa mea se afla o uşă şi din spatele ei răzbătea o voce care număra constant: „optzeci şi cinci, optzeci şi şase, optzeci şi şapte…"

Am dat buzna în cameră şi am prins în braţe silueta din geam, apoi am aşezat-o pe patul de lângă perete. Mă priviră doi ochi imenşi, pe un chip înconjurat de o coroană de păr negru, zburlit; mă cuprinse ameţeala, căci priveam o replică a lui Jean de Gue şi, prin urmare, într-o manieră fantastică, un „eu" îngropat de mult în trecgt şi dat uitării.

— De ce n-ai venit sărmi urezi noapte bună, Papa? mă întrebă fetiţa.

Capitolul 6

Nu-mi lăsă timp de gândire ca să-i răspund. Sări din pat şi mi se agăţă de gât, acoperindu-mă de sărutări.

— Potoleşte-te, gata, am spus, încercând să-i descolăcesc braţele.

începu să râdă, atârnându-se şi mai tare, ca o maimuţică, pe urmă brusc, se întoarse şi făcu. o tumbă pe spate, în

*pat. După ce-şi recapătă echilibrul, rămase cu picioarele încrucişate la marginea lui, ca şi cum ar fi ţinut ceva în poală, cu ochii aţintiţi asupra mea şi foarte serioasă. Am tras aer în piept şi mi-am netezit părul, pe

urmă ne-am fixat unul pe celălalt, ca două mici animale gata să se ia la harţă. — – Ei bine? spuse ea – inevitabilul Alors? care implică în acelaşi timp şi o întrebare şi exclamaţie şi replică; l-am repetat şi eu ca să Gâştig timp, încercând să prind înţelesul acestei complicaţii noi şi neaşteptate ce se ivise o dată cu fiica; pe urmă, străduindu-mă să fiu stăpân pe situaţie, am rostit:

— Parcă aveai febră, nu?

— Am avut azi-dimineaţă, dar astă-seară, când s-a uitat mătuşa Blanche la termometru, nu mai aveam aproape deloc. Numai că de când am stat la fereastră probabil că a mai crescut. Stai jos. Atinse un scaun de lângă ea. De ce n-ai venit să mă vezi când te-ai întors?

Vorbea foarte hotărftă, ca şi cum era obişnuită să dea ordine. Nu i-am răspuns.

— Glumeţule, spuse ea uşor. Pe urmă îmi luă grăbită mâna şi mi-o sărută. Ţi-ai făcut manichiura?

— Nu.

» – Unghiile au altă formă şi sunt mai curate. Probabil că la Paris aşa fac bărbaţii. Şi să ştii şi că miroşi altfel.

— Cum adică?

Strâmbă din nas.

— Ca un doctor, răspunse ea, sau ca un preot, sau ca un străin care vine la ceai.

— îmi pare rău.

Am privit-o buimac.

— O să treacă. E clar că te-ai învârtit în cercuri înalte.

Aţi vorbit despre mine, jos?

Un anume instinct îmi şopti că totuşi copiilor nu trebuie să li se dea prea mult nas.

— Nu, am răspuns.

— Nu e adevărat. Germaine mira povestit că la prânz s-a discutat numai despre asta. Cu toate că erau foarte

►agitaţi pentru că ai întârziat. Ce-ai făcut?

M-am străduit pe crtposibil să spun adevărul.

— Am dormit la un hotel în Le Mans.

— Ce caraghios! Erai foarte obosit?

— Băusem prea mult cu o seară înainte şi m-am lovit cu capul de duşumea. Şi cred că am luat din greşeală şi nişte somnifere.

— Dacă n-ai fi luat pastilele ai fi plecat?

— Cum adică?

— Ai fi plecat şi nu te-ai mai fi întors niciodată?

— Nu te înţeleg.

— Sfânta Fecioară mi-a spus că s-ar putea să nu te mai întorci. De aceea am făcut febră.

Renunţase la tonul poruncitor. Mă urmărea atentă, cu ochii aţintiţi pe chipul meu.

4 – Ai uitat ce mi-ai spus înainte de a pleca la Paris?

— Ce ţi-am spus?

— Că într-o bună zi, dacă viaţa devine de nesuportat, o să dispari şi n-ai să te mai întorci niciodată.

— Nu ţin minte să fi spus aşa ceva.

— Eu n-am uitat. Când unchiul Paul şi ceilalţi au început să discute despre problemele cu banii şi cum te-ai dus tu la Paris ca să încerci să rezolvi treburile şi nu prea eră vreo nădejde de reuşită, m-am gândit? „Acum e momentul”. M-am trezit noaptea şi mi-a fost râu, iar Sfânta

Fecioară a venit la capul patului şi părea tristă.

Mi-era greu să înâălnesc privirea directă a copilului. Am întors capul, am ridicat un iepuraş de jucărie cu blăniţa roasă şi am început să-i răsucesc singura ureche care îi mai rămăsese..

— Dacă nu m-aş fi întors, ce ai fi făcut? am întrebat-o.

— M-aş fi omorât.

Am aşezat iepuraşul pe cearceaf ca şi cum ar fi făcut un pas de dans. îmi trecu vag prin cap cum mă distra o asemenea scenă când mă mai jucam cu jucăriile. Copilul

nu râse, îmi luă iepuraşul şi-l aşeză pe raft.

— Copiii nu se omoară, i-am spus.

— Atunci de ce-ai urcat treptele în goană adineauri?

— Puteai să aluneci.

— Nu puteam. Mă ţineam bine. Am stat de multe ori pe fereastră. Dar dacă n-ai fi venit acasă, atunci ar fi fost altceva. Aş fi sărit jos şi aş fi murit. Şi pe urmă aş fi ars în jad. Dar mai bine să ard în iad decât să trăiesc fără tine.

M-am uitat din nou la ea – chipul micuţ, oval, păru!

tuns scurt, ochii scăpărători. Mărturisirea înfocată era tulburătoare, şocantă, vorbe de aşteptat din partea unui fanatic nu a unui copil. îmi scotocii mintea în căutarea unei replici potrivite.

— Câţi ani ai? am întrebat.

— Ştii bine că o să împlinesc unsprezece.

— Perfect. Ai în faţă toată viaţa. O ai pe mama, mătuşile, bunica, toţi de aici te iubesc şi totuşi vorbeşti prostii că te arunci de la fereastră dacă eu nu sunt.

— Dar, Papa, pe ei nu-i iubesc. Numai pe tine te iubesc.

Deci asta era. îmi doream o ţigară. Inconştient, am scotocit prin buzunare şi observându-mă, fetiţa sări din pat, alergă la un mic birou de lângă fereastră, scoase o cutie cu chibrituri dintr-un sertăraş şi într-o clipă sosi lângă mine cu un chibrit aprins.

— Spune-mi, e adevărat că pojarul nu face bine la copiii nenâscuţi?

Schimbarea din atitudine mă depăşea.

— Habar n-am, i-am răspuns.

— Maman mi-a spus că dacă mă îmbolnăvesc şi ia de la mine şi pe urmă îi dă şi frăţiorului meu, o să se nască orb.

— Nu ştiu exadt. Nu mă pricep la lucruri de astea.

— Dar dacă frăţiorul meu o să fie orb o să-l mai iubeşti?

Nota de seriozitate dispăruse. începu să facă piruete în vârful degetelor prin toată camera, mai întâi pe un picior, pe urmă pe celălalt. Nu ştiam ce să-i răspund. Dansa dar ochii nu şi-i lua de pe mine.

— Ar fi foarte trist să se nască un copil orb, am răspuns în doi peri.

— Va trebui să-l internezi undeva?

— Nu. O să avem grijă de el aici, acasă. Dar oricum, aşa ceva n-o să se întâmple.

— Nu se ştie. S-ar putea să fac pojar şi dacă fac, precis o s-o îmbolnăvesc şi pe Maman.

Mi-am dat seama că o prinsesem cu minciuna, iar ocazia nu trebuia scăpată.

— Adineauri mi-ai spus că ai făcut febră pentru că ţi-a fost teamă că nu mă mai întorc, am spus iute. N-ai pomenit nimic de pojar.

— Am făcut febră pentru că m-a vizitat Sfânta Fecioară.

E un semn al Proniei cereşti.

Se opri din piruete, se băgă în pat şi-şi trase cearceaful peşte cap. Mi-am scuturat ţigara într-o farfurioară pentru păpuşi şi m-am uitat în jur. Era un amestec ciudat de cameră de copil şi chilie. în perete se mai afla o nişă de mărimea ferestrei de unde aruncase cu castane şi dedesubtul nişei improvizase un prie-dieu dintr-o cutie de ambalaj cu o bucată veche de brocart. Deasupra se afla un crucifix, împodobit cu mătănii şi între cele două lumânări aşezate pe prie-dieu se afla statuia madonei. Alături, pe perete, erau agăţate reproduceri ale Sfintei Familii, capul

Sfintei Tereza de Lisieux şi cu totul neaşteptat, cocoţată şui pe spătarul unui scaun, o păpuşă dezbrăcată, cu pete de vopsea pe corpul de cârpă şi un toc înfipt în inimă. De gât atârna o tăbliţă pe care scria: „Martiriul Sf. Sebastian”.

Jucăriile, mai potrivite vârstei ei decât acest priedieu, zăceau aruncate pe podea, iar lângă pat era o fotografie a lui Jean de Gu6 în uniformă, care, după înfăţişare, era probabil luată în tinereţe, înainte să se fi născut fetiţa.

Mi-am stins ţigara şi m-am ridicat. Silueta de sub cearceaf nu se clinti.

— ^ Marie-Noel, promite-mi ceva.

Nicio mişcare. Probabii că se prefăcea că doarme

N-avea importanţă.

— Promite-mi că n-ai să te mai urci niciodată pe fereastră.

Aceeaşi nemişcare, pe urmă se auzi un sunet ciudat, ur fel de zgrepţănat, la început slab, apoi o pauză, după care se porni şi mai puternic. Mi-am dat seama că zgâria zidui de lângă pal, imitând un şoricel sau un şobolan. Urmă un chiţăit, pe urmă un şut tras de sub pătură. în minte îmi reveniră mustrări de mult date uitării.

— Să ştii că asta nu este o dovadă nici de isteţime, nic^

de umor, i-âm răspuns. Dacă nu-mi răspunzi imediat, nu-ţ^

mai spun noapte bună.

Drept răspuns, ehiţăi şi mai tare, iar zgrepţănatul se înteţi.

— în regulă, am spus cu glas hotărât, deschizând uşa.

Dumnezeu ştie ce urmăream prin gestul acesta, căci ea deţinea de fapt toate atuurile; n-avea decât să se ducă iar la fereastră şi să facă demonstraţia.

Spre uşurarea mea însă, ameninţarea avu efect. îşi aruncă cearceaful, se ridică în capul oaselor şi întinse braţele. M-arn dus spre ea fără tragere de inimă.

— Promit, dacă promiţi şi tu, îmi spuse.

Suna logic, dar am intuit o capcană. Problema era de co/npetenţa lui Jean de Gue, nu a mea. Nu mă pricepeam

la copii.

— Ce trebuie să promit? mă întrebă.

— Să nu mai pleci niciodată de lângă mine, sau, dacă totuşi trebuie, să mă iei şi pe mine.

Din nou am evitat răspunsul direct din priviri. Era o situaţie fără ieşire. Parasem deja răspunsurile pentru mamă şi o liniştisem pe soţie. Trebuia oare să cedez şi fiicei?

— Uite ce e, i-am spus, adulţii nu pot face asemenea promisiuni. Nimeni nu este în" stare să prevestească viitorul. S-ar putea să se declanşeze un alt război.

— Nu vorbesc de război.

în voce se simţea o înţelepciune stranie, bătrâneaăcă.

Păcat că nu era mai mare, sau mult mai mică, sau cumva altfei. Avea o vârstă. total nepotrivită. Aş fi avut poate îndrăzneala să spun adevărul unei persoane mai mature, dar nu unui copil de zece ani; încă legat de lumea lui tainică.

— «Deci? îmi spuse.

Niciun adult aşteptând o hotărâre în legătură cu viitorul n-ar fi arătat mai calm sau mai grav. Mă gândeam de ce oare Jean de Oue" putuse să-i sugereze că era posibil să plece pentru totdeauna. Fusese cumva un videşug ca să-i câştige ascultarea, cum făcusem şi eu adineauri? Sau era vorba de o ameninţare deliberată, ca atunci când s-ar fi întâmplat cu adevărat să fie pregătită pentru această eventualitate?

— Degeaba, i-am răspuns. Nu pot să fac asemenea promisiune.

— Mi-am închipuit eu. Viaţa e grea, aşa-i, Papa?

Amândoi trebuie să sperăm că lucrurile se vor îndrepta şi că vei rămâne acasă, iar eu nu trebuie să mor tânără.

Tonul nepăsător, întrucâtva fatalist, era mai impresionant decât dacă ar fi arătat vreo emoţie. îmi

sărută mâna din nou. M-am enervat.

— Uite ce e, îţi promit că dacă plec, îţi spun ţie mai întâi. s-ar putea să nu spun nimănui altcuiva, dar ţie îţi voi spune.

— E cinstit, aprobă ea.

— Acum te culci?

— Da, Papa. Mi s-au răvăşit păturile. Te rog să mi le aranjezi.

Cearceaful atârna într-o parte. I l-am vârât sub ea, ca să nu se mai deranjeze. Mă privea de pe pernă. Mi-am închipuit că trebuia s-o sărut.

— Noapte bună, i-am spus, somn uşor.

Am sărutat-o pe obrazul micuţ şi slab; chipul şi gâtu!

Erau firave, iar ochii enormi.

— Eşti o slăbănoagă. Ar trebui să mănânci mai mult.

— Dar de ce eşti atât de stânjenit? mă întrebă.

— Nu sunt deloc stânjenit.

— Semeni cu cineva care a spus o minciună.

— Eu mint mereu.

— Ştiu, dar de obicei nu pe mine.

— Hai, pentru astă-seară ajunge. Noapte bună.

Am ieşit şi am închis uşa. Am aşteptat o clipă pe coridor, dar n-am auzit nicio mişcare, aşa că m-am dus spre scara din foişor, prin uşa de pânză şi am străbătut holul spre camera mea.

Brusc m-am simţit istovit. Casa era cufundată în linişte.

Fuga mea pe scări sau lătratul câineiui nu treziseră pe nimeni. M-am strecurat în baie şi am ascultat la uşa dormitorului. Francoise nu se mişca. M-am apropiat de pat şi după respiraţie mi-am dat seama că dormea. M-am întors în vestiar, m-am dezbrăcat şi am intrat în baie. Apa se răcise dar n-am vrut s-o deranjez să dau drumul ia apă fierbinte, M-am şters, mi-am pus pijamaua pe care o purtasem la hotel şi halatul de pe spătarul scaunului.

M-am periat cu periile lui, ia fel ca şi dimineaţa, pe urmă m-am dus la masă şi am luat pachetul cu iniţialele M-N.

Am avut impresia că era o carte. Am desfăcut cu grijă şnurul şi ambalajul; într-adevăr, era o carte după cum îmi închipuisem. Titlul era Micuţa floare, iar sub el, o stampă viu colorată, cu Sf. Tereza de Lisieux, înfăşurată separat, într-un colţ, Jean de Gue scrisese: „Adorabilei mele

Marie-Noel, cu toată dragostea, Papa". Am învelit cartea la loc şi am pus-o pe masă lângă celelalte pachete. Probabil că alesese cadourile cu multă grijă. Nu ştiam ce adusese mamei, dar fusese ceva absolut vitai. Medalionul uscase lacrimile soţiei şi o ajutase să adoarmă, încrezătoare în el.

Micuţa floare, deschisă,, alături de fotografia din camera foişorului, urma să hrănească imaginaţia copilului, astfel că ar fi dat naştere la viziuni şi visuri, cu consecinţa că propria lui conştiinţă ar fi fost puţin adormită – în cazul în care ar fi avut conştiinţă, ceea ce mă îndoiam. M-am apleftat iar peste fereastră; castanele continuau să cadă pe cărarea cu pietriş de dincolo de şanţul cu apă, din ierburi se ridica o ceaţă care se învârtejea în şomoioage spre copacii neguroşi.

Nimeni nu avea dreptul să se joace cu vieţile oamenilor.

Nici să se amestece în trăirile lor. O vorbă, o privire, un zâmbet, o încruntare dădeau naştere la altceva într-o fiinţă umană, stârneau un răspuns sau o antipatie, ţeseau pe dată un voal fără început sau sfârşit, cu marginile şi în afară şi înăuntru, unduindu-se-astfel încât zbaterea uneia depindea de zbaterea celeilalte.

Jean de Gue procedase greşit. Fugise departe de viaţă, scăpase de trăirile provocate de el însuşi. Niciunul dintre cei de sub acoperişul său nu s-ar fi comportat ca atare dacă el ar fi avut o anume atitudine faţă de ei. Mama

n-ar fi întors spre mine privirea aceea speriată, sora nu ar fi ieşit din cameră fără să rostească un cuvânt, Paul n-ar fi vorbit cu ostilitate, Renee nu m-ar fi blestemat pe scară, soţia nu ar fi plâns, copilul nu ar fi ameninţat că se aruncă de la fereastră. Jean de Gue ratase totul. Era un ratat mai mare decât mine. De aceea mă lăsase adormit la hotelul din Le Mans şi dispăruse. Nu era o glumă ci o mărturisire a înfrângerii. Eram convins acum că nu se va mai întoarce.

Nici măcar nu se sinchisise să afle cum mă descurcasem.

N-aveam decât să procedez cum credeam de cuviinţă, să rămân sau să plec. Dacă nu l-aş fi întâlnit, dacă nu s-ar fi petrecut nimic din toate acestea, astă-seară aş fi' tras la casa de oaspeţi de la Grande Trappe, străduindu-mă să descopăr ce trebuie să faci când te afli în faţa eşecului. Aş fi auzit călugării psalmodiindu-şi slujba, aş fi rostit prima rugăciune. Acum, toate acestea erau irealizabile, iar eu eram singur. Mai bine spus nu eram singur – făceam parte din viaţa altora. Până atunci nu mă interesase niciodată vreo altă persoană, cu «xcepţia motivaţiilor şi judecăţilor aplicate unor personaje istorice de mult apuse.

Mi se oferea acum şansa să acţionez altfel, folosindu-mă de înşelăciune. Nu aveam cum să ştiu dacă prin minciună se poate ajunge la ceva bun. Bănuiam că totul ar fi dus doar la probleme, certuri, nenorocire – dar nu eram convins. Dacă aş fi ajuns la Grande Trappe mi s-ar fi dat un răspuns. Acum însă, mă aflam în casa altcuiva.

M-am întors de la fereastră în cameră, am intrat în dormitor şi mi-am scos halatul şi papucii. Pe urmă, m-am întins lângă sărmana şi chinuita lui soţie care dormea paşnic, cu broşa prinsă în şal. „Ah, Doamne, ce voi face?"

mi-am spus în sinea mea; „Oare trebuie să plec sau să rămân?"

Nu exista niciun răspuns. Numai semnul de întrebare.

Capitolul 7

Am dormit profund, iar când m-am deşteptat, am dat cu ochii de jaluzelele trase şi de lumina zilei care umplea camera; locul de lângă mine era gol. Dinspre baie veneau glasuri, aşa că am rămas nemişcat, cu mâinile sub cap, privind prin cameră, al cărei tapet în dungi nu se potrivea deloc cu mobila masivă, sculptată, închisă la culoare, probabil neclintită din locul ei de cincizeci de ani. Cineva se străduise să modernizeze odaia cu nişte draperii vesele şi o noptieră cu un volan, într-o nişă, într-o încercare de a le potrivi cu tapetul, dar nuanţa era prost aleasă, un amestec de roz cu stacojiu, care irita privirea dacă te uitai prea insistent.

Camera slujea şi de birou, căci lângă cămin se afla un mic secretaire, o măsuţă pentru ceai, o vitrină de colţ, cu porţelanuri şi o bibliotecă; în mod ciudat totuşi, efectul nu era de confort sporit ci exact opusul. Atmosfera împărtăşea o anume rigiditate şi sobrietate, asemeni mobilei expuse într-o vitrină, ca şi cum cea care le aranjase ar fi dorit să se înconjoare cu posesiuni care pe vremuri arătaseră bine într-un decor total diferit, dat care în această cameră erau extrem de nepotrivite.

Vocile amuţiră, se auzi sunet de robinete închise şi iar deschise, apoi paşi pe coridor. Undeva se trânti o uşă, sună un telefon îndepărtat, o maşină porni, pe urmă, după o pauză, am distins zgomot de paşi – cineva trecea pe coridor. Somnul avusese un efect straniu asupra mea. Mă trezisem într-o stare de spirit total diferită. Teama bruscă din seara trecută dispăruse. Oamenii de la castel îşi reluaseră contururile de marionete, iar eu m-am simţit dân nou prins în glumeaţă mascaradă. Cu o seară înainte avusesem sentimentul tragediei, mă cuprinsese mila pentru ei şi pentru mine, încât mi se păruse că eram destinat să îndrept tot ceea ce mersese prost în vieţile lor şi a mea.

Somnul însă îmi alterase valorile. Responsabilitatea se transformase într-o escapadă. Faptul că Jean de Guâ fusese acaparat de familie şi dezertase nu avea nici în clin nici în mânecă cu mine. Eram convins că aveau şi ei partea lor de vină. Identitatea pe care mi-o asumasem în acea dimineaţă îmi sugera că situaţia fără precedent nu era decât o prelungire a vacanţei, iar în clipa în care n-aş mai fi putut s-o stăpânesc, cum era de altfel de aşteptat mai devreme sau mai târziu, n-aveam decit să-mi iau tălpăşiţa.

Situaţia penibilă şi demascarea ar fi trebuit să aibă loc cu o seară înainte. Mama, soţia copila, toate trej fuseseră păcălite. Orice gafe posibile în viitor urmau să fie puse pe seama unei toane sau a unui acces de nervi, pentru simplul motiv că asupra mea nu plana nici măcar o umbră de îndoială. Niciun spion aflat în serviciul ţării sale nu avusese parte de o asemenea acoperire, de o asemenea ocazie să testeze vulnerabilitatea celorlalţi... dacă într-adevăr doream acest lucru. Dar, de fapt, ce doream?

Cu o seară înainte, să tămăduiesc. în dimineaţa aceea, să mă amuz. Nu vedeam de ce cele două nu puteau fi compatibile.

Am ridicat ochii spre şnurul soneriei demodate şi am tras de el. Sunetele de pe coridor amuţiră. De uşă se apropiară paşi, apoi cineva ciocăni. Am strigat: „Entrez!” şi rumena femme de chambre, îmbujorată toată, care îmi servise tava cu cina, apăru în prag.

— Monsieur le Comte a dormit bine? întrebă,ea.

l-am răspuns că excelent şi am cerut cafea. Am întrebat de restul familiei şi mi s-a spus că Madame de Comtesse era souffrante1 şi stătea în pat; că Mademoiselle era la biserică, Monsieur Paul plecase la verrerie2; Marie-Noel abia se trezise, iar Madame Jean şi Madame Paul erau în salon, l-am mulţumit şi fata a plecat. Aflasem trei lucruri într-o conversaţie de două minute. Cadoul pentru mamă nu fusese de niciun ajutor; afacerile lui Paul, ale

familiei ţineau de o fabrică de sticlă, iar Ren6e era soţia lui.

M-am dat jos din pat, am intrat în baie şi m-am bărbierit. Gaston îmi adusese cafeaua în cameră, îmbrăcat în haina vărgată de valet de „chambre; renunţase la uniformă şi jambiere. L-am salutat ca pe un amic.

— Deci azi ne simţim altfel, nu? spuse el, punând tava

<notă>

1 Suferindă (fr.).

2 Fabrică de sticlă (fr.).

</notă>

pe masă. Nu-i chiar aşa de rău acasă după atâta amar de vreme.

Mă întrebă cu ce vreau să mă îmbrac şi i-am răspuns cu ce consideră el că e mai potrivit. Replica îl amuză.

— Nu haina binedispune omul, ci ceea cesimte.

Monsieur le Comte este plin de vervă astăzi.

Mi-am exprimat îngrijorarea faţă de sănătatea mamei, îşi luă o înfăţişare gravă.

— Ştiţi cum e, Monsieur, spuse el. Când îmbătrâneşti te însingurezi şi te apucă temerile dacă nu ai o fire rezistentă, îşi lovi pieptul în dreptul inimii. Fizic, Madame la Comtesse e mai rezistentă ca oricine din St. Gilles, şi mintea e la fel, dar cu moralul stă prost.

Se duse la dulap, scoase o haină cafenie de tweed şi începu s-o perie. îmi sorbeam cafeaua şi-l urmăream. Ce deosebire ar fi fost dacă m-aş fi aflat într-o cameră de hotel în Tours sau Blois, cu un valet de chambre gata să mă servească! M-ar fi întrebat cu indiferenţa şi curtoazia servitorului de hotel dacă-mi place oraşul şi dacă aveam să mă reîntorc anul viitor, uitând de mine în clipa în care şi-ar fi primit bacşişul, bagajul ar fi fost cărat de hamal, cheia anonimă atârnată la locul ei în cui. Omul din faţa mea însă era prietenos, dar spionându-l, mă simţeam asemeni lui

luda. M-am îmbrăcat cu hainele alese de el, încercând un sentiment straniu, pa şi cum aş fi purtat veşmintele unui prieten răposat. în costumul de călătorie pe care-l îmbrăcasem cu o zi înainte nu avusesem nicio reţinere.

Haina însă e ceva personal. Avea un miros aspru, familiar, dar nu neplăcut; am avut senzaţia că stătuse în pădure în ploaie, fusese rezemată de o piatră, întinsă pe iarbă, fusese pârlită de limbile focurilor aprinse în aer liber. Inexplicabil, gândul îmi zbură la preoţii din antichitate care purtau la diverse ritualuri piei de animale sacrificate ca să-i învestească cu o putere mai mare prin puterea fiarelor ucise, iar căldura pieilor emana miros de sânge.

— Monsieur le Comte se duce la verrerie? mă întrebă Gaston.

— Nu, am răspuns, azi-dimineaţă, nu. Te-a întrebat Monsieur Paul?

— Monsieur Paul se întoarce ca de obicei la prânz. S-ar putea să vă aştepte să mergeţi împreună după amiază.

— Crt e ceasul?

— A trecut de zece şi jumătate, Monsieur le Comte.

L-am lăsat să pună ordine în lucruri în vreme ce, în dormitor, micuţa femme de chambre făcea patul. Am coborât scara; mă întâmpină mirosul impersonal, înţepător de lustru, nepotrivit cu Cristul crucificat şi uriaş de pe perete. Din salon răzbătea murmur de voci feminine, aşa că m-am strecurat tiptil spre uşa deschisă ce dădea pe terasă; n-aveam chef să mă duc la ele; am ieşit afară şi m-am îndreptat spre fosta mea ascunzătoare de sub cedru.

Era o zi de toamnă aurie, cerul nu avea strălucirea dură, obişnuită, ci o transparenţă poroasă care îndulcea aerul.

Castelul, graţios, protejat de lumea din afară prin zidurile îngălbenite care străjuiau şanţul părăginit, ar fi putut foarte bine să fie o insulă, aşa cum se distanţa de sat

şi biserică, de şoseaua cu tei şi de drumul nisipos; o insulă a cărei viaţă se întindea în urmă cu secole, fără vreo legătură cu poştaşul pe care-l zăream pedalând pe lângă biserica de la capătul podului, sau cu furgoneta înaltă care aducea provizii la epicerie\ cea de la colţ.

Cineva cânta lângă arcada ce ducea spre dependinţe;

am apucat-o la stânga ca să evit câinele şi uitându-mă în jos am văzut o femeie îngenuncheată lângă o mică bulboană adunată într-o spărtură a zidului de lângă şanţ, alimentată de râu. Spăla cearşafuri pe o scândură, împroşcând apa cu clăbuc pe marginea bulboanei; ridică privirea spre mine, îndepărtându-şi de pe frunte câteva şuviţe răzleţe de păr, cu mâna zbârcită de la apă. îmi zâmbi şi-mi spuse: „Bonjour,

Monsieur le Corn te”.

Am observat o uşă în zid şi un podeţ îngust care traversa şanţul; apucând-o la stânga, ocolind garajul şi grajdurile, m-am trezit din nou lângă staul, fân şi glod; ceva mai departe, se vedea o grădină de zarzavat, care se întindea pe vreo trei sau patru acri, împrejmuită de un zid de piatră masivă, şi dincolo de ea, ogoare cultivate, înconjurate de pădure. Alături de staul era o căpiţă cafenie cu luciri aurii, bine tasată, iar sub ea, strânşi în şiruri suprapuse, dovleci netezi şi rotunzi ca poponeţele de copilaşi, trandafirii, gălbui, roşiatici; în vârful lor, o furcă, o greblă şi o pisică albă, moţăind la soare.

în staul, podeaua era proaspăt frecată, apa curgea într-un jgheab, dar mirosul reavăn de bălegar şi vite, de lapte acru, emana din toţi pereţii şi despărţiturile de lemn.

Când m-am întors, dintr-un colţ îndepărtat apăru o bătrână ştirbă, târşindu-şi saboţii pe duşumeaua de piatră, în spinare cu o cobiliţă cu două căldări goale care se

<notă>

1 Băcănie (fr.).

</notă>

balansau în aer. „Ben'ur, M'sieur le Comte", păru să spună şi se porni să turuie, dând din cap şi râzând, luându-mă pe nepregătite, accentul puternic şi vorba morfolită sunându-mi mult prea străine în auz.

l-am făcut semn cu mâna uşor, am trecut peste o grămadă măricică de mere de cidru pregătite pentru teasc şi înapoi, pe lângă şirurile de legume – moaţele roşiatice-verzui ale rădăcinoaselor aveau încă rouă pe ele, iar mirosul înţepător şi reavăn era amestecat cu cel de floarea-soarelui uscată, tarhon şi zmeuriş; am ieşit pe o altă uşă direct pe terenurile de sub castanii castelului care împestriţau cu frunzele căzute cărarea nisipoasă, în jocuri de verde şi gălbui. Terenurile nu aveau un aranjament special, iar porumbarul se ridica izolat în mijlocul păşunii pentru vite; păşunea însă se întindea până la pădure, ale cărei alei porneau dintr-un singur centru, ca orele unui cadran solar, spre toate punctele cardinale. Vâlceaua din mijloc era străjuită de o statuie acoperită de licheni, clasica mantie ciobită, cu mâna dreaptă a amazoanei lipsă.

Am pornit la plimbare; la un moment dat, m-am oprit şi am privit castelul din cel mai îndepărtat punct – se vedea ca un tablou înrămat. Acoperişul albastru închis, foişoarele, coşurile înalte şi zidurile de gresie se reduseseră la proporţii de basm; nu mai conţinea oameni vii, plini de compasiune, ci devenise o ilustraţie într-o carte cu poze, sau o imagine fugară de pe pereţii unei galerii, zărită o clipă şi remarcată peritru frumuseţea ei, ca apoi să fie dată uitării.

M-am înapoiat lângă Artemis cea încordată, pe cărăruia de lângă porumbar, acum umplut cu fân dar încă slujind drept cuibar unor porumbei rotaţi, care se ciuguleau gungurind, se înfoiau şi ţopăiau de colo-colo prin uşiţele înguste, aplecându-şi capetele şi răsfirându-şi cozile. Pe urmă, ferestrele înalte ale salonului se deschiseră, lipindu-se de obloane, şi siluetele lui Francoise

şi Renee apărură pe terasă, făcându-mi semne cu mâna; dintre e!e se repezi spre mine un copil strigând „Papa… Papa…”, fără să ţină cont de maică-sa care îl chema să se întoarcă. Trecu podeţul peste şanţ şi traversă iarba în direcţia mea, sărind în aer când ajunse în dreptul meu, încft am prins-o din zbor ca un balerin.

— De ce nu te-ai dus la verrerie? mă întrebă, agăţată de gâtul meu, răvăşindu-mi părul. Unchiul Paul a trebuit să plece singur şi s-a enervat.

— M-am culcat târziu din cauza ta, i-am răspuns, aşezând-o pe pământ. Mai bine du-te în casă – aud că te strigă mama.

Râse, trăgându-mă de mână spre leagănul de lângă porumbar.

— Azi m-am făcut bine. Ai venit tu acasă, spuse ea.

Repară-mi leagănul. S-a rupt sfoara.

Am’ moşmondit la frânghie, nepriceput, în vreme ce fetiţa nu mă slăbea din ochi, pălăvrăgind vrute şi nevrute, punând întrebări care nu aşteptau niciun răspuns; pe urmă, după ce i-am fixat scaunul s-a aşezat pe el cu picioarele şi a început să-l smucească cu frenezie;

picioruşele subţiri zvâcneau sub fusta scurtă, ca ale unei maimuţici, iar în obrajii îmbujoraţi adunase toată culoarea chipului.

— Hai, spuse ea brusc – mă dusesem în spatele ei ca s-o împing – şi am pornit-o amândoi fără ţintă, mână în mină, ea aplecându-se să culeagă castane când am ajuns la cărare, umplându-şi un buzunăraş de la fultă, pe urmă aruncând pe jos ce nu încăpuse.

— Bărbaţior le plac întotdeauna mai mult băieţii decât fetele? mă întrebă fără nicio legătură.

— Nu, nu cred. Da’ de unde ţi-a venit ideea asta?

— Mi-a spus mătuşa Blanche, dar există mai multe sfinte decât sfinţi şi de aceea e mare veselie în rai. Te iei la întrecere cu mine?

— Nu, nu vreau.

O rupse la fugă, sărind şi ţopăind, trecu prin uşa de la grădină spre terasa din faţă prin care ieşisem cu o seară înainte. Am ridicat ochii spre ferestruica camerei ei din foişor; ce uriaşă era distanţa de la pervaz până ia terenul de jos! M-am ţinut după fetiţă care o luase spre grajduri şi dependinţe. Se căţărase pe zidul de deasupra şanţului şi se străduia să meargă pe creastă, printre crengile de viţă încolăcite. Sări din nou jos, lângă arcadă, iar câinele, care dormise la soare, se întinse, dând din coadă; ea deschise portiţa de la ţarc şi-i dădu drumul. Latră când mă văzu apropiindu-mă, iar când l-am strigat: „Vino aici, ce-i cu tine, prietene?” rămase la distanţă, mârâind lângă

Marie-Noel, ca şi cum o apăra.

— Potoleşte-te, Cesar, spuse copilul, trăgându-l de zgardă. Ce-ai orbit dintr-o dată” şi nu-ţi mai cunoşti stăpânul?

Dădu iar din coadă şi-i linse mâna dar nu se apropie de mine, iar eu am rămas pe loc, intuind că dacă aş fi înaintat, ar fi mârâit din nou, iar încercările mele de a mă împrieteni cu el i-ar fi sporit bănuiala în loc s-o domolească.

— Lasă-I în pace. Nu-I mai stârni, am spus.

Dădu drumul zgardei, iar el înainta alene câţiva paşi spre mine, încă mârâind, adulmecă în aer, pe urmă nu-mi mai dădu nicio importanţă şi se duse să amuşine viţa din jurul zidului şanţului.

— Nu s-a bucurat deloc că te-a văzut, spuse

Marie-Noel. Nici nu-mi vine să cred. Poate nu se simte bine. Cesar, vino aici.

— Nu-I mai sâcâi, i-am spus. N-are nimic.

Am început să fac câţiva paşi înapoi, dar câinele nu-m-a urmărit. Stătea nesigur, cu ochii pe fetiţa care alergă spre el, îl mângâie pe spinarea vânjoasă şi-i atinse botul.

Am privit dincolo de hotarele castelului, spre pod şi

şanţ. O femeie cobora dealul dinspre biserică, îndreptându-se spre poarta dintre turnurile de la intrare.

Era îmbrăcată în negru, pe cap cu o tocă micuţă, demodată şi în mână cu o carte de rugăciuni. Am recunoscut-o pe Blanche. Fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga, indiferentă la rostul zilei, se îndreptă, ţeapănă, direct spre treptele terasei pe aleea cu pietriş.

Chiar şi în clipa în care Marie-Noel îi alergă în întâmpinare, chipul împietrit nu schiţă niciun zâmbet, păstrându-şi expresia dură şi crispată.

— Cesar a mârâât la Papa, strigă copilul, şi nk:i n-a fost prea încântat că l-a văzut. E prima oară când se poartă aşa.

Crezi că e bolnav?

Blanche s-a uitat la câinele care venea spre ea, dând din coadă.

— Dacă nu-l ia nimeni la plimbare, mai bine vâră-l înapoi în ţarcul lui, răspunse ea în timp ce urca scările, aparent indiferentă faţă de comportamentul câinelui. Şi dacă te-ai făcut îndeajuns de bine ca să ieşi din casă, poţi la fel de bine să vii să facem lecţiile după masa de prânz.

— Astăzi nu trebuie să fac lecţii, nu-i aşa, Papa?

protestă copilul.

— Nu văd de ce n-ai face, am spus eu, încercând să mă pun bine cu Blanche. Mai bine întreab-o pe mama ce părere are.

Blanche nu făcu niciun comentariu. Trecu pe lângă mine şi intră în casă; parcă n-aş fi existat. Marie-Noel mă apucă de mână şi mă trase supărată.

— De ce eşti atât de rău cu mine azi? mă întrebă.

— Nu sunt rău.

— Ba eşti. Nu vrei să te joci cu mine şi pe Maman nu o priveşte dacă fac lecţii sau nu în după-amiaza aceasta. Ştii tu prea bine.

— Prin urmare eu dau porunca?

Mă privi mirată, cu ochii mari.

— Dar tu porunceşti întotdeauna, răspunse ea.

— Foarte bine, atunci. N-are ce să-ţi strice dacă mătuşa are timp să facă lecţii cu tine, i-am spus eu hotărft.

Hai sus acum. Am să-ţi dau ceva.

jmi trecu brusc prin minte că împărţirea darurilor ar fi fost mult mai simplă dacă aş fi făcut-o la masă, când erau adunaţi cu toţii, decât dacă le-aş fi dat fiecăruia în parte.

Copilul însă putea să-l primească acum, drept mângâiere că adoptasem o atitudine mai severă faţă de lecţii.

Mă urmă în vestiar, iar eu m-am dus la măsuţă şi i-am oferit cartea învelită. Rupse ambalajul şi când văzu ce carte era, ţipă încântată şi o strânse la piept.

— Exact ce mf-am dorit, spuse ea. Ah, iubitul meu

Papa, cum îmi ghiceşti tu întotdeauna gândurile.

în entuziasmul ei, se repezi la mine şi am fost nevoit să accept îmbrăţişarea, obrazul lipit de al meu, sărutările răzleţe. De data asta nu mă luase pe nepregătite şi când am prins-o în braţe, am avut senzaţia că mă joc cu un pui de leu, un căţeluş cu picioarele lungi, sau un alt pui de animal care te atrage pentru că e tânăr şi graţios. în ioc de stânjeneală, m-am pomenit că devin receptiv. Am tras-o de păr şi am gâdilat-o la ceafă, amuzându-ne amândoi, simţindu-mă încrezător în mine şi în ea tocmai din cauza naturaleţii comportării ei, care îmi risipea orice teamă.

Prinsesem curaj, gândindu-mă că dacă această făptură zglobie şi plăcută ar fi bănuit că eram un străin s-ar fi retras imediat speriată şi dezgustată, şi n-am mai fi avut nimic în comun – ar fi fost total indiferentă faţă de mine, cum fusese şi clinele.

— Chiar trebuie să mă duc la lecţii? spuse ea, simţind intuitiv răspunsul, încercând să-l schimbe în avantajul ei.

— Nu ştiu, i-am răspuns. Putem să hotărâm mai târziu.

Am lăsat-o jos şi m-am aşezat din nou la masă, privind celelalte pachete.

— Să-ţi spun ceva, am cumpărat cadouri de la Paris pentru toată lumea. Aseară le-am dat mamei şi bunicii. Pe astea le punem la masă, în dreptul fiecăruia să şi le deschidă singuri.

— Şi pentru Paul şi mătuşa Rene”e? mă întrebă fetiţa.

De ce, doar nu e ziua lor de naştere?

— Nu, dar e frumos să faci daruri. E un semn de preţuire. Am unul şi pentru mătuşa Blanche.

— Pentru mătuşa Blanche?!

Mă privi cu ochii mari, uluită.

— Da. De ce te miri aşa?

— Dar nu-i. dai niciodată nimic, nici de Crăciun, nici de

Anul Nou.

— Ei, de data asta o să-i dau. Poate n-o să mai fie atrt de arţăgoasă.

Copilul continuă să mă fixeze şi prinse să-şi roadă unghiile.

— Nu cred că e bine să pui cadourile pe masă, spuse ea neliniştită. Seamănă prea mult cu o sărbătoare sau o aniversare. Chiar n-o să se întâmple nimic, adică ceva ce nu mi-ai spus?

— Ce anume?

— Nu cumva se naşte frăţiorul meu?

— Nu, nici vorbă. N-are nicio legătură cu el.

— Magii de la răsărit au adus daruri... Ştiu ce i-ai dat lui Maman pentru că şi-a pus broşa azi. l-a povestit rriătuşei Renee că a costat o groază de bani şi nu trebuia să cheltuieşti atrt, dar asta arată cft de mult o iubeşti.

— Ce ţi-am spus eu? E bine să faci din când în când daruri.

— Da, dar nu de faţă cu toţi, când e ceva special.

Sunt fericită că n-ai pus şi Micuţa floare pe masă. Ce-ai cumpărat pentru ceilalţi?

— O să afli mai târziu.

Deschise cartea şi se aşează în genunchi pe duşumea ca s-o răsfoiască; mi-am amintit vag cum pe vremea când eram copil niciodată nu adoptam poziţia unui adult când citeam, ci invariabil mă întindeam pe burtă, sau când desenam stăteam în picioare şi după preferinţe mâncam în timp ce mă plimbam, în loc să stau jos. îmi trecu prin minte că ar trebui să urc la etaj să mă interesez de sănătatea mamei, aşa că i-am spus lui Marie-Noel:

— Hai să vedem dacă bunica se simte mai bine, dar fetiţa continuă să citească fără să-şi ia ochii de pe carte şi răspunse fără să' ridice privirea:

— Nu trebuie să fie deranjată. Aşa a spus Charlotte.

Am urcat totuşi, ciudat de sigur pe tot ceea ce făceam.

Mi-a fost uşor să găsesc drumul până la al doilea etaj şi la fel coridorul şi camera de la capătul lui. Am bătut la uşă, dar n-am primit niciun răspuns, nici măcar lătratul câinilor.

Am deschis uşa precaut – camera era cufundată în beznă, obloanele trase, draperiile închis*. Am desluşit o siluetă sub cuvertura de pe pat; m-am apropiat şi am privit-o.

Chipul avea o paloare cenuşie, prăfuită, iar respiraţia era greoaie; era întinsă pe spate, cu cearşaful tras până la bărbie. în cameră plutea un miros apăsător, greu. Oare cât de bolnavă putea să fie şi cât de nepăsătoare era Charlotte s-o lase acolo,fără îngrijire? Nu-mi dădeam seama dacă era într-adevăr cufundată în somn sau pur şi simplu zăcea cu ochii închişi, aşa că am şoptit: „Vrei ceva?" – dar nu-mi răspunse. Respiraţia anevoioasă suna hârâit şi dureros. Am ieşit din cameră şi am închis încetişor uşa; la capătul culoarului m-am pomenit faţă în faţă cu Charlotte.

— Cum se mai simte? am întrebat. Am fost acum la ea, dar_ nu m-a simţit.

în ochii mici şi negri ai femeii licări surpriza.

— Nu se mai trezeşte acum până după-amiază,

Monsieur le Comte, şopti ea.

— Doctorul a fost? am întrebat.

— Doctorul? repetă ea. Nu, bineînţeles că nu.

— Dar dacă e bolnavă, n-ar fi înţelept să trimitem după el?.

Femeia rămase cu ochii ţintă pe mine.

— Cine v-a spus că e bolnavă? Totul este normal.

— Am înţeles de la Gaston că...

— N-am transmis în bucătărie decrt obişnuitul mesaj – că Madame la Comtesse nu trebuie deranjată.

Parcă s-ar fi apărat, parcă o atacam nedrept pentru ceva ce nu săvârşise şi mi-am dat seama că probabil făcusem o greşeală că urcasem şi mă interesasem de pacientă, care, de fapt nici nu era bolnavă, ci doar dormea.

— Poate m-am înşelat, am închis eu discuţia. Mi s-a părut că mi-a atras atenţia că e bolnavă.

Am coborrt scările, m-am înapoiat în cameră să iau cadourile pe care urma să le fac rudelor mele credule.

Fetiţa era tot în vestiarul meu, cufundată în lectură, şi până n-am mişcat-o uşurel cu piciorul, nici n-a băgat de seamă că eram acolo.

— Ştii, Papa, spuse, şi ea a fost un copil obişnuit, ca mine. Nimeni nu i-a dat vreo atenţie când era mică. Uneori mai făcea şi şotii, şi-i supăra pe părinţi. Şi pe urmă,

Dumnezeu a ales-o ca instrumentul lui divin, să aducă alinare la sute şi mii de oameni.

Am cules pachetele de pe masă.

— Lucruri de genul ăsta se petrec foarte rar, i-am răspuns. Sfinţii nu apw în fiecare zi.

— S-a născut la Alencon, Papa, foarte aproape de aici.

Oare există ceva în aer care poate transforma pe cineva într-o sfântă, sau trebuie să faci singur ceva deosebit?

— Mai bine întreab-o pe mătuşa ta.

— Am întrebat-o. Mi-a spus că numai rugăciunile şi postul nu ajută, dar că pronia cerească poate coborî într-o bună zi din senin dacă eşti cu adevărat credincioasă şi curată la suflet. Eu sunt curată la suflet?

— Mă îndoiesc.

Am auzit motorul unei maşini care urca spre castel, iar

Marie-Noel alergă la fereastră şi-şi întinse gâtul să vadă.

— E unchiul Paul, spuse ea. Cadoul lui e cel mai mic.

N-aş vrea să fiu în locul lui. Dar pentru că e bărbat, probabil că o să poată să nu i se citească pe faţă..

Am coborât amândoi ca nişte conspiratori în sufragerie, pe care n-o văzusem până atunci – o cameră lungă, îngustă, care dădea spre terasă, imediat pe partea stângă de la intrare – şi am rugat fetiţa, cu videnie, să aşeze cadourile la locurile respective, lucru pe care, o dată ce temerile anterioare fuseseră risipite, îl îndeplini cu multă tragere de inimă. Spre surprinderea mea, am remarcat că nu Francoise stătea la un capăt al mesei, după cum îmi închipuisem, ci Blanche. Capătul celălalt probabil îmi revenea mie, pentru că acolo nu aşezase niciun cadou;

alături puse pacheţelul lui Renee, al iui Paul,lângă cel al lui

Blanche, iar cartea Micuţa floare lângă mine. Prin urmare,

Francoise stătea între Paul şi fetiţă. Eram complet derutat de acest aranjament caleidoscopic, până când Gastori, care-şi lepădase ţinuta de valet, intră în cameră, îmbrăcat într-o haină neagră, urmat de Germaine cea rumenă şi o necunoscută care, după înfăţişarea rotofee şi

părul buclat, era fiica celei pe care o văzusem sp ăl în d cearceafuri la bulboana de sub zidul şanţului.

— Ştii, Gaston, spuse Marie-Noel, Papa face cadouri la toată lumea, chiar şi mătuşei Blanche. Nu sărbătorim nimic, e numai un semn de preţuire.

L-am văzut pe Gaston aruncându-mi o privire rapidă şi m-am întrebat: oare ce era atât de neobişnuit să faci daruri când te Întorci acasă? îşi închipuise poate că băusem iar?

Peste câteva clipe deschise larg uşile de sticlă de la capătul camerei ce ducea spre o încăpere, după toate probabilităţile o bibliotecă.

— Madame la Comtesse este servită.

Gestul dăduse la iveală un grup restrâns de persoane, absorbite în conversaţie, o scenă desprinsă parcă dintr-o pictură în maniera mai rigidă a secolului al optsprezecelea.

Francoise şi Renee stăteau pe scaune cu spătar înalt, distanţate, una citind, cealaltă cosând; Paul era aplecat peste scaunul soţiei, iar în uşa îndepărtată se profila silueta înaltă şi uscăţivă a lui Blanche.

— Papa are câte o surpriză pentru toţi, spuse

Marie-Noei, dar nu vă spun ce.

Mă gândeam că dacă în locul meu ar fi intrat Jean de

Gue, nu i-ar fi văzut aşa cum îi vedeam eu, sau poate că erau ai lui iar el le aparţinea, iar familiaritatea i-ar fi tocit percepţia, atitudinea lor i s-ar fi părut firească, lipsită de semnificaţie, confundându-se cu fundalul atât de cunoscut lui. Ca străin, eram un fel de spectator la o piesă, dar într-un anume sens eram şi regizor: împrejurările îi obligau să-mi urmeze îndrumările. Eu eram Merlin, eram Prospero, iar fetiţa, un fel de Ariei care-mi îndeplinea poruncile, un intermediar între două lumi distincte. în ciipa aceea am zărit teamă Şi pe chipul lui Francoise şi al lui Renee, dar în grade diferite şi, fără îndoială din motive

diferite – una exprima îndoiaia, frica de a nu fi jignită, cealaltă, parând mai mult, mai precaută, părea să implice o presimţire.

Paul, făţiş ostil, îmi aruncă o privire plină de suspiciune şi anticipaţie, iar Blanche, la uşă, nu vădi niciun fel de interes. Am observat-o însă cum se încordează şi priveşte spre fetiţă, nu spre mine.

— Ce e Jean? spuse Francoise, ridicându-se în picioare.

— Nimic, i-am răspuns. Lui Marie-Noei îi place să facă pe misterioasa. Pur şi simplu am adus câte un mic dar pentru fiecare şi le-am pus pe masa din sufragerie.

Tensiunea slăbi. Renee se relaxa, Paul ridică din umeri, iar Francoise zâmbi, pipăindu-şi broşa prinsă de pulover.

— Cred că ai cheltuit prea mult la Paris, spuse ea.

Dacă ai să continui să-mi faci astfel de cadouri, n-o să-ţi mai rămână niciun ban.

. Trecu în sufragerie şi eu o urmai. M-am prefăcut ca-mi leg şiretul, ca să-i las pe ceilalţi să se aşeze, să fiu sigur că locul meu era cel din capul mesei. Într-adevăr nu greşisem, aşa că m-am aşezat şi eu. Urmă o tăcere scurtă, timp în care Blanche rosti.o rugăciune şi noi plecarăm capetele deasupa farfuriilor. Am surprins-o pe Marie-Noel cu ochii pe mătuşă, fascinată; mi-am plimbat privirea spre capătul mesei – Blanche rămăsese cu ochii aţintiţi pe pachetul de lângă şerveţel. Obişnuita ei imobilitate crispată se transformase în neîncredere. Dacă în locul pachetului ar fi fost un şarpe viu, chipul ei n-ar fi exprimat o groază şi un dezgust mai mare. Pe’urmă, strânse din buze, îşi recompuse ţinuta şi fără să bage în seamă darul, luă şervetul şi şi-l întinse pe genunchi.

— N-ai de gând să-l deschizi? întrebă fetiţa.

Blanche nu răspunse. Rupse pâinea de lângă farfurie; mi-am dat seama că ceilalţi mă priveau curioşi, ca şi

cum avusese loc ceva fără precedent. O secundă chiar mi-am pus întrebarea dacă nu cumva faptul că mă aşezasem, felul în care stăteam, vreun gest involuntar nu mă trădaseră totuşi şi toată lumea îşi dăduse seama că sunt un impostor.

— Ei, ce s-a întâmplat? am spus. Ce vă zgâiţi aşa la mine?

Fetiţa, spiritul familiar, îmi dădu răspunsul:

— – Toţi se miră că i-ai făcut un cadou mătuşei Blanche, spuse ea. „

Deci asta era. Mă purtasem neobişnuit. Totuşi, încă nu eram deconspirat.

— Am avut un acces de generozitate, am făcut eu anunţul; apoi, amintindu-mi de cuvintele iui Jean de Gue în bistroul din Le Mans şi faptul că alegerea darurilor fusese probabil făcută în funcţie de persoana respectivă, am adăugat:

— Sper că am dat fiecăruia ce-şi dorea cel mai mult.

Aşa-mi stă în fire.

— la uitaţi-vă, spuse Marie-Noel. Papa mi-a dat viaţa

Micuţei flori. Şi chiar că asta mi-am dorit cel mai mult.

Mătuşii Blanche nu cred că i-a făcut cadou viaţa Sfintei

Tereza de Avila pentru că pachetul are altă formă. L-am simţit.

— Nu-mi doresc decât un singur cadou, spuse Paul, şi ăsta e reînnoirea contractului cu Carvalet; poate şi vreun cec de zece milioane de franci. Dar nu-mi vine să cred că mi-ai îndeplinit dorinţa, ce zici?

— Am impresia că nici darul tău nu are forma potrivită, i-am răspuns şi nu sufăr să discut afaceri la masă. Totuşi, sunt gata să te însoţesc la verrerie în după-amiaza asta.

Simţământul de autoritate era copleşitor. Habar n-

aveam de contract sau de afaceri, dar cacialmaua pe care o trăsesem mi se părea superbă şi probabil că prinsese, căci toţi îşi făcură de lucru cu mâncarea. îmi recăpătăm tot mai mult încrederea în mine; i-am făcut semn lui Gaston să-mi toarne încă un pahar de vin. Mi-am amintit de succesul pe care-l avusesem cu o seară înainte când îi povestisem mamei de vizita la teatrul din Paris, întâlnirea cu vechii amici, aşa că am început să-mi depăn iar povestea; şi la fel cum ea îmi furnizase frânturi de informaţii şi acum prindeam din zbor, ici-colo, câte un fir de la ei. Pe măsură ce masa înainta, am aflat că în timpul războiului Jean de

Gue luptase probabil pentru Rezistenţă, că Paul fusese luat prizonier, că Jean de Gue şi Francoise se întâfniseră şi se căsătoriseră curând după eliberare. Am adunat mici fragmente din istoria familiei până când conversaţia alunecă spre cu totul alt subiect. Ceea ce culesesem urma să fie sortat şi cernut în tihnă, dar tot nu mă lămurisem în legătură cu relaţia dintre Jean de Gue şi Paul cu Renee, cu excepţia faptului că cei doi erau soţi şi soţie, iar Paul, în mod evident, conducea sau ajuta la conducerea afacerilor familiei. Asemănarea care îi unea pe Jean de Gue, mama lui şi fetiţă nu se vădea deloc nici în trăsăturile nici în coloritul surorii Blanche; pe câtă vreme Paul şi Renee, amândoi oacheşi şi cu părul negru, ar li putut trece uşor drept rude, dacă n-aş fi cunoscut realitatea.

Blanche intervenea rar în discuţie şi nu mi s-a adresat niciodată; Francoise, în mod surprinzător, se dovedi cea mai bogată sursă de informaţii şi de un real folos. Nota plângăreaţă îi dispăruse din glas, părea fericită, voioasă şi mi-am dat seama că motivul era broşa pe care o pipăia continuu. Rene”e, despre care avusesem impresia că urma să domine masa, căzuse în muţenie, devenise chiar posacă, iar când Blanche o întrebă cum mai

stă cu migrena, i-a răspuns scurt că e mai rău ca oricând.

— De ce nu iei ceva să-ţi treacă? spuse Paul iritat. Nu se poate ca în ziua de azi să nu existe vreun feac. Am avut

’mpresia că doctorul Lebrun ţi-a dat nişte pastile.

— Ştii bine că nu-mi ajută la nimic, răspunse ea. Am să mă culc puţin după-amiază şi am să încerc să dorm. Am avut o noapte groaznică.

— Poate a luat pojarul şi mătuşa Renee, spuse warie-Noel. Se spune că începe cu durere de cap. Dar dacă s-a îmbolnăvit, n-o să fie prea grav, pentru că mătuşa

Renee nu face niciun bebe.

Remarca fusese nepotrivită. Renee se înroşi şi aruncă o privire înveninată spre nepoată, iar Francoise, schimbând subiectul cam prea brusc, îl întrebă pe Paul despre unul din lucrătorii de ia verrerie care-şi arsese braţul la furnal, încruntându-se în acelaşi timp la fetiţă.

— Dacă ceea ce plătim pentru beneficii şi boli ar intra în afacere, am fi mult mai pregătiţi să facem faţă viitorului, spuse Paul. Dar aşa cum stau lucrurile, oamenii se folosesc de orice motiv ca să nu muncească, ştiind foarte bine că pot să ne stea în spinare. Când era tata, lucrurile mergeau cu totul altfel.

— întâmplarea a făcut ca tata să aibă şi minte şi integritate, rosti Blanche pe neaşteptate. Din păcate, niciunul dinfii nu îe-a moştenit.

Bravo Blanche! m-am gândit privind-o uluit Dar Paul, cu bărbia înainte, stacojiu ia faţă ca şi nevastă-sa, întrebă rapid:

— Vrei să spui că sunt necinstit?

— Nu, răspunse Blanche, prost îndrumat.

— Vă rog, spuse plictisită Francoise, chiar trebuie să avem asemenea discuţii la masă? Âm crezut că măcar o dată lăsăm deoparte afacerile familiei.

— Draga mea Francoise, spuse Paul, dacă Jean s-ar sinchisi să investească în afaceri măcar un sfert din ceea

ce cheltuieşte pe fleacuri ridicole, cum e broşa«pe care o porţi, n-ar mai fi nevoie să discutăm afacerile familiei.

Nimeni nu s-ar plânge. Şi eu, ce! mai puţin.

— Ştii bine că e primul dar pe care mi l-a făcut de luni de zile, spuse ea. — – Se prea poate. Dar mai există şi alte persoane mai norocoase.

— Ca de exemplu.

— Nu mă întreba pe mine. Jean călătoreşte. Eu stau acasă. Ăsta este privilegiul mezinului.

Neplăcută insinuare, dar a trebuit s-o înghit. Era şi ei un de Gue, cadat-ui. Şi judecând după atitudine, nu-i convenea poziţia în care se găsea. Piesele de joc începeau să se potrivească în lăcaşurile lor, dar încă nu eram convins că Renee era o cumnată confortabilă.

— Dacă faci aluzie la faptul că Jean cheltuieşte cu alte femei..., spuse Francoise.

— Dar chiar aşa face, ciripi copilul. Papa a făcut cadouri şi mătuşei Blanche şi mătuşei Renee, iar eu să ştiţi că vreau să văd ce Ie-a adus.

— Taci din gură sau vrei să te trimit de la masă? spuse

Francoise, întorcându-se spre ea.

Pulpa de miel fusese mâncată şi resturile strânse, legumele servite; ne aflam acum la brânză şi fructe. Am simţit că venise timpul să slăbesc încordarea din atmosferă.

— Ce-ar fi să vă deschideţi darurile? am spus eu, voios.

Francoise are dreptate. Să nu mai vorbim despre treburile familiei. Hai, Renee, un cadou care să alunge migrena.

Mărie-Noel îi ceru voie să plece de la locul ei; alergă în jurul mesei ca să se aşeze lingă mătuşă. Am observat că

Renee desfăcea şnurul cam fără chef. Ambalajul lucios fu dat la o parte, apoi urmă la rând foiţa. Am zărit

nişte dantelă, iar Renee se opri din despachetat şi spuse grăbită:

— O să-l desfac sus. Mi-e frică să nu vărs ceva pe el aici.

— Dar ce este? întrebă Francoise, o bluză?

Fetiţa apucă şi trase de sub mâna protectoare a mătuşii o cămaşă de noapte de borangic împăturită, uşoară ca o pânză de păianjen – o frivolitate pentru mirese într-un amurg de vară.

— Ce frumoasă e, spuse Francoise.

Din glas" însă îi dispăruse căldura. Renee luase flecuşteţul din mâinile lui Marie-Noel şi-l împăturise dm nou în hârtia ocrotitoare. Nu-mi adresă nicio mulţumire. în clipa aceea, mi-am dat seama că făcusem o mişcare greşită. Cadoul nu era menit aprecierilor publice. Copilul avusese dreptate când îmi spusese că darurile erau lucruri personale, iar oamenilor le făcea plăcere să le deschidă între patru ochi. Era însă prea târziu să mai schimb ceva.

Paul îşi fixa posomorât soţia, iar Francoise arborase zâmbetul fals, strălucitor al cuiva care se preface că nu s-a întâmplat nimic. Pe chipul lui Blanche se putea citi doar dispreţul. Marie-Noel era singura încântată cu adevărat.

— S-o păstrezi pentru zile mari, mătuşă Renee, spuse ea. Păcat că o să te vadă când o porţi numai unchiul Paul.

Se repezi spre locul lui Paul.

— _ Oare ţie ce ţi-a dat Papa? spuse ea.

Bărbatul ridică din umeri. Darul soţiei spulberase farmecul aşteptării.

— Habar n-am. Mai bine deschide-l tu, spuse el.

Agitată, fetiţa tăie şnurul cu un cuţit, în vreme ce eu încercam să-i găsesc scuze lui Jean de Gue\ Mi-am adus aminte de noaptea trecută şi de întâlnirea de pe scări;

într-o secundă am priceput ce anume se aştepta din partea mea. La un tâte-â-tâte, în lipsa lui Paul, darul frivol ar fi sunat a aluzie transparentă. Dar în sufragerie, alături

de brânză, era total deplasat. Cel puţin, am hotărât eu, gafa putea fi îndreptată prin faptul că Jean de Gue îi adusese şi fratelui un dar. Mă înşelam însă. Greul încă nu venise.

Copilul, nedumerit total, scoase din ambalajul ondulat o sticluţă.

— E un medicament, spuse ea. Se numeşte Elixir.

Se uită pe prospectul tipărit, din cutie, şi citi cu glas tare:

— „Pentru tonifierea organelor. Un preparat hormonal care neutralizează impotenţa.:.” Ce înseamnă impotenţă,

Papa?

Paul îi smulse sticluţa ca s-o împiedice să citească mai departe.

— Dă-mi încoace prospectul şi taci din gură, se răsti el, înfundându-şi sticluţa în haină şi întorcându-se enervat spre mine. Dacă tu ai impresia că asta e o glumă, eu unul n-o gust.. „,

Se ridică şi ieşi din cameră. Tăcerea care se lăsă era înspăimântătoare şi de data asta mi-a fost imposibil să-i mai găsesc vreo scuză lui Jean pentru asemenea cruzime nejustificată.

— Ce păcat, spuse Marie-Noel cu reproş. Unchiul Paul s-a supărat şi are şi dreptate.

Am simţit privirea lui Gaston, de lângă bufet, asupra mea şi am coborât ochii. Ostilitatea mă înconjura din toate părţile. Nu îndrăzneam să mă uit la Renee, iar tuşea acuzatoare a lui Francoise mă preveni că nici din partea ei nu mă puteam aştepta la înţelegere. Nici Jean de Gue, în toată gloria halbelor băute, n-ar fi putut săvârşi o faptă mai ruşinoasă decât a mea. N-avea niciun rost să-mi cer scuze.

— Să mulţumim Domnului pentru ce ne-a dat, spuse

Blanche şi se ridică de pe scaun.

Francoise şi Rene”e o urmară, iar eu am rămas

singur la masă.

— Mătuşă Blanche, strigă copilul, nu ţi-ai luat cadoul!

Alergă după ele, ţinând în mână pachetul. Gaston apăru cu o tavă şi o perie să cureţe firimiturile.

— Dacă Monsieur le Comte merge la verrerie, maşina este la scară, spuse el. — I-am întâlnit privirea şi i-am citit în ea reproşul. Mă cuprinse tristeţea, căci devotamentul lui fusese tonic pentru mine.

__ N-am avut nicio intenţie rea, am spus.

— Nu, Monsieur le Comte.

— De fapt, a fost o greşeală. Uitasem de conţinutul pachetelor.

— Bineînţeles, Monsieur le Comte.

Nu mai era nimic de' spus. Am ieşit din sufragerie pe hol şi pe urmă pe terasă; în faţa treptelor era tras

Renault-ul, iar Paul aştepta lângă portiera deschisă.

Capitolul 8

N-aveam şanse de eschivare. Eram răspunzător de situaţia creată. Orice intenţie ar fi avut Jean de Gue\

discret şi între patru ochi, o stricasem acum cu bonomia mea pripită şi prefăcută.

— Foarte bine, urcă. Conduci tu, am spus scurt, iar când m-am urcat lângă Paul, mi-am dat seama că asumându-mi responsabilitatea şi identitatea altcuiva, urma să compensez şi greşelile comise în numele lui. Ciudat, dar totul arăta ca o chestiune de onoare.

— îmi pare rău pentru cele întâmplate, am spus. Mi s-au amestecat lucrurile în vaHză.

Nu mi-a răspuns pe dată, şi privindu-l când întorcea la stânga, spre sat, pe lângă biserică, am observat pentru prima oară buzele subţiri, lăsate la colţuri, asemănătoare

[ui Blanche. Nasul proeminent şi sprâncenele stufoase erau însă o caracteristică personală, iar tenul smead era diferit de al ei – neted, palid şi delicat.

— Nu te cred, spuse el. Sunt convins că toate

gesturile tale sunt deliberate, ca să mă faci de râs în faţa tuturor, chiar*şi a servitorilor. Poţi să-ţi închipui ce haz e acum la bucătărie. Eu unul, să fiu în locul lor, aşa aş face.

— Prostii. Nimeni n-a băgat de seamă. Şi ţi-am spus o dată că a fost o greşeală. Las-o baltă.

Ieşirăm din sat, depăşirăm cimitirul şi apucarăm pe drumul drept spre liziera pădurii.

— Toată viaţa ţi-am îndurat glumele tale nesărate, sPuse el, dar există nişte limite. Una e să te amuzi la club,

Sau când suntem noi doi şi alta să-ţi baţi joc pe faţă, când sunt şi soţiile, ba chiar să le mai jigneşti şi pe ele. Drept să-ţi spun, chiar nu mi-am închipuit că eşti capabil de atâta grosolănie.

— Bine, am răspuns, mi-am cerut scuze. Mai mult n-am ce să fac. Dacă nu crezi că a fost o greşeală, nu mai am nimic de adăugat.

Intrarăm în pădure, dar în locul întunecimii neprimitoare pe care o aşteptam, furăm învăluiţi de verdeaţă aurie, o încâlceală de stejari, carpeni, castani şi fagi – toţf arborii ale căror coroane împrăştie lumină în loc de umbră, ale căror ramuri se răspândesc în jur în decursul anilor, ale căror tulpini se decolorează încetul cu încetul. Spre deosebire de conifere, atât de întunecate iarna şi vara, aceştia se îndulcesc la culoare o dată cu trecerea anotimpurilor, iar acum, toamna, îşi revarsă nuanţele delicate pe pământ.

— Şi încă ceva, spuse Paul, nu crezi că ar fi timpul să n-o mai tratezi pe Renee de parcă ar fi o a doua

Marie-Noel? Dacă din fiică-ta vrei să faci o jucărie, te priveşte, e a ta, dar nu sunt de acord s-o transformi pe nevastă-mea într-o păpuşă, doar ca să-ţi satisfaci tu pofta de popularitate.

v Rolul de spăsit pe care mi-l asumasem nu era simplu şi am încercat să-mi imaginez cum ar fi procedat Jean de

Gue dacă ar fi săvârşit gafa de a arăta o cămaşă de noapte în public.

— Tuturor femeilor le place să fie răsfăţate, am spus.

N-ai văzut ce i-am dat lui Frangoise? Bineînţeles că a trebuit să-i iau ceva drăguţ şi lui Renee. Vroiai să-i ofer viaţa vreunei sfinte cum i-am luat fetiţei?

Paul vira la dreapta şi şoseaua asfaltată fu înlocuită cu un drumeag nisipos. Pădurea se rărea şi în faţă se ivi un luminiş.

— Alegerea a fost vulgară, iar momentul penibil, conchise Paul. întâmplarea face că le-am observat pe amândouă – şi pe Frangoise şi pe Renee. Oricum, data viitoare când te mai hotărăşti să faci nevesti-mi un cadou, întâi consultă-mă pe mine.

Drumeagul se îngusta şi mi-am dat seama că era de fapt o fundătură. Drept în faţă se înşiruiau într-o linie lungă.căsuţele lucrătorilor; la dreapta era o clădire asemănătoare cu un hambar, cu acoperiş în pantă şi hornuri înalte, ridicată pe un teren întins şi cu hârtoape; în jurul lui erau mai multe şoproane. Totul era împrejmuit şi separat de drum şi de căsuţe. Lucrătorii intrau şi ieşeau din şoprpane, împingând la roabe; un vagon era tras pe şine, lângă o movilă de reziduuri. Din coşurile de fa furnal ieşeau vălătuci de fum înecăcios şi gâfâit. Paul intră cu maşina prin porţile deschise şi se opri în faţa căsuţei paznicului, imediat lângă intrare; -fără să-mi mai adreseze niciun cuvânt, traversă spre o a doua clădire din spatele şopronului cu hornuri înalte. L-am urmat şi pe măsură ce-mi alegeam drumul printre şine, mi-am dat seama, după scârţâitul de sub tălpi, că terenul era acoperit cu cioburi minuscule la fel de fine ca şi nisipul de pe plajă. Erau peste tot, şi în pământ şi în noroi, iar grămezile de reziduuri erau de fapt şi ele sticlă de culoare vernil, albăstruie şi chihlimbarie. Lucrătorii care împingeau la roabe s-au oprit să ne facă loc; am băgat de seamă că deşi pe Paul îl

salutau dând din cap reverenţios, mie îmi zâmbeau; nu cu un respect sau o consideraţie specială, ci cu un fel de camaraderie şi căldură, ca şi cum se bucurau într-adevăr că mă văd. Demonstraţia de bun venit mă măguli şi în mod meschin m-am simţit bine că stima sau ce anume ar fi fost ea, îmi era adresată mie şi nu lui Paul.

Paul o luă direct spre o casă lungă din secolul al optsprezecelea, cu două etaje ff acoperiş de ţiglă roşie, năpădit de muşchi; deschise uşa şi mă conduse într-o cameră de formă pătrată, sărăcăcioasă, cu pereţi în lambriuri şi duşumeaua acoperită cu dale de piatră. în mijloc era o masă plină cu cărţi, dosare şi hârtii, iar într-un colţ, un birou mare. Un bărbat chel, cu ochelari şi obraji scofâlciţi, Într-un costum de culoare închisă, se ridică de la masă când ne văzu.

— Bonjour, Monsieur le Comte, îmi spuse. Deci vă simţiţi mai bine?

Mi-am imaginat că Paul îi spusese că fusesem bolnav sau mahmur, sau chiar amândouă; avea un zâmbet nervos, tremurat, nu cald şi prietenos ca al lucrătorilor, iar dinapoia ochelarilor mă scruta o pereche de ochi neliniştiţi.

— N-am avut nimic, am spus. Pur şi simplu mi-a fost lene.

Paul râse – nu cu amuzament, ci ca cineva neplăcut lrnpresionat.

— Probabil că e grozav să leneveşti în pat dimineaţa, remarcă el. E un lucru pe care nu l-am făcut de mult şi de faPt nici Jacques.

Omul schiţă un gest dezaprobator, uitându-se când la unul când la celălalt, evitând să ne jignească, pe urmă spuse repede:

— Doriţi să discutaţi ceva între dumneavoastră? Dacă doriţi, pot să mă retrag.

— Nu, spuse Paul, viitorul fabricii te priveşte la fel ca

şi pe noi. Şi eu aştept să văd ce-a făcut la Paris, ca şi tine.

Mă priviră şi îi privii şi eu. Pe urmă m-am dus spre scaunul de la birou, m-am aşezat şi am scos o ţigară din pachetul de acolo.

— Ce anume vreţi să ştiţi? i-am întrebat, aplecându-mă să-mi aprind ţigara, gestul permiţându-mi să-mi ascund chipul, care altfel ar fi trădat nesiguranţa răspunsului potrivit.

— Ah, mon Dieu..., spuse Paul ca şi cum întrebarea mea circumspectă şi ambiguă era ultimul strop, insulta finală faţă de o răbdare mult prea încercată. Dar nu e decyt o singură problemă, nu? închidem, sau nu?

Cineva – oare mama? — rostise ceva ’ân legătură cu contractul. Vizita la Paris era legată de contractul Carvalet.

Toţi aşteptau ca Jean de Gue să vină cu el. Atunci, foarte bine; aşteptau un răspuns, prin urmare îl vor căpăta.

— Dacă vă referiţi la reînnoirea contractului cu

Cartfalet, aflaţi că am reuşit, am spus.

Amândoi se holbară la mine, neîncrezători. Jacques scoase un „Bravo!”, dar Paul îi tăie vorba:

— Care sunt condiţiile, ce clauze prevăd?

— Condiţiile noastre şi nicio clauză.

— Doar nu vrei să spui că ne acceptă marfa exact în aceleaşi condiţii ca şi până acum, în ciuda faptului că alte firme oferă preţuri mai scăzute?

— l-am convins.

— Câte întâlniri aţi avut?

— Câteva.

— Atunci care este explicaţia? De ce a fost nevoie de atâta corespondenţă? Au încercat să ne forţeze mâna ca să scădem preţul, sau ce anume?

— Nu-mi dau seama.

— Prin urmare eşti pe deplin mulţumit şi de acum

încolo încă şase luni ne vedem de treburi?

— Cam aşa ceva.

— Nu pricep. Ai reuşit ceea ce, drept să-ţi spun, mi se părea imposibil. Felicitările mele.

Luă ţigările de pe birou şi-i întinse pachetul lui Jacques după ce-şi aprinse şi el una. începură să discute ceva fără legătură cu mine; m-am răsucit pe scaun şi m-am uitat pe fereastră, întrebându-mă în ce fel de afirmaţii mă aventurasem. Peste o clipă probabil mă vor asalta cu întrebările care mie nu-mi spuneau nimic, iar în neştiinţa mea, urma să mă trădez; între timp însă... între timp, ce anume? Am privit afară şi am văzut o livadă deasă, aurie în lumina soarelui, cu meri încărcaţi care-şi aplecau crengile până la pământ. Un cal bătrân cu o coamă albă, revărsată, păştea pe câmpul de dincolo de livadă. O femeie cu un şorţ negru, un şal cenuşiu pe umeri şi saboţi în picioare, plivea legumele; în urma ei ciuguleau nişte găini. Scena se încadra în rama geamului ca o ilustrată paşnică şi reconfortantă; ce bine ar fi fost să rămân în continuare spectator, fără niciun fel de participare, un călător în tren care urmăreşte cum i se perindă prin faţa ochilor diverse imagini. Şi totuşi, în viaţa pe care o dusesem până atunci, exact ăsta era lucrul de care mă plânsesem – lipsa de participare, de amestec în vieţile altora.

— Ai adus contractul cu tine? spuse Paul.

— Nu, am răspuns. O să-J trimită ei.

Femeia care plivea ridică ochii şi privi spre fereastră.

Era vânjoasă, bătrân ă, cu şolduri late, un chip bronzat, de ţărancă, iar prima privire spre casă fu atentă şi iscoditoare;

când mă zări însă zâmbi, lăsă săpăliga şi porni legănat spre casă.

— Cred că nu vă deranjează dacă le spun tuturor că nu se mai pune problema să închidem, Monsieur Paul?

întrebă omul numit Jacques. Eu n-am discutat nimic,

bineînţeles, dar ştiţi cum circulă zvonurile? Oamenii au comentat toată săptămâna trecută...

— Ştiu eu bine, răspunse Paul. A fost o atmosferă imposibilă. Da, n-ai decât să anunţi când vrei.

Femeia se afla acum exact sub fereastră, iar Paul, observând-o, spuse:

— Uite-o pe Julie, ca întotdeauna e numai ochi şi urechi. Vrea să fie prima care să împartă veştile, bune sau rele. Se aplecă pe fereastră. Monsieur Jean a reuşit la paris. Să nu te prefaci că nu pricepi ce ţi-am spus.

Zâmbetul abia schiţat se lăţi pe chipul femeii. Se întinse şi culese un ciorchine de struguri care atârna în viţa de pe

Perete, pe care mi-l oferi cu gestul unei regine.

— Poftim, spuse ea. A crescut special pentru dumneavoastră, Monsieur le Comte. Mâncaţi-l imediat până nu i se duce dulceaţa. Deci până la urmă totul e bine?

— Da, totul e bine, răspunse Paul, brusc relaxat umanizat.

— Mi-am închipuit eu, spuse femeia. E nevoie de cineva cu minte ca să" dea şi câte un picior unde trebuie |g anumiţi oameni. Şi cine mă rog sunt ăia, aş vrea să ştiu, care socotesc că pot să ne comande numai pentru ci poartă un nume răsunător la Paris? E timpul să primească o lecţie. Sper că le-aţi zis vreo câteva, Monsieur Jean?

Avea vânjo$enia şi puterea lui Gaston, iar în ochi, aceeaşi scânteie de loialitate, dar dacă cumva cei cărora le era devotată ar fi greşit, n-ar fi ezitat o clipă să-i critice,

Mi-am întors privirea de pe chipul ei ridat, blajin şi ars de soare spre merii aplecaţi, calul care păştea şi liziera pădurii de dincolo de ogoare.

— Prin urmare, furnalul va continua să pufăie, coşurile să fumege iar sticla să-mi acopere acasă duşumeaua cu praf jegos, şi toată lumea o să stea liniştită încă şase luni spuse ea. N-o să uitaţi să treceţi şi pe la

Andre să-i spuneţi o vorbă bună, Monsieur le Comte? Cred că aţi auzit ce a păţit.

Mi-am amintit că se pomenise ceva despre un lucrător accidentat.

— Da. Vin mai târziu, i-am răspuns, evitându-i privirea cinstită şi iscoditoare.

Femeia se duse la legumele ei, zburătăcind puii de găină care o împresurau şi, întorcând capul, l-am văzut pe

Paul, că-şi atârna haina în cui şi-şi îmbrăca salopeta.

— N-am prea avut corespondenţă cât timp ai lipsit spuse el. E acolo, pe birou. îţi arată Jacques.

Deschise uşa prin care venisem, cea dinspre şoproane şi ieşi. Am rămas singur cu Jacques şi un mic teanc de scrisori şi foi. Le-am deschis pe rând; majoritatea erau facturi, bonuri de plată concise pentru mărfurile furnizate de alte firme, o întrebare adresată de un contractor de transport, un anunţ de la căile ferate. Răsfoindu-le, mi-afH

dat seama că nu pricepeam absolut nimic din ceea ce sşpresupunea că trebuie să fac, să spun, să dictez sau st scriu. Talmeş-balmeşul de cifre nu avea nicio noimă, ia|

eu eram la fel de neajutorat ca un copil azvârlit în univers”

adulţilor.

în mod ciudat, singura ieşire era să spun adevărul. A”1

dat la o parte cu dosul mâinii teancul de hârtii şi am u

— Ce-i cu astea? Ce vrei să fac eu?

La fel de ciudat, Jacques zâmbi. Părea mai relaxat acum că eram singuri, fără Paul şi spuse:

_ Nu e nevoie să faceţi nimic, Monsieur le Comte, dacă s-a prelungit contractul. Nu sunt decât nişte chestiuni de rutină şi o să mă ocup eu de ele.

M-am ridicat de la birou, m-am dus la uşă, am

deschis-o şi am rămas în prag, scrutând şirul de şoproane şi ferma alăturată, plasată cam neaşteptat în acel loc, dar nu neplăcut, cu acareturile ei la vreo cincizeci de iarzi de turnătorie. Prin curte păşeau ţanţoş nişte găini, o femeie întindea rufe la uscat pe un gard viu, iar de undeva, de dincolo de poarta termei, răzbăteau mugete de vite amestecate cu zăngănit intermitent de metal din şopron.

Fumul ieşea în rafale din hornuri, iar pe vechiul clopot de pe acoperişul ondulat şi cârpăcit luci la un moment dat o rază de soare; la intrare, două statui de ghips, o madonă cu pruncul şi un sfântul losif, cu mâinile ridicate, binecuvântau micuţa comunitate şi pe toţi cei care munceau şi locuiau acolo. Instinctiv, am simţit, din cauza vârstei clădirii, a atmosferei, că totul se desfăşurase la fel cu două, trei sute de ani în urmă, că războaiele şi

Revoluţia nu schimbaseră nimic aici. Micuţa întreprindere continuase, pentru că familia şi lucrătorii crezuseră în ea, pentru că doriseră s-o păstreze astfel. Micuţa turnătorie, nealterată, făcea parte din fundalul peteculuí lor de regiune, asemeni fermei şi ogoarelor, merilor bătrâni şi pădurii, iar distrugerea ei s-ar fi asemuit cu smulgerea rădăcinilor unei fiinţe din pământ.

M-am uitat peste umăr la Jacques, aşezat la masă şi am spus:

— Cât poate rezista o turnătorie ca asta în competiţie cu marile firme cu aparatură modernă care plătesc salarii mari?

Ridică ochii de pe facturile pe care nu le înţelesesem, clipind nervos îndărătul ochelarilor.

— Depinde de dumneavoastră, Monsieur le Comte. Noi

Ştim bine că mult nu mai poate rezista. Cel cu dare de mână consideră azi drept responsabilitate pofta de moment, nu sursa de venit. Dacă nu vă pasă că pierdeţi bani, vă priveşte. Numai că...

— Numai că ce?

— Astăzi n-aţi fi pierdut atât de mult dacă în trecut v-aţi fi dat puţin osteneala să vă îngrijiţi de ce este al dumneavoastră. Iertaţi-mă că vorbesc atât de deschis. N-ar trebui să mă amestec. Cum să vă spun, Monsieur le

Comte... afacerile seamănă cu o familie, trebuie să aibă un şef, o inimă, un centru – şi depinde de acest centru dacă prosperă sau se face praf totul. După cum ştiţi, n-am lucrat pentru tatăl dumneavoastră, eram prea tânăr pe vremea aceea, dar dumnealui a fost respectat. Era drept şi corect, iar Monsieur Paul îi seamănă întru totul. Dacă ar fi trăit, ar fi locui.t aici jn casă, şi ar fi existat un simţământ al continuităţii. îi înţelegea pe lucrători, ar fi ştiut să se adapteze schimbărilor... dar aşa...

Mă privi de parcă şi-ar fi cerut scuze, fără să reuşească să-şi termine propoziţia.

— Mă învinovăţeşti pe mine sau pe fratele meu? am întrebat.

— Monsieur le Comte, eu nu acuz pe nimeni. Forţa împrejurărilor ni s-a opus tuturor. Monsieur Paul are un dezvoltat simţ al datoriei şi s-a dedicat trup şi suflet încă de la război acestei micuţe întreprinderi, dar, de fapt, duce o luptă gata pierdută împotriva preţurilor şi salariilor, şi ştiţi prea bine că dumnealui nu prea se înţelege bine cu lucrătorii şi uneori asta îngreunează lucrurile.

îmi trecu prin minte cât de dificilă era situaţia acestui om, tamponul, intermediarul, înjurat probabil şi de stăpân şi de muncitori, totuşi purtând pe umeri greul afacerilor – controlând comenzile, împăcând creditorii, muncind supranormă, încercând să ţină un fel de echilibru, ultimul sprijin şi suport al unei organizări şubrede.

— Dar eu cu ce greşesc? am întrebat. Hai, fii cinstit.

Vrei să spui cumva că eu sunt răspunzător de eşec?

Zâmbi, apoi ridică dezaprobator şi indulgent din umeri, gest care explica fără vorbe o lume de sentimente.

— Monsieur le Comte, spuse el, toată lumea vă place — nimeni nu are de spus un cuvânt împotriva dumneavoastră, aici. Dar pe dumneavoastră nu vă interesează, asta e tot. După dumneavoastră, această verrerie poate să se ducă pe apa sâmbetei. Sau, cel puţin, aşa am crezut până azi după-masă. Ne-am închipuit cu toţii că v-aţi dus la Paris doar ca să vă distraţi, iar dumneavoastră... — făcu un gest cu mâinile – după cum a spus şi Monsieur Paul, aţi reuşit imposibilul.

Mi-am întors privirea de la el spre uşa deschisă; am văzut-o pe Julie străbătând încetişor terenul viran din faţa şoproanelor, spre căsuţa paznicului, de la intrare. Câţiva lucrători o strigară, râzând, ea le răspunse, tachinându-i, cu săpăliga pe umăr.

_ Nu v-aţi supărat, Monsieur le Comte, că v-am vorbit aşa? întrebă Jacques cu o umilinţă înduioşătoare.

— Nu, i-am răspuns. Nu, îţi sunt recunoscător.

Am ieşit şi am străbătut distanţa scurtă spre şopronul principal, unde era turnătoria. înăuntru, lângă furnal, oamenii lucrau dezbrăcaţi până la brâu din cauza fierbinţelii. Peste tot erau căzi şi băi, vergele şi ţevi; se auzea un huruit şi ciocănituri, iar în aer plutea mirosul înţepător, ciudat, dar nu neplăcut. Când am înaintat să mă uit, oamenii s-au dat deoparte zâmbind, pe jumătate familiari, pe jumătate indulgenţi, ca adulţii care zâmbesc îngăduitor unui copil, în sensul că dacă vrea să se distreze, n-are decât, pentru că joaca lui n-are ce să strice.

Am ieşit imediat în aerul rece şi m-am îndreptat spre celelalte şoproane unde oamenii în salopete lucrau cu diverse unelte, matriţe şi amestecuri; am răsucit în mână rebuturile de sticlă albăstruie, vernil şi chihlimbarie care mie mi se păreau fără cusur – flacoane şi sticluţe de toate formele şi mărimile. Pe urmă am trecut pe la şoproanele unde se sortau şi se ambalau, cu trăsurile de expediţie gata completate, şi nicio clipă n-am avut sentimentul că

mă aflu într-o fabrică oarecare, cu producţie de serie.

Ceea ce vedeam avea personalitate, intimitate, era o mică industrie stăpână pe sine şi în stăpânirea unor oameni care munceau acolo, înzestraţi cu o rezistenţă pe care scurgerea vremii n-o putea afecta.

— Vă distraţi, Monsieur Jean?

Am ridicat ochii de pe bucata de sticlă din mână şi am dat de chipul zâmbitor al lui Julie, femeia de la căsuţa paznicului.

— Poţi s-o iei şi aşa, dacă vrei, i-am răspuns.

. — Lăsaţi munca în seama lui Monsieur Paul.

întotdeauna a fost aşa. Dumneavoastră veniţi acum să-l vedeţi pe And re?

Mă conduse pe la intrare pe drumeagul nisipos, pe lângă şirul de căsuţe. Erau spoite în galben ca şi casa de

Pe terenul fabricii cu aceleaşi acoperişuri de ţiglă pestriţă

/// lucarne, despărţite între ele prin loturi de grădină şi garduri şubrede. Mă duse la a treia casă care avea bucătăria, dormitorul şi camera de zi în comun, căci în faţa yetrei, pe un pat de lemn răvăşit, zăcea întins un bărbat, iar într-un colţ, un băieţel cu ochii vii, cam de vârsta lui

Marie-Noel, se juca cu o maşinuţă stricată.

— Uite, zise Julie, a venit Monsieur le Comte să te vadă. Ridică-te în capul oaselor, arată cel puţin că n-ai murit.

Omul zâmbi, cu ochii duşi în fundul capului, palid; era bandajat de la gât în jos spre braţ.

— Cum te simţi? am întrebat. Cum s-a întâmplat?

Julie lăsă în pace băiatul pe care-l muştruluise până atunci pentru că nu se ridicase în picioare când am intrat în bucătărie.

— Cum să se întâmple? spuse ea. Şi-a ars aproape toată partea dreaptă, asta e. La astea sunt bune furnalele şi maşinile voastre moderne. N-aveţi decât să vă spălaţi pe

cap cu ele. Staţi jos, Monsieur Jean, staţi jos.

Uşui o pisică de pe singurul scaun din cameră şi-l şterse de praf.

— N-ai nimic de spus? îl întrebă ea pe bărbatul care arăta prea bolnav şi prea slăbit ca să vorbească. Uite,

Monsieur le Comte s-a înapoiat de la viaţa veselă din Paris şi tu nu poţi nici măcar să-i zâmbeşti. Să ştii că o să se întoarcă iar acolo. Staţi puţin să vă fac o cafea.

Se aplecă peste sobă şi scormoni în foc cu un vătrai strâmb.

— Cât trebuie să mai stai aşa? l-am întrebat.

— Nu mi-au spus, Monsieur le Comte, răspunse el cu ochii nesiguri ficaţi pe femeie, dar tare mă tem că o să mai treacă o vreme până am să pot lucra iar.

— Nu-i nimic, spuse Julie, Monsieur Jean înţelege foarte bine. Nu e cazul să te frământi. O să te plătească şi o să-ţi dea şi o compensaţie. Şi toată lumea o să aibă de lucru de acum încolo, mult timp, aşa-i Monsieur Jean?

Putem să ne tragem iar sufletul. Rechinii ăia de la Paris ar trebui să aibă mai multă glagorie în cap, nu să ne tot refuze mereu. Acum să vă beţi cafeaua. Ştiu că vă place cu mult zahăr. Aşa aţi băut-o întotdeauna.

Scoase din dulap o cutie mică de cuburi de zahăr, iar băieţelul, văzând-o, veni să-i cerşească o bucată, numind-o grand'mâre.

— Pleacă de aici, spuse ea. Cum te porţi? Ah, de când a plecat maică-ta, nimeni nu te mai struneşte.

Aparte, însă, şopti destul de tare, încât era limpede că băieţelul auzea tot:

— Necazul e că îi duce dorul, mititelul, iar de când

Andre e ţintuit la pat, sunt nevoită să-l răsfăţ. Hai, beţi-vă cafeaua. Poate o să vă aducă ceva culoare pe chipul ăsta palid de oraş.

Nu eu, ci Andre din pat avea nevoie de culoare în obraji şj de cafea, dar femeia nu-i oferi nimic; m-am uitatin

jur şi în sus şi am văzut tencuiala căzută de pe pereţi, iar pe tavan o pată mare de igrasie care la prima ploaie urma să se lăţească. Ochii ei căprui şi ageri îmi surprinseră privirea.

— Ce putem să facem? spuse ea. O să încerc să cârpăcesc eâte ceva zilele astea. De mult nu s-au mai reparat căsuţele noastre, dar n-are niciun rost să venim la dumneavoastră să ne plângem. Ştim că nu aveţi bani, ca noi toţi de altfel, şi aveţi şi aşa destule pe cap. Poate într-uri an, doi... La caste! cum mai e? Madame la

Comtesse se simte bine?

— Nu prea.

— Ei, ce să-i faci. îmbătrânim cu toţii. O să trec s-o văd într-una din zilele astea. Iar lui Madame Jean pe când îi soseşte sorocul?

— Nu sunt sigur, dar cred că nu mai are prea mult de aşteptat.

— Dacă aţi avea un băiat frumos, multe s-ar schimba.

!a să fiu eu mai tânără, ce-aş veni să-l îngrijesc – mi-aş aduce aminte de^ alte vremuri. Ce timpuri bune au fost,

Monsieur Jean! în ziua de azi s-au schimbat oamenii, nimeni nu mai vrea să muncească. Eu una, dacă n-aş lucra, aş muri. Ştiţi care-i partea proastă la Madame la

Comtesse? N-are cu ce să-şi ocupe timpul. Hai, beţi-vă cafeaua. Mai vreţi zahăr? Luaţi încă o bucată.

L-am văzut pe Andre urmărindu-mă cum beau, cu ochii tulburi aţintiţi pe ceaşca mea; băieţelul nu mă slăbea nici el din ochj şi mi-am dat seama că amândoi râvneau la cafeaua şi zahărul meu, dar nu aveau să primească nimic, nu pentru că Julie n-ar fi vrut să le dea, ci pentru că nu erau îndeajuns. Şi nu se ajungeau pentru că nu erau suficienţi bani să cumpere mai multă cafea sau mai mult zahăr. Andr6 nu câştiga îndeajuns la verrerie, iar aceasta era a lui Jean de Gue căruia nu-i păsa dacă ar fi trebuit s-o închidă a doua zi. Am pus înapoi pe sobă ceaşca şi

farfurioara.

- îţi mulţumesc, Julie, am spus. Mi-a mers la inimă.

„ M-am ridicat şi fără să protesteze, cum este obiceiul

Clr>d se face o vizită de curtoazie, m-a condus până la uşă.

-- N-o să mai poată munci, mi-a spus ea când am ieşit afară. înţelegeţi, cred. N-avea rost să-i spun, ca să nu-şi facă griji. Ei, asâa-i viaţa, ce mai. Din fericire, sunt eu aici să-i port de grijă. Respectele mele pentru Madame la

Comtesse. Am sâ-i tai nişte struguri din vie; pe vremuri îi plăceau. După dumneavoastră, Monsieur le Comte.

Am lăsat-o totuşi să se întoarcă singură Ja turnătorie, pretextând că vreau să-mi iau ceva din maşină; am urmărit-o cum traversa terenul cu hârtoape, trecând peste mormanele de sticlă rebutată, strivind sub saboţi cioburile împrăştiate; silueta ei vânjoasă, şalul şi şorţul închise!a culoare făceau parte din fundal, contopindu-se cu şoproanele cenuşii. Când a dispărut în grădina stufoasă din spateie vechii, case, m-am suit în Renault şi am pornit înapoi pe drumul străjuit de pădure pe care venisem. Cam la patru kilometri spre vest, înainte de a se afunda, am oprit maşina, am aprins o ţigară, m-am dat jos şi am contemplat ţinutul de dedesubt.

Micuţa comunitate de la turnătoria de sticlă rămăsese undeva în urma mea, înghesuită în luminişul ei din pădure;

aici jos, dincolo de copaci, se întindeau pogoane întregi de ogoare şi ferme răzleţe, sate îndepărtate, fiecare din ele încununat cu câte o turlă de biserică, iar mai departe, alte ogoare şi o altă pădure, imediat sub mine se afla satul St.

Gilles; se vedea turla bisericii, dar castelul era ascuns într-un pâic de copaci. Se distingeau doar

dependinţele, colorate într-un gălbui blând în soarele de toamnă, iar in interiorul zidurilor domeniului, o linie cenuşie profilată pe aleile şi copacii întunecaţi.

Mi-ar fi plăcut să mă pot simţi detaşat; să pot privi satul

St. Gilles şi zidurile castelului cu ochi imparţiali. Starea sufletească din această dimineaţă se cam înrăutăţise.

Amuzamentul, farmecul şotiilor şcolăreşti dispăruseră;

joaca de-a spionul ricoşase ca un bumerang. Sentimentul de putere, de triumf că eram în stare să duc de nas micuţul grup de oameni creduli se transformase din nou într-un sentiment de ruşine. De data asta parcă aş fi dorit ca Jean de Gue să fi fost altfel. Mă săturasem să descop-”

la fiecare pas că nu era altceva decât o secătură. Ar fi fc grozav să-mi asum rolul unei persoane distinse schimbarea de identitate ar fi acţionat asupra mea ca i imbold. în schimb, renunţaseră. Ia propria mi»

personalitate neglijabilă pentru una de două parale. Ave<3

însă asupra mea avantajul suprem – nu-i păsa. Sau, de fapt, îi păsa? Oare tocmai de aceea dispăruse?

Am continuat să contemplu satul liniştit şi izolat.

Vedeam un şir de vite bălţate, mânate de un copil, trecând agale pe lângă biserică şi deodată, în spatele meu, răsună

O voce. M-am întors şi am văzut chipul zâmbitor şi

Tremurând al bătrânului cure; mergea, cu. totul neaşteptat, pe un triciclu; îşi. ridicase sutana lungă deasupra ghetelor negre cu butoni. Priveliştea era nespus de mişcătoare, emoţionantă, tocmai pentru că era ridicolă.

E plăcut acolo la soare? strigă ei.

Am simţit imboldul brusc să mă destăinui; m-am

apropiat de tricicâu şi am pus mâinile pe ghidon.

— Părinte, sunt în grea cumpănă. De douăzeci şi patru de ore trăiesc în minciună. — Chipul i se boţi într-o expresie înţelegătoare, dar bâţâitul continuu îl făcea să semene atât de mult cu un mandarin dintr-o vitrina cu porţelanuri, încât, în clipa în care am rostit cuvintele, mi-am pierdut şi încrederea în el. Cu ce-âr fi putut să mă ajute, cocoţat pe triciclul lui – ce să-i facă unei persoane cufundate în minciună şi videnie, ca mine?

— Cind te-ai spovedit ultima oară? mă întrebă, iar gândul îmi zbură la zilele de şcoală, când intendenta, după ce-mi adresase o întrebare asemănătoare, m^a pus să fac penitenţă.

— Nu ştiu, am răspuns. Nu-mi mai amintesc.

Continuă să bâţâie din cap, înţelegător, dar şi pentru că nu se putea abţine.

— Fiule, mai bine vii la mine astă-seară.

îmi dăduse răspunsul scontat, dar mie nu-mi era de niciun folos. Mai târziu era inutil. Doream să mi se spună acum, pe coama dealului, dacă trebuia să plec în clipa aceea şi să-i las pe cei de la castel să se descurce cum i-o tăia capul.

— Ce-ai zice, părinte, dacă aş pleca din St. Gilles pentru totdeauna, fără urmă?

Pe chipul bătrân şi trandafiriu se aşternu din nou zâmbetul; mă bătu uşurel pe umăr.

— Să nu faci asta niciodată, spuse el. Prea mulţi oameni depind de dumneata. Crezi că te-aş condamna?

Nu, nu s-ar cădea. Aş continua să mă rog pentru mata cum am făcut întotdeauna. Adu-ţi aminte că dacă te simţi deprimat şi trist e semn bun. Asta dovedeşte că bon Dieu e

Pe aproape. Du-te şi termină-ţi ţigara la soare şi gândeşte-te la El.

Îşi flutură mâna şi pedală mai departe, sutana

încurcându-i-se în spiţe; pe coama dealului, lăsă pedalele libere şi-şi dădu drumul la vale, bucurându-se de viteză.

L-am urmărit luând cotul şi intrând în sat, proptindu-şi triciclul de un zid şi dispărând. Am terminat ţigara, m-am urcat în maşină şi am pornit după el, prin sat, peste poa, spre intrarea în castel. La arcada de lângă dependinţe l-am zărit pe Gaston şi l-am strigat să ducă înapoi maşina la verrerie, pentru Paul. Pe urmă am intrat în casă, am urcat scările spre camera mea; pe masă am găsit un teanc de scrisori pe care am avut impresia că le zărisem pe fundul valizei. Una dintre ele avea numele şi adresa firmei

Carvalet pe plic. Am citit-o şi am descoperit exact ceea ce mi-era teamă că am să aflu. Regretau noua hotărâre nefavorabilă pentru noi, având în vedere colaborarea îndelungată din trecut şi, mai ales, după ultima întrevedere pe care o avuseseră cu mine, dar în urma unei analize mai atente rezultase că le era imposibil să reînnoiască contractul.

Capitolul 9

Pentru moment, nu-mi păsa de Jacques sau de vreun membru al familiei, pentru că după toate probabilităţile se aşteptau la ce putea fi ceJ mai rău, iar faptul că aflaseră contrariul îi surprinsese şi le dăduse un sentiment de uşurare. Aveau posibilitatea acum să trăiască în continuare de pe urma venitului adus de moşie, sau de pe urma moştenitorilor; castelul s-ar fi dărăpănat tot mai mult, terenurile ar fi intrat în paragină, ei înşişi ar fi îmbătrânit şi ar fi devenit tot mai nemulţumiţi, blamând lumea din afară pentru tot ceea ce pătimeau. Dar mie îmi păsa în primul rând de lucrătorii pe care îi văzusem în acea după-amiază la verrerie, goi, şiroind de sudoare în faţa furnalului, alţij trudind în şoproane, fiecare cu meşteşugul său, şi, mai ales, îmi păsa de Andre, cu pieptul ars şi bandajat, întins pe patul din căsuţă şi de Julie care-mi oferise cafea şi zahăr din puţinul pe care-l avea. îmi păsa

că ochii lor vo^

avea o altă expresie, că atunci când se vor întoarce la turnătorie vor descoperi că vestea cea bună nu era bună deloc, ba chiar foarte proastă, că îi minţisem şi că nJ

înnoisem niciun contract cu Carvalet. In loc de zâmbetul îngăduitor, indulgent, de bun sosit, îşi vor întoarce privirile, ignorându-mă; nici măcar nu se vor sinchisi să-mi arate dispreţul,, iar când Jacques le va explica că a fost o neînţelegere şi, din păcate, lucrurile stăteau cum stăteau,

Monsieur le Comte nu-şi putea permite să continue o afacere în pierdere, chipurile lor vor căpăta – într-un grad mai mic, pentru că suferinţa nu era fizică – aceeaşi expresie goală ca şi a sărmanului Andre. Ceva urma să le facă rău, ceva împotriva căruia ei singuri nu se puteau apăra, dar pe care Monsieur le Comte ar fi putut să-l prevadă şi de care să-i ocrotească dacă i-ar fi păsat. Ne vor urmări, pe mine şi pe Paul, întorclndu-ne la castel, pe urmă, când maşinile vor amuţi bcusc, furnalul va fi stins, mormanele întregi de sticlă gata să fie împachetate, părăsite; se vor înapoia la şicul de căsuţe de pe uliţa nisipoasă, cu tencuiala căzută şi pereţi igrasiosi şi-şi vor spune unul altuia – rriaimuţărindu-i trăsăturile, caracterul şi maniereleera nevinovat, nu era altceva decât o coajă, o faţadă, la fel de departe de original ca şi cutia viorii de instrumentul pe care îl adăposteşte. Emoţia nu avea ce căuta aici. Nu fusesem nici pentru o clipă atât de orb încât să-mi închipui că efuziunile sentimentale ale acestor oameni se datorau unor calităţi de-ale mele, care au ţâşnit la suprafaţă şi şi-au aflat un răspuns; veneau radiind de bucurie pentru el şi numai pentru el, oricât de prost plasată ar fi fost emoţia. Şi atunci, care era explicaţia faptului că vroiam să-l salvez pe Jean de Gue de la declin? Nu suportam să-l văd făcându-se de ruşine. Omul acesta, care nu merita să fie salvat, trebuia să fie cruţat. De ce?

Pentru că semăna cu mine?

Stăteam în cameră cu ochii aţintiţi pe scrisoarea politicoasă dar clară de la Carvalet şi mă întrebam la ce se gândise Jean de Gu6 când o pusese în buzunarul valizei.

Ştiam că trebuia să iau o hotărâre – fie să-i spun lui Paul imediat ce s-ar fi întors la castel că l-am minţit în privinţa contractului, sau să îl las să creadă că putem continua.

Prima variantă ar fi atras după sine blamare, dispreţ, recunoaşterea minciunii în faţa tuturor lucrătorilor şi mchiderea neîntârziată a turnătoriei – care lucru bănuiam ca s-ar fi petrecut oricum în clipa în care Jean de Gue s-ar

*’ întors acasă. Cea de a doua ar fi stârnit un haos şi mai mare; fabricarea şi expedierea la Paris a unor mărfuri care

£u fuseseră comandate, iar când prima tranşă ar fi sosit la

^arvalet, ar fi prins să zbârnâie telefoanele, cei de la firmă

°erind uluiţi explicaţii.

Prezentul contract mai rezista probabil câteva zile sau câteva săptămâni. Nu ştiam. Chiar dacă faptele şi cifrele ar fi fost puse în faţa mea, mă îndoiesc că aş fi priceput mare lucru. Nu mă pricepeam deloc la afaceri. Singurele mele contacte financiare erau cu instituţiile academice care-mi plăteau o remuneraţie modestă şi cu editorii şi redactorii care-mi tipăreau articolele şi conferinţele. Mă întrebam care ar fi procedura adoptată de un proprietar de sticlărie ca să intre în legătură cu firma care-i cumpăra marfa. Fără îndoială că dacă chestiunea era presantă, telefonul de la birou. Nu eram la birou. Eram în camera unui castel în fundul unui colţ de ţară.din Franţa şi nu ştiam nici măcar unde se afla telefonul.

Am pus scrisoarea lui Carvalet în buzunarul de la piept al hainei şi am coborât. Era aproape ora patru. Nu

era nimeni prin apropiere şi în aer plutea o atmosferă de siestă. Momentele de după prânz lâncezeauz, în aer, strecurându-se dinspre bucătăria unde încă nu intrasem, sugerând că vasele fuseseră spălate şi şterse; şi totuşi, ceva din materialitatea lor atârna de zidurile întunecoase şi plafonul jos, iar legumele încă pline de pământ din grădina bucătăriei aşteptau să fie spălate şi clătite înainte de cină.

M-am aventurat spre uşa întredeschisă a salonului şi, după ce am ascultat puţin şi n-am auzit nimic, am trecut pragul şi m-am convins că nu era nimeni, cu excepţia lui

Francoise care dormea pe un divan. M-am furişat iar afară şi m-am înapoiat pe hol. Renee, fără îndoială că dormea şi ea sus, fie ca să scape de migrenă, fie fiindcă se dusese să-şi probeze darul de borangic; nu eram sigur şi nici nu mă interesa. Marie-Noel, obligată să treacă la lecţii din cauza plecării mele bruşte la verrerie, se afla probabil cu mătuşa ei, Blanche,. în dormitorul auster şi mohorât, în vreme ce soarele lucea pe porumbar şi leagăn. Am găsit telefonul. Nici că se putea să fie mai prost plasat, înghesuit între haine de ploaie, în întuneric, iar aparatul însuşi, o vechitură agăţată de perete, cu receptorul pe lateral.

Deasupra, astfel că ochiul nu putea să o ocolească, se afla o altă dovadă a grijii lui Blanche. pentru suflete: doi sfinţi martirizaţi, decapitaţi, iar sângele care ţâşnea din răni era lins de doi dulăi nesăţioşi.

Am ridicat receptorul şi am aşteptat, iar după o clipă se auzi un bâzâit şi o voce guturală rosti „J'âcoutev>. Nu mă luase prin surprindere, căci răsfoind cartea de-telefon locală, dădusem peste numărul meu – St. Gilles 2. Era

<notă>

1 Ascult (fr.).

</notă>

imposibil să se fi schimbat. Am cerut Parisul şi numărul tipărit pe scrisoarea lui Carvalet; pe urmă am

aşteptat, parcă o eternitate, chircit în ascunzătoarea mea întunecoasă. Când mi s-a răspuns că aveam legătura cu firma Carvalet, m-a apucat însă panica. Am scăpat şi scrisoarea şi receptorul din mână, crezând că aud paşi pe scări. Operatoarea repetă anunţul, pârâitul intermitent răsuna din receptorul care se legăna; am înşfăcat scrisoarea şi străduindu-mă să descifrez semnătura mâzgălită în josul foii, am mormăit în microfon rugămintea de a vorbi cu Monsietfr Mercier. Cine întreabă, sosi răspunsul. Comte de Gue, am rostit. Şi brusc, enormitatea înşelătoriei îmi apăru mai uriaşă ca oricând, având în vedere că nici nu puteam fi văzut. Mi s-a spus să aştept şi peste câteva clipe Monsieur Mercier din scrisoare anunţă că îmi stă la dispoziţie.

— Monsieur, arh spus, mii de scuze că vă deranjez fără să vă previn că am asemenea intenţii; de asemenea, îmi cer scuze şi pentru lipsa de politeţe de a nu vă fi răspuns la scrisoare. Am fost obligat să mă înapoiez pe neşteptate acasă din cauza unei boli în familie, altfel aş fi trecut din nou pe la dumneavoastră ca să mai discut câteva lucruri care nu au fost clarificate. Am stat de vorbă cu fratele meu şi am rezivuit câteva puncte şi suntem de acord să scădem cifra ca să ajungem la o înţelegere.

La capătul celălalt al firului se aşternu liniştea, pe urmă o voce politicoasă, dar extrem de surprinsă, răspunse:

— Dar, Monsieur le Comte, am discutat în amănunţime totul săptămâna trecută. V-aţi exprimat clar poziţia şi noi am înţeles. Vreţi să spuneţi că acum doriţi să redeschideţi negocierile cu firma noastră?

— Exact, am răspuns. Fratele meu şi cu mine suntem gata să facem orice sacrificiu personal ca să nu închidem turnătoria şi să nu concediem lucrătorii.

Urmă o altă tăcere. Pe urmă:

— Scuzaţi-mă, Monsieur, dar este într-o totală

contradicţie cu ceea ce ne-aţi dat personal de înţeles.

— Ştiu, am răspuns, dar sincer să fiu, am acţionat fără să mă consult cu familia. După câte ştiţi, este o chestiune de familie.

,- Bineînţeles, Monsieur, şi tocmai pentru aceasta v-am arătat întotdeauna respectul cuvenit. Am regretat profund că a fost necesară o revizuire a contractului şi, mai ales, că va trebui să închideţi dacă nu ajungem la o înţelegere, ceea ce s-a şi dovedit a fi realitatea până la urmă. îmi amintesc că ne-aţi spus că nu vă implicaţi deloc emoţional, j iar verrerie a devenit o responsabilitate prea grea pentru \

contul dumneavoastră.

Vocea distantă, calmă continua să se audă, iar eumi l-am închipuit stând de vorbă cu Jean de Gue, aşezaţi confortabil unul în faţa celuilalt pe scaune de piele, schimbând ţigări şi ridicări din umeri, întreaga problemă fiind concediată din minţile lor îndată ce întrevederea luase sfârşit. Iar eu, un străin, m-am pomenit aici, pozând ridicol într-o cauză pierdută pentru că nu doream ca o mână de lucrători, o ţărancă şi ruda ei infirmă să-l dispreţuiască pe patron, căruia, dacă aşa ar fi stat lucrurile, puţin i-ar fi păsat.

— Tot ce spuneţi este perfect adevărat, am răspuns

Ceea ce încerc însă să vă comunic este că m-am răzgândi

Sunt de acord cu orice clauză, dacă turnătoria continuă s funcţioneze. Costurile de producţie mă privesc. Vă cer s reînnoiţi contractul în condiţiile prevăzute de dumneavoastră, indiferent care ar fi acelea.

O tăcere şi mai prelungită. Pe urmă, rapid:

— Bineînţeles, Monsieur le Comte, că având în vedere îndelungata colaborare cu dumneavoastră şi famili <

dumneavoastră, ne-a părut rău s-o întrerupem, dar

rvexista altă soluţie. Totuşi, dacă sunteţi acum pregătit şi stăm de vorbă asupra cifrelor – e limpede că nu putem discuta la telefon – trebuie să-i consult din nou pe ceilalţi directori. Şi după aceea, nu văd de ce rezultatul final să nu ne satisfacă şi pe dumneavoastră şi pe noi. j întrebarea implicată îmi aduse pe loc o afirmaţie la i propria mea întrebare. Urmau să fie o serie de scrisori, iar ’

prezentul contract putea fi reînnoit în condiţii diferite. Am schimbat câteva politeţuri şi l-am auzit cum închide. M-am scotocit după batistă, mai bine zis batista lui Jean de Guâ, şi mi-am tamponat sudoarea de pe frunte, nu numai pentru că în spaţiul acela strâmt, printre hainele de ploaie din cuier, eram încălzit la maximum, dar efortul făcut mă epuizase mental. îmi luasem un angajament fără să am nici cea mai vagă idee cum trebuia onorat. Dacă preţul plătit de Carvalet pentru sticluţe nu acoperea costul fabricii şi salariile lucrătorilor, ceea ce cu siguranţă că se şi întâmpla

— altfel de unde actuala criză? — atunci banii trebuiau să sosească dintr-o altă sursă. în clipa aceea am auzit o respiraţie în receptor, pe care fără să-mi dau seama încă îl mai ţineam la ureche; sunetul cuiva care asculta la o derivaţie şi care aştepta şi alte informaţii. N-am schiţat nici

O rnişcare. Am continuat să aştept, cu mâna strânsă pe receptor. Brusc, interveni operatoarea care mă întrebă dacă terminasem convorbirea cu Parisul; i-am răspuns afirmativ şi când mi-a venit tonul, am auzit din nou respiraţia, pe urmă un păcănit uşor, dovadă că cel din castel care ascultase, închisese. Nu puteam fi absolut sigur, fără îndoială, dar eram aproape convins că cineva ascultase convorbirea mea cu Parisul. Dar cine anume?

Unde se afla derivaţia? Am închis şi am ieşit pe hol. Paşii pe care avusesem impresia că-i aud pe scări când mi se dăduse legătura se prea poate să fi fost rezultatul

închipuirii mele combinat cu neliniştea. Oricum, nimeni nu coborâse; totul era cufundat în linişte. Dar respiraţia din receptor nu fusese rodul imaginaţiei. Am ieşit pe terasă, căci nu mai avea importanţă acum dacă eram observat sau nu; mi-am ridicat privirea de-a lungul castelului, dar n-am văzut decât firul principal care intra prin acoperiş, undeva între foişor şi zid. Coşurile înalte, foişoarele, până şi gurile de burlan puteau ascunde orice alte semne legate de electricitate sau telefon, şi nici eu nu eram îndeajuns de cunoscător ca să bănuiesc cam pe unde ar fi trebuit să se afle firul. Descoperirea derivaţiei şi a iscoadei erau două lucruri care trebuiau să mai aştepte. Mi se părea mult mai presant să aflu ceva despre finanţele personale ale lui Jean de Gue. Cecul pe jumătate terminat pe care-l găsisem în camera de la etaj avea nişte cifre şi iniţiale criptice, dar niciun sold, şi singurele informaţii demne de luat în seamă erau numele băncii şi adresa sucursalei din oraşul învecinat. în cameră nu era niciun birou. Undeva, în castel, trebuia să existe o cameră unde proprietarul îşi scria scrisorile şi-şi ţinea posesiunile personale. Mi-am amintit de biblioteca unde familia se adunase pentru prânz.

Am coborât din nou pe hol, am trecut prin sufragerie spre glasvandul bibliotecii care era închis. Biblioteca era cufundată în semiobscuritate; cineva trăsese obloanele de la ferestrele înalte ca să nu pătrundă soarele. Le-am deschis şi atunci am descoperit într-un colţ ceea ce căutam – biroul. Era încuiat. Legătura de chei – o parte din lucrurile personale ale lui Jean de Guâ, împreună cu mărunţişul, portofelul, cecul, permisul de conducere – toate nefolositoare până în clipa de faţă – le avusesem la mine tot timpul de când mă îmbrăcasem cu hainele lui. Am încercat pe rând cheile până s-a potrivit una. Gestul de spărgător nu mă neliniştea; mă jucam din nou de-a iscoada şi nu făceam nimănui niciun rău.

Biroul dădu la iveală obişnuitul talmeş-balmeş de

lucruri al unei persoane total diferite de mine, deprins să-mi ţin actele acasă într-o ordine meticuloasă. în faţa mea se aflau casete burduşite cu acte, plicuri doldora de hârtii, scrisori, chitanţe, facturi, toate puse de-a valma. Nici sertarele nu arătau mai grozav. Cu greu le-am tras afară, pline ochi de cărţi şi documente, acte şi fotografii, fără îndoială, istoria vieţii unui om şi a întregii familii de Gu£

timp de generaţii. încăpăţânatul refuz al hârtiilor căutate de a se ivi din sertarele prăfuite mă împinse spre nesăbuinţă.

Aveam nevoie de conturile bancare şi nu reuşeam să le găsesc; dădeam doar peste cotoare de cecuri folosite de mult şi lăsate acolo. Cufundat în căutare, ca un hoţ care nu e capabil să găsească colierul de perle pe care a pus ochii, eram hotărât să pun mâna pe orice ca să-mi satisfac curiozitatea frustrată. în cele din urmă, o copertă de piele roşie îmi atrase atenţia – putea fi un dosar de conturi – am tras-o cu greu din sertarul înţepenit, dar era doar o evidenţă de vânătoare cu fel de fel de liste de fazani, potâmichi şi iepuri împuşcaţi cu mult înainte de război

Spaţiul gol lăsat de dosar îmi uşura puţin căutarea şi pipăind, am dat peste un alt volum gros cu miros de mucegai, care se dovedi a fi un album plin de fotografii, în marea lor majoritate decolorate, lipite în colţare demodate.

Am renunţat la hârtiile de bancă. Nu puteam rezista tentaţiei de a arunca o privire în trecut. Albumul avea pe prima pagină un coif, un cap de ogar şi uh copac, iar dedesubt scria „Mărie de Gue", cu o caligrafie alungită şi înclinată. După prima pagină şi-a făcut apariţia chipul inconfundabil al mamei – o tânără cam de douăzeci şj ceva de ani; în locul guşei actuale – o bărbie rotunjită şi hotărâtă, în locul clăii de păr cărunt – bucle blonde, dese, frizate cu cleştele, o bluză cu pliseuri îi împodobea umerii, acum aduşi şi acoperiţi de nenumărate şaluri; iar fotografia putea să mă reprezinte chiar pe mine deghizat

în haine femeieşti, întruchipând un personaj feminin dintr-o şaradă cu perucă şi alte accesorii. Alături era trecută data – 1914.

Apoi urmau, unul câte unul, ceilalţi. Jean de Gue tatăl, aducând cu Paul, cu o mustaţă stufoasă, ochii vii, aţintiţi spre fundalul hâd alstudiouiui foto, cu draperii în cute şi flori artificiale; amândoi privind în jos cu o mândrie părintească spre cea care era probabil Blanche, înzorzonată şi gătită; pe urmă, prietenii şi rudele dintr-o generaţie mai veche, unchiul cutare, mătuşa cutare şi un grand-pere bătrân, într-un scaun cu rotile. Nu erau scrise datele peste tot şi deseori trebuia să ghicesc ce vară era când un băieţel şi o fetiţă pozau încălecaţi pe un ponei, sau ce iarnă era, cu porumbarul acoperit de zăpadă şi aceeaşi pereche încbtoşmănată în fulare, ţinându-se de după gât.

Perechea era rareori despărţită. Oriunde se găsea unul dintre ei, cu o puşcă sau cu o undiţă în mână, celălalt era prin apropiere; şi cu surprindere, chiar puţin dezgustat, în mod cu totul straniu, am observat că această a doua siluetă din planul doi, Blanche, era aproape replica lui

Marie-Noel de azi, cu aceleaşi picioare lungi, trup firav şi părul tuns scurt. Abia mai târziu, când probabil făcuse vreo cincisprezece ani, începuse să se schimbe, chipul oval se alungise, expresia din privire devenise mai scrutătoare, mai reţinută; dar chiar şi aşa, mi-era imposibil să recunosc în figura gravă şi fără îndoială, plăcută, pe fata bătrână de azi, cu gura pungă.

Micuţul Jean nu era niciodată serios. Fiecare, instantaneu îl arăta râzând, într-o atitudine comică sau strâmbându-se lafotograf; m-am gândit cât de deosebiţi eram, cu toate că aveam trăsături identice, căci eu

’apăream în toate pozele din copilărie un băieţel cu privirea rece, uşor speriat. Paul nu se remarca prea clar în album.

Deseori era scos din obiectiv, figura cea mai ştearsă din grup, sau surprins când îşi încheia şiretul. Chiar şi fotografiile clare de grup ale copiilor, la adolescenţă, lipite la întâmplare în album, îl prezentau aproape acoperit de umărul solid al lui Jean şi eclipsat de zâmbetul cuceritor al acestuia.

Ici-colo, am recunoscut figuri disparate în grupuri; le cură, mai slab, mai tânăr, dar tot angelic; şi dând înapoi

Paginile spre pozele din copilărie, am recunoscut-o imediat pe Julie la verrerie, îngrijindu-l pe Paul. Mai era un bărbat, pe nume Maurice, care apărea de multe ori în

Paginile de sfârşit ale albumului. Era pozat în grupuri cu

Ce’ de la turnătorie şi de la castel, iar o fotografie îl

Prezenta alături de Jean, lângă statuia de piatră din parc.

Pe urmă, dintr-o dată, pozele se terminară. Fie că bătrânul

Jean de Gue murise, fie că izbucnise războiul sau mama se Plictisise brusc să mai fotografieze, era greu de spus.

Se sfârşise o epocă, se încheiase un ciclu.

Am închis albumul cu un ciudat sentiment de nostalgie.

Obişnuit să cercetez trecutul istoric, familiarizat cu vechi scrisori, documente şi cronici apuse, privirea asta rapidă In istoria unei familii contemporane, aparţinând generaţiei mele, mă emoţiona în mod straniu. Mă afecta nu faptul că frumoasa contesă de la începutul albumului îmbătrânise şi părul ei blond era acum alb, ci că anii trecuseră peste ea aşa cum trecuseră, ochii aceia încrezători şi autoritari deveniseră neliniştiţi şi iscoditori, gura mândră căpătase o expresie vorace, gâtul şi umerii arcuiţi se gârboviseră, acoperiţi de o grăsime inutilă. Mă întrista că Blanche, atât de sprintenă şi plăcută ca fetiţă,

atât de serioasă şi atentă ca domnişoară, putuse să se schimbe aproape de nerecunoscut, deformată ca o caricatură. Până şi Paul, şters în poze, ascunzându-se îndărătul lui Jean cel zâmbitor, fusese cumva înduioşător ca băieţel, stând într-un picior în spatele grupurilor, cu o buclă răvăşită mereu în ochi. Şi totuşi, azi era dezagreabil, greoi, dând frâu emoţiei numai când – mi-era martor Cel de sus, total neintenţionat

— îl răscolisem şi-mi bătusem joc de un cusur de care se ruşina.'

Imaginile trecutului, când totul părea frumos, erau tulburate de câte o intervenţie a prezentului. Am auzit pe cineva mişcând uşile glasvandului care duceau spre sufragerie şi împingând la loc albumul în sertar, m-am întors; era Rene"e, pe care n-o văzusem deloc în fotografiile îngălbenite, ca şi pe Francoise de altfel. Ele două aparţineau fazei ulterioare, sumbre şi rnohorâte a St.

Gilles-ului lipsit de farmec. închise uşile în urma ei şi rămase cu ochii aţintiţi pe mine.

— Am auzit maşina, spuse ea, şi am crezut că a venit şi

Paul cu tine. Pe urmă am întâlnit-o pe Charlotte pe coridor şi mi-a spus că eşti singur. Francoise se mai odihneşte în salon şi mi-am închipuit că te găsesc aici. Ei, ai de gând să-ţi ceri scuze pentru purtarea de la prânz?

Nefericita împărţire a darurilor urma să mi se reproşeze din nou. Fără îndoială că, după toate aparenţele, meritam.

Am suspinat şi am ridicat din umeri.

— l-am cerut deja scuze lui Paul, am răspuns eu.

N-ajunge?

Corpul crispat, mâinile nervoase trădau o emoţie înăbuşită; mă privi cu o expresie pe jumătate nedumerită, pe jumătate răvăşită, care era în acelaşi timp şi sâcâitoare, încât brusc am simţit compasiune pentru Paul, nevoit să

îndure povara toanelor ei.

— Ce-ai vrut să demonstrezi? spuse ea. Nu e şi aşa destul de greu să ne ferim de bănuieli şi, mai ales, să nu-l rănim pe Paul? Sau te-ai hotărât înadins să-ţi baţi joc de mine?

— Ascultă, am spus. Am băut atâta în Le Mans; încât am uitat ce-am pus în pachete. Am f©st convins că am luat la toţi cărţi.

—, Şi aştepţi să te cred? întrebă ea. N-ai greşit deloc cu ce i-ai oferit lui Francoise, nu? Oare cât a costat, sau nici n-ai plătit?

Aveam de a face, fără îndoială, cu cel mai urât soi de venin femeiesc – ciuda pentru darul făcut de soţ soţiei.

Mă bucuram că Francoise, şi nu Renee căpătase medalionul cu miniatura.

— l-am dat lui Francoise ceva ce ştiam că o să aprecieze, am spus. Dacă nu-ţi place cadoul tău, n-am ce-ţi face. Dă-i-l lui Germaine. Nu mă deranjează câtuşi de puţin ce faci cu el.

Nici dacă aş fi lovit-o nu cred că ar fi şocat-o mai mult.

Mă aţinti cu privirea, sângele năvălindu-i în obraji; se îndepărtă de la uşă, traversă agale camera spre biroul pe care-l încuiasem; cheia o vârâsem în buzunar. Până să mă dezmeticesc, îşi încolăci braţele în jurul gitului, şi îşi lipi chipul de al meu; am rămas înţepenit, încremenit, ca un actor de mâna a treia într-o piesă de provincie.

— Ce s-a întâmplat? spuse ea. Ce-i cu tine? De ce eşti atât de schimbat? Ţi-e frică să mă mai iubeşti?

Deci asta era. Poate ar fi trebuit să bănuiesc, totuşi vorbele ei mă şocară şi mă umplură de spaimă. Nu vroiam s-o sărut. Braţele încolăcite îmi produceau repulsie, iar gura care se oferea prea pătimaş îngheţa răspunsul. Orice ar fi putut să facă Jean de Gue din cauza delăsării nu trebuia reeditat acum de surogatul său.

— Renee, am spus, poate să vină cineva… — o scuză

Şchioapă, inutilă a oricărui amant laş căruia i-a dispărut înfocarea; m-am retras necavalereşte în faţa neaşteptatei şi stânjenitoarei apropieri. Darşi acum, pe jumătate înghesuit în birou, femeia nu mă slăbi, mâinile încercând să mângâie, să se atârne. Mi-a trecut prin cap cât de lipsit de demnitate şi graţie este un bărbat asaltat. O femeie, chiar atacată de un bătăuş, are cel puţin fragilitatea feminină care îi conferă farmec.

Demonstraţia mea de teamă n-a fost convingătoare;

mângâierea stângace de pe umăr, sărutul fugar pe păr probabil că i se păruseră nesemnificative, aşa că am încercat s-o ţin deoparte printr-un torent de vorbe.

— Trebuie să fim prevăzători, am spus, şi să nu ne pierdem capul. Cred că Paul şi-a dat seama după flecuşteţul pe care ţi l-am oferit. Am luat totul în glumă şi la fel o să fac şi în faţa lui Francoise. Dar nu ne mai putem întâlni în felul ăsta. Ne pot surprinde servitorii şi în clipa în care îşi face loc bănuiala o să dăm de tot felul de complicaţii.

Pe măsură ce-mi auzeam propriile cuvinte, într-un şuvoi de scuze, mi-am dat seama că, de fapt, mă implicasem şi mai mult în această poveste. Luasem idila de bună şi scăpasem în cel mai laş mod binecuvântata ocazie care mi se oferise de a spune cinstit şi pe şleau totul: „Nu te!

iubesc şi nu te doresc. Şi cu asta basta”.

— Vrei să spui că trebuie să ne întâlnim în altă parte?

Dar cum? Unde să mergem?

Nu lăsă să-i cadă nicio lacrimă. Nu ceru niciun semn de afecţiune. N-avea în minte decât un singur lucru, absolut unul singur. Ceea ce pentru Jean de Gue începuse ca o idilă prin care să-şi omoare timpul se transformase acum într-o responsabilitate. Mă întrebam în ce măsură era el implicat şi crt de plictisitoare devenise legătura

după ce se stinsese prima trăire.

— Mă gândesc eu la ceva, i-am răspuns, dar să nu uiţi ce ţi-am spus. Trebuie să fim prevăzători. Nu putem risca fericirea viitoare printr-o prostie de moment.

Jean de Gue însuşi n-ar fi putut vorbi cu o mai mare duplicitate. Ce uşor era, la urma urmelor, să pozezi în ticălos. Vorbele o liniştiră, iar atingerea, oricât de superficială fusese, probabil că micşorase tensiunea şi o relaxase. Pe urmă, spre uşurarea mea, am auzit o voce de copil în camera alăturată. Ren^e ridică din umeri exasperată şi se îndepărtă de mine.

— Papa, unde eşti?

— Aici. Ai nevoie de ceva?

Intră în cameră ca o vijelie. Instinctiv, am deschis braţele, întrebându-mă, în vreme <;e ea sări ca o maimuţică, dacă aş putea s-o folosesc de acum încolo ca tampon împotriva solicitărilor primite din partea lumii adulte.

— Gran’mie s-a sculat, anunţă fetiţa. M-am dus s-o văd.

Vrea să mergem amândoi la ea să bem ceaiul împreună.

I-am povestit de cadouri şi cât de supărat a fost unchiul paul. Şi Şl’’> Papa. ai greşit şi cu darul pentru mătuşa

Blanche. N-a vrut să-l deschidă, aşa că Maman şi cu mine l-am desfăcut pentru ea. înăuntru era un bileţel: „Pentru frumoasa mea Bala, de la Jean”, Bela, nu Blanche, şi era o sticlă uriaşă de parfum cu eticheta „Femme”, într-o cutie minunată,^ învelită în celofan şi cu preţul încă lipit pe ea – zece mii de franci.

Capitolul 10

Urcam scara mână în mână, când, deodată, Marie-Noel îmi spuse:.

— Ce caraghios, parcă s-a supărat toată lumea.

Maman era atât de mulţumită de al ei azi-dimineaţă şi pe urmă, după-masă, şi-l-a scos şi l-a pus în casetă, alături de celelalte bijuterii. Iar mătuşa Renee, aproape că nici nu s-u uitat la al ei, iar adineaori, când ţi^am povestit de cadou!

mătuşii Blanche, am crezut că o să ne lovească pe amândoi. Cine e Bela, Papa?

Eram fericit că nu ştiam. Mă scutea de alte complicaţii.

Şi totuşi, Jean de Gu6 ar fi trebuit să aibă previziunea să scrie mai mult decât mâzgălitura cu iniţiala B.

— Cineva, am răspuns, căreia îi place parfumul scump.

— Maman o cunoaşte?

— Nu cred.

— Nici eu nu cred. Când am întrebat-o, a mototolit bileţelul şi a spus că trebuie să fie o persoană de la Paris cu care faci afaceri şi care te-a poftit la cină, iar parfumul era un fel politicos de a mulţumi.

— Posibil.

— Necazul e, să ştii, că ai început să uiţi. Cum ai putut să încurci lucrurile atât de mujt şi să-i dai pachetul mătuşii

Blanche? Parcă am simţit eu că ceva nu merge. Păi, tu nu

-ai mai făcut un cadou de când ţin eu minte. Nu pricep de ce oamenii mari se poartă atât de ciudat. însă şi eu sunt de

Părere că nu are niciun rost să-i faci mătuşii Blanche un

°adou când n-a vorbit cu tine de cincisprezece ani.

Cincisprezece ani... Această fărâmă de informaţie, aruncată din întâmplare, mă făcu să mă opresc pe scări, să

Privesc copilul, uitând de rolul meu, iar ea mă trase de mână nerăbdătoare.

— Hai, mă îndemnă ea.

Am urmat-o tăcut, profund tulburat. Ceea ce luasem drept o neînţelegere temporară era, de fapt, atât de înrădăcinată, încrt probabil afectase relaţiile întregii familii.

Idila accidentală cu Renee, dacă se putea numi astfel, era egală cu zero în comparaţie, cu asta. Fără îndoială că un cadou era total deplasat. Relaţia era neplăcută, chiar sinistră, mai ales când mi-am amintit de instantaneele celor doi copii, înconjurându-se cu braţele. Ceva personal şi amar intervenise între Blanche şi Jean de Gue, şi cu toate acestea, situaţia era acceptată de toţi, chiar şi de fetiţă.

— Am ajuns, spuse Marie-Noel, deschizând larg uşa imensului dormitor şi din nou, ca şi cu o seară înainte, dinspre sobă mă lovi un val de căldură puternică. Micuţii câini terrier, absenţi ziua, erau din nou în cameră. Săriră în pat, lătrând ascuţit şi refuzând să se liniştească, cu toate mângâierile şi mustrările copilului.

— E nemaipomenit, spuse Marie-Noel. Câinii s-au prostit de tot. Cesar a făcut la fel azi-dimineaţă, a lătrat la

Papa.

— Charlotte, spuse contesa, i-ai dus azi pe Jou-Jou şi

Fifi la plimbare sau ai stat la bârfe jos, toată după-amiaza?

— Bineînţeles că i-am dus, Madame la Comtesse, răspunse prompt Charlotte, înţepată şi nevoită să se apere.

M-am plimbat prin tot parcul cam o oră. Am uitat eu vreodată de ei?

îmi aruncă o privire rapidă, de parcă eu aş fi acuzat-o şi m-am gândit că dacă ar fi fost s-o compar cu Julie de la verrerie, sinceră şi dintr-o bucată, nici vorbă că ar fi rămas cu mult în urmă; avea ochii mici, ca nişte nasturi, chipul ascuţit şl până şi felul meschin în care turna ceaiul sugera ceva acru şi pădureţ.

— Hai, gata, pleacă, porunci contesa enervată. O să

aibă grijă de noi copila.

Mă privi atentă, de sub maldărul de şaluri şi perne, cu faţa încă cenuşie şi cu cearcăne adânci sub ochi, apoi întinse mâna şi mă trase lângă ea. în timp ce sărutam obrazul căzut, mă gândeam cit de ciudat era faptul că această sărutare filială, care ar fi trebuit să fie respingătoare, era într-un anume fel reconfortantă, iar atingerea de frumoasa Renee fusese scârboasă şi vulgară.

— Mon Dieu, şopti ea, ce m-a mai făcut să râd asta mică! Pe urmă, dându-mă la o parte, spuse cu voce tare:

Stai jos şi bea-ţi ceaiul. Ce-ai mai făcut azi?

Din nou mă simţeam în largul meu, mă făcea să scot la iveală pe nesimţite o veselie pe care nici eu nu mi-o cunoşteam-Formam toţi un trio care se înţelegea de minune, comtesse, fetiţa şi cu mine, contesa tumându-şi ceaiul în farfurioară şi sorbindu-l cu înghiţituri mari, ultima picătură fiind lipăită de câinii cu priviri rugătoare, în vreme ce fetiţa, în chip de gazdă, ne servea cu ceai şi pâine prăjită, fără să ne slăbească din ochi.

l-am povestit de vizita la vercerie, vorbind mai încrezător acum că telefonasem pe ascuns la Paris şi puteam spera într-o soluţie temporară, iar contesa, fără niciun îndemn, se lăfăia în gloria trecutului, aşa cum fac bătrânii, satisfăcându-mi interesul tainic şi încântarea fetiţei.

Ne povesti cu o mulţime de amănunte despre zilele când sticla se sufla cu gura; cum de mult de tot, chiar înaintea ei, furnalul era alimentat cu lemn din pădurea învecinată – cum toate fabricile de sticlă erau plasate într-o pădure tocmai pentru acest motiv – şi cum pe vremuri, acum un secol, aveam o sută şaizeci de cai la lucru, plus femei şi copii. Numele lucrătorilor şi al familiilor lor erau scrise toate undeva într-o carte, în bibliotecă, probabil, nu-şi mai aducea bine aminte.

— Ei, acum s-au dus toate, spuse ea. Au zburat. Ce-a

fost nu se mai poate întoarce.

Vorbele eimi-o readuseră în minte pe Julie, care arătase aceeaşi detaşare de lucrurile care-şi găsesc sfârşitul; în clipa în care i-am povestit însă despre vizita la căsuţă şi de sărmanul Andree care zăcea ars în pat, ridică din umeri şi deveni brusc nemiloasă.

— Ei, oamenii ăştia, spuse ea, ar fi în stare să ne stoarcă şi ultimul bănuţ dacă ar putea. Stau şi mă gândesc cât a profitat Julie în casa mea la vremea ei. Cât despre fii-su, toată viaţa a fost un papă-lapte. Nici n-o condamn

Pe nevastă-sa că a fugit cu un mecanic la Le Mans.

— Casa este într-o stare jalnică, am spus.

— Să nu te apuci cumva să faci vreo reparaţie, îmi întoarse ea vorba. în clipa în care începi, vor tot mai mult.

Suntem şi aşa destul de strâmtoraţi, fără să ne mai batem capul şi cu ei. Aşa o să şi rămânem probabil, doar dacă

Francoise nu face un fiu, sau dacă...

Se opri şi, deşi nu i-am priceput vorbele, o anume inflexiune în glas şi privirea piezişă pe care mi-o aruncă mă tulbură profund. După o clipă, continuă:

— în ziua de azi, oamenii trebuie să-şi poarte singuri de grijă. Şi mă rog, ce au de cârtit? Nu trebuie să plătească niciun fel de chirie.

— Julie n-a cârtit, am spus. N-a cerut nimic.

— Era şi de aşteptat. Are ea o sumă frumuşică ascunsă undeva sub vreo scândură, n-ai teamă. Bine ar fi să am şi eu cât are ea.

Atitudinea ei mă răvăşi. Simţeam că se rupsese o vrajă.

Julie, care păruse atât de cinstită şi de devotată, era acum prezentată ca o acaparatoare,, iar contesa, care cu o clipă înainte râsese şi fusese generoasă, devenise brusc crudă şi insensibilă. Vaiui de compasiune pe care îl simţisem pentru amândouă în mod instinctiv şi sincer se

estompă;

puţin dezorientat, în vreme ce Marie-Noel îmi turna încă o ceaşcă de ceai, mi-am dat seama că nu contesa era lipsită de discernământ, ci eu. Eram un sentimental. Doream ca oamenii să fie mai buni, mai generoşi decât erau în realitate.

— Ştii, spuse Marie-Noel, intervenind dintr-o dată în conversaţie, a fost foarte ciudat când Maman şi cu mine am deschis cadoul în faţa mătuşii Blanche. Maman a spus „Nu fi încăpăţânată, Blanche, n-o să te mănânce şi dacă Jean ţi-a adus un dar, înseamnă că precis simte nevoia să-ţi spună ceva în felul ăsta. Iar mătuşa Blanche a lăsat ochii în jos şi după un secol a spus: „Deschide-I tu, atunci, nu mă deranjează. Pentru mine nu înseamnă nimic". Dar sunt convinsă că era şi ea curioasă, pentru că a ţinut gura într-un anume fe!, cum face câteodată. Aşa că noi două am desfăcut pachetul, iar când Maman a văzut sticla de parfum, uriaşă, gata-gata să dea pe afară, a spus:

„Dumnezeule, de ce e nevoie să fie mereu aşa?" Şi mătuşa

Blanche s-a uitat şi ea atunci şi am văzut-o că s-a albit ca varul, s-a ridicat şi a ieşit din cameră. Eu i-am spus lui

Maman: „Nu e un medicament ca pentru unchiul Paul, de ce s-a supărat?" iar Maman mi-a răspuns într-un fel cam caraghios: „Mi-e teamă că, de fapt, e o glumă şi încă una cam crudă". Şi pe urmă, bineînţeles, am găsit bileţelul pentru altcineva care se chema Be"la, iar Maman a spus:

„Nu, nu e o glumă, e o greşeală. Cadoul era pentru altcineva". Dar eu tot nu înţeleg de ce consideră amândouă că a fost un lucru rău.

Cuvintele fetiţei parcă săpaseră un tunel în mijlocul tăcerii. în aer atârnau goluri îngheţate, dar, în mod ciudat, eu şi copila alcătuiam un întreg. Neştiinţa ei şi a mea ne

apropiau. Maman se holbă la mine, purtând în ochi o expresie imposibil de descifrat, Nu era nici admonestare, nici reproş, şi totuşi avea o umbră de presupunere; un fel de iscodire care atinsese o coardă sensibilă, sugerând, cu toate că era imposibil ca vreun simţ de-a! ei să-mi iscodească identitatea, că-mi descoperise secretul, ştia că mă prefac. Totuşi, când vorbi iar, se adresă copilului:

— Ştii, puişor, spuse ea, femeile au un fel foarte misterios de a se purta, mai ales când sunt religioase, cum e mătuşă-ta. Să nu uiţi, ca să nu ajungi şi tu o fanatică, la fel ca ea.

Arăta brusc îmbătrânităşi epuizată. Voioşist îi dispăruse. Gestul cu care izgoni, clinii era arţăgos şi agasat.

— Hai, i-am spus lui Marie-Noef, hai să punem la loc măsuţa, să nu mai stea în drum.

Am mutat-o lângă perete, alături de toaletă, pe care am zărit o fotografie mare, în sepia, a lui Jean de Gue în uniformă, ieşind în evidenţă printre periile cu mânere de argint. Intuiţia mă făcu să mă uit spre pat. Mama se uita şi ea în aceeaşi direcţie, pe chip purtând o expresie ciudată de bănuială. Când ni se încrucişară privirije, am coborât imediat amândoi ochii. în clipa următoare, intra în cameră

Charlotte, urmată de le cure. Fetiţa se dusa spre el şi-i făcu o reverenţă.

— Bună-seara, Mon&ieur le cure, spuse ea, Papa mi-a dăruit viaţa Micuţei fiori. Vreţi să vi-o aduc s-o vedeţi?

Bătrânul o mângâie pe cap.

— Mai târziu, copilo, mai târziu, spuse el. Când am să cobor, să mi-o arăţi.

Se duse până la capul patului şi rămase cu mâinile încrucişate pe pântecul rotund, privind în jos chipul cenuşiu şi istovit al contesei.

— Ei, deci azi nu prea suntem în formă? întrebă el.

Poate din cauza emoţiilor de ieri şi o noapte agitată,

cu vise urâte. Sfântul Augustin are să ne spună ceva despre asta. Şi el a suferit.

Scoase o carte din faldurile sutanei; contesa, cu un suprem efort, se chinui să-şi îndrepte atenţia spre vorbele lui. Făcu un semn slab spre scaunul de pe care tocmai mă ridicasem, iar le cură, netezindu-şi poalele sutanei, se aşează. La capătul opus al camerei, Charlotte îşi compuse

9’ ea o atitudine cucernică, cu mâinile împreunate şi capul

Plecat.

— Pot să rămân şi eu? şopti Marie-Noel, cu ochii aprinşi de emoţie, ca şi cum cerea voie să asiste la cine ştie ce spectacol. Când am aprobat din cap, nesigur pe ce ar fi trebuit să fac, îşi aduse un scaune! de sub măsuţa de toaletă şi se plantă lângă preot. Pe urma, ca o actriţă-copii care îşi trăieşte rolul, îşi schimbă mimica dintr-una de aşteptare înfocată în una de extaz, cu ochii închişi, mâinile împreunate, buzele mişcându-se mut în chip de răspuns la rugăciunile bătrânului. Mi-am aruncat ochii spre contesă.

Curtoazia şi îndelungata experienţă o ţineau proţăpită între perne, dar oboseala o făcea să plece uşor capul în piept, iar genele care clipeau des erau indicii nu de reverenţă, ci de o oboseală copleşitoare.

Am ieşit din cameră şi am coborât scările; pe urmă am intrat în parc şi am început să colind potecile de dincolo de statuia de piatră a lui Artemis, cenuşie şi sobră în lumina care scădea. Castelul, care în razele de soare păruse o nestemată, devenise mai ameninţător o dată cu lăsarea amurgului. Acoperişul şi foişoarele, proiectate pe bolta schimbătoare, se contopiseră cu sineala cerului, aspirându-şi nuanţele. M-am gândit cât de mult semăna probabil cu un bastion când şanţul era plin de apă, înainte ca faţada din secolul al XVIII-lea din zona centrală să fi unit cele două foisoare ridicate la începutul epocii renaşterii. Oare şi atunci existaseră doamne singuratice,

îmbrăcate în mătăsuri, privind prin ferestrele înguste, asemeni lui Renee şi Francoise de azi, apa băltită umezind pereţii acoperiţi de muşchi, iar pădurea deasă şi neîngrijită înaintând aproape până în prag? Oare zimbrul sălbatic cu ochi scăpărători venea să râme unde păştea azi cireada, iar dis-de-dimineaţă se auzea chemarea ascuţită a cornului de vânătoare, când ceaţa mai atârna încă de crengile arborilor?

Ce nobili de Anjou, gălăgioşi şi beţivani, veneau galopând pe podul mobil ca să se avânte în vânătoare, să lupte şi să ucidă? Cum se iubeau oamenii noaptea şi câte naşteri grele şi morţi neaşteptate se petrecuseră? Iar acum, într-o altă vreme, câte din acestea se repetau, în mod ciudat, altfel, cu emoţii înăbuşite şi pofte tainice? Cruzimea era mai profundă azi, atacând spiritul, rănind eul ascuns, nu ca pe vremuri, când era făţişă şi mai primitivă; numai cei duri rezistau, iar singuraticele sau frustratele ca Francoise şi Renăe ale vremii se topeau ca lumânarea, atinse de boală, apoi de moarte, pjânse sau uitate de stăpânii lor, care, după tiparul lui Jean de Gue, se ospătau şi luptau, ridicând din umerii înveşmântaţi în catifea.

Cineva dădu ocol castelului, trăgând obloanele şi închizând ferestrele înalte, una câte una, iar izolarea faţă de noapte semăna cu o retragere în intimitate. Ceea ce se petrecea în interiorul zidurilor era mort, terminat, nu mai exista; castelul era un mormânt, şi numai vitele mai aveau viaţă, aşa cum păşteau lângă mine, crâmpoţind cu răsuflări puternice iarba umedă; stăncuţele se cuibăreau pentru noapte iar un câine se auzi lătrând în satul de dincolo de biserică.

Această a doua seară a mascaradei ce o jucam se materializa ca o a doua zi de şcoală. Mă familiarizasem cu împrejurările. Scăpasem de starea de prostraţie, îndrăzneala, care cu o seară înainte acţionase ca un drog, mi se părea acum firească, iar când deschideam câte o uşă,

intram în câte o dameră, sau mă întâlneam nas în nas cu câte un membru al familiei, nu mai simţeam şocul surprizei.

Recunoşteam sunete, mirosuri, voci; auzeam soneriile, fără să mai tresar în taină; mă spălam pe mâini fără să mi se mai pară o faptă ieşită din comun, îmi schimbam haina şî pantofii pentru masă cu acelaşi instinct gregar al băieţelului nou-venit care îşi imită colegii de şcoală, maimuţărind tot ceea ce fac şi ceilalţi, abandonând vechea identitate şi obiceiurile de acasă până la următoarea vacanţă, iar pe perioadă trimestrului adoptă o carapace strălucitoare şi rezistentă, o mască sclipitoare cu care să cucerească aprobarea colegilor şi a profesorilor, fascinat şi păcălit şi el de noua sa personalitate. Mâncâtul, băutul, ridicatul unui ziar deveniseră dintr-odată cjesturi interesante în sine pentru că nu-mi'aparţineau mie, ci lui

Jean de Gue. Ciudăţenia unui vis apare ca ceva firesc visătorului; am început să mă mişc în voie printre fantomele mele, care-mi vorbeau,. îmi zâmbeau sau mă ignorau. Ritualul fus"ese deja stabilit; roata care se învârtise necontenit nu se oprise crtă vreme eu fusesem doar creat de ea, fără să mă opun, ca o parte a întregului.

Cina se desfăşura în tăcere. Eram numai patru. Am aflat că Marie-Noel mâncase supă şi biscuiţi la ora şapte şi nu mai coborâse, iar Blanche, după cele spuse de Gaston, dorise să postească. Era în camera ei, îmi relată el şi în seara aceea nu mai cobora.

Conversaţia lâncezea. Francoise, sprijinitoarea mea la

Prânz, părea obosită şi aborda cu interes scăzut subiecte minore ca să rupă cât de cât tăcerea: vreun bolnav din sat, vizita de seară a lui le cure, o scrisoare de la o verişoară din Orle"ans, tulburări în Alger, un accident de cale ferată la nord de Lyons. Monotonia conversaţiei mă alina. Vocea ei, când era lipsită de nota de nemulţumire,

era limpede şi plăcută. Rene'e, îmbrăcată într-o bluză cu guler înalt care-i stătea foarte bine, cu părul periat în sus ca să-i dezgolească urechile, îşi dăduse cu puţin fard pe obraji şi nu-mi dădeam seama dacă încerca să mă ameţească cu farmecul ei, să mă jignească cu remarci în doi peri sau să-mi stârnească gelozia când porni o discuţie animată cu

Paul. Paul era atent la mâncare, pe care* o sorbea cu zgomot, mârâind în chip de răspuns între două înghiţituri, rareori ridicându-şi ochii din farfurie; iar în clipa în care masa s-a sfârşit, îşi trase scaunul lângă lumina cea mai puternică din salon şi după ce-şi aprinse un trabuc, se ascunse în spatele paginilor deschise din Le Figaro şi

L'Ouest-France.

Marie-Noel coborî în halat şi împreună cu Francoise – Rene'e se întinsese pe canapea cu o carte în mână, fără însă să întoarcă paginile – am început să jucăm domino şi dame, alcătuind un trio de familie paşnic care probabil seară de seară făcea acelaşi lucru, până când ceasul bătu ora nouă, iar Francoise căscă obosită şi spuse:

— Ei, e vremea de culcare, châtie.

Fetiţa se ridică fără nicio împotrivire, strânse jocurile şi le puse la loc într-un sertar, îşi sărută unchiul, mătuşa şi mama, apoi mă luă de mână.

— Hai, Papa.

Mi-am închipuit că aceasta era rutina de fiecare seară;

am urcat la etaj în camera ei din foişor. Păpuşa nu mai avea tocul înfipt în inimă şi, salvată de la martiriu, făcea penitenţă, obligată să îngenuncheze lângă o cutie de conserve întoarsă, care slujea drept confesional, în vreme ce un Donald Duck uriaş, fără un picior, fusese pus să joace rolul de preot, cu pălăria de marinar învelită într-o cârpă neagră ca să sugereze o biretta.

— Stai jos, porunci fetiţa şi pe urmă vru să-şi scoată

halatul, păru că ezită o clipă, se,duse la un prie-dieu improvizat ca să-şi spună rugăciunea.

— Vrei să stai să vezi cum îmi mortific carnea? spuse ea.

— Cum adică? am întrebat.

— Ştii că am păcătuit când am spus aseară că mă sinucid. I-am povestit mătuşii Blanche şi mi-a spus că am greşit rău. E prea devreme să-mi fac spovedania, aşa că m-am hotărât* să-mi dau o pedeapsă pe măsura păcatului, îşi scoase halatul şi rămase în faţa mea goală, slăbuţă şi firavă.

— Spiritul e plin de voinţă, dar trupul e slab, spuse ea.

Se duse la biblioteca dezordonată şi după ce scotoci citeva clipe, aduse o biciuşca mică pentru câini, cu capătul înnodat. închise ochii şi pe urmă, până să-mi dau seama despre ce era vorba, începu să se biciuiască iute pe spate şi pe umeri. Nici vorbă de simulacru! Icnea involuntar, ţinându-şi respiraţia din cauza durerii.

— Potoleşte-te! am strigat, ridicându-mă şi smulgându-i biciul din mână.

— Biciuieşte-mă tu atunci, spuse ea.

Mă urmări, cu ochii aprinşi; m-am aplecat să-i culeg, halatul^ de pe jos.

— îmbracă-te! i-am poruncit aspru, vorbind repezit. Pe urmă spune-ţi rugăciunea şi treci în pat.

Se supuse, iar acceptarea promptă, de bună voie a tot ceea ce-i ceream mi s-a părut mai rea decât dacă ar fi dat dovada de nesupunere. Era agitată, încordată, sub masca de ascultare şi cu toate că nu mă pricepeam deloc la copii, la jocurile lor, agitaţia ei mi se părea nefirească şi nelalocul ei.

Rugăciunea în faţa acelui prie-dieu transformat din cutia de ambalaj fu nesfârşită. N-a rostit-o cu glas tare, aşa că nu aş putea să spun dacă se prefăcea sau nu, dar la un

moment dat se închină, se ridică şi cu o expresie supusă se urcă în pătuţul îngust.

— Noapte bună, am spus şi m-am aplecat s-o sărut, dar nu eram convins dacă obrazul rece şi crispat pe care rrti-l întoarse era menit să exprime un fel de altă pedeapsă pentru ea sau pentru mine. Am ieşit şi. am închis uşa; cu ochii pe biciuşca înnodată, am luat-o la stânga şi după ce am trecut prin uşa de pânză de la capătul scărilor foişorului, un imbold brusc mă făcu să mă îndrept spre camera din turnul de la capătul primului coridor. Am încercat clanţa. Uşa era încuiată. Am bătut.

— Cine e? întrebă Blanche.

N-am. răspuns. Când am ciocănit din nou, am auzit zgomot de paşi şi cheia răsucită în broască; pe urmă, uşa s-a deschis şi în faţa mea a apărut Blanche în halat, cu

Părul desfăcut din coc şi atârnând drept în jurul chipului, făcând-o pentru o clipă să poarte aceeaşi expresie copilărească pe care o văzusem sus, la Marie-Noel.

Expresia din ochii ei, neîncrezătoare, speriata, îmi răsturnă planul. Vrajba dintre ea şi fratele ei nu mă privea. Cel puţin putea fi prevenită în legătură cu fetiţa, l-am vârât biciuşca în mâhă.

— Păstreaz-o, am spus, sau arunc-o. Marie-Noel a încercat s-o folosească pe pielea ei. îţi sugerez să-î spui că biciuitul nu-l alungă pe diavol ci 11 cheamă.

Expresia din ochii ei se transformă într-o ură atât de profundă încât am rămas cu privirea fascinată, aproape hipnotizată de sălbăticia bruscă de pe chipul palid şi impasibil. Pe urmă, până să apuc să mai spun ceva, îmi trânti uşa în nas şi o încuie; am rămas pe coridor, fără să fi reuşit să rezolv ceva; ba poate chiar învrăjbisem şi mai mult lucrurile. M-am înapoiat agale, şocat, Îngrozit, obsedat de ochii aceia înveninaţi şi neiertători care, fără îndoială, fuseseră odată mari şi plini de încredere.

Când am ajuns la capătul scărilor, întrebându-mă ce

cale să apuc şi ce ar fi trebuit să fac, m-am întâlntf pe scări cu ceilalţi trei, urcând unul în spatele celuilalt, spre dormitoare. Frangoise,1 greoaie, cu pleoapele grele de somn şi palidă; Rene”e, cu pomeţii Încă viu coloraţi şi bluza cu guler înalt accentuându-i coafura; iar Paul, cu mâna pe comutator, căscând, sub braţ cu un alt ziar* unul local.

Ridicară ochii spre mine,.cu chipurile luminate slab de o lampă difuză,- şi pentru că eu nu eram de-al lor, cum îşi închipuiau, ci un străin, un intrus care le iscodea universul, am avut senzaţia că toţi trei erau goi, fără măşti. Am surprins pentru o clipă neliniştea lui Frangoise, imediat îndepărtată, pentru a face loc deziluziei, având de partea ei doar răbdarea care s-o susţină după ce momentul de vrajă se destrămase. Renee, triumfătoare pentru că era convinsă că avea un trup minunat, apt să stârnească pofte care să i le satisfacă pe ale ei, revenind veşnic, neîmplinită; în vreme ce Paul, buimac, obosit şi pizmaş se întreba ce miracol ar putea să survină în viaţă sau poate să-i aducă cufundarea în uitare.

Ne-am urat noapte bună, despărţindu-ne pe cupluri ca vechii lăncieri. Mergeam în urma lui Frangoise pe coridor şi mă întrebam într-o doară cum m-aş fi simţit dacă ar fi fost inversate situaţiile, dacă Rene”e ar fi fost soţia lui Jean de Guâ. Atracţia şi repulsia erau atât de apropiate încât o vecinătate forţată ar fi putut să arunce o punte peste prăpastia dintre ele şi să le unească? N-am mai apucat să-mi continui speculaţiile căci am observat că în cameră se produsese o schimbare. în locul patului obişnuit apăruse un pat de campanie, cu perne, cearşafuri şi pături.

în mod ciudat, prima senzaţie pe care am încercat-o nu a fost de uşurare ci de vinovăţie. Ce se întâmplase? Care era motivul? Pe urmă, ducându-mă la scrin, am observat pe el o sticlă uriaşă de parfum, cu eticheta strălucitoare

„Femme”. Era neatinsă.

M-am oprit o clipă să cuget, apoi am trecut prin baie în dormitor. Francoise stătea în faţa toaletei şi-şi prindea părul cu agrafe.

— Vrei să dorm dincolo? am întrebat.

— Bănuiesc că asta ţi-e dorinţa, îmi răspunse.

— Mi-e indiferent, aici sau dincolo.

— Aşa mi-am Închipuit şi eu.

Continuă să-şi prindă părul, lată-mă, m-am gândit, în faţa uneia dintre problemele vieţii conjugale care reclamă fie împăcare, fie lacrimi, fie o ceartă interminabilă şi care ar fi putut fi evitată dacă n-ar fi apărut sticla de „Femme”

cu iniţiala B, atât de neglijent mâzgălită pe ea. Amândoi făcusem o gafă, şi soţul ei şi eu; mi-am imaginat că el ar fi răspuns prin tăcere, prin urmare am adoptat aceeaşi tactică.

— Prea bine, am spus. Am să dorm dincolo.

M-am înapoiat în baie, am dat drumul la apă, dar când m-am apucat să mă spăl pe dinţi, după ce mi-am amintit care era paharul eu periuţa mea, gândul vag şi ciudat de familiar că mă aflam în a doua zi de internat şcolar îmi reveni din nou. Obiectele din baie nu mi se mai păreau străine, apa curgea cu un zgomot care deşi nu semăna cu cel de acasă făcea totuşi parte dintr-un plan definit, iar când Francoise a trecut uşor pe lângă mine ca să ia o cutie cu cremă, fără ca vreunul dintre noi să vorbească, ar fi

Putut foarte bine să fie vreun coleg de cameră dintr-p vreme apusă de care mă înstrăinasem temporar. Nu mi s-a

Părut nici ridicol, nici ciudat că mă aflam în maieu şi chiloţi, iar ea într-un /// negligâe lung. Devenisem o parte din fundalul băii, ca şi ea. Numai tăcerea era deplasată, iar când m-am dus să-i urez noapte bună, în pijama şi halat, şi am găsit-o citind, iar ea mi-a întors obrazul palid, nepăsător, care nu mai purta nici neliniştea, nici lacrimile

serii trecute, am simţit nu atât uşurare cât vinovăţie – vinovăţie pentru păcatele lui Jean de Gue' care fuseseră înzecite de ţapul său ispăşitor.

M-am înapoiat în cameră şi am deschis fereastra. în seara aceea castanii erau nemişcaţi, cerul nu avea limpezime, nu apăruse nicio stea, iar silueta singuratică a foişorului de deasupra nu se profila în fereastră. Când m-am urcat în patul de campanie şi am aprins o ţigară, cu gândul că era a doua noapte petrecută sub acoperişul castelului şi că mai trecuseră douăzeci şi patru de ore de când poposisem în St. Gilles, mi-am dat seama că tot ceea ce spusesem sau înfaptuisem mă implicase şi mai mult, mă împinsese mai puternic, mă legase mai serios de bărbatul a cărui gândire nu-mi aparţinea, ale cărui acţiuni şi idei formau o lume diferită şi totuşi, a cărui substanţă interioară era o parte a firii mele, o parte a eului meu tainic.

Capitolul 11

Când m-am trezit a doua zi, am avut senzaţia că trebuie să fac ceva. Ceva urgent. Pe urmă mi-am amintit de conversaţia telefonică cu Carvalet şi cum mă obligasem sau, mai bine zis, obligasem fabrica de sticlă din St. Gilles să continue producţia în condiţiile puse de ei, fără să am nici cea mai mică idee de resursele de familie. Tot ceea ce posedam era carnetul de cecuri al lui Jean de Guâ, numele şi adresa băncii din Villars. Trebuia să ajung cumva la bancă, să stau de vorbă cu directorul, să inventez vreo scuză pentru ignoranţa mea. Fără îndoială că ar fi putut să-mi prezinte în mare situaţia mea financiară.

M-am sculat, m-am îmbăiat şi m-am îmbrăcat în timp ce Francoise îşi lua micul dejun în dormitor; mi-am băut cafeaua în camera mea, încercând să vizualizez în minte planul de pe harta Michelin şi drumul pe care venisem dinspre Le Mans. Undeva, pe drumul acela, probabil la nu mai mult de cincisprezece kilometri de St. Gilles, sau cam

aşa ceva, se afla Villars. Mi-am adus aminte că zărisem numele, când consultasem ruta iniţială N-V de la Le Mans spre Mortagne şi la Grande-Trappe. Nu mai aveam hărţile, dar oraşul nu erau greu de găsit. Când Gaston intră în cameră să-mi perie hainele, i-am spus că aveam de gând să mă duc la Villars, la bancă şi aveam nevoie de maşină.

— La ce oră doreşte Monsieur le Comte să meargă la Villars? întrebă Gaston.

— Oricând, am spus. Zece, zece şi jumătate.

— Atunci am să trag Renault-ul la scară la ora zece, spuse el. Monsieur Paul poate să meargă la fabrică cu Citroen-ul.

Uitasem că mai exista o a doua maşină. Asta simplifica lucrurile. Scăpăm de întrebările lui Paul şi de propunerea lui, de care mă temeam, să mă însoţească la bancă. Totuşi, îmi veneau în minte complicaţiile care ar fi putut surveni în legătură cu cumpărăturile familiei. Fără îndoială că Gaston anunţase intenţia mea, căci tocmai când îmi luam nişte mărunţiş în buzunar şi eram gata să cobor, micuţa femme de chambre ciocăni la uşă.

— Scuzaţi-mă, Monsieur le Comte, spuse ea, dar Madame Paul a întrebat dacă poate merge cu dumneavoastră la Villars. Are oră la coafor.

Păcat că pe Madame Paul n-o pocnise încă o migrenă!

Ultimul lucru pe care mi-l doream era un tâte-â-tâte cu ea, dar se părea că nu exista posibilitatea nici unei scuze.

— Madame Paul ştie că plec la ora zece? am întrebat.

— Da, Monsieur, a stabilit ora pentru zece şi jumătate.

Oare era o schemă deliberată ca să mă însoţească?

l-am spus că o voi duce pe Madame Paul la coafor; pe urmă, lovit de o inspiraţie bruscă, am traversat baia spre dormitor, unde am găsit-o pe Francoise, stând în capul

oaselor în pat.

— Mă duc la Villars, am spus. Vrei să vii şi tu?

Mi-am amintât imediat că fiecare soţ îşi sărută soţia dimineaţa, chiar dacă cu o seară înainte a fost izgonit de lângă ea, aşa că m-am dus la pat, am sărutat-o şi am întrebat-o cum a dormit.

— Am dormit agitată, spuse ea. Foarte bine că te-ai culcat pe patul pliant. Nu, nu pot să vin la Villars. Am să rămân în pat. îl aştept pe doctorul Lebrun în dimineaţa asta. De ce te duci? Speram să stai şi tu de vorbă cu el.

— Trebuie să mă duc la bancă, i-am răspuns.

— Poate să se ducă Gaston în locul tău, dacă vrei nişte bani.

— Nu mă duc pentru bani. Trebuie să discut nişte afaceri.

— Cred că Monsieur Peguy e încă bolnav. Nu ştiu cine îl înlocuieşte. Probabil că un funcţionar cu vechime. Nu cred că o să-ţi fie de vreun folos.

— Nu contează.

— Trebuie să ne hotărâm totuşi dacă nasc aici sau mă duc în Le Mans.

Din nou în voce i se strecurase tonul plângăreţ al unei persoane care se simte neglijată.

— Tu cum wei7 am întrebat-o.

Ridică apatică din umeri, resemnată.

— Vreau să hotărăşti tu. îmi doresc să scap de tot coşmarul ăsta şi să nu trebuiască să mă mai frământ.

Am întors ochii de la privirea aceea acuzatoare.

Bănuiam că sosise momentul în care urmau să se discute problemele, intimităţile, micile necazuri cotidiene pe care le împart soţii între ei. Dar pentru că nu eră problema mea, iar momentul nu-l alesesem eu, m-am simiţit puţin iritat că deschisesem acum discuţia, când eu nu aveam în cap decât cum să ajung la bancă.

— Cred că doctorul Lebrun e cel mai în măsură să se

ocupe de toate astea, nu? i-am răspuns. Trebuie să ne bazăm pe sfatul lui. Cere-i părerea când vine.

Vorbeam şi-mi dădeam seama că nu am dreptate. Nu asta aştepta ea de la mine, ci o încurajare, se simţea singură. îmi doream cu disperare să-i pot spune: „Uite ce e, eu nu sunt soţul tău. N-am cum să te învăţ ce să faci...”

şi astfel povara vinei să-mi fie luată de pe umeri. Ca să-mi amăgesc conştiinţa, am adăugat în chip de scuză:

— Nu stau mult. Probabil că până pleacă mă întorc.

Nu mi-a răspuns. Germaine intră să ia tava, iar în urma ei, Marie-Noel; după ce ne sărută pe rând pe amândoi şi ne ură bună dimineaţa, ceru imediat să fie luată şi ea la

Villars.

lată cum puteam să dejoc perfect planul lui Renee;

chiar mă miram cum de nu-mi trecuse prin cap. Când i-am spus că poate veni, fetiţa nu mă mai scăpă din ochii jucăuşi şi în timp ce maică-sa îi peria părul abia dacă stătu o clipă locului.

— Bagă de seamă că e zi de târg, spuse Francoise. Să nu cumva să te vâri în aglomeraţie să vii acasă cu cine ştie ce de pe acolo. Chiar şi purici, dacă nu ceva mai rău.

Jean, să n-o laşi să hoinărească prin piaţă.

— Am eu grijă, am spus, şi oricum, vine şi Renee.

— Renee? Dar de ce, mă rog?

— Mătuşa Renee are oră la coafor, spuse Marie-Noei.

Când a auzit că Papa se duce la Villars, a venit la mătuşa

Blanche în cameră s-o roage să telefoneze.

— E ridicol, spuse Francoise. Abia s-a spălat pe cap acum câteva zile.

Am auzit-o pe fetiţă spunând ceva despre mătuşa Renee care dorea să arate frumos pentru la chasse, dar n-am mai ascultat. Rămăsesem cu gândul fixat pe un crâmpei de informaţie *- derivaţia de telefon din camera

lui Blanche.

Prin urmare, Blanche ridicase receptorul şi ascultase când am vorbit cu Parisul. Şi dacă nu ea, cine anume? Oare cât de mult surprinsese persoana din ce discutasem?

— Am să Încerc să-l reţin pe doctorul Lebrun până te întorci, spuse Francoise, dar ştii cum e, niciodată nu are timp.

— Dar de ce vine doctorul? întrebă Marie-Noel. Ce-o să facă?

— O să asculte cum se mişcă frăţiorul tău, răspunse Francoise.

— Şi dacă nu aude nimic... atunci înseamnă că a murit?

— Nu, sigur că nu. Nu mai vorbi prostii. Haifdu-te acum.

Fetiţa se uită când la mine, când la mama ei, neliniştită, dornică să audă ceva, pe urmă din senin, se dădu tumba.

— Gaston spune că am braţe foarte puternice. Zice că majoritatea fetelor nu pot deloc să stea în mâini.

— Fii atentă..., strigă prevenitor Francoise, însă prea târziu.

Picioruşele se dezechilibrară în aer şi poposiră pe o măsuţă de lângă cămin, răsturnând o pisică şi un căţel de porţelan şi făcându-le ţăndări. Urmă o clipă de tăcere.

Fetiţa se ridică îmbujorată toată şi se uită spre maică-sa care rămăsese împietrită, în Wrful patului, cu ochii fixaţi pe dezastru.

— Pisica şi câinele meu, spuse ea. Bibelourile mele preferate! Le-am adus de acasă, le aveam de la mama.

M-am gândit o clipă că şocul acestui incident neaşteptat era prea mare ca să se mai poată enerva, dar probabil că un vălmăşag de sentimente ieşi la suprafaţă, năruind orice stăpânire de sine,. împroşcând afară toată amărăciunea adunată luni, poate ani de zile.

— Diav&liţă ce eşti, spuse ea fetiţei, calci în străchini cu picioarele tale ca nişte răşchitoare şi-mi strici singurele lucruri pe care le am şi le preţuiesc în casa asta. De ce nu te învaţă taică-tău ce-nseamnă disciplina şi bunele maniere în loc să-ţi umple capul cu toate prostiile alea despre sfinţi şi viziuni? Aşteaptă până o să ai un frate şi pe urmă o să vezi. tu cine o să fie răsfăţat şi alintat şi cum o să treci pe locul doi şi bine o să-ţi prindă şi ţie şi celorlalţi din casă.

Plecaţi acum de aici, amândoi. N-am nevoie de niciunul, plecaţi odată, pentru numele lui Dumnezeu... *

Fetiţa, cu chipul alb ca ceara, fugi afară din cameră.

M-am dus lângă pat.

— Francoise..., am început, dar ea mă dădu la o parte, cu o privire chinuită.

— Nu, spuse ea. Nu... nu... nu... Se trânti înapoi pe perne, îngropându-şi capul în ele, iar eu, în dorinţa inutilă de a fi folositor, de a face ceva constructiv, chiar dacă era prea târziu, am început să adun cioburile de pe jos; le-am dus în camera mea ca să nu le mai vadă acolo când ar fi ridicat privirea. în mod mecanic, le-am înfăşurat în celofanul şi hârtia în care fusese ambalată sticla de parfum de pe scrin. Marie-Noel, nu era de găsit pe nicăieri şi amintindu-mi de seara trecută şi de biciuşca – ba chiar mai rău – de ameninţarea cu sinuciderea, am ieşit din cameră şi am urcat câte trei trepte deodată scara din dos, spre foişor, cuprins brusc de panică. Dar când am intrat în cameră, am văzut uşurat că fereastra era închisă şi că fetiţa se dezbrăca şi-şi aşeza hainele cu grijă pe un scaun.

— Ce faci? am întrebat.

— N-am fost cuminte, spuse ea. Nu trebuie să mă culc?

Ca prin farmec, în minte îmi apăru lumea adulţilor văzută cu ochii copilului, duritatea şi absenţa ei de.logică şi înţelegere, astfel că îmbrăcatul în pijama, fără împotrivire, la ora zece fără un sfert, când probabil nu

trecuse mai mult de o oră de când se sculase, iar soarele îi bătea în geam, ajunsese o chestiune acceptată pentru că aceasta era pedeapsa dată de o persoană adultă.

— Nu cred, am răspuns. Nu cred că asta rezolvă ceva.

Şi oricum, nu pot să spun că n-ai fost cuminte. Ai avut ghinion.

— Dar acum nu mai pot să merg la Villars, nu-i aşa? mă întrebă.

— De ce nu?

Păru descumpănită.

— Pentru că ar fi o recompensă iar recompensele nu se dau celor care sparg lucruri de valoare.

— N-ai vrut să spargi bibelourile, am spus. Asta-i diferenţa. Acum trebuie să ai grijă să încerci să le lipeşti.

Poate găsim vreun magazin de reparaţii la Villars.

Clătină din cap cu îndoială.

— Nu cred că există aşa ceva.

— O să vedem.

— Nu mi-aş fi pierdut echilibrul dacă nu mă lăsau mâinile, spuse ea. Eram prea aproape de masă şi mi s-au înmuiat încheieturile. Mi s-a întâmplat de nu ştiu câte ori în parc.

— Trebuia să-ţi alegi un alt loc, asta-i tot.

— Da.

Mă cerceta cu privirea ca şi cum dorea să afle confirmarea unui gând nerostit, dar nu mai aveam nimic de spus sau de comentat.

— Să mă îmbrac iar? mă întrebă.

— Bineînţeles. Pe urmă vino jos. E aproape ora zece.

Am coborft la mine în vestiar şi am luat cioburile învelite în celofan. Jos, maşina era trasă iar Renee ieşise în hol.

— Sper că nu te-am făcut să mă aştepţi, spuse ea.

Purta în glas toate nuanţele de anticipare şi

încredere;

trecu pe lângă mine şi coborî treptele,’iar felul în care se mişca şi îi dădu bineţe lui Gaston, felul în care ridică ochii spre, cerul luminos şi însorit îi trădară emoţia şi lăcomia.

Scena era aranjată, ziua îi aparţinea. Pe urmă fetiţa apăru în fugă pe terasă. Purta mănuşi albe de bumbac iar de încheietura mâinii îi atârna lanţul de la o geantă albă de plastic.

— Merg şi eu cu voi, mătuşa Renee, dar nu ca să mă plimb. Am de făcut o cumpărătură serioasă.

Nu mi-a fost dat până atunci să văd cum se poate schimba atât de rapid mimica cuiva din siguranţă în panică.

— Dar cine ţi-a spus că poţi să vii? exclamă Renee. De ce nu eşti la lecţii?

Am întâlnit privirea lui Gaston şi înţelegerea situaţiei pe care mi-a surprins-o în ochi era atât de desăvârşită, încât îmi venea să îl strâng de mâhă.

. — Mătuşei Blanche îi convine să facem lecţiile după-amiază, spuse Marie-Noel, iar Papa se bucură că vin şi eu, nu-i aşa, Papa? Pot să mă aşez în faţă? Mi se face rău dacă stau în spate.

O clipă am avut impresia că Renee o să se Întoarcă înapoi la castel, atât de cumplit resimţea frustrarea. îşi reveni totuşi şi fără să mă privească urcă în spate. —\

Nu era cazul să-mi fac griji cu” drumul spre Villars. Ca de obicei, adevărul s-a dovedit o cale simplă de a ieşi din dificultate.

— Să zicem că sunt străin, i-am spus lui Marie-Noel şi nu cunosc drumul, iar tu trebuie să mă conduci.

— Ah, spuse ea, ce idee grozavă!

Dar lucrurile se puteau rezolva chiar atrt de simplu.

Conduceam pe drumurile lăturalnice, după ce depăşisem St. Gilles, prin regiunea însorită, verde-aurie,

sub cerul de octombrie şi mă gândeam cât de repede şi fericiţi se lasă copiii în voia fanteziei, iar viaţa li se pare suportabilă tocmai pentru că le vine foarte uşor să creadă în amăgiri, să vadă totul altfel decât este în realitate. Dacă i-aş fi spus Jui Marie-Noel adevărul despre mine, fără să-i distrug încrederea în Jean de Gue, cu câtă înfocare s-ar fi făcut complicea mea şi cum mi-ar fi sărit în ajutor ca un spiriduş, ca în povestea lămpii lui Aladin.

Curând ieşirăm din fermecatele câmpuri cu ferme şi păduri şi apucarăm pe drumuri lăturalnice, nisipoase, cu plopi desfrunziţi, apoi intrarăm pe route nationale – dreaptă şi sobră – spre Villars, în timp ce fetiţa anunţa cu voce melodioasă şi precisă fiecare cotitură pe care trebuia s-o fac; pasagefa din spate n-a scos decât un singur cuvânt, când am pus o frână bruscă din cauza unui vehicul care încetinise pe neaşteptate în faţa mea, iar exclamaţia înăbuşită „Ah!”, plină de exasperare şi rostită pe negândite când şocul a smucit-o, îi trăda starea sufletească.

— O lăs’ăm pe mătuşa Renee la coafor şi ducem maşina pe urmă în Place de la Râpublique, spuse

Marie-Noel.

Am oprit în faţa unei prăvălioare care avea în vitrină un cap de ceară cu părul cârlionţat şi bucălat, ca o oaie pregătită de tuns; am deschis portiera, poftind-o pe Renee, iar ea coborî fără să spună nimic.

— Când crezi că vei fi gata? am întrebat, dar nu mi-a răspuns. Intră direct în salonaşul de coafură şi nu întoarse capul.

— Pare cam prost dispusă, remarcă Marie-Noel, şi nu înţeleg de ce.

— Las-o în pace, i-am spus, încă n-ai terminat să mă îndrumi pe mine. Nu uita că eu nu cunosc locurile..

Plecarea lui Renee pusese capăt crispării şi asemeni fetiţei, am început să mă simt şi eu vesel. Am găsit un loc de parcare lângă un şir de camioane şi fără să mă mai

gândesc la avertismentul contra puricilor, am intrat în piaţa de lângă biserică.

Nimic nu era construit pe proporţii mari, ca în Le Mans.

Nu erau nici animale, nici vite, ci nişte mese pe capre de lemn, înghesuite într-un spaţiu mic, pe care se revărsau şorţuri, jachete, haine de ploaie, saboţi; ne plimbam în voie printre ele, atraşi la întâmplare de aceleaşi lucruri – batiste în pătrăţele, eşarfe, o cană de porţelan în „formă de creastă de cocoş, mingi trandafirii, creioane groase coiorate, la un capăt roşii, la celălalt albastre. Am cumpărat pentru

Germaine nişte papuci în carouri alb cu gri şi pe urmă, atraşi de o firmă rivală care oferea aceleaşi lucruri, ne-am dus să-i schimbăm fără jenă; abia plătiserăm şi împachetaseră marfa, că pe am îndoi ne-a cuprins dorinţa să ne cumpărăm nişte şireturi galbene, pe urmă să-i luăm unele şi lui Gaston, şi nişte bureţi pe o sârmă, pe urmă o bucată de săpun alb, ca laptele, uriaşă, care avea stanţat pe ea o sirenă călare pe un delfin.

Am cotit pe o străduţă aglomerată, încărcaţi de pachete; o femeie cu braţele pline de dalii ne privi amuzată, apoi spuse peste capul fetiţei, ca şi cum s-ar fi adresat celui din spatele unei tejghele alăturate: „Deci e adevărat că se închide sticlăria din St Gilles şi se transformă în magazin bon marchev\ Când trecu pe lângă noi, în direcţia opusă, spre biserică, şopti numai către mine; „încercăm şi pere de familie2 ca să nu ne plictisim?”

M-am uitat amuzat şi intrigat după taiorul albastru care se unduia pe străduţă, pe urmă Marie-Noel mă trase de mână.

— Ah, Papa, uite acolo dantelă. Vino repede, exact ce-mi trebuie pentru prie-dieu.

Şi din nou ne avântarăm în cumpărături, fetiţa zbughind-o de la o tarabă la alta, iar eu, indulgent, moleşit

de căldura soarelui, dând uitării scopul pentru care venisem la Villars până când ceasul din turlă bătu de unsprezece şi jumătate şi, îngrozit, îmi trecu prin minte că banca se închide la ora douăsprezece iar eu nu făcusem nimic.

— Hai repede, am spus, repezindu-ne cu cumpărăturile spre maşină. Câtă vreme fetiţa le aranja pe bancheta din spate, mi-am aruncat din nou ochii pe carnetul de cecuri ca să memorez adresa băncii.

— Papa, spuse copilul, nu ne-am interesat cum să lipim bibelourile pentru Maman.

De pe chipul fetiţei dispăruse bucuria şi în locul ei se aşternuse îngrijorarea,

<notă>

1 Ieftin (fr.).

2 Tată de familie (fr.).

</notă>

— Nu-i nimic, i-am spus, o să mergem mai târziu. E mai

’mportant să ajungem la bancă.

— Dar se închid magazinele, insistă ea.

— N-avem ce face, i-am răspuns, va trebui să riscăm.

— Nu ştiu dacă nu cumva lipesc porţelan acolo, lângă Porte de Viile, spuse ea. Ştii, unde au şi luminări.

— Nu ştiu, i-am răspuns. Dar nu cred. Uite ce e, vrei să mă aştepţi aici, în maşină? O să te plictiseşti ia bancă.

— Nu-i nimic. Vreau să vin şi eu.

Nu prea eram încântat să o am în preajmă, să prindă totul din zbor, cu urechile ei ascuţite.

— Cred că trebuie să cam întârzii. Am de discutaf multe. E mai bine să rămâi aici sau să te duci la mătuşaifc Renee.. 5

— A, nu S spuse ea, e mai rău ca la bancă. Zău, Papa, n-aş putea să mă duc la magazinul de lângă Porte de Viile să văd dacă lipesc porţelanuri şi pe urmă să vin la tine la

bancă?

Mă privi nerăbdătoare, încântată că găsise o soluţie. Am ezitat.

— Unde e, că am uitat? Şi cum o să te descurci tu prin circulaţia asta?

. — E chiar Ja Porte de Viile, îmi răspunse ea nerăbdătoare. Acolo nu e niciun fel de circulaţie. Ştii tu, lângă magazinul de umbrele. Pe urmă mă întorc pe lângă biserică direct la bancă. Nu fac nici patru minute.

M-am uitat în susui şi în josul străzii pe care parcasem maşina. Clopotniţa gotică, dantelată, a bisericii uriaşe domina arborii. în oricare parte ar fi avut de gând s-o apuce, nu putea să se îndepărteze prea mult.

— Bine, uite pachetul, dar ai grijă.

I-am pus în braţe cioburile învelite în celofan,;

— Cei de la magazin te cunosc? am întrebat.

— Bineînţeles, spuse ea. Nu e nevoie decât să spun că mă cheamă de Gue.

Am urmărit-o cum traversează, pe urmă am luat-o la stânga, înapoi spre piaţă şi clădirea băncii care se ridica vizibil în colţul străzi. Am intrat pe uşile batante şi cu o sclipire de memorie am întrebat de Monsieur Peguy.

— îmi pare rău, Monsieur le Comte, spuse funcţionarul,

Monsieur Peguy nu s-a întors încă. Vă pot fi de folos cu ceva?

— Da, am răspuns. Vreau să ştiu cum stau cu conturile.

— Care anume, Monsieur?

— Toate.

O femeie care bătea la maşină în spatele ghişeuluî ridică ochii şi mă privi fix.

— Scuzaţi-mă, Monsieur le Comte, spuse funcţionarul, doriţi să vedeţi soldul sau extrasul de cont?

— Vreau să văd totul, am repetat.

Dispăru şi mi-am aprins ţigara, sprijinindu-mă de pervaz; ţăcănitul maşinii de bătut se încrucişa cu ticăitul mai lent al ceasului de pe perete. în aer plutea mirosul îmbâcsit şi greu, familiar tuturor băncilor; mă gândeam de câte ori nu-mi încasasem modestele cecuri de voiaj în sucursale asemănătoare pe tot cuprinsul ţării, iar acum, ca un gangster, mă pregăteam să pătrund în tainele unei alte persoane. Funcţionarul se întoarse cu un teanc de foi în mină.

— Poate doriţi să luaţi loc în birou, Monsieur le Comte, spuse el şi mă conduse spre o cămăruţă cu o uşă cu geam de sticlă.

Mă lăsă singur cu dosarul şi pe măsură ce întorceam paginile îmi dădeam seama că eram total dezorientat în faţa coloanelor de cifre, la fe! cum fusesem mai înainte în faţa notelor de plată şi extraselor de conturi de la verrerie.

M-am uitat pe rând la toate, dar n-am priceput nimic; pe urmă, funcţionarul a revenit să întrebe dacă mai doream alte lămuriri.

— Asta-i tot? am întrebat. Alte documete nu mai am?

Mă privi întrebător, puţin nedumerit şi spuse:

— Nu, Monsieur le Comte, doar dacă bineînţeles, nu doriţi să vă uitaţi la ceva special în seiful din trezorerie.

îmi trecu prin minte imaginea unor săculeţi zornăitori, plini cu aur, înfundaţi într-un seif masiv.

— în seif? am întrebat. Ce am în seif?

— Nu ştiu, Monsieur le Comte, spuse el, părând ofensat şi mormăind ceva în genul că îi pare rău că Monsieur

Peguy lipsea.

— Mai am timp să mă uit până la ora închiderii? am întrebat.

— Bineînţeles, îmi răspunse şi dispăru iar, apoi se reîntoarse cu o legătură de chei; i-am urmat spre subsol, pe nişte trepte. A deschis o uşă cu una dintre chei şi am

ajuns într-o cameră mare, joasă ca o pivniţă, pe ai cărei pereţi se înşiruiau seifuri, toate numerotate. Se opri în faţa numărului 17, potrivi o altă cheie din legătură, o băgă în broască şi o întoarse. Am aşteptat să se deschidă uşa, însă el s-a dat la o parte şi a scos cheia din broască, privindu-mă întrebător. Văzând că nu fac nicio mişcare, mă întrebă, cu un aer nedumerit.

— Monsieur le Comte a uitat cheia?

Blestemându-mă în sinea mea că nu înţelegeam ce trebuie să fac, m-am scotocit în buzunar şi am scos legătura de chei a lui Jean de Gue. Una dintre ele – mai lată şi mai masivă decât celelalte – mi s-a părut că este cea potrivită, şi păşind încrezător, gest care fără îndoială că i s-a părut la fel de fals şi lui ca şi mie, am vârât-o în broască; slavă Domnului că s-a potrivit şi când am apăsat clanţa, uşa s-a deschis imediat.

Funcţionarul mormăi ceva cum că îl lasă pe Monsieur Iq

Comte să găsească hârtiile dorite şi ieşi din trezorerie; ara vârât mâna în seif, dar în locul săculeţilor cu aur am dai peste alt vraf de hârtii legate cu un şnur. Profund nemulţumit, le-am adus la lumină. Titlul dosarului îmi’

reţinu privirea „Contractul de căsătorie al lui Francoise

Bruyere”; tocmai desfăceam şnurul când s-a întorsfuncţionarul.

— Fetiţa este afară şi m-a rugat să vă transmit că a aranjat cu porţelanul şi dacă poate să se întoarcă cu.

Madame Yves cu camionul?,ţ

— Ce anume? am întrebat eu nerăbdător, preocupat dş*

actele din mână. *!

Repetă mesajul, cam arţăgos, dar pentru mine tot nuf;

era limpede şi nici nu vroiam să întreb despre ce camiorrera vorba sau cine era Madame Yves, căci era clar că ar fi>.

trebuit să ştiu. j.

— Bine, bine, spune-i că vin imediat şi eu. l>„

Am desfăcut dosarul şi am deschis documentul; îrţ.

aceeaşi clipă am uitat de tot, căci dădusem peste un tereri familiar, în ciuda jargonului avocăţesc. Parcă răsfoiam arhiva din Tours sau Blois, sau mă aflam în sala de lectură de la Muzeul britanic. Regime dotai... majorat... usufruit...

— se aflau aici toate complicaţiile legii matrimoniale franceze, care mi se păreau de neînţeles în acelaşi timp;

într-o fracţiune de secundă m-am aşezat şi am început să citesc..

Tatăl lui Francoise, un anume Monsieur Robert

Bruyere, fusese în mod evident un om bogat care se îndoise de seriozitatea lui Jean de Gue şi dorise să păstreze averea familiei din St. Gilles nefărâmiţată. Dota ei, de altfel considerabilă, se afla prin urmare încredinţată moştenitorului ei de sex masculin, dar venitul ce-i revenea putea fi folosit de respectivul moştenitor, soţul şi soţia având controlul comun asupra lui. în lipsa unui fiu, când

Francoise ajungea la vârsta de cincizeci de ani, averea urma să se împartă între ea şi fiicele rezultate din căsătorie sau, dacă ar fi murit înaintea soţului, până să împlinească cincizeci de ani, între soţ şi fiice. Problema era că venitul din acest fond considerabil putea fi folosit de părinţi numai la naşterea unui moştenitor, iar dacă nu s-ar fi născut niciun băiat, nimeni nu avea dreptul să se atingă de un ban, până când Francoise ar fi împlinit cincizeci de ani – cu excepţia, bineînţeles, a cazului când ar fi murit înainte de această vârstă. în ziua căsătoriei, o sumă capitală fusese alocată soţului spre folosinţă personală, dar ea reprezenta mai puţin de un sfert din dota integrală.

Am recitit documentul complicat de peste douăsprezece ori, pricepând, în fine, aluziile făcute de

Francoise şi de ceilalţi cu privire la avantajul de a avea un al doilea descendent băiat. Mă întrebam oare ce toană îl făcuse pe tată să-şi stabilească astfel împărţitul averii şi dacă Jean de Gue, când se căsătorise, îşi luase imediat partea ce-i revenea şi-şi pusese nădejdea într-un fiu.

Sărmana Marie-Noel, nu avea dreptul la niciun ban dacă ar fi apărut un frate. Câî despre Jean de Gue însuşi, ar fi obţinut controlul asupra capitalului numai dacă n-ar fi avut moştenitori, iar Francoise ar fi murit până să apuce cincizeci de ani...

— Scuzaţi-mă, Monsieur le Comte, dar mai rămâneţi?

Trebuie să merg la masă. închidem la ora douăsprezece, după cum Monsieur le Comte ştie probabil şi s-a făcut de douăsprezece şi douăzeci.

Lângă mine se afla din -nou funcţionarul, cu expresia nemulţumită a cuiva care a pierdut minute preţioase din timpul său; am făcut un efort să revin la realitate. O clipă avusesem senzaţia că mă aflam în dormitorul încăpător din foişor, ascultând vocea contesei – „strâmtoraţi... să rămânem probabil astfel, doar dacă Francoise nu naşte un fiu, sau dacă...". Abia acum pricepeam cuvintele, cu toate că subtexâul vocii ei, privirea alunecoasă reprezentau încă nişte taine pentru mine. Simţeam doar vag că între noi se afla o legătură indestructibilă şi puternică, o lume secretă care aparţinea numai mamei şi fiului, la care soţia, copilul sau sora nu aveau acces; iar măscăriciul care devenise eul meu exterior plana pe muchia descoperirilor, tatonlnd şi totuşi temător de ce ar fi putut să afle.

— Vin şi eu, am spus. Nu mi-am dat seama că s-a făcut atât de târziu.

Am pus la loc documentele în seif şi în acel moment s-a desprins o foaie care nu fusese legată de celelalte, ci

probabil vârâtă în grabă printre ele. Mi-am aruncat ochii pe ea şi am văzut că era o scrisoare de la un avocat, pe nume

Talbert, scrisă cu vreo două, trei săptămâni mai devreme.

Cuvintele disparate îmi reţinură privirea – „verrerie”,

„rentes”, „placements”, „dividendes” – şi intuind că ar putea constitui cheia întregii încurcături financiare, am băgat-o în buzunar. Trecurăm din nou prin tot ritualul cheilor şi pe urmă l-am urmat pe funcţionar pe scări, în micuţul birou.

Am privit în jur, încă cu gândul dus, concentrat pe amănuntele contractului de căsătorie; apoi mi-am amintit ceva şi am întrebat:

— Unde e fetiţa?

— A plecat mai de mult, mi-a răspuns funcţionarul.

— A plecat? Unde a plecat?

— Monsieur le Comte, aţi spus să-i transmit că poate să facă cum v-a rugat şi să plece cu persoana din camion.

— N-am spus aşa ceva!

Vorbeam răstit, furios pe mine şi pe el, iar el repetă, mai jignit ca oricând, cuvintele pe care le^ folosisem, dându-le un sens pe care nu-l intenţionasem. îmi dădeam seama că vina o purta nerăbdarea pe care o avusesem – îi vorbisem repede şi nesăbuit, nerăbdător să citesc documentul.

— Cine spuneai că este persoana aceea? Şi unde s-a dus? am întrebat simţindu-mă brusc răspunzător, având dintr-o dată viziunea unei şatre de ţigani, de hoţi şi de fetiţe ucise în pădure.

— Cred că era unul din camioanele dumneavoastră de la verrerie, Monsieur le Comte, spuse funcţionarul. Nişte muncitori de acolo au fost la gară. Fetiţa se simţea foarte bine cu ei. A urcat în faţă, lângă femeie.

N-aveam ce să fac. Marie-Noel urma să rişte. Ori o

lăsau în siguranţă la castel, ori o măcelăreau în pădure.

Dacă s-ar fi întâmplat o nenorocire, eu eram de vină.

Funcţionarul mă conduse pe lângă ghişeele acum pustii şi cufundate în linişte şi mă lăsă să ies, încuind şi zăvorând uşa în urma mea. Am luat-o la stânga şi am traversat piaţa spre biserică pentru că trebuia să descopăr cel puţin ce se întâmplase cu bibelourile de porţelan. Marie-Noel pomenise ceva despre Porte de Viile... Dar unde era Porte de Viile?

Am apucat-o înapoi în direcţia în care o văzusem pe ea, dincolo de maşină, şi cu toate că devenisem furios şi nerăbdător, n-am putut totuşi să nu rămân uimit de frumuseţea oraşului, cu farmecul ciudat al canalelor şerpuind paşnic pe lângă casele vechi, cu podeţe care traversau apa spre grădini dosnice, cu acoperişuri îngălbenite de_ vreme, cu streşini năpădite de verdeaţă şi uluci strâmbe. în cele din urmă, am a/uns (a Porte de Viile, o poartă veche a oraşului, pe vremuri fortificat, cu un pod de piatră unde odată se aflase podul suspendat. Am trecut pe sub arcadă spre ceea ce în mod vizibil era strada principală comercială a oraşului şi imediat am văzut în dreapta mea clădirea la care probabil se referise copilul, un magazin de antichităţi, cu porţelanuri şi argintărie expuse în vitrină. Dar uşa era închisă iar pe ea se afla un anunţ în care scria că este închis de la pjânz până la ora trei. M-am Întors şi pe urmă am observat că de pe trotuarul opus, dintr-un magazin, mă urmărea cu privirea un bărbat.

— Bonjour, Monsieur le Comte, spuse el, o căutaţi pe Madame?

în mod evident, eram o persoană cunoscută, dar n-aveam de glnd să intru într-o discuţie.

— Nu contează, am spus. Nu era ceva important.

Pe chip îi apăru o umbră de zâmbet.’ Părea amuzat.

— Nu vreau să fiu indiscret, spuse el, dar Madame nu

aude soneria când e închisă uşa. Mai bine. intraţi prin grădină.

Continuă să zâmbească, Inclntat să-mi fie de folos, dar nu aveam nicio intenţie să intru în vreo grădină dosnică şi să deranjez pe vlnzătoare la ora sacră a siestei, l-am mulţumit şi m-am întors la Porte de Viile; m-am uitat cu curiozitate în stânga şi am descoperit că magazinele şi casele principale erau aşezate cu spatele la canal şi chiar magazinul de antichităţi se termina cu o căsuţă din secolul al optsprezecelea, cu balcon şi o flşie de grădină spre canal, asemeni unui palat miniatural, plasat pe un golf al

Veneţiei. Ferestrele erau larg deschise spre soare, iar pe balcon se afla o colivie cu papagali australieni. Un podeţ îngust de lemn lega drumul de grădină. Scena reprezenta unul din colţurile descrise în pliantele pentru turişti drept

„pitoreşti" şi mă întrebam oare câte ilustrate colorate se vindeau în oraş la chioşcuri cu această imagine. M-am oprit să-mi aprind ţigara, când cineva ieşi pe balcon sa hrănească păsările; mi-am dat seama imediat că era femeia blondă în taiorul albastru intens care râsese de mine şi de

Marie-Noel la piaţă. Ea ţinea oare prăvălioara cu antichităţi? Dacă aşa stăteau lucrurile, atunci puteam foarte bine să mă interesez ce hotărâse în legătură cu reparaţia bibelourilor.

Am înaintat spre podeţul de lemn, cu sentimentul că devenisem prea îndrăzneţ.

— Scuzaţi-mă, doamnă, am strigat, adineauri am bătut la uşa magazinului dar era închis. Fiica mea a trecut azi-dimineaţă pe la dumneavoastră?

Femeia se întoarse surprinsă, pe urmă, spre uluirea mea, izbucni în râs.

— Idiotule, spuse ea, am crezut că te-ai dus acasă. Ce stai acolo, în mijlocul drumului ca un caraghios?

Familiarismul, intimitatea apelativului „tu” mă descumpăniră. Nu am fost în stare decât să rămân cu ochii holbaţi la ea, gândindu-mă cum aş putea să-i răspund. Se uită în dreapta, dincolo de Porte de Viile, spre piaţa

Saint-Julien. Se făcuse într-adevăr ora de siestă. Străzile erau pustii.

— Nu e nimeni, spuse ea. Vino.

Reputaţia lui Jean de Gue la Villars era în mod evident înclinată spre uşurătate. Am ezitat, pe urmă privind dincolo de piaţă, am zărit argumentul decisiv care mă făcu să accept. Renee, coafată de mult şi de care uitasem total, pornise în căutarea mea prin oraş. Brusc mi-am dat seama că din moment ce Marie-Noel dispăruse într-un camion necunoscut urma să mă întorc singur cu Renee la St.

Gilles. Eram încolţit – n-aveam scăpare. Femeia în taior albastru îmi urmări privirea şi-mi ghici dilema.

— Repede, spuse ea, nu te-a văzut încă, se uită în altă parte.

Am trecut în fugă podeţul şi am urcat în balcon; mă trase în casă. râzând.

s – Ce noroc! spuse ea. O clipă doar şi ne-ar fi prins.

închise fereastra lungă şi se întoarse spre mine zâmbind, cu acelaşi amuzament grozav întipărit pe chip, pe care îl remarcasem şi fără îndoială îl şi împărtăşisem în piaţă. Acum însă era pe faţă, eliberat de orice precauţie;

întreaga expresie era dezinvoltă şi deschisă.

— Fetiţa asta a ta e o comoară, spuse ea, dar ai fost cam îndrăzneţ că ai trimis-o aici. Şi de ce naiba ai învelit cioburile în celofan cu o carte de vizită adresată mie?

Fetiţa mi-a explicat despre o încurcătură cu o prietenă de a ta de la Paris, dar să ştii că în una din zilele astea, iubitule, glumele tale or să te coste.

Băgă mâna în buzunarul jachetei albastre şi scoase o bucăţică de celofan şi un şnur.

— Am să-ţi repar porţelanul şi orice altceva îmi trimiţi de la St. Gilles, dar nu-ţi mai întrebuinţa copilul, soţia sau sora ca mesageri, pentru că îţi baţi pur şi simplu joc de ei, iar eu îţi respect prea mult familia ca să accept asemenea lucru.

Se scotoci în celălalt buzunar şi scoase o carte de vizită boţită. Pe ea era scris „Pentru frumoasa mea Bela, de la

Jean”. Cioburile bibelourilor de porţelan erau aşezate pe masă; singura legătură care lipsea era sticla uriaşă de

„Femme”.

Capitolul 12

Cu toate că închisese fereastra lungă şi draperiile bogate, iar tocul înalt masca priveliştea, camera era inundată de soare. Aveam senzaţia unor pereţi cenuşiialbăstrui şi a unor perne albe, dar efectul, în loc să fie de frig, era de prospeţime. Daliile pe care le văzusem îri braţele ei în piaţă erau roşii şi aurii, iar dintr-un colţ, într-o glastră, se revărsau acum cu generozitate, scăldate în razele soarelui. Pe o masă era un vas cu fructe, o bibliotecă, iar deasupra căminului un desen de Mărie

Laurencin. Prin cameră erau împrăştiate scaune adânci iar pe unul din ele o pisică persană se spăla pe lăbuţe. Lângă fereastră, pe o măsuţă joasă, se înşiruiau ustensile de pictor, pensule mici subţiri şi o hârtie specială. Mirosea a caise.

— Ce cauţi tu la Villars în miezul zilei? mă întrebă ea.

— Am trecut pe la bancă şi nu mi-am dat seama când a trecut timpul. Trebuia să iau pe cineva de-a casei de la coafor.

— Ai întârziat cam mult. Crezi că îi face plăcere să se plimbe pe străzi?

Se duse la un dulap din colţ şi aduse o sticlă de

Dubonnet şi două pahare.

— Unde e fetiţa?

— Nu ştiu. A plecat cu un camion cu nişte muncitori.

— Bravo? Asta arată bunul gust... Ai crescut-o bine. lei masa cu mine? Am de toate aici – şuncă, salată, brânză, fructe şi cafea.

Deschise o debara, plasată între camera în care ne găseam şi o alta şi dădu la iveală o tavă încărcată cu mâncare.

— Cum să rămân când mă aşteaptă afară cumnata?

Se duse la fereastră şi o deschise, privi peste balcon spre piaţa Saint-Julien.

— A plecat. Dacă are cât de cât minte, se va duce la maşină să aştepte, iar dacă se plictiseşte, o să conducă singură înapoi la St. Gilles.

Nu eram convins că Renee ştia să conducă o maşină.

Puţin îmi păsa, de fapt. Era mai interesant să fac speculaţii de ce prezenta parteneră purta un nume identic cu al unor generaţii de regi ungari. M-am aşezat într-unui din scaunele confortabile şi am sorbit din Dubonnet. Brusc m-am simţit eliberat de orice responsabilitate, mulţumit să las lucrurile să-şi urmeze cursul. Jean de Gue avusese prea multe femei implicate în viaţa sa.

— Cred că-ţi dai seama cum m-am simţit, spuse ea, când Vincent a venit azi-dimineaţă să-mi spună că a sosit fetiţa ta şi întreabă dacă potsă-i repar ceva la care mama ei ţine foarte mult. Mi-a fost imposibil să-mi închipui ce s-a întâmplat – o clipă am crezut că soţia ta a aflat că eu i-am lucrat miniatura. Adevărat, ce s-a întâmplat cu ea? l-ai dat-6? l-a plăcut?

N-am răspuns imediat, încercând să-mi cânţăresc cuvintele şi să prind firul real al eveniment.elor.

— Da, i-am spus, da, am avut mare succes; a fost extrem de încântată.

— Şi ai reuşit să cumperi rama de care ţi-am spus? Au reţinut medalionul aşa cum îi rugasem la telefon?

— Da, am reuşit. Totul a mers strună.

— îmi pare bine. Ai avut o idee grozavă şi bănuiesc că ţi-a sosit într-una din zilele tale bune. Fetiţa n-a pomenit nimic, aşa că n-am comentat deloc. Mi-a spus că maică-sa s-a necăjit foarte mult din cauza bibelourilor sparte, deci trag concluzia că erau scumpe. Nu se pot repara, bineînţeles, dar pot să obţin duplicatele lor la Paris. Sunt fabricate la Copenhaga, ţi-ai dat seama, nu? Ei, hai să mâncăm acum. Mie mi-e foame, chiar dacă ţie nu-ţi este.

Puse masa şi o trase lângă scaunul meu; îmi trecu prin minte că din toată mascarada jucată până atunci, aceasta era clipa cea mai uşoară. Puteam chiar s-o consider ca un dar din partea Providenţei, care nu prea se arătase generoasă până atunGi. Singura problemă o constituia

Renee, care străbătea străzile Villars-ului, încărcându-se de nervi.

Bela lui Jean de Gue probabil că îmi ghicise gândul, căci spuse:

— Vincent vine direct de la masă. Când se va întoarce, îl trimit să vadă dacă mai e în maşină cumnata ta. Ai parcat-o în Place de la Râpublique?

— Da.

Oare?! Nu eram sigur.

— Nu-ţi face griji. Se duce ea acasă. Eu cel puţin, aşa aş face. Şi pe urmă, Gaston poate să aducă maşina înapoi.

Ai glumit adineauri când ai spus că fetiţa a plecat cu un camion?

— Nu, deîoc. Aşa mi-au transmis la bancă.

— Văd că eşti foarte liniştit.

— Cred că era un camion de la verrerie. Ce puteam să fac? Când am terminat, dispăruse cu camion cu tot.

— Dar ce-ai avut de făcut \a bancă?

— M-am uitat prin seif.

— Probabil că ai avut un şoc.

— Chiar aşa,

Mâncam şunca şi salata, rupeam pfine şi brusc m-am gândit ce plăcut era să mănânci alături de această femeie faţă de cum fusese ieri în sufrageria castelului. Gândurile mă duseră la cadoul încă neoferit.

— Pe scrinul din camera mea se află o sticlă de pa/fum, am spus.

— Mulţumesc. Urmează să mă duc la castel s-o iau?

l-am povestit adevărul despre greşeala cu iniţiala B, de data asta fiind în stare să savurez gluma.

Păru descumpănită.

— Nu înţeleg cum s-a putut întâmpla aşa ceva, având în vedere că nu vorbeşti cu sora ta. Sau poate chiar i-ai adus până la urmă ceva în chip de mesager al păcii?

— Nu, i-am răspuns, pur şi simplu mintea nu mi-a funcţionat corect. Băusem prea mult alaltăieri în Le Mans.

— Ar fi trebuit să zaci lat pe podea, beat mort, ca să faci o gafă atât de mare, spuse ea.

— Da, chiar aşa s-a şi întâmplat.

Ridică din sprâncene.

— Vizita la Paris a dat greş cumva?

— Total.

— Carvalet n-a acceptat?

— Nu vor să prelungească contractul în condiţiile noastre. La întoarcere i-am spus lui frate-meu, Paul, că au acceptat. Şi familia, şi lucrătorii de la verrerie, cred că am reuşit. Ieri am deschis din nou negocierile la telefon şi drept rezultat vor prelungi contractul în condiţiile cerute de ei. N-am spus nimănui. De asta am fost azi-dimineaţă la bancă, să văd dacă pot face faţă pierderii. Şi încă nu ştiu răspunsul.

Am ridicat ochii de la mâncare şi am întâlnit privirea albastră care mă fixa.

— Cum adică nu ştii răspunsul? mă întrebă. E clar că-l ştii. Mi-ai spus şi înaintea plecării la Paris că fabrica lucrează în pierdere şi dacă nu vor accepta condiţiile tale,

ai de gând să închizi.

— Nu vreau să închid, am răspuns. N-ar fi corect faţă de lucrători.

— De când a început să-ţi pese ţie de lucrători?

— De când m-am îmbătat în Le Mans.

Se auzi undeva o uşă trântită. Femeia se ridică şi ieşi pe coridor.

— Tu eşti, Vincent? întrebă ea.

— Da, Madame.

— Du-te şi vezi dacă maşina contelui de Gue este în

Place de la Republique, şi dacă aşteaptă în ea o doamnă.

— Prea bine, Madame.

Femeia reveni în cameră şi-mi aduse coşul cu fructe şi brânza, apoi îmi turnă un pahar de vin.

— Am impresia că ai creat o întreagă harababurăde când te-ai întors. Ce-ai de gând să faci?

— Habar n-am, i-am răspuns. Trăiesc de pe o zi pe alta.

— Asta n-o faci de azi, de ieri.

— Da, dar parcă acum s-a agravat. De fapt, trăiesc de la o clipă la alta.

Tăie o felie de şvaiţer şi mi-o întinse.

— ’ Ştii, spuse ea, e bine din când în când să te poţi privi cu un ochi critic, să vezi unde ai greşit. Uneori” chiar mă întreb de ce nu mă mut din Villars. Câştig foarte prost cu magazinul şi trăiesc mai cu seamă din ce mi-a lăsat

Georges, ceea ce în ziua de azi’ înseamnă foarte puţin.

Oare Georges fusese soţul ei? Se simţea parcă nevoia de un comentariu oarecare.

— De ce nu te mu\i? am întrebat-o.

Ridică din umeri.

— Cred că din obişnuinţă. M-am învăţat într-un anume fel. Ţin la căsuţa asta. Dacă îţi închipui că exist

doar pentru vizitele tale ocazionale, te măguleşti inutil.

Zâmbi, iar eu rni-am pus întrebarea dacă Jean de Gue s-ar fi simţit măgulit. Oricum, rezultatul era. avantajos.

— Oare preocuparea ta bruscă pentru verrerie are vreo legătură cu vechimea ei? Dacă stai şi te gândeşti, rezistă de vreo două sute cincizeci de ani..., până la urmă o să ai şi un fiu...

— Nu, i-am răspuns.

— Precis?

— Categoric. Sentimentul ăsta s-a născut ieri, când am privit-o cu alţi ochi M-am uitat la lucrători pentru prima oară. Mi-am dat seama că se mândresc cu ea şi nu sunt nepăsători nici faţă de proprietar. Dacă fabrica se va închide, pe lângă că vor rămâne fără slujbe, se vor simţi şi înşelaţi, deziluzionaţi.

— Prin urmare la mijloc e mândria?

— Probabil. Un anume fel de mândrie.

începu să-mi cojească o pară şi-mi întinse pe rând câte o felie din ea.

— Greşeşti că laşi atât din partea administrativă pe umerii fratelui tău. Dacă n-ai fi atât de îngrozitor de leneş ai fi ştiut şi tu să rezolvi lucrurile.

— Mi-a trecut şi asta prin cap.

— Acum e prea târziu să mai începi, crezi?

— Mult prea târziu. Oricum, nu mă pricep.

— Prostii! De mic copil te-ai învârtit pe acolo. Chiar dacă n-ai avea nici cel mai mic interes, nu se poate să nu se fi prins câte ceva de tine. Stau şi mă întreb uneori...

Se opri şi începu să cureţe un măr.

— Ce te întrebi?

— Nu... ar Însemna să te descos şi lucrul ăsta nu mi-a Plăcut niciodată.

— Dă-i drumul, am spus. Sunt curios. Vreau să fiu luat

’a întrebări.

— Ştii, uneori stau şi mă gândesc dacă lipsa ta de sentimente pentru verrerie nu se datorează faptului că nu vrei să te preocupe prea mult. Ţi-efrică să nu-ţi reaminteşti ce s-a întâmplat cu Maurice Duval.

Am’tăcut. Se atinsese o coardă sensibilă. Jacques vorbise de Maurice Duval; el era cel din albumul de fotografii, alături de Jean de Gue.

— Tot ce e posibil, am răspuns eu rar, după câteva clipe.

— Vezi, rosti ea uşor, nu vrei să te descos.

Dimpotrivă, era esenţial să descopăr cât mai multe despre Jean de Gue. Dar nu riscând să fac o altă gafă.

— Nu, te înşeli. Aş vrea să mai îmi spui şi altele.

Pentru prima oară îşi luă ochii de pe mine şi privi undeva, în depărtare, deasupra capului meu.

— Acum. cincisprezece ani se terminase ocupaţia şi deci şi rolul lui. Dar oamenii nu-l uitaseră – ce om deosebit fusese şi cum murise. Cu greu pot să-şi găsească liniştea cei care au fost implicaţi.

Se auzi o bătaie uşoară la uşă şi un bărbat subţirel şi scund, cu o beretă, vârî capul în cameră. Zâmbi când dădu cu ochii de mine.

— Bonjour, Monsieur le Comte, spuse el. Mă bucur că vă văd. Ce mai faceţi?

— Bine, mulţumesc.

— Nu era nicio doamnă în maşină. Dar am găsit bileţelul ăsta pe bancheta din spate.

Mi-I întinse cu o plecăciune. Era telegrafic şi la subiect.

„Te-am căutat şi pe tine şi pe Marie-Noel, aproape o oră. Am luat un taxi ca să mă pot întoarce la St. Gilles. R.”

l-am arătat biletul gazdei mele.

— Acum poţi să te relaxezi, spuse ea. Vincent, fii drăguţ şi du lucrurile astea înapoi la bucătărie, da?

— Bineînţeles, Madame.

— Câtă vreme o să avem parte de linişte? Până la ora trei, pentru mine. Pentru tine, atâta cât o să pofteşti să mai rămâi. Mai vrei o pernă?

— Nu. Stau foarte comod.

Strânse masa şi aduse ţigările şi cafeaua.

— Să ştii că mă bucur că ai căpătat deodată asemenea sentimente pentru verrerie, spuse ea. Asta dovedeşte că simţi mult mai mult decât pretinzi.. Totuşi, nu înţeleg cum se poate să fi aranjat prelungirea contractului în condiţii mai proaste ca Înainte şi având în vedere că vei pierde clar bani, nu pricep cum ai să. reuşeşti să o menţii.

— Nici eu nu pricep, am răspuns.

— Ce zice prietenul care merge cu tine la vânătoare?

Nu-ţi dă niciun sfat? Pe el ar trebui să-l întrebi.

îşi scoase jacheta albastră, dând la iveală o fustă subţire de lână, de un cenuşiu vag. Era o desfătare să-mi odihnesc ochii pe ea, să ştiu că în această încăpere nu mi se cerea nimic. Mă gândeam de câte ori venise probabil Jean de Gue de la castel şi stătuse cu capul sprijinit de pernă, aşa cum făceam eu acum. Prietenia ei ocazională era în acelaşi timp şi dezarmantă şi îmbietoare. Emana dezinvoltură, sugerând înţelegere reciprocă, fără vreo revendicare emoţională. Am ridicat pisica şi am mângâiat-o. Dacă asta ar fi singura mascaradă ce mi s-ar ii pretins s-o joc, mi-ar fi convenit, îmi trecu brusc prin cap; daca, în loc să fiu proprietarul castelului de la St. Gilles, aş putea să rămân aici pentru totdeauna, să stau unde stăteam acum, cu pisica în poală şi să fiu hrănit cu felii de pară de către Bela din Villars.

— Nu poţi să vinzi nişte hârtii de valoare sau vreun teren? întrebă ea. Şi soţia nu poate face nimic? Banii sunt sub cheie, nu-i aşa?

— pa.

— în afară de cazul în care ai un fiu. Mi-am amintit acum.. îmi turnă o ceaşcă de cafea.

— Ce-ţi face soţia? Nu se simţea prea bine parcă. Cine o îngrijeşte?

M-am gândit o clipă.

— Doctorul Lebrun, am răspuns.

— A cam îmbătrânit, nu crezi? Eu, în locul ei, chemam un specialist. Ciudat cât de nepăsător poţi să fii. Sper că arăţi cât de cât înţelegere acasă.

Am stins ţigara. Era singura persoană pe care n-ar fi afectat-o adevărul, totuşi, în mod ciudat, n-aş fi suportat să cunoască realitatea. Parcă îmi şi închipuiam sprâncenele ridicate, râsul amuzat şi abordarea practică a întregii chestiuni, hotărând ce era de făcut, după care ar fi urmat imediat reticenţa inevitabilă, amabilitatea pe care o arăţi faţă de un străin.

— De fapt nu sunt nepăsător, am spus. încerc să-mi arăt înţelegerea. Problema este că nu o cunosc suficient pe Francoise.

Mă privi gânditoare. Expresia candidă din ochi era deconcertantă.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă ea. Nu e vorba numai de bani, aşa-i? Lucrurile sunt mult mai grave. De fapt, ce s-a petrecut la Le Mans?

Mi-am adus aminte de vechiul joc din copilărie – „găseşte degetarul”. De obicei mă jucam cu o mătuşă, fată bătrână. Era un joc uşor care nu cerea efort din partea adultului – nu trebuia să se mişte prin cameră ci doar să închidă ochii, în timp ce copilul, cu inima strânsă, străbătea odaia în vârful picioarelor şi ascundea degetarul îndărătul unei pendule. Pe urmă, cu ochii deschişi, începeau întrebările. Pe măsură ce ochii rătăceau spre pendulă, cinstea mă obliga să spun „Foc’şor, foc’şor” deşi o făceam cu teamă şi fără tragere de inimă, nedorind să descopere degetarul de aur aflat în locul său tainic şi liniştit. De data asta, eu am fost cel care a închis ochii şi am continuat să mângâi pisica din poală. Siguranţa consta

în evaziune dar şi în adevăr.

— Adineauri pomeneai ceva despre a avea pe cineva în grijă, am spus. Se prea poate ca de la un timp să mă fi îndeletnicit cu aşa ceva, iar în Le Mans, în seara aceea, mi-am dat seama că am ajuns la capătul puterilor. Eul familiar mie dăduse greş. Singura cale să scap de responsabilităţile implicate în eşec era să devin altcineva.

Să las o altă personalitate să preia frânele.

Nu-mi răspunse. Probabil chibzuia. Ţineam ochii închişi aşa că n-o vedeam. /.

— Celălalt Jean de Gue, spuse ea, cel care se ascunde de atrta vreme îndărătul suprafeţei de veselie şi farmec şi despre care rn-am întrebat întotdeauna daca există cu adevărat. Dar dacă are de gând să-şi facă apariţia, să se grăbească atunci. Timpul zboară.

Intuitiv, nefiresc, pricepuse ceva din spusele mele, însă sensul nu era cel real. Degetarul din spatele pendulei era ia loc sigur, cel care ghicea căuta încă în zona „rece”. Mă simţeam grozav în scaunul adânc şi nu vroiam să mă mişc.

— Nu înţelegi cu adevărat ce încerc să-ţi spun, i-am răspuns.

— Ba da, înţeleg, răspunse ea. Nu eşti singurul om cu dublă personalitate. Toţi avem euri cu multe faţete. Dar niciunul nu eludează responsabilităţile ca tine. Problemele rămân absolut aceleaşi.

— „Rece, rece... îngheţ...” Partenerul de joc căuta cu totul în altă parte.

— Nu, am spus, n-ai prins firul. Problemele şi responsabilităţile sunt noi, pentru că cel care Ie-a preluat este altcineva.

— Şi atunci, cum ţi se pare acest altcineva? mă întrebă ea.

Ceasul bisericii mari din Villars bătu ora două. Clopotul oricărei biserici, oricărei catedrale parcă te

someează, iar acesta, cu tonuri solemne şi profunde, era prea aproape ca să nu-mi tulbure pacea sufletească.

— Uneori îl văd lipsit total de orice sentiment, am răspuns, iar alteori copleşit de trăiri. O clipă îi trece prin cap să-i ucidă pe cei din jur, iar în clipa următoare îşi dă viaţa pentru un străin. Consideră că singurul motiv care pune în mişcare rasa umană este lăcomia, iar prin slujirea acestei lăcomii reuşeşte să supravieţuiască. Cred că are idei confuze, dar este extrem de aproape de adevăr.

Am auzit-o'ridicându-se, punând ceşcuţa de cafea pe tavă şi ducând tava în debara. Pe urmă se întoarse şi se aşează pe braţul scaunului meu. fn mod ciudat, gestul mă irită, deşi era cât se poate de firesc şi de obişnuit; mă râcâia însă ideea că era adresat celuilalt eu al meu, iui Jean cu care mă confunda. îmi mai displăcea, de asemenea, cadoul de pe scrinul de la castel.

— Cineva acesta, am spus eu, de ce crezi că ţi-a cumpărat o sticlă de „Femme"?

— Pentru că îi place cum miroase şi îmi place şi mie.

— Şi asta nu înseamnă oare slujirea lăcomiei?

— Depinde de mărimea sticlei.

— A, e o sticlă uriaşă.

, – Atunci i-aş spune previziune.

Nu eram sigur dacă aş fi putut recunoaşte parfumul. Nu dăruisem niciodată cuiva vreo sticluţă, iar pe majoritatea femeilor parfumate le evitam îngrozit. Cea de lângă mine nu. era parfumată; mirosea a piersici.

— Adevărul este că nu e vorba de lăcomie, am spus. Ci de pofte. Aici se greşeşte. Şi dacă la mijloc este poftă, ce facem cu pretenţiile conflictuale? Mamă, soţie, copil, frate, cumnată, chiar lucrători – nu-i pot mulţumi pe toţi. Cinstit să fiu, nu ştiu nici de unde să pornesc, nici ce să fac.

Nu-mi răspunse, dar am simţit pe creştet o mână alinătoare. Eram învăluit în anonimat. Mă aflam pe ţărmul

dintre două lumi. Insuliţa care mă împrejmuise odată alunecase uşor undeva, izolată şi năpădită de stânci;

continentul aglomerat care aştepta să mă primească, yociferând şi ridicând pretenţii, era pentru moment invizibil, îmbrăcat în pielea altuia avusesem parte de libertate, dar şi de robie. Ceva se născuse dar se şi irosise. Dacă aş fi putut da uitării responsabilităţile şi să aştern asupra lor uitarea, ce persoană ar trebui să devin, eu însumi sau Jean de Gue?

Am întins mâinile şi i-am atins chipul.

— Nu mai vreau să fiu nevoit să gândesc, am spus.

Râse şi aproape în treacăt îmi sărută ochii închişi.

— De asta ai şi venit aici, nu? mă întrebă.

Capitolul 13

Când am ieşit din casă, soarele după-amiezii târzii poleia toate acoperişurile de culoarea lichenilpr. Fete şi băieţi, cu ghiozdane şi cărţi de şcoală, ieşeau din clădirea alăturată şi traversau canalul pe un alt podeţ. Un cal înhămat la o căruţă cu coviltir trecu tropăind agale pe lângă Porfe de

Viile, vizitiul tolănit pe capră pocnind alene din bici. La magazinele de pe străduţe, obloanele fuseseră ridicate, uşile deschise. Pe strada cu platani de lângă piaţă, unde în forfota dimineţii parcaseră camioane şi căruţe, se aflau acum pâlcuri de bărbaţi şi femei, încălzindu-se în ultima revărsare a soarelui, înainte de a dispărea, iar copiii mai mici, gureşi ca vrăbiuţele, dădeau iama prin frunzele căzute şi ridicau colbul în aer. Mă gândeam oare cum arăta oraşul acesta, Villars, la căderea nopţii, gata de culcare în primele ore, liniştit ca orice târguşor, cu locuitorii îndărătul geamurilor ferecate, vârâţi sub plăpumi, cu casele în umbră, acoperişurile domoale arcuindu-se în streşini înalte, clopotniţa gotică dantelată a catedralei străpungând cerul de culoarea cernelii; probabil că în afara pasului răzleţ al vreunui trecător grăbit să se

întoarcă acasă, sau a şipotului molcom al canalului curgând liniştit şi întunecat pe lângă ziduri, niciun alt sunet nu tulbura tihna oraşului.

Era felul de târguşor care pe vremuri mă tenta să-l străbat noaptea cu piciorul. După ce terminam cina, cutreieram de unul singur străzile cu case liniştite ale căror ferestre cu obloanele trase, nu-mi spuneau nimic, iar din când în când, câte o licărire de lumină, printr-o crăpătură, trăda viaţa de după ele. Uneori, câte o fereastră sau o uşă de la etaj, deschise, lăsau să se întrevadă o masă de întuneric; alteori, câte o lumânare arunca o umbră pe tavan, câte un prunc scâncea; dar de cele mai multe ori, totul era cufundat în linişte, iar eu rătăceam singuratic, însoţit de pisici înfometate, care se furişau videne, adulmecând canalele străzilor pietruite. Cât de detaşat aş fi străbătut şi acum Porte de Viile, m-aş fi uitat curios la canal, aş fi privit podeţul şi casa joasă cuibărită dincolo de el, şi pe urmă m-aş fi întors în patul meu de turist, iar în zori aş fi plecat mai departe, fără să fi adăugat nimic în plus la cele cunoscute1. Pe câtă vreme acum, într-o altă stare de spirit, întreaga viaţă îmi era schimbată, o părticică din Villars îmi aparţinea.

Lumina după-amiezii târzii răspândea căldură şi culoare;

mă aflam într-un oraş prietenos unde oamenii zâmbeau.

Renault-ul parcat în Place de la Republique îmi deveni dintr-o dată la fel de familiar ca şi cum mi-ar fi aparţinut cu adevărat, iar gentuţa de plastic a lui Marie-Noel, lăsată pe locul unde o aruncase, alături de cumpărăturile făcute la piaţă, nu arăta ca oricare obiect lăsat într-o maşină străină, ci se umplea de înţeles; mi-o închipuiam balansându-se pe Încheietura micuţei rnâini, ceva mai sus de mănuşa albă şi scurtă de bumbac. Până şi banca din colţ Îşi avea locul şi menirea ei în acel fundal.

Villars era o fortăreaţă, un refugiu; conduceam spre ieşirea din oraş, iar prin minte Îmi trecea cum fusese posibil ca darul amantei altcuiva să ofere un antidot atât de liniştitor împotriva stării de încordare. Aveam impresia că în clipa aceea nimic nu mă mai putea clinti, nici lacrimile lui Francoise, nici istericalele lui Renee. Mama putea fi linguşită prin afecţiune simulată, copilul răsfăţat la-o limită impusă de raţiune, fratele împăcat, sora alinată; niciunul nu mai părea acum o problemă, aşa cum păruse în acele prime patruzeci şi opt de ore petrecute sub acoperişul castelului.

Motivul era greu de descoperit. Nu era îndeajuns să te simţi în largul tău din punct de vedere fzic; în trecut acest lucru se dovedise inutil. Oa<e schimbarea identităţii putea să schimbe pulsul corpului, să -descătuşeze vreo anume problemă ţinută în frlu In minte de prejudecăţi? Lumea era plină de fantasme tragice, inadaptabile, căutând scăpare în simulacrul amorului. Nu mă includeam în această categorie. Bela din Villars completa un tipar în care erau incluse mama, soţia şi fetiţa. Căldura primei, dependenţa celei de a doua, voioşia celei de a treia se combinau alcătuind o a patra; făcând această descoperire, mă

<notă>

1 Aluzie la ultimul vers din Balada bătrânului marinar de S.T.

Coleridge – „A doua zi se deşteptă mai înţelept”.

</notă>

contopeam în fiinţa fiecăreia. Aici se afla o parte a soluţiei, dar nu integrală.

Mi-am amintit ce curbe trebuia să iau ca să ajung în St.

Gilles şi cum mergeam pe soseau străjuită de tei, pe pod, printre porţi spre alee şi pe sub arcada şanţului, spre acareturile pe care le zărisem din depărtare, încrederea

îmi reveni total. Nimic nu mă mai putea clinti acum. M-am pomenit într-o curte cu două garaje a/e cărei porţi erau larg deschise, cu un şopron cu răsaduri şi un grajd gol, plin de boxe deteriorate. Când am coborât din maşină şi am trântit portiera, bătrâna cu care vorbisem în staul cu o zi înainte, apăru în prag şi am auzit-o strigând pe cineva dinăuntru, peste umăr. Rostise parcă ceva în genul

„Monsieur le Comte”, iar un bărbat în salopetă albastră îşi făcu apariţia dinspre grajd. Zâmbiră şi se apropiară de mine, iar bărbatul mă întrebă dacă vreau să-mi spele maşina. Am aprobat, pentru că probabil ăsta era obiceiul şi, din nou, femeia bolborosi nişte cuvinte neinteligibile:

i-am zâmbit şi am dat din cap, prinzând doar o referire la

„beau temps”i şi „la chasse”.

M-am Întors în arcadă, iar câinele alergă spre îngrăditura ţarcului, lătrând. Am rămas nemişcat şi l-am strigat uşurel pe nume dar a, continuat să latre neconvins, deşi dădea din coadă cam Îndoit; m-am apropiat şi l-am lăsat să-mi adulmece hainele. Le-a amuşinat, contrariat, nemulţumit şi l-am văzut pe omul în salopetă urmărindu-mă din faţa grajdului.

— Dar ce are Cesar? întrebă el.

— Nimic, am răspuns. Probabil că l-am speriat, asta e tot.

— Ciudat, spuse el. De obicei înnebuneşte de fericire când vă vede. Să sperăm că nu se sălbăticeşte.

— N-are nimic, am spus. Aşa-i, Cesar?

Am întins mâna prin uşiţă şi am mângâiat cânele pe cap;

încet, încet, se obişnui cu atingerea şi glasul, tăcu din lătrat şi continuă să adulmece. Dar când m-am îndepărtat, a început să mârâie iar.

— Dacă duminică se poartă tot aşa, n-o să vă fie de

niciun folos, spuse omul. Să-i dau o doză de untură după mâncare?

— Nu, i-am răspuns, lasă-l în pace. O să-şi revină el.

Mă gândeam ce anume aştepta să facă câinele duminică.

Poate dacă îl luam ia plimbare o să se obişnuiască cu

<notă>

1 Timp frumos (fr.).

</notă>

mine, iar mârâiturile se vor transforma în chefnituri de bucurie? Dacă nu, asupra lui se va abate atenţia, comportamentul îi va fi pus sub semnul întrebării şi bietul animal va fi învinuit de trădare faţă de stăpân, când în realitate, se dovedise a fi singura fiinţă cu instinct din St.

Gilles.

Am urcat treptele spre terasă; când am intrat în hol,

Paul tocmai ieşea din micuţul vestiar din dreapta scării.

— Unde naiba ai fost toată ziua? întrebă el. încercăm să dăm de fine de la ora unu. Renee nu te-a găsit şi a trebuit să se întoarcă cu un taxi, iar pe urmă, când terminam masa, am rămas cu toţii consternaţi când am văzut-o pe Marie-Noel apărând singură şi arrunţând liniştită că s-a întors într-un camion. Lebrun a aşteptat până la ora două, apoi a trebuit să plece. M-a sunat din nou.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

— Ce s-a întâmplat! repetă Paul. Nimic decât că

Francoise nu se simte bine deloc, iar Lebrun i-a interzis să se mai dea jos din pat. Dacă nu se îngrijeşte, o să aibă o naştere prematură şi pierde copilul şi aproape sigur că se va îmbolnăvi grav. Asta s-a întâmplat!

Trebuia să-i accept dispreţul din glas. Greşeala nu-i aparţinea lui Jean de Gue, ci mie. Făgăduisem să mă întorc la timp, să stau de vorbă cu doctorul. Nu-mi ţinusem

făgăduiala. Nici măcar nu mi-o amintisem.

— Ce număr are? îl sun imediat.

.. — N-are rost, spuse el. A fost chemat la un alt pacient, l-am spus să te caute mai târziu astă-seară.

Se întorsese pe călcâte şi dispăru prin sufragerie în bibliotecă. Nu mai dorea să-mi pună alte întrebări. îi eram recunoscător pentru asta. Ştiam ce trebuia să fac. Am urcat direct la etaj şi am intrat In dormitor. Draperiile erau pe jumătate trase, focul aprins, iar la picioarele patului se afla un paravan care masca lumina. Francoise stătea între perne cu ochii închişi. îi deschise când am intrat în cameră.

— A, tu erai, spuse ea, în fine; nu mai credeam că vii.

Le-am spus că probabil ai luat trenul de Paris.

Vocea era neutră, inexpresivă. M-am apropiat de pat şi i-am luat mâna.

— Ar fi trebuit să-ţi telefonez, am spus, m-au reţinut nişte treburi în Villars şi, sincer să fiu, am uitat. Asta-i tot.

Nici măcar nu te rog să mă ierţi. Cum te simţi? Paul mi-a spus că Lebrun te-a obligat să stai în pat.

Mâna o simţeam rece şi inertă. Nu şi-o retrase.

— Dacă nu-l ascult, pierd copilul, spuse ea. De asta m-am temut tot timpul. Ştiam eu că ceva nu e In regulă.

— O să fie totul în regulă dacă te îngrijeşti. Problema este cât de bun e Lebrun. N-ai vrea să chem un specialist?

— Nu. Nu vreau să se mai amestece acum un străin şi să mă dezorienteze şi pe mine şi pe Lebrun. Dacă stau liniştită şi nimeni nu mă enervează, totul o să fie perfect.

Dar vezi şi tu, Marie-Noel s-a întors într-un camion de muncitori, flenee a luat taxiul pentru că tu dispăruseşi, aşa că am fost pur şi simplu*înnebunită de griji. Şi pe urmă, în mijlocul după-amiezii, am hotărât să mă resemnez cu gândul că ai putea să nu te mai întorci – că în mod voit te-ai descotorosit de amândouă şi ai plecat la Paris.

Ochii obosiţi îmi cercetară chipul şi mi-am dat seama

că singurul răspuns era să mă ţin pe cât posibil aproape de adevăr.

— Am întârziat mult la bancă, am spus. Ţie pot să-ţi spun, dar n-am vrut să ştie ceilalţi. Adevărul este că am minţit în legătură cu contractul. N-am reuşit să-l prelungesc când am fost la Paris şi tot ce am putut să rezolv a fost la telefon şi azi la bancă. Au consimţit să prelungească contractul; dar în condiţiile impuse de ei.

Asta înseamnă că fabrica va lucra cu o pierdere mai mare decât până acum, dar nu avem ce face. Cumva trebuie să fac rost de bani.

Păru descumpănită, iar eu am rămas lângă ea, ţinându-i mâna.

— Dar de ce a trebuit să minţi? întrebă ea. Nu pricep.

— Cred că din mândrie. Vroiam să creadă toţi că am reuşit. Mă rog, poate o vreme chiar am reuşit. încă n-am trecut în revistă toate cifrele. Dar n-aş vrea să le spui şi celorlalţi. N-am de gând să-i spun şi lui Maman sau lui

Paul, sau altcuiva în afară de tine, decât dacă va fi absolută nevoie.

îmi zâmbi pentru prima oară şi, după cum se ridică pe jumătate pe pernă, mi-am dat seama că dorea s-o sărut.

Am sărutat-o şi i-am lăsat mâna.

— N-am să spun nimănui. Sunt foarte bucuroasă că măcar o dată ai încredere în mine. Totuşi e caraghios că-ţi faci atâtea probleme cu fabrica. Niciodată nu te-a preocupat ideea închiderii ei, cum s-a întâmplat cu Paul şi

Blanche.

— Nu, am răspuns, poate că nu. A început să mă preocupe ieri, când m-am dus acolo după-amiaza.

Mă rugă să-i dau un pieptăn şi o oglindă de pe noptieră; se ridică în capul oaselor pe pernele adunate, îşi perie părul subţire de pe frunte. Era un gest asemănător cu un altul pe care îl văzusem nici cu două ore în urmă, şi din cauza diferenţei totale de personalităţi şi stare de spirit

dintre cele două femei, una veselă şi fără griji, cealaltă istovită, fără vlagă, totuşi parcă mai apropiată, dacă era posibil, m-am simţit nespus de mişcat; îmi doream să se restabilească echilibrul şi Francoise să fie şi ea în putere şi fericită.

— De ce nu mi-ai spus în seara în care ai venit? mă întrebă.

— Nu mă hotărâsem. Nu eram sigur ce aveam de făcut.

— Paul o să afle precis. De el nu te poţi ascunde. în plus, ce contează dacă află, de vreme ce ai fixat contractul? Oricum, toate astea se rezolvă când se naşte băiatul.

Puse oglinda pe măsuţa de lângă pat!

— Marie-Noel ne-a spus că erai la bancă, la seifuri.

Toată lumea s-a mirat ce căutai. Nici n-am ştiut că ţii ceva acolo.

— Diverse hârtii de valoare, acte şi altele.

— Dar contractul de căsătorie tot acolo e?

— Da.

^- Te-ai uitat peste el?

— Da. Mi-am aruncat ochii.

— Dacă mai avem o fată nu se poate face nimic, nu?

— Nu, după toate aparenţele.

— Dar dacă mor? Tu iei tot, aşa-i?

— N-ai să mori. Şi acum să trag obloanele şi draperiile şi-ţi aprind lumina. Ai ceva de citit?

Rămase tăcută. Se lăsă înapoi pe perne. Pe urmă spuse:

— Poţi să-mi aduci medalionul pe care mi l-ai cumpărat la Paris? O să-l pun aici pe măsuţă, lângă mine.

M-am dus la noptiera din nişă, am luat bijuteria şi i-am dat-o. Desfăcu capacul, se uită la medalion, deschise miniatura ca şi înainte.

— De unde l-ai cumpărat? mă întrebă.

— Dintr-un loc pe care-l ştiu eu la Paris. Dar am uitat cum îi spune.

— Renee mi-a spus că femeia care ţine magazinul de antichităţi din Villars execută din când în când şi miniaturi.

— Da? Poate. Nu ştiu.

— Dacă e aşa, putem să-i comandăm una şi lui

Marie-Noel şi copilului. Ar fi mai ieftin ca la Paris.

— Da, probabil.

Puse medalionul deschis pe măsuţa de lângă pat.

— Du-te mai bine jos şi împacă-te cu Renee. Eu mă simţeam prea rău când s-a întors ca să o liniştesc – şty cât de imposibilă e când îşi iese din fire.

— O să-i treacă.

Am închis obloanele şi pe urmă am băgat un buştean în foc.

— Cred că fetiţa e la ESIanche sau sus, la Maman. Nu m-am simţit bine ca s-o văd azi. Spune-i că azi-dimineaţă am certat-o prea tare pentru că eram bolnavă şi sâcâită»

— Cred că a înţeles.

— Ce-ai făcut cu cioburile?

— N-are importanţă. Am avut eu grijă. Mai vrei ceva?

— Nu, nu, o să rămân aici liniştită.

Am trecut prin baie spre cealaltă cameră şi mi-am schimbat pantofii şi haina, aşa cum făcusem cu o seară înainte. Sticla de „Femme” era încă pe scrin. încetase să mai fie un obiect impersonal, asemănător unuia zărit într-o vitrină, ci purta semnificaţia unei vieţi intime. Am pus-o într-un sertar şi pentru că sertarul avea cheie, ceva m-a făcut s-o răsucesc în broască şi s-o strecor în buzunar. Am ieşit pe coridor şi la capul scărilor am dat nas în nas cu

Charlotte.

— Monsieur le cură tocmai a plecat, spuse ea. Madame la Comtesse a întrebat de dumneavoastră.

— Urc acum, am răspuns.

O luă din nou înainte pe scări, ca şi în prima seară. în aceeaşi clipă cele patruzeci şi opt de ore care se scurseseră de când o urmasem întâi mi se păreau o veşnicie; măscăriciul din seara aceea era total diferit de cel care urca acum treptele după cum şi el la rândul iui, fusese diferit de eul celui care se trezise în camera de hotel din

Le Mans. Aveam impresia că intrasem într-o piele care mă apăra ca o armură. Curajul meu fusese fals atunci; acum era imbatabil.

— Monsieur le Comte a fost reţinut mult timp în

Villars? mă întrebă Charlotte.

Mi-am dat seama că avusesem dreptate s-o consider antipatică, făţarnică şi inspirând neîncredere.

— Da, i-am răspuns.

— Madame Paul a luat ceaiul cu Madame la Comtesse în după-amiaza aceasta, continuă ea. Dumneaei era foarte necăjită că a fost obligată să ia un taxi şi i-a povestit totul lui Madame la Comtesse.

— N-a avut ce să-i povestească, am replicat eu. Am fost reţinut şi cu asta basta.

Ne aflam pe coridorul de la etaj; am trecut pe lângă

Charlotte, am străbătut coridorul următor şi am intrat în cameră. M-au întâmpinat din nou obişnuitele chelălăieli ale câinilor, dar fără să îmi pese, i-am aruncat cât colo cu câte un picior şi m-ăm îndreptat spre scaunul de lângă foc, unde stătea mama, cu umerii masivi înfăşuraţi într-un şal purpuriu. M-am apfecat s-o sărut, uşurat că Blanche nu era acolo.

— Bună dimineaţa şi bună seara, am spus. îmi pare rău că n-am venit să te văd azi-dimineaţă. Am plecat devreme.

Cred că ai aflat totul. Mă bucur că te-ai ridicat din pat. Ai avut o zi bună?

Privirea ironică, sfredelitoare, o întâlni pe a mea;

mormăi ceva şi-mi făcu semn spre un scaun.

— Stai jos, spuse ea, acolo cu faţa la lumină, ca să te văd. Ieşi afară, Charlotte. Şi nu mai trage cu urechea la uşă. Du-te jos la bucătărie şi comandă două tăvi pentru cină. Hai, mişcă! la astea de aici mai întâi.

împinse misalul şi cărţile de rugăciuni din drum. Căţeii se căţărară ’şi se culcuşiră la ea în poală. Tăcu, până ieşi din cameră servitoarea. Mi-am aprins o ţigară, simţindu-i privirea aţintită asupra mea.

— Ei, spuse ea, unde ai fost?

Am presupus că tot ceea ce ştiau Renee şi Marie-Noel despre acea dimineaţă îi fusese relatat; drumul la Villars, expediţia la târg, vizita la bancă şi posibil, după ce vorbiseră la telefon cu funcţionarul, ora exactă când plecasem de acolo. Faptul că mă întrebase unde fusesem dovedea că nu ştiau nimic despre căsuţa de lângă canal.

Prin urmare, Jean de Gue ascunsese mamei acest amănunt.

— Am avut treabă, am răspuns.

— Ai plecat de la bancă înainte de 12,30 şi acum e 6,30.

— Poate m-am dus în Le Mans.

— Nu cu Renault-ul. A rămas toată după-amiaza în

Place de la Republique. Şoferul care a adus-o pe Renee a spus la garajul din Villars că I-a văzut acolo când s-a întors.

Am pus-o pe Renee să telefoneze şi să întrebe.

Am zâmbit. Curiozitatea care o mistuia era nedisimulată, ca a unui copil.

— Dacă vrei să ştii adevărul, am spus, am încercat să scap de Renee şi am reuşit! Altceva n-am de gând să-ţi spun. N-ai decât să mă descoşi până la miezul nopţii, că tot n-ai să afli nimic.

Chicoti şi mi-am dat seama că instinctul care mă îndemnase să spun adevărul se dovedise din nou salvator.

— Nu te învinuiesc, spuse ea. Să nu-i cedezi, că nu mai scapi de ea.

— N-are preocupări suficiente, am spus. Niciuna dintre voi, femeile, nu aveţi.

— Ehe, câte am avut de făcut odată, când trăia bietul taică-tău, de mult, înainte de război şi de nunta ta... Nu exista să stea vreo femeie degeaba. Găgăuţe ca Francoise şi Renee erau pe vremea aia doar nişte copii. Aveam pentru ce să trăiesc. Ca şi Blanche.

înveninarea bruscă din glas mă făcu să tresar. Am privit-o; buzele i se îngustaseră, căpătârtd o duritate asemănătoare cu a fiicei ei, iar ochii care mă ironizaseră cu o clipă în urmă erau ascunşi de pleoapele grele.

— Ce vrei să spui? am întrebat.

— Ştii tu bine ce vreau să spun, îmi răspunse; pe urmă, la fel de iute, expresia i se schimbă iar gura coborî, relaxată; ridică din umeri. Stnt bătrână şi bolnavă, ăsta-i necazul, spuse ea, şi mă sâcâie treaba asta, cum o să te sâcâie şi pe tine, ai să vezi. Semănăm prea mult. Nu vrem să ne batem capul cu niciun fel de boli – ale noastre sau ale altora. Cum se simte Francoise azi?

Intuiam că fusesem foarte aproape de miezul unei revelaţii pe care, dacă ar fi făcut-o, mi-ar fi dezvăluit ce se petrecea sub straturile de grăsime, dar întrebarea ultimă venea dintr-un ungher diferit, tonul calm, voit nepăsător, aparţinea cuiva fără inimă sau sentimente.

— Ştii probabil că nu l-am prins pe Lebrun, i-am spus.

O să-mi telefoneze mai târziu. Francoise n-are voie să se dea jos din pat. Nu se simte deloc bine.-

Am observat că bătea cu degetele darabana pe braţul scaunului. Bătaia se contura într-un ritm precis -trei, doi, apoi iar trei. Am privit-o şi mi-am dat seama că o făcea inconştient; nu-şi dădea seama nici măcar că îşi mişca degetele. Bătaia ţinea măsura cu un gând care nu se

conturase clar şi căruia s-ar fi putut sau nu să-i dea glas.

— L-am văzut eu pe Lebrun, spuse ea. N-o să-ţi spună nimic în plus faţă de ce mi-a spus mie. E un cârpaci, dar nu vrea să recunoască. O să aibă necazuri cu copilul ăsta* ca şi cu ultimul – eu mi-am dat seama de mult. Singura diferenţă este că de data asta Francoise a reuşit să poarte sarcina mai mult timp.

Darabana de pe braţul scaunului nu se opri. O

urmăream cu o fascinaţie stranie.

— Francoise nu vrea uri specialist, i-am spus. Adineauri i-am sugerat.

— l-ai sugerat? Pentru ce?

— Păi dacă o să apară probleme, vreo complicaţie...

Inexplicabil, privirile ni se încrucişară şi mă cuprinse o senzaţie neplăcută. Mi-am amintit de condiţiile

„Contractului de căsătorie" şi de faptul că, dacă Francoise murea înainte de a naşte un fiu, zestrea considerabilă urma să se împartă între Jean de Gue şi Marie-Noel.

Camera, şi aşa apăsătoare, deveni insuportabilă. M-am ridicat şi mi-am slăbit gulerul. I-am simţit privirea în ceafă când m-am îndreptat spre fereastră, dar n-a scos un cuvânt cât am stat acolo, chinuindu-mă să deschid obloanele. Am reuşit, în sfârşit, şi m-am aplecat afară, trăgând puternic aerul în piept. Se lăsase amurgul, şi o dată cu el ceaţa.

Potecile erau învăluite în întuneric, statuia nu se distingea, iar porumbarul se desluşea negru şi înghesuit în beznă, la limita ierbii. Chiar sub mine, era capul alegoric al unei guri de burlan, cu urechile turtite, două deschizături în locul ochilor, iar fimba scoasă forma un jgheab pentru ploaie, înfundat de frunze; când începea ploaia, aduna în el o masă noroioasă care se scurgea prin gurgui într-un torent tulbure. Cât de puternic se auzea aici ploaia, lângă acoperiş, întâi o răpăială pe tablă, care apoi se înteţea,

prelungindu-se de-a lungul zidurilor, învolburându-se în şuvoaie, înecându-se şi gâlgâind deasupra burlanului, bătând pieziş în fereastră, săgetând geamurile, în vreme ce stăpâna camerei de dedesubt, singură, întinsă în pat, asculta ore în şir singurele sunete în lungile nopţi de toamnă – ropotele ploii şi curgerea şuvoiului de frunze moarte amestecate cu mâzgă prin gura gurguiului.

Am închis fereastra şi m-am uitat prin cameră. încă mă mai urmărea cu privirea, dar degetele se opriseră să mai bată darabana.

— Ce-i cu tine? spuse ea. Parcă eşti cam nervos.

— Nu. Mă sufoc, atât. E prea cald aici.

— Dacă e aşa, e şi din cauza ta, de dragul tău, îmi răspunse. Totdeauna te plângi că e prea frig în castel. Vino aici, lângă mine.

M-am apropiat încet, fără tragere de inimă. Ochii ei, atât de asemănători cu ai fiului, cu ai mei, când mă priveam în oglindă, fără îndoială că sesizaseră mascarada. îmi luă mâinile într-ale ei.

— Deci până la urmă începi să ai conştiinţă?

Se spune că atingerea mâinilor dă la iveaiă identitatea.

Copilul îşi asază mâna în cea a unui adult şi ştie instinctiv dacă să aibă încredere în el sau nu. Cu două seri înainte, mâinile acestea se agăţaseră de mine şi imploraseră, înnebunite de spaimă, pierdute; în seara aceasta erau mai puternice decât ale mele; strânsoarea era fermă, presiunea nemiloasă. Mâinile ei nici nu ofereau încredere, nici n-o trăgeau din mine; îmi întorceau încrederea pe care o aveam, pe un alt plan. încrederea pe care o avea în fiul ei era atât de puternică, încât, fără să-t cunoască secretele, împărtăşind doar o parte din existenţa lui, părea să-l păstreze încă în fiinţa ei, legat şi fără văz, ca înainte de naştere, şi că nu-i va da drumul niciodată.

— Hai să nu devenim sentimentali, spuse ea, şi să ne

facem griji pentru ce ne va oferi soarta. E prea târziu acum

— şi pentru tine şi pentru mine... Viaţa nu este o poveste scurtă, cum şi-ar dori toţi; e una lungă, mult prea lungă.

Mai avem încă de trăit o groază de ani. Pentru numele lui

Dumnezeu, hai să ne tihnească la amândoi, dacă se poate.

O bătaie discretă la uşă o anunţă pe Charlotte cu tava în mână, urmată de Germaine, şi din nou avu loc ritualul mesei devenit acum familiar. în prima seară la comtesse abia gustase din mâncare, dar în seara aceasta îşi în muie în supă bucăţelele de pâine, transformând-o într-o zeamă groasă; bărbia ei atingea aproape marginea farfuriei, de pe care nu-şi dezlipea privirea. Gândul mi-a zburat la şunca, brânza şi fructele din casa din Villars, la stăpâna casei; ce făcea oare Bela seara? Ieşea să ia masa cu prietenii sau stătea singură, probabil cu obloanele trase. Mama se întoarse spre mine, scoţând din gură o bucată de friptură ca s-o dea unuia dintre câini şi spuse:

— De ce eşti atât de tăcut? La ce te gândeşti?

— La o femeie. N-o cunoşti.

— Vă potriviţi?

— Da.

— Asta contează. Şi taică-tău a avut o ibovnică o vreme la Le Mans. Am şi văzut-o o dată, roşcovană, o frumuseţe. O vizita în fiecare vineri. La sfârşitul săptămânii era Întotdeauna mai calm. Pe urmă, fata s-a măritat cu un măcelar bogat şi a plecat la Tours. Mi-a părut rău când s-a mutat; îi era de folos lui taică-tău.

Charlotte ne aduse crame caramel în castronele. Câinii aşteptau nerăbdători în două labe.

— Deci âi lăsat-o pe Marie-Noel să se întoarcă de la

Villars cu Julie şi nepotu-său, continuă ea, schimbând firul gândurilor. A venit la mine şi mi-a povestit pe

nerăsuflate

— cică îi place mai mult decât cu Renault-ul. Şi cine conducea? am întrebat-o. Unul dintre muncitori, cică, un tânăr cu părul creţ. Mi-a spus că i-a plăcut cum mirosea, la du-te şi spune-i şi mătuşi-tii Blanche asta, i-am zis eu. Vezi ce părere are...

Prin urmare Madame Vves era Julie. Mi se luase o piatră de pe inimă. Găsind-o pe Francoise bolnavă, în pat, uitasem de copil şi de camion.

— Tuturor copiilor le place să meargă cu camionul, i-am spus. Probabil şi eu făceam la fel.

— Tu? Râse. Mai bine să nu ne mai amintim ce făceai tu când erai de vârsta ei. Ai uitat-o pe micuţa Cecile dare venea la ceai? Ai dus-o în porumbar şi ai încuiat uşa.

Maică-sa n-a mai adus-o niciodată. Biata Cecile... Fii cu ochii pe Marie-Noel, creşte repede.

— Nu e prea plăcut să fii singur la părinţi.

— Prostii, îi place foarte mult. N-are nevoie de alţi copii. îi plac adulţii. Ştiu pentru că şi eu eram la fel la vârsta ei. M-am îndrăgostit pe rând de toţi verişorii mei mai mari. Marie-Noel n-are verişori. în schimb, o să se îndrăgostească de lucrătorii de la verrerie.

Se auzi o bătaie la uşă.

— Cine e? întrebă ea. Intră. Nu suport oamenii care bat la uşă.

în prag apăru Germaine.

— La telefon este dr. Lebrun pentru Monsieur le Comte, spuse ea.

— Mulţumesc.

M-am ridicat şi am pus şerveţelul pe tavă.

— Mai bine urează-mi acum noapte bună. Simt că obosesc. Spune-i prostănacului ăsta bătrân să nu intre în panică. Francoise nu trebuie decât să ţină picioarele înălţate, atât; ai să vezi că face băiat. Aşa, acum sărută-mă.

Mâinile mă apucară din nou, privirea mi-o căută pe a

mea.

— Şi lasă prostiile alea cu specialiştii. Costă prea mult, îmi aruncă ea în treacăt.

Am ieşit din cameră, am coborât scările şi m-am dus la telefonul din vestibul. Marie-Noel, în capot, aştepta lingă aparat. Mă privi neliniştită, cu chipul palid.

— Pot să ascult şi eu din camera mătuşei Blanche? mă întrebă.

— Nici vorbă! Dr. Lebrun vrea să vorbească cu mine.

— Dar după aia îmi spui şi mie ce-aţi vorbit?

— Nu ştiu.

Am dat-o la o parte, am intrat în vestiar şi am Închis uşa. Am spus „Alo”, iar vocea doctorului mi-a răspuns pe un tixnbru ascuţit, bătrânicios, revărsându-şi şuvoiul de vorbe.

— Bună seara, Monsieur le Comte, îmi pare foarte rău că nu am reuşit să ne vedem azi-dimineaţă. După-amiază am fost la Villars şi v-aş fi putut Intâlni dacă aş fi ştiut unde să vă găsesc. Să ştiţi că am găsit-o pe Madame la

Comtesse Jean într-o stare gravă cu nervii, foarte speriată de starea sănătăţii şi fără îndoială că orice agitaţie în această fază ar putea foarte uşor să grăbească naşterea şi, având în vedere situaţia dificilă prin care a trecut o dată, anemia şi toate celelalte, s-ar putea să aibă probleme serioase. De fapt, esenţial este ca In următoarele zile să aibă parte de odihnă totală; momentul acesta în luna a şaptea poate fi critic, înţelegeţi. Nu vreau să vă sperii.

Se opri doua secunde ca sâ-şi tragă sufletul, timp în care l-am, întrebat dacă ar vrea să se consulte cu un specialist.

— Deocamdată nu, spuse el. Dacă soţia dumneavoastră se odihneşte şi nu mai are alte simptome, mai cu seamă dacă nu dă semne de hemoragie, atunci totul

e în regulă

Când îi va sosi sorocul să nască, vă sugerez s-o duceţi Ic clinica din Le Mans, dar asta putem s-o discutăm pest câteva săptămâni. Oricum, o să ţin legătura c dumneavoastră şi mline vă mai dau un telefon. A, fiindc veni vorba, presupun că mâ aşteptaţi duminică?

Se prea poate că exista obiceiul ca duminica să ia mas la castel, nu-şi vizita pacienţii ci făcea o vizită oficiali

— Bineînţeles. Suntem încântaţi să vă vedem.

— Mare noroc că dormitorul dă spre faţadă. N-o s-<

deranjăm pe soţia dumneavoastră. Bine, atunci ne veden duminică.

— Au revoir, doctore.

Am închis receptorul. N-o s-o deranjăm pe soţia dumneavoasfră... oare prânzul de duminică e atât de zgomotos încât veselia răsună prin salon şi face să vibreze căpriorii castelului?—Nu-mi venea să cred şi mă întrebam ce vroise, de fapt, să spună. Am ieşit din vestibul,

Marie-Noel era tot acolo.

— Ei? mă întrebă ea repede. Ce-a spus?

— A spus că Maman trebuie să stea în pat.

— Copilul e gata să vină?

— Nu.

— Atunci de ce vorbea aşa toată lumea şi că dacă o să vină se naşte mort?

— Cine a spus asta?

— Germaine, Charlotte, toată lumea. Le-am auzit vorbind în bucătărie.

— Oamenii care ascultă pe la uşi aud întotdeauna minciuni.

Am auzit glasul lui Paul In sufragerie. Nu terminaseră de mâncat. Am intrat în salon, urmat de copil.

— Papa, spuse ea, şi de data asta şoptea, Maman s-a îmbolnăvit pentru că am spart bibelourile şi s-a supărat?

— Nu, n-are nicio legătură.

M-am aşezat pe braţul scaunului şi am tras fetiţa spre mine.

— Ce e cu tine? am întrebat-o. De ce eşti atât de agitată?

îmi ocoli privirea, uitându-se prin cameră.

— Nu înţeleg de ce-l vrei, rosti ea, în cele din urmă. Nu înţeleg de ce vrei copilul ăsta. Maman zice că e un chin.

l-a spus mătuşei Renee mai demult că ar fi dorit să nu-l aibă.

întrebarea, încărcată de nelinişte, era fără îndoială logică. De ce era obligată mama ei să aibă un copil pe care nu şi-l dorea? Ce bine ar fi fost ca Jean de Gue să fie acela care să-i dea explicaţia. Eu reprezentam doar un biet paliativ. Date fiind împrejurările, cel mai simplu lucru era să spun adevărul, aşa cum îl vedeam eu.

— Există un motiv ciudat şi, de fapt, destul de crud.

Bunicul tău, Bruyâre a avut o grămadă, de bani. Şi i-a lăsat moştenire astfel încât tatăl şi mama ta nu se pot folosi de ei decât dacă au un fiu. Aşa că, deşi sunt foarte mulţumiţi cu unica lor fiică, din punct de vedere bănesc, lucrurile ar fi mult mai simple dacă ar avea şi un fiu.

După expresia de uşurare care i se aşternu brusc pe chip, puteai să crezi că i se administrase un leac miraculos împotriva unei dureri.

— A, din cauza asta doar? Doar pentru bani? mă întrebă.

— Da. Cam mare interesul, ce zici?

— Deloc. Cred că e foarte logic. Asta înseamnă că, dacă o să aveţi mai mulţi băieţi, tu şi Maman, o să primiţi şi mai mulţi bani? ’

— Nu prea. Lucrul este valabil doar pentru primul copil.

într-un exces de uşurare emoţională, se lăsă să alunece de pe genunchiul meu şi se dădu tumba de pe

divan pe duşumea, capotul şi cămăşuţa de noapte i se răsuciră deasupra capului, dezgolindu-i poponeţul rotund. Chiuind de bucurie, cu capul înfăşurat în, talmeş-balmeşul de lucruri, goală de la brâu în jos, se dădu înapoi până la grătarul sobei în vreme ce Blanche, Renee şi Paul intrau în cameră.

Blanche rămase înţepenită, cu ochii fixaţi pe puiul de animal gol şi poznaş în care se transformase copilul.

— Dar ce faci tu aici? spuse ea iute. Trage-ţi imediat capotul la loc.

Marie-Noel se întoarse, se zbătu să se elibereze, capotul îi alunecă în jos şi, privindu-şi publicul adult, zâmbi:

— Totul e în regulă, mătuşă Blanche, spuse ea. Papa şi

Maman o fac pentru bani, nu pentru că mai vor alţi copii.

Şi din cauza asta toată lumea încearcă să aibă băieţi – e bine pentru finanţe!

Alergă spre mine, mă iuă de mână. şi mă obligă să mă întorc spre rude, cu un sentiment de posesiune, râzând veselă.

— Ştii, Papa, îmi spuse, mătuşa Blanche mi-a povestit că după ce te-ai născut tu, când ea era încă mică, nimeni n-a mai iubit-o şi nimeni n-a mai băgat-o în seamă, ia/ una din pildele despre umilinţă i-au îndreptat paşii spre

Dumnezeu. Dar când se va naşte frăţiorul meu, nimic n-o să se schimbe. Ai să mă iubeşti ia fel de mult ca întotdeauna şi poate Fecioara Măria mă va învăţa o altă pildă de umilinţă, dar nu aşa cum a învăţat-o pe mătuşa

Blanche.

Probabil că fetiţa sesiză împietrirea aşternută pe chipurile matuşilor şi unchiului, în locul bucuriei la care se aştepta. Mă privi nedumerită, pe urmă se uită din nou la ei.

Dintre cele două femei, Renee parcă părea mai şocată şi mai jignită. Fetiţa observă amănuntul şi-i zâmbi plină de bunăvoinţă:

— De fapt, mai există şi alte virtuţi în afară de umilinţă.

Aş putea să învăţ ce este răbdarea, ca mătuşa Renee. Nu oricine poate să aibă copii. E căsătorită de trei ani cu unchiul Paul şi încă nu s-a întâmplat nimic.

Capitolul 14

Simţeam că am motive s-o binecuvântez pe Francoise;

slăbiciunea ei îmi oferi scuza de a urca la etaj. Era mult mai simplu să stau cu ea în dormitor, decât jos, cu Paul şi

Renee. Am urcat şi am dus fetiţa la culcare, iar după ce am învelit-o şi am adunat plapuma în jurul ei, m-am întors la Francoise pentru a face acelaşi lucru, l-am adus apă fierbinte din baie, un burete, săpun şi prosop; pe urmă, periuţa de dinţi şi pasta, clamele pentru păr, borcănaşul cu cremă, boneta de noapte care se lega sub bărbie cu fundă.

Am avut grijă de ea ca o soră de spital sau cineva chemat de urgenţă să dea primele îngrijiri. Mi-am adus aminte de zilele războiului când ieşeam din hruba în care descifram documentele şi treceam la rând să conduc ambulanţa sau să fac orice era nevoie în acele nopţi febrile. Intimitatea spontană cu străinii, în marea lor majoritate femei şi copii, mulţi speriaţi şi suferinzi, îmi dăduse acelaşi sentiment de umilinţă şi compasiune care mă podidise acum, când o ajutam pe Francoise să se pregătească de noapte.

Recunoştinţa ei era fierbinte, aşa cum fusese şi a \or.

Rostea întruna, mirată şi surprinsă, că sunt bun cu ea.

— O nimica toată, i-am spus. De ce te miri?

— Nu sunt obişnuită cu asemenea manifestări. De obicei, nu prea eşti atent. De câte ori n-am urcat la culcare din cauza oboselii şi tu rămâneai să stai de vorbă cu Paul şi Renee. Dar poate că astă-seară îi ocoleşti ca să nu te întrebe ce-ai făcut la Villars?

în felul ei, era la fel de intuitivă ca şi fetiţa, şi mă gândeam, când am sărutat-o şi am stins lumina, dacă nu cumva sesizase instinctiv că-i dezvăluisem numai o parte din ceea ce se petrecuse azi.

Când m-am înapoiat în camera mea, mi-am amintit de scrisoarea de la avocatul Talbert pe care o luasem cu mine de la bancă. O aveam încă în buzunar, aşa că am scos-o şi am citit-o. Era, din fericire, foarte clară. Fabrica, scria acolo, funcţiona în deficit – cel puţin asta ştiam – iar falimentul putea fi evitat numai dacă exista o subvenţie dintr-o altă sursă, prin vânzare de pământ sau de alte bunuri, de exemplu, după cum sugerase Bala. Autorul scrisorii mai spunea că i-ar fi făcut plăcere să vină la St.

Gilles şi să discute problema cu mine oricând mi-ar fi convenit şi. pentru că toată chestiunea era presantă, propunea să mă folosesc de prima ocazie ca să aranjez o întrevedere. Probabil scrisoarea asta îl obligase pe Jean de

Gue să se fntâlnească cu cei de la firma Carvalet şi să-i convingă, dacă era posibil, să stabilească nişte clauze mai avantajoase.

A doua zi era duminică şi m-am hotărlt să mă duc dis-de-dimineaţă la turnătorie, înainte ca Paul să se îmbrace şi să-şi bea cafeaua, ca să văd dacă nu cumva sosise vreo scrisoare de la Carvalet. Directorii nu apucaseră să se consulte până vineri, iar’scrisoarea urma să vină azi, fără îndoială. Am intrat în garaj, după maşină, înainte ca Gaston să fi apărut să-mi perie hainele sau să-mi ia tava. De data asta, Cesar mă iasă să trec fără să mă latre şi când am întins mâna prin uşiţă să-l mângâi, iar e!

a dat din coadă, am avut senzaţia că repurtasem o

victorie.

Nu era nimeni prin preajmă. Zgomotele sosite din staulul de mai departe arătau că bătrâna era la vite; pe ogor, în depărtare, bărbatul în salopetă săpa. Am luat-o la stânga când am ieşit din sat şi am urcat dealul spre drumul din pădure; nimic din ceea ce făceam nu mi se părea bizar.

Străbaterea drumului neted, străjuit de castani şi stejari, făcea parte din viaţa mea chiar mai mult decât ceea ce aparţinea trecutului. Sentimentul nu m-a părăsit nici clnd am oprit maşina lângă poarta turnătoriei, am coborâî, am trântit portiera şi i-am salutat pe cei care veniseră la lucru.

Când am traversat terenul zgrunţuros spre clădirea din spatele şopronului cu furnal, l-am văzut pe poştaş ieşind de acolo şi instinctul mi-a şoptit că nu greşisem venind atât de devreme. M-am îndreptat iute spre uşa biroului, am intrat şi l-am găsit pe Jacques sortând scrisorile la birou.

Se întoarse şi mă privi surprins.

— Bonjour, Monsieur le Comte. N-am crezut că veniţi în dimineaţa asta. Monsieur Paul mi-a spus că nu vine nici dumnealui.

Oare de ce să-i fi spus asta Paul? Era un fel de vacanţă?

— M-am g/ndit că mi-a scris firma. Aştept o scrisoare personală de la unul din directori.

Continuă să mă fixeze cu privirea. Se prea poate ca tonul meu aspru să fi fost peohişnuit.

— Sper că nu s-a întâmplat nimic? mă întrebă el.

— Şi eu sper, i-am răspuns. Ai corespondenţa aici? la vezi dacă n-a sosit ceva de la ei.

Trecu fn revistă teancul mic de scrisori; a doua era un plic lung cu adresa firmei.

— Uite-o, am spus. Mulţumesc.

Am luat scrisoarea, iar Jacques s-a mutat direct la

masa din mijlocul camerei, în vreme ce eu am început să citesc, cu spatele la fereastră. Totul era în ordine. Se confirma conversafia de la telefon şi trimiseseră contractul prelungit pe încă şase luni, întocmit în noile condiţii.

Scrisoarea exprima de asemenea şi satisfacţia că cele două firme ajunseseră până la urmă la o înţelegere.

— Jacques, ai contractul nostru aici? Cel vechi?

— E la dumneavoastră, Monsieur le Comte, spuse el, în dosarul de pe birou.

— Te rog, caută-mi-l tu, cit Îmi arunc ochii pe restul corespondenţei.

Nu-mi puse nicio Întrebare, dar chipul exprima nedumerire. L-am observat că scotoceşte într-un dosar, aşezat la vedere pe birou; între timp am frunzărit cele câteva scrisori, care erau facturi şi chitanţe. Îmi Întinse contractul fără niciun cuvânt; m-am aşezat la birou ca să-l compar cu cel nou. Formularea era identică, în afară de preţul de vânzare. Cum nu mă pricepeam deloc la afaceri, sau la producţia de ia verrerie, singurul lucru clar pe care-l înţelegeam era că, pe viitor, Carvalet urma să ne plătească mai puţin pentru produsele expediate.

Am căutat în buzunar scrisoarea de la avocat şi am aşezat-o lângă contracte.

— Vreau să văd cifrele, i-am spus lui Jacques. Salariile, costul de producţie, tot.

Mă privi uluit.

— Abia le-aţi văzut. Am verificat totul împreună – dumneavoastră, Monsieur Paul şi cu mine – înainte de plecarea dumneavoastră la Paris.

— Mai vreau să fac o verificare, i-am spus.

Ne-a trebuit cam o oră şi jumătate. Era o treabă plicticoasă, complicată, care te absorbea total, iar clnd am terminat şi el s-a dus la bucătărie să facă nişte cafea, am reuşit să compar cifrele finale pe care mi le dăduse cu ceea ce urmau să devină în baza noului contract. Răspunsul îl

reprezenta o sumă cam de cinci milioane de franci din contul personal al lui Jean de Gue pentru a echilibra costurile. Am înţeles motivul pentru care vroia să închidă fabrica. N-avea altă soluţie dacă nu vroia să-şi vândă pământul sau bunurile. Sticlăria pierduse bani sub vechiul contract; sub cel rrou, înceta să mai existe practic ca afacere. Devenea o jucărie de lux, la fel de efemeră şi fragilă ca şi sticla pe care o producea. Fapta unui ageamiu sentimental costase scump pe proprietari.

Am luat noul contract, l-am pus împreună cu scrisorile în buzunarul hainei şi m-am dus la bucătărie după

Jacques.

— Poftiţi, Monsieur le Comte, spuse el, să vă refaceţi după atâta muncă.

îmi întinse o ceaşcă de cafea aburindă.

— Şi acum mă minunez de succesul pe care l-aţi avut la Paris. V-aţi dus aproape fără nicio speranţă, mai mult ca o formalitate. Dar asta dovedeşte cât de important este contactul personal.

— Nimeni nu va rămâne fără lucru. Asta e important.

Ridică din sprâncene.

— Vă faceţi griji pentru lucrători? mă întrebă. „Nu mi-am dat seama. De fapt, după primul şoc, ar fi găsit repede slujbe. Sunt de mult pregătiţi sufleteşte că veţi’

închide.

Mi-am băut cafeaua, deziluzionat. Poate mă amestecasem fără rost. Se auzi o bătaie la uşa de afară, iar

Jacques îşi ceru scuze şi se întoarse în birou. M-am uitat în jur şi am văzut că mă aflam într-o bucătărie măricică care, pe vremuri, probabil că slujise unei familii, uşa de partea cealaltă ducând spre restul camerelor. Curios, am

\jeschis-o şi am dat peste un coridor larg, cu dale de piatră, cu intrări în diverse camere, şi o scară care ducea

[a etaj. Am străbătut coridorul şi m-am uitat prin camere.

Erau goale, nemobilate, cu pereţii decoloraţi, zugrăveala crăpată, praful de pe duşumea în straturi groase. în ultima, o odaie pătrată, frumoasă, cu pereţii în lambriuri,,se aflau nişte mobile masive, depozitate lângă zid, lăzi cu veselă, scaune puse unul peste altul; totul lăsa impresia de neglijenţă, ca şi cum proprietarul îi adunase toate posesiunile într-un colţ şi le lăsase baltă. Pe perete era agăţat într-un colţ un calendar vechi, datat 1941, iar alături o cutie cu cărţi. M-am aplecat şi am deschis una la întâmplare. Foaia era semnată „Maurice Duval”...

Se auzi ceva zbătându-se la geam şi am Întors capul.

Era un fluture, ultimul din această vară lungă, deşteptat de soare, căutând să scape din pânzele de păianjen în care se încurcase. Am încercat să deschid fereastra, dar era înţepenită. Probabil că n-o mai deschisese nimeni de ani de zile. Am eliberat fluturele din închisoarea sa; pluti o clipă pe pervaz, pe urmă se aşează din nou în păienjeniş.

Am auzit paşi apropiindu-se din direcţia bucătăriei.

Jacques stătea în prag şi mă privea. A avut un moment de ezitare, apoi înainta şi se opri nesigur în mijlocul Încăperii.

— Căutaţi ceva, Monsieur le Comte? mă întrebă.

Vocea era sfioasă şi stânjenită. Nu cumva el răspundea de toate lucrurile, iar eu încălcasem un fel de etichetă a familiei, scotocind prin Încăperi?

— De ce mai păstrezi toate astea? l-am Întrebat, arătând spre mobilă.

Mă privi uluit, pe urmă îşi mută privirea.

— Dumneavoastră hotărâţi, Monsieur le Comte.

M-am uitat din nou la mobila depozitată. Avea ceva deprimant, nefolosit, uitat, îngrămădită la perete, iar camera probabil că pe vremuri fusese întrebuinţată ca

salon sau sufragerie.

— Mi se pare o risipă, i-am spus.

— Da, într-adevăr, răspunse el.

Am chibzuit dacă să mă mai aventurez în vreo altă întrebare, pe care Jean de Gue n-ar fi pus-o cu siguranţă niciodată, pentru că el ar fi»ştiut răspunsul.

— Nu crezi că ar trebui să facem ceva cu camerele astea? am întrebat. Să aducem pe cineva aici ca să nu mai stea goale.

Nu mi-a răspuns imediat. Rămăsese pe loc, stânjenit, cu privirile alunecându-i în toate direcţiile în afară de a mea.

Pe urmă rosti:

— Şi cine aţi sugera să vină?

Nu era un răspuns, ci doar o altă întrebare, care nu-mi oferea niciun fel de cheie. M-am îndreptat spre fereastră şi am privit afară. Şoproanele se întindeau la stânga, iar la dreapta erau acareturile fermei. Amândouă erau despărţite de casă şi de bucata de grădină. Pe vremuri, de la casă spre drum, ducea o cărare pietruită, iar lângă ea era o flntlnă, acum spartă şi părăsită.

— Dumneata n-ai vrea să locuieşti aici? l-am întrebat.

. Stinghereala se accentuă şi mai mult, iar după expresii feţei mi-am dat seama că o luase cumva ca un fel d$

afront la adresa lui. |

— Soţia mea şi cu mine suntem foarte mulţumiţi în

Lauray, spuse ef. De fapt, nici nu e prea departe, cam la aceeaşi distanţă cum sunteţi dumneavoastră la St. Gilles.

Soţiei mele îi place să aibă vecini. Aici am fi prea izolaţi şi în afară de asta... Se întrerupse nefericit.

— în afară de asta, ce?

— Ar fi cam ciudat. Nimeni n-a mai locuit aici de atâta vreme... vă rog să mă scuzaţi, Monsieur le Comte,

dar casa nu păstrează nişte amintiri tocmai plăcute de când a fost ultima oară locuită. Nu ştiu dacă şi-ar dori mulţi să vină aici.

Ezită din nou, pe urmă, parcă adunându-şi puţin curaj, continuă să vorbească rapid, aruncând cuvintele ca şi cum ar fi fost mânat de un simţământ mai puternic decât respectul.

— Monsieur le Comte, spuse el, că au fost lupte pe terenurile fabricii, lupte între soldaţi, asta accept. Dar ca ultimul om care mai locuia acolo, ştăpânul fabricii,

Monsieur Duval, să fie trezit la miezul nopţii, târât pe scări în jos şi împuşcat de propriii lui concetăţeni, iar trupul sfârtecat cu cioburi şi apoi aruncat în fântână, asta e un lucru pe carecu toţii am vrea să-l dăm uitării, deşi a trecut atâta vreme. Şi nu cred că şi-ar dori cineva să mai vină să locuiască aici, ba încă şi cu nevastă şi copii.

Nu i-am răspuns. Nici nu aveam ce. Fluturele se mai zbătu o dată să scape din p+asă şi, când am întins mâna iar ca să-l eliberez, îşi dădu suflarea; ochii îmi căzură pe fântâna veche din fier forjat, ruginită, cu zidăria surpată şi năpădită de urzici.

— Nu, am spus rar. Bineînţeles că ai dreptate.

M-am întors şi am ieşit din cameră; am străbătut coridorul de piatră, spre bucătărie, pe urmă spre birou, a cărui mobilă îi dădea o notă impersonală; în aer plutea un miros stătut de ţigări, de dosare şi hârtii. Am rămas o clipă lângă birou, cu ochii pe facturi, chitanţe şi scrisori; nu mai aveam de ce zăbovi acolo. Aflasem ce doream despre cifre

— poate nici n-aş fi reuşit să mai aflu alte amănunte vreodată. Fabrica va continua să funcţioneze până când, într-o bună zi, cineva va descoperi că nu mai sunt bani pentru plata salariilor.

— Dacă-mi dai un plic cu adresa domnului Mercier la

Carvalet, i-am spus eu lui Jacques, care mă urmase, pot să pun contractul la poştă în drum. Păstrez eu copia.

Camaraderia Ti dispăruse însă. La am îndoi ne zbura gândul spre partea nelocuită a casei şi nici nu se mai punea problema să ne întoarcem la afaceri şi finanţe.

— Am venit doar să-mi arunc ochii pe cifre, i-am spus.

Nu-i nevoie să-i mai spui şi lui Monsieur Paul.

— Desigur, Monsieur le Comte, răspunse el.

Scoase din sertar un plic, scrise adresa şi îl francă. Mi-I

întinse şi nota de prietenie îi reveni în glas.

— Doriţi să vin mâine? Cred că o să fie timp frumos.

Azi-dimineaţă au anunţat vreme bună la radio. Deci la

10,30, la castel.

Mi-o luă înainte să-mi deschidă uşa. I-am spus:

— Pe mâine, apoi am ieşit în curte.

Mâine era duminică. Probabil că urma să vină împreună cu soţia la slujba de la biserică în St. Gilles şi pe urmă la castel, împreună cu dr. Lebrun.

Când am ieşit, ceva mă făcu s-o iau la stânga, prin portiţa care ducea în livada părăginită, unde Julie îşi săpase legumele în prima după-amiază. Din acel loc, cu şoproanele ascunse vederii de zidurile năpădite de viţă, casa părea un conac construit la sfârşitul secolului şaptesprezece, în mijlocul câmpurilor verzi, mărginite de pădure. Aşa cum soarele îi îndulcea formele, era, fără îndoială, un simbol al unor timpuri apuse; iar ceea ce observasem cu câteva clipe mai înainte, fântâna spartă cu lanţul ruginit, cuibărită printre bălării, şi ea aparţinea aceloraşi vremi, îndepărtate şi paşnice, dând viaţă celor din casă şi de la turnătorie, dintr-un izvor curat ascuns adânc în pământ, nepărând în niciun caz o capelă mortuară pentru crime şi distrugere. Lanţul cu care se scotea apa era stricat şi probabil că nu mai era nici apă; se prea poate ca izvorul să fi secat sau să-şi fi schimbat

cursul, lăsând în urmă doar praf, moloz şi sticlă spartă, iar legăturile dintre verrerie şi casa stăpânului cu castelul St. Gilles erau şi ele tăiate, dispăruse unitatea, nu-şi mai trăgeau seva una din cealaltă. Mă gândeam însă de ce mă preocupau pe mine asemenea probleme şi oare de ce gândul la Maurice Duval, fostul director, ucis, putea să întruchipeze pentru mine.

virtuţile unei permanenţe, ştafeta a ceea ce este mai bun, transmisă următoarei generaţii; şi de ce natura morţii sale, urâtă, crudă, simbolizând întreaga ură dintre oamenii aceluiaşi neam, asmuţiţi unii contra altora, să-mi apară deodată în chip de responsabilitate, o rană a cărei amintire nu trebuie lăsată să supureze tainic, ci să fie deschisă şi curăţată.

Am ieşit din livadă şi m-am înapoiat pe lângâ şoproane spre intrarea la verrerie, iar acolo, lângă căsuţă, stătea

Julie, cu braţele încărcate de verdeţuri, l-am urat o zi bună şi din nou m-a frapat sinceritatea chipului ei, căldura şi isteţimea izvorâte din priviri, forţa şi robusteţea trupului, îmi dădeam seama că nu sentimentele mele mă îndemnau să am încredere în ea, ci o intuiţie cuibărită undeva în străfundurile mele şi care mă împingea să-mi deschid sufletul în faţa ei, aşa cum făcusem şi cu Bela din Villars.

— Aţi venit devreme, Monsieur le Comte, strigă ea. Nu prea vă vedeam des sâmbăta dimineaţă la verrerie. Ce mai faceţi? Şi doamna Comtesse cea tânără? Am auzit că ieri nu s-a simţit prea bine.

Veştile circulă repede, fără îndoială, într-o comunitate mică. Pe urmă, mi-am amintit că o dusese înapoi de la

Villars la castel pe Marie-Noel şi probabil stătuse de vorbă cu servitorii.

— Nu are voie să se agite, i-am răspuns. Aseară, când

am ajuns acasă, se simţea mai bine. Trebuie să-mi cer scuze, Julie. Te-a sâcâit probabil fetiţa ieri la Villars. Nu mi-am dat seama unde era şi ce avea de gând să facă – la bancă mi-au spus ceva cam încâlcit.

Râse şi dădu din mână.

— Nu-i nevoie să vă cereţi scuze, Monsieur Jean, eu trebuie să vă mulţumesc. Tocmai ne întorceam de la gară şi fetiţa a apărut în calea noastră, alergând prin Porte de

Viile cum e argintul viu. Bineînţeles că l-am pus pe tânărul

Gustave să oprească camionul. Nu înţelegeam de ce ere singură, dar pe urmă mi-a povestit că Papa era la bancă şi că ar fi fericită dacă s-ar putea întoarce cu noi acasă. Iar noi am fost încântaţi de idee – parcă urca în camionul întunecat o rază de soare. Nu i-a tăcut gura o clipă din

Villars până la St. Gilles.

O urmasem până la petecul de teren de lângă căsuţă, unde câţiva metri de pământ erau înţesaţi de legume şi flori;

am urmărit-o cum îşi hrăneşte nişte iepuri într-o cuşcă, vorbindu-le în timp ce le dădea de mâncare. Gândul mi-a zburat la contesa de la castel, cum îşi hrănea căţeii cu bucăţi de zahăr. Brusc, am avut revelaţia că amândouă femeile erau robuste, puternice, blânde şi, în fond, asemănătoare; şi totuşi, una dintre ele se înăcrise, se cocârjase şi, în mod ciudat, parcă se schimonosise – din cauza unei seminţe din suflet care nu a putut să încolţească.

— Julie, i-am spus, şi mi-am dat seama că ceea ce aveam de gând s-o întreb îi va părea neobişnuit, mai ales în clipa aceea – ceva de care Jean de Gue avea cunoştinţă şi deci n-ar mai fi fost nevoie să afle – Julie, cum era aici la St. Gilles în timpul ocupaţiei?

Cu totul neaşteptat, nu păru surprinsă de întrebare,

însemna că şi de Gue ar fi putut să întrebe acelaşi lucru;

poate că şi el simţea, ca şi mine, că ţăranca aceasta, atât de apropiată de miezul lucrurilor, era In stare să adauge un detaliu la imagine, ca nimeni altcineva.

— înţelegeţi, Monsieur Jean, spuse ea după câteva clipe, că pentru o persoană ca dumneavoastră, care a luptat departe de casă, în Rezistenţă, războiul reprezenta ceva planificat şi bazat pe raţiune. Este ca un joc în care fie că ieşi biruitor, fie că pierzi. Dar pentru cei care rămân acasă este cu totul altceva. E ca şi cum ai fi într-o închisoare fără gratii şi nimeni nu ştie cine e criminalul, cine e temnicierul, cine minte, cine a trădat pe cine.

Oamenii nu mai au credinţă. Dacă un lucru pe care l-ai considerat puternic se dovedeşte a fi slab, ţi se face ruşine şi te întrebi cine e de vină. Oare slăbiciunea mi se datorează mie sau ţie – începi să te frământi, dar nimeni nu ştie răspunsul şi nimeni nu-şi asuma vina.

— Dar tu, am insistat eu, dar tu, Julie, ce-ai făcut? Tu ce credeai?

— Eu? Ce-aş fi putut să fac decât să continui să locuiesc aici, aşa cum am făcut atâta amar de ani, să-mi cresc legumele, să-mi hrănesc găinile, să am grijă de sărmanul bărbatu-meu care nu murise şi să-mi tot spun în gând: „Lucruri d-astea s-au mai întâmplat, se vor mai întâmpla şi trebuie să rezistăm”.

Se îndepărtă de cuşca iepurilor, ştergându-şi mâinile late şi v în joase pe şorţ

— Aţi văzut vreodată pe câmp iepurii căzând morţi de la mixomatoză? spuse ea. Plăcut, nu? Acum am ajuns şi la d-astea – să ţii în cuşcă animalul ca să nu moară. Eu una nu cred că e mare scofală de capul omenirii ăsteia. Chiar e bine că din când în când mai avem şi câte un război, fiindcă oamenii mai află şi ce e durerea. într-o bună zi or să se extermine unii pe alţii cum au exterminat şi iepurii. Cu atât mai bine. Lumea o să-şi găsească iar liniştea, dar

acolo n-o să aibă deasupra decât pădurea şi pământul.

Zâmbi şi adăugă:

— Haideţi puţin în casă, Monsieur Jean, să vă arăt ceva.

Am urmat-o în căsuţa mică, cam de mărimea porumbarului de pe pajiştea castelului. într-un colţ era o sobă, cu burlanul scos prin acoperiş, o masă de lemn, un scaun şi un dulap pe toată lungimea peretelui. Pe sobă se cuibărise o găină înfoiată, care zbură cotcodăcind când

Julie o alungă cu piciorul.

— Dacă-şi închipuie că poate să clocească aici, se înşală, spuse ea. Găina asta e tare şmecheră; crede că dacă e bătrână poate să profite, la staţi puţin să vă găsesc o pozâ.

Scoase din buzunarul fustei, de sub şorţ, o cheie şi se duse să descuie dulapul. Era plin de hârtii, cărţi şi vase, toate aranjate ordonat, nu puse grămadă.

— Staţi puţin, o aveam pe aici, pe undeva.

Scotoci prin nişte hârtii şi scoase un caiet, îl deschise, luă un plic, îl desfăcu şi dădu la iveală o fotografie.

— la uitaţi-vă aici, spuse ea, fiindcă m-aţi întrebat de ocupaţie. M^au învinuit de colaboraţionism din cauza băiatului ăsta.

— Dar ce-a făcut?

— Să facă? N-a făcut nimic. A fost încartiruit aici câteva luni, ca mulţi alţi nemţi. Urma să fie o inspecţie, iar el îşi murdărise uniforma cu nişte vopsea. A venit la mine să mă roage, aşa, pe păsărească lui amestecată cu câteva cuvinte franţuzeşti, dacă n-aş putea să i-o curăţ ca să nu-l pedepsească. Monsieur Jean, m-am gândit şi eu la băieţii mei, Andre, care era prizonier şi Albert, care fusese ucis, iar băiatul ăla din faţa mea era cam de-o vârstă cu ei, departe de ai lui şi mă ruga pe mine, care aş fi putut să-i fiu mamă, să-i curăţ pata de pe veston. Bineînţeles că i-am

curăţat-o. Şi pe urmă a venit să-mi mulţumească şi mi-a dat poza asta. Pentru mine n-avea importanţă că era neamţ sau japonez sau că picase de pe lună. Sunt sigură că a şi murit pe urmă, ca mulţi alţii – toţi s-au născut ca să-i prindă moartea, bieţii băieţi, şi pe-ai noştri la fel. Da' ştiţi că fiindcă i-am curăţat vestonul, primarul din St. Gilles şi mulţi alţii n-au mai vorbit cu mine... da, da, vreo doi ani.

Aşa că vedeţi dumneavoastră, când ajunge războiul în satul tău, în pragul casei tale, nu mai este nici tragic şi nici indiferent. Ajunge un fel de pretext să-ţi verşi ura din suflet. De asta nu sunt eu mare patriotă, Monsieur Jean, şi de-asta nu mă omor să discut despre Ocupaţia din St.

Gilles.

l-am înapoiat fotografia iar ea a pus-o la loc, alături de scrisori, hârtii şi cărţi, în dulap. Pe urmă şi-a întors către mine chipul brăzdat şi bătut de vânt, acum liniştit şi impasibil.

— Aşa..,, spuse ea, cu vremea se uită totul. Asta-i viaţa.

Dar, Monsieur le Comte, dacă v-aş fi arătat poza asta acum câţiva ani, aşa-i că aş fi fost oale şi ulcele? Un laţ în jurul gâtului bătrânei Julie şi copacul de colo.

N-am scos niciun cuvânt pentru că nu eram în stare.

Războiul nu-mi atinsese ţara natală atât de crunt cum se întâmplase cu a lor. Ura, cruzimea, teroarea – toate erau trăiri necunoscute. Experimentasem doar eşecul şi zădărnicia. Puteam să-l înţeleg pe Jean de Gue care fugise de responsabilităţi, lăsându-le în cârca mea; Jean de Gue, ofiţer în Rezistenţă, se eschivase. Oare crezuse atunci că dacă urma să supravieţuiască trebuia să slujească lăcomia? Ce conflict personal împinsese veselul şi zâmbitorul chip din albumul de fotografii spre cinism şi nepăsare? Am simţit brusc dorinţa absurdă şi imperioasă să-i spun, în nume/e lui Jean de Gue", drept care mă lua, despre compasiunea resimţită pentru tot ce i se întâmplase

de-a lungul anilor, amărăciuni, sărăcie, suferinţe şi pierderi

— pentru orice necaz întâlnit. Dar îmi dădeam seama că, dacă aş fi făcut-o, ar fi rămas nedumerita şi s-ar fi simţit prost, aşa că am bătut-o uşor pe umăr, în schimb. Pe urmă ne-am îndreptat împreun| spre maşină, mi-a deschis portiera şi rn-a privit zâmbitoare, cu braţele încrucişate sub broboadă, în timp ce maşina se îndepărta şi făceam semn cu mâna, mi-a trecut prin minte cât de plăcută şi lipsită de durere putea fi viaţa, dacă ar fi dusă în compania lui Julie de la fabrică şi a Belei din Villars şi, probabil, parte din timp chiar alături de Gaston. Dar încnipuindu-mi-i pe toţi trei împreună într-o casă, fiecare rezolvându-mi problemele mele, mi-am dat seama că, luaţi în parte, erau prea categorici şi prea individualişti ca să se înţeleagă între ei, iar în douăzeci şi patru de ore, certurile iscate ar fi sfâşiat tiparul armonios clădit de sentimentalismul meu. Ceea ce însemna, mă gândeam eu străbătând iar drumul forestier, că relaţiile dintre oameni sunt în mare măsură lipsite de valoare, deoarece cei de care ne simţim atraşi nu se plac între ei, prin urmare legătura se întrerupe, iar mesajul se pierde. Compasiunea mea pentru Francoise, zăcând în patul de la castel, nu-i poate fi de folos mamei, la fel de însingurată şi izolată în camera sa din foişor, cu gândurile întoarse spre trecut. Şi nici afecţiunea spontană pentru

Marie-Noel, cu tinereţea, graţia şi frumuseţea ei, nu putea cuprinde umbra înăcrită şi rece a lui Blanche. De ce Bela din Villars era în stare să-şi ofere fiinţa ca pe un dar, fără să ceară nimic în schimb, iar Renee din St. Gilles îşi încolăcea tentaculele în jurul amantului precum caracatiţa?

Oare când se seamănă prima sămânţă a distrugerii?

în dimineaţa aceea aflasem trei lucruri. Mai întâi că, telefonându-i lui Carvalet, aşezasem turnătoria pe un făgaş care nu putea s-o ducă decât la ruină; în al doilea rând că

ultimul şi cel mai iubit director al fabricii fusese măcelărit în pragul propriei case, iar trupul azvârlit în fântână; iar în al treilea rând că oamenii din St. Gilles, ca de pretutindeni, se folosiseră de înfrângere ca un pretext pentru a-şi ataca prietenii.

înainte de a ajunge în sat, am oprit maşina şi m-am căutat prin buzunare după contract şi portofelul iui Jean de Gue. Am găsit în el carnetul de şofer, l-am luat şi l-am deschis. Semnătura, după cum mă aşteptasem, era în maniera franceză, cu înfloriturі; o văzusem sau văzusem unele asemănătoare pe sute de documente franceze, în timpul călătoriilor şi studiilor. Am încercat s-o copiez de câteva ori şi am reuşit s-o reproduc. Când am luat din nou contractul, într-o altă stare de spirit şi am aşternut numele cu înfloritura la capătul foii, cred că însuşi de Gue n-ar fi fost sigur dacă nu cumva semnătura era a lui. Pe urmă, am coborât dealul spre sat, am trecut prin porţile castelului, oprindu-mă doar să pun la poştă contractul.

Uşa de la intrare era larg deschisă iar pe coridor era zarvă mare. Gaston, cu mânecile suflecate, împingea un dulap masiv în sufragerie, ajutat de bărbatul în salopetă de la garaj, şi încă de unul pe care nu-l mai văzusem,

Germaine şi fiica robustei femei care spăla rufăria. Când mă văzu, Gaston îmi spuse gâfâit câteva vorbe peste umăr, în vreme ce eu mă chinuiam să descopăr care era motivul mutării de mobilier, încercând să nu mă trădez.

— Monsieur Paul v-a căutat toată dimineaţa, Monsieur le Comte. Spunea că nu i-aţi dat încă niciun ordin lui

Robert. Germaine, du-te la bucătărie şi vezi dacă Robert mai e pe acolo.

Pe urmă, întorcându-se la lucrul său, se adresă bărbatului necunoscut şi care părea să fie grădinar.

— Hai, Joseph, ridică din partea ta. Acum, hopa!

Germaine dispăru. Am aşteptat pe hol, nehotărât.

Cine era Robert şi ce ordine aştepta de la mine? într-o clipă, femme de chambre îşi făcu apariţia, urmată de un bărbat scund, îndesat, cu părul cărunt şi o cicatrice pe obraz, îmbrăcat în pantaloni bufanţi şi jambiere.

— Vi l-am adus pe Robert, Monsieur le Comte, spuse ea.

— Bună dimineaţa, Robert.

l-am întins mâna. Mi-o luă, zâmbind.

— Ei, ce vrei acum? l-am întrebat.

Mă privi buimac, pe urmă izbucni pe jumătate în râs, ca şi cum făcusem o glumă pe seama lui şi el nu prea ştia cum s-o ia.

- E vorba de mâine, Monsieur ie Comte, spuse el.

Credeam că trimiteţi ieri după mine să fac pregătirile, dar

Gaston mi-a spus că aţi fost plecat toată ziua, iar Madame la Comtesse s-a simţit rău şi n-am vrut să vă mai deranjez aseară.

Privirea mi-a rămas înţepenită asupra lui. Eram singuri.

Germaine şi ceilalţi se retrăseseră în bucătărie, după ce-şi sfârşiseră lucrul.

— Mâine, am repetat eu, da, sigur. Am impresia că vine lume multă. Poate te gândeşti cumva la ce-o să mâncăm?

Tresări, de parcă gluma se îngroşase cam prea mult.

— Păi, Monsieur le Comte, spuse el, ştiţi bine că eu n-am nicio legătură cu masa. Eu trebuie să ştiu programul zilei. Monsieur Paul zice că n-aţi stabilit nimic împreună.

Brusc, mi-a apărut în minte o scenă cu bătutul pomilor, jupuitul sălciei, tunsul merilor sau cine ştie ce alt obicei local, în a doua duminică de octombrie – vreun ritual în care eu, în calitate de senior de St. Gilles, deţineam rolul principal. Aveam însă de gând să-i cedez de bună voie rolul lui Paul.

— Nu crezi, am început eu prevăzător, că măcar o dată putem să-l lăsăm şi pe Monsieur Paul să facă aranjamentele?

Omul se holbă la mine, prostit.

— Păi, Monsieur le Comte, bâigui el, ar fi prima oară în viaţa dumneavoastră. De când sunt eu aici la St. Gilles, n-aţi propus aşa ceva. De la moartea tatălui dumneavoastră,

Monsieur le Comte, numai dumneavoastră aţi organizat duminica la grande chasse^.

De data asta probabil că eu arătam, şi fără îndoială că şi aveam sentimegtul că se făcuse o glumă proastă.

Grande chasse – idiotul de mine! De două zile tot auzeam aluzii la ea, iar eu nu făcusem nicio legătură. Mâine, duminică, urma să fie vânătoarea cea mare anuală a regiunii, cu centrul la St. Gilles, plănuită şi organizată în întregime de seniorul Jean de Gue.

Robert mă privea îngrijorat.

— Nu vă simţiţi bine, Monsieur le Comte? mă întrebă.

— Uite ce e, Robert, i-am spus, de când m-am întors de la Paris, am avut de rezolvat o mulţime de lucruri şi, sincer să fiu, încă n-am aranjat programul de mâine. Vino mai târziu.

Păru dezamăgit, frustrat.

— Cum credeţi, Monsieur le Comte, îmi răspunse, dar timpul trece şi sunt multe de făcut. Să vin la ora două?

— La ora două, am spus şi, ca să scap de el, am traversat coridorul ca şi cum intenţionam să telefonez şi am aşteptat până l-am auzit ieşind prin uşa de serviciu. Pe urmă, am străbătut holul şi am ieşit pe terasă spre adăpostul de sub cedru care îmi slujise de refugiu în prima noapte. Ora două sau miezul nopţii – pentru mine însemnau exact acelaşi lucru – n-aveam niciun program întocmit, nici planuri de făcut. Cursurile despre istoria

Franţei nu mă dotaseră pentru la chasse. Habar n-

aveam să vânez.

Capitolul 15

îmi amintesc că am auzit clopotul de Angelus din biserica satului care vestea prânzul şi imediat după aceea voci amplificându-se pe măsură ce ieşeau din castel şi se îndreptau spre acareturi. Crengile joase de cedru mă ascundeau, aşa că nu mă observară. După ce au dispărut, am ieşit şi eu prin poarta din zid, spre terenuri, am traversat repede şanţul spre cărarea de sub castani, apoi am apucat pe drumeagul lung care intra în pădure. N-avea importanţă în ce direcţie apucasem sau cât de departe aş fi mers; tot ceea ce-mi doream era să ies din raza vizuală a celor care m-ar fi căutat şi să mă decid într-un fel ce urma să fac. Cea mai limpede posibilitate era să simulez boala

<notă>

1 Vânătoarea cea mare (fr.).

</notă>

— o ameţeală neaşteptată, sau o durere aparte în picioare

— totuşi asta ar fi însemnat atenţia imediată a doctorului

Lebrun, care şi-ar fi dat seama de înşelătorie. Simpla pretextare a unei răceli sau o uşoară indispoziţie n-ar fi slujit la nimic. Seniorul de St. Gilles nu putea să stea ţintuit la pat în ziua marii vânători din cauza unei dureri de burtă. în afară de asta, coşmarul nu era numai pentru ziua de mâine. Azi, la ora două, Robert venea din nou să-şi primească ordinele.

îmi trecu prin cap să mă slujesc de Francoise drept scuză, dar parcă era prea mare diferenţa de comportament. Oricât de bolnavă i-ar fi fost soţia, lui Jean de Gue puţin i-ar fi păsat. Puteam, bineînţeles, să iau maşina şi să mă fac dispărut, să renunţ la toată mascarada. Nimic nu mă împiedica – puteam s-o şterg la orice oră din zi sau din noapte. Probabil că momentul se ivise chiar

acum. Rezistasem până în clipa aceea pentru că nu apăruse nicio complicaţie reală. Relaţiile cu familia nu mă înfrânseseră şi nici intimitatea din afara ei, capcanele din discuţii, pericolele rutinei necunoscute, neştiinţa în ale afacerilor şi finanţelor. Mă avântasem în această lume asemeni unui drumeţ nesăbuit în mlaştină, unde cu fiecare pas se înfunda tot mai mult, fiecare zbatere nebunească încredinţându-l tot mai mult pierzaniei. Eu însă eram mai norocos decât drumeţul; dacă m-aş fi simţit prins şi tras spre străfunduri, n-aveam decât să mă trag înapoi, să mă reîntorc în trecut şi să-mi reiau identitatea părăsită în Le Mans.

Am bătut de nu ştiu câte ori potecile pădurii, când învăluite în întuneric, când ieşind brusc la lumină, fiecare ducând la statuia din centru, înconjurând-o ca punctele cardinale alcătuite din razele de soare. Nu vedeam nicio ieşire din dilema în care mă găseam, niciun răspuns la situaţia ridicolă în care mă pomenisem.

M-am apropiat de statuie şi am rămas lângă ea, privind spre castel. Cerul se înnorase. Nu mai era azuriul de ieri iar gălbejeala de toamnă masca un soare apos. Şi castelul părea cenuşiu şi rece, aşezat pe petecul de pământ împrejmuit de şanţ şi, cu toate că ferestrele lungi ale salonului erau deschise larg, nu păreau deloc îmbietoare;

dinlăuntru răzbătea doar întunericul. Vitele bălţate păşteau iarba de lângă porumbar şi câţiva metri mai departe, dintr-un foc în aer liber, mocnind înăbuşit, se ridica câte o trâmbă de fum albăstrui, iar adierea uşoară aducea spre mine mirosul înţepător şi deprimant de lemn ud şi carbonizat, amestecat cu cel de frunze putrezite.

Treptat, mă umpleam de dezgust faţă de propria mea persoană. Simţământul de putere şi încredere se topise, iar asemănarea cu Jean de Gue nu aducea decât cu veşmântul unui clovn, o mască grotescă de pudră şi vopsele, care

începuse să se înmoaie şi să şiroiască, dezvăluindu-mă în propriii mei ochi drept aceeaşi nulitate inutilă care fusesem întotdeauna. Incapacitatea de o viaţă de a mânui arme, de a reuşi să nimeresc o ţintă se dovedeau acum a fi propria-mi înfrângere. Oricine altcineva, cu cel mai mic antrenament, ar fi reuşit să-şi croiască o aparenţă de renume, trăgând în tot ce i-ar fi ieşit în cale; eu însă nu eram capabil nici măcar de atât. Nu mă pricepeam decât să deosebesc patul puştii de ţeava – la asta se reducea toată ştiinţa mea.

Mi-am amintit de râsul lui Jean de Gue, râsul cuiva căruia i s-a povestit rapid ce aveam să păţesc. Nu e uşor să înduri umilinţa, mai cu seamă când urmează nemulţumirii de sine. Cu o zi înainte fusesem foarte sigur pe mine când mă întorceam cu maşina de la Villars – aveam în minte imaginea Belei hrănindu-şi păsărelele de pe balcon. Dimineaţă fusesem la fel de încrezător, ba chiar şi cu o oră în urmă, când mă întorsesem de la turnătorie cu contractul în buzunar. Acum însă, eram dezumflat, balonul de infatuare pocnise şi dispăruse în văzduh.

Şi ca un simbol al batjocurii, ceasul lui Jean de Gue, pe care-l purtasem la mâna stângă, îmi căzu brusc şi se sparse.

M-am aplecat să-l ridic. Se rupsese cureaua – ar fi trebuit să observ că era tocită. Enervat de această nouă neplăcere, am continuat să merg, ţinând ceasul în mână;

limbile neacoperite de geam arătau ora 12,30. Se apropia ora prânzului, când urma să mă aşez în capul mesei din sufragerie, să dau ochii cu familia, să formulez instrucţiunile pentru vânătoare. Am ajuns la porumbar;

zidurile lui circulare mă apărau de privirile iscoditoare ale celor de la castel. Probabil că Marie-Noel se jucase tot aici ceva mai devreme, pentru că pe lângă leagăn atârna uitat puloverul ei. M-am oprit lângă foc şi i-am răscolit cu piciorul, până când fumul înţepător şi

amărui mi-a intrat în ochi, iritându-i; brusc, mi-a venit în minte fântâna din faţa casei directorului fabricii. Şi aici erau urzici şi ierburi încâlcite, iar leagănul lui Marie-Noel părea la fel de vechi şi’

părăsit ca şi fântâna de acolo. Frânghia se rupsese iar şi atârna inutilă, asemeni cumpenei de la găleată; mă uitam, şi în minte se formă imaginea lanţului de la fântână, înfăşurat în jurul trupului inert al unui bărbat, coborât în hătil negru, spre apă. Mi-am imaginat grupul de bărbaţi, aplecaţi peste grilajul de fier forjat, privind în fântână şi pe urmă, înnebuniţi de spaimă şi oroare, culegând cu pumnul cioburi şi resturi din spatele şoproanelor, zvârlindu-le în apa neagră, acoperind cadavrul, înecându-l până când nu s-a mai văzut decât un petec de cer noptatec, reflectat în unde.

Dinspre foc veni o altă pală de fum, adusă de vânt şi la fel de iute cum îmi răsărise în minte imaginea mortului;

m-am hotărât ce aveam de făcut. Am aşteptat să se risipească fumul, pe urmă am aruncat ceasul în foc. A

căzut pe un morman de tăciuni aprinşi. Am îngenuncheat şi am vârât mâna printre ei până l-am găsit. Am urlat de durere şi m-am prăbuşit la pământ, ţinându-mă de mână, smulgând frunze, iarbă, orice îmi ieşea în cale, ca să-mi acopăr carnea arsă, în vreme ce ceasul spart zăcea uitat lângă mine.

Am aşteptat o clipă să-mi treacă starea de leşin şi vomă, pe care n-am putut-o stăpâni; pe urmă, din cauza durerii îngrozitoare, am sărit în picioare şi am rupt-o la fugă spre castel. N-aveam decât un singur gând – să pun capăt durerii, să nu mai simt lumina, cerul, ci să mă cufund în bezna oferită de ferestrele deschise. îmi amintesc că m-am împiedicat de prag şi m-am prăbuşit pe canapea; am zărit chipul speriat, ochii holbaţi ai lui Renee şi am auzit-o ţipând, apoi întunericul după care râvnisem mă învălui, fără însă să-mi ostoiască durerea. Ren6e l-a

strigat pe Paul, Paul pe Gaston şi în jurul meu se adunară chipuri neliniştite şi întrebătoare, încercând să-mi dezvelească mâna placare încă o mai ţineam înfăşurată în haină. Nu eram în stare decât să mă legăn înainte şi înapoi, să scutur din cap, fără să pot articula câteva vorbe ca să plece, să mă lase în pace pentru că tot ceea ce simţeam în jurul meu era o durere copleşitoare.

— Trebuie s-o găsim pe Mademoiselle Blanche, spuse Gaston.

Ren6e ieşi în fugă.din cameră, strigând după Blanche.

L-am auzit pe Paul spunând că vrea să telefoneze doctorului şi vag, mi-a trecut prin minte că dacă aş leşina n-aş mai simţi nimic. Gaston îngenunchease lângă mine şi mă întreba:

— V-aţi tăiat, Monsieur le Comte?

— Nu, m-am ars, idiotule! i-am răspuns întorcându-i spatele şi gândindu-mă că dacă aş putea să trag nişte înjurături pe englezeşte mi-aş mai putea alina puţin chinul.

Pe urmă sosiră şi ceilalţi şi se adunară ciorchine în jurul meu, cu aceleaşi cuvinte prosteşti trecute din gură în gură.

— S-a ars... mâna, şi-a ars-o... dar unde oare... cum?

Apoi chipurile iscoditoare se retraseră, făcându-i loc lui

Blanche, care îngenunche; Gaston se lăsă şi el în genunchi. Blanche întinse mâna să mi-o ia pe a mea, dar am exclamat:

— Nu! Mă doare prea tare!

— Ţineţi-I! le porunci ea lui Paul şi lui Gaston, caremă înşfăcară de umeri şi mă ţintuiră pe pernă. Blanche îmi luă mâna şi unse arsura cu un dezinfectant răcoros dintr-un tub. Pe urmă, o înfăşură într-un bandaj pe care-l legă siab şi le spuse celorlalţi că în câteva clipe durerea o să cedeze.

Am închis ochii şi am auzit murmurul de voci comentând situaţia, punând mereu aceeaşi întrebare – cum fusese posibil să se întâmple un asemenea lucru? Şi încet, extrem de încet, durerea năpraznică începu să semene cu ceva care putea fi suportat, lipsit de un focar înnebunitor; parcă aveam alte mădulare, o altă mână, alt trup, alte picioare, alţi ochi care se puteau, în fine, deschide şi puteau privi fix la cei din jur.

— E mai bine? întrebă Paut.

Am aşteptat o clipă, apoi" am spus, încă nesigur:

— Da, cred că da.

Uşurarea resimţită era prea proaspătă. Am observat-o şi pe Marie-Noel care se alăturase grupului, p/ivindu-mă cu ochii uriaşi pe chipul micuţ şi palid.

— Dar ce-ai putut să faci? Ce Wă întâmplat? întrebă Renee.

în urma ei, Gaston, alarmat, nefericit, în mână cu un pahar de rachiu, de care n-aveam niciun chef.

— Mi-a căzut ceasul în foc, am spus, focul în aer liber, de lângă porumbar. N-am vrut să-l pierd, m-am aplecat să-l iau şi m-am ars. E vina mea. A fost o tâmpenie mai mare decât mine.

— Dar nu ţi-ai dat seama ce faci? întrebă Renee.

— Nu. Nu m-am gândit că arde încă.

— Cred că eşti complet nebun, spuse Paul. Puteai să-ţi pescuieşti ceasul cu vreun băţ, sau cu o bucată de lemn.

— Nu m-am gândit.

— Probabil că ai stat foarte aproape de ei, dacă ţi-a picat drept în mijloc, spuse Renee.

— Da, mi-a intrat fumul în ochi şi nu vedeam bine – din cauza asta cred că am păţit-o.

— Am telefonat după Lebrun, spuse Paul. Vine imediat.

Primul lucru de care a întrebat e dacă ştie Francoise. l-am spus că nu. Mi-a atras atenţia să nu afle. Ar tulbura-o

prea mult.

— O să-mi treacă, am spus. Acum nu mă mai doare.

Blanche a făcut minuni.

M-am uitat după Blanche, care dispăruse. îmi alinase durerea şi plecase.

— Un lucru,e clar, spuse Paul. Mâine n-ai să poţi trage cu arma.

— Da, şi eu m-am gândit în primul rând la asta, am răspuns.

Mă priviră toţi cu compătimire. Gaston ţâţâi supărat:

— Şi la lucrul ăsta ţineţi cel mai mult, Monsieur le

Comte.

Am ridicat din umeri.

— N-am încotro. Las' să vă distraţi voi. Oricum, bine că am salvat ceasul. L-am scos din foc şi l-am aruncat undeva, acolo, în cenuşă.

— Atâta chin pentru un ceas, spuse Renee. în viaţa mea n-am auzit de ceva mai stupid şi mai jnutil.

— Şi nici măcar nu este ceasul de aur, Madame, spuse

Gaston. Acela e încă la reparat în Le Mans. Monsieur le

Comte avea vechiul ceas de metal, cel pe care i l-a dăruit

Monsieur Duval când a împlinit 21 de ani.,

— De-asta n-am vrut să-l pierd, am spus.

Sentimentalism.

Se lăsă o tăcere stranie. Nimeni nu scoase un cuvânt.

Gaston lăsă pe masă paharul cu rachiu, iar după o clipă,

Paul îmi oferi o ţigară.

— Oricum, spuse el, bine că nu e nimic grav. Te-ai rămt numai la mână, nici măcar nu ţi-ai pârlit mâneca.

în tot acest timp, Marie-Noel nu scoase un cuvânt. îmi părea rău că o speriasem.

— Nu mai fi atât de serioasă, i-am zâmbit eu. Acum mi-a trecut. în câteva minute mă dau jos din pat.

— Uite-ţi ceasul, spuse ea.

Ţinuse până atunci mâinile la spate. Acum înainta şi-mi întinse ceasul înnegrit de foc. N-o observasem când fugise afară din cameră ca să-l aducă. Probabil că acţionase foarte rapid.

— Unde l-ai găsit? o întrebă Renee.

— în cenuşă, răspunse fetiţa.

Am întins mâna stângă, l-am luat şi l-am vârât în buzunar.

— Hai să nu ne mai gândim la ce-a fost, am spus eu; şi aşa a fost destul balamuc în dimineaţa asta din cauza mea.

De ce nu vă duceţi la masă? Probabil că e trecut de unu.

Am stat o clipă să cuget.

— Cred că Francoise o să se mire că n-am trecut pe la ea. Să-i spuneţi mai bine că am ieşit cu Robert şi încă nu m-am întors. Şi s-o oprească careva pe femeia aia,

Charlotte, să-i trăncăne vrute şi nevrute lui Maman. Acum, evaporaţi-vă şi lăsaţi-mă în pace. Când vine Lebrun, vreau să-l văd şi eu.

Obosisem şi mi-era rău. Mâna mă durea cu totul altfel, nu fizic, cât mental; simţeam acut carnea vie, arsă..Am închis ochii; au ieşit toţi din cameră. Ceva mai târziu s-a auzit soneria iar peste câteva clipe se ivi chipul bărbos al doctorului Lebrun, cu pince-nez-u\ aşezat pe nasul mare, însoţit de impasibila Blanche.

— Ce-aţi putut să păţiţi... spuse el. Mi-aii povestit că v-aţi făcut de lucru cu un foc.

Resemnat şi plictisit, mi-am depănat iar povestea şi, ca s-o justific, am scos din buzunar şi ceasul înnegrit.

— Bine, bine, spuse el, cu toţii mai facem şi prostii din când în când. la să ne uităm puţin la rană.

Mademoiselle

Blanche, vă rog, să-i suflecaţi mâneca.

Blanche, calmă şi cu sânge rece, îmi luă din nou mâna;

o studiară amândoi. Doctorul o unse cu o alifie adusă de el, mă bandajă; arătam ca un pachet legat cu şnur, dar spre marea mea uşurare, nu mai resimţeam durerea acut ci surd.

— Aşa, spuse doctorul, acum o să vă simţiţi mai bine.

Vă asigur că' nu este ceva grav şi că în câteva zile nici n-o să mai ştiţi unde v-aţi ars. Mademoiselle Blanche, bandajele trebuiesc schimbate dimineaţa şi seara şi nu cred că vom avea complicaţii. Singura problemă care mă îngrijorează este că mâine n-o să puteţi merge la vânătoare.

— Nu-i nimic. O să vă descurcaţi foarte bine şi fără mine.

— Tare mă tem că nu e chiar aşa, zâmbi el. Semănaţi într-un fel cu arcul de la ceasul ăsta – dacă nu funcţionează, se opreşte toată maşinăria.

Am văzut-o pe Blanche uitându-se la ceas şi pe urmă la mine. Privirile ni s-au încrucişat şi am prins o umbră de întrebare, de căutare care, pentru o clipă, mă făcu să cred cu spaimă că intuise adevărul şi că de aceea venise să-mi bandajeze mâna şi să-mi aline durerea – o făcea pentru un străin. Am coborât ochii vinovat, iar ea se întoarse spre doctor şi-l rugă s-o însoţească în sufragerie să mănânce ceva. Doctorul îi mulţumi, spunându-i că va veni imediat.

Ne lăsă singuri, iar el începu să-mi vorbească de

Francoise, repetându-mi tot ceea ce-mi spusese şi la telefon. Făceam eforturi să înţeleg, dar pe măsură ce vorbea, subliniind ideile cu pince-nez-u\ pe care îl împungea în aer, gândul îmi zbură la Blanche şi la expresia din ochii ei, întrebându-mă cum şi de ce pătrunsese dincolo de masca ce-o purtam. Sau poate era numai o festă

a imaginaţiei mele?

Gaston apăru cu o tavă cu mâncare, dar i-am făcut semn să plece.

— Abia mai pe seară o să simţiţi că vă e foame, nu acum, spuse doctorul, şi-mi dădu nişte pastile din trusă, instruindu-mă să iau una la două ore şi, în cazul în care voi avea dureri de cap, câte două; pe urmă ieşi şi el din cameră şi se duse să ia masa cu ceilalţi.

Gaston încă se mai învârtea în jurul meu, ba punându-mi un pled de picioare, ba aranjându-mi o pernă şi m-am gândit cum i s-ar transforma întregul devotament şi întreaga grijă în uluire, apoi în neîncredere, dacă ar fi cunoscut adevărul – că eu sunt doar o umbră care-l maimuţărea pe stăpânul lui şi care s-a mutilat voit de teamă să nu fie deconspirat. Probabil nici nu ar înţelege, la fel ca toţi ceilalţi de la St. Gilles. Oamenii nu se poartă astfel. Ce rost îşi avea disimularea dacă îi provoca atâta neplăcere disimulatorului? Cu ce se alegea? Aici era buba. Cu ce mă alegeam? M-am întins din nou pe divan studiindu-mi mâna bandajată şi brusc m-a pufnit râsul.

— Vă simţiţi mai bine deci? spuse Gaston, cu chipul luminat de milă, râsul uşurându-ne pe amândoi.

— Mai bine cum?

— Păi, mai bine după arsură, Monsieur le Comte, spuse el. Nu vă mai doare atât de rău, nu?

— Mă doare altfel, i-am răspuns, ca şi cum nu eu, ci altcineva şi-ar fi ars mâna.

— Aşa se întâmplă, spuse el, dacă nu, durerea se simte în altă parte a corpului. îl mai ţineţi minte pe fratele meu care şi-a pierdut piciorul în război? Spunea mereu că simţea durerea în braţ. Bunica a fost bretonă. Pe vremuri, făceau descântece ca să se mute durerea sau boala pe animale. Dacă aveam varicelă, lua câte o orătanie şi o spânzura vie în cameră. Şi imediat, boala fugea de la om şi intra în pasăre, iar în două zeci şi patru de ore pasărea

murea şi putrezea, iar bolnavul se făcea bine. Poate n-ar fi rău să trimit şi acum după vreo orătanie şi s-o atârnăm lângă Monsieur le Comte.

— S-ar putea să se întâmple tocmai pe dos. Să fie pasărea bolnavă şi să-mi dea ea boala – dacă nu varicelă, poate ceva la fel de neplăcut.

Problema era cine ar fi scăpat de fapt – eu sau Jean de Gue?

După ce se sfârşi masa, familia dădu din nou buzna în cameră să vadă ce fac, iar eu am pus în aplicare a doua parte a planului.

— Paul, m-am adresat eu, vorbeşte tu cu Robert pentru mine. Dacă tot am ieşit din joc, măcar să fiu corect.

Aranjează tu cum vrei totul pentru mâine.

— Ei, prostii, ripostă Paul. Intr-o oră şi ceva îţi vine ţie din nou cheful. Doar tu te-ai ocupat întotdeauna. Dacă cumva eu sau Robert ne amestecam, imediat ne criticai, spunând că am stricat totul.

— Uite, n-am să mai spun un cuvânt. Dacă nu pot să vânez, nici nu mă interesează!

M-am ridicat de pe divan, motivând că vreau să mă odihnesc singur în bibliotecă şi, după expresiile de pe chipurile lor, mi-am dat seama că erau încredinţaţi că luasem hotărârea dintr-o amară nemulţumire şi pentru că încă mai aveam dureri. Am zărit-o pe Renee, trăgându-l pe doctor deoparte şi chestionându-l, iar el scutura din cap.

„Nu, nu, vă asigur că nu are nimic. Nu e decât o chestiune de şoc. O rană ca asta e foarte dureroasă...”

Ai dreptate, mi-am spus în gând, mai ales când rana este şi provocată şi complet inutilă. Pentru că, după ce-mi trecuse prima spaimă, cu gândul la perspectiva vânătorii, mi-am dat seama că puteam foarte bine să fi refuzat categoric să mai iau parte. N-ar fi avut ce face; ar fi înghiţit-o şi pe asta, aşa cum înghiţeau totul, pentru că nici prin cap nu le-ar fi dat că eu nu eram cel pe care-l credeau

ei.

Când am intrat în bibliotecă, toropeala grea de după-amiază învăluia castelul; înţelegeam că pedeapsa avea două tăişuri. Eram scutit de pregătirile pentru vânătoare, dar mă cufundasem în inactivitate, iar după ce m-aş fi „odihnit”, urma să fiu la cheremul a tot felul de întrebări pe care doream să le evit. Ca să treacă timpul, am împins scaunul lângă birou şi, chinuindu-mă să trag sertarul cu o singură mână, am scos din nou albumul de fotografii. De data asta nu m-a mai întrerupt nimeni. M-am uitat în voie şi după ce am trecut în revistă primele instantanee am ajuns la pozele cu adulţii, pe care le-am cercetat în tihnă. Am observat amănunte care îmi scăpaseră prima oară, când privisem în fugă. Maurice

Duval apărea aproape de la început în fotografiile de la verrerie. Stătea în rândul din spate, un tinerel într-o poză de grup, datată 1925; pe urmă, ca în fotografiile pe clase de la şcoală, înainta an de an tot mai în faţă, până când, spre sfârşitul albumului, ajunsese într-un scaun lângă

Comte de Gue, cu o expresie încrezătoare şi detaşată, căpitanul vasului, alături de proprietar. Avea un chip plăcut, bărbătesc, înţelept, cinstit – un chip care, fără îndoială, îşi atrăsese respectul şi afecţiunea.

Am închis albumul şi l-am vârât în sertar. Se prea poate să mai fi fost şi altele, dar numai cu o singură mână validă îmi era imposibil să scotocesc după ele. Mai aveam încă în buzunar noul contract – cum ar fi reacţionat oare Maurice

Duval... Probabil că am adormit în scaun, pentru că nu ştiu când se făcuse ora şase şi m-a trezit nu Paul, Renee sau fetiţa, ci preotul. Aprinsese veioza de lângă birou şi mă privea bâţâind din cap îngrijorat.

— Ei, te-am trezit, fiule. N-am vrut, spuse el. Am vrut doar să mă conving că nu te mai doare.

l-am spus că totul e în ordine şi că somnul îmi făcuse bine.

— Şi Madame Jean a adormit, şi mama. Toţi bolnavii de la castel s-au odihnit. N-ai de ce să te frământi. Le-am spus eu în mare despre accident. Nu te superi, nu?

— Dimpotrivă, vă sunt recunoscător.

— Bine. Niciuna nu e îngrijorată, doar le pare rău că n-o să mai poţi merge mâine la vânătoare.

— Nu-i nimic. M-am împăcat cu gândul.

— Uite ce viteaz eşti! Dar ştiu eu cât te costă vitejia asta!

— Nu sunt viteaz, Monsieur-le cura. Dimpotrivă, ca să*

fiu sincer, sunt un laş, şi fizic şi moral.

Îmi zâmbi căutând să bâţâie din cap.

— Hai, hai, lasă c-o să treacă. Uneori, când ne învinovăţim cel mai mult, o facem ca un fel de absolvire de păcate. Spunem: „Acum am ajuns la fundul prăpastiei, mai jos n-am cum să cad”, şi aproape că simţim plăcerea să ne bălăcim în noroi. Problema e că nu ăsta e adevărul. Răul din noi nu are margini, la fel ca şi binele. E o chestiune de alegere. Ne chinuim să urcăm, ne chinuim să coborâm.

Totul este să descoperim în ce parte apucăm.

— E mai uşor să cazi, părinte, am spus. O dovedeşte şi legea gravitaţiei.

, – S-ar putea. Nu ştiu. Iubirea întru Domnul nu-şi bate capul cu legea gravitaţiei, deşi fiecare, în felul ei, este un miracol. Cred că amândoi ar trebui să aducem mulţumiri că nu te-ai ars mai rău.

îngenunche. Era un bărbat masiv, greoi şi nu i-a venit uşor. îşi împreună mâinile, plecă fruntea şi începu să se roage, bâţâind mereu; mulţumi Domnului că mă apărase de lucruri mai reie, că-mi alinase durerea şi, în cele din urmă,

— ştiind că ţin atât de muft la vânătoare şi că,

neparticipând, mă simţeam frustrat: oare bunul Dumnezeu, în bunătatea lui, n-ar putea să-şi pogoare asupra mea milostenia ca eu să nu interpretez accidentul suferit ca pe un ghinion ci ca pe o binecuvântare?

în timp ce se chinuia să se ridice, m-am gândit la analogia cu prăpastia şi mă întrebam cât mai aveam de alunecat şi dacă sentimentul ruşinii care mă copleşise nu era decât o bălăcire în noroi, după spusele preotului. M-am ridicat de pe scaun şi l-am însoţit pe hol, urmărindu-l cum traversează terasa, coboară treptele şi pleacă sub pavăza umbrelei uriaşe, asemeni unui pitic adus de spate, sub o ciupercă.

Fusesem laş suficient de mult timp; puteam, cel puţin, să le arăt celorlalţi că nu mai aveam dureri. Am găsit-o pe

Francoise în pat, în capul oaselor, citind Micuţa Floare a lui Marie-Noel. Cură îşi îndeplinise bine misiunea. Era compătimitoare dar nu îngrijorată. Părea că îşi închipuie arsura ca fiind nesemnificativă, o uşoară rană la degete;

mă tot compătimea cât de nemulţumit eram probabil că nu pot să iau parte la vânătoare şi cât de bucuroasa era că nu fusese vina ei, că nu din cauza stării sănătăţii ei se ivise necazul.

Marie-Noel părea ciudat de liniştită şi de ascultătoare.

Nu participa la discuţie, iar când mama ei începu să vorbească, îşi luă cartea, se aşeză într-un colţ şi începu să citească. Necazul meu probabil că o tulburase şi Încă nu-şi revenise. Am coborât pentru cină; Charlotte trimisese vorbă că Madame la Comtesse se culcase devreme şi nu trebuia să fie deranjată – de-a dreptul o uşurare, căci n-ar fi fost simplu să răspund la întrebările ei.

Paul şi Renee erau ocupaţi până peste cap cu pregătirile pentru vânătoare, ora la care urmau să

sosească oaspeţii, numele lor, planurile pentru prânzul de la fermă, dacă nu cumva avea să plouă. Acţiunea mea ridicolă parcă le purtase noroc, oferindu-le un sens şi o autoritate. Paul se bucura vizibil de rolul de organizator, iar Renee, în lipsa lui

Francoise, se trezi, o dată cu avansarea lui Paul, învestită cu atribuţiile de amfitrioană. Pomeni ceva de primirea oaspeţilor pe terasă, indiferent de starea vremii; îl tot asalta pe Paul cu întrebări,* dacă nu uitase asta sau îşi adusese aminte de cealaltă, atrăgându-i atenţia că, în urmă cu un an, cutare lucru fusese nerezolvat, făcând aluzie la mine ca să abţină consimţământul; entuziasmul şi nerăbdarea lor avea ceva înduioşător, semănând cu purtarea unor dubluri de actori care brusc se pomenesc că ii se oferă şansa de a juca rolul principal.

Blanche, după scurtul ajutor dat \a prânz căzuse din nou în muţenie. Nu arăta prea mare interes pentru pregătirile de a doua zi, ci ne aminti, când se ridică de la masă, că indiferent dacă oaspeţii se întâlneau sau nu pe terasă la ora zece şi jumătate, liturghia se ţinea ca de obicei la ora nouă. Oare uitase că doctorul Lebrun o rugase să-mi bandajeze mâna? Probabil că şi lui Renee îi venise aceeaşi idee, căci pe când traversam salonul, spuse:

— Dacă vrei să urci mai devreme, Blanche, pot să-l bandajez eu pe Jean? Unde sunt pansamentele?

— Mă ocup eu, răspunse scurt Blanche şi într-o clipă se întoarse cu bandajele pe care i le dăduse doctorul şi-mi luă mâna, tot fără să-mi adreseze un cuvânt.

După ce termină, le spuse celorlalţi noapte bună, iar Renee, care se tolănise pe canapea, o întrebă:

— Dar Marie-Noel nu vine la domino?

— Astă-seară nu. O să-i citesc ceva, răspunse” Blanche şi ieşi din cameră.

— Ce ciudat că fetiţa nu vrea să vină la joc, comentă Renee.

— A tulburat-o povestea cu Jean, spuse Paul, ridicând unul din ziare şi aruncându-mi-l pe celălalt. Să ştii că am observat-o. Ai grijă, n-o scăpa din ochi, să n-o apuce iar viziunile. Şi nu cred că ai făcut bine că i-ai cumpărat viaţa sfintei Tereza de Lisieux.

Seara înainta, consumându-se cu cititul ziarelor şi, din când în când, cu câte un zâmbet de-al lui Renee, adresat mie, zâmbet de compasiune, de înţelegere secretă, buzele formulând pe muteşte întrebările: „Te doare? Te-a mai lăsat?" – ca să-mi arate, presupun, că datorită rănii fusesem absolvit de fapta urâtă de ieri. Mă îngrijora fetiţa.

Nu cumva îşi impusese un nou fel de martiriu, ceva în genul strangulării cu o sârmă sau aşezatul pe cuie? La ora nouă şi jumătate le-am urat noapte bună lui Paul şi lui

Renee şi am urcat. M-am dus direct spre cămăruţa din foişor şi am deschis uşa. Camera era cufundată în întuneric, aşa că am pipăit după comutator şi l-am răsucit.

Copila îngenunchease în faţa*pf/e-af/eu-lui, cu mătăniile în mână şi mi-am dat seama că îi tulburasem un fel de stare de meditaţie.

— Scuză-mă, mă întorc după ce ai terminat, am spus.

Întoarse spre mine o privire inexpresivă, ridicând mâna în chip de tăcere; am rămas acolo, în aşteptare, nesigur pe ceea ce urmam să fac – să sting lumina sau nu. Dar peste câteva clipe, fetiţa îşi făcu semnul crucii, puse mătăniile la picioarele Fecioarei, se ridică şi se urcă în pat.

— Mi-am reamintit popasurile lui Cristos pe Golgota, spuse ea. Mă ajută să-mi găsesc starea sufletească pentru slujba de mâine. Mătuşa Blanche spune că dacă te gândeşti la altceva îţi vine mai uşor să ţi le reaminteşti.

— Şi la ce te-ai gândit?

— Azi-dimineaţă m-am gândit la vânătoare şi ce o să ne mai distrăm, dar acum ştiu că am păcătuit. Pe urmă, m-am gândit numai la tine.

Privirea îi era mai mult nedumerită decât îngrijorată.

Mi se luase o piatră de pe inimă. Mi-ar fi părut rău să se fi speriat.

— Nu te îngrijora pentru mine, i-am spus, aranjându-i pătura cu o mână. Mă simt mult mai bine astă-seară, iar doctorul Lebrun mi-a spus că în câteva zile o să-mi treacă de tot. A fost pur şi simplu o prostie că am scăpat ceasul.

Trebuia să mă fi gândit că era slăbită cureaua.

— Dar nu ţi-a scăpat, spuse ea.

— Cum adică?

Mă privi fix, se înroşi, pe urmă începu să-şi aranjeze, jenată, aşternuturile.

— Eram în porumbar, spuse ea. Mă urcasem în vârf şi mă uitam prin crăpătura de lângă ferestruica prin care ies porumbeii. Te-am văzut venind, cu ceasul în mână. Era gata să te strig, dar păreai atât de preocupat, că nu te-am mai strigat. Pe urmă, te-ai oprit puţin lângă foc şi dintr-o dată ai aruncat ceasul chiar în mijlocul lui. Nu e adevărat că ţi-a intrat fumul în ochi, cum ai spus. Ai făcut-o dinadins. De ce?

Capitolul 16

M-am aşezat pe scaunul de lângă pat. Mi-era mai uşor decât să stau în picioare. Diferenţa dintre noi se micşora, deveneam o persoană cu aproximativ aceeaşi statură, nu un adult care se adresa unui copil. Mi-am dat seama că, probabil, îmi interpretase fapta ca fiind intenţionată, cu gândul să mă debarasez de ceas şi, pe urmă, regretând, mă arsesem când să-l recuperez. Nu-i trecuse prin cap că aş fi putut să-mi provoc singur suferinţa; exista totuşi ceva ce putea pricepe uşor.

— De fapt, ceasul n-a fost decât un pretext. N-am vrut să particip mâine la vânătoare. Şi n-am ştiut cum să mă eschivez. Am stat lângă foc şi mi-a venit ideea să mă ard la mână. A fost uşor, dar şi o prostie în acelaşi timp. Am exagerat şi m-a durut mai rău decât trebuia.

Mă ascultă liniştită. îmi luă mâna bandajată şi o

examina.

— De ce nu te-ai prefăcut că eşti bolnav? mă întrebă.

— N-ar fi mers. Oamenii şi-ar fi dat seama că nu am nimic. Mâna arsă însă nu e prefăcătorie.

— Da, nu e prea plăcut să fii dat de gol. Acum ai avut şi tu parte de mortificarea trupului şi ţi-ai învăţat lecţia. Pot să mă uit la ceas?

M-am scotocit în buzunar şi i l-am dat.

— Sărmanul, spuse ea, s-a înnegrit şi nu mai are nici geam. Şi-a trăit traiul. Toată lumea se mira la masă de ce te-ai chinuit să-l mai salvezi. Eu n-am spus la nimeni ce am văzut. Nu le-am spus că Înainte de a încerca să-l salvezi l-ai aruncat în foc. A fost urât din partea ta că ai făcut ceasul să sufere. La asta te-ai gândit?

— Nu prea. Eram cam tulburat. Mă gândeam la cineVa care a fost împuşcat, ucis, de mult de tot, şi nu ştiu cum, într-o clipă, am aruncat ceasul în foc şi m-am ars la mână scoţându-l de acolo. Aşa a fost.

Fetiţa aprobă din cap.

— Probabil că te gândeai la Monsieur Duval, spuse ea.

Am privit-o înmărmurit.

— De fapt, chiar la el mă gândeam.

— E foarte normal, spuse ea, de vreme ce el ţi-a dat ceasul şi a fost împuşcat. Sunt două lucruri care se leagă.

— Dar ce ştii tu despre Monsieur Duval? am întrebat-o.

— A fost directorul fabricii de sticlă. După cum mi-a spus Germaine, unii zic că ar fi fost patriot iar alţii că a fost trădător. Dar a avut o moarte groaznică şi n-am voie să vorbesc despre asta. Mai ales cu tine şi cu mătuşa

Blanche.

îmi întinse înapoi ceasul.

— Cine ţi-a spus să nu vorbeşti?

— Bunica.

— Când?

— A, nu mai ştiu. De mult de tot, când am auzit prima oară povestea de la Germaine – i-am spus-o şi bunicii şi ea m-a certat. „Taci din gură. Să nu repeţi niciodată bârfele *

servitorilor. Sunt numai minciuni.” Era foarte supărată şi de atunci n-a mai pomenit de asta niciodată. Spune-mi, Papa, de ce nu mai mergi mâine la vânătoare?

Deci întrebarea fusese până la urmă rostită, iar eu habar n-aveam ce să răspund.

— Pentru că nu vreau, n-am niciun motiv.

— Ba trebuie să ai, insistă ea. Doar vânătoarea e pasiunea ta.

— Nu, nu mai e. Nu mai vreau să vânez.

Mă studie serioasă, ochii ei mari semănând brusc şi înfricoşător de mult cu ai copilului Blanche din albumul de fotografii.

— Pentru că nu mai vrei să ucizi? mă întrebă. Ai început să crezi că e păcat să iei viaţa cuiva, chiar şi a unei păsări?

Ar fi trebuit să-i răspund pe loc negativ, să-i arăt motivul pentru care nu vroiam să vânez – frica teribilă de vânătoare. Totuşi am ezitat, căutând o portiţă de scăpare, iar ezitarea a fost luată drept consimţire. După scăpărările euforice din priviri mi-am dat seama că în mintea ei se ţesea cine ştie ce plăsmuire despre tatăl care detesta orice vărsare de sânge, orice măcel şi care îşi arsese mâna ca să nu mai fie tentat să ucidă iar.

— S-ar putea, am spus.

în clipa în care am – rostit aceste cuvinte, mi-am dat seama că făcusem o greşeală. Până atunci n-o minţisem cu bună-ştiinţă. Acum o făcusem intenţionat. îi construiam o imagine falsă a iui *Jean de Gue, oferindu-i ceea ce aştepta, ca eu să mă pot pune la adăpost.

îngenurrche în pat şi atentă să nu-mi atingă mâna bandajată, îmi înconjură gâtu! cu braţele.

— Cred că ai dat dovadă de mare curaj, spuse ea. Ca în versetul Sfântului Matei – „Iar dacă mâna ta sau piciorul tău te sminteşte, taie-l şi aruncă-l de la tine, că este bine pentru tine să intri în viaţă ciung sau şchiop, decât având amândouă mâinile sau picioarele, să fii aruncat în focul cel veşnic. Şi dacă ochiul tău te sminteşte," scoate-L." Mă bucur că n-a fost ochiul – ar fi fost mult mai complicat.

Aşa însă, mâna se va vindeca şi, de fapt, intenţia contează

— mătuşa Blanche zice mereu asta. Ce-i păcat că nu-i putem spurte şi ei, cu toate că aş vrea să rămână doar secretul nostru.

> – Ştii ce, nici nu e nevoie să învaluieşti totul în mister.

M-am ars la mină, nu mai pot trage cu arma, nu mai vreau să trag şi cu asta basta. Şi acum, las-o baltă.

Zâmbi, se aplecă şi-mi sărută mâna bandajată.

— îţi promit că n-am să mai vorbesc, spuse ea, dar n-ai cum să mă împiedici să gândesc. Dacă mâine vezi că mă uit la tine într-un mod mai special, să ştii că mă.gândesc la fapta ta extraordinară de umilinţă.

— N-a fost nicio faptă extraordinară. A fost o prostie.

— Proştii sunt înţelepţi în ochii Domnului. Ai citit vreodată despre Roşa de Lima?

— Şi ea şi-a vârât mâna în foc?

— Nu, purta o cingătoare grea de fier pe care n-o scotea niciodată şi i-a intrat atât de adânc în carne încât era toată o rană. A purtat-o ani în şir şi se mândrea cu ea.

Papa, mătuşei Blanche i-ar plăcea să mă fac călugăriţă.

Spune că pe lumea asta n-am să-mi găsesc niciodată fericirea şi cred că are dreptate. Şi îi dau şi mai multă dreptate acum, după ce am citit puţin din Micuţa floare. Tu ce crezi?

— Nu ştiu. Bănuiesc că eşti cam tânără să te

pronunţi.

Dacă mătuşa Blanche nu şi-a găsit fericirea, asta nu înseamnă că n-ai să ţi-o găseşti nici tu. Totul depinde ce înţelegi prin fericire. Nu este o oală cu galbeni la rădăcina unui copac. întreabă-l pe Monsieur le cure, nu pe mine.

— L-am întrebat. Spune că dacă mă rog mult, într-una din zilele astea Dumnezeu îmi va d*a răspunsul. Dar mătuşa

Blanche se roagă tot timpul şi ea e mult mai mare ca mine şi încă nu a primit niciun răspuns.

Ceasul bisericii bătu de zece. Eram obosit. Nu aveam chef să discut starea sufletească a lui Blanche sau a lui

Marie-Noel, sau chiar a mea.

— Ei, mă rog, poate tu eşti mai norocoasă decât ea şi afli mai repede răspunsul.

Suspină şi se cuibări în pat.

— Viaţa e o problemă grea, spuse ea.

— De acord.

— Crezi că ar fi mai uşor să fim altcineva?

— Asta mă străduiesc să aflu şi eu.

— Mie nu mi-ar păsa dacă aş fi alt copil, numai să fii tot tu tatăl meu.

— Greşeşti, i-am spus. Totul este o iluzie. Noapte bună.

Ciudat, devotamentul ei mă deprima. Am stins lumina şi am coborât la mine în cameră, aşezându-mă pe patul pliant.

Nu din cauza mâinii nu puteam să dorm – de fapt, nici nu mă mai durea – ci ideea că totul nu era decât faţadă;

înfăţişarea şi învelişul lui Jean de Gue erau unicele lucruri pe care şi le doreau cu toţii. Cesar, care mă simţise străin, fusese, de fapt, singurul care recunoscuse adevărul şi până la urmă şi el se împăcase cu situaţia – îmi permisese de dimineaţă să-l mângâi şi dăduse din coadă.

Am adormit agitat vreo câteva ore şi m-a trezit Gaston care deschidea obloanele spre o dimineaţă cenuşie şi umedă, cu o burniţă măruntă. Brusc, mi se înfăţişă dinaintea ochilor filmul întregii zile – vânătoarea, oaspeţii, ritualul orelor care urmau să vină, la fel de străine mie ca şi un ospăţ de trib – şi mi se părea covârşitor de important să nu dezamăgesc pe niciun membru al familiei, să nu-l dezonorez pe de Gue, stăpânul castelului din St. Gilles, nu pentru că aş fi nutrit vreun respect pentru stăpânul absent, ci pentru că ceva din mine se înclina în faţa tradiţiei. Am auzit paşi pe coridor şi glasuri pe scară, iar ceasul bisericii sună de liturghie. Am mulţumit cerului că mă bărbierisem şi nu aveam decât să-mi trag la repezeală pe mine costumul închis la culoare, aşezat la îndemână – când s-a auzit o bătaie la uşă şi Marie-Noel îşi făcu apariţia; se apucă imediat să mă ajute.

— De ce te-ai sculat atât de târziu? mă întrebă ea, te doare rău mâna?

— Nu, nu mi-am dat seama cât e ceasul, i-am răspuns.

Ne-am dus împreună în dormitor să-i urăm bună dimineaţa lui Francoise, pe urmă am coborât şi am ieşit pe terasă. Am zărit ceva mai departe grupul de familie – trecuseră de poartă şi traversau podul - Paul, Renee şi

Blanche, iar de braţul lui Blanche, un alt braţ uriaş aparţinând unei siluete în negru, masivă, gârbovită, imposibil de recunoscut. Era cât pe ce so întreb pe-fetiţă, când, brusc, m-a străfulgerat ideea că putea să fie chiar contesa pe care n-o văzusem până atunci decât culcată sau şezând. Cele două siluete în negru, una atât de impunătoare şi mătăhăloasă, sprijinindu-se de cealaltă, ţeapănă şi rigidă, semănau ca două figurine pe un fundal de hârtie, reprezentând un deal şi o biserică veche, totul încadrat de un cer vag, cenuşiu.

l-am ajuns din urmă şi i-am oferit mamei celălalt braţ

ca să se sprijine de amândoi copiii. Era mai înaltă decât mi se păruse mie şi deşi aveam aceeaşi statură, masivitatea trupului o făcea să pară şi mai înaltă.

— Ce mai e şi prostia asta cu arsul? mă întrebă.

Nimeni nu-mi spune adevărul.

Am început să depă'n povestea pe care am sfârşit-o când am ajuns la intrarea de lemn a bisericii, exact în clipa în care clopotul amuţise.

— Nu cred o iotă din ce-mi spui. Numai un tâmpit ar fi putut face aşa ceva. Sau poate, brusc, te-ai tâmpit?

Un mic grup de săteni, în tindă, se dădură înapoi să ne facă loc, şi pe când ne îndreptam spre stranele noastre, contesa intră sprijinindu-se de Blanche şi de mine, m-am gândit cât de absurd era că familia de Gue venea în acest loc să ceară iertare pentru păcate, când doi membri ai ei nu-şi vorbiseră de cincisprezece ani. Bisericuţa din secolul al doisprezecelea, cu zidurile de piatră acoperite de licheni şi fără zugrăveală, avea un interior în culori ţipătoare, în aer plutea un miros de lăcuială ca într-o capelă metodistă, geamurile erau albastre-violacee, iar lângă treptele din *jurul altarului era o madonă cu chip de păpuşă, pe cap cu o coroană mare, privind mirată spre pruncul Isus din braţe.

îmi imaginasem că o dată ce am intrat în biserică şi a început slujba, aş fi putut să uit de mascaradă şi să devin cu adevărat seniorul de la St. Gilles. Dar un simţământ latent de vinovăţie începu să mă zgândăre, tulburându-mă.

Parcă eram mai conştient ca oricând de înşelătorie, conştient că minţeam nu atât familia îngenuncheată lângă mine, oameni pe care îi şi învăţasem într-o anume măsură, ci sătenii din biserică, despre care nu ştiam nimic. Şi mai important, îl înşelasem pe bătrânul şi blajinul cure, cu chipul său trandafiriu şi serafic, în ale cărui rugăciuni eram şi eu inclus, dar al cărui trup masiv, încununat de capul într-o veşnică clătinare, îmi aminti brusc şi

ireverenţios de un vraci dintr-o scenă africană; a trebuit-să-mi feresc ochii şi să mi-i acopăr cu mâna, ca şi cum mă cuprinsese o fervoare neaşteptată.

Mă zvârcoleam între două stări – una de umilire de sine pentruzânşelătorie, dându-mi sentimentul că fiecare cuvânt al liturghiei era, fără îndoială, o declaraţie solemnă a vinei ce o purtam; iar celălalt, o acută conştientă a chinurilor îndurate de cei de lângă mine – mama, gemând apăsat când îşi schimba poziţia genunchilor, Paul, înecat de o tuse tabacică matinală; Renee cu chipul nepudrat, palid;

Marie-Noel imitând cu supuşenie fiecare gest al mătuşei

Blanche, înclinându-se tot mai mult peste mâinile împreunate. Niciodată nu mi s-a părut liturghia atât de lungă şi totuşi ascultată cu atlta lipsă de smeRenee, iar când se termină şi pornirăm încetişor spre ieşire, la comtesse sprijinindu-se greoi pe braţul meu, primele cuvinte pe care le murmură fură: „Bănuiesc că proasta de Renee o să apară sulemenită ca o pupăză pentru că Francoise e ţintuită la pat. Am de gând să cobor şi să-i stric tot cheful!”

în tindă, Blanche veni s-o ia de celălalt braţ şi toţi trei o pornirăm agale în josul dealului, spre castel. Aşa intrarăm pe domeniile familiei, fratele şi sora muţi de o parte şi alta a mamei, care pronostica încântată ce bine ar fi fost să plouă, căci toată ziua ar fi fost stricată, oaspeţii uzi până la piele, Rene”e, cu hălăciuga de păr pleoştită dacă cumva ar fi îndrăznit să scoată nasul afară, iar Paul, responsabil cu la chasse s-ar face de râs de la început până la sfârşit. „Şi uite-aşa”, rosti ea, strângându-mi braţul, „până la.urmă tot tu le-ai tras cacialmaua”.

Pe la zece şi ju/nătate eram pe terasă, în picioare, sub ploaia măruntă, privind primele maşini care intrau pe porţi.

Biata Renee, cu planul ei nevinovat dat peste cap, se pierdea în umbra siluetei masive a soacrei, gârbovită, sprijinindu-se cu greu în baston, cu un şal uriaş pe umeri, aşezată la locul de onoare la intrarea castelului, adresând ca o regină câte un cuvânt de bun venit fiecărui nou oaspete. Şi pentru că prezenţa ei acolo era atât de neaşteptată, până şi mâna arsă a seniorului a trecut aproape ca o mică întâmplare nefericită, iar absenţa \ui

Francoise, neobservată. Madame la Comtesse „primea";

orice altceva nu mai avea importanţă.

Transformarea era totală. Aproape că nu-mi venea să cred că femeia care trona acolo, înconjurată de tot felul de oaspeţi sosiţi de pe moşiile Învecinate, era aceeaşi pe care o văzusem chircita în scaun, la etaj, sau zăcând cu chipul cenuşiu şi epuizat pe patul uriaş. Fiecare remarcă pe care o făcea avea câte o săgeată veninoasă, îndreptată spre aranjamentele zilei. „Mai bine culegeţi castane şi lăsaţi-vă puşca aici", către unul, iar către altul: „Dacă vrei să faci mişcare, îţi dau câinii; e mai bine decât te-ar putea distra

Paul în cinci ore".

Mă ţineam la o parte, nedorind să fiu amestecat în răutăţile ei, dar tăcerea mea a fost interpretată greşit, drept iritare din cauza accidentului. Repetam întruna: „Nu pe mine mă întrebaţi, ci pe Paul", iar lumea îmi răstălmăcea vorbele socotindu-le o persiflare a eforturilor lor; vedeam cum aproape toţi aveau impresia că ziua va fi lăsată la voia întâmplării – fiecare să facă ce l-o tăia capul – şi că vânătoarea o să iasă cam ridicolă. Paul, sâcâit şi enervat, se tot uita la ceas, nerăbdător să dea startul, cu planificarea deja depăşită, când am simţit că cineva îmi atinge braţul.

Era bărbatul în salopetă care locuia în căsuţa de lângă garaj; lângă el era Cesar.

— Vi l-am adus pe Cesar, Monsieur le Comte, spuse

el.

L-aţi uitat.

— Azi nu vânez. Du-i-l lui Monsieur Paul.

Câinele, agitat că era liber şi simţind că-l aşteaptă distracţia, hoinărea de colo-colo, căutându-şi stăpânul şi nici nu-l luă în seamă pe Paul care îl strigă. Năucit, atacă un rival, un câine de aport bine antrenat, aşezat demn pe labele din spate, şi dintr-o dată seiscă scandalul, cu mârâituri şi colţi dezveliţi, bătrânul stăpân al câinelui strigând din răsputeri, iar Paul, livid, urlând la mine: „Chiar nu poţi să-ţi potoleşti câinele?” Grădinarul Joseph şi cu mine ne-am aruncat asupra nefericitului Cesar, dar cu o singură mână nu prea erau şanse de reuşită. Până la urmă, am izbutit amândoi să-l liniştim şi să-l legăm; toată lumea făcu haz de întâmplarea ridicolă – în afară de stăpânul câinelui şi Paul, care îmi aruncă din zbor când trecu pe lângă mine:

— Altă glumă de-a ta, nu? Te amuză să strici ziua de la început – dai drumul la un câine pe jumătate antrenat...

N-aveam ce face. Totala nepăsare a lui Cesar faţă de mine nu aducea a neascultare ci a indiferenţă răutăcioasă şi cinică din partea mea.

— Deci nu te încumeţi să vii cu noi? întrebă cineva.

— Acum, nu. Vin mai târziu, am răspuns, începură să se deplaseze în grupuri, râzând şi dând din umeri,» unul sau doi ridicând privirile spre norii grei de ploaie şi făcând grimase ca şi cum ar fi vrut să spună:

„Totul e un fiasco. Putem foarte bine să ne ducem şi acasă”.

Când au dispărut, m-am întors spre contesă şi i-am spus:

— E-n regulă. Ţi-ai pus în cap să strici ziua asta pentru

Paul şi Renee şi ai reuşit. Probabil că eşti mândră de tine.

Rămase împietrită, cu privirea aţintită pe mine, fără să înţeleagă, cu ochii lipsiţi de expresie.

— Ce vrei să spui, mă întrebă. Nu pricep.

— Ba pricepi foarte bine. Aveau şi ei o mică şansă să dea dovadă de oarecare autoritate, iar tu, în mod intenţionat, te-ai pus în drum şi ţi-ai bătut joc de tot. Nimeni n-a vorbit cu Renee, Paul n-a fost luat în seamă şi ziua e ca şi terminată pentru amândoi. Şi ce fel de distracţie vor avea ceilalţi, dumnezeu cu mila...

Brusc, chipul i se făcu pământiu, fie din cauza şocului sau a mâniei, n-aş putea să spun. Am crezut că eram singuri, dar Charlotte o aştepta în hol, aşa că înainta şi o luă de braţ; amândouă se întoarseră şi porniră să urce scările fără să scoată un cuvânt. Nu era nici urmă de

Renee, nici de Blanche; numai fetiţa rămăsese o a doua martoră a scenei; se uita stânjenită în altă parte, cu chipul îmbujorat, prefăcându-se că nu auzise.

îmi ieşisem din fire, jucând ro\u\ altcuiva, ceea ce lui nu i s-ar fi întâmplat niciodată. Celălalt, dacă ar fi fost în locul meu, ar fi râs împrewnă cu mama şi ar fi încurajat-o. Ştiam că, de fapt, ceea ce mă iritase fusese situaţia ivită şi care n-ar fi apărut niciodată dacă Jean de Gue ar fi fost de faţă.

Iar dacă s-ar fi petrecut vreun accident care să-l împiedice să ia parte activă la vânătoare, oricum, tot el ar fi dirijat totul. Nu era vina mamei că ziua era stricată; a mea era vina.

Marie-Noel stătu mai întâi pe un picior, pe urmă pe celălalt. Era îmbrăcată în haină de ploaie cu glugă, pregătită de plimbare şi probabil sperase că ne vom duce împreună după ceilalţi să-i privim cum vânează.

— Te doare mâna? mă întrebă.

— Nu.

— Am crezut că te doare şi de-aia nu te-ai ocupat de oaspeţi. Cred că acum îţi pare rău că nu poţi să vânezi.

— Nici vorbă. Mi-e doar sila de tot.

— Bunica o să sufere iar. O să aibă din nou o stare proastă. De ce te-ai supărat pe ea? Doar ştii că pentru tine a făcut-o.

N-avea niciun rost. Toate motivaţiile erau false, încercasem să fac ce trebuia cum nu trebuia, sau ce nu trebuia cum trebuia – nu Îmi dădeam seama exact. Planul meu dăduse greş, la fel ca al mamei. Până şi dinele fusese certat pentru că nu primise niciun fel de instrucţiune.

— Unde e mătuşă-ta Renee? am întrebat-o pe fetiţă.

— A urcat. I se stricase părul. Şi parcă era gata să plângă.

— Spune-i că o să ne ducă pe toţi Gaston cu maşina să vedem Ies chasseurs'1.

Chipul i se lumină şi o rupse la fugă.

l-am cerut lui Gaston să aducă maşina şi spre uşurarea mea, am văzut că punea o lădiţă cu sticle cu vin în spate. Cea mai bună soluţie a zilei, pentru toţi, părea să fie refugiul în băutură^ M-am uitat pe alee – Renee şi fetiţa veneau spre noi, însoţite de Cesar, care dădea din coada lui stufoasă.

— Nu luăm câinele, am strigat.

Se opriră mirate.

— Dar o să-ţi trebuiască Cesar pentru păsărele, Papa, strigă Marie-Noel.

— Nu. Dacă tot nu vânez, n-are rost să-l luăm. Nu pot să-l dirijez cu o singură mână.

— Dar nici nu e nevoie, spuse fetiţa. întotdeauna te ascultă. Azi-dimineaţă nu i-ai p'oruncit, de-aia a făcut ce-a făcut. Hai, Cesar.

— N-are zgardă? spuse Renee. Unde e zgarda?

Am renunţat. Nu puteam să mă mai cert. Ziua îmi scăpase printre degete. M-am urcat în Renault, pe bancheta din spate, cu câinele într-o parte şi fetiţa în cealaltă, Renee în faţă. iar Gaston la volan. Când am trecut

peste o urmă adâncă de căruţă, în drum spre pădure şi am

<notă>

1 Vânătorii (fr.).

</notă>

alunecat spre Cesar, începu să mârâie slab, gata-gata să izbucnească, şi mă gândeam cât o să-l mai ţină curtenitor demnitatea sa înnăscută şi cât de curând un afront la tihna sa o să-l facă să riposteze.

— Dar ce are Cesar? întrebă Renee, privind înapoi peste umăr. Ce tot’mârâie atât?

— îl necăjeşte Papa, spuse fetiţa… Aşa-i Papa?

— Nu, zău că nu.

— Câinii pe jumătate antrenaţi se agită grozav, spuse Renee. Nu uita că are doar trei ani.

— Şi Joseph s-a mirat de purtarea lui acum două zile, spuse Gaston. A mârâit la Monsieur le Comte de câteva ori.

— Ce ne facem dacă turbează? întrebă Marie-Noel.

— N-o să turbeze, i-am răspuns, dar trebuie să aibă cineva grijă să stea mereu legat.

Brusc maşina se opri şi ne pomenirăm chiar aproape de

Ies chasseurs, care erau împrăştiaţi într-o linie îngustă de-a lungul aleii de călărie. Ne-am dât jos din maşină şi, instinctiv, am simţit că făcusem o mare greşeală că venisem, căci habar nu aveam ce urma să fac. Ba şi mai neplăcut, am văzut că instrucţiunile mele în legătură cu

Cesar nu fuseseră respectate. Se zbenguia liber de colo-colo, cum făcuse mai înainte, căutându-şi în zadar stăpânuL

— Vino aici, Cesar, am strigat.

Câinele nu mă luă în seamă. Alerga de-a lungul şanţului, buimăcit că nu era chemat, înaintarea lui fiind însoţită de ţipetele mânioase ale vânătorilor; Renee ţâţâi dezaprobator.

— Zău, Jean, ar trebui să-l stăpâneşti într-un fel.

— Am ştiut că nu trebuia să-l iau, am răspuns.

Marie-Noel, fugi şi adu-l aici.

Fetiţa era gata să plece când, din pădure, se auziră ţipete, zburătăcit de aripi şi deasupra capetelor noastre se înălţară păsările. Brusc, văzduhul se umplu de pocnete de arme şi trupuri de păsări săgetară spre pământ. M-am ferit, cu ochii închişi – gest de orăşean scos din mediul său, neobişnuit cu moartea de pe câmpie.

— Dar ce ai – ţi-e rău? mă întrebă Renee; chiar în clipa în care mă îndreptam de spate, Cesar, uitând tot ce fusese învăţat, se repezi nebuneşte să aducă pasărea cea mai apropiată care, fără îndoială, în mintea lui de câine reprezenta prada stăpânului său absent. Dar cum fuga îl ducea direct spre duşmanul de pe terasă, câinele de aport bine dresat al cărui stăpân era în dreapta mea şi căruia pasărea îi aparţinea după toate probabilităţile, şi eu nu apucasem să rostesc sugrumat chemarea: „Cesar!”, dinii porniră din nou să se bată furios. Stăpânul câinelui, un bătrân mărunţel, într-o haină cu cotiere de piele şi o pălărie din tweed turtită, se răsti la mine, stacojiu de furie:

— ’ Cheamă-ţi câinele! Şi toţi trei ne-am repezit să despărţim animalele înnebunite, cărora între timp li se mai alăturase un altul. Vânatorul, isterizat, o şterse în grabă de lângă noi ca să tragă în două păsări, dar din cauza agitaţiei nu le nimeri şi păsările reuşiră să se afunde în pădurea din spate.

Omul se întoarse spre noi, alb ca varul şi gâtu˙it de furie.

— De ce-am fost, mă rog, invitaţi aici? urlă el. Ca să fim bătaia ta de joc? E a doua oară că asmuţi câinele pe al meu. Plec acasă.

Cesar, smuls din luptă în cele din urmă, era târât de pe câmpul de bătaie de către Renee şi copil, iar acum, ceilalţi chasseurs, atraşi de lătrăturile şi schelălăielile câinilor, precum şi de ţipetele mânioase ale vecinilor, se

îngrămădiră să vadă ce se întâmplase. Paul îşi făcu şi el deodată apariţia, la capătul aleii, ţâfnos şi neliniştit, tocmai când oaspetele sau, încă congestionat la faţă, cu arma sub braţ, urmat de câinele care şchiopăta, pornise hotărât pe cărarea ce ducea la şosea. *

— Dar ce s-a întâmplat cu marchizul? strigă Paul.

Special l-am aşezat acolo. E locul lui preferat. N-a fost mulţumit?

în marea de chipuri am zăriî unul pe care l-am recunoscut. Era individul din maşina de lângă gară, în Le

Mans, primul care îmi confundase identitatea. Rânjea.

Dezastrul de pe alee părea să-l amuze.

— Jean a făcut pe măscăriciul, spuse el. L-am văzut când apăruseră păsările. S-a tras într-o parte şi s-a eschivat, ca s-o amuze pe nevastă-ta şi pe urmă l-a asmuţit pe Cesar după pasărea marchizului; câinele s-a luat la bătaie cu bietul Justin. Cred că marchizul n-o să vă mai dea la niciunul bună ziua de azi încolo.

Paul se întoarse spre mine, alb la faţă.

— Ce urmăreşti? mă întrebă. Va să zică tu nu poţi să te distrezi şi atunci ai de gând să strici ziua tuturor?

Renee, neînţelegând, interveni în apărarea mea.

— Nu fi nedrept, sări ea ca arsă. Ce tot vorbeşti că

Jean face pe măscăriciul? îl doare mâna – aproape a leşinat şi n-a mai putut ţine câinele în frâu. Nu ştiu ce are animalul ăsta, parcă s-a sălbăticit.

— Atunci să-l ducă cineva la ţarc, iar dacă Jean nu se simte bine, ce-a căutat să mai vină aici?

Oaspeţii se risipiră discret care încotro. Nimeni nu dorea să asiste la o scenă de familie. Omul din Le Mans îmi făcu cu ochiul şi ridică din umeri. îl zării pe doctorul

Lebrun, grăbindu-se spre noi.

— Ce s-a întâmplat? l-am auzit eu vorbind îngrijorat. E

adevărat că Marquis de Plessis-Braye s-a împuşcat în picior?

Paul scoase o exclamaţie şi se repezi în căutarea oaspetelui, a cărui siluetă bondoacă înainta hotărâtă spre aleea îndepărtată.

— Mai bine intrăm în casă, i-am spus lui Renee, dar şi pe chipul ei şi al fetiţei se aşternu nemulţumirea. Oare şi lor urma să le stric plăcerea?

— N-am asistat decât la prima parte, spuse Renee, doar n-ai de gând să-l iei în serios pe rdul?

— Voi două puteţi să rămâneţi, eu m-am săturat.

Am apucat zgarda bietului Cesar, iar câinele, conştient de ruşinea păţită, dar încă amuşinând naiba ştie ce vânat rănit care se târâse în pădure să-şi dea sufletul, făcu q săritură bruscă, aproape smulgându-mi braţul din umăr şi amândoi ne avântarăm într-un crâng des şi întunecat ca o viziune necurată. Mi s-a părut că îl aud pe Paul strigând să mă avertizeze, dar nu mai aveam ce face; soarta mea era legată de a lui Cesar, iar a lui de a mea; am străbătut o parte din pădure, până când, sfârşiţi şi cu respiraţia tăiată, ne-am prăbuşit amândoi pe un morman de conuri de brad.

Câinele mă urmărea rânjind, cu bale la gură, apoi, văzând că nu primeşte nici bătaie nici înjurături, se întoarse cu spatele şi începu să-şi lingă rănile căpătate în încăierare.

Mi-am aprins oftând o ţigară şi sprijinindu-mă de un copac, mi-am făcut socoteala cam cât de departe eram de

St. Gilles. Nu se auzea niciun sunet – nici de om, nici de armă, nici de pasăre – nimic decât răpăitul uşor şi deprimant al ploii. După o clipă, m-am ridicat cu greu în picioare, ud şi îngheţat, cu mâna bandajată# zvâcnind şi cu diavolul de câine la lesă, am pornit iar să străbat desişul pădurii, simţind ca şi poetul dinaintea mea că însoţitorul meu va fi alături zi şi noapte şi prin boitele anilor şi nu voi

scăpa în veci de el.

Cerul lacrimogen nu lăsa nicio deschidere după care să mă pot ghida. Habar nu aveam dacă mă îndreptam spre nord sau spre sud, est sau vest, iar Cesar nu mi-era de niciun folos. încă la lesă, păşea lângă mine la fel de docil ca un pudel, oprindu-se când mă opream şi eu, potrivindu-şi pasul după mine. Brusc, se încorda; chiar de lângă piciorul meu se înălţă un fazan care se năpusti îngrozit în tufişurile din faţă. Cum ne strecuram cu greutate printr-o perdea de copaci din ce în ce mai rari, o altă pasăre îşi luă zborul, pe urmă o alta, căci probabil dădusem din greşeală peste o ascunzătoare sau o vizuină. Am auzit strigăte, apoi o împuşcătură, dar undeva departe, în stânga mea, iar păsările speriate zburară înnebunite în dreapta.

Pe urmă, puţin mai în faţă am văzut că în fine ieşisem la liman. Ajunsesem la un alt drum care traversa pădurea şi pe care sperasem să-l găsesc. Am pornit pe el, ud până la piele, şiroind de apă, plin de frunze şi crenguţe ca un branconier cu potaia sa. La mai puţin de douăzeci de iarzi depărtare i-am zărit pe Paul şi Robert.holbându-se la mine, în vreme ce, înşiraţi pe drum ca santinelele în post, vânătorii aşteptau în zadar păsările pe care le stârnisem prea devreme.

Capitolul 17

Gaston apăru ca din senin cu maşina. Adusese şi sticla pe care o zărisem ultima oară în camera din hotelul din Le

Mans – era umplută cu coniac; am tras câteva înghiţituri, culcuşit pe bancheta din spate a Renault-ului. Desluşeam prin parbrizul înceţoşat siluetele vânătorilor dezamăgiţi, văduviţi de prada mult aşteptată, întorcându-se şi dispărând iar prin perdeaua de arbori în speranţa unui vânat mai accesibil. Gaston, devotat şi neliniştit, nu mă slăbea din ochi, remarcând că ar fi trebuit chemat doctorul Lebrun să mă consulte, dar supoziţiile lui erau

greşite.’ Mina nu mă durea şi nici nu aveam febră; alinarea de care aveam nevoie era coniacul.

După o vreme, când am golit sticla, am luat-o iar printre şanţuri şi movile pline de glod. îmi amintesc că am zărit clădirea joasă a unei ferme; pe peronul de lângă ea, pe care erau deja trase o mulţime de maşini, îmi ieşiră în întâmpinare un bărbat rotofei cu chipul roşcovan şi bucolic şi nevastă-sa, mărunţică şi vorbăreaţă. M-am lăsat condus într-un hambar uriaş; abia am apucat să mă vâr în colţul din spate, protejat de uşa larg deschisă, că şi năvăliră vânătorii, însetaţi, obosiţi, năduşiţi din cap până în picioare, făcând să răsune hambarul de hărmălaia lor asurzitoare.

Servitorii de la ch&îeau începură să împartă grăbiţi vinul adus de Gaston. îmi amintesc că lângă mine se aşezase

Renee, iar în partea cealaltă – omul din Le Mans; Renee îi povestea cu lux de amănunte întâmplarea cu focul şi cum că de atunci mă aflam într-o stare vecină cu nebunia şi că ea era singura care mă înţelegea. Abia termină ce avea de spus că omul din Le Mans se porni să pălăvrăgească despre finanţele în stil mare, lovituri la bursă, jocuri riscante şi încununate de succes. Mă cuprinse ameţeala. în fine, dădusem peste cineva care ar fi putut să mă ajute – precis era cel de care pomenise Bela – iar eu habar nu aveam nici cine era, nici cum îl chema, nici cu ce se ocupa.

— Plec la Londra la noapte, spuse el. Deplasarea de rutină. Dacă vrei să-ţi rezolv ceva pe acolo, ştii unde mă găseşti.

în mahmureala mea, pentru o clipă de spaimă, am fost convins că-mi descoperise taina. L-am privit prostit, buimac, pe urmă l-am înşfăcat de mânecă şi l-am întrebat:

— Ce vrei sa spui? La ce te referi?

— La schimbul de lire, răspunse el scurt. Dacă ai

prieteni pe acolo, pot să le rezolv problemele rapid. E cel mai simplu lucru.

— Prieteni? Sigur că am prieteni englezi, am răspuns, zâmbind prosteşte şi simţindu-mă din nou în siguranţă.

Fără îndoială că nu bănuia absolut nimic, cu toate întrebările mele.

— Să ştii că am un amic foarte bun la Londra care locuieşte lângă British Museum, i-am spus. Dacă are de unde, schimbă zilnic lire cu franci.

Şi pentru că vorbeam despre cealaltă ipostază a mea, iar gluma mi se părea colosală, am adăugat:

— Dă-mi un creion şi o foaie de hârtie.

îmi întinse agenda şi stiloul lui; i-am scris cu migală, cu litere mari, propriul meu nume şi adresa, apoi i-am înapoiat carneţelul cu seriozitatea beţivului.

— Dacă-I ajuţi pe individul ăsta e ca şi cum m-ai ajuta pe mine; suntem mai apropiaţi ca fraţii.

Pe urmă am pufnit în râs, considerându-l bătut în cap pentru că nu pricepuse poanta. în clipa următoare am simţit pe cineva lângă mine. Era Marie-Noel.

— Unchiul Paul te întreabă dacă spui tu câteva cuvinte sau îl laşi pe el? ’

Până să apuc să răspund, bancherul de alături se porni să aplaude puternic şi într-o clipă toată adunarea începu să ovaţioneze şi să tropăie, iar bancherul mă bătu pe umăr şi-mi spuse:

— Hai, Jean, ţine un discurs!

Ameţit de băutură, înconjurat de o mare de chipuri necunoscute, îmi trecu prin minte că sosise în fine clipa să mă remarc în calitate de senior al St. Gilles-ului.

Azi-dimineaţă,stricasem distracţia; acum însă, mă simţeam în formă.

— Mesdames et Messieurs, am început eu, am din nou onoarea şi.mândria de a vă adresa un salut cu această ocazie fericită şi, deşi din păcate un accident m-a

împiedicat să iau parte activă la desfăşurarea ei, cel puţin mă consolează faptul că fratele meu mi-a ţinut locul atât de bine. Nu e uşor să iei locul altuia, ştiu prea bine. Adevărul acesta mi-a apărut clar ieri-dimineaţă, când m-am dus la fabrică să mă uit peste facturi.

M-am oprit. Ce naiba spuneam? Cele două identităţi se confundau.

— Oricum, am bolborosit eu, nu mă aflu aici ca să vorbesc despre verrerie, ci despre trasul cu arma...

Am simţit cum mă zgâlţâie de mânecă – era bancherul, purpuriu la faţă care îmi făcea semne să închei, şoptindu-mi la ureche: „Ai înnebunit, tâmpitule?”

în faţa mea vedeam numai chipuri nelămurite, stânjenite, şi brusc îmi veni ideea că discursul meu nu prea era izbutit şi că cel mai bine ar fi să-l sfârşesc repede cu o remarcă glumeaţă.

— în concluzie, am spus, ridicând paharul, n-m să mai adaug decât atât – că mâna mea rănită a împiedicat comiterea unei nenorociri. Marchizul a-avut dreptate când s-a dus acasă. Dacă aş fi avut o puşcă... — aici m-am oprit ca să dau greutate mai mare celor ce urmau -... unii dintre cei prezenţi aici, poate bă n-ar mai fi fost acum în viaţă.

M-am oprit, ciudat de uşurat că rostisem un adevăr cunoscut doar de mine, dar n-am priceput de ce nu aplauda nimeni. Oricât de slăbuţă li s-ar fi părut gluma, fără îndoială că din politeţe ar fi trebuit măcar să schiţeze câteva aplauze. în schimb, lumea a început să se foiască, să se ridice şi nu peste mult timp prinse să se scurgă pe uşa hambarului, ca şi cum dintr-o dată înăuntru se făcuse înăbuşitor de cald şi toţi doreau să iasă la aer curat. Nu rostisem decât câteva cuvinte şi nu-mi dădeam seama cum aş fi putut să jignesc pe cineva.

Din nou Renee se afla lângă mine, de data asta împreună cu doctorul Lebrun.

— Cred că aveţi un puseu de febră, spuse el. Cel mai

bun lucru ar fi să vă întoarceţi repede la castel.

— Prostii, nu mă mai doare deloc mâna.

— Oricum, n-ar fi rău să staţi puţin culcat.

Nu mă simţeam în stare să discut în contradictoriu.

L-am lăsat pe Gaston să mă ducă la maşină şi când ieşeam pe poarta fermei, am zărit din nou şirul de vânători răzleţi, îndreptându-se spre ţinta lor de după-amiază. Ploua în continuare şi nu-i invidiam câtuşi de puţin.

— Discursul meu n-a fost prea reuşit, i-am spus lui

Gaston, care conducea-tăcut alături de mine,' aproape scuzându-mă şi încercând să transform totul într-o glumă între noi doi.

Nu-mi răspunse imediat. Pe urmă colţul gurii lui avu un zvâcnet.

— Ştiţi, Monsieur le Comte, spuse el pe un ton umil, aţi băut puţin mai mult, asta-i tot.

— A fost atât de evident? l-am întrebat.

Am simţit, mai mult decât am văzut, cum ridica din umeri.

— Oamenii sunt susceptibili, spuse el, mai ales în privinţa trecutului. Nu trebuie să amestecăm pacea cu războiul şi să glumim cu ele.

— Dar nici prin cap nu mi-a dat că fac aşa ceva, am răspuns. M-am referit la cu totul alte lucruri.

— Vă rog să mă scuzaţi, Monsieur le Comte, atunci am înţeles eu greşit. Şi ceilalţi au înţeles la fel.

Restul drumului am mers în tăcere. Când m-am dat jos din maşină, iar el rămase alături, în picioare, aşteptând noi ordine, brusc îmi trecu prin minte că poate nu toţi oaspeţii urmau să se întoarcă la castel, la o gustare. Era posibil ca unii să-şi găsească vreo scuză şi să plece acasă. Am discutat cu Gaston problema.

— Este una dintre chestiunile pe care cel mai bine e să le lăsăm pe seama celor interesaţi, Monsieur le Comte, spuse el. Oricum şi dacă vin doar câţiva la un pahar, în

sufragerie, pot să vă asigurcă bucătăria castelului o să fie plină ochi.

Am urcat la etaj şi m-am strecurat în camera mea ca să n-o deranjez pe Francoise. M-am întins pe pat şi am adormit pe loc. M-au trezit nişte şoapte la ureche. La început, şoaptele mi s-au părut molcome, ca şi cum făceau parte dintr-un vis în destrămare. Pe urmă se înteţiră; am deschis ochii şi am văzut că era întuneric şi încă mai ploua. Lângă pat, am desluşit o siluetă – era Germaine, micuţa femme de chambre.

— Veniţi repede, Monsieur le Comte, spunea ea.

Madame la Comtesse nu se simte bine şi cere să veniţi.

Am sărit în sus ca ars şi am aprins lumina. Germaine părea speriată şi n-am înţeles de ce venise tocmai ea să mă anunţe.

— Unde e Charlotte? am întrebat-o. Ea te-a trimis după mine?

— Charlotte e jos, Monsieur le Comte, şopti ea. în bucătărie-e multă lume – se mănâncă şi se bea, ştiţi, toţi cei care au fost azi la vânătoare, iar Charlotte mi-a spus să stau cu Madame la Comtesse pentru că ea vroia să coboare la petrecere. Nu prea vine lume la castel, mi-a spus, şi o dată pot să stau şi eu sus şi să fiu atentă, pentru că Madame la Comtesse doarme şi n-o să-mi facă probleme.

Mă ridicasem în picioare şi mă chinuiam să-mi pun vesta.

— Cât e ceasul? am întrebat.

— E trecut de opt, Monsieur le Comte. Mai sunt câţiva oaspeţi şi în sufragerie cu Madame şi Monsieur Paul şi

Mademoiselle Blanche, dar nu au venit toţi câţi ne aşteptam. Gaston ne-a spus că mulţi s-au dus acasă pentru că erau uzi leoarcă şi pentru că şi dumneavoastră

Monsieur nu v-aţi simţit prea bine. N-a fost ca altădată...

Mi-am îndreptat cravata şi mi-am netezit părul în faţa oglinzii. Cel puţin îmi trecuseră aburii de la băutură.

— Dar ce are Madame la Comtesse? am întrebat.

— Nu ştiu, Monsieur le Comte, spuse ea, privirea speriată revenindu-i în ochi. Dormea şi dintr-o dată a început să geamă şi s-o strige pe Charlotte, dar Charlotte mi-a spus să n-o deranjez, aşa că m-am apropiat de pat şi am întrebat-o dacă doreşte ceva. Am spus o minciună – am spus că n-o găsesc pe Charlotte. Atunci a întrebat de dumneavoastră – numai de Charlotte şi de dumneavoastră, Monsieur le Comte şi mi-a spus să veniţi repede, de oriunde a\i fi şi orice aţi face. Mi-a fost frică – arăta atât de bolnavă.

Mă urmă în sus pe scări. Undeva, dedesubt, se auzea gălăgia chefului tras în dependinţele bucătăriei, contrastând ciudat cu liniştea profundă care domnea în mod obişnuit la St. Gilles. Am trecut prin uşa batantă spre cel de al treilea coridor şi brusc, muzica şi râsetele au contenit. Eram izolaţi de sunete, învăluiţi în umbră, căci aripa aceasta a castelului nu lua parte la veselia de jos.

Când am ajuns în faţa dormitorului, m-am oprit; ceva îmi şoptea că trebuie să intru de unul singur, aşa că am rugat-o pe Germaine să mă aştepte afară, pe coridor.

Camera era cufundată în beznă. Doar o pâlpâire slabă dinspre sobă mă ajută să disting conturul mobilelor şi al patului; şi pentru că nu doream s-o deranjez pe Madame la

Comtesse, aprinzând lumina, m-am dus la fereastră şi am slăbit puţin transperantul; o geană de lumină căzu pe covor, făcând întunericul cenuşiu. Când l-am deschis mai mult, am auzit ploaia monotonă răpăind în jgheabul de plumb aşa cum îmi imaginasem că se aude toamna, învolburându-se şi împingând depunerile, de frunze şi

mizerie până când năvăleau afară prin garguiul burlanului.

Am văzut prin geam că se lăsase ceaţa. Castelul era izolat pe petecul de teren de deasupra şanţului secat, ca o lume moartă, pierdută în ceţuri.

Vocea ei ajunsese până la mine stinsă şi ciudat de guturală, de undeva din străfundurile patului uriaş.

— Cine e?

— Eu, Jean.

M-am dus spre ea. Nu-i vedeam chipul – totul era o masă informă de pleduri.

— Mi-e rău. De ce n-ai venit până acum?

Cuvintele ei, „Je souffre”, nu lăsau să se întrevadă un alt sens. Durerea – fizică sau mentală – se afla conţinută într-o singură propoziţie.

— Cu ce vrei să te ajut? am întrebat-o.

Se mişcă agitată, iar eu am îngenuncheat lângă pat şi i-am luat mâna.

— Ştii bine ce vreau, spuse ea.

Lângă pat, pe noptieră, erau tot felul de medicamente;

le-am privit buimac, dar ea gemu nerăbdătoare şi exasperată, scuturând capul dintr-o parte în alta.

— Charlotte a pus-o în camera cealaltă, spuse ea, în sertarul de la dulap. Chiar nu mai ţii minte unde e?

M-am ridicat, m-am dus în camera alăturată şi am aprins lumina. Odăiţa nu avea decât un singur dulap, iar dulapul un singur sertar, aşa că l-am deschis. înăuntru erau două cutii, una încă învelită pe jumătate într-o hârtie pe care am recunoscut-o. Era acelaşi ambalaj în care fusese împachetat cadoul din vaJiză, cadoul pe care îl depusesem în mâinile lui Charlotte, în prima seară petrecută la château. Am scos hârtia şi am deschis capacul... Era plină cu fiole aşezate una lângă alta în straturi de vată. Conţineau un lichid şi o etichetă cu un singur cuvânt – morfină. Am deschis şi cealaltă cutie,

înăuntru era o seringă hipodermică. în rest, sertarul era gol. Cum stăteam şi mă uitam buimac, am auzit-o strigându-mă din dormitor:

— Jean, de ce nu vii?

Am scos încet seringa din cutie, apoi una din fiole şi le-am pus pe masa pe care se afla vată şi o sticluţă cu spirt. Imaginea îmi era familiară, din timpul războiului când îngenuncheam lângă un doctor, jos, pe duşumeaua unui adăpost antiaerian, sau într-o ambulanţă, dar atunci nu încercasem niciodată sentimentul de repulsie pe care-l simţeam acum. Atunci acţionasem mânat de milă, ca să alin durerea. Acum era altceva. înţelesesem, în fine, ce-i adusese Jean de Gue mamei sale de la Paris. Dar mama lui nu era bolnava, nici muribundă şi nici nu avea dureri.

M-am înapoiat în dormitor şi am aprins lumina pe care am găsit-o ascunsă sub baldachinul de la pat. Femeia întinsă nu era aceeaşi cu cea care stătuse lângă mine pe terasă azi-dimineaţă, impunătoare şi autoritară, cu ochH

pătrunzători – ci o bătrână speriată, frângându-şi mâinile, cu privirea holbată, sucindu-şi capul dintr-o parte în alta pe pernă, într-o mişcare oribilă şi neomenească, ca o vietate ţinută vreme îndelungată în captivitate fără hrană, lumină sau apă..

— Ce mai aşteptţi? spuse ea. De ce durează atâta?

Am îngenuncheat lângă ea. Arsura nu mă mai supăra, aşa că.mi-am pus ambele mâini sub ceafa ei, i-am întors capul spre mine şi am obligat-o să mă privească fără să se mai mişte.

— Nu vreau să-ţi fac injecţia, i-am spus..

— De ce?

Privirea fixă mi-o căuta pe a mea, iar chipul masiv, pământiu şi ofilit, se strâmbă şi se boţi ca o mască de hârtie de pe chipul unei păpuşi de cârpă, târâtă de o şleahtă de copii gălăgioşi de-a lungul unei străzi ceţoase londoneze.

O priveam şi aveam impresia că în loc de ochi avea orbite goale, în loc de gură un belciug, că smocul de păr nepieptănat şi încâlcit era o coamă de cal, iar în locul fiinţei pe care o sprijineam era o carapace goală, fără viaţă sau simţire. Dar undeva, în carapace, licărea un strop de lumină – pâlpâia mai slab ca ultima scăpărare din cenuşa unui foc de vreascuri. Era ascuns, dar totuşi exista, iar eu nu vroiam să se stingă.

— De ce?

Mă întrebă iar, de data asta temătoare; se chinui să se ridice în capul oaselor şi mă luă de umeri. Masca se transformă într-un chip, iar chipul era al ei, al meu şi al lui

Marie-Noel. Toţi trei ne contopeam, mă priveau prin ochii ei, iar vocea nu mai era profundă şi guturală, ci semăna cu cea a fetiţei când mă întrebase în prima seară „Papa, de ce n-ai venit să-mi urezi noapte bună?”

M-am ridicat şi m-am dus la baie. Am spart gâtul fiolei, am umplut seringa, m-am întors şi i^am frecat braţul cu spirt, aşa cum îmi aminteam că procedasem în război. Am vârât acul, am apăsat pompa şi am aşteptat: s-a sprijinit pe perne şi a aşteptat şi ea. Clipi des din gene şi o clipă, înainte de a închide ochii, mă privi zâmbind. Am dus înapoi seringa în cămăruţă, am spălat-o şi am pus-o la loc în cutie; fiola goală am băgat-o în buzunar. Pe urmă am închis uşa şi m-am aşezat iar pe marginea patului.

Suferinţa îi dispăruse de pe chip; la fel şi asemănarea. Nu mai era nici Marie-Noel, nici eu, nici mama lui Jean de

Gue, ci o fiinţă toropită, semiinconştientă, insensibilă la durere. Am traversat camera spre fereastră şi am deschis obloanele. Răpăitul ploii bătea în jgheaburi şi apa se scurgea spre gurile de burlane, iar de acolo în şanţul secat; ploaia era singurul sunet care se auzea. M-am uitat la mâna bandajată, arsă cu o zi înainte din laşitate şi ruşine pentru ceea ce nu eram în stare să fac şi am avut

sentimentul că ceea ce săvârşisem acum era mai ruşinos, iar laşitatea şi mai mare. Oricât am încercat să-mi spun că ceea ce se petrecuse în cameră se datora compasiunii şi milei, nu era adevărat. Ştiam că făcusem exact ceea ce mai făcuseră fiul şi mama înainte – acceptasem calea cea mai uşoară.

Am ieşit pe coridor şi am găsit-o pe Germaine tot acolo, aşteptând.

— E în ordine, Madame la Comtesse doarme. Am lăsat lumina aprinsă. N-o deranjează. Aşează-te lângă sobă şi rămâi cu ea până vine Charlotte.

Am străbătut coridorul, am trecut prin uşa batantă şi am ajuns pe celălalt palier; râsetele şi muzica străbăteau până la mine, urcând din străfundurile castelului. Auzeam voci şi din salon – fără îndoială că oaspeţii încă mai zăboveau; când mă îndreptam spre terasă, uşa salonului se deschise, iureşul de voci se înteţi, apoi scăzu; după ce uşa a fost închisă, am văzut-o pe Marie-Noel care se apropie de mine:

— Unde te duci? mă întrebă.

Se schimbase într-o rochiţă albastră de mătase, şosete albe şi pantofiori cu vârful ascuţit. Purta o cruciuliţă de aur la gât, iar părul îi era strâns cu o bentiţă de catifea albastră.

Era îmbujorată toată de emoţie. Era seara ei festivă; îi întreţinea, alături de ceilalţi, pe musafiri. Mi-am amintit de promisiunea pe care i-o făcusem în pfima seară.

— Nu ştiu. S-ar putea să nu mă mai întorc.

îşi dădu seama pe loc ce voiam să spun, pentru că păli şi schiţă un gest ca şi cum ar fi vrut să se repeadă spre mine şi să-mi apuce mâinile. Pe urmă îşi aduse aminte că eram bandajat şi se opri.

— Din cauza întâmplării de-la vânătoare? mă întrebă.

Uitasem de dimineaţa irosită, cum stricasem prosteşte distracţia vânătorilor, de coniac şi vin, ca şi de

bravada deplasată cu discursul.

— Nu, i-am spus, n-are nicio legătură cu vânătoarea.

Continuă să mă privească, cu mâinile împreunate, pe urmă rosti;

— la-mă cu tine.

— Nu pot. Nu ştiu unde mă duc.

Ploua cu găleata şi apa i se prelingea de pe umerii firavi pe rochiţa albastră de mătase.

— Pleci pe jos? mă întrebă. Nu poţi să conduci din cauza mâinii.

Simplitatea judecăţii ei îmi deschise ochii asupra faptului că nu mă gândisem la nimic, la niciun fel de plan.

într-adevăr, cum aveam eu de gând să o şterg? Ieşisem orbeşte din camera de la etaj şi coborâserrfân hol, în cap cu o singură idee – că trebuie să plec din castel cât mai curând posibil. Tâmpenia cu arsura însă îmi dejuc’ase planul şi mă făcuse prizonier.

— Vezi că nu e uşor?

Nimic nu era uşor, nici să fiu eu însumi, nici să fiu Jean de Gue. Nu mă născusem fiul femeii de la etaj, nici tatăl copilului din faţa mea. Nu aveam nicio legătură cu ei. Nu făceau parte din familia mea; eu nu aveam familie. Chiar dacă eram complice la o glumă proastă şi premeditată, nu însemna că trebuia să fiu neapărat şi victimă. Categoric, lucrurile trebuiau inversate şi ei urmau să plătească, nu eu!

N-aveam niciun fel de legătură cu ei.

Vocile din salon se auziră din nou, mai puternic.

Marie-Noel se uită peste umăr.

— încep să plece, spuse ea. Trebuie să te hotărăşti ce faci.

Dintr-o dată nu mai arăta a copil, ci ca o persoană adultă şi înţeleaptă pe care o cunoscusem îhtr-o altă epocă, într-un alt timp. Mă întrista s-o văd atât de schimbată şi de aceea doream să mi se pară tot o străină.

— încă nu a venit vremea să mă părăseşti, spuse ea.

Aşteaptă să mai cresc puţin. Nu mai am mult.

Pe hol se auziră paşi care se apropiau; în prag apăru o siluetă. Era Blanche. Lumina în formă de evantai de deasupra uşii îi lucea pe păr; ploaia deasă bătea oblic spre lumină, pe urmă cădea spre întur.^ric, pe trepte.

— Ai să răceşti, spuse ea. Pleacă din ploaie.

Se pare că eu nu intrasem în raza ei vizuală – n-o vedea decât pe fetiţă şi mi-am dat seama că imaginându-şi că nu era decât cu Marie-Noel i se adresa pe un ton pe care nu-l auzisem la ea; era blând şi afectuos, îşi pierduse asprimea şi incisivitatea. Parcă era cu totul altă fiinţă.

— Pleacă toată lumea imediat, spuse ea. Nu mai ai decât câteva minute să mai fii politicoasă. Pe urmă vin eu sus să-ţi citesc, dacă Papa nu s-a sculat.

Se întoarse şi intră. Fetiţa mă privi.

— Du-te înăuntru, i-am spus, fă ce ţi-a spus. N-o să te părăsesc.

Imi zâmbi. Ciudat, zâmbetul îmi amintea de ceva. Pe urmă l-am recunoscut – era alinarea în urma suferinţei.

Văzusem acelaşi zâmbet cu mai puţin de zece minute în urmă în camera de la etaj. Marie-Noel intră în fugă în casă, după Blanche.

Am auzit zgomot de maşină dinspre sat, apoi maşina trecu prin porţi. M-am întors spre arcadă dar farurile probabil că niă luminară, căci maşina se opri şi Gaston se dădu jos. Venise cu Renault-ul. Străbătu aleea spre mine.

Era îmbujorat şi puţin stânjenit.

— N-am ştiut că Monsieur le Comte a coborât, spuse el.

Vă rog să mă scuzaţi dar ploua foarte tare şi i-am condus acasă, la verrerie, pe Madame Yves şi câţiva oameni mai în vârstă care au petrecut cu noi. N-am cerut permisiunea.

N-am vrut să vă deranjez.

— Nu-i nimic, am spus. Mă bucur că i-ai dus.

Se apropie şi-mi iscodi chipul.

— Păreţi cam abătut, Monsieur le Comte. S-a întâmplat ceva? încă vă simţiţi rău?

— Nu. Doar... un concurs de împrejurări.

Am făcut un gest cu mâna spre castel. N-avea importanţă ce credea. Nici eu nu eram convins ce credeam.

— Nu vă supăraţi, spuse el, puţin sfios, totuşi cumva încurajator şi blând, nu vreau să fiu indiscret, dar n-ar dori

Monsieur le Comte, poate, să-l duc la Villars?

Am tăcut, nepricepând nimic, în speranţa că următoarele lui cuvinte îmi vor lumina înţelesul.

— Aţi avut o zi grea, Monsieur le Comte, continuă el.

Aici, la castel, toată lumea vă crede în pat. Dacă vă duc acum la Villars, puteţi să petreceţi câteva ore în tihnă, fără griji, iar eu aş putea să vin să vă iau dis-de-dimineaţă. Vă sugerez acest lucru doar pentru că Monsieur le Comte nu poate pentru moment să conducă maşina.

îşi feri privirea de a mea, plin de tact şi parcă cerându-şi scuze; mi-am dat seama că ceea ce-mi propunea era răspunsul perfect la toată tulburarea resimţită în trup şi în suflet, încât nu se aştepta la niciun fel de comentariu, la niciun fel de aprobare. Se duse la maşină, o întoarse şi o aduse pe aleea din faţa terasei. îmi deschise portiera şi am urcat; în timp ce străbăteam străzile întunecate spre

Villars, ploaia bătea în parbriz;.niciunul din noi nu scoteam o vorbă, iar eu am încercat sentimentul că din fosta mea identitate, schimbată în camera de hotel din Le

Mans, nu mai rămăsese nicio fărâmă. Toate acţiunile, toate instinctele şi slăbiciunile mele – absolut toate se contopiseră cu cele ale lui Jean de Gue.

Capitolul 18

O clipă am avut impresia că aud ploaia care se scurgea prin gura garguiului, ducând cu ea mâzga şi

depunerile de-a lungul anilor, ba chiar că garguiul însuşi, cu urechile turtite şi menind a rău, era pe cale să crape şi o dată cu el şi lucrătura de piatră, înmuindu-se şi făcându-se una cu şuvoiul. Pe urmă, spaima visului se risipi şi se făcu ziuă, iar sunetul se transformă în susurul unui jet de apă care curgea din robinetul din baia Belei. întunericul dispăruse şi o dată cu el ploaia, iar soarele timpuriu poleia acoperişurile.

M-am întins înapoi pe spate, cu mâinile sub cap. Prin fereastra deschisă vedeam formele şi unghiurile acoperişurilor, ţiglele acoperite cu muşchi, coşurile strâmbe, lucarnele, iar în spatele şi deasupra lor clopotniţa zveltă a catedralei. Din strada de dedesubt sosiră primele semne ale dimineţii, obloane care se deschideau, furtunurile cu apă de pe trotuar, paşi, un fluierat, trezirea la o nouă săptămână a acestui târguşor paşnic. Clipocitul apei se contopea plăcut cu sunetele vii din stradă iar pe mine mă cuprinse o tihnă molatecă, conştientă de prezenţa cuiva în apropiere, atât de aproape, încât era suficient să ridic vocea şi ar fi închis apa şi ar fi venit la mine, cineva care nu punea întrebări, care mă accepta ca o parte a unei vieţi duse în comun din când în când, în funcţie de starea sufletească şi de timp – ale mele, nu ale ei – la fel cum adultul îşi lasă deoparte lucrul şi ocupaţiile ca să vadă de copilul pe care-l iubeşte. Mâna, de care nu mă atinsesem cu o zi înainte, purta acum un nou bandaj, un pansament;

îl simţeam răcoros, ca o mătase mustind de alifii; iar experienţa de a fi îngrijit, slujit, fără să mi se ceară nimic în schimb şi fără să mi se impună ceva, era nouă şi pentru noua şi pentru vechea identitate. Mă încerca un sentiment de care refuzam să mă despart; îmi doream să sorb dulceaţa cât mai mult posibil.

Am auzit-o deschizând obloanele în camera de vizavi de hol, vorbind cu păsările, în timp ce le scotea coliviile afară, pe balcon. Ciripitul lor suna ca o variaţiune pe tema

susurului apei din baie. Peste o clipă am strigat-o şi ea veni imediat din cealaltă cameră îmbrăcată într-un capot şi papuci; se aplecă deasupra mea şi mă sărută cu detaşarea liniştită a cuiva care poartă răspunderea, dar a cărui inimă şi minte sunt lipsite de griji.

— Ai dormit bine? mă întrebă ea.

— Da, i-am răspuns şi era o adevărată încântare să-i ating braţele şi umerii goi sub mânecile largi şi căzute, să-i simt pielea cu miros de caise şi să-mi dau seama că alături de ea păşeam într-o a treia dimensiune care nu ţinea nici de prima, nici de a doua lume, ci de un loc, undeva între ele două, la fel ca jocurile chinezeşti de îmbinat bucăţi disparate,

— îţi fac imediat cafeaua, spuse ea, şi în clipa în care vine Vincent îl trimit după croissants1 la brutăria din colţ.

Nu te mai doare mina, nu? Bine. Ţi-o mai pansez odată înainte de plecare.

Pe urmă dispăru de lângă mine, iar eu mă lăsai din nou în voia moleşelii şi a tihnei.

Avea marea calitate de a nu fi surprinsă de nimic.

Noaptea trecută când Gaston mă depusese dincolo de

Porte de Viile şi plecase cu maşina, iar eu am traversat podeţul de pe canal şi am bătut la fereastra cu obloane, îmi deschisese imediat şi fără să pună întrebări speriate. A

observat dintr-o privire mâna pansată şi înfăţişarea mea generală de oboseală şi încordare; mi-a făcut semn spre scaunul adânc unde mai stătusem, şi-mi aduse ceva de băut. Nu mi-a pus nicio întrebare; eu am fost primul care am întrerupt tăcerea după ce m-am căutat prin buzunare după fiola spartă şi am aruncat-o în coşul de hârtii de

/dincolo de scaun.

— Ti-am spus vreodată că mama îşi administrează morfină?

— Nu, dar am bănuit.

— Cum?

Ezită.

_ – Din mici aluzii pe care le-ai scăpat din când în când.

însă nu era treaba mea să întreb.

Vocea suna practică şi rece, prevenindu-mă că accepta fără laudă sau „acuzare orice ar fi considerat Jean de Gue că trebuie să-i spună, păştrându-şi părerile pentru ea.

— Te-ar dezgusta să afli că eu personal o aprovizionez cu morfină, aducându-i-o de la Paris, aşa cum ţie ţi-am adus o sticlă de „Femme”, în chip de cadou?

— Nu. mă dezgustă nimic, Jean, răspunse ea. Te cunosc prea bine ca să mă mai dezguste ceva din ceea ce ai face.

Mă privi atentă. M-am aplecat în faţă şi am luat un trabuc din cutia de pe masa alăturată.

— Azi-dimineaţă a coborât de la ea de la etaj şi a mers cu noi toţi la slujbă; pe urmă a primit vreo cincizeci de oaspeţi pe terasa castelului, în ploaie. Arăta impunătoare.

<notă>

1 Cornuri ffr.).

</notă>

Bineînţeles că a făcut-o din răutate, ca să-i strice ziua lui

Renee care-şi dorise să facă pe gazda – Francoise nu s-a simţit bine şi a stat în pat. Astă-seară, micuţa femme de chambre, Germaine, m-a chemat sus, la Maman – Charlotte, femeia care are grijă de ea, coborâse – iar eu am urcat şi am găsito...

M-am întrerupt pentru că scena îmi reapăruse din nou, cu acuitate – dormitorul întunecos şi apăsător, cămăruţa, dulapul de deasupra lavoarului.

— Am găsit-o în aşteptarea mea... ca să-i administrez asta.

M-am uitat spre coşul de hârtii unde azvârlisem fiola goală.

— Şi i-ai făcut injecţia?

— Da.

Nu scoase niciun cuvânt. Continuă să mă privească.

— De asta am venit la tine, i-am spus, pentru că simt milă şi dezgust pentru propria-mi persoană.

— Sunt lucruri de care trebuie să te ocupi aşa cum crezi tu de cuviinţă, răspunse e&, Eu nu pot acţiona ca un purificator pentru a te scăpa de ele...

— Da, dar înainte ai reuşit.

— Serios?

De vină era poate numai imaginaţia mea. Nu cumva se asprise în comportament, era mai tăioasă decât fusese în urmă cu două zile? Sau pur şi simplu o lăsa rece totul, n-o interesa?

— Mă gândesc: oare de câte ori am venit pe vremuri în casa asta, la tine, ştiind ce se petrece acasă, la castel, în dorinţa de a uita şi reuşind să uit datorită a tot ce am găsit aici?

Mi l-am închipuit pe de Gue lăsându-şi maşina lângă

Porte de Viile, traversând podeţul, bătând în geam ca mine cu o seară în urmă, înşirând toate grijile şi vinele de care se făcuse răspunzător; apoi, în clipa în care păşise pragul, scuturându-se de necazuri la fel cum doream şi eu să fac acum.

— Dacă nu-ţi aminteşti, nici nu e nevoie. Oricum, nu ajută prezentului. Vineri mi-ai spus că problemele par să se simplifice în viitor, când le vei aborda într-un nou mod.

Până la urmă noul Jean de Gue n-a izbutit?

Acum zâmbea, iar uşoara ironie din gias mă făcu să-mi dau seama că nu avea încredere în el şi nu va avea niciodată, şi că ceea ce îi spusesem vineri despre dorinţa

de a salva fabrica şi a pune la adăpost oamenii care lucrau aco/o fusese etichetat drept o toană de moment oarecare, născută la beţie.

— A dat greş, am spus, absolut la fel cum a mai dat şi până acum. Oferă familiei ceea ce familia îi cere, prin laşitate, evaziune, nu numai mamei, dar şi fiicei. Singura diferenţă este că, pe vremuri, astea se făceau cu veselie şi probabil cu un oarecare farmec. Acum ele au fost înlocuite cu încăpăţânare şi dezgust.

— Ar putea să fie un pas înainte, spuse ea. Depinde de punctul de vedere.

Pe urmă zâmbetul pieri o dată cu ironia din glas. Veni!a mine, îmi luă mâna şi-mi spuse:

— Deci azi n-ai tras cu arma. Vrei să te ajut cu ceva?

Am auzit că te-ai ars.

— Cine ţi-a spus? am întrebat-o.

— Unul din vânători, spuse eâ, care s-a distrat ca de obicei, şi care, după ce a luat masa la fermă, s-a hotărât să se întoarcă la Villars.

în timp ce vorbea, îmi desfăcea bandajul,

— Cred că nu te mai doare, adăugă ea, dar ai nevoie de un nou pansament. Dacă nu te pot scăpa de păcate, ceJ

puţin pot să te ajut cu asta.

Ieşi din cameră, iar eu mă gândeam: oare cu cât o cunoştea mai bine decât mine Jean de Gue, dacă intimitatea lor data de luni de zile sau de ani şi dacă fotografia bărbatului în uniformă de pe consolă, având scris pe diagonală cuvântu! „Georges” era cumva a soţulu[mort.

în primul rând însă, mă întrebam cât de mult se bucura, dispreţuia, accepta sau tolera, pentru bani sau pentru dragoste, pe bărbatul care nu eram eu.

Se întoarse cu un bandaj nou, tot atât de eficientă, în felul ei, după cum fusese şi Blanche; îngenunche lângă mine, şi în timp ce îmi pansa mâna, i-am spus:

— Mi-am provocat arsura. N-am vrut să iau parte la vânătoare. — Fără îndoială că afirmaţia trebuia să aducă mirare în ochii aceia candizi, astfel că Jean de Gue pe care-l ştia atât de bine, al cărui caracter şi defecte nu o mai dezgustau, putea să capete un nou aspect; putea cel puţin să aibă o anume idiosincrazie până atunci nebănuită.

— De ce? întrebă ea. Ţi-a fost'frică să nu nimereşti?

Adevărul rostit de ea mă şoca atât de puternic, încât n-am răspuns. Am aşteptat-o să termine cu bandajatul şi pe urmă mi-am retras mâna, jenat.

— Ai mai avut o dată privirea înceţoşată şi mâinile nesigure după o beţie ca asta în Le Mans. Ai găsit atunci o scuză – am uitat ce anume exact – ca să nu participi la vânătoare. S-a ţinut dincolo de Montdoubleau, nu la St.

„ Gilles. Dar ca să-ţi arzi mâna pentru acelaşi motiv, mi se pare puţin cam prea dur. Sau poate intenţia a fost să sune ca o pedeapsă din partea celui care răspundea de organizare?

Ironia îi revenise în glas şi când se ridică în picioare, mă bătu pe umăr cu un gest pe jumătate caustic, pe jumătate afectuos.

— Hai, du-te înapoi pe scaun şi termină-ţi trabucul, înţeleg că la prânz ai băut mai mult decât ai mâncat, aşa că poate nu ţi-ar strica o omletă acum.

Prin urmare însemna că ştia şi de discurs şi de lipsa aplauzelor, de plecarea grăbită a oaspeţilor. Informatorul putea fi oricine, de la bancher până la marchizul de

Plessis-Braye. N-avea prea mare importanţă. Ruşinea era clară – seniorul din St. Gilles nu 'dusese nicio fală zilei.

Am urmat-o în bucătăria mică şi am urmărit-o cum îmi pregătea omleta.

— Oricum, i-am spus, mi-am încălcat principiul şi nu am mai slujit lăcomiei invitaţilor – de data asta lăcomia de a fi flatat şi de a asculta banalităţile absurde care se debitează în astfel de situaţii. Am încercat doar să fiu

cinstit. Habar n-am avut că o să-i deranjeze atât de mult.

— Adevărul este întotdeauna supărător. Tu eşti primul care ar fi trebuit să ştie. Iar la o masă de picnic sună deplasat.

— N-am ce face dacă întâmplarea a fost ca adevărul meu să coincidă cu al lor. Le-am spus doar că dacă aş fi avut o armă unii dintre ei probabil că n-ar mai fi supravieţuit.

Bătea ouăle cu furculiţa.

— Nici nu mă îndoiesc că asemenea cuvinte rostite de un fost şef din Rezistenţă în faţa unui grup de binecunoscuţi colaboratori au sunat cam alături cu drumul.

Am privit-o buimac. La fermă fusesem cât pe ce să-mi divulg secretul meu, nicidecum trecutul complicat al lui

Jean de Gue.

— Dar nu la asta m-am referit, i-am răspuns, desluşind prin încâlceala de fum, vin şi aburi care formase atmosfera din hambar, ici-colo, chipuri care-şi păstraseră seninătatea. Nu la asta m-am referit câtuşi de puţin.

— Da, dar asta au înţeles ei, ripostă ea, iar râsul din priviri seamănă dintr-o dată cu zvâcnetul din colţul gurii lui

Gaston.

Nu mă aproba dar nici nu mă condamna; ceea ce fusese spus era gata spus.

— Să nu mă întrebi dacă meritau împunsătura, fie ea intenţionată sau nu. N-am nici cea mai vagă idee ce s-a întâmplat atunci – eu mă mai chinuiam încă să evadez din

Ungaria nazistă.

Ungaria? Asta explica cel puţin numele de Bela, cu toate că nu pricepeam de ce purta totuşi un nume de bărbat.

Răsturnă omleta în tigaie şi rămase cu ochii la mine, cu farfuria goală şi furculiţa în mână.

— Dacă proaspătul sentiment de responsabilitate

vrea să îndrepte lucrurile, atunci fără îndoială că o singură persoană te poate ajuta – sora ta, Blanche, nu?

Mă privi intens o clipă, apoi se întoarse la omletă. Iar anii care se scurseseră şi în care nu aveam dreptul să intervin părură că se contopesc într-o singură entitate, ca şi ouăle cu untul şi ierburile. Acum nu mai puteau fi separaţi şi nici examinaţi unul câte unul. Eram răspunzător pentru prezent, nu pentru trecut.

— Cât rămâi? mă întrebă.

— Mai stau încă.

— N-o să ţi se pună întrebări? Soţia indignată sau mama curioasă?

— Nu. Rezolvă Gaston.

Răsturnă omleta pe o farfurie pe care o puse pe o tavă, iar tava pe masa de lângă scaun, în salonaş, scoase dopul de la sticlă şi turnă vinul.

— Prin urmare noul Jean nu mai este acaparat de familie?

— N-a fost niciodată.

— Aici greşeşti, spuse ea. Legăturile nu se rup atât de uşor. Aşteaptă până mâine.

„Mâine” îşi făcuse deja apariţia, iar papagalii australieni clntau în coliviile de pe balcon; catedrala bătea jumătatea de oră, cineva ură bună dimineaţa unui trecător de pe stradă, iar idila furată lui Jean de Gue se sfârşi.

Când tmi beam cafeaua îmbrăcat şi gata de plecare, pe balconul care dădea spre canal, l-am văzut pe Gaston, credincios cuvântului dat, în maşina de lângă Porte de Viile.

Iar clipa smulsă timpului semăna cu un vis din interiorul

— unui vis, căci eu nu aparţineam nici lumii Belei, nici celei care mă aştepta. Iubita pe care o ţinusem în braţe noaptea era o umbră, iar stăpânul pe care îl pândea Gaston era o fantomă, o născocire a imaginaţiei lui,

îndrăgită doar pentru ceea ce fusese odată.

Călătoria spre St. Gilles a fost la fel de tăcută ca şi venirea, cu excepţia câtorva cuvinte de asigurare că toţi de la castel mă credeau în camera mea.

— Am lăsat să se ştie, spuse el cu ochii aţintiţi pe drumul din faţă, că Monsieur le Comte nu doreşte să fie deranjat. Mi-am permis chiar libertatea să încui ambele uşi ale camerei.

îmi_ întinse cheile.

— îţi mulţumesc, Gaston, am spus.

Depăşeam şirul de copaci şi ne apropiam de vale.

Dedesubt se afla satul, râul şi podul, iar moşia, cu sclipiri argintii de la ploaia abundentă ie azi-noapte, lucea în soarele dimineţii timpurii.

— Oare de xâte „ori m-ai scos, Gaston, dintr-o încurcătură în care m-am vârât de unul singur? l-am întrebat.

Coti la stânga spre aleea cu tei care dezvăluia la capăt faţada cu obloanele Încă trase de la St. Gilles.

— N-am numărat niciodată, Monsieur, spuse el.

Consider că este datoria mea faţă de Monsieur le Comte şi faţă de familia sa.

Nu intră cu maşina prin porţi spre alee, ci înconjură zidul din jurul şanţului şi astfel ajunse la garajul clădirilor aferente, pe un drum lăturalnic. Când am trecut pe sub arcadă şi pe lângă ţarcul lui Cesar fără să-l deranjez şi m-am oprit o clipă sub cadru, am avut impresia că niciodată nu arătase castelul mai paşnic sau mai liniştit. în lumina soarelui, proaspătă şi tihnită, nu părea nici

„fantomatic, nici auster, umbrele schimbătoare ale amurgului şi nopţii pieriseră o dată cu întunecimea ploii, iar zidurile, acoperişul şi foişoarele erau scăldate în strălucirea care apare în primele ore ale zilei, blândă, proaspăt spălată, consecinţa gingaşă a zorilor. Oamenii care dormeau în interiorul lui trebuiau să poarte fără

îndoială amprenta acestei străluciri, trebuiau să se întoarcă instinctiv spre lumina care se strecura printre obloane, în vreme ce visele lugubre şi mâhnirile nopţii se topeau, făcându-şi sălaş în copacii încă netreziţi ai pădurii pe care soarele nu-i atinsese. Aş fi dat orice ca acest spirit al zorilor să nu fie nevoii să se transforme în zi, în ciocnirea continuă de voinţe, mişcare, inimi şi stări sufleteşti înstrăinate, ci toţi din castel să poată rămâne suspendaţi în timp, ca în clipa aceea, asemeni curtenilor din La Belle au bois dormanV, ocrotiţi împotriva viitorului de pavăza pânzei de păianjen.

Am traversat terasa sub ferestrele oblonite şi am intrat în holul întunecos şi rece. într-un fel, chiar actul meu de pătrundere în castelul încă adormit păru să rupă vraja păcii şi tăcerii care domnea acolo. Eram conştient de un sentiment de nelinişte, o presimţire, ca şi cum, când se vor deştepta, nu vor da cu ochii de ziua senină şi luminoasă de afară, ci de o nenorocire în interiorul castelului, care stătea deja la pândă, răuvoitoare, în umbra scării. M-am furişat la primul etaj, apoi de-a lungul,coridorului spre camera mea, şi am vârât cheia în broască. Când am deschis uşa, am călcat pe o bucată de hârtie care fusese vârâtă pe dedesubt. Era de culoare trandafirie, într-un colţ cu desenul unei rămurici cu flori, genul de hârtie, îmi aminteam eu vag, care se găsea în seturile pentru corespondenţă, cu plicuri adecvate, oferite copiilor de ziua lor sau de Crăciun. Pe ea era aşternut un scris de copil cu litere rotunjite: „Tăticul meu, mi-ai spurcă n-ai să pleci şi te-am crezut. Dar n-ai venit să-mi spui noapte bună şi uşa ta este încuiată. Sainte Vierge îmi spune că eşti nefericit şi că suferi pentru o greşeală săvârşită mai de mult, aşa că mă voi ruga ca toate păcatele tale să cadă asupra mea, pentru că eu sunt tânără şi voinică şi le pot îndura mai uşor.

Somn uşor şi ai încredere în Marie-Noel care te

iubeşte mult”.

Am băgat hârtia în buzunar şi m-am aşezat pe scaunul de lângă fereastra deschisă. Simţământul apăsării se accentua. Se pusese în mişcare o forţă care-mi scăpa de sub control. îmi părea rău că plecasem de la castel, că mă bucurasem de cele câteva ore de relaxare în Villars. Acolo, comunitatea începea să se agite imediat după ora cinci, zgomotele întâmplătoare.ale dimineţii îmi sunaseră vesele în auz; dar aici, când ceasul bisericii din sat bătu de şapte, liniştea era încă netulburată şi singurele vietăţi erau vitele balţate mişcându-se asemeni fantomelor dinapoia zidurilor fermei spre parc.

<notă>

1 Frumoasa din pădurea adormită (fr.),

</notă>

Am continuat să stau la fereastră, aşteptând ora obişnuită la care Gaston îmi aducea tava. Probabil că se făcuse aproape opt când am auzit paşi grăbiţi pe coridor, un ciocănit la uşa băii – a lui Francoise, nu a mea – pe urmă şoapte confuze, exclamaţii, strigăte. Apoi, la uşa mea de la baie, pe care încă n-o descuiasem se auzi o bătaie, un zgâlţâit de clanţă şi vocea lui Francoise, înnebunită, isterică: „Jean, Jean, dormi?”

Am sărit din scaunul de la fereastră, am scos cheia din buzunar şi am deschis uşa. Stătea în faţa mea în cămaşă de noapte, palidă şi trasă, în spatele ei, Germaine, şi mai departe, în dormitor, silueta – uscăţivă şi acuzatoare a lui

Blanche, care mă privea fără să scoată un cuvânt. Am întins mâna s-o calmez pe Francoise.

— Liniştеşte-te, am spus. Nu trebuie să-mi spui nimic.

Maman, nu-i aşa?

Privirea ei mă urmări plină de îndoială, pe urmă trecu pe deasupra umărului meu, dând ocol camerei.

— Maman?! se miră ea. Nici vorbă! De ce să fi păţit

Maman ceva’? Fetiţa. A dispărut. Tocmai s-a dus Germaine s-o cheme şi patul era nedesfăcut. Nici măcar nu şi-a pus pijamaua. Dacă n-a fost \a tine, înseamnă că nu e nicăieri în castel – a dispărut, a plecat.

Capitolul 19

Stăteau toţi cu chipurile întoarse către mine. îl vedeam pe Paul, pe jumătate îmbrăcat, la uşa dormitorului, în spatele lui – Renee, amândoi treziţi de gălăgie. Ca stăpân al casei, eu purtam răspunderea: deciziile, planurile trebuiau să-mi aparţină. Francoise tremurând, fără halat, îmi ocupă primul gând.

— Du-te înapoi în pat, i-am spus, o s-o găsim imediat.

Tu n-ai cum să ne ajuţi.

Blanche o conduse înapoi în pat, pe când plângea şi protesta.

— Poate e în parc sau în pădure, am spus. Nu e ceva neobişnuit ca un copil să se scoale atât de devreme. Chiar trebuie să devenim toţi isterici?

— Dar n-a dormit deloc în patul ei, ţi-am spus! strigă

Francoise. Germaine s-a dus s-o cheme şi cămaşa de noapte era neatinsă, cuvertura la locul ei, nimic deranjat.

— Patul era cum l-am lăsat ieri-seară, Monsieur le

Comte, scânci ea. Fetiţa nu s-a dezbrăcat. A plecat în rochiţa cea mai bună şi pantofii cu talpa subţire. O să răcească îngrozitor.

— Cine a văzut-o ultimul? am întrebat. La cit s-a dus la culcare?

— A fost cu Blanche, interveni Francoise. Tu i-ai citit,

Blanche, nu? A trimis-o la culcare cam pe la nouă şi jumătate. Era agitată; n-avea pic de astâmpăr.

M-am uitat la Blanche. Avea chipul crispat şi neliniştit.

Nu-mi întoarse privirea.

— Povestea e aceeaşi, îi spuse ea lui Franeoise.

Tâicâ-său o necăjeşte şi-i tulbură sentimentele, iar fetiţa e în stare să facă pe urmă orice prostie.

— Dar Marie-Noef nu l-a văzut deloc pe Jean aseară!, o întrerupse Renee. Jean a dormit la el în cameră. Greşeala pe care o facem toţi este că lăsăm copilul să apară când vrea şi să se amestece în treburile adulţilor. Ieri a încercat să fie centrul atenţiei toată ziua. Am observat-o în mod special. Bineînţeles că a fost surescitată.

— Mie mi s-a părut mai tăcută ca de obicei, spuse

Paul, mai docilă, ce! puţin seara. Nici nu-i de mirare, când te gândeşti câte s-au întâmplat ieri. Sunt convins că am ajuns de râsul ţinutului de la Villars până în Le Mans. N-ai pierdut nimic, dragă, adăugă el uitându-se către Franco/se, bine că ai stat deoparte.

Franeoise, cu ochii în lacrimi, se întoarse către m/ne.

— Ai băut chiar atât de mult? Ce Dumnezeu vor crede oamenii?

Germaine, cu ochii cât cepele ne urmărea din colţul ei.

— Du-te şi spune-i lui Gaston să o caute pe moşie, m-am adresat ei. Spune-i să-l ia şi pe Joseph şi pe oricine mai e pe -acolo. Eu şi Monsieur Paul coborâm imediat.

— Dacă vreţi să ştiţi ce cred, spuse Paul, aflaţi de la mine că fetiţa a fugit pentru că Jean s-a dat în spectacol, l-a fost ruşine. Ca şi nouă, celorlalţi.

— Lui Marie-Noel nu i-a fost ruşine, interveni Renee.

Am auzit-o cum spunea tuturor că Jean este cel mai curajos om din lume şi numai ea singură ştie asta. Habar n-am ce şi-or fi închipuit oamenii despre precocitatea ei.

Eu una m-am simţit prost.

— Curajos? Ce-o fi vrut să spună? întrebă Franeoise.

— îţi trebuie un curaj special ca să distrugi cu bună intenţie ziua celor care şi-au dat toată osteneala să fie reuşită, spuse Paul. Ciudat lucru că din vreo cincizeci de invitaţi, doar vreo douăzeci s-au mai întors la castel. Nu

mă gândesc la ocara de care m-am umplut eu personal, ci familia.

— Motivul a fost ploaia, spuse Renee. Toată lumea era udă până la piele.

Sfada fu întreruptă de un ciocănit la uşă; ne-am întors cu toţii plini de speranţă şi aşteptări, dar nu era decât

Charlotte; pe chipul uscăţiv şi răutăcios se aşternuse un aer de importanţă.

— Vă rog să mă scuzaţi, Monsieur le Comte şi dumneavoastră Madame la Comteşse Jean' spuse ea.

Tocmai am aflat de fetiţă. Cred că eu am văzut-o ultima.

Când am urcat aseară, din întâmplare m-am uitat pe coridor şi am zărit-o îngenuncheată în faţa uşii. Vroia să-i spună noapte bună tăticului ei. Nu v-a putut deştepta, Monsieur le Comte.

— Nici nu-i de mirare, spuse Paul.

— De ce n-a încercat la mine la nşă? întrebă Francoise.

Nu dormeam. Ştia prea bine că n-avea decât să bată şi aş fi răspuns.

— A fost vina mea, Madame la Comteşse Jean. l-am spus fetiţei să nu-l deranjeze pentru nimic în lume pe

Papa, care probabil are multe probleme pe cap şi să nu vă deranjeze nici pe dumneavoastră, Madame, care aveţi nevoie de multă odihnă şi somn pentru băieţelul care va veni pe lume, un prieten de joacă, i-am spus, trimis din ceruri, pe care va trebui să înveţe să-l iubească şi să-l preţuiască. O

Ochii mici, ca doi nasturi, mă săgetară o secundă, apoi se plecară; privi pe ceilalţi pe rând cu un zâmbet abia schiţat, slugarnic, pe buzele subţiri. Gândul mi-a zburat la cămăruţa de lângă celălalt dormitor din foişor ş4 mi-am dat seama că ştia de vizita mea din noaptea trecută după

noul aranjament al cutiilor. Nu mă va trăda pentru că ar fi însemnat să se trădeze singură. Eram complicele ei şi mi se părea odios, dar nu-mi stătea în putere să fac nimic.

— Ei, am spus, «şi pe urmă?

— Părea cam tristă, Monsieur le Comte. Am fost chiar uluită. A spus: „Papa are nevoie de mine, nu de altcineva.

Vrea un fiu doar ca să aducă bani în familie". Astea au fost cuvintele ei. l-am spus că nu se vorbeşte aşa şi că

Monsieur le cure nu ar fi de acord şi nici altcineva din St.

Gilles. Când se va naşte copilul toţi îl vom iubi, i-am spus, începând cu Papa până la Cesar, toţi l-am aşteptat de atâta timp. Pe urmă m-a însoţit până la uşa de serviciu şi a urcat pe scara ei, iar eu m-am dus la Madame la Comtesse care dormea liniştită ca un îngeraş.

De fapt, zăcea într-o stare de inconştienţă, datorită injecţiei sau poate era unul şi acelaşi lucru. Acum nici nu prea mai avea importanţă. Singurul lucru care conta era faptul că Marie-Noe! dispăruse şi dispăruse pentru că eu plecasem la Villars în loc să rămân la castel.

— Ar fi posibil, Mademoiselle, sugeră Charloţte, întorcându-se spre Blanche, ca micuţa să fi fugit la biserică? La urma urmei – ezită, privindu-rnă atentă o clipă, expresia de servilism de pe chip accentuându-se – dacă are pe suflet ceva de care să se ruşineze, s-o fi dus direct la Monsieur la cure să-l roage să se confeseze.

— Nu, spuse Blanche. Ar fi venit mai întâi la mine.

Paul ridică din umeri.

— Cred că în primul rând ar trebui să ne îmbrăcăm cu toţii, ce ziceţi? spuse el. Blanche poate să meargă la preot, iar eu cu Jean o să căutăm pe moşie împreună cu Gaston.

Adică, adăugă el, aruncându-mi o privire, dacă eşti complet refăcut după ziua de ieri.

Fără să răspund, m-am întors şi am intrat în cameră;

m-am dus la fşreastră şi m-am uitat în jos, spre şanţ. Nu şe vedeau decât ierburile încâlcite, viţa şi buruienile. în închipuire însă îmi stăruia imaginea unui trup micuţ în rochie albastră, zăcând fărâmat şi fără viaţă.

Gaston veni să mă anunţe că dispăruse şi câinele.

Joseph se dusese să-i ducă de mâncare şi găsise cuşca goală. Vestea îmi dădu un sentiment ciudat de uşurare.

Dacă Marie-Noei îl luase pe Cesar cu ea, câineje o va păzi cel puţin împotriva pericolelor acestei lumi. în plus, un copil care ar fi urmărit să se distrugă n-ar fi luat cu el un dine.

Odată ieşiţi din castel,. Paul şi cu mine, împreună cu ceilalţi oameni, ne-am împărţit terenul de cercetat, iar porţiunea care mi-a revenit mie m-a dus spre scena de vânătoare de ieri. Pădurea mustea de la ploaia din timpul zilei şi nopţii, frunzele căzute de sub picioare semănau cu nişte zdrenţe înmuiate şi putrezite. Dar ziua însorită care străbătea prin coroanele arborilor dădea contur vârfurilor copacilor, deşi cu o zi în urmă fuseseră vagi şi nedefinite, în dimineaţa aceea nu era pic de ceaţă, ploaia nu mai răpăia pe ramurile inerte, plecate umil, şiroind la pământ;

numai lumina limpede şi intensă a soarelui argintea tufişurile acolo unde picurii de ploaie, lucind ca ochiurile de apă, licăreau pentru o clipă în căuşele vreunei frunze până ca ea să cadă, înmuiată şi să se facă una cu pământul.

Băteam aleile lungi, urcam movilele pădurii întunecoase, conştient fiind că nu aveam să găsesc nimic

— nici pe micuţa Artemis cu ogarul, nici vreo copilă adormită la poalele unui copac. Nu făceam decât să execut un exerciţiu pe care mi-l irnpusesem pentru că nu aveam unde să o caut în altă parte, iar strigătele şi chemările celorlalţi, în vecinătatea terenurilor castelului, nu

ajungeau până la mine să mă tulbure cu tonurile lor zadarnice şi chinuitoare. N-avea rost să strigăm, la fel cum n-avea niciun rost să împungem căpiţele cu furca, aşa cum îl zăream pe Joseph procedând cu toată seriozitatea. Dacă fetiţa ar fi dorit să fie găsită, urma să fie găsită nu acoio, sau aici, ci pândind, tăcuţi, lângă altarul ei simbolic.

Când, în cele din urmă am ieşit din pădure, pe câmp, am observat că străbătusem un sp-.,icerc, iar strălucirea dimineţii scosese la iveală ceea ce ascunsese ceaţa de ieri;

la câteva haturi depărtare, pe jumătate ascunse de un gard care înconjura terenul, se aflau şoproanele turnătoriei;

coşul semăna cu un creion înălţat spre cer. M-am strecurat pe sub sârma care înconjura/pădurea, am traversat câmpul, am trecut pe lângă calul alb care păştea iarba de lângă gard şi deschizând o portiţă pe care se Incliceau măcieşul şi urzicile, am ajuns din nou în livada de meri din spatele casei stăpânului. Ferestrele, îndreptate spre apus, erau goale şi înceţoşate, dar grădina, crescută în voie, lucea la fel ca picurii de la ploaie din pădure; peste răzoare se aşternuse o reţea fină de rouă, o plasă pentru merele roşii căzute, în vreme ce pământul scotea aburi de la căldura pe care soarele o sugea din el. Casa dormea, dar nu era tristă. Viţa căţărătoare proteja ferestrele şi zidurile, iar grădina şi livada năpădite de verdeaţă, revărsându-şi fructele şi legumele care nu urmau să fie culese vreodată, semănau cu un ecou şi o promisiune a unui trecut ce încă nu se săvârşise – un trecut care se contopise deodată cu prezentul, din cauza unei ferestre întredeschise lângă uşa cojită, o fereastră care cu trei zile în urmă, când mai fusesem aici, era închisă ermetic, înţepenită de anii scurşi.

Cum priveam, la geam, apăru cineva; rămase acolo cu ochii la mine, iar eu am traversat terenul ud printre merele căzute. Când am ajuns la fereastră, am recunoscut-o pe

Julie; ţinea degetul la buze, cerând să nu fac gălăgie.

— Aţi venit repede, şopti ea. V-am trimis vorbă la castel j doar cu zece minute în urmă. La telefon n-a răspuns nimeni.

Nu înţelegeam nimic. Şi totuşi mă încerca teama. Ochii căprui, de obicei atât de calzi şi plini de viaţă, erau tulburaţi. Intuiţia pe care o dobândisem să nu-mi pierd încrederea se transformă în temere.

— N-am primit niciun mesaj, am răspuns. Am venit complet întâmplător.

Am intrat în cameră pe fereastră. Era aceeaşi pe care o vizitasem mai înainte, cea cu mobila adunată la un loc, fostul salon al stăpânului casei. Ferestrele dădeau în două direcţii – una, unde stătuse Julie, spre livadă şi grădină, cealaltă spre fântână. O rază de soare căzu pe copilul adormit şi palid sub un morman de pături şi pe câinele cu botul pe labe, întins la picioarele lui. Scena era identică cu cea pe care mi-q imaginasem, totuşi, în mod ciudat, şi mai vie. Apa iazului nu şiroia de pe niciun trup zdrobit sau chircit, dar impresia lăsată era de singurătate, un punct izolat.

— Unul dintre lucrători a găsit-o, datorită lui Cesar, spuse Julie. Câine+e stătea de pază lângă fântână. Probabil că a coborât pe scară şi a rămas acolo, jos, toată noaptea, printre cioburi şi sfărâmături. Dormea când a scos-o la suprafaţă şi nu s-a deşteptat nici când a adus-o în casă şi a trimis după mine.

Dormea deci. O crezusem moartă. M-am întors către

Julie, dar chipul ridat era nedumerit şi plin de înfiorare, nicidecum îndurerat. Mă luă de mână „şi-mi spuse tot în şoaptă:.

— Madame la Comtesse umbla în somn pe vremuri. Se poate s-o fi moştenit, Monsieur Jean. Fără îndoială că a avut ceva pe suflet.

Am căutat în buzunar bucata de hârtie. îi aparţinea

lui

Jean de Gue, dar şi mie. Tot a mea era şi imaginea chipului femeii drogate de pe pernă. Mama lui Jean de

Gue îmi zâmbise când îi alinasem durerea, dar ştiam că mă limitasem la ceea ce ar fi făcut şi el; în schimb, cu fetiţa lui forţasem nota.

Obrazul micuţ, pe pătura închisă la culoare, părea cioplit „în piatră, un cap de înger, îndepărtat, intangibil, pierdut undeva într-o sihăstrie îngheţată.

— Mititica de ea, spuse Julie, întotdeauna la vârsta asta le intră idei în cap. Mie uneia îmi intrase povestea cu un băiat din sat. îl urmăream peste tot. Soră-mea a făcut o pasiune pentru învăţător. A dumneavoastră e religioasă, la fel ca Mademoiselle Blanche. Dar o să-i treacă.

Mângâie pătura cu mâna ei arsă de soare şi puternică, zbârcită ca şi chipul, cu unghiile negre de la pământ.

Scrisoarea din buzunar, care mi se păruse nepreţuită, cheia enigmei, deveni dintr-o dată un petec de hârtie fără valoare. Mi l-am imaginat uitat într-un sertar, descoperit într-o bună zi de o femeie care semăna cu Blanche şi care, înainte de a-l arunca la coş, l-ar fi privit, încreţind din sprâncene – când oare îl scrisese şi de ce nu era în stare să-şi mai amintească nimic din durerea şi suferinţa pe care le luase cu ea în drum spre fântână?

— Ştiţi cum e, spuse Julie. într-o casă plină de femei ca a dumneavoastră, a sosit ceasul s-o pregătească cineva pentru ce o aşteaptă. Creşte ca din apă. La vârsta asta sunt ca mlădiţele; odată se înalţă. Ernest, care locuieşte lângă mine, el a găsit-o şi a adus-o aici ^ are trei fete. Primul lucru care m-a întrebat a fost cl\i ani are. l-am spus că n-a împlinit încă unsprezece. N-are importanţă, cică. A mai mică a lui avea zece când s-a făcut domnişoară. înţelegeţi,

Monsieur Jean, când un copil devine adult şi nu ştie

nimic poate fi înspăimântător. Şi nici nu m-aş mira să se întâmple curând.

Ce n-aş fi dat să am şi eu bunul simţ al lui Julie, gingăşia şi înţelegerea ei. Ba chiar cunoştinţele lui Ernest care locuia alături şi avea trei fete. Cursurile despre

Jeanne d'Arc nu te pregăteau pentru rolul de pâre de familie, iar eu nici măcar nu eram pâre de familie, ci o persoană care interpreta un rol într-o mascaradă.

— Nu ştiu ce să-i spun. Nu ştiu ce să fac;

Julie mă privi cu milă.

— Pentru noi, lucrurile astea sunt întotdeauna simple, spuse ea, dar pentru dumneavoastră, cei de la castel, viaţa este plină de complicaţii. Uneori chiar mă întreb cum de mai trăiţi. Nimic nu este firesc.

Fetiţa se mişcă în somn, dar nu se trezi. Păturile aspre şi ţepoase o hârşâiseră pe bărbie. Ce simplu ar fi fost dacă ar fi putut rămâne acolo, suspendată în timp, fără iureşul anilor ce aveau să vină. Pentru Julie, era o mlădiţă care-şi căuta căldura soareluj; pentru mine, o parte pierdută din propria-mi identitate. în întuneric, cele două se contopeau într-un singur punct dureros.

— Ciudat, i-am spus lui Julie. Când mi-au spus la castel că a dispărut, am fost convins că s-a Înecat.

— Să se înece? spuse ea, nedumerită. N-are unde să se înece.

Tăcu şi privi peste umărul meu spre fereastră.

— Ştiţi că de cincisprezece ani nu mai este apă în fântână.

Se întoarse şi-mi întâlni privirea, iar eu, simţind brusc că îmi este imposibil să mai ascund adevărul, am rostit:

— Habar n-am avut. Nu ştiu nimic. Sunt un străin.

Era imposibil să nu priceapă. Nu puteam să-mi bat joc de cinstea ei, trebuia să mă cunoască aşa cum eram, un intrus şi un mincinos.

— Monsieur le Comte a fost întotdeauna un străin la fabrică. Ăsta e necazul, nu? V-aţi neglijat moştenirea şi familia şi aţi permis altcuiva să vă ia locul şi să vă preia responsabilităţile.

Mă bătu pe umăr şi mi-am dat seama că ea se referea la trecut, iar eu la prezent. Eram doi oameni aparţinând

, unor lumi diferite.

— Spune-mi, cum ar trebui să trăiesc? Tu eşti practică şi înţeleaptă.

Ochii i se încreţiră într-un zâmbet.

— N-aţi vrut să mă ascultaţi, Monsieur Jean. Niciodată n-aţi vrut, nici când vă puneam pe genunchi şi vă dădeam o pălmuia la fund. întotdeauna aţi luat singur hotărârile. Şi dacă acum viaţa nu vi se mai pare frumoasă este pentru că aţi căutat în ea numai ce era palpitant, amuzant, nou – niciodată ceea ce e trainic, ce rezistă. Am dreptate? Eraţi prea semeţ. Iar acum aveţi aproape patruzeci de ani şi e prea târziu să vă mai schimbaţi. Nu-I mai puteţi readuce pe sărmanul Monsieur Duval, a cărui singură vină a fost că a încercat să păstreze fabrica cită vreme dumneavoastră lipseaţi, lucru pentru care dumneavoastră şi micul dumneavoastră grup de patrioţi l-aţi numit colaboraţionist, l-aţi împuşcat şi l-aţi lăsat să moară în fântână.

Mă privi cu milă, ca şi mai înainte; mi-am dat seama că vorbele ei nici nu acuzau nici nu condamnau. Ştia, ştia şi familia ei, ştia tot ţinutul că Jean de Gue îl ucisese pe

Maurice Duval. Numai eu, substitutul lui, avusesem dubii.

— Julie, am spus, unde erai în noaptea când a fost împuşcat?

— în căsuţa de lângă poartă. N-am văzut nimic, dar am auzit totul. Nu m-a privit nici atunci cum nu mă priveşte nici acum. Totul s-a încheiat, a trecut; e vorba de conştiinţa dumneavoastră, nu de a mea.

încă îşi mai ţinea mâna pe umărul meu când am auzit un camion intrând prin porţi.

— Julie, am repetat, ai ţinut la Maurice Duval?

— Toţi îl îndrăgeam. Era ceva firesc. Avea toate calităţile pe care nu le aveţi dumneavoastră. De aceea

Monsieur le Comte, tatăl dumneavoastră, l-a pus director la fabrică. îmi pare rău, Monsieur Jean, dar ăsta e adevărul. A, deci au transmis mesajul, spuse ea. A venit cineva de la castel. Poate puteţi duce copilul în braţe până la maşină şi pe urmă în pat la el şi nici n-o să afle că a venit până la fabrică» în somn.

— N-a umblat în somn, Julie, i-am spus eu. A venit de bună voie. A vrut să coboare singură în fântână. Tot ceea ce mi-ai spus până acum dovedeşte acest lucru.

Minciuna pe care i-o spusesem lui Marie-Noel despre mâna arsă, purtarea mea la vânătoare, fofilarea din noaptea trecută – toate se combinaseră şţ o făcuseră să creadă că tatăl ei este vinovat, ispăşise pentru fapta lui în felul ei, jucând rolul de victimă. Numai aşa putea să-i obţină iertarea. Am căutat din nou în buzunar scrisoarea şi am recitit-o. Nici nu era un petec de hârtie la urma urmelor;

era un testament de credinţă.

Cineva intră în casă prin birou. Se auziră paşi prin bucătărie şi holişor, apropiindu-se de cameră. Julie se duse la uşă, cu degetul dus la buze.

— Linişte, şopti ea.— Fetiţa doarme.

Am crezut că era Gaston, sau Paul. Nu era niciunul, nici celălalt. Era Blanche.

— Mademoiselle?! exclamă Julie, şi mirarea din voce, uluirea, privirea rapidă către mine şi mobila adunată lângă pereţi trădară o emoţie bruscă şi neaşteptată.

— Nu trebuia să veniţi, Mademoiselle, spuse ea. L-am rugat pe Ernest să vă transmită că micuţa e în afară de orice pericol. Am fost cu ochii mereu pe ea, iar Monsieur le

Comte a sosit cu vreo zece minute în urmă.

Blanche nu spuse nimic. Se duse direct la Marie-Noel, îngenunche lângă ea şi dădu uşor la o parte pătura; am văzut că fetiţa avea peste rochiţa albastră o haină, iar în picioare ciorapi groşi şi nişte pantofi pe care nu îi purtase cu o seară înainte. Hainele erau mânjite de var şi praf, rupte ici-colo; era uşor să-ţi dai seama de drumul străbătut azi-noapte; dezlegase câinele, mersese prin ploaie; la un moment dat zărise clădirea turnătoriei profilată pe cer, groapa întunecoasă a fântânii goale, pe urmă, pas cu pas, ţinându-se de scară, coborâse încet, haina i se şterse de pereţii acoperiţi cu var şi muşchi; jos, printre cioburi şi sfărâmături, petecul rotund al nopţii pogorâse asupra ei.

Blanche, încă în genunchi la capul ei, se întoarse spre

Julie.

— Unde ai găsit-o? întrebă cu o voce atât de stinsă, încât abia am putut să desluşesc cuvintele.

Pentru, prima oară, Julie păru stingherită, dezorientată, şi-mi aruncă o privire întrebătoare ca şi cum nu ştia ce să răspundă.

— Ernest a găsit-o, Mademoiselle, spuse ea, aici, în casă. Nu v-a spus?

’ – Mi-a spus că în şopron, dar noaptea şoproanefe sunt încuiate. A stat culcată printre cioburi şi var.

în casă sau în şopron, tot minciună era. De ce o minţeau pe Blanche şi Ernest şi Julie? Pe mine Julie nu mă minţise. Blanche n-o slăbea din ochi pe Julie, iar Julie, care fusese directă şi sinceră, se transformă brusc într-o femeie răvăşită, pierdută, începu să bâiguie dintr-o dată despre faptul că înţelesese greşit de la Ernest, că nu ascultase cum trebuie şi că fusese în spatele casei ca să vadă de pui când venise să-i spună că o găsise pe fetiţă adormită în casa stăpânului.

— Are buzunarele pline de cioburi, spuse Blanche.

Ştiai?

Jufie n-a răspuns. Mă privi din nou ca şi cum îmi cerea ajutorul, iar Blanche, căutând în buzunarele hăinuţei copilului, scoase la iveală o mână de obiecte minuscule, o cană cât o unghie, o vază, o sticluţă – toate nişte nimicuri impecabile, printre care şi o replică a castelului St. Gilles, la scară redusă însă perfectă, cu două foişoare sfarimate.

— Dinainte de război nu s-au mai făcut lucruri de-astea, spuse Blanche. Ştiu bine pentru că am ajutat şi eu la schiţe.

Pentru prima oară, se uită prin cameră, desprinzându-şi

„ochii de pe fetiţă; privi mesele, scaunele, rafturile şi cuferele – toate depozitate, neatinse şi nefolosite. Şi deodată, într-o scânteie de înţelegere, mi-am dat seama că se uita la ceva care făcuse parte din viaţa ei. Camera aceasta goală îi era familiară, la fel ca şi dormitorul rece şi dezolant de la castel, dar plină de viaţă, veselă, nu moartă, ca acum. Salonul acesta prăfuit al casei stăpânului urma să fie un loc aflat în posesiunea a doi oameni care s-au iubit profund, amândoi credincioşi trecutului şi tradiţiei, amândoi cu ochii îndreptaţi spre un viitor care, atunci când războiul se va fi terminat, putea să se dovedească sigur şi stabil.

Ceva însă se petrecuse; tristeţea îşi croise drum până aici.

Creaţia se oprise; crucea în faţa căreia îngenunchea în dormitorul ei nu era a Mântuitorului, ci propria speranţă crucificată.

Am scos scrisoarea din buzunar, într-un impuls de moment, şi i-am întins-o. Pe măsură ce» o citea, mişcându-şi buzele, urmărind cuvintele, mi-am dat seama că ceea ce se petrecuse cu aproape cincisprezece ani în urmă într-o noapte întunecoasă nu fusese ceva întâmplător, ci

planificat, săvârşit cu bună-ştiinţă de un om fără inimă sau sentiment şi care probabil văzuse în celălalt o persoană superioară, un om care avea toate calităţile ce îi lipseau lui, după cum spusese Juiie cu câteva clipe înainte.

— Micuţa are sânge pe mâini, remarcă deodată Juiie.

N-am observat când am acoperi-o cu păturile.

Blanche îmi întinse scrisoarea fără să rostească un cuvânt şi amândoi am îngenuncheat lângă copil. Blanche luă pumnii micuţi, încleştaţi şi-i deschise, întâi o mână, pe urmă cealaltă. în căuşul fiecărei palme era crestătura roşie a unei tăieturi recente, care nu mai sângera, deşi era încă crudă. Mâinile erau curate – nici urmă de praf sau cioburi.

N-am spus nimic; tăcu şi Blanche. Pe urmă îşi ridică încet ochii.

— Juiie, spuse ea, vreau să-i spui lui Jacques să telefoneze lui Monsieur le cura şi să-l roage să vină aici imediat. Pe urmă caută în cartea de telefon numărul mănăstirii Sacre-Coeur la Lauray, şi află dacă Maica

Superioară de acolo poate să vorbească cu Mademoiselle de Gue.

Juiie privi uimită de la Blanche la mine.

— Nu, am spus. Nu...

Insistenţa din glasul meu îl stârni pe Cesar. Se ridică şi rămase aşa, gata să apere fetiţa.,

— Ai înnebunit? m-am adresat lui Blanche. Nu-ţi dai seama că a făcut-o special, că a făcut-o pentru mine pentru că mi-am ars mâna în foc?.

— Juiie, spuse Blanche, fă ce ţi-am spus.

M-am dus la uşă şi m-am aşezat cu spatele în ea. Juiie, tulburată, se uita când la Blanche, când la mine.

— Nu e nevoie să vină Monsieur le cure, spuse ea.

Copila n-a păţit nimic. S-a tăiat doar cu cioburile. E plin de cioburi pe fundul fântânii.

Julie îşi dădu seama prea târziu de greşeala comisă.

Vorbele fuseseră rostite.

— Păi, da, Mademoiselle, încuviinţă ea. Şi ce dacă a coborât în fântână şi a rămas acolo, în văgăuna aia toată noaptea? De cincisprezece ani a secat. Şi ce dacă s-a dus la verrerie, trează sau umblând în somn, de dragul amândurora sau al ei, biata micuţă, pentru că are prea multă imaginaţie? Are vreo importanţă pentru ceea ce a fost şi s-a terminat? De ce nu are nimeni de la castel grijă de ea aşa cum trebuie şi n-o iubeşte pentru ea ca om? Nu stigmatul de pe mânuţe trebuie să-l căutaţi ci tocmai ce se va întâmpla nu peste multă vreme.

Blanche se făcu albă ca varul. Emoţia, stăpânită atâta timp, îşi căuta o cale.

— Cum îndrăzneşti să afuriseşti, cum Îţi permiţi? strigă ea, aprinsă. Am vegheat-o de când s-a născut. Am iubit-o, am învăţat-o şi am crescut-o ca şi cum ar fi fost a mea, pentru că rnaică-sa e o proastă iar taică-său un diavol.

N-am s-o las să sufere în lumea asta cum am suferit eu. A

fost făcută pentru o altă lume şi altfel de viaţă. Semnele de pe mâinile ei sunt dovada. Dumnezeu însuşi ni se adresează prin ea.

Gingăşia, ca şi patosul se stinseseră. Blanche care intrase în casa stăpânului atât de plină de amintiri, în căutarea fetiţei pierdute, era acum o altă femeie, fanatică, înăcrită, căutându-şi o victimă în cea pe care dorea s-o salveze.

— Atotputernicul nu se arată astfel, Mademoiselle, spuse Julie. Dacă doreşte să cheme copilul la sine, o s-o facă atunci cum va socoti şi nu pentru că Monsieur le

Comte l-a ucis pe omul pe care l-aţi iubit. Micuţa va suferi în această lume numai din cauza celor ce-i faceţi; da, dumneavoastră şi tatăl ei şi bunica ei şi toată lumea de la castel. Sunteţi toţi trecuţi, uzaţi, buni de nimic, toată şleahta de acolo. Au dreptate cei care spun că a sosit

vremea pentru o nouă revoluţie în ţara asta, măcar să ne scuturăm de ura şi invidia pe care v-aţi străduit s-o împrăştiaţi în jur. Şi acum, priviţi... aţi trezit-o, răul e săvârşit.

Vocea ridicată a lui Julie îl făcuse pe Cesar să latre, iar lătrăturile speriaseră fetiţa. Marie-Noel, cu ochii plini de curiozitate, vii, se uita fix spre noi de sub mormanul de pături. Se ridică în capul oaselor, brusc trează şi ne privi pe fiecare, pe rând.

— Am avut un vis oribil, spuse ea.

Blanche se aplecă imediat asupra ei, înconjurând-o cu braţele ca şi cum o ocrotea.

— Totul e în ordine, ma châríe\ spuse ea. Eşti în siguranţă, eşti cu mine. Am să te duc acolo unde te vor înţelege şi vor avea grijă de tine. Niciodată n-o să mai treci prin spaima şi groaza din fântână.

Marie-Noel o privi liniştită.

— N-a fost groaznic şi nici nu mi-a fost frică, răspunse ea. Germaine spunea că fântâna e bântuită de stafii, dar eu n-am văzut niciuna. Fabrica este un loc binecuvântat.

Castelul este plin de fantome.

Cesar, liniştit că-i aude glasul, se aşează din nou la picioarele ei. Marie-Noel îl mângâie pe cap.

— îi e foame, ca şi mie. Nu putem să mergem fa

Madame Yves acasă şi să mâncăm nişte pâine?

Telefonul prinse să sune din biroul de la celălalt capăt al casei. Târâitul brusc ne aduse la realitate. Julie se îndreptă automat spre uşă. Eu o deschisei, iar Blanche se ridică încet în picioare. Confruntaţi cu prezentul viu, toţi trei acţionasem instinctiv.

— Sper că ăsta nu e începutul, spuse fetiţa.

— Ce început? am întrebat.

’ – începutul visului meu oribil.

Dădu la o parte păturile, se ridică în picioare, se

şterse de praf pe hăinuţă şi-şi puse mâna într-a mea.

— Sainte Vierge este neliniştită pentru noi toţi, spuse ea. Mi-a spus că Gran’mie a vrut ca Maman să moară. în vis şi eu am dorit acelaşi lucru. Şi tu. Toţi eram vinovaţi. A

fost un lucru rău. Nu poţi să faci nimic ca să-l împiedici?

Probabil că Jacques intrase în birou, căci telefonul tăcuse, iar prin uşa deschisă, prin camerele goale de dincolo, răzbătea vocea lui joasă. Julie trecu pe lângă mine fără să rostească un cuvânt, se duse în bucătărie, iar o clipă după ce nu se mai auzi vocea lui Jacques sosiră până la noi şoaptele unei discuţii între ei; pe urmă Julie reapăru în uşa bucătăriei. Rămase nemişcată, apoi îmi făcu un semn cu mâna. Am plecat de lângă Marie-Noel şi m-am dus spre ea.

— Charlotte întreba de Monsieur Paul, spuse ea. l-am spus că sunteţi aici cu Mademoiselle Blanche. A zis să vă

<notă>

1 Draga mea (fr.).

</notă>

întoarceţi imediat amândoi la castel. A avut loc un accident. A spus să n-o aduceţi pe fetiţă...

De data asta intuiţia fusese corectă. Julie îşi plecă ochii. M-am uitat peste umăr, spre cameră. Marie-Noel îngenunchease; scotea jucărioarele de sticlă din buzunar şi le aranja în şir pe duşumeaua prăfuită. Când puse jos castelul cu foişorul spart, îşi observă mâinile, şi ridicând privirea, strigă către Blanche:

— Probabil că m-am tăiat, spuse ea. Nu mai îmi aduc aminte cum. O să-mi treacă fără să-mi lase urme sau trebuie să mă bandajezi şi pe mine ca pe Papa?

Capitolul 20

Apelul care ar fi trebuit să-i unească pe frate şi soră ne îndepărtă şi mai mult. Blanche nu-mi adresă un cuvânt, şi nici eu, când muncitorul pe nume Emest ne duse înapoi

cu camionul; răul care ne înconjura pe amândoi era ca un nor de nestrăpuns.

Castelul era pustiu. Toată lumea plecase în căutarea fetiţei. Rămăsese numai Charlotte, care bâiguia ceva, isterică; mai erau femeia care mulgea vacile şi bucătăreasa, pe care o vedeam pentru prima oară, dar care ştiam că e soţia lui Gaston. Când am intrat In curtea castelului, ieşi din bucătărie cu ochii speriaţi, părul dezlânat atârnându-i în laţe. Mi se adresă:

— Au adus ambulanţa din Villars. N-am ştiut unde să telefonez.

Abia atunci mi-am dat seama că Emest, pe care Julie îl trimisese la St. Gilles cu camionul pentru că nu putea să capete niciun răspuns la telefon, o întâlnise pe Blanche care ieşea de la biserică, iar ea venise direct la turnătorie împreună cu el, fără să mai treacă pe la castei.

Pierdusem orice noţiune a timpului. Nu-mi dădeam seama cât mă plimbasem prin pădure. Ziua, distrusă din prima clipă când Francoise îmi bătuse disperată la uşă să-mi spună că dispăruse fetiţa, fusese lipsită de minute sau ore; iar acum, privind în sus, la fereastra căscată a dormitorului şi jos, la iarba şanţului, culcată la pământ, putea fi foarte bine miezul zilei sau după-amiază.

Marie-Noel, sub păturі, aparţinea unei etape trecute, terminate. Nimic, nu mai era sigur decât acea nenorocire, bruscă şi neaşteptată, care se abătuse asupra castelului lipsit de oameni.

Degetul strâmb al femeii care mulgea vacile era îndreptat spre petecul de iarbă; se întoarse mai întâi spre mine, apoi spre Blanche, repetând cu o voce ascuţită, şi neinteligibilă singurele cuvinte pe care reuşeam să le desluşesc: „Am văzut-o căzând... Am văzut-o căzând...”.

Degetul întins, ochii ridicaţi în sus, gestul brusc al mâinii care mima căderea trupului erau îngrozitoare şi extrem de vii, o scenă interpretată de o vrăjitoare, iar

Charlotte, trăgând de mâneca lui Blanche şi bolborosind: „Mai respira încă, Mademoiselle, i-am pus o oglindă la buze”, deveni partenerul ei de joc în acel spectacol terifiant.

Cursa demenţială se porni din nou.. Pe alee, printre porţi, pe şosea, spre drumul ce ducea la Villars, pe urma ambulanţei care ne precedase probabil cu nu mai mult de douăzeci şi cinci de minute. Şi totuşi, în ciuda presimţirii care se transformase acum în realitate, Ernest, ia volanul camionului, era singura legătură dintre noi.

— Eram în biserică, spuse Blanche. Eram în biserică şi mă rugam când s-a întâmplat.

— N-am văzut nicio ambulanţă, Mademoiselle, spuse

Ernest. Probabil că aţi ieşit din biserică şi v-aţi întâinit cu camionul până să vină ambulanţa.

Şi câteva minute mai târziu, aşa cum se întâmplă întotdeauna după o nenorocire, urmă recapitularea deznădăjduită a evenimentelor ca să se afle cum ar fi putut fi evitată tragedia.

— Nu era nevoie să iasă toată lumea în căutarea fetiţei.

Trebuiau să rămână câţiva. Dacă ar fi rămas măcar unul dintre noi, nu s-ar fi întâmplat nimic.

Şi în fine:

— S-ar putea ca spitalul din Villars să nu fie pregătit pentru cazuri de urgenţă. Ar fi trebuit s-o ducă în Le Mans.

La dreapta, la stânga, la dreapta, pe urmă drept înainte

— drumul care ducea la Villars făcea parte atât de mult acum din viaţa mea, încât aveam sentimentul că-i cunosc cele mai mici cotituri sau curbe. Uite colţul unde derapase ieri Gaston. Colo era băltoaca cu reflexe aurii în zori. Nişte oameni lucrau la un drum lateral, maşinile erau parcate una în spatele celeilalte, iar clădirea spitalului, pe care n-o observasem când mă plimbasem cu Marie-Noel

prin piaţă, mi se părea acum uriaşă, ameninţătoare şi hidoasă din cauza propriilor mele temeri. Blanche intră prima şi tot ea vorbi repede cu un bărbat tânăr, îmbrăcat în alb, care era pe coridor. Mă împinse în sala de aşteptare, impersonală şi golaşă, în vreme ce ea dispăru în urma lui, printr-o altă uşă. Se întoarse împreună cu o soră calmă, impasibilă, deprinsă ca toate colegele din universul ei să întâmpine emoţia, folosind un limbaj universal; semăna cu un citat oarecare extras dintr-o carte de expresii aparţinând oricărei ţări.

— Nu mă pot pronunţa cât de grav este. Doctorul o examinează în clipa asta, mi se adresă în timp ce ne conduse într-o altă sală de aşteptare mai mică, izolată.

Blanche nu se aşeză, cu toate că sora îi trase un scaun.

Se duse la fereastră şi rămase acolo în picioare, cu spatele la mine. Cred că se ruga. Avea capul plecat, mâinile împreunate în faţă. Am rămas cu ochii aţintiţi pe harta regiunii, atârnată pe perete şi am văzut că Villars se afla la douăzeci de kilometri de Mortagne, iar de la Mortagne un drum lateral ducea direct la mănăstirea de la

Grande-Trappe. Pe birou se afla un calendar. Cu o săptămână în urmă mă aflam in drum spre Le Mans... Acum o săptămână... Tot ceea ce spusesem, tot ceea ce făcusem adusese familia mai aproape de nenorocire şi suferinţă. Eu purtam răspunderea, eu eram vinovatul. Jean de Gue, râzând în faţa oglinzii din camera de hotel, mă lăsase să-i rezolv problemele după bunul meu plac. Fiecare pas pe care-l făcusem în ultimele zile mi se părea acum, privind în urmă, că declanşase suferinţă şi rău. Prostia, neştiinţa aduseseră această clipă care se scurgea acum.

— Monsieur le Comte?

Bărbatul care-şi făcu apariţia, solid, viguros, era în stare să confere încredere unei rude în aşteptare, dar eu văzusem prea multe chipuri de doctori în război ca să nu-

mi dau seama de sfârşit.

— Sunt doctorul Moutier. Vreau să vă spun că tot ceea ce s-a putut face s-a făcut. Leziunile sunt mari şi aş greşi dacă mi-aş exprima speranţa. Contesa este, bineînţeles, fără cunoştinţă. înţeleg că niciunul dintre dumneavoastră nu a fost de faţă când s-a petrecut accidentul.

Din nou Blanche îşi asumă rolul de purtător de cuvânt şL

repetă istoria inutilă.

— Ferestrele sunt mari, spuse Blanche. Nu s-a simţit bine. Probabil că s-a dus la geam slăbită, l-a deschis larg şi s-a aplecat în afară...

Nu-şi termină propoziţia. Comentariul scurt al doctorului, „Firesc, firesc", era mecanic. Apoi adăugă:

— Contesa era îmbrăcată. Nu era în cămaşă de noapte.

Poate avea de gând să iasă şi dumneaei în căutarea fetiţei?

M-am uitat la Blanche, dar privirea ei era fixată pe doctor.

— Când am plecat de la castel nu era îmbrăcată. A

rămas în pat. Niciunul dintre noi nu şi-a închipuit că se va da jos din pat.

— Mademoiselle, întotdeauna neprevăzutul dă naştere la accidente. Vă rog să mă scuzaţi.

Se întoarse spre sora care era lângă uşă. Discuţia pe ton scăzut, rapidă, nu ajungea până la noi, dar mi s-a părut că prind cuvintele „transfuzie" şi „Le Mans", iar după chipul lui Blanche mi-am dat seama că şi ea auzise.

— O să-i facă o transfuzie, spuse ea. L-am auzit spunând că trimit sângele de la Le Mans.

Se uită spre uşă, iar eu mă întrebam dacă era conştientă de faptul că acestea fuseseră primele cuvinte adresate fratelui după cincisprezece ani. Soseau cu

întârziere. Nu mai foloseau la nimic. Fratele nu era de faţă să le audă.

Doctorul veni din nou la noi.

— Mă scuzaţi, Monsieur, şi dumneavoastră,

Mademoiselle. Vă rog să aşteptaţi aici – e un loc mai retras. Vă anunţ imediat ce am veşti sigure.

Blanche se agăţă de mâneca lui.

— Iertaţi-mă, domnule doctor. Din întâmplare am auzit câteva cuvinte când vorbeaţi cu sora. Aţi trimis după sânge în Le Mans?

— Da, Mademoiselle.

— N-am putea să economisim timp dacă fratele meu ar dona sânge? Şi el şi fratele meu Paul au grupa zero care, după câte ştiu, poate fi donată fără niciun pericol.

O clipă doctorul ezită, uitându-se la mine. îngrozit de ceea ce ar putea să se întâmple, o înrăutăţire inevitabilă a dezastrului, am spus grăbit:

— Nu sunt grupa zero. Jur pe Dumnezeu că aş fi vrut să fiu.

Blanche mă privi uluită.

— Nu-i adevărat. Amândoi sunteţi donatori universali – şi tu şi Paul. Mi-aduc aminte că mi-a spus Paul doar cu câteva luni în urmă.

Am scuturat din cap.

— Nu, am strigat, te Înşeli. Poate Paul, nu eu. Eu am grupa A. N-aş fi de niciun ajutor.

Doctorul făcu un gest.

— Vă rog să nu vă mai chinuiţi, spuse el. Este de preferat să folosim direct sângele de la laborator. N-o să întirzie mult Tot ceea ce este necesar se află în drum spre

Villars de la Le Mans.

Se opri, uitându-se curios de la mine la Blanche şi ieşi din cameră.

Câteva clipe, Blanche nu rosti niciun cuvânt. Pe urmă, ciudat şi îngrozitor, după cum mi s-a părut, expresia

ei de îngrijorare şi spaimă se schimbă.

„Ştie”, m-am gândit, „şi-a dat seama până la urmă. M-am dat de gol.”

Dar mă înşelam. Rar, ca şi cum nu-şi putea crede propriilor cuvinte, rosti:

— Nu vrei s-o salvezi. Speri că va muri.

Am rămas cu privirea holbată, plină de spaimă, aţintită pe ea. Pe urmă, îmi întoarse spatele. Se duse din nou la fereastră. N-aveam ce să spun şi nici ce să fac.

Am continuat să aşteptăm. Uneori se auzeau voci pe coridor, alteori sunet de paşi. în cameră nu intră nimeni.

Clopotul catedralei bătu de amiază. M-am uitat din nou la hartă şi am văzut că de la Le Mans la Villars erau 44 de kilometri. Distanţa putea fi parcursă în 40 de minute. Oare cele 40 de minute puteau să însemne diferenţa între viaţă şi moarte? N-aveam nici cea mai vagă idee; nu posedam cunoştinţele medicale; tot ceea ce ştiam era că Jean de

Guâ şi cu mine aveam altă grupă sanguină, că ne deosebea singurul lucru care avea acum importanţă. El ar fi putut să-şi salveze soţia, eu nu. Aveam totul în comun, vocea, totul, cu excepţia acestui amănunt. Descoperirea mi se păru simbolică pentru tot ceea ce se întâmplase rău. El reprezenta realitatea umană, eu doar o umbră. Nu puteam să înlocuiesc omul viu.

Stăteam şi mă uitam la hartă, urmărind route nationale;

mi se părea o distanţă infimă Intre două puncte, şi totuşi fiecare curbă însemna o reducere de viteză. Se putea foarte bine să survinâ orice, muncitorii de pe şosea, o blocare de trafic, o ciocnire neaşteptată. Nici nu aveam cum să ştiu când ar fi sosit maşina sau ambulanţa. Probabil că urma să intre prin altă poartă. Am ieşit pe coridor, sperând Că acolo aş fi putut să zăresc pe cineva. Dar nu era nimeni, cu excepţia unei femei care spăla duşumeaua.

La ora unu îşi făcură apariţia la intrare Paul şi Renee.

Le-am făcut semn spre camera unde aştepta Blanche. Nu doream să vorbesc cu ei; n-avea decât să le spună Blanche ce poftea. Renee intră imediat, dar Paul ezită o clipă, apoi veni la mine.

— Ernest aşteaptă încă afară, în camion. Să-i spun să plece? mă întrebă.

— îi spun eu, i-am răspuns.

Se opri.

— Cum se simte? mă întrebă.

Am dat din cap şi am ieşit în stradă; i-am spus lui

Ernest că mai bine s-ar întoarce la verrerie. După ce s-a urcat în camion şi a plecat, am avut impresia că legătura mea cu lucrurile solide şi sigure fusese tăiată. Ca şi la

Gaston şi Julie, îi citisem în ochi şi în glas compasiunea şi mi-am amintit ce-mi spusese Julie despre el, că avea fete mari. (mi părea rău că-i spusesem să plece; ar fi trebuit să urc şi eu îr> camion şi să-l întreb de nevastă şi copii. Poate mi-ar fi dat putere şi curaj; în camera tăcută de spital, aveam să găsesc interpretări greşite, tăcere, chiar acuzaţii.

Am traversat piaţa şi am început să merg fără. să mă gândesc, fără nicio intenţie; totuşi, bănuiesc că eram pe jumătate conştient unde trebuia să mă duc. M-am trezit în faţa uşii închise, cu firma „L'Antiquaire du Pont". Vitrina avea oblonul tras, iar pe geam era un bilet – Ferme le lundi1. M-am întors şi am trecut prin Porte de Viile, m-am oprit pe podeţ şi am privit în sus, spre balconul şi ferestrele casei. Şi ele erau închise/colivia cu papagali dispăruse de pe balcon şi brusc toată casa pierdu orice legătură cu tot ceea ce se petrecuse. Individul care traversase podul şi rămăsese acolo peste noapte era altcineva. Camera cu tapetul cenuşiu, pernele albastre şi daliile nu erau decât rodul propriei mele imaginaţii, la fel

ca şi cealaltă cameră de dincolo, care dădea spre acoperişuri.

Nu-i trecusem niciodată pragul, nu o văzusem niciodată pe stăpână. Bela, cu căldura şi înţelegerea ei, nu exista.

M-am înapoiat prin Porte de Viile, am mai aruncat o privire spre uşa închisă şi m-am înapoiat la spital. Paul stătea la intrare.

— Te-am căutat cu toţii.

Mi-am dat seama imediat ce se petrecuse. Mă luă de braţ, un gest straniu, pe jumătate protector, şi traversarăm împreună coridorul spre sala micuţă de aşteptare. Doctorul

<notă>

1 Luni închis (fr.).

</notă>

Moutier era acolo, împreună cu Blanche, Renee şi sora care ne primise. Veni spre mine imediat; glasul era deja schimbat. Nu mai era tăios şi profesional, cu autoritatea cuiva care-şi cunoaşte meseria, ci ai cuiva care era probabil soţ şi părinte.

— S-a sfârşit. îmi pare nespus de rău.

Mă priveau cu toţii, cu excepţia lui Blanche care întoarse voit capul şi pentru că n-am răspuns imediat. Dr.

Moutier adăugă:

— Nu şi-a mai recăpătat cunoştinţa. N-a suferit deloc. Vă pot asigura de acest lucru.

— Transfuzia de sânge deci n-a folosit? am întrebat.

— Nu. Exista o şansă minimă dar.... a suferit o traumă prea puternică...

Făcea gesturi cu mâinile.

— A sosit prea târziu? am întrbat.

— Prea târziu? repetă el după mine, nedumerit.

— Sângele, am spus, sângele din Le Mans.

— A, nu, spuse el, a ajuns într-o jumătate de oră. l-am administrat transfuzia pe loc. Tot ceea ce a fost omeneşte

posibil s-a făcut. Soţia dumneavoastră nu a murit din niciun fel de neglijenţă, Monsieur, vă rog să mă credeţi. Am făcut tot ceea ce trebuia până în ultima clipă. Dar, din păcate, toate eforturile noastre au fost zadarnice. Nu am putut s-o salvăm.

Sora adăugă:

— Poate doriţi s-o vedeţi.

Cuvintele sunau ca o afirmaţie clară, nicidecum ca o întrebare; mă conduse pe hol într-o cameră mică. Am rămas amândoi în faţa patului, privind-o pe Francoise de

Gue. Nu se vedea nicio leziune. Parcă ar fi dormit. Nu semăna cu o moartă.

— întotdeauna am avut convingerea că adevărata personalitate se aşterne pe chip în prima oră după moarte.

Uneori gândul ăsta te consolează, spuse sora.

Nu eram prea convins. Francoise moartă părea liniştită, mai tânără şi mai fericită decât Francoise care îmi bătuse cu pumnul în uşă în dimineaţa aceea. Francoise de dimineaţă avusese chipul descompus,.neliniştit, fusese arţăgoasă.

Dacă moarta era imaginea reală iar cealaltă era falsă, atunci viaţa nu rezolvase nimic; fusese o irosire a timpului.

— Vă este foarte greu că i-aţi pierdut pe amândoi, spuse sora.

— Amândoi? O clipă m-am gândit că se referea la

Marie-Noel, că auzise povestea cu copilul dispărut. Pe urmă mi-am amintit.

— Există o fiică, are unsprezece ani, am spus.

— Doctorul Moutier mi-a spus că aţi fi avut un fiu, continuă ea.

Se retrase spre uşă şi rămase acolo, cu ochii plecaţi, crezând probabil că doream să fiu singur şi să mă rog. Nu m-am rugat dar am încercat să-mi amintesc dacă în toată acea săptămână îi spusesem ceva lui Francoise care să fi fost intenţionat răutăcios. Nu-mi venea nimic în minte. Se

petrecuseră atâtea! Eram bucuros că-i oferisem miniatura în prima mea seară. Fusese fericită atunci, mulţumită. >

Altceva nu mai reuşeam să-mi amintesc, cu excepţia poate |?

a serii de vineri când o ajutasem să se pregătească de culcare. Faptele erau de-a dreptul triviale. Ce rău îmi părea că nu făcusem mai mult! M-am întors şi m-am înapoiat la ’

ceilalţi.

Paul mi se adresă:

— Ar fi bine să te înapoiezi ia St. Gilles. l-am telefonat lui Gaston să aducă Citroen-ul. Blanche şi cu mine vom rămâne aici să ne ocupăm de cele necesare, iar Gaston o să vă ducă pe tine şi pe Renee cu Renault-ul.

După chipurile lor, am înţeles că discutaseră ce urmau să facă. Glasul şi gestul aveau o anume notă oficială, gravă, care apare în imediata apropiere a morţii. Nu se făcea nicio referire directă la mine. Cei văduviţi sunt în mod greşit lăsaţi singuri. Ar fi fost mult mai bine_să-mi dea ceva de discutat, de semnat, de pus la punct. în schimb, eram lăsat să-i privesc fără să scot o vorbă şi fără să fiu de niciun folos.

M-am simţit uşurat când a venit Gaston. Era limpede că îi încurcam. Renee mă împinse tăcută pe scaunul din faţă;

ea se aşează în spate(şi pornirăm.

Chipul lui Gaston exprima şocul şi tristeţea. Nu-mi adresă niciun cuvânt când am urcat în maşină, dar îmi aşează tăcut şi cu gingăşie un pled pe picioare, un gest emoţionant şi straniu de a-ţi exprima compasiunea pentru durere. Mă gândeam, în timp ce pornisem iar pe drumul familiar, dacă şi el se gândea ca şi mine la excursia de dimineaţă şi la cea din seara precedentă, ceasuri atât de îndepărtate încât păreau să nu fi existat vreodată.

Obloanele trase ale castelului fură primul semn de

doliu şi presupun că Gaston, după ce Paul telefonase de la spital, dăduse ordine în acest sens. Cu toate acestea, viaţa nu putea fi tăgăduită. Razele lungi ale zilei se strecurau printre crăpături, compunând jocuri de linii pe duşumeaua salonului, iar tributuJ doliului adus lui Francoise, nemişcată şi inertă în micuţa cameră de spital, părea cumva inutil şi fals. Soarele şi căldura zilei nu-i făcuseră niciodată vreun rău; noi eram cei care nu gândisem, nu ne pasase şi ne bătusem joc de intuiţii.

Gaston dăduse de asemenea ordin să se pună masa în sufragerie, căci niciunul dintre noi nu se atinsese de mâncare. Mai mult ca să nu-l supărăm, cred, ne-am aşezat şi am început să mâncăm mecanic. Renee, supusă şi blândă, arătându-mi un alt chip, îmi povesti cum împreună cu Paul colindaseră toate fermele din împrejurimi în acea dimineaţă, pe o rază de zece kilometri, întrebând de fetiţă şi se întorseseră la St. Gilles abia la douăsprezece şi jumătate. Ciudat, îmi trecu prin cap, cum moartea subită, asemeni războiului, aduce prompt compasiunea.

Provocatoarea, senzuala Renee din ultima săptămână era acum naturală, blajină, gata să sară în ajutorul tuturor, sugerând că o să-i aştearnă patul lui Marie-Noel în camera lui Blanche ca să nu rămână fetiţa singură, sau Paul o să se mute în altă cameră şi atunci o să ia copilul la ea în pat, oferindu-se să se ducă la verrerie s-o aducă – gata să întreprindă orice ar fi putut să facă subita dispariţie mai puţin înspăimântătoare şi mai puţin groaznică pentru

Marie-Noel.

— Nu cred că o să se sperie, am spus. Cred – nu ştiu de ce – cred că se aşteaptă la aşa ceva.

Renee, care cu câteva ore înainte ar fi ripostat pe loc că tot ceea ce Marie-NoeJ făcuse era revoltător, exhibiţionist şi că ar trebui pedepsită sever, nu răspunse decât că fetiţele care umblă în somn nu trebuie lăsate niciodată să doarmă singure.

Peste câteva clipe urcă la etaj iar eu am continuat să stau în sufragerie, adâncit în gânduri. După o vreme, l-am chemat pe Gaston şi l-am rugat să meargă la verrerie cu un mesaj pentru Julie. Să fie bun, i-am spus, şi s-o anunţe că Francoise s-a prăpădit şi doream ca Julie să-i împărtăşească vestea lui Marie-Noel.

— Monsieur le cură e sus, cu Madame la Comtesse, îmi spuse el, după o clipă de ezitare. Monsieur le Comte doreşte să-l primească acum sau puţin mai târziu?

— De când e aici? am întrebat.

— Madame la Comtesse a trimis după dumnealui în clipa în care Charlotte i-a povestit despre accident.

— Când a fost asta?

— Nu ştiu, Monsieur le Comte. Monsieur Paul şi cu mine n-am reuşit să desluşim nimic din tot ce ne-au spus femeile când ne-am întors şi am auzit ce s-a întâmplat. Erau prea agitate ca să explice clar.

— Vreau să stau de vorbă cu Monsieur le cura imediat, am spus. între timp, roag-o pe Germaine să vină până la mine.

— Prea bine, Monsieur le Comte.

Când a intrat în cameră Germaine, se vedea că plânsese, iar când a dat cu ochii de mine, chipul i s-a boţit din nou.

N-a fost în stare să se stăpânească decât după câteva clipe.

— Ajunge, am spus. Dacă nu te poţi abţine, nu faci decât să ne sporeşti durerea. Vreau să te întreb ceva. Ştii cumva dacă Madame Jean s-a sculat şi s-a îmbrăcat azi-dimineaţă înainte de accident?

— Nu, Monsieur le Comte. l-am dus micul dejun la ora nouă şi dumneaei era încă în pat. Nu mi-a spus că ar dori să coboare. Mademoiselle Blanche m-a trimis în sat să mă interesez de fetiţă şi când m-am întors m-am dus direct la bucătărie. N-am mai văzut-o pe Madame Jean.

Lacrimile îi umplură din nou ochii; nu mai aveam altceva de întrebat, l-am spus să mi-o trimită pe Charlotte.

Trecură câteva clipe până să-şi facă apariţia Charlotte, iar când am văzut-o, mi-am dat seama că depăşise starea isterică de dimineaţă. Era atentă, sigură pe ea, iar ochii mici ca două mărgele mă priveau aproape sfidător. Nu mi-am pierdut timpul. Am întrebat-o direct:

— Când am plecat toţi azi-dimineaţă să căutăm fetiţa, te-ai întors să mai vorbeşti cu Madame Jean? >

Avu o clipă de ezitare în priviri, apoi spuse:

— Da, Monsieur le Comte. M-am dus puţin să-i spun câteva cuvinte de alinare în timp ce-şi lua micul dejun.

— Şi ce i-ai spus?

— Nu prea erau multe de spus, Monsieur le Comte. Am ’

implorat-o să nu-şi facă griji. Fetiţa urma să fie găsită curând.

— Părea foarte neliniştită?

— Era mai mult preocupată de starea de spirit a micuţei, Monsieur le Comte, decât de dispariţia în sine. Era îngrijorată că fetiţa ar fi putut să aibă ceva contra dumneaei. îl iubeşte prea mult pe Papa, a spus, şi pe

Mademoiselle Blanche; nu vine la mama ei aşa cum ar trebui. Acestea au fost exact cuvintele dumneaei.

— Şi tu ce-ai răspuns?

— l-am spus adevărul, Monsieur le Comte. Am spus că atunci când un tată îşi idolatrizează fiica, aşa cum face

Monsieur le Comte cu Marie-Noel, întotdeauna mama suferă. Am avut o mătuşă care a trecut prin aceleaşi necazuri. A fost chiar mai rău când fiica a crescut,- fata şi tatăl erau inseparabili, iar ca urmare, mătuşa a făcut o depresiune nervoasă.

— Şi lucrurile astea i le-ai spus în chip de alinare?

— Le-am spus pentru că îi înţelegeam durerea,

Monsieur le Comte. Ştiam că Madame Jean stătea de

multe ori singură.

Oare cât rău făcuse Charlotte în trecut în castelul din St. Gilles?!

— Ştiai că Madame Jean avea intenţia să se dea jos din pat?

Din nou tresărirea de ezitare.

— N-a spus nimic precis. Doar că nu-i plăcea să stea singură acolo şi să nu ştie ce se întâmplă. M-a întrebat dacă Madame ia Comtesse se trezise, l-am răspuns că încă nu, dormea până mai târziu. Zicea că s-ar putea ca dumneaei să aibă vreo idee unde e fetiţa. Pe urmă eu am luat tava şi am coborât să mă ocup de spălat şi călcat.

Atunci am văzut-o pe Madame Jean pentru ultima oară.

Când rosti ultima propoziţie, dădu din cap, suspină şi-şi împreună mâinile, dar gesturile ei nu aveau nimic din sinceritatea lacrimilor lui Germaine.

— La ce oră s-a trezit Madame la Comtesse? am întrebat.

— Nu sunt sigură, Monsieur le Comte. Cred că puţin înainte de ora zece. M-a sunat, dar n-a vrut ’să mănânce nimic, l-am spus de fetiţă. Dumneaei a ridicat din umeri;

n-o interesa. S-a aşezat în scaun, iar eu i-am aranjat părul;

pe urmă, pentru că am văzut că nu mai era nevoie de mine, am coborât iar. Când s-a petrecut accidentul eram jos, în camera de lucru şi călcam. Şi eu şi nevasta lui

Gaston am auzit-o pe lăptăreasă ţipând şi am fugit afară, dar^ asta ştiţi deja,- Monsieur. le Comte.

îşi plecă ochii, coborî vocea şi-şi înclină capul, l-am spus sec că putea să plece. Când Ieşea din cameră, am întrebat-o:

— Când ai anunţat-o pe Madame la Comtesse de accident, ce-a spus?

Charlotte se opri, cu mâna pe clanţă, pe urmă se

întoarse şi mă privi.

— A rămas îngrozită, Monsieur le Comte, împietrită.

Din cauza aceasta am trimis imediat după Monsieur le cure. N-am putut să-i" administrez nimic; n-ar fi fost indicat. înţelegeţi, nu?

— fnţeleg.

După ce plecă, am urcat la mine în cameră şi am intrat prin baie în dormitor. Cineva închisese şi aici obloanele, ca peste tot. Şi fereastra era închisă. Patul fusese strâns, doar cearşaful şi păturile erau date de o parte. M-am dus la fereastră şi am deschis-o; am deschis şi obloanele. Baza ferestrei îmi ajungea la şold. Puteai să te aşezi pe pervaz, să te apleci, ba chiar să te apleci prea mult. Posibil, dar nu probabil. Şi totuşi faptul se petrecuse... Am închis fereastra şi obloanele la Joc. M-am uitat prin dormitor în speranţa găsirii vreunei chei a enigmei, un indiciu cât de mic, dar totul a fost în zadar. Am ieşit şi am tras uşa după mine.

Am străbătut coridorul spre camera din foişorul de la capătul lui.

Capitolul 21

N-am bătut la uşă. Am deschis-o şi am intrat. Camera avea obloanele trase ca în tot castelul, fereastra închisă, dar aici nici draperiile nu erau desfăcute. Lumină zilei nu pătrundea; puteai să crezi că afară era iarnă. O veioză era întoarsă către pat, alta era aşezată pe masa de lângă sobă, iar faptul că afară soarele strălucea din plin pentru ora patru, în după-amiaza târzie şi prelungită de toamnă, nu avea nicio importanţă pentru această odaie din foişor, veşnic aceeaşi, veşnic întunecoasă şi baricadată împotriva luminii soarelui.

Câinii fuseseră duşi.în altă parte şi singurul sunet care se auzea erau şoaptele joase de rugăciune ale preotului şi răspunsul îngânat din scaunul opus. Amâhdoi ţineau în mâini mătănii; preotul îngenunchease cu capul

plecat;

mama era cuibărită în fotoliu, cu umerii aduşi şi bărbia lăsată pe piept. Niciunul nu schiţă niciun gest când am intrat; am observat însă mâna mamei înteţindu-şi pentru o clipă strânsoarea pe mătănii, apoi relaxându-se, iar

„Amin”-ul care urmă după „Pater” şi „Ave” fu rostit mai puternic, mai înfocat, ca şi cum vocea era conştientă că se află în preajma unui auditoriu mai pământean.

Nu am îngenuncheat – am ascultat în picioare.

Şoaptele preotului continuau monotone, alinătoare, purtând gânduri înăbuşite şi mi-a trecut prin minte că probabil chiar aceasta îi era menirea,- fie că se ruga pentru vii sau pentru cei morţi. Spiritul lui Francoise, întinsă pe patul din camera de spital, nu dorea să i se reamintească de ceea ce se petrecuse în lumea pe care o părăsise, iar mama de aici, care îngâna rugăciunile,’ nu trebuia să tresară brusc, punându-şi o anume întrebare. Cadenţa monotonă şi anostă, ca un bâzâit de albină între petalele unei flori, anula întrebările, iar simţurile şi nervii mei încordaţi la maximum, gata să explodeze, amorţiră încetul cu încetul, intrând în rezonanţă cu atmosfera şi ritmul acestei odăi lipsite de viaţă.

Când s-au rostit ultimele „Gloria” şi „Amen”, s-a făcut o pauză pentru ca lumea să revină pe făgaşul normal, vorbitorul să capete materialitate, vocea să se identifice cu capul în continuă mişcare şi chipul venerabil de copilaş blajin al preotului.

Se ridică în picioare şi veni imediat spre mine; îmi luă mâna. /

— Fiul meu, ne-am rugat mult pentru dumneata, mama dumitale şi cu mine, implorând curaj şi îmbărbătare să poţi rezista în această încercare groaznică.

l-am mulţumit, iar el a rămas acolo în picioare, ţinându-mă de mână, mângâindu-mă, cu chipul îngrijorat

pentru mine dar totuşi senin. îl invidiam pentru unicitatea ţelului urmărit, pentru credinţa că toţi eram copii supuşi păcatului sau oi rătăcite pe care bunul Păstor le va aduna la pieptul lui sau în ţarc, indiferent care ar fi păcatele sau lipsurile.

— Copila..., ai dori să-i dau eu vestea? mi se adresă el, abordând direct subiectul care simţea că mă interesează în primul rând. l-am răspuns că nu era nevoie, o rugasem pe

Julie să-i spună, şi Paul şi Blanche urmau să sosească dintr-un minut în altul şi, dacă nu se supăra, să stabilească cu ei tot ceea ce trebuia să fie făcut.

— Ştii prea bine că azi, ca şi mâine şi întotdeauna, mă aflu la dispoziţia dumitale, gata să fac tot ce-mi stă în putinţă pentru dumneata, Madame la Comtesse, copila şi oricine altcineva de la castel.

Ne binecuvântă pe amândoi, îşi luă cărţile şi ieşi din cameră. Am rămas singuri. N-am rostit niciun cuvânt. Nici ea. Nu m-am uitat în direcţia ei. Pe urmă, brusc, sub imperiul unui impuls, m-am dus la fereastră şi am tras draperiile grele. Am deschis fereastra şi obloanele, împingându-le cu.putere spre perete, iar aerul şi lumina năvăliră în cameră. M-am dus să sting lumina; brusc, se făcu ziuă. Pe urmă m-am aşezat lângă ea pe scaun, iar soarele după-amiezii târzii o învălui pe de-a-ntregul, astfel că nimic nu mai rămânea ascuns; nici paloarea cenuşie a feţei, nici ochii potopiţi de pleoapele grele, nici obrajii brăzdaţi, nici falca proeminentă, iar când ridică mâna să-şi ocrotească privirea de strălucirea razelor de soare, mâneca halatului de lână neagră îi dezveli braţul plin de semnele înţepăturilor de seringă.

— Ce faci? Te străduieşti să mă orbeşti? spuse ea, mişcându-se pe scaun într-o încercare de a scăpa de lumină.

Mătăniile şi misalul îi căzură pe duşumea; i le-am

cules şi i le-am dat înapoi, pe urmă m-am aşezat între ea şi soare.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat-o.

— Ce s-a întâmplat?!

Repetă întrebarea după mine, ridicând capul şi privindu-mă fix, dar îi era imposibil să-mi vadă ochii pentru că stăteam în umbră.

— De unde să ştiu eu ce s-a întâmplat când sunt ferecată aici, neputincioasă, ca într-o închisoare şi nimeni nu răspunde când sun? Am crezut că ai venit tu să-mi povesteşti ce s-a întâmplat, nu să aştepţi asta de la mine.

Tăcu o clipă, pe urmă adăugă:

— închide obloanele şi trage draperiile. Ştii că urăsc lumina.

— Nu! i-am răspuns.

Se strâmbă şi ridică din umeri.

— Cum vrei. Ciudat moment ţi-ai ales să le deschizi! Eu i-am dat ordine lui Gaston să le închidăjn castel. Cred că mi-a îndeplinit porunca.

Se aranja comod pe scaun, ridică mătăniile şi le puse între paginile misalului ca şi cum îşi însemna locul; pe urmă le aşează pe amândouă pe măsuţa de alături. îşi lăsă puţin mai jos pernele de la spate şi-şi mişcă scăunelul de sub picioare.

— Acum că a plecat le cure, spuse ea, pot să-i spun lui

Charlotte să-mi aducă câinii. întotdeauna îi apucă pandaliile când e el de faţă. De ce nu te aşezi? Trage-ţi un scaun şi aşază-te.

Nu m-am aşezat. Am îngenuncheat pe un picior lângă fotoliu, cu mâna pe braţul lui. Mă urmărea cu chipul ca o mască.

— Ce i-ai spus? am întrebat-o.

— Ce i-am spus cui? Lui Charlotte?

— Lui Francoise.

Nicio transformare – doar că rămase neclintită. Mâna stângă încetă să se mai joace cu ciucurii de la şal.

— Când? mă întrebă. N-am mai văzut-o după ce i s-a făcut rău şi s-a dus la culcare. N-am mai văzut-o de câteva zile.

— Minţi! Ai văzut-o azi-dimineaţă.

Răspunsul meu sosise năprasnic. Nu se aşteptase. Am văzut-o cum se înţepeneşte în scaun.

— Cine a spus asta? mă întrebă. Cine vorbeşte aiurea?

— Eu o spun şi nimeni nu vorbeşte aiurea.

în mod intenţionat, nu ridicasem vocea. Nu suna acuzator nici ca ton, nici ca implicaţie.

— Şi-a mai recăpătat cunoştinţa? Ţi-a mai spus ceva la spital înainte de a muri?

întrebările erau puse pe un ton dur şi abrupt.

— Nu, i-am răspuns. Nu mi-a spus nimic, nici mie, nici altora.

— Atunci, ce contează? De ce vrei să ştii?

închipuieşte-ţi că ar fi venit aici azi-dimineaţă, la ce ţi-ar folosi acum?

— Vreau să ştiu cum şi de ce a murit.

Făcu un gest.

— La ce bun? Niciunul dintre noi nu are cum să ştie.

l-a venit ameţeala şi a căzut. A văzut-o Berthe, nu, când trecea cu vacile prin parc. Aşa mi-a povestit Charlotte. Ţie nu ţi s-a spus acelaşi lucru?

— Ba da. Mi s-a spus acelaşi lucru; şi lui Blanche şi bănuiesc că şi lui Paul şi lui Renee. Şi celor de la spital.

Numai că eu nu cred. Asta-i tot.

— Dar tu ce crezi?

îi scrutam chipul care nu exprima nimic.

— Cred că s-a sinucis, am răspuns, şi tu ai aceeaşi credinţă.

Mă aşteptam să nege, sau să se revolte, sau să mă

acuze, sau, poate, să înjghebe un soi de apărare, invocând compasiunea. în schimb, incredibil, ridică din umeri, pe urmă zâmbi şi spuse fără pic de emoţie:

— Şi dacă totuşi...

Răspunsul, rece, inuman, lepădându-se de moarte atât de nepăsător, era o confirmare la ceea ce mă temeam cel mai nâult. Sesizasem din prima clipă indiferenţa faţă de

Francoise dar împletită cu ceva încă nerostit: dorinţa soacrei ca nora să-şi afle moartea. Oricare ar fi fost motivul – egoismul, răutatea, lăcomia – contesa dorise s-o îndepărteze pe Francoise din cale şi crezuse undeva, în străfundurile inimii, că şi fiul ei nutrea aceleaşi gânduri.

Boala în timpul sarcinii ar fi condus la acelaşi rezultat;

dezastrul de azi adusese un sfârşit mai rapid. Faptul că nefericita şi neglijata Francoise căzuse probabil pradă impulsului de a-şi lua viaţa o lăsa rece. Moartea sau naşterea unui moştenitor – oricare dintre ele – însemna scăparea de sărăcie; iar mama lui Jean nu simţea decât uşurare la gândul că lucrurile se rezolvau acum.

— Orice s-ar fi întâmplat, spuse ea, tu n-ai nicio vină.

N-ai fost aici. Prin urmare, uită totul. Joacă-ţi rolul şi jeleşte-o.

Se aplecă în faţă, pe scaun şi-mi luă obrazul între palme.

— E prea târziu să te apuci acum să-ţi formezi o conştiinţă, continuă ea. Ţi-am mai spus-o nu demult. Şi dacă ţi-ai închipuit că Francoise ar fi rezistat la naştere, ce te-a făcut să pariezi pe moartea ei?

— Cum adică? am întrebat.

— în ziua când te-ai întors de la Paris, ai telefonat la

Carvalet, spuse ea. Mi-a povestit Charlotte; a ascultat la celălalt telefon, în camera lui Blanche, aşa cum face întotdeauna când se vorbeşte ceva ce merită să fie ascultat;

şi pe urmă vine să-mi raporteze. Când am auzit ce-ai discutat cu firma, cum ai putut să faci prostia să le accepţi pretenţiile, imediat mi-am dat seama că totul e un risc. Te bazai pe averea care urma să sosească. Fără o creştere de capital erai ruinat. Nici nu mă mir că a doua zi dimineaţă aveai remuşcări şi te-ai dus la bancă, la Villars, ca să cauţi în seif Contractul de căsătorie. Puteai să nu te oboseşti.

Există duplicate pentru tot în bibliotecă, dacă ţi-ai fi dat osteneala să le cauţi. Dar era mai amuzant să te duci la

Villars, nu? Ai o iubită acolo. Aşa mi-ai spus în seara când te-ai întors.

Cursul evenimentelor era limpede şi nu putea fi negat.

Motivele mele, răstălmăcite şi interpretate greşit, nu mai aveau acum niciun fel de importanţă.

— Francoise ştia de contract, i-am spus. Nu i-am ascuns nimic. I-am spus adevărul.

— Adevărul?!

Ochii care mă priveau erau cinici şi duri. Durerea şi suferinţa de azi-ncapte trecuseră. Parcă niciodată nu-mi ceruse ajutorul, niciodată nu se chinuise.

— Toţi spunem adevărul când se întâmplă să ne convină, ripostă ea. Francoise mi-a spus adevărul azi-dimineaţă când a venit aici. A, da, ai dreptate. Am văzut-o. Probabil că eu am fost ultima. A venit gata îmbrăcată, pregătită să plece în căutarea fetei. „Ce-ar fi putut s-o tulbure pe Mărie-Noel?” m-a întrebat. „De ce a fugit? Ce-a tulburat-o?” Am răspuns: „îi e frică că va fi înlocuită, asta e. Nimănui nu-i place să i se ia locul. Vrea ca şi tu şi copilul pe care-l porţi să nu-i mai staţi în drum.”

De aici a început. Mi-a spus că întotdeauna i-a fost dor de acasă, că s-a simţit singură, pierdută şi că eu port vina pentru că am fost împotriva ei de la început. „Jean nu m-a iubit niciodată”, a spus. Iar eu am aprobat. „Şi acum nu vrea decât banii mei”, a continuat ea. „Bineînţeles”, i-

am răspuns. „Vrea să mor ca să se poată căsători cu altcineva?” m-a întrebat în cele din urmă. I-am spus că nu ştiu. „Jean se culcă cu oricine. Chiar şi cu Renee, aici, la castel şi are o iubită în Villars”, i-am mai spus. Mi-a ripostat că bănuise şi una şi cealaltă şi că amabilitatea faţă de ea din ultimele zile fusese un paravan ca s-o faci să creadă altceva. „Deci nu numai fetiţa doreşte să dispar”, spuse ea. „Şi Jean şi dumneata, şi femeia din Villars şi

Renee”. Nu i-am răspuns. I-am atras numai atenţia să termine cu istericalele şi să coboare. Altceva n-am mai discutat. A vrut să afle adevărul şi I-a aflat. Dacă n-a fost suficient de tare să-l îndure, o’priveşte pe ea, nu pe mine.

Faptul că a căzut de la fereastră pentru că i-a venit ameţeala sau pentru că a vrut să cadă nu are nicio importanţă şi nici nu vom afla vreodată. Rezultatul este unul singur. Acum ai ce-ţi doreşti, nu?

— Nu! am strigat. Nu!

Am împins-o înapoi pe scaun; se schimbă la faţă. Părea descumpănită, speriată şi trecerea bruscă de la cinism la teamă la auzul vocii mele ridicate, plină de mânie la adresa ei, după cum îşi închipuia, şi nu împotriva mea, mă făcu să-mi dau seama de deşertăciunea oricărei explicaţii, de efortul inutil de a o face să priceapă. Indiferent ce i-ar fi spus lui Francoise, oricât de mult adevăr ar fi conţinut vorbele ei, oricât de brutale, ele fuseseră rostite pentru fiul ei. Acuzaţia cădea.

M-am ridicat şi m-am dus la fereastră; am privit peste parc, spre copaci. Doamne Dumnezeule, m-am gândit, trebuie să existe un răspuns, o ieşire, nu pentru mine, impostorul, ci pentru ei, pentru mamă, pentru copil, pentru

Blanche, Paul şi Renee. Dacă Jean de Gue stârnise invidia, dezbinarea, animozitatea, el avea cel puţin scuza trecutului}. Eu nu mă puteam bucura de un asemenea pretext. îl urmasem pentru că dorisem să rămân ascuns,

să-mi pierd identitatea.

Ploaia de aseară curăţase mizeria din jgheaburile de plumb. O băltoacă de apă lucea în gura garajului. Iar în ea, ceva străluci asemeni sticlei. Era o fiolă de morfină goală aruncată de Charlotte, ieşind acum la iveală pentru că frunzele fuseseră luate de apă. Mă uitam la fiolă şi mă întrebam: dacă aş fi rămas în cameră la mine şi n-aş fi folosit seringa, ce s-ar fi întâmplat, ce speranţe sau ce înţelegere s-ar fi realizat? Nu m-aş mai fi dus la Villars şi nici copilul la fântână. S-ar fi putut evita tragedia. Francoise ar mai fi fost în viaţă. M-am îndepărtat de fereastră şi am privit-o pe femeia din scaun.,

— Trebuie să mă ajuţi, i-am spus.

— Să te ajut?! Cum? mă întrebă. Cum aş putea eu să te ajut?

Am îngenuncheat lângă scaunul ei şi i-am luat mâna.^

Indiferent de relele săvârşite până atunci, ele aparţineau trecutului, iar un străin nu avea cum să le remedieze. Eu nu puteam decât să clădesc prezentul. Dar nu de unul singur.

— Chiar adineauri mi-ai spus că acum am ce-mi doresc. Te-ai referit la bani? Pentru turnătorie, pentru noi toţi, pentru St. Gilles?

— La ce altceva? mă întrebă. Ai să fii bogat, ai să faci ce vrei şi ai să fii liber. Asta contează pentru tine, nu?

— Nu, am răspuns, tu contezi. Vreau să fii stăpâna casei ca pe vremuri. Dar atâta vreme cât iei morfină n-ai să reuşeşti.

Ceva se prăbuşi – strat apărător după strat apărător, care îl fereşte pe oricare individ împotriva atacului, amuţind toate provocările, astupând orice semnal; miezul, rămas în izolarea sa neatins, se sfărâmă pentru o clipită când vorbeam; am simţit prin mâna care îşi înteţi strânsoarea pe a mea singurătatea anilor, simţurile

amorţite, mintea batjocoritoare, inima pustie. Parcă o dată cu atingerea, aceste lucruri deveneau o parte din mine, iar acum îmi aparţineau, iar povara era insuportabilă. Pe urmă, îşi retrase mâna dintr-a mea, armura reveni la loc, chipul îşi reluă trăsăturile, iar ea redeveni persoana care-şi alesese un anume mod de viaţă pentru că nu exista o altă alternativă, iar bărbatul îngenuncheat.alături, pe care ea îl socotea fiul ei, era numai cineva care încerca să-i răpească singura consolare, singura cale spre uitare.

— Sunt bătrână şi neputincioasă, spuse ea. De ce-mi ceri socoteală pentru ceva care mă face să uit? „

— Nu eşti nici bătrână şi nici neputincioasă, i-am răspuns. Poate aşa crezi tu, eu însă cred cu totul altceva.

Ieri ai coborât şi ai stat pe terasă să primeşti oaspeţii. Ai vrut să stai lângă mine cum stăteai lângă tata, ai vrut să fii ca pe vremuri, demult. N-a fost doar o simplă însufleţire a trecutului sau o scânteie de mândrie, ci şi strădania să-ţi dovedeşti ţie însăţi că poţi să duci îndatorirea la bun sfârşit, că nu depinzi de cutia cu fiole de acolo, de seringă şi de

Charlotte. Poţi fii mai tare ca ele şi ai fost. Şi ai fi continuat să jii dacă n-aş fi fost eu.

îşi ridică privirea spre mine, atentă, prudentă.

— Ce vrei să spui? mă întrebă.

— La ce te-ai gândit ieri-dimineaţă, după ce au plecat oaspeţii?

— La tine, îmi răspunse, la vremurile de odinioară. Am trecut în revistă anii. Dar ce contează la ce m-am gândit?

M-au apucat durerile, asta-i tot. Şi când sufăr, îmi trebuie morfină.

— Eu te-am făcut să suferi, am răspuns. Eu sunt de vină.

— Şi chiar dacă e aşa? Toate mamele suferă pentru copiii lor. Face parte din viaţa noastră. Şi nu vă

învinovăţim niciodată.

— Nu face parte şi.din viaţa unui fiu, am răspuns. Fiii nu rezistă la durere. Şânt laşi, aşa cum am fost eu întotdeauna. De asta am nevoie de ajutorul tău şi acum şi pe viitor, chiar mai mult decât în trecut.

M-am ridicat şi m-am dus în cămăruţa alăturată. Cutia cu fiole şi seringa se aflau încă în dulăpiorul de deasupra lavoarului. Le-am luat şi le-am dus în dormitor să i le arăt.

— Le iau cu mine, am spus. Poate că ceea ce fac este periculos, nu ştiu. Mi-ai spus că am riscat pe avere când am încheiat noul contract cu Carvalet. Şi ăsta e un risc, de o altă natură.

Am văzut-o cum îşi încleştează mâinile de scaun şi o clipă în ochi îi apăru o expresie de spaimă, de disperare.

— Nu sunt în stare, Jean, spuse ea. Nu înţelegi. Nu mă pot lăsa complet, dintr-o dată, aşa. Sunt prea bătrână şi prea obosită. Altădată, poate aş fi fost în stefre, dar acum, nu. Dacă doreai să pun capăt, de ce nu mi-ai spus până acum? E prea târziu.

— Nu e prea târziu.

Am lăsat cutia pe masă.

— Dă-mi mâinile, i-am spus.

îşi puse mâinile într-ale mele, iar eu am ridicat-o de pe scaun. A rămas în picioare lângă mine şi, ca să se menţină, mă apucă strâns de mâna bandajată; durerea mă săgeta din vârfui”degetelor până la cot. Nu-mi dădu drumul pentru că nu-şi dădea seama de suferinţa mea, iar eu eram conştient că dacă mi-aş fi retras mâna, s-ar fi pierdut ceva, încredere, putere, ceva care în clipa aceea făcea parte din fiinţa ei şi o îmbărbăta.

— Acum, hai să coborâm, am spus.

Stătea între mine şi fereastră, masivă, uriaşă, astupând lumina, clătinându-se o clipă; când îşi recapătă echilibrul, crucifixul de ebonită pe care-l purta în jurul

gâtului i se legănă pe piept ca un pendul.

— Să coborâm? repetă ea. De ce?

— Pentru că am nevoie de tine, am spus, iar pe viitor, vei coborî zilnic.

Se ţinu mult timp de mine, fără să slăbească deloc strânsoarea mâinii. Pe urmă îmi dădu drumul şi se îndepărtă încet spre uşă, maiestuoasă, demnă. Pe coridor nu mă luă de braţ, ci se aplecă înainte, în faţa mea şi deschise altă uşă. într-o clipă, câinii îi săriră în braţe, lătrând, ţopăind, încercând să-i lingă mâinile.

Se întoarse spre mine, triumfătoare.

— Exact cum mi-am închipuit, spuse ea. Câinii ăştia nu sunt scoşi la aer. Charlotte mă minte. Charlotfe ar trebui să-i ducă în parc în fiecare după-amiază. Necazul e că în castel nu e niciun fel de supraveghere, niciun fel de disciplină.

Câinii, eliberaţi, fugiră spre scări, iar noi pornirăm după ei.

— Am auzit eu bine când i-ai spus preotului că Blance şi Paul se ocupă de pregătirile de înmormântare?

— Da.

— Habar n-au ei de lucrurile astea! N-a mai fost nicio înmormântare la castel de când s-a prăpădit taică-tău.

Trebuie făcut totul cum se cuvine. Francoise a fost o persoană importantă, trebuie să i se acorde tot respectul.

La urma urmei, a fost soţia ta. A fost Comtesse de Gue.

Mă aşteptă la capul scărilor, până am dus cutiile în vestiar la mine. Când ne-am apropiat de salon, am auzit voci. Se întorseseră şi ceilalţi. Paul stătea lângă şemineu, preotul lângă el. Renee era aşezată pe locul obişnuit de pe canapea, Blanche, pe un scaun". Rămăseseră cu ochii aţintiţi pe noi, descumpăniţi, şi chiar preotul, speriat, nu-şi reveni decât după o clipă, când se îndreptă spre noi plin de solicitudine, dornic să dea ajutor. Dar ea îi făcu semn să o

lase şi se îndreptă spre scaunul de lângă foc, scaunul pe care stătea întotdeauna Francoise. Blanche se ridică imediat şi veni la ea.

— Ar fi trebuit să stai în pat, îi spuse. Charlotte mi-a spus că eşti foarte tulburată şi epuizată.

— Charlotte minte, sună răspunsul, iar tu vezi-ţi de treburile tale.

Pipăi fusta după ochelarii atârnaţi de un lanţ în jurul gâtului, lângă crucifix, şi-i puse şi ne privi pe fiecare, pe rând.-

— Casa aceasta se află în stare de doliu, spuse ea, nu este un sanatoriu particular. Nora mea a murit. Intenţionez să mă îngrijesc de ceea ce trebuie făcut pentru a i se aduce onorurile cuvenite. Paul, dă-mi creion şi câteva foi de hârtie. Blanche, în biroul din camera mea, în sertarul de sus, ai să găseşti un dosar în care sunt trecute numele tuturor celor care au venit la înmormântarea lui taică-tău.

Majoritatea au murit, dar mai au rude. Renee, adu-mi cartea de telefon. Monsieur le cure, v-aş fi recunoscătoare dacă aţi veni lângă mine; vreau să discut nişte probleme referitoare la înmormântarea propriu-zisă. Jean...

Ridică ochii spre mine şi se opri.

— Pentru moment, n-am nevoie de ajutorul tău. Du-te mai bine puţin la aer, o să-ţi facă bine. Poţi să plimbi câinii, dacă tot nu i-a scos Charlotte. Dar înainte de a pleca, adăugă ea, pune-ţi un costum închis la culoare. Le Comte de Gue nu se plimbă îmbrăcat în jachetă sport când i-a murit soţia.

Capitolul 22

l-am lăsat în salon, am urcat la etaj şi m-am schimbat.

Pe urmă i-am chemat pe Gaston şi l-am.rugat să aducă maşina în faţa intrării.

— Vreau să mă duci la verrerie. Mă duc să iau fetiţa...

— Prea bine, Monsieur le Comte.

Când am ieşit din sat spre deal şi pădure, îmi spuse:

— Eu şi soţia mea, Monsieur le Comte, şi de fapt toată lumea de la castel, dorim să ne exprimăm cele mai sincere păreri de rău în aceste clipe grele.

— îţi mulţumesc, Gaston, am spus.

— Dacă vă putem ajuta cu ceva, vă rog să ne spuneţi, Monsieur le Comte.

l-am mulţumit din nou. Nimeni nu putea face nimic să uşureze situaţia, în afară de mine; iar eu începusem prin a o lipsi pe o morfinomană de drog, ceea ce putea duce la o tragedie şi mai mare decât prima. Nu eram în stare să-mi imaginez. Tot ceea ce ştiam era că ajunsesem să merg la risc, la fel ca şi Jean de Gue.

Gaston opri maşina la porţile turnătoriei. Era încă devreme, dar nu se vedea nimeni prin preajmă. Probabil că oamenii opriseră lucrul în ziua aceea din respect pentru Francoise.

M-am dat jos din maşină şi am intrat pe terenul abandonat. Julie nu era în căsuţa ei. Se dusese probabil la băiat, iar Marie-Noel era cu ea. l-am spus lui Gaston să aştepte şi m-am dus spre casa stăpânului, dar uşa' era încuiată. Am traversat pavajul mâncat de vreme din faţa ferestrelor şi m-am dus să mă uit în fântână. Cred că avea vreo douăzeci de picioare adâncime. Scara şubredă, cu trepte lipsă, ici şi colo, era aproape putrezită. Ghizdurile fântânii erau slinoase, acoperite de mucegai verzui. Jos de tot, pe fund, se vedeau cioburi, nisip şi noroi. Era de necrezut ca un copil de zece ani să fi coborât acolo, noaptea, fără să-i fie teamă. Şi, totuşi, aceasta era realitatea.

Am plecat de la fântână şi m-am uitat în casa stăpânului prin geamul prăfuit. Păturile erau încă aruncate în mijlocul duşumelei unde stătuse Marie-Noel. Am ocolit prin spatele casei, prin livadă, dar fereastra prin care intrasem în dimineaţa aceea era închisă. Ivărul însă nu

fusese pus – probabil că Julie trăsese geamul în grabă, după ce eu şi

Blanche plecaserăm; o luase pe Marie-Noel cu ea fie acasă, fie la casa băiatului ei.

Am deschis din nou fereastra şi amintrat. M-am dus lângă mormanul de pături, ca şi în dimineaţa aceea; am înjghebat din pustiul ce mă înconjura chipul plăpând şi liniştit al copilului adormit, inaccesibil, după cum mi se păruse, durerii sau suferinţei, dar îndurând îndărătul micuţei măşti povara chinuitoare a groaznicului vis. M-am aplecat şi am atins pătura, iar gestul îmi aduse aminte alte momente, la Chinon poate, sau la Orleans, când un şir de pelerini, cu ochii larg deschişi, atingeau cu mâini murdare câte o treaptă pe care îngenunchease pe vremuri Fecioara, ca piatra să le dea virtute. Mi se păruse o prostie. Şi încă mi se mai părea la fel. Pătura pe care o atinsesem fusese înfăşurată în jurul unui copil cu prea multă imaginaţie, după ce petrecuse o noapte într-o fântână. M-am scotocit în buzunar după bucăţica de hârtie şi am citit din nou ultimele rânduri: „Sainâe-Vierge îmi spune că eşti nefericit şi că suferi pentru o greşeală săvârşită mai demult, aşa că mă voi ruga ca toate păcatele fale să se reverse asupra mea, pentru că eu sunt tânără şi voinică şi le pot îndura mai uşor.

Somn uşor şi ai încredere în Marie-Noel care te iubeşte mult”. Am pus la loc petecul de hârtie. Eram singurul pelerin…

Am ieşit pe fereastră şi m-am întors pe acelaşi drum; o clipă m-âm oprit să privesc copacii bătrâni şi cibturoşi, împovăraţi de mere, floarea-soareiui culcată la pământ şi viţa care năpădise casa, plină de struguri neculeşi. Pe urmă am trecut pe lingă şoproane, spre partea din faţă a casei. Probabil că Gaston le spusese celor din căsuţă că venisem, pentru că Marie-Noel străbătea terenul în întlmpinarea mea.

Brusc, mi-am dat seama că nu ştiu ce să-i spun.

Crezusem că o s-o văd întâi pe Julie şi ea m-ar fi luminat cum primise fetiţa vestea.

— Să nu râzi, îmi strigă ea.

Să râd? în viaţa mea nu-mi arsese mai puţin de râs ca acum. Am rămas locului consternat, neştiind ce vrea să spună.

— Sunt îmbrăcată cu hainele lui Pierre, strigă ea. Uite, ăsta e jerseul lui, iar asta e salopeta lui albastră. Madame

Yves m-a pus să-mi scot rochiţa pentru că era umedă. Şi în afară de asta, aşa se cuvine.

Mi-am dat seama că într-adevăr purta nişte lucruri care nu-i erau pe măsură. Erau prea scurte şi făceau picioarele să-i pară mai lungi şi mai subţiri ca oricând; împrumutase şi o pereche de saboţi, foarte mari, aşa că trebuia să-i târşâie după ea ca să poată merge.

— la uită-te, spuse ea, sunt mai înaltă decât Pierre şi el are doisprezece ani!

îmi arătă că mânecile salopetei nu-i ajungeau până la încheieturi; se întinsese ca să pară şi mai scurte.

— Da, am spus, văd.

Am rămas locului, privind-o stânjenit. Nu se poate să nu existe totuşi, mă.gândeam eu, nişte cuvinte pe care le rosteşte un părinte când se petrece o asemenea tragedie, în niciun caz nu rămâne ca mine în mijlocul drumului şi discută despre haine.

— N-am putut să vin să te iau mai devreme..., am început, dar nu aşteptă să termin. Mă luă de mână şi spuse:

— Mă bucur că n-ai putut. Vino să vezi ce am făcut,

Pierre şi cu mine.

Mă conduse la o movilă de moloz lângă o alta de cioburi.

— Ăsta e castelul, spuse ea, arătând către figurina de

sticlă pe care o avusese în buzunar în dimineaţa aceea, iar bucăţile astea de sticlă sunt casele din St. Gilles. Ciobul ăsta mare e biserica. Uite, Pierre a adus pietricele să facă drumurile. Şirul ăsta este râul, iar rămurica îndoită e podul.

Ne-am jucat toată după-amiaza.

Deci Julie nu avusese când să-i spună. Nu ştia. M-am uitat în spate, peste umăr, după Julie sau Gaston, dar nu i-am văzut pe niciunul.

— Unde e Madame Yves? am întrebat.

. — în casă, vorbeşte cu Gaston şi Andre. Pierre s-a dus la fermă după lapte. Am băut de la ei azi-dimineaţă; n-au avut decât puţin într-o cană. Ghici ce am mâncat la prânz?

Pui! Madame Yves s-a dus şi a prins un cocoş şchiop, bietul de el, care se bătea cu ceilalţi. Zicea că a murit curajos, în cinstea vizitei mele.

Se uită la mine ca să-mi vadă uimirea. N-am spus nimic. încercam să găsesc o modalitate să-i spun ce se întâmplase.

— Ştii, continuă ea, coborând vocea, e foarte trist, dar mama lui Pierre, nu mai locuieşte cu ei. A fugit la Le Mans acum câteva săptămâni şi de aceea Madame Yves vine şi le găteşte, pentru Andre" şi Pierre. E atrt de greu pentru un băiat să nu aibă mamă şi un soţ să nu aibă soţie.

Nu-i dădusem suficient timp lui Julie. Acesta era motivul, Gaston îi adusese mesajul cu mai puţin de o oră în urmă. încă nu găsise momentul potrivit să-i spună. Mă înşelasem însă.

— Şi la noi e aproape la fel, spuse ea. Şi tu te-ai ars ca

Andre, dar arsura lui o să ţină toată viaţa, iar a ta numai câteva zile. în plus, noi avem mângâierea că Maman va fi bine îngrijită. La urma urmei, după cum mi-a explicat şi

Madame Yves, e mai bine să fii alături de Isus în rai, decât cu un mecanic în Le Mans.

Se ridică şi-şi şterse genunchii de nisip.

— Când Ernest a venit înapoi cu camionul şi a spus că

Maman a fost dusă la spital, am ştiut ce o să se întâmple, continuă ea. Visurile mele se împlinesc de obicei. Dar, cel puţin, ăsta a fost un accident. Numai că în visul meu încercam toţi s-o ornorâm. Dar cum a ajuns Maman să cadă de la fereastră?

— Nu ştiu, am spus. Nimeni nu ştie.

— Am să descopăr eu. Şi dacă aflu, Maman o să fie mai liniştită acolo în rai.

Pe urmă luă castelul de sticlă şi-l puse în buzunar.

Ne-am îndreptat spre căsuţă mână în mână. Julie ieşise în poartă cu Gaston. Avea hainele fetiţei pe mână.

— S-au uscat, spuse ea. Mai bine te duci să te schimbi.

Nu poţi merge la castel îmbrăcată aşa. Hai, repede.

O vârî pe Marie-Noel în casă şi-i dădu hainele, apoi se întoarse spre mine.

— A fost curajoasă, nu glumă, spuse ea încet. Puteţi să fiţi mândru de ea. ’ * ’

— Totul s-a petrecut atât de rapid, am răspuns. încă n-a avut timp să-şi dea bine seama.

Julie mă privi cu milă, la fel ca dimineaţă, când stătusem împreună lângă copilul adormit.

— Vă pricepeţi atât de puţin la copii, Monsieur Jean, îricât vă închipuiţi că dacă nu plâng nu suferă? Dacă e aşa, să ştiţi că vă înşelaţi amarnic.

Vorbea repede, ca şi cum ar fi încercat să apere fetiţa de vreo acuzaţie. Pe urmă îşi reveni.

— Scuzaţi-mă că vă vorbesc deschis. Adevărul este că fetiţa ne-a cucerit pe toţi azi. Condoleanţele mele,

Monsieur le Comte, pentru marea pierdere suferită.

între noi se restabiliseră relaţii ierarhice. Portăreasa de la turnătorie se adresa seniorului de St. Gilles. Am înclinat capul şi i-am mulţumit. Pe urmă m-am adresat iar ca unei prietene:

— Ne-ai ajutat mult azi, Juiie. Am fost convins că tu erai singura în stare să-i dai vestea fetiţei. Şi nu m-am înşelat.

— Nici n-a avut nevoie să i se spună, răspunse Juiie.

Ea ne-a spus nouă. Zicea că o prevenise visul. Cât despre mine, Monsieur Jean, n-am crezut niciodată în vise. Numai că ştiţi, copiii ca şi animalele, sunt mai apropiaţi de adevăr.

Se uită peste terenul pustiu spre casa stăpânului şi fântână.

— Cred că va fi o anchetă, nu? N-o aduceţi pe Madame

Jean înapoi până nu se termină totul, nu?

— O anchetă? am repetat.

— Sigur că o să rezolve doctorii, spuse ea, dând din cap. Să sperăm însă că n-o să dureze. Lucrurile astea sunt tare neplăcute.

Fusesem prea buimăcit la spital şi prea tulburat ca să mă gândesc la asemenea lucruri. Dar, fireşte, Juiie avea dreptate. Probabil că asta discutaseră Blanche cu Paul la spital după ce, am plecat.

— Habar n-am ce urmează să se facă, Juiie. Am lăsat ca totul să fie rezolvat de Monsieur Paul şi Mademoiselle

Blanche.

Marie-Noel ieşi din casă, îmbrăcată în rochiţa şi hăinuţa ei. O sărută pe Juiie de rămas bun, iar Gaston ne conduse înapoi la St. Gilles. Când am intrat pe poartă, am observat încă patru maşini:

— Maşina doctorului Lebrun, spuse Marie-Noel, şi a lui

Monsieur Talbert. Pe celelalte nu le cunosc.

Talbert era avocatul care scrisese scrisoarea găsită în seif. Fără îndoială că el se ocupa de treburile familiei. Când ne-am apropiat şi am coborât, am văzut un om în uniformă, aşezat la volanul primei maşini.

— E maşina comisarului de police, şopti Gaston.

Probabil că a venit împreună cu Maâtre Talbert şi doctorii din Villars.

— Dar de ce a fost nevoie să vină toţi? întrebă

Marie-Noel. Doar n-au de gând să aresteze pe cineva?

— întotdeauna vin dacă s-a petrecut un accident, i-am răspuns. Va trebui să stau de vorbă cu ei. Du-te şi caut-o pe Germaine. Roag-o să-ţi citească.

— Germaine citeşte foarte prost, spuse ea. Nu-ţi face griji cu mine. îţi promit că n-o să te mai supăr cu nimic nici acum nici altă dată.

Se duse pe terasă şi intră pe uşă, iar eu m-am întors spre Gaston.

— Comisarul va dori probabil să-i pună câteva întrebări soţiei tale. Era aici când s-a petrecut accidentul.

— Da, Monsieur le Comte.

Părea neliniştit. Şi eu mă simţeam la fel. Coşmarul zilei nu se terminase. Am intrat în castel şi am auzit voci venind dinspre salon. Când am deschis uşa, au contenit şi toată lumea s-a întors spre mine. L-am recunoscut pe dr.

Lebrun şi dr. Moutier de la spital. Cel de al treilea era scund, îndesat, cu părul cărunt. Probabil că era avocatul

Talbert. Cel de al patrulea, cu un aer mai oficial, presupuneam că era comisarul de police.

Primul gând mi-a zburat spre contesă. M-am uitat prin cameră după ea şi am văzut-o aşezată încă pe scaunul de lângă cămin, impunătoare şi neîmblânzită. Nu dădea semne de oboseală, iar prezenţa ei umplea camera, micşorând statura tuturor.

— lată-l pe fiul meu, Monsieur, se adresă ea comisarului.

Pe urmă se întoarse spre «mine.

— Monsieur Lemotte a avut amabilitatea să se deplaseze personal din Villars ca să pună întrebările necesare.

Cei trei bărbaţi se apropiară de mine, dornici să-şi exprime compasiunea.

— Regret că vă deranjez în aceste momente, Monsieur, rosti le commissaire de police.

— Sunt copleşit, de Gue, atrt de copleşit încât nu-mi găsesc cuvintele cu care să-mi exprim regretul, se pronunţa şi dr. Lebrun.

Şoaptele de mulţumire, strânsul mâinilor dădură demnitate momentului, uşurând tensiunea şi aruncând o punte peste pauza penibilă dinaintea interogatoriului.

Când formulele de politeţe fură încheiate, le commissaire se întoarse spre mine.

— Şi.dr. Lebrun şi dr. Moutier m-au informat,

Monsieur, că soţia dumneavoastră aştepta un copil peste câteva săptămâni şi înţeleg că în ultima vreme a dat dovadă de o nervozitate crescândă, spuse el. Sunteţi de aceeaşi părere?

— Da, am răspuns. Este foarte adevărat.

— Era poate nejustificat de_ speriată în legătură cu naşterea?

— Cred că da.

— Scuzaţi-mă, Monsieur, interveni Talbert, avocatul,

Monsieur le Comte,.vă rog să-rm iertaţi intervenţia, dar naşterea era aşteptată cu nerăbdare de amândoi – şi de

Monsieur şi de Madame la Comtesse Jean. Sperau să aibă un fiu.

— E firesc, spuse la Qomtesse, toţi părinţii sunt la fel.

— Dar mai ales în acest caz, rosti avocatul, pentru că

după cum prevedea Contractul de căsătorie, naşterea unui fiu însemna o creştere imediată a venitului, mai ales pentru

Monsieur le Comte. Ştiu, din cele povestite de dumneaei, că Madame la Comtesse Jean era îngrozită să nu-şi dezamăgească soţul, şi bineînţeles întreaga familie. Cred ca acest iucru explică starea de nervozitate crescută în cazul dumneaei.

— îngrozită cred că e un cuvânt cam tare, Maâtre

Talbert.

Se întoarseră cu toţii spre vorbitoarea din fotoliul de lângă cămin.

— Nora mea n-avea de ce să fie îngrozită de niciunul dintre noi. Nu depindem chiar atât de condiţiile unui

Contract de căsătorie ca să nu existăm fără ajutorul lui.

Familia răposatului meu soţ stăpâneşte aceste-locuri de trei sute de ani.

Avocatul se îmbujora.

— N-am vrut să las impresia, Madame, că Madame la

Comtesse Jean ar fi fost intimidată de situaţia în care se găsea. Am vrut doar să arăt că poziţia dumneaei era delicată şi o resimţea ca pe o responsabilitate. Naşterea unui fiu ar fi uşurat considerabil dificultăţile financiare. Era conştientă de acest lucru.

Comisarul se uită spre dr. Lebrun care ezită, privi spre”

contesă, pe urmă spre mine.

— Madame Jean era într-adevăr neliniştită ca nu cumva să nască o fată, spuse el. De fapt, săptămâna trecută când am venit la control, mi-a şi subliniat acest lucru. Fără îndoială că această nelinişte s-a adăugat la starea dumneaei de nervozitate.

— Pe scurt, spuse comisarul, Madame la Comtesse de

Gue, avea o înclinaţie spre isterie. Vă rog să mă

iertaţi,

Monsieur, dar nu doresc decât să stabilesc faptul că soţia dumneavoastră era deosebit de agitată la vremea accidentului şi, prin urmare, starea în care se afla a favorizat ameţeala. Sunteţi de acord, Docteur?

— Bineînţeles, bineînţeles.

— Şi dumneavoastră, Monsieur?

— Cred că da, am răspuns. Era agitată din cauza fetiţei. Vi s-a spus ce s-a întâmplat?

— Monsieur Paul de Gue şi Mademoiselle Blanche mi-au relatat tot. Şi o femme de chambre. Mă bucur că aţi găsit-o până la urmă pe micuţă. Deci dumneavoastră aţi văzut-o ultima oară pe soţie azi-dimineaţă, înainte de a pleca să căutaţi fetiţa?

— Da, aşa este.

— Era foarte tulburată?

— Cred că nu mai mult decât eram cu toţii.

— N-a sugerat că ar vrea să se dea jos din pat şi să ajute şi dumneaei la căutatul fetiţei?

— Nu.

— Prin urmare aţi lăsat-o în pat – după câte putem presupune – să aştepte să vă întoarceţi cu vestea că fetiţa este în siguranţă?

— Da.

— Deci toată lumea a plecat de acasă cu excepţia a două femme de chambre – Germaine, care a dus micul, dejun la Madame la Comtesse Jean şi pe urmă a fost trimisă în sat de către Mademoiselle Blanche, şi Charlotte;

bucătăreasa, care era jos; şi bineînţeles, Madame la

Comtesse, care se afla în camera* dumneaei, la etaj. Arh examinat locul unde a căzut soţia dumneavoastră, adăugă el. Propun să urcăm direct în dormitor, cu aprobarea dumneavoastră.

— Bineînţeles, am răspuns.

’ – Am interogat-o pe Berthe, femeia care vede de

vaci.

A văzut-o pe soţia dumneavoastră când s-a aplecat pe fereastră, ca şi cum ar fi vrut să apuce ceva – aşa mi-a descris-o, pe urmă s-a zbătut în aer, se pare, şi a căzut.

Berthe a strigat după ajutor; au auzit-o bucătăreasa şi

Charlotte, care s-a dus imediat la şanţ. Bucătăreasa a telefonat după ambulanţă la Villars, iar dr. Moutier mi-a relatat restul. Aş vrea să stabilesc faptul că n-a mai intrat nimeni în dormitor după ce Germaine, femme de chambre, cu care tocmai am discutat, i-a dus micul dejun.

— Charlotte ar fi putuf să intre, spuse Renee.

— Nu vreţi să o chemaţi, Monsieur? sugeră le commissaire.

— Charlotte este camerista mea personală; o s-o sun eu, spuse Madame la Comtesse.

O mână se întinse din fotoliu spre şnurul soneriei.

— Charlotte m-a anunţat despre accident. Era isterică.

Bănuiesc însă că erau cu toţii. De la ea n-o să aflaţi prea multe. Servitorii îşi pierd întotdeauna capul la nenorocire.

Când Gaston răspunse, îi spuse că domnul commissaire dorea să stea de vorbă cu Gharlotte.

— Nu prea înţeleg, spuse Paul, ce importanţă are ce i-a spus Charlotte sau Germaine cumnatei mele. Nu are nicio legătură cu faptul că a ameţit şi a căzut de la geam.

— Mă scuzaţi, Monsieur, spuse le commissaire. înţeleg cât chin trebuie să provoace acest interogatoriu familiei.

Numai că pentru a mă conforma cerinţelor legii, trebuie să stabilesc fără urmă de îndoială că motivul accidentului a fost o pură întâmplare. Din nefericire, când cineva cade de la înălţime mai există şi alte cauze.

Renee, speriată, păli brusc.

— Cum adică? întrebă ea.

Madame, explică le commissaire cu blândeţe, când o persoană se află într-o stare de nervozitate extremă, această stare o împinge uneori la lucruri periculoase. Nu vreau să spun că aşa stau lucrurile în acest caz. După cum am mai spus, eu înclin să cred că motivul a fost o senzaţie bruscă de ameţeală. Dar trebuie să' mă conving.

— Vreţi să spuneţi, întrebă Blanche, că s-ar fi putut ca

Francoise, cumnata mea, să se fi aruncat de la fereastră

, intenţionat?

— Este posibil, Madame. Nu probabil.

în cameră se lăsă o tăcere bruscă, o tăcere saturată, după cum mi se păru, când mă uitam de la unul la altul, cu chipurile răvăşite, exprimând o negare bruscă, nerostită, născută din vina intimă că fiecare ar fi putut contribui la moartea lui Francoise. Blanche, care îi câştigase atât de meşteşugit afecţiunea lui Marie-Noel, afecţiune care altfel ar fi fost revărsată asupra mamei fetiţei; Paul, cu veşnicele lui piângeri despre condiţiile Contractului de căsătorie care făceau imposibilă finanţarea afacerilor de către Francoise;

Renee, căreia nu-i pasase nici cât negru sub unghie că intriga amoroasă cu Jean ar fi putut s-o facă nefericită pe

Francoise dacă i-ar fi ajuns \a cunoştinţă; şi contesa, al cărei cumplit egoism matern o lipsise de iubire pe

Francoise, nu numai de iubirea soţului dar şi de dreptul legitim ce i se cuvenea în casă – nici'unul dintre ei nu era total liber de responsabilitatea provocării stării de spirit care probabil că o împinsese pe Frangoise în braţele morţii.

Tensiunea fu întreruptă când în cameră intră Charlotte, aparent îndurerată şi bănuitoare.

— M-aţi chemat, Madame la Comtesse?

— Commissaire de police doreşte să-ţi pună câteva întrebări, Charlotte, răspunse contesa. ’

— Aş dori să ştiu, spuse comisarul, dacă ai avut vreo conversaţie cu Madame la Comtesse Jean azi-dimineaţă, înainte de accident.

Charlotte îmi aruncă o privire mânioasă şi, după expresia feţei, mi-am dat seama că avea impresia că întrebarea se datora vreunei remarci sau plângeri de-aâe mele. îşi închipuia că îi povestisem de vizita ei în dormitor şi urma să i se ceară acum socoteală.

— N-am stat cu Madame Jean decât câteva minute, spuse ea. N-am bârfit nimic, n-am făcut niciun rău. Dacă

Monsieur le Comte îşi închipuie că am provocat vreun necaz, se înşală. Nu i-am spus nimic lui Madame Jean despre conversaţia de la telefon.

— Ce conversaţie de la telefon? spuse le commissaire.

Ce conversaţie?

Probabil că Charlotte şi-a dat seama că’făcuse o greşeală: Se uită iritată spre stăpâna ei, apoi spre mine. în nerăbdarea ei de a-şi acoperi faptele, ajunsese să se trădeze.

— Vă rog să mă scuzaţi, spuse ea, credeam că

Monsieur le Comte a vrut să mă scoată vinovată. Din întâmplare, am auzit o convorbire interurbană cu Parisul, dar nu i-am spus nimic lui Madame Jean. îmi cunosc locul.

Nu aveam de ce să o mai necăjesc şi eu.

Toată lumea se întoarse -spre mine, expresiile chipurilor

— de la cea bănuitoare a lui Renee spre evidenta stinghereală a dr. Lebrun – trădau concluziile clare pe care le trăseseră din propoziţiile înveninate ale lui

Charlotte. La Comtesse fu prima care rupse tăcerea.

— Telefonul fiului meu a fost în legătură cu afacerile,

spuse ea. Nu poate avea absolut nimic de a face cu situaţia de faţă.

Le Commissaire tuşi în chip de scuză.

— Nu intenţionez să intervin în afacerile financiare ale lui Monsieur le Comte, spuse el, dar bineînţeles că mă interesează orice ar fi sporit starea de nelinişte a soţiei.

Se întoarse spre mine.

— Ştia de această conversaţie telefonică? mă întrebă.

— Ştia, am răspuns.

— Conţinea ceva care ar fi putut s-o afecteze?

— Absolut nimic. Era în legătură cu un contract pe care l-am negociat la Paris.

Le Commissaire se întoarse spre Charlotte.

—; De ce crezi că telefonul cu Parisul ar fi putut spori grijile lui Madame la Comtesse Jean? o întrebă el.

Tonul nu era lipsit de bunăvoinţă, dar era repezit.

Charlotte, deja ostilă, luă totul ca un alt reproş. Mă privi din nou plină de venin.

— Să explice Monsieur le Comte, nu eu.

Interveni Paul.

— E de-a dreptul ridicol, spuse el. Fratele meu a reînnoit contractul cu firma Carvalet din Paris, care preia o mare parte din produsele noastre de sticlărie. Am fost încântaţi că a reuşit, pentru că altfel ar fi însemnat să închidem la verrerie. Aşa cum stau lucrurile acum, contractul este reînnoit în nişte condiţii care ne permit să funcţionăm în continuare, cel puţin încă şase luni.

Cumnata mea era la fel de mulţumită ca şi noi toţi.

Talbert făcu un pas înainte, puţin nedumerit.

— N-aş dori să vă contrazic, Monsieur, i se adresă lui

Paul, dar am impresia că sunteţi în posesia unor date greşite. Carvalet mi-a trimis o copie a noului contract chiar azi-dimineaţă. Este substanţial diferit de ultimul; condiţiile sunt în mod clar în dezavantajul dumneavoastră. Chiar am rămas uluit când l-am citit. Bineînţeles că din cauza

tragediei de azi nici nu m-am mai gândit la el, dar pentru că acum aţi amintit problema…, se uită spre mine, e posibil ca Madame la Comtesse Jean să fi fost puţin neliniştită.

Probabil îşi dădea seama că naşterea unui fiu era mai importantă ca oricând.

Paul se holbă la el, stupefiat.

— Ce vrei să spui? rosti el. Cum ar putea să ne dezavantajeze contractul? Condiţiile sunt cât se poate de favorabile.

— Nu, am spus.

L-am văzut pe le commissaire cum se uită pe furiş la ceas. încurcăturile financiare ale familiei de Gue nu-l priveau.

— Pot să-i explic mai târziu fratelui ce e cu contractul, am spus rapid. Vă asigur că soţia mea nu-şi făcea niciun fel de griji în privinţa lui. I-am explicat absolut tot şi a fost de acord. Altceva nu mai am de adăugat. Şi acum, domnule inspector, sunteţi gata să urcaţi la etaj?

— Vă mulţumesc, Monsieur.

Se întoarse spre Charlotte pentru o ultimă întrebare.

— în afară de neliniştea firească în legătură cu micuţa, ţi s-a părut că Madame la Comtesse Jean era schimbată?

întrebă el.

Charlotte ridică din umeri.

— Nu cred, răspunse ea morocănoasă. Nu ştiu.

Madame Jean era o fiinţă care se descuraja uşor şi cădea într-o stare de depresiune. Mi-a povestit că ultima supărare o avusese din cauza bibelourilor de porţelan preferate care se spărseseră. Ţinea foarte mult la lucrurile dumneaei.

Chiar le ştergea singură de praf şi nu lăsa pe nimeni să le atingă. „Cel puţin astea sunt ale mele”, obişnuia să spună dumneaei, „Nu fac parte din St. Gilles”.

Săgeata înveninată ne atinsese pe toţi. Castelul era

condamnat. Oare şi le commissaire şi-o închipuia pe

Francoise aşa cum mi-o închipuiam eu, o fiinţă izolată, agăţându-se cu disperare de comorile căminului pe care-l părăsise, singură, neglijată, căutată numai pentru averea ei?

Mă întrebă dacă putea să viziteze acum dormitorul, iar eu l-am condus la etaj; ceilalţi au rămas jos, în salon. Când străbăteam coridorul mi-a spus:

— Doresc să-mi exprim din nou regretul, Monsieur, pentru toate aceste neplăceri şi pentru faptul că am mai contribuit şi eu la durerea dumneavoastră.

— Vă rog să nu vă cereţi scuze, am spus. Aţi fost deosebit de delicat.

— Ştiţi, e ciudat, dar în general după o tragedie ca aceasta, cei care sunt direct legaţi de victimă se simt de parcă ar fi în sala de judecată. Se întreabă dacă nu cumva vina este a lor şi ce ar fi trebuit să facă pentru a o preîntâmpina. în cazul de faţă, răspunsul este că nu ar fi putut face nimic. Toţi cei care contau, nu erau la castel.

Un ghinion, dar nu e vina nimănui. Singura vinovată poate fi fetiţa dumneavoastră, iar ea n-o să ştie niciodată.

Am deschis uşa dormitorului şi când am intrat am văzut că obloanele nu mai erau închise, aşa cum le lăsasem, ci date de perete, iar ferestrele larg deschise. Fetiţa era cocoţată jumătate pe pervaz, cu o mâna agăţată de geam, capul şi umerii în afară. L-am auzit pe comisar oprindu-şi respiraţia, i-am pus mâna pe braţ. Amândoi am simţit imboldul să ne repezim spre ea, dar am fi speriat-o şi ar fi dat drumul singurului sprijin. Timp de zece secunde, care ni s-au părut o veşnicie, am aşteptat neclintiţi. Pe urmă, mâna fetiţei îşi schimbă poziţia, corpul se răsuci pe pervaz şi îşi făcu aparţia în întregime în spaţiul uriaş dintre cele două ferestre. Se lăsă să alunece din nou în cameră şi dădu cu ochii de noi; avea părul zburlit şi ochii îi scăpărau.

— Acum ştiu, spuse ea. S-a prins în nişă.

Le Commissaire îşi recapătă glasul înaintea mea. Eu n-am fost în stare să scot un sunet. Stăteam şi mă uitam la

Marie-Noel, teafără^ şi complet inconştientă de pericolul prin care trecuse. în mână ţinea ceva care semăna cu o cârpă de praf.,

— Ce ai acolo, micuţo? întrebă el cu blândeţe.

— Medalionul lui Maman, spuse ea, medalionul pe care i l-a adus Papa săptămâna trecută de la Paris. Probabil că a scuturat cârpa de praf pe fereastră, aşa cum face mereu, iar medalionul s-a prins de ea. Erau amândouă în nişa de mai jos. M-am aplecat şi le-am văzut.

Veni spre noi.

— Ia uitaţi-vă, spuse ea, acul de la medalion e încă înfipt în cârpă. Dacă nu mă aplecam aşa de tare, nu le-aş fi ajuns. Maman ar fi putut să-l sune pe Gaston sau pe altcineva şi i le-ar fi iuat. Dar n-a avut răbdare". Şi-a închipuit că le poate lua singură.

Se"uită la comisar.

— Dumneavoastră sunteţi o persoană religioasă? îl întrebă ea.

— Cred că, da, Mademoiselle, spuse el, luat prin surprindere.

— Papa nu e. E sceptic. Dar faptul că am găsit medalionul şi cârpa de praf este un răspuns la rugăciunea mea. M-am rugat la Sainte-Vierge. „Am făcut foarte puţine lucruri pentru Maman când era în viaţă. Ajută-mă să fac ceva acum, când e moartă!" Şi Sainte-Vierge mi-a spus să mă aplec pe fereastră. N-am vrut. Nu-mi plăcea deloc. Dar am găsit medalionul. încă nu ştiu cum aş putea s-o ajut acum pe Maman – doar dacă pentru ea, în rai, nu e cumva mai bine ca fiica ei să-i poarte medalionul, decât să-l lase să ruginească uitat în ieşitura de la zid. Ar fi fost păcat de el!

Capitolul 23

înainte de a pleca, le commissaire m-a asigurat că era pe deplin mulţumit cu explicaţia că soţia mea căzuse întâmplător de la fereastră şi m-a rugat să trec pe la el a doua zi la ora unsprezece. A înţeles că fratele meu aranjase ca defuncta să fie adusă acasă, la castel, după aceea. îşi exprimă din nou.condoleanţele şi din nou i-am mulţumit. Peste o clipă sau două plecă, urmat imediat de cei doi doctori. Numai avocatul rămase, iar el avu bunacuviinţă să-şi ceară scuze că mai zăbovea.

— Am mai stat, Monsieur, spuse el, pentru că înţeleg din conversaţia pe care am avut-o cu fratele dumneavoastră că dumnealui nu cunoaşte nimic despre condiţiile noului contract Carvalet. M-am gândit că probabil câteva cuvinte ar putea să clarifice acum situaţia.

— Nimic nu poate clarifica situaţia decât dacă fratele meu îl citeşte singur şi n-are decât s-o facă când pofteşte. îl am sus, la mine în cameră.

Paul ezită.

— îmi pare rău că insist, mai ales în momentul de faţă, spuse el, dar nu cred că sunt de învinovăţit. Din cele ce mi-a spus Maâtre Talbert, noul contract diferă de cel vechi în punctele esenţiale. Asta înseamnă că tot ceea ce i-ai spus lui Jacques şi mie când te-ai întors din Paris a fost o minciună?

— Da, am răspuns.

— Ce-ţi pasă ţie? îl întrerupse mama. La verrerie este a lui Jean, nu a ta. Avea tot dreptul să facă ce poftea.

— Numai că eu încerc s-o conduc, aşa-i? spuse Paul.

Dumnezeu mi-e martor că întotdeauna a fost o treabă ingrată. N-am vrut niciodată să mă înham la ea, dar n-avea cine. însă de ce ar minţi Jean, asta mă interesează? Ce rost avea să-şi bată joc de noi toţi?

— N-am avut intenţia să-mi bat joc de voi toţi, am spus.

Am crezut că este singura cale să salvăm la verrerie,

M-am răzgândit după ce m-am întors de ia Paris, Să nu mă întrebi de ce. Tot n-ai înţelege..

— Şi cum credeai că poţi să faci rost de capital? mă întrebă Paul. Talbert spune că în noile condiţii ar însemna ca ia verrerie să funcţioneze în pierdere totală.

— Nu ştiu. Nu m-am gândit.

— Monsieur spera la un moştenitor? sugeră avocatul.

„264

Fără îndoială că de aceea aţi discutat şi cu Madame la

Comtesse Jean? Bineînţeles, acum dată fiind situaţia...

„Tăcu. Discreţia îl copleşi. Contesa nu-l slăbea din ochi, cufundată în scaunul de lângă foc.

— Ei? spuse ea. Terminaţi-vă propoziţia, Maâtre. Dată fiind situaţia... ce?

Avocatul mi se adresă pe un ton jenat.

— Sunt convins că nu mai este un secret pentru niciunul din membrii familiei, Monsieur, că prin prevederile

Contractului de căsătorie, la moartea soţiei intraţi în posesia unei averi considerabile.

— Da, nu e niciun secret, am spus.

— Astfel că nu mai contează dacă noul contract este favorabil sau nu. Creşterea capitalului va acoperi pierderile.

Se părea că nimeni nu observase sau nimănui nu-i păsa că Marie-Noel era aşezată pe un scăunel, lângă bunica ei, şi sorbea cu aviditate orice cuvânt.

— Monsieur Talbert vrea să spună că Papa va avea banii până la urmă? spuse ea. Am crezut că îi primeşte numai dacă o să am un frate.

— Fii cuminte, spuse bunica.

— Da, rosti Paul încet, cred că ştiam lucrul ăsta. Dar aşa ceva nu se discută. Fără îndoială că toţi speram să

avem un băiat în familie.

Am aruncat legătura de chei pe masă.

— Este în valiza din şifonier, am spus. Du-te să-l iei, dacă doreşti.

Marie-Noel sări în picioare.

— Mă duc eu, spuse ea, înşfăcând cheile. Ieşi din cameră până să se gândească careva s-o oprească. De fapt, nici nu avea importanţă; contractul trebuia citit.

— Zău, Paul, intP' 'eni Renee, eşti foarte nechibzuit.

După cum spune titre Talbert, situaţia s-a schimbat acum prin moartea armânei Francoiseşi, de fapt, nici nu cred că e momentui să discutăm despre afaceri. Mie îmi dă o stare de-a dreptul neplăcută şi îmi închipui ce dureros trebuie să fie şi pentru Jean.

— E dureros pentru întreaga familie, spuse Paul. Nu vreau ca la verrerie să beneficieze de moartea lui

. Francoise. Nu suport să-şi bată cineva joc de mine, asta e.

Maâtre Talbert era stânjenit.

— îmi cer scuze, dar n-aş fi amintit de această chestiune dacă aş fi ştiut că există această nefericită neînţelegere între dumneavoastră cu privire la condiţiile stipulate. Bineînţeles, Monsieur, sunt la dispoziţia dumneavoastră, mi se adresă el mie, pentru o discuţie cu privire la contract şi la alte chestiuni oricând vă convine după înmormântare. *

— înmormântarea va avea loc vineri, spuse Madame la

Comtesse. Am şi.aranjat cu Monsieur le cure. Nora mea va fi adusă acasă poimâine şi va fi depusă aici ca prietenii şi oricine altcineva din regiune să aibă răgazul necesar să-i aducă omagiile. Bineînţeles, eu voi fi cea care-i va primi.

Avocatul se înclină.

— Aveţi amabilitatea, Maâtre, să vă îngrijiţi ca

anunţul mortuar să ajungă la redacţie din seara aceasta, ca mţine să poată apare în ziar? Am scris chiar eu ferparul.

Ridică câteva foi de hârtie din poală şi i le întinse.

— Monsieur le cure va aranja cu stareţa^ de la mănăstirea Lauray să tritnită măicuţe ia castel ca să vegheze în nopţile de miercuri şi joi.

Se opri să reflecteze, în timp ce bătea cu degetele pe braţul scaunului.

— Coşciugul va fi purtat, bineînţeles, de oarrfenii noştri de la moşie. Să sperăm că vom avea vreme bună. Soţul meu a murit iarna când era zăpadă şi până să-l treacă peste pod au alunecat groaznic.

Prin uşa deschisă răzbătură paşii lui Marie-Noel care cobora treptele în fugă, apoi traversă holul.

— Nu face atâta zgomot, puiule, spuse la Comtesse când fetiţa dădu buzna în cameră. într-o casă îndoliată se merge în vârful picioarelor.

Marie-Noel se duse direct la Paul şi-i întinse documentul.

— îmi dai voie? mă întrebă el, uitându-se spre mine.

— Bineînţeles, am răspuns.

O vreme nu se auzi altceva decât foşnetul foilor când

Paul întorcea paginile băţoase ale contractului. Apoi se uită spre mine.

— Îţi dai seama, spuse el, pe un ton inexpresiv care nu trăda nimic, că acest contract infirmă tot ceea ce am discutat înainte de a pleca la Paris?

— Da, am răspuns.

— Ai semnat şi duplicatul şi l-ai expediat?

— L-am semnat sâmbătă la birou şi în drum spre casă l-am trimis.

— Atunci nu mai avem ce face. După cum spune

Maman, tu eşti proprietarul, tu poţi să stabileşti ce condiţii pofteşti. în ceea ce mă priveşte, înseamnă că îmi este imposibil să mai încerc să conduc afacerea.

Se ridică şi-mi întinse contractul. Chipul frustrat, hărţuit păru dintr-o dată obosit şi îmbătrânit.

— Cerul mi-e martor că n-am nicio pretenţie de deşteptăciune dar, dacă m-aş fi dus eu la Paris, aş fi rezolvat mult mai bine lucrurile. Numai cineva cu un capital uriaş la spate putea să-şi permită semnarea unor asemenea condiţii. Singura concluzie pe care o trag este că atâta vreme cât ai stat la Paris te-ai aflat într-o stare de nesăbuinţă crasă.

O clipă, nimeni nu rosti niciun cuvânt. Pe urmă, la

Comtesse se întinse după soneria de lângă cămin.

— Cred că nu e cazul să-l mai reţinem pe Maâtre

Talbert. O discuţie prelungită asupra a ceea ce se va întâmpla cu la verrerie este în momentul de faţă deplasată, iar eu sunt convinsă că dumnealui are multe de rezolvat la

Villars; ca şi noi, de altfel, aici, la castel.

Avocatul dădu mâna cu toţi şi-l urmă pe Gaston afară din cameră.

La Comtesse se întoarse spre mine.

— Pari obosit, Jean, spuse ea. Ai avut o zi lungă şi grea. De ce nu te duci să te odihneşti? Mai ai exact o oră până să mergem la biserică pentru slujba specială pe care

Monsieur le cură a aranjat să se ţină pentru Francoise.

După aceea mergem toţi cu maşina la Villars, la capela spitalului.

Se scotoci după ochelarii atârnaţi lângă crucifix şi începu să aştearnă pe foi de hârtie nume şi adrese.

Am ieşit la aer şi m-am oprit pe terenurile de dincolo de şanţ. Vitele veniseră ia păscut, iar soarele coborâse îndărătul copacilor. Lângă porumbar mai era încă cenu alburie de la foc. Curând, ceaţa avea să se lase, învăluit castelul care, cu obloanele trase şi ferestrele închise, păre^

îndepărtat de lumea înserării, de stăncuţele pripăşite

în pădure şi vitele bălţate care păşteau iarba.

Paul ieşi şi el şi mi se alătură pe terasa de sub ferestre.

O clipă sau două fuma în tăcere, pe urmă aruncă nervos ţigara şi spuse brusc:

— Să ştii că n-am glumit adineauri.

— Cu ce anume? am întrebat.

— Că îmi este imposibil să mai conduc la verrerie.

— Asta ai spus? Te rog să mă scuzi. Am uitat.

M-am întors şi l-am privit; chipul tras, răvăşit părea că se confundă cu cel al surorii sale Blanche când, încordată şi atentă, mă privise fix nu demult, în sala de aşteptare a spitalului. Mi-am dat seama că îndoiala pe care o resimţea faţă de mine, chiar aversiunea nu izvorau numai din nişte sentimente ce-şi aveau originea în zilele copilăriei, cu certurile, invidiile şi desconsiderările ei, mai târziu transformate în suspiciune şi pizmă; ele se datorau propriilor mele eşecuri şi slăbiciuni care nu-şi aveau nicio explicaţie. Dacă aş fi încercat, aş fi putut să mi-l atrag ca partener şi prieten; în schimb, îl înrăisem, semănasem mai multă vrajbă şi resentiment, iar starea lui prezentă de spirit era o parte din răul pe care-l provocasem, ca şi chipul imobil al lui Francoise pe patul de spital.

— Şi ce motiv ai? am întrebat.

— Motiv?

Se uită fix jos, în şanţ.

— Nu ne-am înţeles niciodată, ştii bine. Tu ai avut toate avantajele, eu am primit doar bobârnace. De-o viaţă întreagă o duc aşa, m-am obişnuit. M-ai rugat să conduc la verren’e în locul tău pentru că nu vroia s-o preia nimeni după ce a fost împuşcat Maurice, iar tu erai prea leneş. Am consimţit de dragul familiei, nu de-al tău. Cel puţin, până acum ţi-am respectat, dacă nu altceva, măcar hotărârile de afaceri. Acum însă nici asta nu mai pot face.

Tonul amar şi plin de resentiment suna ca şi cum îşi

pierduse încrederea nu numai în muncă, dar şi în sine însuşi; ca şi cum tot ceea ce se străduise să înfăptuiască de-a lungul anilor se dusese de râpă şi n-avea nicio noimă.

Contractul absurd pe care-l citise, pus în funcţiune de un străin într-o conversaţie telefonică de cinci minute, putea fi interpretat ca un gest deliberat pentru a-şi bate joc de el, reducând la zero tot cee,a ce încercase să construiască cu migală.

— Ce-ai zice, am rostit eu rar, dacă pe viitor m-aş baza pe hotărârile tale de afaceri, nu pe ale mele?

— Cum adică?

Ochii nefericiţi, neîncrezători îmi aminteau de instantaneele din albumul cu fotografii, unde întotdeauna se afla la marginea grupului, pentru că figura centrală reclama atenţia, iar el, nesigur, parcă nu se încadra în poză – o figură solitară.

— Ai spus când eram în salon că nu eşti deştept dar că totuşi, dacă ai fi mers tu la Paris, ai fi aranjat lucrurile mult mai bine. Ai dreptate, aşa este. Ce-ai zice dacă pe viitor iei şi tu parte la afacere, să călătoreşti, să preiei comenzile, pleci la Paris, la Londra sau în ce oraş pofteşti, închei noi contracte, cunoşti oameni, faci înconjurul lumii dacă vrei, în vreme ce eu stau aici?

Se îndreptă de spate şi mă privi nedumerit, neîncrezător.

— Vorbeşti serios?

— Da, am răspuns.

Pe urmă, pentru că încă nu i se risipise neîncrederea, am continuat:

— Nu vrei să călătoreşti? Nu vrei să mai ieşi puţin?

— Nu vreau?!

Râse scurt şi amar.

— Bineînţeles că aş vrea să călătoresc. întotdeauna mi-am dorit lucrul ăsta. Dar niciodată nu erau bani sau ocazii. Şi nici nu mi-ai dat prilejul.

— Ţi-I dau acum, am spus.

Stinghereala dintre noi, care dispăruse o clipă, se instala iar. îşi întoarse privirea de la mine.

— Pentru că ai intrat în posesia unei averi mari ai de gând să faci pe binefăcătorul, nu?

— Nu m-am gândit la aşa ceva. Mi-a venit pur şi simplu ideea că n-ai avut parte de o viaţă uşoară. îmi pare rău.

— E cam târziu pentru regrete după atâţia ani.

— S-ar putea. Nu ştiu. încă nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Vrei să spui că mi-ai da mână liberă să călătoresc prin Europa sau chiar America, să vizitez alte fabrici, alte întreprinderi mici ca a noastră şi să aflu cum e posibil să o menţinem şi noi în condiţii similare, folosind metode mai moderne, iar după cele şase luni, când m-aş întoarce, să le putem aplica şi noi aici, la St. Gilles?

Tonul,care fusese amar şi plin de resentiment,devenise brusc interesat, vioi; nu-mi trecuse prin cap nimic din cele sugerate de el şi mă căinam amarnic că mă amestecasem în treburile lui, dar mi-am dat seama că absolut din întâmplare dădusem peste o idee în stare să dea vieţii lui un nou sens. în loc să se considere fratele mai mic, pus la colţ, împovărat de probleme, niciodată răsplătit, avea să se transforme într-o persoană care lua hotărâri, pompând sânge nou într-o întreprindere în decădere, muribundă, prin urmare salvând tradiţia şi, mai ales, salvându-se pe sine însuşi.

— Sunt convins că poţi să faci chiar mai mult decât atât.

Vorbeşte cu Renee şi vezi ce spune şi ea. Nu vreau să vă oblig.

— Renee…

O clipă se încruntă, sub povara gândurilor, pe urmă, stângaci, puţin sfidător, adăugă:

— S-ar putea ca ăsta să fie răspunsul pentru amândoi.

N-am fost prea fericiţi, ştii şi tu. Dacă aş reuşi s-o scot de aici, s-ar schimba totul. Simte că se iroseşte la St. Gilles, pe câtă vreme dacă ar călători, ar întâlni oameni, ar avea la ce să se gândească, n-ar mai fi plictisita şi nemulţumită, iar eu aş deveni o companie plăcută. Nu m-ar mai privi ca pe un ţărănoi plicticos.

Rămase cu privirea aţintită în faţă, noua lui imagine construindu-se şi materializându-se; ciudat, şi eu vedeam imaginea, chiar limpede pe acel Paul care dorea să devină, în haine elegante, cu o cravată sofisticată, jucând

„aruncatul inelelor” pe puntea unui transatlantic, bând

Martini cu Renee într-un bar. Şi prin ochii lui am văzut-o şi pe Renee, zâmbindu-i, elegantă şi alunecoasă, amândoi învăluiţi în norişorul propriului succes care urma să-i facă mai buni unul cu celălalt.

— Aş putea să discut cu Renee despre asta diseară?

mă întrebă brusc. Până să apuci să te răzgândeşti?

— N-am să mă răzgândesc. îţi doresc succes, Paul.

Şi prosteşte, ca un personaj demodat dintro comedie de salon, i-am întins mâna, iar el mi-a strâns-o ceremonios, ca şi cum pecetluiam un pact. Mă întrebam dacă gestul însemna iertarea greşelilor mele recente sau dacă includea şi trecutul care nu-mi aparţinea.

Se întoarse şi dispăru în castel; am rămas acolo, contemplând vitele bălţate ce se profilau printre copacii întunecaţi; simţeam adierea rece a serii dintre ierburile înalte. Şi pentru că nu mai venise nimeni pe terasă să mă tulbure, am încercat să compun propria mea rugăciune pentru sufletul lui Francoise, moartă din cauza prostiei şi neglijenţei, o rugăciune pe care n-aş fi putut s-o rostesc la slujba specială sau în capela spitalului unde, pentru că jucam rolul de soţ, aş fi devenit făţarnic.

Când clopotul bisericii începu să bată solemn, întrerupând liniştea, am intrat şi i-am găsit pe toţi în hol;

am observat că nu urma să mergem pe jos în sat, aşa cum făcusem duminică, ci, oficial, transportaţi cu maşinile. Erau trase amândouă în faţa terasei; în prima, la volan, era

Gaston, îmbrăcat în uniformă, în a doua se afla Paul; cele trei femei erau deja îmbrăcate în doliu, urmate de

Marie-Noel, într-o hăinuţă închisă la culoare. Am urcat în maşini într-o anume ordine prestabilită – la Comtesse, eu şi copilul în Renault, iar în cealaltă sora şi Renee.

Am trecut încet prin porţi şi peste pod, preambul al cortegiului care urma să defileze vineri, şi încet, în aceeaşi înaintare sobră, am coborât din maşini, după o călătorie de numai două minute, am intrat în biserică şi ne-am aşezat pe locurile noastre din faţă, exact ca duminică.

îngenuncheasem şi ascultam slujba, dar gândurile îmi fugeau la cei de lângă mine. Ce rugăciuni rostite cu fervoare sau umilinţă adresau cerului! Cereau oare odihnă pentru răposata Francoise sau iertare pentru ei înşişi? Mi se părea că şi una şi alta trebuiau să se contopească până la urmă, căci scopul final al unor asemenea rugăciuni nu era altul decât îndepărtarea grijilor şi a suferinţei. Vălurile care acopereau pe mamă, fiică şi noră le făceau să semene într-atât între ele, încât le puteai considera trei faţete ale unei singure personalităţi, tripticul unui singur chip. Nu-mi dădeam seama dacă erau întristate sau misterioase; numai fetiţa, cu capul descoperit şi părul tuns scurt, reprezenta un simbol, simbolul a ceva ce trecuse – puritatea pierdută, tinereţea pierdută – şi pentru care jeleau siluetele îndoliate.

Când slujba s-a terminat, ne-am dus la Villars să păstrăm câteva momente de reculegere în capelă. în mod ciudat, încăperea nu era tristă şi macabră cum mi-o închipuisem. Trupul de ceară şi extraordinar de înstrăinat

al lui Francoise nu aparţinea persoanei pe care o trădasem cu toţii ci părea ceva mumificat şi îndepărtat, descoper după secole într-un mormânt egiptean. Nu slăbeam fetit, din ochi, temându-mă poate să nu izbucnească în lacrimi sau să se sperie, dar era liniştită. Se uita plină de interes la cele două măicuţe, la lumânări şi la flori; asemeni ei şi probabil şi asemeni celorlalţi, am înţeles că părerile de rău şi regretele nu-şi aveau locul; le înlocuiau o uşoară curiozitate şi surpriză. Afară, Renee era singura care plângea. Am văzut-o cum se scotoceşte după o batistă, iar

Marie-Noel se înroşi şi întoarse capul stingherită fiindcă un adult dădea astfel frâu liber sentimentelor.

Era aproape opt şi jumătate când ne-am întors la castel şi le cure ni se alătură la cină. La Comtesse, pe care până atunci n-o mai văzusem în sufragerie, se aşează la capătul opus al mesei faţă de mine, iar prezenţa ei acolo, în ciuda solemnităţii ocaziei, dădu camerei intimitate şi distincţie.

Praznicul de înmormântare putea să fie foarte uşor confundat cu o masă de Anul Nou. în mod grotesc parcă, mă aşteptam să-l văd pe Gaston intrând cu un curcan sau o gâscă. Lipseau bomboanele de ciocolată în hârtii colorate şi o crenguţă de vâsc atârnând de tavan. Vocile care la început erau coborâte, reţinute, se ridicară pe măsură ce masa înainta, iar după ce se servi desertul, iar tava cu ceştile de cafea fu dusă în salon, unde la Comtesse conduse tot alaiul, şi după ce servitorii plecară, parcă urma să ne punem coifuri de hârtie, să jucăm gajuri şi să coacem castane. Abia când le cure plecă, la Comtesse dădu primul semn de oboseală; am privit-o şi am văzut că se făcuse brusc cenuşie la chip. Broboane de sudoare i se scurgeau de pe frunte pe obraji, iar ochii care săgetau neliniştiţi încăperea îşi pierduseră pe dată vioiciunea şi concentrarea. Paul ieşise din salon cu preotul, iar Blanche,

Renee şi fetiţa răsfoiau împreună o carte şi nu

observaseră nimic.

Am spus încet:

— Te duc sus.

M-a privit fix ca şi cum n-ar fi priceput; pe urmă, când i-am întins braţul, s-a sprijinit de el, tremurând. Am rostit cu voce tare, ca să audă ceilalţi:

— Cred că ar fi mai bine să ne uităm împreună pe liste, la tine în cameră.

Se îndreptă şi mă apucă mai strâns de braţ, iar când ne-am apropiat de uşă, spuse limpede, fără nicio dificultate:

— Noapte bună, noapte bună tuturor. Staţi liniştiţi.

Jean şi cu mine avem nişte probleme pe care preferăm să le discutăm la mine, sus.

Toţi se ridicară deodată, iar Blanche, înaintând, spuse:

— N-ar fi trebuit să cobori, Maman. A fost prea mult pentru tine.

Cuvintele ei conţineau exact fărâma de venin care să stârnească o ripostă; mama se întoarse într-o^ fracţiune de secundă, îmi dădu drumul la braţ şi replică:

— Când voi avea nevoie de sfaturi de la tine, o să ţi le cer. Mai sunt încă patru sute de plicuri de scris până mâine seară. îţi sugerez să te apuci de acum şi să-ţi dea şi fetiţa o mână de ajutor.

Ieşirăm din cameră şi urcarăm împreună scările spre primul palier. Se opri o clipă să-şi tragă sufletul.

— De ce i-am atras atenţia lui Blanche ce trebuie să facă? Pentru ce sunt invitaţiile?

— Pentru înmormântareâ lui Francoise, i-am spus.

înmormântarea de vineri.

— A cui înmormântare?

— A lui Francoise. Francoise a murit azi.

— A, bineînţeles. O clipă âm uitat totul. Mă gândeam la vremea când făcusem listele pentru nunta lui Blanche.

Am tipărit invitaţiile şi apoi n-am mai folosit niciuna.

Mă luă de braţ din nou şi urcarăm al doilea şir de trepte; când am pornit pe coridorul spre camera ei din foişor, umbrele păreau să ne cuprindă, tăcerea se înteţea de parcă ne-am fi retras într-un trecut ce existase acolo dintotdeauna.

Charlotte ne deschise uşa şi după expresia chipului mi-am dat seama imediat că era speriată. îmi aruncă rapid o privire bănuitoare, neliniştită, iar când Madame la

Comtesse intră în cameră, îmi şopti:

— Cutiile au dispărut din dulăpior.

— Ştiu, eu le-am luat.

— De ce? O să am nevoie de ele la noapte, mi-a răspuns.

— Nu.

Am trecut pe lângă ea, în urma contesei.

— Dezbracă-te şi bagă-te în pat, Maman. S-ar putea să dormi sau nu. Oricum, nu are importanţă. Rămân cu tine aici toată noaptea.

Umbra ei reflectată pe tavan, dominatoare, monstruoasă ca a unei vrăjitoare, părea că se contopeşte cu draperiile grele de la geamuri şi pat; dar când se întoarse şi mă privi, mişcarea diminua umbra, făcând-c ă se chircească la pământ, iar zâmbetul era al femeii care, în sufragerie, ţinuse un consilju de familie şi făcuse a.

doliu o adevărată ceremonie, înfruntând tragedia cu propria semeţie şi raţiune.

— Lucrurile s-au inversat, spuse ea. A trecut mult timp de când unul din noi zăcea în pat iar celălalt priveghea. Ai avut odată febră mare când erai de vreo doisprezece ani.

Am stat lângă tine şi ţi-am şters fierbinţeala de pe chip.

Asta ai de gând să faci şi tu în noaptea asta?

Râse şi-mi făcu semn să ies din cameră, apoi o strigă

pe

Charlotte. Am ieşit pe coridor şi am coborât în salon;

ceilalţi stingeau lumânările şi se pregăteau să se retragă la ei în cameră. Marie-Noel o ţinea de mână pe Blanche şi se îndreptau spre scară; avea chipul alb de la oboseala zilei care se încheiase.

— Vii să-mi spui noapte bună. Papa? mă întrebă.

— Da, i-am promis eu şi m-am înapoiat în sufragerie după o ţigară. Când m-am întors iar în hol, am observat că

Renee nu plecase cu ceilalţi, ci mă aştepta pe scări.

Văzând-o, mi-am amintit de prima seară când, cu mâna pe uşa ce ducea la terasă, am auzit dintr-o dată paşi în urma mea şi am zărit-o acolo în halat, cu părul căzut pe umeri.

Acum nu mai era nici pasionată, nici mânioasă, nici neconsolată, ci cumva mai înţeleaptă şi puţin ruşinată, ca şi cum ar fi recunoscut că tragedia acelei zile reprezenta bariera finală dintre noi.

— Deci, vrei să scapi de noi, de Paul şi de mine? spuse ea. Ai plănuit asta de când te-ai întors de la Paris.

Am scuturat din cap.

— Nici vorbă de plan, i-am răspuns. Mi-a venit ideea astă-seară pe terasă, asta-i tot. Dacă nu-ţi convine propunerea, consideră că nici n-am făcut-o.

O clipă nu spuse nimic. Părea că se gândeşte la ceva, pe urmă rosti rar:

— Te-ai schimbat, Jean. Nu mă refer la ziua de azi şi ia.

şocul îngrozitor pe care l-am avut cu toţii, ci de o vreme încoace. Nu mai eşti acelaşi.

— în ce fel m-am schimbat?

Ridică din umeri.

— Nu vreau să spun că eşti schimbat faţă de mine. îmi dau seama acum că te-ai distrat doar în ultimele luni. Erai plictisit, n-aveai ce să faci, iar eu s-a întâmplat să-ţi

fiu la îndemână. Te-ai schimbat cumva în interior, ai devenit mai dur, mai retras.

— Mai dur? Eu credeam că invers. Mai blând, mai slab în fiecare zi.

— A, nu.

Se uită la mine gânditoare.

— Să ştii că n-am observat numai eu. Şi Paul mi-a spus acelaşi lucru acum vreo câteva zile, când te-ai ars la mână.

Eşti mult mai detaşat, nu numai faţă de mine, ci faţă de toţi ceilalţi. De asta ne-a surprins pe amândoi că ne-ai făcut propunerea să călătorim în locul tău. Din felul în care te-ai purtat acum o săptămână, ai lăsat impresia că singurul lucru din lume pe care ţi-l doreai era să scapi de aici.

Am privit-o fix, descumpănit.

— Am lăsat eu impresia asta?

— Sinceră să fiu, da.

— Nu e adevărat, am spus. M-am gândit tot timpul la toţi, zi şi noapte. Castelul, turnătoria, Maman, fetiţa, toată familia – tot timpul v-am avut în minte. Şi ultimul lucru pe care mi l-aş dori ar fi să scap de aici.

Mă privi neîncrezătoare.

— Nu te înţeleg, spuse. Adevărul este, bănuiesc, că nu te-am înţeles niciodată. Am fost o proastă că odată mi-am închipuit contrariul. Nu m-ai iubit nicio clipă, nu?

— Nici acum nu te iubesc, Renee, am răspuns. Nu ştiu cum a fost pe vremuri, dar mă îndoiesc.

— Vezi? spuse ea. Eşti mai dur. Te-ai schimbat. Nici măcar nu te mai sinchiseşti să te prefaci.

Se opri şi pe urmă, rar, anevoie, adăugă:

— Paul n-a spus nimic, dar sunt sigură că asta crede şi eu încep să-i dau dreptate. Ai încheiat contractul cu sânge rece, cu bună ştiinţă, riscând pe... ceea ce s-a întâmplat azi, urma să se întâmple oricum.

Vocea era coborâtă, dar am simţit în ea un fel de insistenţă, un amestec de uimire şi de spaimă pentru că bărbatul pentru care făcuse o pasiune a putut să se poarte astfel, iar ea fusese cumva implicată în planurile lui din acest motiv.

— Dacă-ţi închipui că am încheiat contractul scontând pe moartea lui Francoise, te înşeli, i-am spus.

Răsuflă uşurată.

— Mă bucur, spuse ea. Astă-seară, în capelă, am fost brusc... copleşită de tot ceea ce s-a petrecut. Cu o săptămână în urmă n-aş fi putut să părăsesc St. Gilles-ul, dar acum..., se întoarse şi începu să urce treptele... acum ştiu că îmi este imposibil să mai rămân aici. Trebuie să plec

— este singura speranţă care ne-a mai rămas pentru viitor, lui Paul şi mie.

Am urmărit-o cum dispare pe coridor; oare într-adevăr moartea lui Francoise îi provocase sentimentul de ruşine sau motivul era doar reticenţa mea, indiferenţa faţă de ea ca femeie, care îi înăbuşise dorinţa?

Am stins lumina şi am urcat scările pe întuneric – aveam sentimentul că ceea ce făcusem cu Paul şi Renee nu era propria mea faptă, acţiunea eului solitar a fostei vieţi, şi nici a lui Jean de Gue, a cărui umbră devenisem, ci opera unei a treia persoane care nu era nici el, nici eu, ci o combinaţie dintre noi, fără vreo.existenţă materială, o persoană născută nu din gândire, ci din intuiţie şi care ne aducea amândurqra alinare.

Marie-Noel mă rugase să-i spun noapte bună, aşa că am trecut prin uşa batantă spre scăriţa din foişor, şi am apăsat clanţa, aşteptându-mă s-o găsesc încă îmbrăcată sau în faţa prie-dieu-u\ui. Dar lunga zi îşi spusese până la urmă cuvântul. Era în pat şi dormea. Imaginea din capelă nu o lăsase nepâsătoare, după cum îmi închipuisem. La picioarele patului erau aprinse două lumânări, iar rătuşca

îngenunchease în faţa lor ca pentru rugăciune. La pieptul ei se afla o păpuşă de celuloid cu capul turtit; pe un petec de hârtie agăţat de tăblia patului scria: „Aici zac rămăşiţele pământeşti ale lui Marie-Noel de Gue, care a părăsit această viaţă în anul Domnului 1956 şi a cărei credinţă în

Preacurata a adus pace şi căinţă umilului sat St. Gilles”.

Am stins lumânările, am tras obloanele, dar am lăsat geamul deschis. Pe urmă am coborât şi am trecut în cealaltă latură a castelului, spre camera din foişor. Aici nu ardeau lumânări, dar, lângă pat era o veioză, iar femeia dintre perne nu dormea, ca fetiţa, ci era trează şi atentă.

Ochii, înfundaţi în obrazul epuizat, pământiu, mă priveau ţintă.

— Credeam că nu mai vii, spuse ea.

Am tras scaunul de lângă sobă şi l-am apropiat de pat.

M-am aşezat şi am întins mâna. Mi-o apucă strâns.

— Am trimis-o pe Charlotte la ea în cameră, l-am spus:

„Monsieur le Comte are grijă de mine în noaptea asta.

N-am nevoâe de tine”. Cred că asta voiai să-i spun, nu?

— Da, Maman, am răspuns.

Strânsoarea se înteţi şi mi-am dat seama că aşa urma să mă ţină toată noaptea, ca un fel de protecţie împotriva întunericului, iar eu nu trebuia să mă mişc, nici să-mi retrag mâna, căci altfel legătura s-ar fi slăbit iar intenţia s-ar fi spulberat.

— M-am tot gândit, spuse ea. Peste câteva zile, când o să se termine totul, am să plec din camera asta şi am să cobor în vechea mea odaie. Pot să supraveghez rosturile casei.

— Cum vrei, am răspuns.

— Stau aici şi-mi dau seama că mă lasă memoria. Nu mai ştiu dacă sunt în prezent sau în trecut. Şi am visuri urâte.

Ceasul aurit de lângă pat ticăia cu putere, iar pendulul se mişca înainte şi înapoi în cutia de sticlă – cele două se combinau pentru a fncetini mersul minutelor.

— Azi-noapte, continuă ea, am visat că nu erai la castel. Luptai din nou în Rezistenţă, iar eu citeam bileţelul pe care ai reuşit să mi-l trimiţi în seara când a fost împuşcat Maurice Duval. îl citeam întruna şi aveam senzaţia că o să-mi pleznească capul. Pe urmă, după ce mi-ai făcut morfina, n-am mai visat nimic.

La Villars, Bela avea un ceas fosforescent într-o cutiuţă de piele; limbile se vedeau albe pe cadranul întunecat, iar ticăitul era rapid şi atât de silenţios, încât abia îl distingeai, ca pulsul iute şi viu al inimii omeneşti.

— Dacă mai visezi şi în noaptea asta, sint aici. Aşa că nu mai contează.

M-am aplecat şi am stins lumina cu mâna arsă şi, dintr-o dată întunecimea începu parcă să mă apese din toate părţile. Disperarea din umbre îmi invada trupul, iar bătrâna începu să vorbească şi să bolborosească într-o stare de semitrezie de care mă simţeam total detaşat; nu eram fn stare decât să-i ascult vorbele, o dată cu ticăitul ceasului. Uneori striga, înjura, alteori aluneca într-o rugăciune; o dată a izbucnit într-un hohot de râs necontrolat; dar niciodată, hăituită de frânturile de gând, n-a strigat după îndurare şi nici nu mi-a dat drumul la mână. Când, imediat după ora cinci, a adormit, iar eu m-am aplecat să mă conving, chipul nu mai arăta a mască descompusă, sinistră, ascunzând chinul lunilor şi al anilor.

Era liniştit, relaxat şi ciudat de frumos. Nici măcar îmbătrânit.

Capitolul 24

îmi dădeam seama că acum puteam s-o las, pentru că nu se va mai trezi. M-am ridicat de pe scaun şi am ieşit din cameră, am coborât în tăcerea casei spre salon. Am deschis obloanele şi am ieşit pe terasă. Traversând şanţul, am ajuns pe cărarea de sub castani şi de acolo la poteci şi statuia de piatră din mijlocul lor. Aerul avea limpezimea rece care apare înaintea zorilor, iar cerul îşi pierduse din întunericul adâncit de ceasurile nopţii şi se estompase, cedând parcă în faţa zilei; stelele păliseră, mai sfioase, micuţa constelaţie a Pleiadelor dispărea deja la apus, iţindu-se deasupra copacilor neguroşi. De aici, de pe ridicătura de pământ de lângă statuie, mă puteam uita în voie la castel şi la satul din apropiere, la turla bisericuţei care străpungea cerul, la pâlcul de case de alături, ce lăsa impresia unei ferme, la culmea răsăriteană şi pădurea din jur, alcătuind împreună cu St. Gilles o singură entitate.

Am rămas la picioarele statuii şi am aşteptat să se lumineze de ziuă, iar pe măsură ce bolta se deschidea lăsând să apară zorii, iar satul şi castelul prindeau contur şi se materializau, însuşi pământul parcă se solidifica, aburul umed şi cald se ridica o dată cu soarele, umezeala nopţii şi a dimineţii se contopeau pentru a hrăni solul. O ceaţă alburie, călduţă şi poroasă, se atârnâ pentru puţină vreme de arbori, iar când se risipi, îi lăsă roşiatici-auhi; în chip miraculos,.când soarele ajunse deasupra câmpiei dincolo de sat se deşteptă la viaţă. într-o clipă, sau cel puţin aşa am avut impresia, dintr-un coş se înălţă un fuior de fum, un câine prinse să latre, vitele să mugească. Nu mai eram izolat, privind de unul singur, amorţit de epuizare, ci unu!

dintre cei mulţi, o parte a St. Gilles7ului. M-am gândit la preot care se deştepta spre a primi ziua cu chipul senin, înnorându-se brusc la gândul nenorocirii de la castel şi cum imediat, fără îndoială, se va ruga pentru cei văduviţi, credfhţa sa, asemeni unui talisman, ocrotindu-i

contra răului, aceeaşi credinţă răspândindu-se şi îmbrăţişându-i pe toţi cei din preajma lui. M-am gândit şi la oamenii din sat, necunoscuţi mie, care veniseră aseară la slujbă din respect pentru Francoise şi stătuserjî cu capetele plecate şi privirile ferite. Emest, şoferul camionului, fusese şi el; (a fel şi Julie, cu nepoţelul Pierre. Mi-am dat seama dintr-o dată că ceea ce mă apropia de ei nu era curiozitatea străinului, atracţia sentimentală spre pitoresc, ci ceva mai profund, mai intim, o dorinţă atât de puternică pentru bunăstarea şi viitorul lor, încât, deşi vecină cu dragostea, semăna cu durerea. Acest dor resimţit acut era totuşi ceva impersonal;

nu izvora din intenţia de a mă pune bine cu ei şi într-un fel de-a dreptul ciudat, cuprindea nu numai pe cei din sat şi cei care acum păreau să facă parte din fiinţa mea, cei care dormeau la castel, ci şi lucrurile neînsufleţite de mai departe – coama dealului, drumul pe povârnişul nisipos, viţa care atârna pe casa stăpânului, copacii din pădure.

Sentimentul se intensifică, părând să-mi străbată întreaga fiinţă, la fel cum arsura de la mână îmi afectase cu trei zile în urmă fiecare fibră a trupului; şi cele două lucruri se contopeau acum – ceea ce fusese o rană sfâşietoare şi inutilă duminică se îngemăna cu focul care mă cotropea interior. Cum stăteam la poalele statuii, soarele se ridică, iar ceaţa dimineţii se topi. însuşi castelul se desluşi limpede, deşi încă cufundat în somn, până când obloanele de la camera din turnul vestic se deschiseră brusc, trântite cu un zgomot care ajunse prin parc până la mine; în fereastra lungă am văzut pentru o clipă o siluetă privind,, nu în direcţia mea, spre statuie şi alei, ci în sus, spre cer, o siluetă oarecum vagă, straniu de singuratică, închipuindu-şi că numai ea contemplă zorile. Era Blanche;

gestul brusc de a deschide obloanele mă făcu să mă întreb dacă nu cumva şi ea stătuse de veghe toată noaptea,

iar acum, în sfârşit, tânjind după somnul care nu mai sosea, lăsase deoparte orice speranţă pentru încă douăsprezece ore şi inundându-şi odaia rece cu aer şi soare, saluta morocănoasă ziua.

M-am ridicat şi am pornit-o prin parc spre castel; nu mă observă decât când am traversat şanţul şi am ajuns sub fereastra ei. Am văzut-o cum se întinde să tragă geamul, dar până să apuce să-l închidă, i-am strigat:

— Mă supără mâna, vrei să mi-o bandajezi?

Nu-mi răspunse, ci se retrase la ea în cameră, lăsând fereastra deschisă, de unde am tras concluzia că, ia fel ca întotdeauna, tăcerea ei însemna indiferenţă faţă de propria-mi persoană, dar nu şi refuzul de a mă ajuta. M-am dus la uşa camerei ei şi am bătut, dar pentru că n-am auzit niciun răspuns, am apăsat clanţa şi am intrat. Stătea lângă masă şi derula un bandaj nou. Chipul îi era rigid, inexpresiv. Era îmbrăcată într-un capot cafeniu-închis, iar părul dat pe spate şi prins într-un coc era la fel cur îl purta de obicei. Strânsese deja patul şi trăsese cuverti

Nimic nu era în dezordine, totul era la locul lui. Nici urn de cearşafuri mototolite, dovadă a unei nopţi agitate, în această cameră rece şi mohorâtă. Numai florile de pe prie-dieu înviorau şi dădeau viaţă atmosferei. Erau dalii, cu aceeaşi culoare de flacără vie ca a celor pe care Bela le cumpărase la piaţa din Villars şi care îi umpluseră salonaşul de viaţă şi căldură.

Blanche nu se uită la mine ci întinse mâna şi mi-o luă pe a mea; îmi scoase bandajul pus de Bela duminică noaptea. Probabil că îşi dăduse seama că nu era acelaşi pe care îl pusese ea sâmbătă, dar nu lăsă să se vadă că ar fi fost surprinsă. Acţiona ca un automat, tăcută şi detaşată.

— Dacă ai făcut jurământ să nu vorbeşti, i-am spus eu, l-ai călcat ieri, *e spital. Nu mai e valabil.

Nu răspunse. Continuă să-mi panseze mâna.

— Acum cincisprezece ani, am continuat eu, între noi

doi a survenit moartea unei persoane. A fost nevoie ieri de o altă moarte ca să-ţi dezlege limba. Oare n-ar fi mai simplu pentru amândoi, şi pentru întreaga familie, dacă am pune capăt tăcerii?

Mâna, fără bandaj, păru dintr-o dată vulnerabilă. Puteam s-o mişc, să strâng pumnul şi^ nu mă mai durea. Acoperi arsură cu un nou pansament. îl simţeam proaspăt, răcoros şi curat.

— Ar fi mai simplu pentru tine, spuse ea, fără să ridice privirea, la fel de simplu cum ţi-a fost s-o laşi pe Francoise să moară. Ţi-a uşurat viaţa. Nu-ţi mai stă în cale.

— N-am lăsat-o să moară, am spus.

— Ai minţit cu grupa sangvină. Ai minţit cu contractul.

Ai minţit cu totul, întotdeauna, de-a lungul anilor. Nu vreau să vorbesc cu tine nici acum, nici pe viitor. Nu avem ce ne spune.

Terminase pansamentul. îmi dădu drumul la.mână.

Gestul era final, o concediere.

— Greşeşti, am spus. Am multe să-ţi spun. Dacă mă accepţi cap de familie trebuie să mă asculţi, chiar dacă nu eşti de acord.

Se uită rapid spre mine, apoi se îndepărtă să pună la loc bandajul nefolosit.

— Faptul că ţi-a revenit o avere mare s-ar putea să-ţi dea sentimentul puterii, spuse ea, dar nu te îndreptăţeşte şi la respect. Pentru mine nu eşti cap de familie şi cred că nici pentru ceilalţi. Niciodată n-ai făcut nimic care să justifice acest titlu.

M-am uitat în jur la severitatea şi răceala camerei, la tablourile sinistre cu chinurile lui Isus, la Cristosul crucificat care probabil o privea, impersonal, de pe peretele alb, când stătea lungită pe patul îngust şi înalt.

— De-asta ţi-ai atârnat toate tablourile astea? Ca să-ţi amintească de faptul că nu poţi să* uiţi? am întrebat-o.

Se întoarse şi-mi aruncă o privire amară, cu gura strânsă pungă.

— Să nu-ţi baţi joc de Dumnezeul meu, spuse ea. Ai distrus totul în viaţa mea. De el să nu te atingi!

— în casa stăpânului le-ai fi atârnat? Ar fi făcut parte din zestrea ta pentru Maurice?

Zdrobisem, în fine, închistarea. Suferinţa anilor ţâşnUa suprafaţă, zvâcnind pe buze şi în prixKri asemeni unei flăcări.

— Cum îndrăzneşti să vorbeşti despre el? 'Cum îndrăzneşti să-i rosteşti chiar şi numele? Crezi că aş putea uita vreodată, fie şi pentru o clipă, o zi sau o noapte ce ai făcut?

— Nu, am spus, n-ai uitat. Nicf eu. Nu mă poţi ierta, poate nici eu nu mă pot ierta. în cazul ăsta, oare de ce am fost amândoi atât de mişcaţi ieri-dimineaţă când am descoperit că Marie-Noe! a coborât în fântână?

Ceea ce sperasem şi de. ceea ce mi-era teamă se petrecu. în ochi îi apărură lacrimile care se scurseră pe obraji; nu durerea pierderii sau chinul neaşteptat, ci suferinţa anilor, descătuşată prin inocenţa copilului. Se duse ia fereastră şi rămase cu privirea afară, cu spatele fără apărare, trădând emoţia pe care n-o puteam vedea.

Oare cât din viaţa ei fusese irosit aici, între patru pereţi, când gândurile amare urcau în trupul ei ca o maree, în '

vreme ce stătea lungită sau în capul oaselor, sitea sau se ruga. Se întoarse brusc, cu ochii zvântaţi, reculeasă şi totuşi mult mai vulnerabilă din cauza durerii pe care tocmai mi-o arătase.

— Probabil că te distrează spectacolul pe care ţi-l ofer, spuse ea. Şi când erai copil îţi plăcea să mă vezi plângând.

— Atunci, poate, nu însă şi> acum.

— Dacă e aşa, ce mai aştepţi? mă întrebă ea. De ce

mai stai?

Nu puteam să-i cer iertare pentru ceva ce nu săvârşisem. Ca ţap ispăşitor, nu puteam decât să îndur vina.

— Săptămâna trecută m-am uitat prin album, am spi

Am găsit pozele vechi de când eram mici. Şi cele de nu târziu. Grupuri la verrerie, cu Maurice printre ei.

— Şi? mă întrebă, ce-i cu asta?

— Nimic. Numai că aş fi dorit ca ceea ce a fost acum cincisprezece ani să nu se fi întâmplat.

Se prea poate ca ceea ce rostisem să nu se fi potrivit deloc cu firea fratelui ei; era ceva neaşteptat; mă privi o clipă uitând de asprimea obişnuită, pe urmă, dându-şi seama că vorbeam sincer, fără cinism sau alt fel de batjocură, spuse încet:

— De ce?

Nu puteam să-i ofer decât propriul meu adevăr. Dacă nu-l credea, n-aş mai fi avut nimic de adăugat.

— Mi-a plăcut cum arăta1 am răspuns. E prima oară când m-am uitat la fotografii. întorceam foile şi-mi dădeam seama că a fost un om bun şi probabil lucrătorii l-au iubit şi l-au respectat. Mi-a venit în cap ideea că a fost ucis din invidie; cel care l-a împuşcat, sau a poruncit să fie împuşcat, n-a făcut-odin patriotism, ci pentru că-l pizmuia, pentru că Maurice Duval era mai bun decât el.

Se holbă la mine neîncrezătoare şi bănuiesc că ceea ce-i spusesem era atât de departe de orice ar fi putut să-i spună fratele ei, încât era imposibil să accepte.

— Crezi că mint, am spus. Nu mint. E adevărul adevărat. Am spus exactceea ce am simţit.

— Dacă ai de gând să te confesezi, nu mi te adresa mie.

Ai întârziat cu cincisprezece ani.

începu să se plimbe prin cameră, îndreptând lucrurile care erau deja ordonate, folosindu-se de aceste

gesturi pentru a-şi masca emoţia.

— La ce ne foloseşte acum, la amândoi, să vii aici şi să te învinovăţeşti? Trecutul nu mai poate fi reînviat. Pe

Maurice nu-l mai poţi aduce înapoi. Nu ai avut nici măcar curajul să-l împuşti tu, ci te-ai dus* noaptea la verrerie prefăcându-te că eşti singur şi l-ai rugat să-ţi deschidă să te ascundă; iar el a coborât, a deschis uşa să te primească în casă, iar în prag a dat peste clica ta de ucigaşi în frunte cu tine. Dumnezeu să te ierte, Jean, eu nu pot.

Se duse din nou la fereastră; aerul intra în cameră reavăn şi răcoros. M-am dus lângă ea şi am rămas alături, dar nu s-a clintit din loc, ceea ce mi s-a părut a reprezenta în sine o iertare.

— De la început aţi avut ceva contra lui Maurice şi tu şi

Maman, spuse ea. Chiar din primele zile când a venit să lucreze la verrerie şi noi eram copilandri; îl invidiai pentru că Papa îl preţuia atât de mult, deşi pe tine personal nu te-a interesat niciodată fabrica şi rareori treceai pe acolo.

Pe urmă, când Papa i-a încredinţat conducerea şi l-a făcut director, ai început să-l urăşti. Parcă vă văd pe tine şi pe

Maman, în salon, râzând, iar Maman rostind: „Oare,

Blanche, cusurgioaica Mademoiselle de Gue, s-a îndrăgostit până la urmă?”

Nu mă privi, ci se uită spre parc; acum profilul ei era cel al fetei din ajbum, deja ursuză, rezervată, păstrătoarea unui secret pe care nu dorea să-l dea la iveală.

— întotdeauna v-aţi folosit de nişte arme ridicole, tu şi

Maman, spuse ea. Pentru că Maurice se trăgea din nişte oameni pe care voi aveaţi pretenţia că-i dispreţuiţi. Papa n-a fost niciodată aşa, el a înţeles. N-ar fi încercat să

ne împiedice să ne căsătorim. Când a venit armistiţiul şi ocupaţia, ai prins ocazia. Ţi-a fost uşor, nu, să transformi crima într-o faptă eroică? S-a mai întâmplat şi în alte familii. N-am, fost noi singurii.

Făcu un gest cu mâinile. Dintr-o dată totul se sfârşi.

Trecutul deveni trecut. Se întoarse şi privi în jur la alcovul aşezat în semicercul foişorului, simplu şi sobru ca o chilie dintr-o mănăstire, prie-dieiTân colţ, crucifixul de deasupra.

— Şi acum, în locul casei stăpânului, m-am ales cu ce vezi. Şi dacă ieri am dat semne de emoţie, ştii bine de ce.

Cred că ceea ce mă înduioşa cel mai mult era faptul că încă mă tutuia. Obiceiul de o viaţă nu putea fi uitat printr-o tăcere de cincisprezece ani. Dacă nu în altceva, cel puţin în asta mai licărea o rază de speranţă.

— Vreau să te duci la casa stăpânului şi s-o faci a ta, i-am spus. Vreau s-o readuci iar la viaţă, aşa cum era pe vremea lui Maurice; să fii tu stăpână în locul lui acum.

Nu răspunse, ci rămase încremenită cu privirea ţintă asupra mea, iar eu,’de frică să nu mă respingă complet, am continuat să turui:

— l-am spus lui Paul că poate să plece. Conduce fabrica de la război încoace numai dintr-un simţământ al datoriei – ştii şi tu. Dar nu-i face plăcere. El şi Renee trebuie să plece într-o călătorie. în clipa de faţă se pare că e singura speranţă să-şi consolideze căsnicia. Paul n-a avut niciodată şansa să arate ce e în stare să facă în afaceri, să stea de vorbă cu oameni străini, din i va St.

Gilles-ului. A sosit momentul s-o facă.

Poate că nota presantă din glasul’ meu, dezn iţind cinismul, o copleşise. Se aşează fără să-şi dea seama, cred, şi se uită tix la mine, strângând braţelescaunului.

— Cineva din familie trebuie să preia frânele, am spus.

Eu nu sunt în stare. Eu n-am habar nici de cele mai

simple lucruri şi nu mă interesează câtuşi de puţin să învăţ. Dacă te-ai fi măritat cu Maurice, aţi fi împărţit treburile de la verrerie între voi, aţi fi ridicat-o, nu aţi fi lăsat-o să decadă, să fie depăşită, aşa cum e azi. Când va creşte Marie-Noel, va fi a ei. Dacă se va căsători, asta îi va fi zestrea. Oricum, singura persoană care o înţelege şi p iubeşte eşti tu. Aş vrea să fie în păstrarea ta, să răspunzi de ea, în amintirea lui Maurice şi pentru Marie-Noel.

Continuă să tacă. Cred că dacă aş fi plesnit-o peste faţă şi tot n-ar fi rămas atât de încremenită.

— Casa te aşteaptă. Aşteaptă de cincisprezece ani, am continuat. TablourileK porţelanurile, mesele, scaunele, chiar şi cărţile, toate lucrurile pe care le-aţi fi folosit împreună.

Aici te iroseşti – nu-ţi dai seama? Comanzi ce să se gătească, dai dispoziţii lui Gaston şi celorlalţi care oricum ştiu ce trebuie să facă, predai lecţii fetiţei, exact ce-ar putea să facă orice guvernantă destoinică... Tu aparţii fabricii, casei aceleia; ai putea să te apuci din nou de schiţe, de gravuri, ca pe vremuri, să creezi lucruri la fei de delicate ca şi castelul găsit de fetiţă în fântână. Şi pe urmă, în loc să trimitem flacoane pentru parfumuri şi fiole de medicamente firmei Carvalet, care s-ar descurca mai bine dacă le-ar cumpăra în producţie de masă, ai putea să alegi singură piaţa de desfacere, piaţa pe care ar găsi-o Paul pentru tine şi care reclamă măiestrie, artă, îndemânare – lucruri pe care St. Gilles-ul Ie-a avut odată, de mult, şi pe care încă le mai poate oferi.

M-am oprit, epuizat, stors de puteri şi de gânduri. Şi la fel ca atunci când ţinusem mâna mamei noaptea şi avusesem impresia că-mi transmite propriile ei fantome ale trecutului, tot aşa ochii lui Blanche, pierzându-şi amărăciunea, deveniră meditativi, plini de tact, chiar blânzi şi începură parcă s-o lumineze, tămăduindu-i tristeţea, în vreme ce singurătatea ei mi se transmitea mie,

se transforma în propria mea suferinţă, mă învăluia într-o întunecime care trebuia acceptată şi îndurată.

.— Sunt obosit. N-am dormit deloc, am spus.

— Nici eu. N-am fost în stare să mă rog.

— Atunci suntem chit, am răspuns. Amândoi am colindat abisurile. Dar copilul a fost primul acolo şi nu i-a fost frică. Când te vei duce la verrerie, Blanche, poţi să faci ceva. Pune oamenii să îndepărteze molozul din fântână şi să găsească iar izvorul. Fântână ar trebui să mai aibă apă.

Am lăsat-o acolo şi am coborât la mine în cameră.

M-am întins pe patul pliant, am închis ochii şi am dormit un somn fără vise până la ora zece când m-am trezit zgâlţâit de Gaston care-mi spunea că la ora unsprezece urma să fim la Villars pentru o întrevedere cu monsieur le commissaire.

M-am sculat, m-am bărbierit, am făcut baie şi m-am îmbrăcat. Pe urmă am plecat împreună cu el în oraş. Soţia lui Gaston şi Berthe mi-au cerut să le iau şi pe ele pentru că doreau să meargă la capelă. Au rămas amândouă în maşină în timpul scurtei mele conversaţii cu monsieur le commissaire, care rft-a rugat să citesc şi să verific însemnările făcute cu o zi înainte. Când am plecat, una dintre oficialităţi mi-a spus că mă aştepta cineva lângă maşină să stea de vorbă cu mine. Era Vincent care o ajuta pe Bela la „L'Antiquaire du Pont"; avea un pacheţel în mână.

— Vă rog să mă iertaţi, Monsieur le Comte, spuse el,

Madame n-a putut să ia legătura cu dumneavoastră în niciun fel. Ieri a sosit pacheţelul de la Paris. Ştie că a sosit prea târziu şi-i pare nespus de rău. Dar a dorit să vi-l aduc, pentru fetiţă.

l-am luat pacheţelul din mână.

— Ce este? am întrebat.

— Porţelanurile care s-au spart. Fetiţa, fiica

dumneavoastră, a rugat-o pe Madame să le repare. A fost imposibil, probabil că v-a explicat Madame. A trimis însă la

Paris comandă pentru duplicate. Mi-a spus să vă rog să nu-i spuneţi fetiţei că sunt copii. Crede că fetiţa ar fi mai bucuroasă daca n-ar şti şi le-ar păstra în amintirea mamei, crezând că sunt cele sparte şi reparate.

l-am mulţumit, pe urmă, ezitând, am, întrebat:

— Mi-a mai trimis Madame şi un alt mesaj?

— Nu, Monsieur le Comte, numai atât şi sincere condoleanţe.

M-am urcat în maşină. Ceilalţi, Gaston şi soţia lui, împreună cu Berthe, mă aşteptau răbdători; am plecat t-*i patru la capela spitalului, de unde Francoise urma să.

adusă acasă a doua zi. Chiar şi cele câteva ore ct trecuseră de aseară păreau s-o fi afectat. Arăta mai îndepărtată, intangibilă, un element al timpului. Soţia lui

Gaston, care izbucnise imediat în lacrimi, îmi spuse:

— Moartea este frumoasă, Madame Jean parcă ar fi un înger din ceruri.

Nu eram de acord. Moartea fusese un călău care a smuls floarea înainte de a se deschide complet. Cerul are destule temeiuri de mândrie, dar nu şi pământul.

Când ne-am întors la St. Gilles, am zărit-o pe

Marie-Noel. Mă aştepta pe terasă. Alergă spre mine şi mi se aruncă în braţe, pe urmă aşteptă ca ceilalţi să dea colţul cu maşina spre garaj, se întoarse către mine şi spuse:

— Gran’mie a coborât azi devreme, înainte de unsprezece. E în salon şi pregăteşte totul pentru Maman.

Maman o să stea acolo întinsă toată ziua de mâine ca să vină vizitatorii şi să-i prezinte ultimele omagii.

Părea agitată şi impresionată. Am văzut că purta pe rochiţa de culoare închisă broşa lui Francoise.

— Madame Yves o ajută pe Gran’mie, continuă ea.

Gran’mie a trimis după ea; zicea că e singura

pers’oană care-şi mai aminteşte cum a fost pregătit totul când a murit bunicul. Se ceartă acum cum să aşeze masa.

Mă luă de mână şi mă conduse în salon. Auzeam vocile ridicate într-o discuţie. Am intrat în cameră împreună cu fetiţa şi am văzut că deşi obloanele erau încă închise, luminile erau aprinse, iar canapeaua şi scaunele fuseseră întoarse spre centrul camerei. O masă lungă, acoperită cu o faţă de masă brodată, era aşezată între fereastră şi uşă.

Contesa era aşezată pe un scaun lângă masă, iar Julie, cu o altă pânză albă pe braţ, stătea în faţa ei.

— Dar vă asigur, Madame la Comtesse, că masa era mult mai în centru şi n-am pus faţa de masă brodată ci pe cea de damasc, asta din mâna mea, pe care tocmai am găsit-o la fundul rufăriei, mototolită, dar folosită, după cum se prezintă, pentru că am folosit-o chiar pentru Monsieur le Comte.

— Prostii, răspunse la Comtesse. Am pus faţa de masă brodată. A fost a mamei mele. E în posesia familiei mamei de o sută de ani.

— Tot ce se poate, Madame la Comtesse, răspunse

Julie. Nu zic nu. Ţin minte exact că aţi scos-o când aţi botezat copiii şi tortul arăta o splendoare pe alb. Dar pentru înmormântare e cu totul altceva. Damascul alb este mai potrivit ca s-o respectăm pe Madame Jean, la fel ca în

’38 pentru Monsieur le Comte.

— Dantela atârnă mai frumos, spuse la Comtesse.

Nimeni n-o să ştie că n-a fost pânză de altar. Nici Monsieur le cure n-o să-şi dea seama.

— Monsieur le cure poate, pentru că nu mai vede bine, spuse Julie. Dar pe episcop n-o să-l duceţi. Are ochi de vultur.

— Puţin îmi pasă mie. Eu prefer dantela. O fi sărind ea mai mult în ochi decât damascul şi ce-i cu asta? Vreau ca nora mea să aibă ce e mai bun.

— în cazul ăsta, nu mai e nimic de spus. Punem dantela. Iar damascul îl ducem înapoi la rufărie unde o să mai zacă probabil încă vreo douăzeci de ani. Cine mai are azi grijă de lucrurile de la castel oare? Ehe, pe vremuri era cu totul altfel...

Suspină şi începu să împăturească pânza de damasc pe un capăt al mesei.

— La ce să te aştepţi cu servitorii din ziua de azi?

întrebă contesa. Niciunul nu mai e mândru de munca lui.

— Atunci e vina stăpânei, spuse Julie. Stăpâna bună face servitorul bun. Mi-aduc aminte când veneaţi jos, în bucătărie şi noi amuţeam de-a binelea vreo jumătate de oră, atât de frică ne era. Adesea nici nu puteam să mâncăm.

Aşa trebuie să fie. Da' azi..., scutură din cap, lucrurile s-au schimbat. Când am venit azi-dimineaţă, Germaine aia mică asculta la radio. E adevărat că era o slujbă transmisă de la catedrală, dar oricum...

Făcu un semn cu mâna, lăsând propoziţia neterminată.

— Am fost bolnavă, spuse contesa. Am cam scăpat frânele din mână. Dar pe viitor va fi altfel.

— Sper, spuse Julie. Era şi timpul.

— Vorbeşti aşa pentru că eşti invidioasă, spuse contesa. Totdeauna ţi-a plăcut să vii aici să-ţi vâri nasul unde nu te privea.

— Ba mă priveşte, spuse Julie. Orice vi se întâmplă,

Madame la Comtesse, dumneavoastră sau întregii familii, mă priveşte. Eu m-am născut la St. Gilles. Castelul, fabrica, satul, astea-s viaţa mea.

— Eşti o tirană, spuse contesa. Am auzit că noră-ta a fugit cu un mecanic pentru că i-ai făcut viaţa un iad. Acum îi ai şi pe Andre şi nepotă-tu numai ai tăi, cred că eşti mulţumită, hai?

— Eu, tirană? spuse Julie. Sunt cea mai îngăduitoare femeie din lume, Madame la Comtesse. Noră-mea bombănea întruna, din zori şi până în noapte. Mai bine pentru Andre că s-a dus. Acum o să avem linişte.

— N-ai treburi destule, spuse contesa, ăsta-i necazul.

Toată ziua te ţii după coada câtorva pui la fabrică. Pe viitor poţi să vii aici, la castel de două ori pe săptămână, să mai dai o mână de ajutor să punem lucrurile la loc. Dar să ştii că am avut dreptate cu faţa de masă brodată.

— N-aveţi decât să credeţi ce vreţi, Madame la

Comtesse, nu mă cert eu cu dumneavoastră. Dar şi dacă ar fi ultimul cuvânt care mi-ar ieşi din gură şi tot am să susţin că damascul l-am pus la înmormântarea lui Monsieur le Comte.

Se uitară una la alta, peste masă, într-o înţelegere perfectă. Pe urmă, contesa, conştientă de prezenţa mea pentru prima oară, îmi ură bună ziua.

— A mers totul bine? mă întrebă ea.

— Da, Maman.

— Le Commissaire n-a avut nimic nou de spus?

— Nu.

— Atunci putem să ne vedem de pregătiri după cum ne-am gândit. Ar fi bine să-i dai o mână de ajutor lui Renee la adresele de”pe plicuri. Blanche a dat bir cu fugiţii. N-am văzut-o toată dimineaţa. Cred că e, ca de obicei, în biserică. Hai, acum duceţi-vă amândoi. Eu cu Julie avem de lucru.

L-am întâlnit pe Gaston pe ho!. Ţinea în mână pachetul pe care-l lăsasem în maşină.

— Pachetul dumneavoastră, Monsieur le Comte.

L-am luat şi am urcat în dormitor, cu fetiţa după mine.

— Ce e în el? spuse ea. Ai adus ceva?

N-am răspuns. Am desfăcut şnurul şi am deschis pachetul. Pisica şi câinele din porţelan de Copenhaga erau

copii perfecte ale celor sparte. Le-am aşezat pe masă, la locul obişnuit, pe urmă m-am uitat la Marie-Noel. Fetiţa rămase cu mâinile împreunate, zâmbind.

— Nici n-ai zice, spuse ea. Parcă nici n-au fost sparte.

Sunt perfecte. Ca şi cum nu s-a întâmplat nimic. Acum mă simt iertată.

— Cum adică iertată? am întrebat.

— N-ăm fost cuminte, am fost neatentă şi le-am spart, iar pentru că le-am spart, Maman s-a îmbolnăvit. Ce bine ar fi să le punem mâine în salon, Jângă lumânări, ca un simbol.

— Nu cred că se poate. Ar arăta nelalocul lor. Cred că le putem însă lăsa aici, împreună cu toate lucrurile ei. Au aceeaşi semnificaţie.

Am coborât în bibliotecă unde ne aşteptau listele pe birou. Nimeni însă nu scria adrese pe plicuri, nici Paul, nici Renee, nici Blanche.

— Unde sunt cu toţii? am întrebat-o eu pe fetiţă. Undeau dispărut?

Luase deja un plic şi începuse să scrie primul nume de pe listă cu litere aşternute migălos şi aplecate.

— N-ar trebui să spun pentru că Gran'mie nu ştie.

Mătuşa Renee e la ea în cameră şi-şi controlează hainele de iarnă. Mi-a spus în secret că după înmormântare o să plece într-o călătorie, iar mai târziu s-ar putea chiar să-şi ia un mic apartament la Paris. Mi-a spus că pot să mă ia şi pe mine dacă tu şi Gran'mie veţi fi de acord.

— Şi unchiul Paul e sus şi-şi verifică hainele?

— A, nu, s-a dus la verrerie. Mătuşa Blanche nu s-a dus la biserică azi; s-a dus cu el şi ăsta e tot un secret.

Le-a fost teamă că dacă ar şti Gran'mie ar interveni imediat. Mătuşa Blanche vrea să se uite la mobilele care sunt depozitate în casa stăpânului. Mi-a spus ieri că a intrat prima oară în casa stăpânului după cincisprezece ani

şi că e păcat că nu locuieşte nimeni acolo şi că ar trebui aranjată din nou.

— A spus asta mătuşa Blanche?

— A, da, azi-dimineaţă. O să aibă ea grijă de-acuma.

De asta s-a dus cu unchiul Paul.

Câteva clipe scrise adresele în tăcere. Pe urmă ridică privirea şi cu coada tocului între dinţi îmi spuse:

— Să ştii că mi-a venit o idee groaznică. Nici nu ştiu dacă să ţi-o spun sau nu.

— Dă-i drumul.

— Ştii, brusc m-am gândit că de când a murit Maman, toată lumea are ce şi-a dorit. Gran'mie, căreia îi place ca toată lumea s-o bage în seamă, a coborât de la ea din cameră. Unchiul Paul şi mătuşa Renee pleacă într-o călătorie şi sunt foarte mulţumiţi. Mătuşa Blanche s-a dus să îngrijească de casa stăpânului unde a vrut să locuiască de mult – aşa mi-a povestit odată între patru ochi. Chiar

Madame Yves se ocupă de rufărie şi asta o face să se simtă foarte importantă. Tu ai banii pe care ţi i-ai dorit şi poţi să cheltuieşti cât vrei. Iar eu…

Ezită, cu o umbră în priviri, puţin tristă.

— Iar eu n-am mai avut până la urmă un frăţior, aşa că o să te am numai pentru mine toată viaţa.

Am privit-o, în vreme ce o frază uitată sau înăbuşită îşi croia cale în minte. Ceva despre poftă, despre lăcomie.

Prin uşile pe jumătfte deschise care duceau spre sufragerie am auzit telefonul. Zbârnâitul neaşteptat mă irită şi-mi stăvili gândurile pentru că ceea ce spusese fetiţa mi se părea dintr-o dată important şi necesita un răspuns.

— Adevărul este, spuse ea, că nu ştim dacă toate lucrurile astea s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi murit Maman.

Formularea, devastatoare şi oribilă, mi se părea că zdruncină temelia oricărei credinţe.

— Da, am articulat rapid, trebuia să se întâmple, era inevitabil să se întâmple. Nu au nicio legătură cu moartea

lui Maman. Dacă ar fi trăit totul s-ar fi petrecut aproape la fel.

Părea încă îndoită, incomplet lămurită.

— Când bon Dieu aranjează lucrurile, totul este cri se poate de bine, spuse ea, dar uneori diavolul ne tentează sub o altă înfăţişare. îţi aduci aminte ce se spune în epistola sfântului Matei „Toate aceste lucruri ţi le voi da dacă te prosternezi dinainte-mi şi mă venerezi”?

Telefonul se opri din sunat; Gaston ridicase receptorul în hol. Peste câteva clipe paşii lui răsunară în sufragerie, către noi.

— Problema este să descoperim la cine ne gândim, spuse Marie-Noel, cine ne dă lucrurile pe care ni le dorim,

Dumnezeu sau diavolul? Trebuie să fie unul dintre ei, dar cum să-i deosebeşti?

Gaston intră prin uşile (Juble şi anunţă:

— Monsieur le Comte, vă caută cineva la telefon.

M-am ridicat şi m-am îndreptat spre hol. Am ridicat receptorul demodat şi l-am dus la ureche.

— Cine e? am întrebat.

Se auzi un glas: „Ne quittez pas’*1, împreună cu diverse păcănituri şi sunete de parcă se telefona de departe. Pe urmă, după un minut, răsună vocea unui bărbat.

— Vorbesc cu Le Comte de Gue?

— Da, am răspuns.

Se făcu o pauză. Vorbitorul de la celălalt capăt părea să se gândească, nehotărât, ce să spună.

— Cine e? am repetat. Ce doriţi?

Vocea joasă, aproape şoptită, răspunse:

— Eu sunt, Jean de Gue. Am citit ziarul de azi. Mă întorc.

Capitolul 25

Instinctul îl renega. Mintea, trupul, spiritul se uneau revoltate împotriva lui. Nu mai exista. Nu mai era real.

<nota>
1 Nu închideţi (fr.).
</nota>

Şoapta de la celălalt capăt al telefonului era imaginară, zămislită de oboseală. Am aşteptat, fără să răspund. Pe urmă, glasul se auzi din nou.

— Eşti acolo? mă întrebă. Remplagant?1

Bănuiesc că auzind paşi în hol, ai lui Gaston.poate, ori indiferent ai cui, am devenit prevăzător, iar fiinţa convenţională care dă ordine, le primeşte, face aranjamente şi planuri, începu să vorbească în receptor în locul meu:

— Da, sunt aici.

— Vorbesc din Deauville. Am maşina ta. Am de gând să vin la St. Gilles mai pe seară. N-are rost să apar până nu se lasă înserarea, s-ar putea să fiu văzut. Propun să ne vedem la ora şapte.

Sângele rece, siguranţa cu care vorbea, convins că-i voi accepta planul, mă făcu să-l urăsc încă o dată.

— Unde? am întrebat.

O clipă se lăsă tăcerea; gândea. Pe urmă, încet, rosti:

— Ştii de casa stăpânului de la fabrică?

Crezusem că o să sugereze hotelul din Le Mans unde îmi jucase prima şi ultima fe^tă. Acolo ne-am fi întâlnit pe teren neutru. Varianta cu casa stăpânului constituia o provocare.

— Da, am răspuns.

— O să las maşina pe un drum lăturalnic, în pădure, spuse el, şi o să vin prin livadă. Aşteaptă-mă în casă şi deschide-mi. Vin cât pot de repede după ora şapte.

Nu-şi luă rămas bun. Telefonul păcăni când închise şi asta a fost tot. M-am întors în hol. Gaston şi Germaine treceau din bucătărie spre sufragerie cu tăvile pentru prânz. Afară am auzit motorul-Citroen-ului. Probabil că

Blanche şi Paul se întorseseră de la turnătorie.

Curând ne vom aduna cu toţii la masă.

Deşi emoţia care mă cuprinsese era foarte puternică, copleşitoare, mă simţeam în acelaşi timp prevăzător şi calm. Eu eram acum proprietarul iar el intrusul. Castelul era castelul meu, oamenii erau oamenii mei, familia care peste câteva minute urma să se aşeze la masă era familia mea, carne şi s.înge din carnea şi sângele meu, îmi aparţineau şi eu le aparţineam lor. Nu se mai putea întoarce să mi-i ia.

Am intrat în salon; contesa era tot acolo, supraveghind camera şi mobila care fusese din nou deplasată. Julie

<notă>

1 înlocuitor (fr.).

</notă>

plecase şi luase cu ea faţa de masă de damasc. Contesa era singură.

— Cine a fost la telefon? întrebă ea.

— Un oarecare. Cineva care a citit ziarul de dimineaţă.

— Pe vremuri, spuse ea, nimeni n-ar fi dat telefon la ora asta. Afată lipsă de tact. Delicateţea l-ar fi împins să scrie o scrisoare de condoleanţe şi să-mi trimită mie nişte flori. Ce să-i faci, buneie maniere ţin de domeniul trecutului.

M-am dus la ea şi am luat-o de mână*.

— Aş vrea să ştiu cum te mai simţi, i-am spus. N-am putut să te întreb adineauri, în faţa lui Juiie.

Se uită la mine şi-mi zâmbi.

— Am stat amândoi de veghe, nu glumă, aşa-i? mă întrebă ea. Tu ai dormit în scaun, dar eu n-am închis un ochi toată noaptea. Dacă ai impresia că va fi o treabă uşoară, te înşeli.

— N-am spus niciodată că o să fie uşor. De fapt, este cel mai greu lucru pe care l-ai făcut vreodată.

. — De dragul tău trebuie să renunţ la tihna şi visele mele plăcute, răspunse ea. Cam \a asta se rezumă totul, nu? Pentru că vrei să-mi fac simţită prezenţa aici. De unde să ştiu dacă nu cumva te răzgândeşti iar şi mă exilezi din nou sus?

— Nu, am spus. Nu... nu...

Răspunsul prompt o amuză. Se întinse să-mi mângâie obrazul.

— Eşti răsfăţat, spuse ea, ăsta e necazul tău. Juiie şi cu mine am căzut de acord azi-dimineaţă că toţi ne martirizăm din cauza ta. Dacă am să mă îmbolnăvesc, ceea ce e foarte posibil, vina va fi a ta.

Se opri, pe urmă se uită în jur mulţumită.

— Să ştii că Francoise m-a impresionat plăcut în capelă. Pentru prima oară avea ţinută. O să fiu mândră când vor veni mâine să-i aducă un ultim omagiu. Mare consolare să nu-ţi fie jenă că ţi-a murit nora.

Gaston intră în salon şi anunţă că masa este gata, cu vocea scăzută, potrivită doliului şi când am ieşit pe hol, mama continuă:

— Când vor fi şi flori în salon, să vezi ce frumos o să acate. Trebuie luaţi în primul rând crini, oricât de mult ar costa. La urma urmelor, tot Francoise plăteşte. Măcar %tit putem face şi noi pentru ea.

Ceilalţi se adunaseră deja în sufragerie şi privindu-i pe

Paul şi Blanche, le-am citit pe chipuri expresia conspiratorilor, însă nu furişă sau tăinuită, ci cumva copilărească, ca şi cum împărtăşeau un secret avantajos pentru amândoi. După ce a rostit rugăciunea de mulţumire ca întotdeauna, Blanche Sra uitat spre mine, fără să-mi zâmbească, însă încrezătoare şi sigură pe ea; era limpede că în dimineaţa aceea chiar dacă încă nu se pusese capăt tăcerii, se rezolvase ceva, cel puţin purificarea de suferinţă.

Când mama se aşează vizavi de mine, i-am spus:

— Acum eşti iar la locul tău dintotdeauna şi am de gând să fac şi alte schimbări. Am stat deja de vorbă cu

Blanche, Paul şi Renee. Paul nu va mai conduce la verrerie. Va pleca într-o călătorie împreună cu Renee.

Declaraţia mea o lăsă rece. Luă cu furculiţa o bucată de rinichi de pe farfurie şi o întinse câinilor care stăteau lungiţi lângă ea, apoi rosti:

— O idee excelentă. Trebuia să fi plecat de mult. Din nefericire, niciunul din noi nu şi-a putut permite. Şi cine-i va lua locul? Cred că nu Jacques! N-are pic de autoritate.

— Blanche, am răspuns. Ştie mai mult decât oricare dintre noi despre treburile de la verrerie. Pe viitor o să locuiască în casa stăpânului.

Până şi asta o lăsă rece. De fapt, nu ştiu la ce mă aşteptasem. S-o jignească poate pe Blanche, să-şi bată joc, oricum prevedeam un torent de vorbe. Dar ea rosti placid:

— Totdeauna am susţinut că Blanche are cap pentru afaceri. Nu ştiu de la cine l-a moştenit, de la mine în orice caz nu. Şi nici taică-său n-aş putea să spun că a strălucit.

Pentru el la verrerie a fost un fel de tradiţie de familie, nu o afacere comercială. Dar Blanche..., ridică privirea peste masă spre fiică,... o să atragă aici o groază de turişti cât ai bate din palme. O să facă un magazin de desfacere, o să vândă copii de-ale castelului şi bisericii, o s-o pună pe

Julie să ţină lângă casă o tonetă pentru îngheţată. Ehe, de mult ar fi trebuit să fie toate astea, numai că a intervenit războiul.

Continuă să mănânce. Paul îmi aruncă o privire rapidă, pe urmă spuse iute:

— Deci eşti de acord? Cu ambele planuri, mamă?

— Cum să nu fiu de acord? îl îngână ea. Ce să am împotrivă? Ambele propuneri îmi convin de minune. Ce naiba i-ar mai rămâne lui Blanche de făcut dacă eu am

hotărât să cobor zilnic? Rupse o bucăţică de pâine, apoi continuă: Sau chiar lui Renee, din aceleaşi motive?

Aruncă o privire către noră.

— Numai femeile care n-au preocupări au parte de necazuri. Ori devin fanatice religioase, ori îşi găsesc amanţi.

Prin urmare nu exista nicio problemă. Fetiţa avusese dreptate. Toată lumea căpătase ce-şi dorise. Pe chipurile lor se citea uşurarea şi uitându-mă ia ei, în minte mi s-a conturat imaginea viitorului – Paul şi Renee pornind cu portbagajul încărcat în noua maşină pe care urma să Ie-o cumpăr, ajunşi la Paris, simţindu-se provinciali şi puţin stângaci, dar reuşind să-şi învingă starea din cauza sentimentului de libertate; iar Blanche, în casa stăpânului, sortând mobilele, frunzărind cărţile, dând probabil peste un desen sau o schiţă uitată, ar găsi o altă libertate, o evadare din amărăciune.

Imaginile mi se perindau în minte, dar eram conştient că Marie-Noel mă urmărea de vizavi.

— Ei? am spus. Şi acum?

— Păi uite ce e, ai făcut planuri pentru toţi în afară de tine. Ce ai de gând să faci când vei rămâne singur?

întrebarea îi făcu pe toţi atenţi. Mă priviră plini de curiozitate. Chiar Blanche ridică pentru o fracţiune de secundă privirea, apoi o coborî.

— Am să rămân aici, la castel, la St. Gilles. N-am de gând să mai plec. Am să rămân aici pentru totdeauna.

Vorbeam şi ştiam bine ce aveam de gând să fac. îmi adusesem aminte de revolverul din sertarul biroului din bibliotecă. Sâmbătă îmi arsesem mâna ca să mă cruţ de umilinţă şi să nu mă demasc că nu ştiam să umblu cu arma. Azi e altceva. Nu mai aveam observatori. Şi cel mai prostănac om din lume n-avea cum să dea greş când ţinta era la câţiva paşi. N-aş fi avut nici remuşcări şi nici regrete.

Avea să fie întâmpinat cum se cuvenea. Chiar locul de întâlnire, casa stăpânului, era încă o dovadă a spiritului justiţiar. Singurul lucru de care-mi păsa era maşina mea care trebuia să ardă. De fapt, nici nu o mai simţeam ca o proprietate a mea de când o luase. Aparţinea unui trecut pe care oricum îl uitasem. Proiectul, născut pe loc, luă formă, se clarifică. Şi eu urma să ajung la casa stăpânului, venind prin pădure; o să străbat livada din spate, o să sar pe fereastră, cum mai făcusem deja de două ori. La întâlnirea asta nu existau martori. Am rămas cu privirea aţintită în faţă, fără să văd nimic altceva decât copacii şi pământul ud; pe urmă, ridicând ochii, i-am văzut pe toţi că mă priveau nedumeriţi, încordaţi. Probabil că ultima mea remarcă sunase prea vehement, prea forţat, iar Marie-Noel, singura care se simţea în largul ei, exclamă:

— Când se lasă brusc tăcerea şi amuţeşte toată lumea înseamnă că în cameră a intrat un înger, aşa mi-a spus mie

Germaine. Dar nu sunt foarte sigură. S-ar putea să fie şi un demon.

Gaston îşi făcu apariţia cu legumele. MomentuJ a fost depăşit. Toată lumea, în afară de mine, începu să vorbească în acelaşi timp. Mama, fără samă slăbească din ochi, schiţă cu buzele întrebarea: „Ce s-a întâmplat?”

Am scuturat din cap, ceea ce vroia să însemne:

„Nimic”.

Parcă-I vedeam cum se urcase în maşină la Deauville, cum plecase încrezător, nepăsător, sigur de lumea măruntă care-l aştepta, o iume care brusc devenise mai uşoară, problemele erau rezolvate, iar viitorul pe care şi-l dorise din totdeauna îi era la îndemână; mă întrebam dacă intenţiona să scape de mine cu o strângere de mână şi un zâmbet, ca pe urmă să-şi reia viaţa de care se descotorosise când îi venise cheful. Dacă aşa stăteau lucrurile, praful urma să se aleagă de planul lui. Substanţa

eram eu, iar el doar umbra. Umbra era nedorită şi deci putea să dispară.

După prânz s-a ivit ocazia să iau arma. Blanche şi fetiţa au urcat la lecţii. Mama i-a chemat pe ceilalţi să se ocupe de aranjamentele din salon. M-am dus în bibliotecă direct la birou şi am deschis sertarul cu cheia. Patul revolverului se zărea lângă albumul de fotografii. L-am luat şi l-am verificat. Era încărcat. Oare de ce-! pusese acolo, pentru ce caz extrem, cu ce scop? Iar acum urma să fie folosit împotriva lui. De ani de zile îl ţinuse încărcat pentru acest moment. Mi-am vârrt revolverul în buzunarul de la haină, am urcat la mine în cameră şi l-am pus lângă cutiile cu morfină şi seringă, în sertar.

Când am coborât, mi-am dat seama că sosisem la tanc.

Se îndreptau spre bibliotecă cu toţii. Salonul reprezenta acum un loc aparte, care-şi aştepta ritualul de a doua zi.

Paul se aşează la birou, Renee la masă şi amândoi începură să scrie adrese pe plicuri. Mama, pe un scaun de unde putea să-i supravegheze, întinse către mine o mână.

— Eşti agitat, spuse ea. Ce te frământă?

Am privit-o şi mi-am reamintit că nu pe fiul ei urma să-l ucid, ci o persoană străină, fără emoţii, fără inimă, care n-avea niciun sentiment nici pentru ea, nici pentru altcineva. Iar ea mă recunoştea de fiu. Pe viitor voi face pentru ea tot ceea ce nu reuşise el.

— Vreau să îngrop trecutul, am spus. Este singurul lucru care mă frământă.

— Ai făcut tot ce-ai putut să-l reînvii, răspunse ea, de când cu planul pentru Blanche.

— Nu, tocmai asta nu pricepi.

Ridică din umeri.

— Fă ce crezi, spuse ea. Dacă merg treburile nici nu-mi doresc altceva. Totul e o conspiraţie, bineînţeles, ca să-

ţi faci^ viaţa mai plăcută. Hai, vino să stai jos.

îmi făcu semn spre scaunul de lângă ea; m-am aşezat fără să-i dau drumul la mână. Nu peste mult timp am observat că adormise. Paul întoarse capul şi spuse încet:

— S-a obosit peste măsură. Şi Charlotte se plângea mai adineauri. Mai târziu o să sufere. Ar trebui s-o mai opreşti.

— Nu, e mai bine aşa, i-am răspuns.

Renee se uită la mine dinspre masă.:

— Ar trebui să meargă sus să se odihnească. Ca de obicei, Paul are dreptate. După înmorjnântare o să cadă din picioare.

— E riscul meu, am spus şi responsabilitatea mea.

După-amiaza lungă se scurgea lent. Nu se mai auzea decât scârţâitul tocurilor pe hârtie. Am privit chipul adormit al mamei şi dintr-o dată m-a cuprins sentimentul că trebuia să plec până se va deştepta şi până să apuce să coboare fetiţa scările. Paul stătea cu spatele la mine, ca şi

Renee, de altfel. Niciunul dintre ei nu trebuia să ştie unde mă duceam. Un impuls, ca atunci când baţi în lemn să te ferească de ghinion, mă îndemnă să sărut mâna mamei. Pe urma m-am ridicat şi am ieşit din cameră. Niciunul nu şi-a înăfţat privirea, nimeni nu m-a strigat.

Am luat revolverul din vestiar şi am ieşit pe terasă; am ocolit castelul spre poarta din grădină.

Acolo, am rămas o clipă sub cedru – prima mea ascunzătoare, iar Cesar ieşi din ţarc. Ridică botul, adulmecă aerul şi se uită spre mine. Mă văzu, dar nu mă latră. Nici nu dădu din coadă. Mă accepta ca pe un

[membru al St. Gilles-ului, dar încă nu ca stăpân. Faptul rămânea ca una din problemele ce trebuiau rezolvate. Am traversat parcul, pe sub castani şi am ieşit de pe moşie.

Niciodată nu mi se păruse pădurea mai frumoasă sau mai duioasă; soarele fierbinte poleia frunzele căzute.

Când am ajuns pe câmpul care mărginea terenurile turnătoriei, m-am lăsat jos şi am aşteptat. N-avea rost să intru în casa stăpânului până când nu se sfârşea ziua de lucru, iar Jacq'ues şi lucrătorii plecau. îmi amintesc că în şopron, unde ţineau camionul, am observat o canistră de benzină. Aveam nevoie de benzină. Aşteptam în pădure şi vedeam fuiorul de fum ieşind din coşul turnătoriei; mă apucă nerăbdarea, neastâmpărul. Doream să plece toţi mai repede.

Probabil că se scurseseră astfel cam două ore. Nu puteam să-mi dau seama pentru că nu aveam ceas, dar'

dintr-o dată aerul se răci, soarele coborî după copaci şi mă învălui liniştea. Toate zgomotele de la turnătorie încetară.

M-am ridicat şi, din spatele gardului viu, am privit în livadă.

Nu era nimeni. Ferestrele de la biroul din casa stăpânului erau închise; locul părea pustiu. Am traversat livada, ţinându-mă pe lângă gard şi am ajuns la peretele casei. Am aşteptat o clipă, pe urmă. la umbra viţei, m-am uitat înăuntru prin fereastra biroului. Camera era goală. Jacques plecase, iar eu aveam foată casa la dispoziţie. M-am furişat pe lângă zid până la capătul opus şi am sărit din nou pe fereastră. Camera purta urmele lui Blanche şi ale lui Paul.

Câteva mobile fuseseră deja mişcate, scaunele şi mesele trase, tablourile deplasate. Deci Blanche nu pierduse timpul. Odaia nu mai semăna cu o scoică goală care adăpostea trecutul, ci aştepta nerăbdătoare să primească din nou viaţă.

Şi eu aşteptam, cu gândul să ucid. Lumina soarelui ieşi din odaie şi umbrele se lăţiră. Peste vreo jumătate de oră se va lăsa amurgul şi când va veni şi va bate la uşă, o să descopere că ceea ce urma să i se întâmple nu era altceva decât propria lui crimă inversată. El nu eu trebuia

să se întoarcă în urmă cu cincisprezece ani.

Am văzut mai întâi cum se lasă în jos clanţa şi pentru că nu mai fusese folosită de atrta timp, mânerul căzu. Uşa nu se deschise pentru că trăseserrf ivărul. Am traversat camera, am ridicat mânerul şi l-am potrivit la loc. încet, am tras ivărul, cu revolverul pregătit. Am deschis uşa şi partea de jos râcâi lespedea de piatră; probabil aşa deschisese şi

Maurice Duval uşa în noaptea aceea, îmi dădu mie prin minte, iar în întuneric se pomenise faţă în faţă cu el. Pe urmă am auzit exclamaţii de afară şi o voce. Nu era Jean de Gue, ci preotul. Ne-am privit unul pe celălalt, eu răvăşit şi buimac, el zâmbitor, bâţâind din cap, până când privirea i-a căzut pe revolver; s-a schimbat brusc la faţă.

— Imi dai voie? spuse el, întinzând mâna şi luându-mi revolverul până să apuc eu să-mi dau seama despre ce era vorba. îl descarcă, puse gloanţele în buzunarul de sub sutană, pe urmă vârî şi revolverul.

— Nu-mi plac lucrurile astea, spuse el. Am avut destule cât a fost război şi în timpul ocupaţiei. Multe necazuri s-au mai întâmplat şi s-ar putea să se mai întâmple şi acum.

Mă privi dând din cap aprobator şi pentru că eu nu eram în stare să rostesc niciun cuvânt, mă bătu pe umăr şi spuse: _ – – Hai, nu fi supărat. într-una din zilele astea o să-ţi pară bine că ţi l-am luat. Te-ai gândit la distrugere, aşa-i?

Nu i-am răspuns imediat. Pe urmă am rostit:

— Da, părinte.

— Prea bine, n-o să mai discutăm. Este o problemă care priveşte conştiinţa dumitale şi pe Dumnezeu. Nu am căderea să te întreb ce s-a întâmplat. Dar am datoria, dacă-mi stă în putere, să salvez viaţa omului. Şi dacă am reuşit, mulţumesc Domnului cu smerenie.

Se uită prin camera întunecoasă.

— Am trecut pe la Andre Yves, spuse el. Din fericire, cu timpul s-ar putea să-şi recupereze braţul. A suferit mult.

Mi-a spus acum vreo săptămână „Mai binemi-aş pune capăt zilelor”. „Nu, Andre”, i-am spus eu, „Viitorul începe azi. Este un dar cu care ne trezim în fiece dimineaţă.

Foloseşte-I, nu-l irosi”.

Se opri, pe urmă, arătă spre mobile.

— Deci e adevărat ce mi-a spus azi după amiază

Mademoiselle Blanche la castel când am trecut pe acolo?

Că s-ar putea să vină să locuiască aici şi că a fost propunerea d-tale?

— Dacă aşa v-a spus, e adevărat.

— Atunci nici nu mă îndoiesc că nu vrei să întreprinzi nimic care s-o facă să se răzgândească, spuse el. Există o veche zicală – două lucruri strâmbe nu fac unul drept.

Dacă nu s-ar fi întâmplat să trec pe aici poate că s-ar fi petrecut ceva ce ar fi adus numai jale tuturor. Şi aşa familia e împovărată cu destulă tragedie ca să mai adaugi şi mata încă una.

— Nu aş fi adăugat nimic, părinte. Nădăjduiam să îndepărtez cauza.

— Distrugându-te? întrebă el. La ce ţi-ar folosi, dumitale sau alor dumitale? Numai trăind le poţi reclădi universul. Am şi zărit primele semne, aici, în _casa stăpânului. Şi de aşa ceva e nevoie, nu numai aici, la fabrică, ci şi la castel. De viaţă, nu de moarte.

Aşteptă să răspund. N-am spus nimic.

— Ei, acum, ezită el, îndreptându-se către uşă, din păcate nu pot să-ţi ofer o plimbare, am venit cu triciclul.

Nu-ţi văd afară maşina, cum ajungi acasă?

— Am venit pe jos şi aşa o să mă şi întorc, îşi scoase ceasul.

— A şi trecut de şapte. Poate că te caută cei de la castel. Oricum, eu ştiu pe cineva care te aşteaptă -fetiţa.

Nu prea sunt o companie plăcută la drum, dar aş dori să plecăm împreună.

— Nu astă seară, părinte. Aş prefera să fiu singur.

Ezită, cu privirea încă neliniştită.

— Nu ştiu dacă e bine să te las singur după cele ce am descoperit. Dacă faci vreo prostie pe care o vei regreta?

— Nu mai am cum. Mi-aţi luat instrumentul.

Zâmbi.

— Mă bucur. Şi n-are să-mi pară rău niciodată. Cât despre pistol..., se bătu cu rhâna peste sutană, poate că odată şi odată o să ţi-l dau înapoi. Depinde de dumneata.

Bonsoir.

Ieşi afară, în înserare. L-am urmărit cum trece pe lângă fântână fără să arunce nicio privire, apoi a traversat terenul spre şoproane. Am închis uşa şi am pus din nou ivărul.

Camera se umplu iar de umbre. Ziua se sfârşise. Când m-am dus la fereastra dinspre livadă, de sub ea, se înălţă o siluetă, cu arma în mână; îşi aruncă picioarele pe pervaz şi sări înăuntru. Râse încetişor, cu pistolul îndreptat spre pieptul meu şi spuse:

— Am mai rezolvat eu o dată ceva în acelaşi mod dar acum e mult mai simplu. Pe drum nu mai sunt santinele, nici adăposturi, nici baricade, nici sârmă ghimpată. Iar în loc de o mână de puştani care ar fi putut să mă predea somându-mă, doar bunul Monsieur le cură în persoană, care din întâmplare a trecut pe aici. Trebuie să recunoşti că norocul îmi surâde de fiecare dată. Am avut dreptate, nu, să vin înarmat? A fost singurul lucru pe care nu ţi l-am lăsat în valiză la Le Mans.

Trase mai în faţă două dintre scaunele aranjate de

Blanche în dimineaţa aceea.

— Stai jos, spuse el. Nu-i nevoie să ridici mâinile. Nu-i o ameninţare, ci doar o măsură de prevedere. Din ’41 port armă la mine.

Se aşează pe celălalt scaun, încălecându-l, cu faţa spre

mine. Sprijini pistolul de spetează.

— Prin urmare, ai plănuit să te descotoroseşti de mine şi să rămâi la St. Gilles? Perspectiva bruscă a averii te-a ameţit, aşa-i? Dar te înţeleg. Şi eu am încercat acelaşi sentiment.

Capitolul 26

Nu-i puteam distinge ochii ci, doar vag, trăsăturile, care erau ale mele. Absenţa luminii îi făcea prezenţa cumva mai uşor de suportat, deşi parcă mai sinistră.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el. Cum a murit? în ziar scria că a fost un accident.

— A păzut, am răspuns, de ia fereastra dormitorului. A

scăpat broşa pe care i-ai adus-o de la Paris şi s-a aplecat după ea.

— Era singură?

— Da. A fost şi o anchetă. Comisarul s-a declarat mulţumit, şi a semnat certificatul de deces. Mâine o aduc înapoi la St. Gilles, iar înmormântarea va avea loc vineri.

— Am citit în ziar, de-asta m-am întors.

N-am comentat. Nu înmormântarea soţiei îl adusese acasă, ci consecinţele morţii ei.

— Ştii, spuse el, n-am crezut că ai să rezişti. Când te-am lăsat în camera de hotel exact acum o săptămână, mi-am închipuit că ai să te duci la poliţie şi ai să le povesteşti tot, iar, după multe explicaţii încâlcite, ai să-i convingi să te creadă. Dar tu... Râse. Ai reuşit să întinzi minciuna timp de şapte zile. Felicitările mele. Ce pleaşcă ar fi fost pentru mine chestia asta acum doisprezece sau cincisprezece ani! la spune, nimeni n-a avut nicio bănuială?

— Nimeni.

— Dar maică-mea, fiică-mea?

— Ele, cel mai puţin.

Rosteam vorbele cu o ciudată satisfacţie care devenise aproape sălbatică. Nimeni nu-i dusese dorul;

nimeni nu-l regretase.

— Stau şi mă întreb câte lucruri ai aflat, spuse el. M-am distrat grozav când m-am gândit cum te-ai descurcat cu

Renee, de exemplu, care ajunsese o adevărată pacoste până să plec. Şi cum ai liniştit-o pe Francoise. Şi dacă, dintr-o politeţe prost înţeleasă, ai încercat să vorbeşti cu

Blanche. Cât despre mama, pe viitor numai un doctor mai poate să-i rezolve problemele. Bănuiesc că nu-i nevoie să-ţi mai spun că nu doctorul nostru, ci un specialist. Va trebui să intre în vreo clinică. Am şi luat legătura cu una la

Paris.

Ochii îmi erau fixaţi pe ţeava revolverului de pe speteaza scaunului. N-aveam cum să ajung la el. Expert în şmecherii, după cum era în toate celelalte, mi-ar fi luat-o cu mult înainte.

— Nu e nevoie s-o trimiţi la Paris, am spus. Deşi cred că avea nevoie de îngrijire medicală acasă. A hotărât să nu mai ia morfină. Azi-noapte am vegheat-o. A făcut prima încercare.

Simţeam cum mă fixează în.întuneric.

— Cum adică? întrebă. Ai stat cu ea toată noaptea? Şi ce-ai făcut?

în minte mi-au revenit frânturile de vis, scaunul de lângă pat, tăcerea, umbrele ameninţătoare care păreau să se topească şi să dispară. Să-i fi povestit despre toate astea ar fi sunat o prostie, o banalitate. Nu realizasem practic nimic, în afară de odihnă.

— Am stat alături de pat şi ea a adormit. Am ţinut-o de mână.

Râsul lui, molipsitor, totuşi insuportabil, răsună în camera întunecată.

— Sărmane prieten, chiar îţi închipui că aşa se vindecă o morfinomană? La noapte o să fie o nebună care

delirează. Charlotte va trebui să-i administreze o doză dublă.

— Nu, am răspuns. Nu.

Dar mă cuprinse îndoiala. Chiar atunci când o lăsasem adormită în scaun, păruse bolnavă şi epuizată.

.— Şi altceva? mă întrebă. Altceva ce ai mai făcut?

— Altceva?

Mi-am scotocit memoria.

— A, Paul, am spus, Paul şi Renee. Pleacă de la castel şi de la St. Gilles. Vor călători, cel puţin timp de şase luni sau un an.

L-am văzut cum dă din cap.

— Asta o să le strice căsătoria şi mai rapid, spuse el.

Renee o să-şi găsească amantul pe care îl tot caută, iar

Paul o să aibă şi mai mari complexe de inferioritate.

Aşază-I în mijlocul unei societăţi şi imediat o să fie conştient de ceea ce este – un ţărănoi plicticos. Ce lipsă de tact, dacă nu te superi, ce nedelicateţe, la mai spune-mi şi altele. *

Mi-am amintit că pe când eram copil jucam popice.

Aruncam cu mingea şi popicul de la capăt cădea la pământ. Exact asta făcea el cu planurile mele ticluite cu atâta dragoste. Deşi, la urma urmelor, poate nici nu era dragoste, ci un amestec de sentimente.

— Ai respins contractul cu Carvalet, nu? am spus eu.

Ei, află că ieri am semnat unul nou. La verrerie va funcţiona în continuare. Nimeni n-o să rămână fără slujbă.

Iar pierderea o s-o acoperi din capital.

De data asta nu râse. Fluieră. Expresia lui speriată mă unse pe suflet.

— Cred că pot să-l reziliez, deşi o să mai treacă ceva timp. Celelalte au fost gafe de mici proporţii, dar asta-i serioasă. Chiar cu banii lui Francoise în pungă, nu-i nicio distracţie să sprijini o afacere pe ducă. Şi mă rog, cine

aveai de gând să o conducă de vreme ce Paul pleacă?

— Blanche, am răspuns.

Se aplecă în faţă pe scaun, înclinându-l, şi-şi apropie chipul de al meu. îi puteam vedea fiecare trăsătură acum;

şi ochii. Era neschimbat, ca atunci, în hotelul din Le Mans.

Identitatea cu mine era respingătoare.

— Chiar ai vorbit cu Blanche? mă întrebă. Şi ea ţi-a răspuns?

— Da. Azi-dimineaţă a venit aici. l-am spus că de acum încolo la verrerie îi aparţine. Poate să facă ce pofteşte, n-are decât s-o dezvolte ca pe o zestre a lui Marie-Noel.

O clipă nu spuse nimic. Probabil că răsturnarea tuturor ideilor preconcepute îl zdruncinase. Asta şi-sperам. Mai mult decât orice, doream să-şi piardă siguranţa de sine.

Dar n-a fost aşa.

— Ştii că totuşi, rosti el, până la urmă s-ar putea să iasă ceva? Dacă Blanche se apucă iar de schiţe, am putea să trecem pe obiepte ieftine şi arătoase cu dare să atragem turiştii şi să nu ne mai batem capul cu Carvalet sau cu alte firme serioase; am putea deschide pe aici vreo piaţă cu preţul sub cel cerut de alţii. în loc să treacă prin Villars spre Le Mans, pe route nationale, turiştii, ar face un ocol pe la St. Gilles. Cred că fără să-ţi dai seama, ai dat o lovitură.

Se opri.

— Da, reluă el, cu cât mă gâridesc mai mult, cu atât îmi surâde ideea. Ce idiot am fost că nu mi-a dat niciodată prin cap chestia asta. Atitudinea scârboasă a lui Blanche m-a blocat. Ce şmecher ai fost să-i gâdili orgoliul, pentru că bănuiesc că asta ai făcut. Pe vremuri, se credea mare desenatoare, şi ea şi maimuţoiul ei încrezut. Dacă o să vină să locuiască aici, probabil că o să se îmbrace în negru şi o

să facă pe văduva, pretinzând că, de fapt, s-a măritat cu el în secret.

Se scotoci în buzunar după un pachet de ţigări, îmi întinse una şi şi-o aprinse pe a lui.

— în general, ai scos-o frumuşel la capăt, spuse el. Dar cu Marie-Noel cum e, ce rol are? Săptămâna asta a mai avut vreo viziune sau ceva vise?

N-am răspuns. Să te agăţi de un copil era, fără îndoială, ultima formă de josnicie. N-avea decât să profaneze imaginile mamei, să-şi ia în derâdere sora, dar mi-era imposibil să i-o ofer pe Marie-Noel ca ţintă de batjocură.

— E bine. A suportat bine tragedia de ieri.

— Nici nu mă miră. Nu s-a înţeles niciodată cu maică-sa. Francoise era geloasă pe fetiţă, iar fata ştia.

Acum, pricepi, în fine, ce înseamnă să ai o familie acaparatoare. Iar tu erai dispus s-o suporţi de dragul banilor. Ai venit aici, la casa stăpânului, cu gândul să-mi faci de petrecanie ca să poţi să trăieşti uşor până la sfârşitul vieţii.

Lăsă la loc scaunul, aruncă fumul în aer, iar chipul rămase din nou învăluit în umbră. Nu desluşeam decât conturul.

— N-o să mă crezi, am spus, dar nu m-am gândit o clipă la bani. întâmplarea face că ţi-am îndrăgit familia, atâta tot.

Afirmaţia îl făcu să izbucnească din nou în râs.

— Mai ai îndrăzneala să-mi spui că ţii la maică-mea, cea mai egoistă, mai avidă şi mai monstruoasă dintre femeile pe care le-am cunoscut în toată viaţa mea; că ţii la

Paul, care e un mocofan bleg şi nesuferit; că ţii!a Renee, probabil pentru trupul ei care, te asigur, este încântător, dar mintea îi seamănă cu o cutie goală; că ţii la Blanche, atât de închisnovată din cauza înfrânării instinctelor sexuale şi a pasiunii frustrate, încât singurul

imbold pe care-l ia de la viaţă este să îngenuncheze în faţa unui crucifix însângerat? Şi bănuiesc că o să-mi spui acum că ţii la copilul meu pentru că e dulce şi nevinovat, ceea ce, ascultă la mine, e foarte uşor de simulat ca să obţii ce vrei.

De fapt, se dă în vânt să fie alintată şi admirată.

N-am ripostat. Conform vederilor lui, era probabil adevărat, probabil şi conform vederilor mele. Adevărul „,isă era că, de fapt, nu avea niciun fel de importanţă.

— De acord cu tine, am spus, ai tăi suferă de toate defectele pe care le-ai înşirat. Dar asta nu mă împiedică să-i îndrăgesc, asta e. Să nu mă întrebi de ce. N-aş^ putea să-ţi răspund.

— Şi eu simt o afecţiune pentru ei, spuse el. E de înţeles._ Din întâmplare, sunt ai mei. Dar tu n-ai niciun motiv. îi cunoşti doar de şase zile. Eşti, fără îndoială, un sentimental incurabil.

— S-ar putea.

— Te-ai socotit cumva un mântuitor?

— Nu, un prost.

— Oricum, bine că eşti cinstit. Şi acum, ce crezi că se va întâmpla?

— Nu ştiu. Tu hotărăşti.

Se scarpină în cap cu patul revolverului. Aş fi putut să sar atunci la el, dar nu cred că aş fi reuşit ceva.

— Exact, spuse el, ce se petrece la St. Gilles mă priveşte. Dac-aş vrea, aş putea să continui ce ai început, sau să stric totul – depinde de toane. Dar tu? Ce-ai zice să mergem în pădure şi să săpăm o groapă? Mi-e simplu să-ţi dau foc la maşină. N-o să te caute nimeni. Ai dispărea pur şi simplu. S-a mai întâmplat şi cu alţii.

— Dacă asta hotărăşti, atunci dă-i drumul. Sunt în mâinile tale. Doar dacă nu preferi să mă arunci în fântână.

Nu-I vedeam, dar i-am simţit zâmbetul.

— Deci şi p-asta ai dezgropat-o? mă întrebă. Mă, ce

copoi eşti! Am fost convins că praful s-a aşternut de mult.

Bănuiesc că te-a şocat puţin, ce zici?

— Nu m-a şocat, i-am spus. N-am înţeles motivul.

— Motivul? mă îngână el. Cum era să-l înţelegi? Pe voi, englezii, nu v-a mai invadat nimeni din 1066;

automulţumirea i-a transformat In nişte înfumuraţi pe toţi concetăţenii tăi. Poate că noi suntem uneori cruzi, dar slavă Domnului, ipocriţi nu suntem. Ţi-e dragă cumva şi imaginea lui Maurice Duval?

Am stat o clipă pe gânduri. Oare cuvântul „drag" suna prea tare?

— L-am regretat, am spus. Am auzit despre el numai lucruri bune.

— Să nu crezi tot ce se spune. Era un parvenit, ca toţi de teapa lui. S-a dat bine pe lângă taică-meu cu gândul la viitor. Blanche era atuul lui, iar eu l-am oprit să-l joace.

Ştii, nu e prea elegant să stai la căldurică şi să ajungi la înţelegeri cu invadatorii propriei tale ţări ca să-ţi salvezi pielea.

N-aveam replică. Disputa nu-mi aparţinea, la fel ca şi războiul. Ştiam doar că oamenii suferiseră şi muriseră.

— Nu are rost să discutăm despre Duval sau ai tăi, am spus. Eu mi-am format o imagine. Şi nimic din ce ai putea tu să-mi spui n-o să mi-o deformeze. Dacă ai de gând să mă ucizi, aşa cum am avut şi eu, hai să terminăm odată.

Sunt pregătit.

— Nu prea sunt convins acum că vreau să te ucid. Mi se pare că ar fi o irosire inutilă. La urma urmelor, i-am păcălit o dată şi nu văd de te n-am putea să repetăm figura. Mi-ar fi uşor să-ţi dau de ştire, să aranjăm un rendez-vous, iar eu să dispar pentru o săptămână sau o lună, în timp ce tu îmi ţii locul. Ce părere ai? Bineînţeles că între timp e foarte posibil să-ţi dau peste cap toate proiectele. Dar cred că nu te-ar deranja. Chiar ar putea să adauge ceva farmec şederii tale.

îl uram într-atâta încât nu eram în stare să-i răspund. Iar el, interpretându-mi tăcerea drept consimţire, continuă:

— Nu cred că ai întânlit-o pe Bala. N-ai prea avut când.

Şi ca să zic aşa, nici ocazie. Are un magazin în Villars, iar eu îi spun Bala pentru că pretinde că s-ar trage din regii

Ungariei. Găteşte ca un înger şi asta nu e singura calitate.

O mai vizitez din când în când ca să nu mă plictisesc.

Bineînţeles că dacă ajungem la un acord intră şi ea în preţ.

N-ai să regreţi vizita acolo, te asigur.

Continuam să tac.

— Ba chiar mi s-ar părea picant dacă atunci când m-aş întoarce m-aş gândi că ai păcălit-o şi pe Bela o dată cu ceilalţi.

M-am ridicat de pe scaun. Se ridică şi el imediat, cu revolverul îndreptat spre mine.

— Hai să terminăm, am spus. Nu mai am nimic de adăugat.

— Eu însă mai am, răspunse el. îţi dai seama că nu mi-ai pus nicio întrebare? Chiar nu vrei să afli ce-am făcut săptămâna asta?

Nu mă interesa. Telefonase din Deauville. Presupuneam că stătuse acolo, dacă aveam de gând să fac vreo presupunere. Era o ascunzătoare la fel de bună ca oricare alta.

— Nu, am spus. Sincer să fiu, nu-mi pasă. Nu mă priveşte.

— Ba te priveşte, insistă el. Te priveşte chiar foarte mult.

— Cum?

— Stai jos din nou şi am să te luminez.

Aprinse bricheta, care la lumina flăcării am recunoscut-o ca fiind a mea. Pe urmă mi-am dat seama*eă şi haina îmi aparţinea. Dar nu era aceeaşi din Le Mans.

— Vezi? spuse el. Am jucat cinstit, ca şi tine. Dacă tu mi-ai luat locul, şi n-am fost sigur de tine, am riscat, atunci era corect să procedez şi eu la fel. M-am dus la Londra. în apartamentul tău. Abia m-am întors cu avionul.

Am rămas cu privirea aţintită pe el sau, mai bine spus, pe umbra lui. în săptămâna care se scursese de câte ori mă gândisem la el, mi-l imaginasem ca o nălucire, o persoană inexistentă, o umbră, o fantomă. Iar dacă aş fi materializat fantoma, aş fi plasat-o probabil la Paris, sau în sud, în

Italia, Spania, oriunde în afara vieţii mele, înşelându-mi propriul univers.

— Te-ai dus la mine în apartament?! am întrebat. Mi-ai folosit lucrurile?

Duplicitatea, ultragiul mi se păreau copleşitoare. Nu-mi venea să cred. Cineva trebuia să fi oprit toate acestea.

— De ce nu? mă întrebă. Şi tu ai făcut exact acelaşi lucru. Ţi-am lăsat familia, l-ai folosit aşa cum mi-ai povestit. Nu în genul meu, recunosc, dar ăsta e riscul pe care mi l-am asumat. Nu mă poţi învinovăţi că am jucat incorect.

Am încercat să gândesc. Să-mi imaginez scena. Paznicii ar fi dat din cap şi ar fi spus bună dimineaţa sau noapte bună. Femeia care făcea curat în apartament nu venea niciodată înainte de zece şi jumătate, când eu nu mai eram acasă. Majoritatea oamenilor mă credeau încă în ultima săptămâna de concediu. Nimeni nu avea niciun motiv să-mi telefoneze sau să-mi scrie. Descumpănit, încă mai căutam dovezi că minte.

— Cum ai ştiut unde să te duci? am întrebat. Cum ai reuşit să afli?

— Sărmane nătăfleaţă, replică el, aveai cartea de

vizită în valiză, ca şi agenda, cecurile, cheile, paşaportul – toate lucrurile de care aveam nevoie. Chiar am reuşit să mut şi data pentru transferarea maşinii cu feribotul; aveau un loc liber. A fost cel mai uşor lucru din lume să-mi asum firea ta retrasă. M-am distrat de minune. Apartamentul a fost o oază de odihnă. După agitata din St. Gilles, m-am simţit ca în rai. Am scotocit în toate sertarele, ţi-am citit scrisorile, ţi-am descifrat notiţele pentru cursuri, ţi-am încasat cecurile, noroc că semnătura ta înghesuită a fost destul de simplu de imitat. Am petrecut cinci zile într-o trândăveală totală, exact de ce aveam nevoie.

în cele din urmă am sesizat latura comică şi corectă a întâmplării. Eu mă jucasem cu vieţi omeneşti, el nu.

Făcusem tot ce-mi stătuse în putinţă să-i schimb pe ai lui;

el doar căscase şi se făcuse comod. Eu intervenisem, el doar îşi vârâse nasul prin hârtii. Pe urmă mi-am adus aminte că, de fapt, se întorsese în ţară. Vestea morţii lui

Francoise, dată la ziar cu promptitudine de către avocat, îl găsise la Deauville.

— Dacă ţi-a plăcut atât de mult singurătatea mea la

Londra, de ce te-ai mai întors în Franţa? l-am întrebat.

Am simţit cum mă scrutează din întuneric. Nu mi-a răspuns imediat, iar când a vorbit, era aproape stingherit.

— Aici trebuie să-mi cer scuze, spuse el, dar cred că suntem chit pentru că şi tu ai modificat contractul şi m-ai supus la o pierdere mare. Adevărul este că..., se opri ca să-şi aleagă cuvintele, adevărul este că cinci zile la Londra mi-au fost suficiente. N-aş fi fost în stare să-ţi continui existenţa searbădă şi virtuoasă. Cu timpul ar fi sosit careva, prietenii ar fi început să scrie, cei de la universitate ar fi încercat să ia legătura cu tine şi, deşi niciodată nu m-am îndoit de dibăcia cu care pot prelua rolul altcuiva sau cu care mă descurc în limba engleză – pe

amândouă le-am exersat din plin în timpul războiului –, se pare că-mi lipseşte încrederea ta desăvârşită. Cel mai simplu lucru pe care-l aveam de făcut, deoarece intenţionam să-ţi folosesc numele şi personalitatea, era să-ţi schimb modul de viaţă. Şi, ca să-ţi spun adevărul, exact asta am şi făcut.

Nu pricepeam. Mi-era imposibil să-i urmăresc şirul vorbelor.

— Cum adică? am întrebat. Cum ai reuşit să-mi schimbi modul de viaţă?

L-am auzit suspinând în întuneric.

— S-ar putea să te şocheze, aşa cum tot ceea ce ai făcut tu la St. Gilles m-a şocat pe mine. Mai întâi am scris la universitate şi mi-am dat demisia. Apoi i-am spus proprietarului că plec imediat în străinătate şi doream să nu mai plătesc chiria pentru apartament; şi cum la Londra ca şi la Paris apartamentele sunt atât de puţine şi la mare distanţă de centru, a consimţit pe dată ca eu sau, mai bine spus, tu să pleci imediat. Am aranjat cu o firmă de licitaţii să-ţi vândă mobila şi, în fine, după ce am aflat de la bancă cât ai în cont, am încasat un cec pentru exact suma respectivă. Dacă nu mă înşel, au fost vreo câteva sute de lire. Nu chiar o avere, dar oricum, suficient ca să mă menţin confortabil vreo lună, două, până când s-ar fi ivit altceva.

încercam să pricep ceea ce-mi spunea, să-mi dau seama că se referea la un lucru care se petrecuse cu adevărat, să mă imaginez din nou în postura persoanei care fusesem. Dar nu eram în stare să văd decât această umbră îmbrăcată în hainele mele, care în câteva ore distrusese o viaţă de om.

— Valuta franceză, am rostit. Imposibil! Cum să schimbi două sute de lire în franci? Nu-ţi dau la bancă mai mult de spezele de turist, iar eu cheltuisem deja trei sferturi din,sumă.

Aruncă mucul de ţigară pe jos şi-l strivi cu piciorul.

— Păi, aici e nostimada. Am un prieten care aranjează treburi de genul ăsta, aşa că în câteva ore am făcut rost de ei. Habar rf-aş fi avut că e la Londra dacă nu i-ai fi dat chiar tu adresa – n-am priceput de ce, dar în condiţiile date a fost o adevărată mană cerească. Când mi-a telefonat luni dimineaţă, am rămas ca trăsnit. Atunci mi-am dat, bineînţeles, seama că eşti încă la St. Gilles. Problema e:

dacă nu te ucid, iar tu nu eşti de acord cu micul meu plan de înşelătorie, adică să ne schimbăm din când în când existenţele, ce-ai de gând să faci? Nu mai ai niciun fel de viitor.

Greutatea reală a cuvintelor mă izbi. Dacă nu doream să mă fac de râs la universitate scriindu-le că fusese o greşeală, că de fapt nu avusesem de gând să demisionez, rămâneam fără slujbă. N-aveam apartament, iar dacă nu mă întorceam la Londra în curând, n-aş fi avut nici mobilă. Nu existam. Eul care locuise la Londra dispăruse pe veci.

— Categoric că nu aveam de gând să mă întorc acasă, spuse el. Intenţionam să mă distrez şi să cheltuiesc banii aici. Prietenul meu face minuni cu valuta şi ar fi scos-o prin bancă oriunde, aici sau unde i-aş fi spus. Personal, mă gândisem să încep cu vreun culcuş prin Sicilia sau

Grecia. Aş fi luat-o pe Bela cu mine ca însoţitoare. Nu cred că ar fi venit de la început, poate în timp. Unguroaicele au un farmec cu totul aparte. Cum zic americanii: „ţi se vâră pe sub piele”. Acum însă...

Se întrerupse şi schiţă o ridicare din umeri.

—...moartea bietei Francoise mi-a dat peste cap toate planurile. în loc să fiu un conte de provincie scăpătat, aş putea, cu puţină şansă, să fiu milionar. Soarta sau oricine aranjează lucrurile astea mi-a oferit ce-am vrut.

Se ridică, fără să schimbe poziţia revolverului.

— Un lucru ciudat, spuse, şi care arată slăbiciune.

Lăsând de o parte banii şi brusca răsturnare a planului, când veneam acum de la Deauville m-am simţit impresionat. Regiunea arăta atât de frumos,.coloratădesăvârşit. La urma urmelor, de pe aici sânf şi eu. Castelul, cerul mi-e martor, se deface în bucăţi iar terenurile sunt neîngrijite şi lăsate în paragină, dar puţin îmi pasă. Dacă te-ai născut într-un loc, te leagă ceva de el. îl neglijez, îl blestem şi mă lupt cu toate neajunsurile pe care mi le face, aşa cum o blestem pe mama, pentru aceleaşi motive. Şi totuşi...

Râse şi l-am văzut cum gesticula cu mâna.

—... şi totuşi, conduceam la sud de Deauville şi am simţit nevoia s-o văd. într-un fel de-a dreptul ciudat, mi-a fost dor de ea când am fost departe. E un diavol şi o fiară, dar o înţeleg şi ea mă înţelege, iar asta e mai mult decât ai putea tu să-mi spui după şapte zile.

Deodată, îmi scutură umărul cu bunăvoinţă, aproape cu afecţiune.

— Hai că nu vreau să te ucid, spuse el. în multe privinţe, îţi sunt recunoscător pentru ceea ce ai făcut.

Scoase un portofel, al meu.

— Uite, asta o să-ţi ajungă o bună bucată de vreme, spuse el. Normal că n-am niciun motiv acum să te înşel.

Oricând te hotărăşti să-i păcălim, chiar şi pentru câteva zile, sunt încântat să te ajut. Ce zici? Jucăm iar şarade şi începem să ne dezbrăcăm?

Gândul mi-a zburat la preot. Am încercat să-mi amintesc ce-mi spusese. Ceva în legătură cu viitorul şi fiece zi e un dar. Se întorsese la St. Gilles şi-şi lăsase triciclul. La castel mă aşteptau cu cina. Probabil se mirau pe unde umblu. Marie-Noel, neliniştită de absenţa mea, ieşise probabil pe terasă. Am început să-mi scot haina.

Schimbarea îmbrăcăminţii în întuneric era macabră, chiar îngrozitoare. Fiecare articol însemna pierderea unei părţi din eul pe care-l găsisem. Când, în cele din urmă, am

rămas în faţa lui gol, iar el avea încă revolverul îndreptat spre mine, am spus:

— Omoară-mă, nu doresc să mai trăiesc.

— Prostii, îmi spuse. Nimeni nu refuză viaţa. în afară de asta, nici nu vreau să te omor. Nu mai am motiv.

începu să-şi arunce hainele pe măsură ce vorbea şi văzându-mă că mă încurcam în ele încercând să mă îmbrac, spuse:

— Ce-ai păţit la mână?

— M-am ars, am răspuns. Mi-am ars mâna în foc.

— Care foc? A fost vreun incendiu la castel?

— Nu, un foc de vreascuri, în pădure.

— Ce neatent eşti. Puteai să ţi-o nenoroceşti pe viaţă. Deci nu eşti în stare să conduci maşina?

— Ba da. S-a mai vindecat acum.

— Mai bine dă-mi mie bandajul. Nu pot să apar fără el.

Hainele, care fuseseră odată ale mele, mi se păreau strâmte, mici. Ţesătura era prea moale. Nu mi se potriveau.

Costumul pe care-l alesese din şifonierul meu era unul pe care-l purtam rareorî. Când am terminat cu îmbrăcatul, parcă aveam nişte haine din care ieşisem de mult, ca şi cum un adult ar fi încercat să-şi pună iar uniforma de şcolar.

Oftă uşurat.

— Aşa da, spuse el. Mă simt din nou în largul meu.

Se duse spre fereastră.

— Să ieşim de aici, spuse. E mai sigur. Mahalagioaica de Julie e probabil la ea în casă. Ehe, ce pui de lele mai e şi -asta! Te pomeneşti că şi pe ea oi fi îndrăgit-o?

Sări pe fereastră, iar eu l-am urmat. Mirosul de livadă părăginită umplea aerul. Când am trecut, am şters cu umărul viţa.

— Scuză-mă, spuse, dar va trebui să mergi în faţa

mea.

îţi spun eu pe unde să o iei ca să ajungem la maşină.

Am traversat împleticit livada şi câmpul. Lângă gard am zărit silueta vagă a calului alb şi bătrân. Sforăi la vederea noastră şi-şi luă tălpăşiţa.

— Bietul Jacob, spuse urmăritorul meu, a îmbătrânit de tot. Are toţi dinţii putrezi, nici nu mai poate să mănânce.

într-una din zile o să-i trag un glonte ca să-i curm suferinţa. Vezi că şi eu pot să fiu sentimental din când în când?

Pădurea întunecoasă începu să ne cuprindă; încă nu eram sigur ce avea de gând să facă cu mine; şi acum putea foarte bine să mă omoare dacă i-ar fi convenit. înaintam în beznă, printre tufişuri şi muşchi, fără să mai am trecut şi prezent; fiinţa care înainta împleticindu-se nu avea nici inimă, nici minte.

— Uite maşina, spuse el deodată.

Fordul familiar, stropit cu noroi, era tras lângă drumul forestier. Ca şi hainele, mi se părea aparţinând unei faze depăşite. Am mângâiat portbagajul.

— Urcă, spuse el.

M-am aşezat pe binecunoscutul loc şi am aprins luminile, apoi motorul.

— Dă-o înapoi pe drum, spuse el.

Se urcă lângă mine şi am pornit. Am ieşit pe drumul forestier şi am ajuns în vârful dealului. Dedesubt se vedeau luminile satului, iar ceasul bătu ora opt.

— S-ar putea să nu-ţi fie uşor, i-am spus. S-au schimbat. Mă refer la mama ta, la Blanche, Paul şi Renee.

Numai fetiţa e aceeaşi. Fetiţa nu s-a schimbat.

Râse.

— Chiar dacă s-ar fi schimbat, nu trece mult şi-o fac a mea din nou. Numai eu contez în lumea ei.

Am trecut de şoseaua cu plopi şi am traversat podul.

Când am ajuns la porţi, am oprit maşina.

— Mai departe nu merg, i-am spus. E periculos.

Se dădu jos şi rămase o clipă adulmecând aerul, ca un animal.

— Miroase frumos, spuse el. Caracteristic locului. E St.

Gilles, ce mai.

Acum, în sfârşit, când fuseseră luate toate hotărârile, îşi goli revolverul. II puse, fără gloanţe, în buzunar.

— Succes, spuse el, pe urmă zâmbi. la fii atent!

Vârî două degete în gură şi trase un fluierat, un sunet ascuţit şi prelung. îi răspunse aproape simultan C£sar.

Lătra. Nu fioros ca pentru un străin, ci agitat, ascuţit, lătratul transformându-se în urlet, apoi în scheunat. Sunetul se reverberă prin aer.

— Chestia asta n-ai învăţat-o, nu? întrebă el.

Bineînţeles că nu, de unde era ş-o ştii?

Zâmbi, dădu din mână şi trecu prin porţi spre alee. M-am uitat spre treptele de la terasă şi am văzut o siluetă, luminatăde lampa cu abajurul în formă de evantai, de deasupra uşii. Era Marie-Noel. Când îl zări pe cel care se îndrepta cu paşi mari pe alee, scoase un strigăt şi alergă pe trepte spre el. L-am văzut cum o ridică în braţe şi urcă treptele. Intrară în castel. Câinele continua să scheaune.

M-am urcat în maşină şi am demarat.

Capitolul 27

Acţionam ca un automat. Nu mai îmi aminteam nimic.

Am întors maşina pe şoseaua cu tei, pe urmă la dreapta, pe drumul spre Villars. îmi era atât de familiar, chiar şi pe întuneric, încât conduceam mecanic, deşi cu precauţie, pentru că încă mai simţeam mâna bolnavă, iar partea de creier care mai funcţiona îmi spunea că nu-mi pot permite să fac vreo greşeală şi să risc să vâr Fordul şi pe mine în vreun şanţ. M-am concentrat asupra volanului şi drumului, iar efortul îmi întoarse gândul de la orice

altceva. Nu-mi răsărea în minte niciun fel de imagine a vieţii pe care o lăsasem în urmă. Ca şi cum, în clipa în care intrase în castel, ceva asemănător unei bariere de fier se lăsase, despărţindu-mă de el şi de ei, eu urmând să mă ascund, să caut adăpostul beznei.,-

Am simţit o mare uşurare când am ajuns la Villars.

Drumurile de ţară constituiseră un pericol.” toate parcă erau fibre nervoase ducând înapoi spre St. Gilles. Villars era luminat şi oferea sentimentul de siguranţă; străzile erau pline de oamenii ieşiţi la plimbare. Am luat-o pe lângă piaţă şi am oprit în apropiere de Porte de Viile. Am privit peste canal şi am văzut că fereastra lungă de ia camera

Balei era luminată şi larg deschisă spre balcon. Era acasă.

Când am zărit lumina şi fereastra deschisă, ceva tresări în mine, ceva care îngheţase de când Jean de Gue schimbase hainele cu mine în întuneric. Bariera de fier stătea între mine şi castel, nu între mine şi ea. Bala era în afara limitei timpului. Lumina din fereastra ei era alinătoare, blajină.

Reprezenta în acelaşi timp o realitate, lucrurile adevărate.

Aveam sentimentul că tocmai asta era important, să deosebeşti falsul de real, iar eu nu eram în stare. Bela ar fi putut să-mi arate. Bela ştia.

Am lăsat maşina şi am trecut podeţul spre balcon. Am intrat prin fereastra deschisă. Nu era nimeni în cameră, dar ea era acasă. O văzusem trebăluind prin bucătărie, vizavi de coridor. Am rămas acolo în aşteptare şi peste o clipă intră în cameră. Rămase în prag, cu ochii la mine, pe urmă închise uşa şî se apropie.

— Nu te aşteptam, spuse ea, dar n-are a face. Dacă ştiam că vii, te-aş fi aşteptat cu masa.

— Nu mi-e foame, am spus. Nu vreau nimic.

— Arăţi prost, spuse ea. Stai jos să-ţi dau ceva de băut.

M-am aşezat în fotoliul adânc. Nu ştiam ce urma să spun-îmi dădu coniac şi mă privi cum beau. Coniacul mă încălzi puţin, dar amorţeala persistă. Simţeam soliditatea braţului fotoliului sub mână şi asta îmi dădea siguranţă.

— Ai fost la capela spitalului? mă întrebă.

Am rămas cu privirea aţintită pe ea. Mi-a trebuit o clipă ca să-mi dau seama ce vroia să spună.

— Nu, nu, am fost azi-dimineaţă, am răspuns. Pe urmă am făcut o pauză. Mulţumesc pentru bibelouri. Fetiţa a fost încântată. A crezut că sunt cele vechi, reparate. Ai avut dreptate cu sugestia ta.

— Da, mi-am închipuit că e mai bine.

Mă privi compătimitor. Fără îndoială că purtarea mea îi părea stângace şi nefirească. Probabil îşi închipuia că încă eram zdruncinat de moartea lui Francoise. Era mai înţelept s-o las să creadă asta. Totuşi nu puteam să fiu sigur.

Doream ceva şi pentru sufletul meu.

— Am venit, am spus, pentru că nu sunt sigur când am să te pot vedea din nou.

— înţeleg, răspunse ea. Bineînţeles că următoarele zile, următoarele săptămâni vor fi foarte grele pentru tine.

Următoarele zile... următoarele săptămâni... Nu existau.

Dar nu era uşor să mă destăinui.

— Fetiţa e bine? mă întrebă. i

— S-a comportat admirabil. Da, e foarte bine.

— Şi mama?

— Şi mama.

Nu-şi lua ochii de la mine. Am văzut cum privirea îi aluneca pe costumul cu care eram îmbrăcat. Nu-I

recunoştea. Nu era închis la culoare, ca cel pe care îl purtasem de la moartea lui Francoise, ci dintr-o stofă de

tweed. Cămaşa, cravata, şosetele, pantofii nu-i mai văzuse până atunci. Intre noi se lăsă parcă o tăcere ciudată. Am simţit că trebuie să mă justific, să dau vreo explicaţie.

— Vreau să-ţi mulţumesc, am spus. Ai fost teribil de înţelegătoare în toată această ultimă săptămână. îţi sunt recunoscător.

Nu răspunse. Şi deodată, în ochi îi apăru-scânteia de înţelegere, inturţia care îl invadează pe un adult când un copil face câte o mărturisire. într-o clipă îngenunche lângă mine.

— Prin urmare s-a întors? spuse ea. Celălalt?

Am privit-o. îmi puse mâinile pe umeri.

— Trebuia să-mi închipui. A văzut anunţul în ziar. De asta s-a întors.

Cuvintele ei îmi dădură un sentiment de uşurare atât de copleştior, încât jena şi tensiunea dispărură cu totul. Parcă se oblojea o rană, se oştoise durerea, se curmase frica. Am lăsat jos coniacul şi am făcut un gest infantil şi absurd.

Mi-am pus capul pe umărul ei şi am închis ochii.

— De ce tocmai tu? De ce tu şi nimeni altcineva? De ce nu mama, de ce nu fetiţa?

l-am simţit mâinile pe cap, alinătoare, blânde. Era capitulare, pace.

— Cred că nu m-am lăsat uşor dusă, spuse ea. La început nu mi-am dat seama, nu puteam să ştiu doar privindu-te sau vorbind cu tine, la fel ca şi ceilalţi. Abia mai târziu am ştiut.

— Dar cu ce m-am dat de gol?

Râse, dar râsul nu era batjocoritor cum ar fi putut să fie, nici fluşturatic sau vesel, ci conţinea în mod ciudat o fărâmă de înţelegere, de căldură.

— Nu te-ai dat de gol cu nimic. Motivul constă în felul în care eşti clădit. Numai o femeie proastă nu sesizează diferenţa între un bărbat şi un altul când face dragoste.

M-am simţit brusc admonestat. Totuşi nu-mi păsa atâta vreme cât era alături de mine.

— Ai ceva ce lui îi iipseşte. Aşa mi-am dat seama.

— Ce anume?

— Po\i să-i spui tendresse1. Altfel nu ştiu cum aş putea-o numi.

Pe urmă, brusc, mă întrebă cum mă cheamă.

— John, am răspuns. Până şi asta avem în comun. Să-ţi povestesc cum s-a întâmplat?

— Dacă vrei. Pot să ghicesc însă multe. Trecutul e terminat pentru amândoi. Viitorul contează acum.

— <notă>

1 Tandreţe (fr.).

</notă>

— Da, am spus, dar nu al meu, ci al lor.

Rosteam cuvintele şi-mi dădeam seama clar că ceea ce spuneam era corect şi adevărat. Vechea identitate din Le

Mans murise. Umbra lui Jean de Gue pierise şi ea. în locul lor se afla altceva, care încă nu se materializase, nu avea carne sau sânge, ci se născuse din sentimente, dar nu putea muri; ci asemenea unei flăcări, era închis în scoica trupului.

— îi îndrăgesc, am spus. De acum încolo sunt o parte din ei. Asta aş vrea să înţelegi. N-am să-i mai văd niciodată dar trăiesc datorită lor.

— înţeleg, spuse ea, şi s-ar putea ca şi ei să simtă acelaţi lucru. Şi ei trăiesc datorită ţie.

— Dacă aş putea să mă conving că ăsta e adevărul, atunci n-ar mai conta nimic. Atunci totul ar fi în ordine.

Dar el s-a întors la ei. Totul se va repune pe vechiul făgaş.

O vor lua din nou cu nepăsarea, nefericirea, suferinţa, durerea. Şi dacă aşa o să se întâmple, mai bine mă duc şi mă spânzur de primul copac chiar acum...

Am privit pe deasupra umărului ei la bezna din fereastră, iar bariera de fier s-a subţiat şi dintr-o dată parcă mă aflam lângă el, la castel; l-am văzut zâmbind, pe mama privindu-l; la fel şi copilul, Blanche, Paul şi Renee, chiar şi Julie şi fiul ei, Andre.

— Aş vrea să fie fericiţi, am spus. Nu genul lui de fericire, ci aceea care este zăvorită în fiecare dintre ei, închisă acolo dar care ştiu că există, Bela, există, am simţit-o ca pe o lumină sau o înfometare, aşteptând să fie eliberată.

M-am oprit pentru că probabil debitam prosti. Nu eram în stare să mă fac înţeles.

— E un adevărat diavol iar ei au intrat din nou în gheara lui.

— Nu, aici greşeşti. Nu e diavol. E un om, un om obişnuit ca şi tine.

Se ridică, închise draperiile, pe urmă se întoarse la mine.

— Nu uita că-l cunosc, spuse ea, cu slăbiciunile şi forţa sa, cu părţile bune sau rele. Dacă ar fi un diavol nu mi-aş mai pierde timpul aici, la Villars. L-aş fi părăsit de mult.

Doream s-o cred, dar nu puteam fi sigur eât de bună era judecata unei femei care iubeşte. Nesesizarea răului poate echivala cu o orbire. încetul cu încetul, i-am povestit tot ce ştiam, fragmente şi bucăţele ale trecutului puse cap la cap în decursul săptămânii care se scursese. Pe unele le ştia;

pe altele le ghicise. Totuşi, când vorbeam, cu gândul să-l condamn, aveam impresia că nu făceam altceva decât să condamn o umbră, pe cel care se mişcase, vorbise şi acţionase în locul lui, nu pe Jean de Gue propriu-zis.

— N-are rost, am spus în cele din urmă. Nu ţi-l descriu pe cel pe care-l ştii.

— Ba da, dar te descrii şi pe tine în acelaşi timp.

De asta îmi fusese, teamă. Care dintre noi era cel real?

Cine trăia şi cine murise? Brusc, mi-a trecut prin minte că dacă m-aş privi în oglindă n-aş vedea nimic.

— Bela, am spus, îmbrăţişează-mă. Spune-mi pe nume.

— Eşti John, spuse ea, eşti John, care a schimbat locul cu Jean de Gue. Ai trăit viaţa lui timp de o săptămână. Ai venit de două ori la mine şi m-ai iubit ca John, nu ca Jean de Gue. Asta reprezintă o realitate pentru tine? Te ajută să redevii tu însuţi?

— Ţi-am atins părul, faţa, mâinile; n-aveam pic de înşelăciune, de prefăcătorie.

— Ne-ai dat fiecăruia câte ceva, spuse ea, şi mie şi mamei, surorii, fetiţei. Adineaori am numit-o tendresse.

Oricum i-am spune, ea nu poate fi distrusă. A prins rădăcini. Şi va continua să crească. Pe viitor te vom căuta în Jean, nu pe Jean în tine.

Zâmbi şi-mi puse mâinile pe umeri.

— îţi dai seama că nu ştiu nimic despre tine? mă întrebă. Nu ştiu de unde vii sau unde te duci sau orice altceva, cu excepţia numelui.

— Nici nu e nevoie de mai mult. Să ne oprim aici.

— Dacă nu s-ar fi întors, ce ar fi avut de gând să facă?

— Să călătorească. Intenţiona să te ia cu el. Sau cel puţin aşa spunea. Te-ai fi dus?

Nu răspunse imediat. Pentru prima oară părea descumpănită.

— îmi este amant de trei ani, spuse ea. Mi-e familiar, face parte din existenţa mea cotidiană. Cred că ţine la mine. Dar nu peste mult timp o să-şi găsească pe altcineva.

— Nu, n-o să-şi găsească.

— Ce te face să fii atât de sigur?

— Uiţi că i-am trăit viaţa timp de o săptămână?

Am privit spre fereastră, la draperiile pe care le închisese.

— E un semnal, spuse ea. Nu vine când sunt închise, înseamnă că nu sunt singură.

Prin urmare ne venise în minte la amândoi acelaşi gând.

După ce ar fi mâncat şi ar fi spus noapte bună copilului, ar fi lăsat-o singură pe mamă în camera din foişor, s-ar fi suit imediat în maşină, ar fi condus până la Villars şi ar fi traversat podeţul ca şi mine. Era la el aici, ca şi dincolo. El era stăpânul, iar intrusul eram eu.

— Bela, am spus, nu ştie că am fost aici. Şi nici nu e nevoie să afle, doar dacă nu descoperă prin Gaston, ceea ce nu-mi vine să cred. Nu-i spune, daca poţi.

M-am ridicat de pe scaun.

— Ce-ai de gând să faci? mă întrebă.

— Să plec până apare. După câte îl cunosc, în seara asta va avea nevoie de tine.

Mă privi gânditoare.

— Aş putea să las draperiile închise, spuse ea.

Când rosti aceste vorbe mi-am amintit ce-mi făcuse

Jean de Gue. Mi-am amintit nu numai că-şi reluase propria viaţă, dar mi-o distrusese pe a mea. Nu mai aveam slujbă, adăpost în Londra sau orice altceva al meu, în afară de un costum, Fordul şi un portofel cu câţiva bani francezi.

— Acum câteva clipe ţi-am pus o întrebare, i-am spus, dar nu mi-ai răspuns. Te-am întrebat dacă ai fi plecat cu el în călătorie, presupunând că te-ar fi invitat.

— Cred că da, spuse ea, dacă aş fi simţit că mă doreşte cu adevărat.

— S-ar fi putut să-ţi ceară aşa ceva din senin, fără să-ţi dea prea mult timp de gândJre. Nu uita că nu ar fi avut cum să apară în Villars ca să nu fie recunoscut.

— N-ar fi venit ia Villars, spuse ea. Mi-ar fi scris, sau mi-ar fi telegrafiat, sau mi-ar fi telefonat să mă roage să

vin.

— Şi te-ai fi dus?

Ezită o fracţiune de secundă.

— Da, da, m-aş fi dus.

M-am uitat spre fereastră.

— Deschide draperiile după ce plec. Cobor scările şi pe urmă ies în stradă.

Mă conduse din cameră până în hol.

— Ce-ţi face mâna?

— Mâna?

— N-ai bandaj.

Se duse în baie şi aduse un pansament asemănător cu cei pe care mi-l pusese duminică. Când îmi luă mâna şi o bandajă, m-am gândit la Blanche care făcuse acelaşi lucru în dimineaţa aceea, pe urmă la mamă, care mă ţinuse de mână toată noaptea. Mi-am amintit şi de strânsoarea caldă şi puternică a fetiţei.

— Ai grijă de ei, am spus. Numai tu eşti în stare. Poate pe tine o să te asculte. Ajută-I să-i iubească.

— îi iubeşte, spuse ea. Te rog să crezi. Nu numai banii l-au adus înapoi.

— Nu ştiu, am răspuns. Nu ştiu zău...

După ce-mi pansa mâna şi eram gata de plecare, mă întrebă:

— Unde te duci? Ce ai de gând să faci?

— Am o maşină afară, cea pe care a luat-o de la mine acum o săptămână. Cea cu care te-ar fi dus în Spania sau

Grecia.

Coborî cu minescările şi rămase la intrarea întunecoasă a magazinului. Se opri o clipă înainte de a deschide uşa zăvorâtă ca să-mi dea drumul afară, în noapte; rosti pe un glas neliniştit:

— N-ai de gând să faci vreo prostie? Nu cumva ţi-ai spus: „Ăsta e sfârşitul”?

— Nu, nu e sfârşitul. S-ar putea să fie un început.

Trase zăvoarele de la uşă.

— Acum o săptămână, i-am spus, eram un bărbat pe nume John, care nu ştia ce atitudine să ia faţă de eşec. Mă gândisem la un loc unde aş fi putut să aflu un răspuns. Pe urmă l-am întâlnit pe Jean de Gue şi m-am dus în schimb la St. Gilles.

— Iar acum eşti din nou John, dar nu trebue să-ţi fie teamă de eşec. Pentru tine nu mai există. La St. Gilles ai aflat cum trebuie să te porţi când dai peste el.

— N-am aflat cum să mă port, doar s-a transformat.

S-a transformat în dragoste pentru St. Gilles. Aşa că problema rămâne aceeaşi. Ce să fac cu dragostea?

Deschise uşa. Magazinele şi casele de vizavi erau închise şi cu obloanele trase. Strada era pustie.

— Dragostea o oferi, dar necazul este că, oricum, ea nu te părăseşte, spuse ea. Ca apa dintr-o fântână. Izvorul ramâne, sub adâncurile pustii.

Mă înconjură cu braţele şi mă sărută.

— Ai să-mi scrii? mă întrebă.

— Cred că da.

— Şi ştii unde te duci?

— Da, ştiu. — – Ai să stai mult?

— Habar n-am.

— Şi locul ăsta e departe?

— Ciudat, dar nu e. Cam la vrea cincizeci de kilometri de aici.

— Şi dacă acolo ţi-ar putea arăta cum să te comporţi faţă de un eşec, crezi că tot acolo ţi-ar arăta.şi ce să faci cu dragostea?

— Bănuiesc că da. Cred că răspunsul ar fi identic cu.

cel pe care mi 4-ai dat tu adineaori.

Am sărutat-o, pe urmă am ieşit în stradă. Am auzit-o cum închide uşa şi o zăvorăşte după mine. Am trecut pe sub Porte de Viile, m-am urcat în maşină şi am căutat

— hărţile. Erau la locul obişnuit, în buzunarul de

lângă locul şoferului. Am găsit şoseaua pe care cu o săptămână în urmă o însemnasem cu o cruce albastră. Ultimii zece kilometri poate că erau greu de parcurs în întuneric, dar dacă ţineam pe dreapta la Forat du Perche, aş fi putut să ies la Forat de la Trappe şi după ce aş fi trecut de

Mortagne, aş fi dat de mănăstire. Puteam să ajung acolo cam într-q oră şi jumătate.

Am lăsat jos harta şi privind prin geam am văzut că deschisese draperiile. Lumina se reflecta din fereastră în canal şi pe podeţ. Am dat înapoi şi am pornit pe şosea;

când am trecut pe lângă spital, am văzut Renault-ul tras la bordură. Nu era la intrarea spitalului, ci lângă poarta micuţă care ducea la capelă. Înăuntrul maşinii nu era nimeni şi nici urmă de Gaston.

Am mers până la încrucişările de drumuri din capătul oraşului, am cotit la stânga şi am apucat pe şosea spre

Belleme şi Mortagne.

sfârşit

Corector: ERVINA SUR
Tiparul executat sub comanda nr. 30.012
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piaţa Presei Libere, 1, Bucureşti
ROMÂNIA

<coperta a IV-a>

EDITURA DOINA

.....Călătorii gălăgioşi mă înghiontiră până am ajuns lângă tejghea. Treceau pe lângă mine cu bagaje care-mi loveau picioarele; se auzeau fluierături de locomotive, scrâşnetul asurzitor al unui expres care se apropia se contopi cu gâfâitul înăbuşit al unui tren local, câini în lesă schelălăiau, un copil scânci. Tânjeam după maşina mea parcată lângă catedrală, gândindu-mă cât de liniştit aş fi stat în ea, aş fi deschis harta Michelin şi aş fi fumat o

ţigară.

Tocmai când ridicasem paharul la gură, cineva îmi dădu un ghiont, apoi rosti: „Je vous demande pardon”; când m-am deplasat puţin ca să-i fac loc, s-a întors spre mine şi privirea i-a rămas aţintită asupra mea şi a mea asupra lui; o ciudată senzaţie de leşin puse stăpânire pe mine, căci mi-am dat seama că şi chipul şi vocea necunoscutului îmi erau perfect cunoscute.

în faţa mea stăteam eu.”

ISBN 973-95859-3-O

</coperta a IV-a>

318 pp.